

Pharmacopœi Parilienses

Ex dono Magistri
GILLET

1765

11281
IOHANNIS

HARTMANNI

MEDICINÆ DOCTORIS

ET QVONDAM CHYMIATRIÆ IN
Academia Marpurgensi Professoris
celeberrimi, Principumque
Hasslæ Archiatri

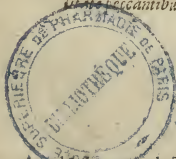
PRAXIS CHYMIATRICA

edita à

IOHANNÈ MICHAELIS
*Philosophiæ & Medicinæ Doctore, & Professore
ibidem extraordinario: & Georgio Euer-
hardo Hartmanno Autoris Filio.*

Huic postremæ editioni adiecti sunt, propter affinitatem
materiæ, tres Tractatus noui.

- I. *De Oleis variis Chymicè distillatis.*
- II. *Basilica Antimonij Hameri Poppij Thallini.*
- III. *Marci Cornachini D.M. Methodus, qua omnes Hu-
mani Corporis affectiones ab humoribus copia, vel qua-
litate peccantibus, Chymicè & Galenicè curantur.*

De la

GENEVE.

Apud Iohannem de Tournes, & Iacobum de la Pierre:

M. D C. XXXV:

ILLVSTRISSIMO AC CEL-
SISSIMO PRINCIPI, AC
DOMINO, DOMINO

VVILHELMO

Hassiae Landgrauio,

COMITI CATINELBO-
CI, DECIÆ, ZYGENHAINÆ ET
Niddæ, &c. Reginae, Regnique SVETIÆ Ge-
nerali, Germanicæ libertatis Defensori acerr-
mo, Bonorum Studiorum fautori & promotori
singulari,

Domino meo Clementissimo.

MAGNUM quidem
esse ingenue fateor. Il-
lustrissime & Celsissi-
me Princeps, Domine clemen-
tissime, quod T. Celsitudinem

pauculis hisce adire & Chymia-
trico hoc munusculo salutare
audeam. Sed si res æqua rationis
ponderetur lance, propendere
meum institutum liquido appa-
rebit. Cognitum namque est &
more peruulgato receptū, quod
cuncti, qui opus aliquod in lu-
cem publicam emittere conten-
dunt, illud Magnati & Mæcena-
ti cuidam summo, aut amico
Pyladæo, aut Patrono inscribere
& consecrare solcant, idq; qua-
tuor principaliter ob causas; Vt
nimirum hoc ipso non modo
sua nomina, sed & ipsius patroni
memoriam immortalitati quasi
deuoucant. Deinde vt patrocini-
um aduersus liuidos caninos-
que dentes, qui semper Theoni-

no den-

no dente aliena rodere solent,
sua vero cernere, ac nihil, nisi
quod ipsi faciunt, rectum putare
assolent, sibi comparent & ac-
quirant. Vt porro illustre aliquod
operi ipsi præfixum nomen sit,
instar hederæ, sub cuius signo,
tanquam generosum vinum re-
poscatur, collaudetur & venda-
tur. Vt tandem obseruantia &
gratitudinis debitæ pro acceptis
beneficiis testandæ publicum sit
monumentum, & patroni hu-
manitas & munificentia elucef-
cat.

Hæ ipsæ causæ & me impule-
runt vt T. C. praxin hanc chy-
miatricam parentis mei piæ me-
moræ inscribere & consecrare
animum inducerem. Nam si tā-

ta tamq; varia in parentem meū
piæ memoriæ, inque me collata
ingentia beneficia Alexandrina
recensere vellē, dedicatoria hæc
in volumen concrefceret. Quare
vt aliqua ex parte saltem, (quan-
doquidem ex toto impossibile
est) gratum me erga T.C. exhi-
beam, praxin hanc Chymiatriciā
inscribo, dico, dedico & conse-
cro, submisle rogitans, vt sub T.
C. patrocinio prodire, permittere
& contra aduersorum Misochy-
micorum obtrectiones & ca-
lumnias praxin hanc ea, qua pol-
let authoritate & potestate, de-
fendere velit. Valeat T.C. ad Ne-
storis annos ad Dei gloriam, Rei-
publicæ Christianæ, libertatis
Germanicæ defensionem, patriæ
prote-

protectionem, sub indefinenti
DEI Ter. Opt. Max. tutela, qui
solus gubernationes felices effi-
cere potest, qui sapientiam, per
quam principes regunt, fortitu-
dinem, per quam hostibus Ec-
clesiæ & libertatis germanicæ se
opponunt, oppugnant, largitur.
Cassellis Anno 1633.

Illma Celsitudinis

*Subiectissimus & observan-
tissimus cliens*

Georgius Euerhardus
Hartmannus Philo-
chymicus.

U M praxis isthac chy-
 miatrica clarissimi &
 excellentissimi Domini
 Doctoris Ioānis Hartmanni à di-
 versis & etiam exteris nationibus
 maxime desiderata, modo autem
 impressa ad manus meas peruene-
 rit, exemplaria autem in copia pro-
 pter tumultus bellicos, præsertim in
 inferiore Germania, Anglia &
 Gallia haberi non potuerint, con-
 sultum fore putavi, amice Lector,
 illā ipsam annexo de oleis arte chy-
 mica destillandis tractatu nouo, in
 nullius tamē præiudiciū vel fraudē
 sed potius ad maiorem autoris lau-
 dem & Reip. commodum ob mate-
 ria præstantiam & affinitatem in
 hanc cōmodiorem formam cōiicere
 & typis recudere. Quod ut eq̃ bo-
 niq̃ cōsulas, obnixè rogo. PRO-

PROOEMIUM.

ELICITER in praxi chymiatrica processuro ad 2. respiciendum. 1. Vt bene cognoscat morbum. 2. Vt remedia conuenientia & selectiora in promptu habeat. Prius cognoscitur ex Pathologia; Alterum ex Therapeusi; quæ tamen præcipuè est chymica. In Pathologicis doctissimus Ferne- lius est consulendus: In Therapeusi quæ imprimis Pharmaciam spectat hoc loco præstant chymica, scilicet specifica & quidem *εὐπρόεστα*, in quibus duobus tota ratio medendi chymica consistit. Antequam igitur ad singularum partium morbos & symptomata perueniamus, non erit inutile præmittere vniuersalia medicamenta in certas classes redacta, ex quibus vniuersales curationes particularium morborum petendæ. Cum autem in Medica Praxi frequentissima intentio sit

Euacuatio : Medicum eandem per medicamenta cita, tuta & iucunda ritè administrate callentem principalem Praxeos neruum callere meritò arbitramur. Igitur de morborum principalium cura tractaturi, operæ pretium erit, vniuersalia illa euacuantia, quæ in singulis quasi morbis offerenda, præmittere.

Cum autem Natura per 4. vias ordinariè morbi mineram expellere soleat. 1. per superiora: 2. per inferiora: 3. per vesicam vrinariam, & 4. per ambitum corporis; Medicus naturæ minister eam in his meritò imitatur, & propterea 4. euacuantium medicamentorum classes constituit, scilicet Vomitoriorum, Purgantium, diureticorum & Diaphoreticorum, atq; hæc pro diuersitate subiecti & morbi scilicet ex vegetabilibus, nunc ex mineralibus depromit.

Quemadmodum autem in singulis morbis hæc in vsum veniunt, ita sæpius ob virium imbecillitatem, aut doloris vehementiam nunc æger confortandus, nunc dolor mitigandus, nunc confortantia & anodyna adhibet, quæ particularibus curis præmittenda.

D I G E S T I V A.

INter Digestiua familiaria præter cætera in dogmatica Medicina vſitata interdum etiam ab iſſis egrotis requiſita maximè in vſu ſunt: Tartarus Vitriolatus imprimis à Crollio deſcriptus, ex quo eſt digeſtium ibid. Iſtud eo modo in vino ſc. diſſolutum, cum paſſulis & cinnamomo coctum, què docet Crollius, paratum, etiam oſtenſum vnicum eſt, quod debito modo exhibitum, in morbis contumacibus & chronicis digeſtione & mitigatione egentibus, plurimum poteſt.

II. Eſt Cryſtallus Tartari à Quercet. ſæpe lau- *Tartari*
datus, & hætenus vſu quoque confirmatus, vulgò *Cryſtall.*
vocant Cremorem Tartari. Eius vſus quoque valdè conueniens morbis multis, digeſtione opus habentibus: imprimis verò ad calculum renum vel veſicæ, de quo infrà maximè eſt accommodatus. Doſis huius eſt à ʒß ad ʒj. In melâcholia ſummum eſt deoppilatiuum tam alui, quàm Tartari in venis Meſaraicis ſtabulantis. Datur in iuſculo carniū vel vino ſæpius doſin reiterando.

V O M I T O R I A.

Inter Vomitoria primum tenet locum *aq. Benedicta* à Martin. Rulando propriè ita dicta.

II. Eſt *Syrupus ex aqua Benedict.* de quo in notis ad Crollium.

III. *Sal album*: huius autem vſus rarior; à *Sal albū*
ʒß ad ʒj. in aqua menthæ aut hordei diſſoluta vomitum mouet *Vitriolum album* ſi purius deſideras, diſſolue illud in aqua cent. min. ſolutum filtra, coagula, iterum ſolue, filtra & coagula idque tertiâ vice. Vltimo diſſolue in aq. roſ. ſolutum filtra, & in cineribus calidis per 6. dies digere, fæces fundum

petentes lepara, quod clarum euapora ad siccitatem. Dosis ℥ij, cum Conf. Ros. vino, hydromel. vel ptisana addito ad libitum Syr. acetos. vel oxymell.

I V. *Gilla Paracelsi*, vt exstat ap. Croll.

Vomito-
rium
Plateri.

V. *Vomitorium Plateri ex nucibus viridibus*, Raphano & acet. vini.

℥. nuc. jugland. circa fest. Joh. collectar.

rad. raphan. an. part. ij.

aceti vini distillat. part. iiij.

Conquassatis nucibus & raphano fiat digestio leni calore per dies 5. vel 6. postea distilla per Alemb. ex B. Dos. ℥iiij. ʒß, fortificatur cum aq. Bened. dimidia dosi, vel etiam 3. aut 4. parte.

Vomitiv.
Conradi-
num.
Ramenta
Vnguiū.

VI. *Vomitivum Conradinum*, de quo ad Croll.

VII. *Ramenta vnguium* in vino vel alio liquore.

NB. In hydropse si segmenta vnguium digitorum & pedum umbilico ægri imponantur, miraculose dicunt aquam expellere, D.C.H. Basil.

Coagulum
Asari.

VIII. *Coagulum Asari*, ex asaro toto, h. e. rad.

& fol. cum spir. vini extrahitur tinctura, quæ cum Sale purificato eiusdem coniungitur, & facta in MB. lento igne digestionis sp. vini in B. abstrahitur ad consistentiam vel coagulum.

Alia præ-
paratio.

CLARIUS: Mense Majo ℥. rad. asar. q. f. cum foliis, quæ in umbra diligenter exsiccentur & earum pars quarta conquassetur, postea & ipsi in phiola affundatur sp. vini rectificatus, vt 4. dig. emineat: Phiola optime obturata in loco calido ponatur, vt spiritus vini colore è viridi flauo tingatur. Spiritus tinctus decantatur à fæcibus & in vase clauso servatur. Ex partibus residuis tribus in

cine

cinerem combustis aqua calida Salem extrahe, hic
 ficcatus in Crucibulo ad ignem patentem fundi-
 tur. Remotus fluens ab igne soluitur in aq. calida
 & digeritur, iterumque exsiccat. Huic sali tin-
 ctura supra (pag. præced.) parata, prius per char-
 tam bibulam filtrata, superfunditur, & in cucurbi-
 ta sp. vini igne lento abstrahitur ad consistentiam
 mellis. Huius ℞ ad ℥ij vel 3j, in ptisanæ juscule
 exhibetur, hydromel) hydroleo in morbis, ubi
 vomitiuis opus est. Alij tantum folia Asari num. fol. Asa-
 iij, in vino per horas 6. aut 8. macerant, vinum-
 que leniter expressis foliis exhibent sine molestia
 vomunt.

IX. ℥. Antim. ℥ij, succi berber. lbvj. stent in *Oleum*
 sole aut loco calido per mensem unum, postea suc- *Antimo-*
 cum effunde, extrahe aq. ad consistentiam syrupi, *nij cum*
 quem reserua ad exsiccaanda vlcera. Olei residui *Berber.*
 gutt. 20. ad lumen mouent vomitum absque vio-
 lentia: Frequens est V Vertenbergero Basileæ.

X. Aqua Vomitoria præstantissima: ℥. Vitri *aq. Vomi-*
 Antim. hyacinthin. more Matthiol. præparati & in *toria præ-*
 puluerem subtilem redacti, Salis Cardui ben. an. ʒ *stantissi-*
 xl. aq. Veron. ʒv. aq. Cinam. gutt. xxx. infundantur *ma.*
 in B. tepido per hor. 24. postea colentur per char-
 tam & seruentur. De quo patienti 3. 4. 5. vel 6. ʒ, se-
 cundum quod repletus, robustus, facilis, vel diffi-
 lis fuerit ad purgandum, dentur.

XI. Vitriolum vomitium simul & purgans *Vitriolū*
 in febribus laudatissimum remedium, & pur- *vomiti-*
 gans frigidum Angeli Salæ, vide notas ad Croll. *uum.*

XII. Aqua Benedicta Rulandi etiā in signe Vo- *Aqua Be-*
 mitoriū est, quod ita paratur. ℥. hepat antim. ex *ned. Ru-*
 ant. & Vitriolo part. eq. facti per hor. 5. in aq. ebul- *land. præ-*
 paratio.

liat, hinc resideat & aqua clara à facibus separata per pannum laneum traiciatur & relinquatur per noctē, vt resideat rubedo in fundo, aut inspargantur gutt. aliquot aceti, vt rubedo ad fundū præcipitetur. Aqua Vitriolo imprægnata separetur, aliaque affusa lauetur, vt omnē falsedinem Corpus deponat, aqua decantata exsicceetur crocus. Eius ℞j maceratur in ℥iij vel v, vini albi, alteriusve liquoris conuenientis in loco calido per noctem; aut si statim opus habeat, bulliat in eodem liquore, Colatura propinetur calida vel frigida. Virēs & vsum; cautelasque huius vide in notis ad Crollium.

Extract.
Ellebori.

XIII. Extractum Ellebori.

℞. Rad. cyclam. bryonice an. ℥ij.

Ellebori albi ℥j.

probe mundatas, lotas, vicissimque exsiccatas comminue in puluerem, cui affunde sp. V. ad eminent. 4. digit. digerantur in loco calido per 3. dies; dein lentissimo igne sp. V. distilla, & caue, ne ignis vehementia materia comburatur. Quare præstat eam; cum ad mellis consistentiā distillata est, eximere, & in scutella vitrea leni calore exsiccare. Materiam exsiccatam vicissim comminue, & spiritum V. antea abstractum reaffunde, relinque in calido per 2. noctes, postea filtra, liquorem filtratum vsui reserua. Eius gutt. 6. vel 8. in haustu aque tepide, vini, aut si fortius desideres vomitorium, decocti sem. Raphani cum syr. acetosæ simpl. ad libitum exhibentur, ad excitandum sine animi molestiæ vomitum.

Electuar.
Antimonij.

XIV. Electuarium Antimonij.

℞. Vitri antimonij per se sine borrace fusi in tenuissimum puluerem redacti ℥ij, instilla sp. vitrioli ℥ij;

℥ij, ac misce diligenter in mortario vel super porphyrium, & postea puluerem in scutella ad lentum ignem exsicca. Hunc puluerē misce cum speciebus enumeratis à Crollio in Electuario Antim.

XV. Non dissimili virtute præditi sunt fl. anti-^{flor. An-}monij & vitrum eiusdem si per noctē infundan-^{timonij &}tur in vino vel alio liquore conuenienti (v.g. in aq. ^{vitrum,} Cardui bened. ℥iij, Cinam. ℥j) à Θβ ad Θj, & mane vinū clarum decantatū exhibeatur: si v. in promptu vomituum habere animus sit, infundi possunt ℥j flor. antimonij vel Croci vel vitri, in ℥iij vel circiter vini albi, aut aq. Cardui bened. addita pauca aq. Cinam. & in vase bene clauso adseruari. Liquoris, cum opus, dabis ℥iij vel iij. Colentur & exhibeantur vel per se, vel cum syr. acetosæ vel oxymel. simpl.

XVI. Alij Gummi guttæ gr. aliquot (3) cum ^{Gummi}gut ij. ol. Cinam. aut aq. eiusdem in pingui iusculo ^{gutt.}exhibent.

NB.

Si vomitus vt purgatio à datis his medicamentis nimium subsequatur, præsentaneum est remedium potus lactis cocti cum pane, aut cochlearis Syr. de mastich. aut Theriaca antiqua statimque cibum aut panem tinctum vino grosso exhibere. Prodest etiam Emplastrum de crusta panis ventriculo imponere, & plantis pedum: Præsentaneum quoque remedium est, si offeratur pil. j. laudani opiat. Interdum prodest, si æger ad vomitum non admodum procliuis est, naturam iuuare iusculo exhibito sine pane, aut aq. hordeacea hydreleo:

CATHARTICA VEGETABILIA:

Pulvis I. Pulvis Diäsenæ laxatius.

Diäsenæ. ℞. sol. sen. mund.

Crem. Tartari ana ʒij,

Sem. anisi,

Caryophyll.

Cassia lignea,

Galang.

Diagr. an. ʒj.

pulueris subtilissime. Dosis à ʒß ad ʒijß. in substātia ad summum in conuenienti liquore. In infusione dos. est ad ʒß.

Panchymagoga vegetabile. II. Panchymagoga vegetabilia Crollij, & illud quod à me additum est, aut aliud, quod ex utroque componitur. Dosis à ʒ xvj ad ʒß, videatur in notis Crollianis.

Extractū Rhabarbari. III. Extractū Rhabarbari, quod nullo alio modo fit, quā per aq. Cichor. vel Endiu. aut Cent. min. cum gutt. aliquot ol. tartari sine ulla compositione alia. Acui tamen illud potest necessitate requirente cum diagr. it. cum guttæ gum. Elaterio, præparatis, nempe per læuigationem in marmore cum gutt. aliquot sp. vitrioli & ol. anisi, fœnic. Cinam. angelic. citri pro ratione morbi & patientis.

Extractū Senæ. IV. Tale quoque est extractum senæ cum aq. Cinam. eodem modo cum extr. Rhabarb. paratum. Dosis horum à ʒj ad ʒij.

V. Extractum Mechoacanæ cum aceto factum, & ad piceam substantiam reductum.

VI. Extr. radic. Esulæ min. eodem modo paratum. Vide notas ad Crollium.

Elleb. nigri. VII. Extr. rad. Elleb. nigri veri cum aq. maior. vel meliss. & ol. tartari. Dos. à ʒß, ad gr. xvj. vel etiam

etiam xx. nonnulli extrahunt cum vino bono, videtur de Crollianis notas.

VIII. His annumerantur rad. Ellebor. præparata per phlegma vitrioli quod absoluitur hoc modo:

℞. Rad. elleb. veri, irrota cum phlegmate vitrioli, quod nempe in rectificatione sp. vitrioli primo loco prodit, pone in scutella vitrea ad lentum calorem cinerum, subinde cum spatula lignea mouendo. Fœtor nimirum exhalans ex ipsis radicibus earum venenositatem secum rapit: perge irrorando amplius, & detinendo in leni calore, donec nempe fœtor omnis abactus, radices relinquat grati odoris, & summe nigricantes. Exsiccantur leniter, quanquam subinde quasi madore perfusæ maneant. Dos. à ℥β ad ℥j.

IX. Extract. Colocynthidos.

X. Scammonium simul cum aceto elaboratum, aut Extr. scam. per se simpliciter cum aceto factum. Dos. à ℥ viij. ad xij.

XI. Huc referendus est spir. vitæ aureus Rulandi, qui nil aliud est, quam essentia trochiscor. Alhand. cum sp. Vini Maluatici i.e. maluatico distillato extracta. Dos. à ℥β ad ℥j.

XII. Specificum purgans Paracelsi. Vide notas ad Crollium.

ELECTVARIVM DE

foliis senæ.

℞. Cinam. el. ℥vj, fol. sen. Or. s. s. ℥v. F. infusio in vini generosi ℔iij. per biduum in loco tepido. Hinc leuiter bulliant & exprimantur. Cum colatura extrahe pulpam passularum in aq. coctarum. ℥xx adde pulpæ cassiæ ℥vj, & si fortius desideras

Elect. lenit. \mathfrak{z} ij ol. nuc. mosch. per express. fact. $\mathfrak{z}\beta$.
F. Elect. Dosis \mathfrak{z} vj ad viij vel x per se, vel cum $\mathfrak{z}\beta$
ad \mathfrak{z} j diatartari.

PANCHYMAGOCON VEGETABILE.

\mathcal{L} . Colocynth. inueterat. ab arillis & nucleis
purgatæ \mathfrak{z} vj. fol. sen. orient. sine stipitibus \mathfrak{z} iiij
Rhab. $\mathfrak{z}\beta$, sem. Ebuli \mathfrak{z} j β , rad. Elleb. nigr. præparat.
agar. throchisc. an. \mathfrak{z} j, Cinam. Caryoph. an. \mathfrak{z} ij. Cõ-
tula infundatur in sp. V. non rectificato ad emi-
nent. 3. digit. matraccio optime clauso per 16. dies in
loco calido digere, vt sp. V. tingatur, tinctum effun-
de, aliumque affunde tories, donec non amplius
tingatur. Hinc \mathcal{L} . Elaterij \mathfrak{z} ij, aloes succotr. \mathfrak{z} j, in-
funde in sp. V. bono additis aliquot guttis sp. vi-
trioli aut ol. Sulphuris per Camp. per dies in loco
calido, matraccio exacte clauso. Hinc materia per
filtrum traiciatur, digitis exprimatur & inspisse-
tur calore lento, atque cum extracto superius fa-
cto coniungatur. \mathcal{L} . Etiam scammon. optim. q. v.
in marmore tenuissime tere, & imbibe sp. vitrioli
addendo gutt. aliquot ol. anisi (e.g. ad. \mathfrak{z} j scammon.
additur sp. vitrioli vel olei sulphuris $\mathfrak{z}\beta$, ol. anis.
gut. 6.) diligenter subige ad massam instar picis
viscidam. Hæc tinctura optime corrigit scammo-
nium. Nam cum exsuperante calefaciendi pote-
state polleat, quæ à Mercurio & Sale volatili de-
pendet, hac via mordicans Sal per mortificatio-
nem ab actione contraria sp. vitrioli & ol. anisi
profecta, retunditur, & ad beneficam operatio-
nem redigitur. Massam dictam cum aq. ros. aut
Maioran. extractam ad siccitatem euapora. \mathcal{L} .
Nunc Extractum superius puluerisatum, & adde
Extr. scam. \mathfrak{z} vj, ol. nuc. mosc. per expr. \mathfrak{z} ij, M. in mor-
tario

tario & ad vsus ſerua. Doſis à ʒ xij ad ʒj vel ʒʒ in forma pilul. in prunis aut paſſulis vel pomo co-
cto. Poceſt etiam Extr. ſcammonij ſolum propi-
nari à ʒ xij ad xx. cum ſyr. Roſ. ſolut. in pilul. reda-
ctum. Purgat etiam leniter & ſine moleſtia. Idem
etiam Extr. poceſt vicem ſupplere Colocynth. ad
incorporandum Mercurium quouis modo præ-
paratum.

EXTRACTVM SEV RESINA

Scammonij.

℞. ſcamm opt. ʒj in mortario, reduc. in pulue-
rem piſtillo oleo amygd. d. illito, in matrarium
pone ſuperfundendo aquam Endiu. vel Roſar. ad
emin. 3. dig. in loco calido per 3. dies vas optime
clauſum reponatur. Aquam colore obſcuro tinctā
decanta à ſæcibus, filtra & in calore blandiſſimo
aut MB. menſtrum aufer, vt remaneat Extract.
Scamm. in forma pulueris. Huius ʒ iiij. v. vj. cum
ʒj tartari vitriolati exhibe, vel quod melius:

Tartarus vitriolatus tincturā ſcammonij impre-
gnatus. ℞. poſtquam tincturam ſcammonij filtra-
ueris. eam cum ʒij tartari vitriolati coniunge, con-
iunctam in B. loca. menſtrumque inde ad ſiccita-
tem euoca.

*Tartarus
vitriola-
tus Scam-
monia-
tus.*

Purgat per inferiora, & omnes obſtructiones
rollit, ſi miſceatur cum Cathartico v. ʒ. panchy-
magogo vel offeratur in ſyr. roſar. ſol. vel violatum
vel melle roſar. ſolut. Vt: ℞. tartari vitriolati ʒj
mell. roſ. ſolut. ʒj. vini Emulati ʒij. M.

In hydropo ad craſſos & ſeroſos Iſumores ex-
purgādos: in febribus Melancholicis & phlegma-
ticis commode datur cum oxymelle elleborato.
& aq. vel decocto bugloſſæ. In Quartana præmiſſis
vniuerſalibus vtilis ſunt pilulæ ſubſequentes:

Pillula in
quarta-
na.

℞ Extr. Chamedr.
Cent. min. an. ℥ss.
Pip. nigr. ʒiiij.
Ol. anis. ʒiij.
Cinam. ʒij.

M. accipe vnam atque alteram horis matutinis.

Cremor tartari assumitur in iusculis conuenientibus, aut in quibus rad. scenic. petroselin. fuerint decoctæ, à ʒss ad ʒj aut etiam ʒij. Stimulus adiici potest ex sale gem. vel diagr. Exempl. ʒ. ℞. Crem. tartari ʒj diagr. ʒiiij. M. in iusculo 3. horis ante cibum exhibeatur. Vel ℞. Gum. gutt. ʒvj. Crem. tartari ʒj M.

In Melancholia Hypochondriaca nihil felicius. Nam si aliquot diebus eius ʒss vel ʒij. in iusculo cum Capparum decocto exhibeantur, & exterius ad hypochondr. sinistra emplastrum ex Ammoniaco gummate in aceto scillitico applicetur, senibus maxime & qui obstructa sunt aluo, conducit.

In obstructionibus ℞. Crem. tartari ʒss tartari vitriolati ʒss. vel Crem. tartari ʒiiij. sal. absinth. ʒj. F. puluis.

Insigne euadit Catharticum, si tartari Crem. ʒss. tart. vitriol. ʒj addatur in bile educenda, Extr. scam. ʒviiij. vel x. in iusculo vel vino, non tantum omnes impuritates laxando aluum educit, sed & summum est aperitiuum, vnde loco digestiui vel deobstruentis, in quibusvis obstructionibus exhiberi potest, ante usum Catharticoꝝ. Modus exhibendi talis est. ℞. Crem. tartari ʒss ad ʒj. tartari vitriolati à ʒj ad ʒss. Detur in iusculo, si loco aperitiui vel digestiui vti iis velis, dentur bis in die
ad ʒj

ad 3j tribus horis ante pastum cum iuseulo vel Elect. de fenna 3ij aut cum syr. de Canella vel alio quocunque appropriato Electuario liquido aut syr. Patiens eo sumto parum deambulando se exerceat.

ANISVM LAXATIVVM.

*Anisum
Laxati-
uum.*

Anisum laxatiuum fit, quando Confect. anisi ad 3 singulas 3ij scam. puluerisati (& si lubet mercurij vitæ aut dulcis ad libitum) adduntur. Item non videtur incongruum, si cum infus. flor. antim. aut croci Metall. aut vitri antim. dissoluatur saccharum, quo ad confectionem utimur, sed hoc modo Cathartica erunt) cum sacch. ros. vt docet Croll. inter conficiendum aspergantur. Aut si vis præparetur scammonium h.m. Inter puluerisandum inspergantur gut. aliquot sp. vitrioli, exacte trituretur, exsicceetur scam. iterumque puluerifetur. Dosis anisi à 3j infantibus & aliis.

PASSVLAE LAXATIVAE.

Passulae laxatiuæ fiunt, si in decocto quocunque purgante passulae macerentur: maceratae pro quantitate decocti imbibiti adsumuntur. Eas si fortiores desideras, adde infus. flor. antim. vel vitri antim. aut quod melius, Croci Metall. ad libitum.

CATHARTICA

Mineralia.

I. Mercur. Dulc. seu Panchymagog. Quercet. fortificatus cum Mercur. vitæ, ita vt ʒxvj. istius capiant ʒij Mercur. vitæ.

NB. Hæc mixtura diligenter marmore per aliquot horas est læuiganda, sic enim vis vomitiua Mercur. vitæ torpet, & ille cum Mercur. dulc. tantum per inferiora purgat blâde.

II. Pilulæ ex flor. antim. correctis tantum per inferiora purgantes.

III. Pulvis Emeticus seu Mercur. vitæ vel flores butyri antim. qui etiam inter vomitiua locum habent, quantum & vomitionibus & purgationibus indulgendum. Tales sunt fl. antimonij correcti, seu in oleum butyraceum conuersi, & in aq. communi præcipitati. Vis enim vomendi adimitur, si aliquandiu cum Sale communi leuigentur in marmore, & posteaquã Sal per edulcorationem cum aq. communi fuerit ablatum, pulvis residuus in consuetâ priori dosi exhibitus tantum aluum mouet.

IV. Sol vitæ vel præcipit. à Rhénan. pag. 34. & 35. Sole pæteo emergente descriptus.

V. Mercur. Crollij.

VI. Arcanum Corallinum Paracelsi in Basil. Crollij elaboratum.

VII. Oleum antim. dulce. antim. calcinetur ad summam albedinem, dein acetum (alij sp. vini sumunt) in Baln. essentia salina extrahitur, abstrahitur acetum & aq. pluuiali de nouo eadẽ essentia extrahitur, traiecitur per chartam bibulam aliquoties. Hunc laborem repetendo fit Sal nitidissimum, quod in cella frigida liquefcit, & soluitur in ol. rubicundum, quod instar sacchari dulce. Huius gut. viij per aluum clementer purgant.

℥. Antim. fustum cum Marte, & postea calcina cum sulphure, postea per se, vt pro vitro, & habes ol. antim. dulce adstrictiuum.

Succinũ.

VIII. *Succinum* Antim. Mercur. vitæ vulgaris in retorta partes volatiles igne lento euocari, & in oleo destillari possunt, reliquum si in Crucibulo fundatur, confit inde vitrum colore succini fere.

Dof.

Dof. gr. ij vel iij per fe vel infuso.

I X. *Vitrum purgans.* Vitrum antim. in veram *Vitrum*
 Chilistem laxatiuam abit modo fequenti : ℥. *antimon.*
 Vitri. antim. puluerifati ʒj instilla ſp. vitrioli opt. re- *purgans.*
 ctif. ʒj. M. diligenter in mortario & in catino ad
 ignē lentum exſicca, & denuo eandem quantitātē
 ſp. vitrioli affunde, atq; iterū exſicca, idque ſepties
 repete, ſemper prouidendo, vt puluis bene exſicce-
 tur. Interim ℥. maſtich. ʒj, affunde illi ſp. V. tʒj. di-
 gere per 4. hor. Hinc ſp. Vini decanta, atque in eo
 vitrum antim. præparatū per 3. dies macera. Hinc
 flores ſeu Vitrū cum ſp. V. in Crucibulū inde, & ſp.
 V. accende, vt totus flagret, quod vt eo rectius fiat,
 cū flammā non amplius concipit materia, in igne
 rotæ colloca crubiculū, vt totus ſp. V. exhalet. Pul-
 uis reſiduus lento igne cinerum per 12. hor. in ſcu-
 tella vitrea exſiccetur. Doſ. ā ʒiij.

Diſta hæc Medicamenta vt cum maiori volu-
 ptate aſſumantur, miſceri poterunt cum conſeru.
 Roſar. aut quacunque alia, aut Conſ. ſacch. roſat.
 ad iuſtam conſiſtentiam. Cum adhuc calet, ex ca-
 tino eximatur, & ſuper tabulam mundam exten-
 datur, & cum cultro designata magnitudine ta-
 bularum, in ſingulas tabulas inde iij. gr. vitri. ant.
 fl. antim. pulueriſat. ſic apte formentur tabulæ,
 quas exſicca. Vel ℥. Sacch. roſat. cum pauca aq.
 roſ. in mortario contunde, vt fiat maſſa. Hu-
 ius ℥. quantumlibet, eique admiſce doſin an-
 tim. præparati, & cum instrumento apto manu
 tabellam forma, & ſic procede, donec habeatur
 quantitas. Vel ſubigatur farina cum aq. ro-
 ſar. & Cinamom. addito, vt fiat maſſa. Ex hac
 dum placentulas in formam oblatæ formas, in

instrumento proprio coque singulisque insperge dosin Vitri antim. præparati. Vel pyra moschatella conficimus, & in singulis fiat foramen, cui indatur dosis dicti purgantis, iterum proprio operculo exacte claudantur, & conficiatur Confectura humida sicca. Idem in aliis fructibus conficiendis fieri potest.

Mercurius laxativus.

X. *Mercurius laxativus.* ℞. Mercur. viui q.v. superfunde ol. Sulphur. per camp. facti, aut ol. vitrioli, vt digitum transuerfum superemineat, hinc in arena calida tamdiu pone, donec materia calida in vase coaguletur, quod fiet intra 3. hor. matrarium saltem papyro tegatur, quo spiritibus volatilibus exitus pateat. Hinc fracto matrario materiam aufer, & si quid fortè Mercur. viui adhuc in fundo restat, illum separa, materiam puluerisatam in Crucibulo inde, & igne patenti per horam digere, vt totus rubeat in igne. Hinc ab igne remoto Crucibulo materiam in aq. calidam iniice, & conuertetur in puluerem flauissimum, qui abiecta aq. alia adhuc affusa lauetur, & postea exsiccetur. Hinc in matrarium indatur, & cum sp. V. digeratur per 15. dies. Hinc sp. V. decantetur, & super candens ferrum Mercur. ponatur, vt optime exsicquetur. Dos. ḡvj ad x.

NB. Mercur. dulcis sublimatus ad ḡxvj. exhibitus, in corpore valde cacochymo plus purgat, quam in alio non ita cacochymo gr. xxx.

Panacea Mercurij alba.

XI. *Panacea Mercur. alba vulgaris.* Mercur. in Aq. fort. dissoluitur, in solutionem aqua falsa infunditur, vt Mercur. ad fundum præcipitetur, qui ab omni falsedine per reiteratas ablutiones liberatus

ratus exhibetur cum Terebinth. à gr. v ad x vel xvj.

XII. *Flores antimonij correcti.* Fiant primo flores ^{Flores} antimonij albi seq. modo: sumatur olla aut cucurbita fictilis ampla, iuxta fundum perforata, cui ^{Antimonij} in furnum locatæ applicentur perforatæ alię 4. vel ^{Cor.} 5. inuicem se excipientes, in summitate apponatur Alembicus rostratus, accendatur ignis lentus, donec per gradus vas inferius candescat. Hinc de antimonio puluerisato per foramen in infima olla relictum iniiciatur ad $\frac{3}{4}$ lb, quo iniecto statim eleuantur flores in superpositas ollas, foramen subinde exacte claudatur operculo apto: Relinquantur per hor. continuando ignem, vt olla inferior candeat, hora elapsa aliam $\frac{3}{4}$ lb antimon. puluerisati inice, iterumque per hor. relinque. Hic labor, quoties visum fuerit, repetatur. In principio semper aliquid phlegmatis per Alembicum distillare solet, quod cum stillarit, rostrum claudatur charta, & sublimatio, vt dictum, continuetur. Floribus h. m. præparatis destillatur ex melle aqua, lento cinerum calore aut Balnei, quæ primo exit, insipida (quæ enim hanc sequitur, instar aceti acris est) cum æq. portione sp. V. rectificati misce, & in phiolam super flores affunde, ad emin. 4. dig. Circulentur h. m. flores in sole, vel alio loco calido per mensem, postea menstruo abiecto flores exsicca leni calore & serua. Videbis violentiam florum antimonij, quæ à cruditate erat per coctionem & nobilis menstrui præsentiam concoctam & sublatam esse, ac tantum sedes mouere sine omni vomitu. Dos. à gr. v ad vj vel vij.

XIII. *Mercur. cum sole.* $\frac{2}{4}$. Solis fini part. j. ^{mercur. c.} ^{Solis præ-} ^{paratio.}

Mercur. viui part. vj. fiat secundum artē amalga-
 ma, Mercur. ab amalgamate super ignem lentum
 carbonum euolare sine in tigillo, remanebit Calx
 Solis in fundo. Calcem iterum cum aliis part. vj.
 Mercur. f. a. amalgama optime agitando, vt calx o-
 mnis in Mercur. dissoluatur, & vnū corpus homo-
 geneū appareat. Amalgama hoc inde retortæ par-
 uæ lutatæ & superfunde Aq. fort. ad eminent. 3. dig.
 retortā in cineribus loca per diē ad digerendum i-
 gne mediocri. Die seq. igne fortiori collige Aq.
 fort. in recipiens retortæ appositum, & ignem sub
 finē auge, vt fundus rotortæ incandescat, & omnes
 sp. Aq. fort. corrosui destillent. Vasis refrigeratis
 materiā exime, tere, iterumque retortæ inde, & su-
 perfunde Aq. fort. ante abstractam, iterumq; igne
 forti aren. distilla, vt prius, vt retorta in fundo in-
 candescat. Vasis refrigeratis materiam in retorta
 contentā rubicundissimā exime, abiiciendo illud,
 quod forte ad latera retortæ sublimatum est. Hinc
 ℥. laminam ferream quadratam, quam in igne, vt
 incandescat, tene. Cū optime candet, insperge pul-
 uerē Mercurialem, vt optime exsicceetur, & quod
 volatile restat, euaporet; cum ferrum frigere inci-
 pit, materiam aufer, & in vase clauso ad vsum ad-
 serua. Lente sine omni etiam vomitu, nisi scil. su-
 perioris ventris regio siue ventriculus quibuslibet
 impuritatū mineris refertus sit, per secessum
 purgat. Dos. à ḡ iij ad viij. cum paucul. Terebinth.
 aut Extr. colocynth. aut in horū defectu cum pil.
 Coch. min. aut aliis. Summum arcanum in hydro-
 pe, lue gallica, & omnibus cutaneis affectibus, &
 defluxionibus, & vbi corpus scatet pituitosis hu-
 miditatibus.

NB. In

NB. In exhibitione Mercur. quomodocunque parati notandum, i. conuenientissimam omnium exhibendi formam esse pilulas, ne scil. Mercur. mora nimia in palato noxam adferat, mouendo ptyalismum, & tonsillarum tumorem inferendo, attractis ad palatum vndique humoribus tenuioribus propria quadam naturæ familiaritate.

2. Incorporando Mercur. semper consultum est addere gut. i. & alteram ol. Sulphur. quia hoc ipsius malignitatem compescit, volatilitatemque, quia sursum tendit, figit, & symptomata; quæ infert, corrigit.

3. Vt ad summum post sumptum Mercur. (hor. 2. post) detur iusculum, & cibus dimidia hora post, ne diutius in ventriculo hæreat.

4. Ne exhibeatur frequentius biliosis, quia educendo serosam humiditatem frenum bilis nocumento illis esse poterit.

5. Vt exhibeatur cum Terebinth. aut Extr. Colocynth. seq. ℞. Colocynth. non recentis sed ab annis aliquot reseruatae sine interioribus arillis & nucleolis ꝑꝑ, scam. pur. ℥iij, incisa extrahantur cum sp. V. antea usurpato, seu non rectificato; reiectis fæcibus menstruum tinctum cucurbitæ indatur & per MB. sp. V. vsque ad mellis seu pilularum consistentiam reuocetur.

DIAPHORETICA.

I. Bezoardicum minerale simplex. Dos. ḡvj ad xij vel plura, in vehiculo conuenienti, vino aq Card. bened. Cinam. aut Theriac. vide notas ad Crollium.

*Cautela
in exhibi-
tione
Mercuri-
alium.*

*Bezoard.
simplex.*

Bezoard.
Solare.

II. Bezoardicum minerale solare dos.eadem.

Bezoard.
Lunare.

III. Bezoardicum lunare, quod fit hoc modo:

Luna in Aq. fort. soluitur, digeritur tamdiu, donec solutio fiat viridiuscula, abstrahere (per alembicum ad mellaginem) Aq. fort. & ex Luna cum sp. V. tincturam extrahe viridem, hanc extractam repute, donec non amplius tingatur. Vicissim sp. V. ablato remanentem tincturam proportionem suboctupla ad butyrum (butyro antimon. in sp. vitrioli soluto iunge, & l.a. distillando ad siccitatem bis terve fixa, eodem modo quo Bezoardicum commune figitur) Bezoardicum minerale simplex. Dos. eadem.

Antimonij
diaphoreticum.

IV. Antimonium Diaphoreticum seu fl. antimonij albi fixi. Dosis à \mathfrak{ss} ad \mathfrak{ij} , nonnunquam etiam ultra cum conferu. Rosar. vel aq. conuenienti cum particula Theriac. vet. vitiosos humores per sudorem pellit optime.

Panacea
seu sulphur
antimonij fixum.

V. Panacea seu sulphur antimonij fixum fit hoc modo: Ex Cinnabari antimonij post destillatum butyrum antimon. in collo retortæ collecto, primum eliciatur sulphur rubrum h.m. Fiat lixiuium fortissimum ex cineribus clauellatis vel calce viua, ut moris est, cum quo exacte purificato perque filtrum traiecto cinnabaris antimon. puluerisata ebulliat per 3. vel 4. hor. in cacabo ferreo. Lixiuū redditur rubicundum (propter sulphur) argentum vero viuum in fundo fluit currens. Tinctum lixiuium per inclinationem separatum & adhuc calidum per chartam bibulam colatur & reponitur per hor. aliquot, atque ita sulphur antimonij fundum petet in forma pulueris rubri, quod à lixiuio separatum deinceps edulcorandum est aq. comuni,

muni, postea lento calore exsiccandum. Huius sulphur: & Reguli antimon. ℥.an.v. ʒ. ʒj ol. Sulphur. per Camp. facti vel ol. vitrioli ʒiij, digere per aliquot noctes & dies in retorta vitrea in loco calido, deinde destilla ex aren. ter (ad minimum, & quinquies) cohobando, vrge postrema vice ignem quarti gradus per 12. hor. & erit totum fixum in igne manens, quod exime & cum aqua ros. lana. Huius ℥. ʒj. Salis seu mag. Corall. ʒij. M. exacte & F. puluis. Panacæ seu Sulphuris Antimon. dos. à ʒ x ad xv. Est egregium sudoriferum, præsertim in morbis malignis & epidemiis in aq. appropriatis sudoriferis. Datur in conferva. aliqua vel mithrid. vel cum decocto rasuræ CC.

VI. Aq Theriacalis Croll. in specif. pestilentia: li Dos. à cochl. β ad j.

VII. Diaphoreticum in peracutis Paracelsi, seu Mixtura simplex, dos. ʒj.

VIII. Spir. tartari Alcoholisatus, de quo in Croll. dos. ʒj. ʒij.

IX. Lapis Bezoar. dos. ʒvj. vij, si quotidie, vt in morbis diuturnis (cordis palpitatione) eo utendum ʒij. iij. in aq. nis convenientibus.

X. Cinnabaris antim. cum ana Mag. Corall. & perlar. permixta. dos. à ʒviij. ad xij. Si æquale pondus ad hanc mixturam addatur Magist. Cranij humani, fit egregium diaphoreticum in Epilepsia. Dos. posterioris sunt ʒxvj vel xx.

XI. Arcanum Cardui bened. Dos. ʒv. vj. viij. It. Sal. Cardui benedicti in sp. Salis nitri solutus & iterum in Cryсталlos redactus, dos. ʒj valde commendatur in quartana.

XII. Aurum potabile Angelicon: Dos. gut. 12 solut. in Maluat. ʒj.

*Laconi-
cū Hart-
manni.*

XIII. *Laconicum D. Hart. tale est* : Fiat cupa ex asseribus altapedes quinque, lata duos, longa 4. vel 5. quadrata. In superiori tegumento fiat foramen, per quod caput exseri possit, (asserculis hinc inde mobilibus) in fundo fiat craticula lignea, in medio sedile cū scabello pertingente ad craticulam ad subleuandos pedes. Antica parte fiat ostiolum cum fenestra vitrea quæ poterit aperiri & claudi. In partibus extremis fiant manubriæ ex ferro, quibus moueri & portari poterit. sub craticula ad omnia 4. latera fiant fenestræ mobiles (*Schubfenster*) lignee, per quas in scutellis ferreis acētū possit (stan- neæ enim aceto absumuntur) vel vinum ardens subiici, cuius ardentis vel inflammati vapor per cupam totum corpus patientis in ea depositū, ex- cepto capite tantum, ferire possit (interdum deco- ctum herbæ vel etiam aromat. pro necessitate nec- pe ipsius morbi adhuc feruens in fistula lignea si- mul imponendum, cuius vapores à sp. Vin. ardente melius ad sudandum exstimulari possint, simul in cupam reponitur, opus id tamdiu instituitur, quamdiu opus est & ratio dicitur.

*Flores
antimo-
nii.*

XIV. Flores antim. ℥. Antim. Calcinat. ℔ss. Salis tartari ʒj. sublimentur, vt flores antim. semel cum Sale tartari secundo & tertio eleuentur, tan- dem abluuntur, in aq. simplici. 2. rosarum. Sic ha- bebis flores diaphoreticos.

XV. ℥. CC. preparat. ʒjss.

Magist. perlar. ʒj.

lap. Bezoar. ʒv.

M. F. pulnis, sumatur cum aq. Card. bened. ʒj.

*Aqua To-
phorum
CC.*

XVI. Utilissimum etiam ad omnes morbos malignos sudoriferum elicitur è tophis seu Cor- nibus recentibus ceruorum sanguine adhuc ri- gidis

gidis (*Hirschkolben Wasser*) si in tenuissima frustula concisa in retorta per MB. aut Roris distilletur, vel per se, vel paucio vino generoso, donec liquor omnis egrediatur. Dos. coch.ß. vel per se, vel cum opiata aliqua aut conserua flor. Citr. aurant. vel in liquore conuenienti in omnibus febribus ardentibus, malignis & Epidemiis.

XVII. Aqua Theriacalis.

℞. rad. aristol. virinisque,

angelic.

Serpentaria, Cyperi, tormentilla, flor Zonera, enula, pentaphylli, Valeriana, diptamni a. b. ana ʒß.

Zedoaria, pimpinelle olfneiij an. ʒij.

bacc. lauri rec. ʒij,

juniperi ʒvj,

Sem. Citri ʒjß,

Card. bened.

Siler. mont. an. ʒj

galang.

Xyloaloes,

Santal. Curin.

an. ʒij,

Cort. aurant.

Citri an. ʒj,

flor. Citri ʒvj,

fol. scord. Mj,

fol. Morj diabol. Veronic. Cardui bened.

scabios. ana. Mß,

flor. burrag.

bugloss.

hyperic.

an. Mß

succi acetosæ ʒjß

Salui. scabi. s. borrag. an. ℥ss

Vini opt. ℥viij

Camphor. ʒi℥. Muthrid. opt. ʒj℥

Ther. Androm. ʒij

Vini granat. ℥j. sp. Vini ʒiiij

incisa & contusa infunde simul & digere in loco tepido per 8. dies, postea distilla in ^{MB}

Acetum
Theriacale.

XVIII. Acetum Theriacale.

℥. rad. bisfort.

gent.

pimpinell.

angel.

tormentill. an. ʒx

bacc. lauri,

iuniper. an. ʒj

nuc. mosc. ʒv.

rasur. lign. S. ʒij

Zedoar. ʒ℥

Santal. alb. ʒiiij

fol. rut.

absinth.

scord. an. M℥

flor. tunic.

bugloss. an. Mj℥

Theriac. Androm.

Muthridat. an. ʒvj.

Contusis contundendis fiat omnium in acet. Vini infusio per dies 8. postea distilla per MB.

DIVRETICA.

I. Aq. ex nucleis persic. & cum Maluat. vel alio vino generoso maceratorum per dies 5. 6. destil. per B. vel ciner. eiusque Coshl. i. exhibitum efficacissimum est.

II. Silices

II. Silices albissimi è flumine collecti igniti in *Vinurib*
 vino generoso extinguuntur toties ; donec planè *diureti-*
 in pulverem redacti fuerint. Vini per filtrum tra- *richm.*
 iecti haustus vnus subito vrinam pellit propter sal
 silicum. Vrinæ enim sal restagnans in corpore per
 Salem alium curatur.

III. Oleum ceræ gut. ij. iij. aut iiij. in aq. rad.
 vrt. maior. vrinam pellit fortiter. Renum regio si-
 mul inungatur ol. de lateribus, scorpion. & Ceræ.
 Item peritonæum vngatur eodem oleo.

OLEVM CERÆ.

℥. Ceræ lbj Cinerum lotorum ℥iiij, distilla in *Oleum*
 cucurbita humili aut retorta in cineribus igne *Ceræ.*
 lento, quod primum exstillat, butyri instar coagu-
 latur, vnde sæpius orificium alembici aut rostrum
 retortæ clauditur, quod adhibito carbone liquan-
 dum vt in recipientem descendat. Semel atque i-
 terum per retortam addita aq. comuni rectifice-
 tur postea.

IV. Sal succini Volatile Crollij. vide notas in
 Crollium.

SAL SVCCINI.

Fixum Sal succini fit ex capite mortuo post de- *Sal Suc*
 stillationem olei in fornace figulino calcinato & è *cini.*
 calce Salis extract. dos. à ʒj ad ʒss in conuenienti
 liquore.

V. Spir. Salis, præsertim marini cum aquis vri-
 nam mouentibus gut. iij ad vj vel x. cum aq. font.
 aut petrosel. aut halicacab.

VI. Spir. Vitrioli quemadmodum & Vitriolum,
 ipsum dos. eadem cum aceti partibus duabus.

VII. Aquæ Vitæ Cochl. j.

VIII. Tinctura seu Sulphur tartari, huius gut.

4. vel 8. cum vino vel alio liquore exhibitæ vehementer pellunt inferiorum viscerum morbos per urinam, & quod mirari licet, alui segnitiam vel à medicamentorum usu vel à natura contractam mirifice restituit, senibus accommodatissimum. Vide notas ad Crollium.

*Iulepus
Diureti-
cus.*

I X. Iulepus Diureticus.

℞. Sal. prunell. à ʒss ad ʒj,

aq. ononid.

petrosel. ab ʒiij ad ʒiiij,

*Syr. è flor. ononid. preparat. vel violac. tantum,
vel de succo borrag. aut*

Limenum ʒij.

*Oxymel
Diureti-
cum.*

X. Oxymel diureticum est apud Medicos non-nullos in usu frequentissimum.

℞. Rad. Valerian.

vincetox.

Eryng. ana ʒss,

herb. origan.

hyssop.

Veron.

scabios.

marrub. an. Mj,

rad. fœnic.

petrosel. an. ʒvj,

sem. anisi,

fœnic.

an. ʒij,

flor. geniste,

sambuc. an. p. iij.

Mel colat. ℔ij,

acet. scillit. ℔ss,

aq. font. ℔viij.

M. lente

M. lente ebulliant & stent in loco calido cooperata, per dies 8. coque & exprime. F. l. a. oxymel. dos. ab ℥ij ad iij vel vj. urgente necessitate.

CONFORTANTIA.

I. Sal Perlar. & Magisterium. Dos. à ℥6. 10. ad 20.
(NB. in notis ad Crollium, ne excedas ℥xv.)

II. Syrupus perlarū. Preparat Quercetanus syru- *Syrupus*
pum è corallis, qui confortatiuus quoque cense- *Perlarū.*
tur, ad cuius imitationem fieri potest syrupus è
margaritis, si cum succo limonum depurato ad
authoris mentem digerantur & soluantur perlæ, &
ex solutione fiat syrupus, sicut etiam de syrupo
Corallorum docet.

III. Arcanum Perlarum, dos. ℥xv. xx.

(propter spir. Guaiaci, quo præparatur, san-
guinem egregiè purgat in lue venerea.) Vide
infra. Cur. venerea.

IV. Sal Corallorum.

V. Magist. Corall.

VI. Tinctura Corall. Dos. à ℥vj ad x vel xv. Vi-
de notas ad Crollium.

VII. Elixir proprietatis Paracelsi à gut. vj. ad
xxv. in conuenienti vehiculo. Vide notas ad Crol-
lium.

VIII. Ol. Cinnam. dos. à ℥iij ad iij.

IX. Balsama confortantia, de quibus Crollia- *Balsa-*
næ notæ videantur. Balsamus Cinnamomi. ℥. o- *mus Cin-*
lei Nucis Moschatę per expressionem q. v. Tinctu- *namomi.*
ram cum spiritu vini extrahe donec oleū in fun-
do albidum & quasi inodorum restet, hoc accipe
eique adde extracti cinnamomi ℥vj. & in cineri-
bus calidis sine, vt in vnum corpus abeat, quo fa-
cto adde olei cinnamomi distillati ℥ij optime

misce & serua. Dosis ḡvj. in aqua melissæ vel alia cordiali, conferua, opiata cordiali. Omnia principalia membra confortat, imprimis ventriculum frigidum cor & cerebrum, vt & in deliquiis animi singulare est remedium, vbi cor etiam eo inungi potest.

X. Aurum potabile Anglicum.

XI. Sol transparent, de quo Rhenan. in lib. Sole è puteo emergente.

XII. Aq. Confortatiua.

XIII. Aqua Magnanimitatis, de qua in Medull. destillator. lib. 2. Tr. 8.

*Ambra
rectifica-
ta.*

XIV. Ambra rectificata, qua sæpius vsus fuisse Rudolphum Imperatorem aiunt, eius compositionem ab Elisabetha Regina Angliæ accepit, quæ talis est.

℞. Ambrae griseæ puræ & probæ partes viij.

Moschi odoratissimi part. vnam.

Sacchari albißimi partem semis.

Omnia puluerisata cum spiritu rosarum ardente terantur optime, diutius sæpius aliquid de spiritu rosarum affundendo, attemperando, & rursus paulatim reponendo, vt quasi siccescat, hinc rursus vt prius teratur & ad vsus seruetur. Dosis instar pisi minoris in vino vel alio liquore conueniente. Omnium viscerum confortatiuum maximum & imprimis vim procreandi promouet.

*Spiritus
Fuliginis.*

XV. *Spir. Fuliginis* cum oleo eiusdem, qui talis: ℞. Fuliginis ex caminis elegantis & splendentis instar succini nigri *Spiegelerus* (quo propior fornaci adhæret, eo melior) Eius ℞. qv. *Spiegelerus*) imple retortam vitream benè loricatam vel etiam terream vsque ad collum, & appposito recepta-

reptaculo capacissimo distilla gradibus ignis aperti ab initio lentis, postmodum fortioribus, ut phlegma, omnes spiritus albicantes, oleumque simul primo fluum, ultimo rubeum transeat vna phlegmate per tritorium debile separato: Spiritum cum oleo aliquandiu in digestionis igne digere, postea affunde medietatem sp. Vini & distilla (sæpius.) Prodit cum sp. Vini sp. fuliginis, & simul etiam oleum rectificatissimum, odorem habens instar Camphoræ. cap. mortuum calcina & exinde extrahe Sal more communi; quem refer- *Specificū*
 ua tanq. præstantissimum curatiuum in cancro *in can-*
 exulcerato. Hic Sal extrahitur cum acet. in *cro.*
 quem liquorem in loco humido frigido rursus soluitur, eoque postea cancrofa vlcera semel atque iterum inunguntur, venenositas instar vaporis visibiliter extrahitur. Tandem verò oleum supra dictum leni adspergine sæpius illitum, crustam instar cuticulæ supra inducit, quæ sponte spacio 5. vel 6. dierum cadens vlcus consolidatum esse indicat.

Dosis spir. est à ḡvj ad Ḑß. Olei à gut. ij ad iij. Exhibentur in vino vel alio vehiculo conuenienti. Eius guttæ iij agonisanti in aceto exhibitæ mirabiliter cum refocillando exfuscitant. Vnde & hanc *ἰατρικὴν* imminentis mortis animaduertere licet. Si sudor post exhibitum oleum copiosius emanarit, signum indubitatum sanitatis & conualescentiæ erit, sin secus, mortis. Quod si cum fuligine vulgari nostrate fuligo laricis vel etiā quercus misceatur, exindeque more vsitato eliciatur oleum correctum multum id præstabit in caduco & contractura, syncopen & leipothymias arcēdo

soluit, spiritusque animales vehementer excitat & corroborat.

*Essentia
Margari-
tarum.*

XV. *Essentia Margaritarum.* ℞. sal. perlar. per acetum facti q.v. affunde sp. V. rectificatissimum ad emin. 3. digit. & vase hermeticè clauso illud ad digerendum in cineres calidos loca ad 8. vel 10. dies. Perlæ eo tempore essentiam suam ad instar olei spissi ad superficiem ipsius sp. V. remittunt. Hoc oleum per inclinationem separa cum sp. V. à subsidentia, inq; vase bene clauso serua. Remanentia olei sp. V. recentem affunde & vt prius digere, ac toties essentiam collige, cum priori coniunge, quoties visum fuerit. Essentiam omnem collectam in cucurbitam inde, & lentissimo igne sp. V. euoca, donec, in fundo instar olei essentia remaneat. Datur à gut. vj, in cons. opiata, decocto quocunque. Hæc essentia vtilissime exhiberi potest cum seq. mixtura:

℞. sem. meliss. ℥ij,

lact. ℥ss.

aq. fœnic. ℥x.

rosar. ℥iij.

F. emulsio, cuius ℞. ℥iij essent. Perlar. ℥ij. M. dentur Cochl. iij. vel plura, (cochl. i. mane & vesperi, vel tempore quocunq; necessitate urgente.) Quod si cui dicta operatio nimis laboriosa videatur, is è citri malis abiectis corticibus succum exprimat, eumque in MB. vt depuretur, per aliquot dies detineat. Tunc. ℞. perlas contusas vino albo lotas, in matraccio affunde succi dicti ad emin. 4. dig. in cineres calidos loca per 8. hor. Videbis perlas solui & quasi in liquorem butyraceū conuerti. Huic affunde rorem majalem destill. vel aq. Meliss. vt sol-
uatur

uatur in ea solutio perlarum, aq. effunde, iterumq;
 affunde succi dicti q. s. digere, affusaque aqua quod
 solutum, aufer. Hunc laborem toties repete, donec
 pene totæ solutæ sint, relictis exiguis fæcibus.
 Hinc liquores omnes coniunge & in cineribus i-
 gne lento aq. & succum exhalare permitte. Inue-
 nies puluerem impalpabilem in quouis liquore re-
 solubilem. Cuius vsus à ḡvj ad ḡss ex aq. roris ma-
 rialis cum manna distillata vel ex aq. Cin. cum aq.
 ros. destillata aut bugloss. vel ex conseru. Cort. aut
 fl. Citri.

XVI. *Liquor Hyacinthi.* ℞. Hyacinthi pulue- *Liquor*
 ris. q. v. cum æqua. pondere sulphur. vini (mineræ *Hyacin-*
 adhuc coniuncti, non in magdaleones reducti) *thi.*
 misce in crucibulo forti cum operculo tecto, sed
 non lutato igne circulari primum lento, deinde
 fortiori, & tandem fortissimo calcina, donec sul-
 phur omne exhalet, & pulvis ex igne extractus
 non spiret amplius odorem sulphureum. Hinc
 aq. communi diligenter lauetur & cum aq. portio-
 ne vitrioli præparat. seu, salis prun. misceatur, & in
 igne circulari calcinetur, donec in massam cum
 sal. nitri abeat, in igne metalli instar rubescentem.
 Hinc in aq. calidam iniicitur, vt vitriol. solvatur,
 relicto in fundo pulvere Hyacinth. Aq. calida e-
 luendo, donec non amplius sapiat vitriolum, po-
 stea exsicceetur, ei que affundatur acetum sequens.
 ℞. Aceti lb̄ vj. Ciner. herb. Kali lb̄ j. (si
 herba Kali deficiat, fiat acetum Terebinthi-
 natum ex aceto & Terebinth. per retortam si-
 mul distillatis, ol. & sp. ab aqua separatis) in
 retortam sensim super cineres affundatur ace-
 tum, ne efferuascat. Hinc in cineribus destilletur,

fiatque cohobatio: Acetum tribus vicibus fit dulce, nec adeo mordax, magnarum tamen virium in soluendis pretiosis lapidibus omnibus. Huius igitur acet. affunde pulveri, vt dictum, ad emin. 2. vel 3. digit. & vt soluat, in cineres calidos loca per 2. dies, materiam semper agitando. Elapsis 2. diebus tincturam decanta, aliud acetum affunde, & tincturam collige, donec Hyacinthi sint soluti, relictis exiguis facibus in fundo. Solutionem omnem filtra & ad siccitatem exhala, remanebit Sal Hyacinthi sapius aqua simpl. soluendum & coagulandum, donec omnis sapor aceti absumptus sit: Aut insperge in solutionem gut. aliquot olei tartari per deliquium facti, Sal ad fundum præcipitatur, quod affusa quantitate aquæ simplicis ab omni acredine liberatur. Vfus eius est, vt solutionis Perlarum.

*ACETVM TEREBINTHINÆ
pro extrahendis lapidibus.*

℥. Terebinth. ℔iij, affunde aceti ℔iij, destillato in aren. donec rubrum oleum adscendat. Tunc muta Recipiens, separa ol. Terebinth. ab aceto per tritorium & solum acetum super Zinzib. rectifica.

*Extractū
Kermes.* XVII. *Extractum Alkermes.* Granor. Kermes s. q. contundantur, ac affusa aq. ros s. q. acidula reddita cum gut. aliquot. sp. vitrioli aut sulphur ad emin. 4. digit. digerantur in loco calido per dies 4. Aqua tincta auferatur, aliaque affusa tam diu tinctura extrahatur, donec aqua non tingatur amplius, tincturam in B. vel cineribus destilla. Potest idem Extr. fieri, instar aliorum Extractorum cum sp. V. Vel succum ex granis maturis sub prelo exprime,

prime, per dies 4. in B. digere, donec clarus euadat, subsidentibus in fundo fæcibus. Succum clarum decanta, filtra atque in cucurbita inspissetur, per B. destilletur. Aquam destillatam & succum seorsim serua. Possunt enim hæc duo necessitatis tempore coniungi, vt inde liquor fiat. Idem succus depuratus ad vsus seruari potest, si cum sacchari candi parte dimidia ad consist. syr. igne lento cinerum per B. coquatur. Vfus eius à Əj ad Əij.

AVRUM POTABILE

Anglicum.

XVIII. Francisci Antonij. Primum dissoluatur aurum finum in Aq. Regis s.a. (Aq. Regis fit ex Aq. fort. lb 1. sal. ammon. ℥iiij simul per retortam in arena distillatis) solutionem claram in capax vitrum effunde, quod sit colli amplioris & guttatim infunde ol. tartari per deliq. factum, donec Aq. Regis clara & alba euadat. Hoc signum si appareat, calcem totam ad fundum descendisse certum est, sine acquiescere per noctem, & manè liquore ablato calcem 4. vel. 5. aq. communi ablue, eamque lenissimo igne exsicca.

NB. Caue ne calor sit excedens, quamprimum enim calorem ignis calx sentit, statim concipit flammam & in auras abit, quare tutius est in hypocausto vel aëre tantum exsiccare diligenter spatulâ ligneâ agitando. Calci adde dimidiam partem sulphuris puluerisati, simul misce & in crucibulo per ignem patentem sulphur cōflagrare permitte, adhibendo in principio ignem lentum & in fine per hor. j. fortissimum, vt calx quodammodò reverberetur, & tenuissima euadat, quam in phiola optimè clausa ad vsum serua.

*Spiritus
Vrinae.*

Iam fiat sp. Vrinae: Hominis sani vinum bibeatis urinam q.v. modice in cucurbita bene clausa in fimo equino vel alio loco calido per 40. dies digere, finito putrefactionis tempore destilletur urina ex arena per alembicum, adhibito recipiente satis amplo, donec omnis humiditas destillata fuerit. Destillatum tertio rectificetur per Cohobia à capite mortuo, ut exinde postea sp. iuste eleuentur. Ex phiola igitur longioris colli cum suo alembico & recipiente iuncturis bene vndiq; clausis in arena destillatio instituatur, & eleuabitur sp. instar Cryſtalli in alembicum nulla concomitâte aquea humiditate. Hęc destillatio continuanda, donec omnes spiritus ascenderint. Quod sublimatione prodiit, aqua pluuiali destillata soluitur, & ex phiola ut prius distillatur, idque sexies repetitur, semper nouam aquam pluuialem accipiēdo. Hinc in phiolam Hermeticè clausam per 15. dies reconduntur Cryſtalli, & digeruntur lento calore B. donec in liquorem limpidissimum abeant. Huic liquori additur æq. pondus sp. V. è vino bono facti & quam optimè rectificati, & simul in B. per dies 12. digerantur & vniantur.

Nunc ℞. Calcem Solis & ei affunde menstrui è sp. V. & vrinæ facti, ut 3. dig. emineat, in lento calore digere, donec sanguinis instar rubicundum euadat. Tinctura decantata & sæpius collecto in B. per aliquot dies digeritur (e.gr. 8. 10. 12.) hinc lentissimo calore spiritus soluens abstrahitur adhuc semel cohobandus. Hinc remanet sal in fundo cucurbitæ in forma rubicundissimi olei suauem odorem de se spargentis, in quolibet liquore resolubilis. Propterea hoc oleum Solis veri succedaneum

cedaneum esse potest. Eandem solutionem si non in B. sed in arena distilles è retorta post partem mēstrui primam cum reliqua eius parte solis tinctura per alembicum transit, rubicunda instar sanguinis, relicta in fundo vasis terra, nigra, arida, spongiosa, leui. Ipsum a.menstruū quod in tinctura solis prodiit, per B. tepidum separandum est & ol. solis in fundo restitans solum asseruari poterit. Hoc est illud aurum potabile, quod in Anglia habetur ap. Francisc. Antonium, Medicum Londinensem: vnde sæpius in Germ. & alia loca alatum.

Cuius ḡiiij ad vj vel viij modo quocunque exhibitæ vires mirifice reficiunt, & contra quemvis morbum agunt, plerumque per sudorem euacuando, licet nonnunquam per singula emunctoria noxium expellunt.

ALIVS MODVS.

Aurum laminatum in sp. soluatur, abstrahe menstruum, remanebit calx in fundo, cui affundatur aliud menstruum ex sp. V. optimè rectificato, & sale vrine paratum (menstruum hoc in leni calore per 15. dies stet, vt vniatur) sol ita soluitur, & per alembicū cum menstruo simul destillari poterit in arena, qua facta destillatione menstruū leni B. calore separetur. Tinctura solis in fundo remanente.

XIX. Consumatum. ℞. Caponem vel perdicem solum, vel cum parte aliqua carnis vitulinæ, in minutissimas partes conscinde, & ossa in mortario conquassata & in phiolam aptam vitream vel stanneam cum paucis cinnamomi, & si libet croco phiolā exacte claudē & in catinū aqua fer-

Consumatum

uente plenum pone, ignem continua vt per 3. horas bulliat aqua. Hinc carnem exime & liquorem exprime, qui est optimi saporis & odoris, statimque congelatur, caro verò dura & insipida. Liqueoris cochlear i. vel per se vel cum alio iusculo exhibetur.

ANODYNA.

I. Laudanum Opiatum generale (vide notas in Crollium, & opiologiam de Laud. opiat) tam cum opio, quam sine eodem, h. e. cum sulphure vitrioli anodyno correcto & fixo præparatum.

II. Laudanum Epilepticorum. Vide infra de Epilepsia.

III. Laudanum suffocationum. Quorum omnium dosis est à ḡij. iij. iiij. ad summum. Vide infra de suffocatione vteri.

*Laudanū
sine opio;*

LAUDANVM SINE OPIO.

℥. Limaturæ Martis purissimæ sine omni puluere part. j. vitrioli Vngar. p. ij. Tere & misce omnia, postea in cucurbita superfunde acetum, vt superemineat digitum dimidium transversum, coque & coagula lento igne arenæ ad siccitatem, quo facto vrge ignem, vt omnia quodammodò rubeant. Vasis refrigeratis materiam exime, tere & affunde acetum ad emin. 3. vel 4. dig. digere donec acetum tingatur, quod fiet intra 3. vel circiter dies. Acetum tinctum sine fæcum perturbatione decanta, alióque affuso tandiu tincturam collige, donec non coloretur amplius. In acetum tinctum filtratum insperge gut. aliq. ol. tartari per deliq. facti & sulphur Narcoticum petet fundum, quod aq. communi sæpius ablue donec aqua non amplius acredine aut gustu vitrioli inficiatur.

Hoc

Hoc enim nisi fiat propter sal. vitrioli præsentiam, nauseam vel etiam vomitum causabit. Nunc ℥. pulu. santal. rub. & citrin. ana ℥j. pulu. mac. galang. piper. Cardamom. ana ℥iij. F.l.a. cum sp. V. extractum. Extrahe etiam Mumie Ægyptiacæ ℥j cum aqua Cichor. tincturas diligenter collectas & filtratas coniunge cum sulphuris narcotici ℥ij. Omnia simul in vase clauso per 15. dies calore lento digere, postea menstruum usque ad mellaginem detrahe. Hinc adde Extr. croci ʒß. salis siue Magist. perlar. ℥j. Massa vsui recondatur.

Anodynum est præstantissimum in omnibus doloribus ad conciliandum somnum accommodatum, præsertim intra corpus assumptum à ʒvj ad x. cum conferua aliqua aut liquore, aut forma pilularum.

Cum non rarò doloris & ipsius individui comitis vigiliarum & inquietudinis tanta sit vehementia, vt vires ipsæ resoluantur, nulloque modo nisi symptomatibus ablatiis, morbis ipsis occurrì possit, imò his ipsis ablatiis sæpius leui cura morbus ipse tollatur, magna omninò danda opera, vt qui est amicus naturæ somnus introducatur. Summu in Medicina arcanum, quo introducto dolor & cruciatus enormes plerumq; consopiantur, ac sæpè dum quiescit cum corpore morbus, simul dolorum causæ extirpantur. Vt igitur essentiali aliquo Anodyno tanq. thesauro Attalico instructus sit Medicus oportet, qui in acie nouacula ad illud tempus ad sacram salutis anchoram confugere possit. Quod igitur Anodyna attinet, à Galenicis constituuntur Philonium Romanum

Perficum. Athanasia magna, Aurea Alexandrina; Theriaca recens, Trochiscide alkekingi, pilulae de Cynoglossa, quae omnia, si iusto tempore & iusto pondere cum convenientibus exhibeantur saepius magno emolumento sunt. Verum his omnibus praestantiora omnino sunt laudata illa Chymicorum laudana, quae opium principale anodynum somniferum, ab omni veneno & impuritate liberum, optime correctum & sulphur vitrioli anodynum recipiunt, id quod de superioribus affirmari nequit. Vnde & horum vis efficacior & usus securior.

LAUDANVM OPIATVM.

Laudanũ opiatum. ℞. Opii opt. q.v. scinde in particulas parvas & tenues, ac in scutella vitrea igne lento cinerum exsicca, donec sponte sua in puluerem cum digitis comminui poterit, ac bene oleat, sulphur. scil. fœtido, ob quod ab initio valde fœtet, per exhalationem absunto. Postea extrahe cum aceto superfundendo illud ad emin. 5. vel 6. dig. & digerendo in aren. per 3. dies. Coloratum acetum à fœcibus separa, filtra & in B. distilla ad mellaginem, quod iterum solue in aqua ros. filtra denuò, aquam per distillationem aufer. Extractum serua.

Extractũ Croci. ℞. Croci etiam q.v. Extrahe cum sp. V. semper alium sp. V. affundendo, donec amplius non coloratur, coloratus per alembicum distillatur, ut remaneat extractum in fundo instar mellis. Iam ergò ℞. Extr. opij ʒj, sal perlar. ʒvj. M. addendo in fine moschi ʒj ambræ ʒj. ol. Caryophyll. gut. vj. vel ʒß. serua ad usus in vase clauso. Dosis à ʒ4. ad 6. in forma pilul. deaurat. Vel in aq. appropriata aut syr. de papauere, aut Confect. Cardiaca, si dolor sit

vche-

vehemens, vel vigiliæ, hor. iij à cœna datur pil. vna, nocte media altera, & si non remittat, circa diluculum tertia.

Exterius etiam applicatur Vnguent. Alabastrin. ℞. Vngu. ℥ij. laud. op. ℥j. F. Vnguent. aut soluitur in aqua solatri, rosar. papau. rhœad. in soluto lintea intinguntur, vt patebit suo loco.

LAUDANVM ALIVD.

℞. Spec. diamb. ℥j, affunde sp. V. opt. rectific. vt *Laudan^{um}*
2. digit. superemineat, stent in infus. per 14. dies, po- *opiatum*
stea tincturæ dimidium effunde atque adde opij *aliud*
℥ij. stent iterum in infusione per 14. dies, postea
quod clarum est, effundatur, atque lentissimo calore
sp. V. separetur, ad Syr. fluidioris consistentiam.
Extr. huic adde solut. Corall. margar. an. ℥j, succini
opt. præparat. ℥ss. c. c. ℥j. & affunde reliquam tin-
cturam diambæ specierum, & stent in sole, vel lo-
co calido, adde sub finem Mosch. ambr. an. ḡvj.
Crocī ℥ss. ol. Cinam. Caryoph. an. gut. iiij. M. dos. à
ḡij ad iij.

DOLOR CAPITIS.

I. In Cephalæa seu doloribus capitis quibus-
cunque imprimis vsus Aq. Benedictæ Ventriculo
ieiuno stata dosi exhibitæ multum prodest. Vide
notas in Crollium.

II. Eiusdem effectus quoque est Syr. ex aq. Be-
nedicta.

III. Purgatio fit:

1. Per diarsenam Laxatiuam,
2. Per Panchymagogum vegetabile,
3. Radices Ellebori præparat.
4. Scamm. præparatum,
5. Mercur. dulcis,

6. Mercur. vita.

7. Flores antim. Correct.

8. Specificum purgans Paracelsi, quod maximè commendatur. Vide notas ad Crollium.

INTERNA.

Pilula caput confortantes ex Ladano. Inter INTERNA referuntur pilulæ Capitales non purgantes, sed confortantes ex Ladano, sunt tales: ℞. ol. Camphor. ꝯvj. (ol. Camph. sic fit: Camphora soluitur in oleo spicæ ana.)

Extr. Gumm. Ladan. cum sp. U. facti ʒj Moschi opt. ʒiij.

M. F. cum aq. Maior. & mucilag. Tragac. pilulæ ponderantes singulæ gr. iiij. Dos: pil. 2. vel 3. ad summum reiteratis vicibus, si opus est. Dentur longè à pastu circa vesperam. His rectè accensetur spiritus vitrioli Philosophicus in vino exhibitus.

Dolor tripliciter aufertur. Cum dolor omnis tripliciter auferatur. 1. iis quæ causam doloris tollunt, eique hoc modo contraria sunt. 2. Anodynis, quæ parégorica causam doloris mitigant, consopiant & æquabilem reddunt, leniterque rarefaciunt. 3. Narcoticis, quæ dolorem non percipi faciunt: Hæc propriè doloris causam non tollunt, nisi per somnum fortè, quem interius assumpta causant, mitigetur & concoquatur. Dolor vehementissimus Narcoticum, mitior Anodynum indicat.

Si igitur dolor *ab intemperie aliqua calida* Cerebri vel vaporibus calidis exhalantibus fiat, ut in feбри, cui occurri poterit præmissa euacuatione per clysterem, statim vena secetur, si adsit præsertim Plethora aut totius corporis intemperies, aut quod magis tantum affectum spectat, applicentur

Homo

Hemiplatis cucurbitulæ cum scarificatione : imò eæ sæpius reiteratæ in magnis doloribus eodem die sine scarificatione applicentur. Hinc *Anodynũ Frontale.* Frontale aliquod anodynum applicetur, quod tale:

℞. Laud. opiat. ʒß,
 aq. solant,
 rosar. an. ʒiij.
 acet. rosar. ʒiij.

M. & panni linei iis madefacti applicentur fronti. Olfaciat quoque æger sæpè aq. ros. in qua Camphora soluta sit, & faciem eadem lauet. Interius dentur, quæ intemperiem alterant, humores noxios educunt, quæque vim habent anodynam; qualia sunt Laudana supra dicta.

Quod si hoc modo non cedat dolor, ad Vesicatoria accedendum, quæ applicentur syncipiti, vel collo prope nucham.

Quod si verò à frigida intemperie Cerebri vel cum vel sine materia oriatur dolor, à dictis medicamentis abstinendum, & ad ea, quæ à Practicis vulgo præscribuntur, accurrendum. Inter maximè sibi accommodata habeat Medicus acet. & Oxymel scillit. aq. flor. sambuc. ol. & aq. pulleg. rorismar. aneth. & petrosel. quæ extra applicata duo posteriora vel sola sæpius, præmissis tamen præmittendis; dolorem eiusmodi sedant; materiam digerunt & dissipant, vel ita disponunt, vt postea ab Errhinis & Apophlegmatismis facile educi & dissipari queat.

Ad tempora & frontem nec non ad Coronalem suturam summopere prodest eorum inunctio. Profunt etiam ol. nuc. Mosch. expr. & Balsa-

mus apoplecticus naribus illitus, it. Cinamomi, succini Balsamus. Profunt etiam vel maxime facculi in modum pileoli ex serico confecti, in quibus insuntur atomata cum herbis capitalibus, & illi, qui ex Milij part. iiii. & sal. tosti part. j. fiunt, capiti quotidie ter aut quater applicandi, prius tamen calefaciendi.

Et si his affectus non cedit remediis ordinariis, post aures in parte inferiore excitare vesicas licet, quæ ubi excitatæ rumpuntur, illisque superimponuntur folia brassicæ, vesicæ apertæ detinentur, & si eas consolidare animus, inunguntur vnguento albo Rhafis. Possunt etiam, si morbus sit diuturnus & rebellis, applicari setaceum aut cauterium potentiale aut actuale.

Quod si ob ventriculi vitium & consensum oria-
tur capitis dolor, isq; continuus aut per intervalla
adfligat, sæpius detur infusio Croci Metall. vel
flor. Antimonij in aqua betonicæ aut menthæ fa-
cta. Prodest, ut & in dolore à frigidis humoribus
causato, Mercur. cum sublim. Mercur. vitæ & pa-
nacæa. Profunt in talibus etiam vel maxime pul-
veres grossi ex aromatibus Coriandri præparati,
anisi confect. roricularum diarrhodon Abbatis dia-
mosch, & similibus facti, post pastum assumpti, ha-
bita semper cura ventriculi, ut & Capitis, quod
confortandum odoratis Balsamis & aliis, tam in-
tra, quam extra assumptis & applicatis.

In omni dolore Capitis tanquam arcanum ap-
propriatum a j. Verbenæ destillata commendatur,
quæ sæpe assumpta pondere ℥iiij. cum spir. vitrioli
gut. iiii. iuuat, & Verbenæ tota contusa & capiti im-
posita, vel particula eius, vel tota cum radice collo-
cæ filo

Verben-
vis in ca-
pitis dolo-
ribus.

è filo suspensa , vt radix sursum vergat ; amule-
tum est.

NB. Verbena primum cum terra cui adhæret
radix , eruenda ; postea radix præhensa ipsa
per terram ordine inuerso ducatur.

EXTERNA IN DOLORE

Capitis.

I. Epithema ex Gammaris:

II. Spir. V. opt. qui valet (quàm maxime) in
dolore capitis ex Crapula ; præsertim si testiculi
cum spongia in aceto vini vel aq. communi mace-
rata & expressa fomententur.

III. Epithema ex Zedoaria : puluis Zedoariæ
irrigatur cum aqua florum sambuci (vel aq. com-
muni) rosarum betonicæ, & applicetur ad nucham
debite.

IV. In hemicrania , præsertim in clauo à pro-
prietate iuuat Radix cucumeris assumpta (31.)
cum verbena & absinthio pontico ana p. j. (in
febr. vngaricis) in Vino cum aq. ros. cocta. F. Epi-
thema.

V. Aqua composita talis:

℞. aq. ros.

sambuci an. ℥iiij;

Camph. ʒij,

Mosch. opt. ʒiij vel vʒ,

Extr. Carlinæ ʒß;

ol. spicæ ʒij.

Dissolue Camphor. in ol. spicæ , postea omnia M.
& applicentur in petiis dolenti capiti in magnis
& ingentibus caloribus : in febribus verò ab æst. I
Solis applicentur, it. ad tempora & Carpum.

VI. Est specificum in doloribus capitis frigi-

dis, quales sæpè vexare solent mulierculas præsertim si credant, sibi in occipitio frigida cum fluctuatione quadam hære. ℞. piper. long. ℥iij (essent. pip. lon.) contunde in mortario in puluerem crassum, postea extrahe cum sp. V. & serua. Vfus talis est: Fiat sacculus ex succino albo, puluerisato crassiusculè, interpassetur sacculus, & in hac essentia piper. l. madefactus applicetur, calidè futuræ coronali (maximè prodest) si opus est, præmittatur Euacuatio vniuersalis per aluum.

VII. In grauiissimis doloribus capitis (cum vigiliis, vrgentibus imprimis destillationibus) recurrendum est ad Laudanum opiatum cæteris nimirum nihil proficientibus.

VIII. Cancris aliquot fluuiatiles acet. rosaceo irrigentur & contundantur, ac Emplastri loco circumplicentur.

IX. Radix Plantaginis collo suspensa dolori capitis à proprietate medetur.

X. Hederae folia mollia cum Oxyrhodino torreantur & fronti temporibusque apponantur. Optimum est in Cephalalgia biliosa.

XI. Verbenæ ut supra dictum est insigne specificum intus & extra vlturpata.

XII. Nuclei persicorum cum aq. beton. vel Verbenæ contusi & applicati iuuant mirabiliter in capitis dolore à causa frigida.

XIII. Vnguentum de Alabaastro.

℞. Cimarum Rubi M y,

Fol. Rutæ P j,

Florum Charnomilla recentium ℥iij,

Lapidis Alabastrini

Subtilissimè puluerisati ℔ss,

Vnguentum de
Alabaastro.

Ole-

Olei Rosarum lbj,

Cera ʒß,

Vini albi lbij,

Pone in olla vitreata noua per triduum, postea ebulliant ad consumptionem vini refrigescant, adduntur albumina ovorum N^o iij, M.

DESIPIENTIA.

In eiusmodi casibus exhibeatur I, Carteris paribus aq. Bened.

II. Succus lunæ viridis (aliàs liquor lunæ & Luna potabilis, qualis quidem haberi potest. Vera enim tinctura menstruum vniuersale) qui fit hoc modo:

℥. aq. tartari opt. purific. part. ij,

terr. sigill. alb. part. j.

pulueriscentur in porphyrio tenuissime postea in crucibulo superius operculato (cum luto) gradibus ignis ab initio obseruatis in furno anemio ita statuuntur, vt tandem igne vehementiori ad fluxum quasi vsque per hor. 24. mancant (propter terram sigillatam non fluit materia, sed quasi fluere videtur.) Vbi refrixerint omnia, aq. tartari reperitur in crucibulo instar vitri viridis, hoc exime & tenuiter reduc in puluerem. Huius ℥. part. j. Calc. lunæ finæ per Aq. fort. solutæ & communiter per venerem præcipitatæ (in aquæ copia) ac diligenter postea ab omni acrimonia edulcoratæ part. ij. Misce curiose inuicem, denuo in pyxide vel tigillo cæmentario perlutato pone in arenam & subministra ignem à primis gradibus lentum, postmodum etiam fortiorem subtus & supra, vt vasculum candeat & cæmentetur materia per 12. hor. ita tamen ne fluat; si forte fluxerit, laborem

denuo repete. Refrigeratis vasis exime totū illud, & subtiliter tere, & in cucurbita lati fundi affusa sp. Vini opt. extra rubedinem, (rubedo non à luna quæ tantum cæruleū vel viridem colorem continet, sed à tartaro per dies 6. 7. vel 8. Decantato hoc spir. Vini aliū affunde & in digestionē vt antea repetitis vicibus rubedinem vel flauedinem extrahe. Extractiones omnes serua, luna verò in cucurbita post extractionem rubedinis apparebit cærulea aliquantulum. Hanc igitur paulatim exsicca, & in marmore terendo in puluerem reduc, serua diligenter. Extractiones verò rubeas collectas destilla per B. & prodibit sp. V. rubedo vero tota manebit in vitro instar sanguinis. Hanc cum luna illa cærulea reseruata tere minutissime, & cum his iūge vel misce duplum silicum calcinatorum (quod fit, si igniti aliquoties in aqua extinguantur) diligenter misce, & ex sublimatorio fictili seu cucurbita humili ad sublimādum pone in arena obseruatis gradibus, igne tandem vehementiori, & ascendit seu eleuatur luna tota cærulea instar sapphyri, remanente in ipsius fundo Corpore crasso nigro. Hanc nigram materiam diligenter eximitam tere in marmore, & aqua calida aliquoties elue, postea moderato igne calcina (in vase ferreo) vt abeat in calcem leuissimam (vt in Antimon. semper mouendo spatula) Ex hac Calce cum destillato antea à rubedine sp. V. ad superemin. 3. vel 4. digit. superinfundendo illum extrahe sal. digerendo scil. per 3. vel 4. dies in B. optime clauso vase. Lactescente aliquantulum sp. Vini hunc spiritum aufer à fæcibus, & perge calcinando & extrahendo, donec satis est, h. e. donec

donec nihil amplius salis prodierit nec lactescat spirit. Extractiones omnes collige, & sp. V. inde euoca destillando in MB. donec circiter quarta duntaxat parstotius in fundo relicta fuerit. Pone in locum frigidum humidum & Sal Lunæ translucens instar Crystalli succrescit seu granulatur: Spiritum Vini reliquum collecto priore sale denudò ad quartam vsque partem destilla, & sal granulatum vicissim collige, & sic perge, donec omne sal collegeris. Salia collecta omnia diligenter exsicca & serua. ℞. Cæruleæ lunæ ante sublimatæ & eleuatæ part. ij. Salis iam collecti part. j. tere in marmore inuicem, & per retortam igne arenæ destilla in oleum vel liquorem cæruleum Lunarem (aliquantulum virescentem) quem liquorem collectum diligenter serua. Eius dosis est gut. iij ad iiij in conuenienti vehiculo in omnibus affectibus capitis, præsertim in phrenitide, Melancholia, Hypochondriaca, Paraphrenitide, Mania & Apoplexia, Paralyfi, Epilepsia, memoria deperdita seu debili, vertigine, Catarrho &c.

Principale certissimum & probatissimum remedium in omnibus affectibus cerebri, hoc mirabiliter restituti per annos multos catenis constricti.

INSANIA, MANIA, Melancholia.

III. In Insania, Mania, Melancholia etiam tanq. specificum laudatur sanguis Asini (asini sanguis durat annum tantum. Hac æstate 1615, fabrum quendam lignarium restituit (ex venis post aures captus, in quem linteola munda, nulli vsui antea exposita, macerentur & exsiccentur.) NB. ana-

logia, (asinus est animal melancholicum) Vfus: Ex his laciniis cape quantitatem 2. digitos laram & vnum pollicem longam, macera in haustu aq. fontanæ, donec color exeat. Hanc aquam da epotandam talem morbum passio, triduo integro mane semel, & quantum eius fieri potest, sudorem euoca (quem elicit hic sanguis.)

MANIA.

Maniæ cura perfecta talis est:

1. Exhibeatur Vomitorium, imprimis aq. Bened.

2. Post vomitorium per aliquot dies capiat decoctum Anagallidis flore purpureo (sine omni additamento) Vinum nullo modo exhibeatur.

*Lixiuij
capitale.*

3. Præparetur lixiuium tale: ℞. herbarum Cephalicarum cum floribus q. v. coque in aqua fontana deinde ℞. bacc. laur. & radic. elleb. nigr. ana q. l. contundantur inuicem crasse, & insuantur sacculo interpassato & longiori. Sacculum coq. aliquantulum in prædicto lixiuij. Tandem per 9. dies continuos accipe singulis diebus istius lixiuij ℥ij, calefac, & cum linteolis in eo madefactis & leuiter expressis fove caput rasum per integram horam, postea sacculum istum applica futuræ Coronali (quamdiu calet) cum bona ligatura patiens incumbat lecto, & si fieri potest, quiescat. Tunc mira expurgantur per omnia capitis emunctoria, & aluus simul aliquantum fluit. (Hinc colligitur à quibusdam vsum Ellebori apud veteres fuisse externum potius quàm internum.) Sic nimirum fuligines inhærentes cranio & cerebro mirabiliter dissoluantur, quod sanè nulla remedia alia præstare poterunt.

4. Com-

4. Commendantur in Mania folia Buxi (hoc nondum ratum, commendari tamen audiui.) Eius ꝯ. fol. ix. in minimas particulas cum cultro scissa exhibent in vno atque altero cochleari aq. lauen-
dulæ ieiuno ventriculo, præmissis antea præmit-
tendis, & si fieri potest, sudorem eliciunt, repetere
semel atque iterum.

5. Vltimum in hoc morbo refugium est cranij
apertio cum Trepano. Vide infra in fine capitis
de Phrenitide & paraphrenitide.

MELANCHOLIA.

V. In Melancholia purgantia sunt præter Vo-
mitoria.

1. Pulu. diasenæ laxatiuus.
2. Rad. ellebori præparat.
3. Optimum est specificum purgans Paracelsi,
Pro Cerebri confortationibus est.
1. Elixir proprietatis Paracelsi.
2. Essentia Croci cum aq. vitis destillata (aqua
vitis fit ex vitibus incisis, quæ postea destillatur
propter conseruationem) extracta.
3. Liquor lunæ de quo supra.
4. Extractum Alkermes cum extracto gummi
laudani adiecta particula Ambre & moschi in for-
ma pilularum.

Nota: Extr. Alkermes fit neque per spir. V. ne-
que per aliud menstruum, solus succus po-
morum redolentium præstat. Illud extra-
ctum postea diutius conseruatur, si post con-
fectam præparationem spir. V. admisceatur,
aliam præparationem vide supra de confor-
tantibus.

5. Extractum lapidis Lazuli, ꝯ. lap. Lazuli

Extracti
Lapidis
Lazuli.

quantum placet, igniatur sexies vel septies, & toties extingatur in sp. V. tandem in puluerem redigatur, & cum aq. melissæ ipsius recremēta terrea eluantur (*abschliechen*) redigantur in puluerem tenuissimum & cum spiritu vini digerantur in calore per septimanas 3. vel 4. postremo per distillationem aufer sp. Vini à toto & remanentiam diligenter serua. Est extractum lapid. Lazuli dosis à ℥ss ad ℥j. in Melancholia, Epilepsia, Vertigine, Cephalalgia. Quartanæ medicamentum præstans in liquore appropriato.

Medicinam Melancholiæ specificam Paracelsus ponit in floribus Antimonij bis, ter quaterve pro morbi contumacia cum pauca Theriaca exhibitis.

Melancholicis puluis fumarix sæpius exhibeatur & liberantur. It. aqua & conferua Elenij, Essentia Chelidoniæ minoris in Melancholia, Hypochondriaca mire confert.

Hypochō-
driacum
Zvving-
geri.

Zvvingeri in Hypochondriaca ℥℥.

℥℥. 5. rad. aperuin. an. ℥ss,

buglossæ,

Cardui bened.

an. pj,

Absinthij parum,

sem. fœnic. ℥j.

Carthami ℥ss,

fol. sennæ ℥ijss,

agaric.

tart. albi an. ℥ss,

Zinzib.

Cinamomi an. ℥j.

parentur omnia pro vino. Inde sumantur quoti-
die 3.

die 3. cyathi mane, per 3. hebdomad. vsque ad agri languorem.

Magni nominis Medici Aq. secreta Melancholiae Hypochondriacæ conuenientissima.

℞. flor. borraginis,

buglossæ,

stæchados Arabicæ ana ℥ss,

rorismarini,

maioranæ,

melissæ an. ℥ijss.

rad. buglossæ ℥ij,

peoniæ ℥j.

aq. buglossæ,

borraginis an. ℥iij.

Syr. granat. ℥ijss.

pulv. Cinam. grassi,

galangæ.

Caryophyll.

Croci,

sem. basilicon. an. ℥j.

superfunde Vini Rhen. ℔ iij, stent in infusione per 2. vel 3. dies, deinde destillentur in B.

Digestium excellens in Hypochondriaca.

℞. Sal. tart. Crystall. ℥j.

Ol. vitrioli vel acidæ sulph. ḡ 20.

M. in iure prunorum vel alio iusculo, per biduum reiteretur vel triduum, postea purgetur cum apozemate ex Cholagogis & phlegmagogis cum suis correctoriis & carminatiuis.

HYDROPHOBIA.

VII. In Hydrophobia nobilissimum medicamentum est mixtura simplex, vt sci. sudet patiens.

Aqua an-
ti hypo-
chondria-
ca secre-
ta.

PHILTRVM.

VIII. In Philtris (furor ex Philtris) 1. necessaria sunt vomitiua, aqua benedicta Electuarium, Vit. Antimon. Croll.

*Pulueris
secundi-
na prepa-
ratio.*

2. Postea ℞. secundinam recentem (pulvis secundine vix ultra biennium durat) segrega venam umbilicalem & cuticulam exteriorem, exsicca in Clibano, vt possit puluerisari. Huius pulueris exhibe (bis diebus duobus continuis) patienti post vniuersalia, à ʒj ad ʒjss cum Extr. Theriac. ʒss. vel aqua aut spiritu Theriacali vel diaphoretico in acutis ʒj (cum cochl. j. atque altero succi nasturtij aquatici, & Emplastrum simul applicetur sequens ad ventriculum:

℞. pulu. Colocynth. ʒij,

Sammon. ʒj,

rad. imperat. ʒjss. sa'. gemm.

Elleb. vtriusque an. ʒj,

Cort. Cydon. ʒss.

pulueriscentur omnia grosso modo, addæ olei sambuci,

Cera q. s. ana,

F. Empl. Extendatur particula super alutam & ventriculo applicetur, & non nisi per horam dimidiam ibidem relinquatur: postea provocetur sudor. Quibus omnibus absolutis per aliquot dies exhibeatur Electuarium sequens.

℞. Succu melisse,

hyperici an. ʒij,

rad. Vincetoxici ʒss,

magnetis lapidis boni & qui ferrum trahat ʒj,

mellis despumati q. s.

F. Electuarium. dos. est à ʒj ad ʒjss ieiuno ventriculo aliquoties, donec remittat malum (potest etiam

à meri-

à meridie quotidie exhiberi aliquid de tinctura
Corall. à gr. vj ad x.)

PHRENITIS.

In Phreniride cerebri membranarumque eius,
inflammatione cum febre acuta coniuncta cu-
randi communes seu vsitatæ medicationes locum
habent, ideoque non excutiendæ initium fit cu-
rationis vt in morbo acutissimo, rectissime à Ve-
næ sectione, (habita nulla ratione temporis & ho-
ræ, & ventriculi plenis, ad reuellendum & euacuan-
dum: plethora si magna sit, venæ sectio sequente
die reiteranda: quæ ob vrgentem necessitatem pro-
tinus & quidem copiosa, si vires ferant, sanguisque
redundet, administranda est, non iniecto etiam
clystere (emolliente & refrigerante) & ventriculo
pleno. Si vero ætas & viriū lapsus obstant, cucur-
bitulæ homoplatis & ceruici cum scarificatione
applicentur. Danda opera, vt eger quiescat, neq;
huc neque illuc se iactando vires amittat. Phreni-
ticis succus consolidæ cum melle mistus & nari-
bus infusus prodest. Statim quoque in initio Oxy-
rhodino caput madefaciendum: hoc nimirum ipsū
depellit humorem & alterat. Fiat irrigatio su-
per futuram Coronalem rasis capillis ex olei ro-
sarum ℥iij, Chamomillæ ℥j, acet. rosacei ℥jss, te-
pidè adinoveatur. Si inquietudines magnæ in-
primis molestæ sint, præsertim cum primis die-
bus vigiliæ admodum laboriosæ vires infesta-
rint & febrim auxerint, statim exhibeatur Lau-
dani Opiati dosis, post quam 8. horas repetatur,
donec assumpserit ℥ss, imò in defectu Laudani o-
piati tantum exsiccetur opium, donec in pulue-
rem redigi possit, & eius gr. vj dissoluantur in ac.

Nymphææ, vel lacte vel decocti refrigerantis ℥iij;
 addita syr. de papauere ℥j. Si vero quod semper fit;
 potum desideret, ℥. aquæ nymphææ ℥iij. rosar. bu-
 glossæ ana ℥vj. Syr. de ribibus aut Lim. ℥ijß, sal pru-
 nellæ ℥j aut ℥jß. M. vtatur pro potu. Ad vigilias nō
 incongruum erit fronti applicare Epithema liqui-
 dum sæpius linteis exsiccatis renouandum.

℥. aq. solan.

lactuce an. ℥ij,

acet. rosacei ℥ß,

Laudani opiat ℥j,

Camphoræ ḡvj.

M. possunt quoque nāres inungi vnguento se-
 quenti:

℥. Vnguenti populei ℥j,

Essentie opij ḡij.

M. Aut. ℥. olei nucis moschate per express. ℥j

laudani opiat ℥ß.

M. pro conciliando somno.

Bilis feruore contemperato exhibeantur sæpe
 ḡ x. sal. perlarum cum aqua borrag. vel buglossæ.
 Lauari quoque poterunt crura & brachia deco-
 cto. seq.

℥. fol. sedi,

nymphææ,

vitis alb.

vini fortis,

rosarum an. q. v.

Cap. papau. albi,

& sem. lactuc. ad libitum.

F. decoctum. Cordi quoque Epithemata applicen-
 tur refrigerantia, quibus vtiliter admiscetur Essen-
 tia seu extractum croci ℥jß, seu crocus ipse & ali-
 quot

quot grana Camphoræ. Testibus quoque adhibemus Epithemata, quibus addatur aliquid aceti vini ad penetrationem. Facies lauetur sæpius aceto rosaceo. Hinc corpus purgandum Extracto Rhabbari aut infusione eius in aq. Cichorij. Hinc si morbus non remittat, præstat catulum à tergo incisum detractis intestinis calidum vertici applicare ad partem anteriorem declinando; aut in eius locum pulmonein animalis calidum, pullumvè à tergo incisum, quæ si refrixisse senseris aquæ calidæ, in qua incocta capita papaveris, & flores nymphææ immissa, recalefacienda & aqua spongia absterfa iterum applicanda. Nam calor ille externus mitis humidus calorem internum temperat, humectando: imò gradui caloris nostri similia caussam doloris mitigant, concoquunt, æquabilemque reddunt, dissipantque calorem præter naturam leniter rarefaciendo. Vnde hoc tanquam primum remedium præmissis his dictis sibi quivis commendatum habeat. In reliquis progrediendum ad præscriptum practicantium, addendo semper medicamenti aliquid solutionis perlarum, & in declinatione gut. aliquot auri potabilis: quia hoc solet natura confortata plerumque morbi reliquias per sudorem expellere.

N O T E T U R etiam ne vsus stupefacientium *Cautela!* sit continuus, ne fiat transitus de phrenitide in Lethargum. Caute quoque applicentur in his, qui imbecillum iam sunt virium, imprimis externa, ne materia in capite coaguletur, quæ propter imbecillitatem virium postea dissipari & resolui non possit.

*Para-
phrenitis
& Deli-
rium.
Cautela.*

Eodem modo Paraphrenitis & Delirium simplex ac symptomata mitigantur, tollunturque morbo curato, qui illorum causa.

Illud tamen notetur, quod si sint criseos praesagia & symptomata, si item Rheuma adsit, nulla adhibenda esse stupefacientia, sed solum offerendam esse semel atque iterum dosin Laudani opii.

Mania.

Eadem medicamenta suo modo quoque observatis Practicantium regulis & Methodo in Mania exhibentur, in qua prodest saepius exhibere floc. antim. & Antim. alia, cum purgantibus permixta. Item Extractum Ellebori nigri preparatum cum suis corrigentibus & aliis purgantibus permixtum.

Ultimum in hoc morbo refugium est, si aliis non cedat medicamentis, admovere capiti intra coronalem & sagittalem suturam cauterium potentiale, quod relinquitur, donec tanta erosio facta sit, ut os nudum appareat. Hinc trepano aperiatur cranium, maneatque locus apertus per mensem, & sanabitur à Mania aeger. Hinc s.a. consolidetur vulnus.

EPILEPSIA IN PVERIS.

Epilepsia & similes morbi, qui à paroxysmorum vehementia & pernicie infames sunt, duplicem habent indicationem. 1. quæ paroxysmum respicit. 2. quæ ipsas morborum radices.

1. Aqua vitæ Mulierum (*Veiber* aqua vitæ, aliàs Balsamus Embryonatus. Vide Pharmac. August.) propinata prægnanti mensura cochl. j. cum spiritus Antepileptici nostri gut. iij vel iiij. singulis mensibus semel in Nouilunio à mense quarto ad partum usque fœtum ab Epilepsia præservat: præmissa illa

illa maioris securitatis ergo datur hic puluis. ℞.
 Spinam dorsi viuæ mustelæ non coctæ; sed crudæ ^{Puluis}
 à capite ad caudam probe mundatam & exsicca- ^{præseruā-}
 tam, eamque pulueris, huius pulueris ℞. & ma- ^{tinus.}
 gist. Corall. & perlar. an. ʒij. M. Dosis quantum cul-
 telli mucro capit, in pulpa pomi assati.

II. præseruantur pueri ab Epilepsia, vel prorsus
 liberantur; ne vnquam succedente ætate tali pas-
 sione capiantur, si recens iam natis; antequam lac
 sugant vel cibum comedant, ingeratur ol. amygd.
 dulcium recens cum saccharo fino permistum v-
 triusque sit à ʒß ad ʒij vel ʒiij. Sic enim vbi pau-
 lisper à sumpto hoc abstersuo quieuerint.

℞. Stercus de Vacca nigra adhuc calidum, in-
 datur ollæ nouæ, & calcinetur, de quo exhibeatur
 ʒj vel ʒß modo nato infanti (Electoris Saxonie
 Secretum) tandem euomunt pituitosam admodum
 copiam impuritatium in vtero materno ante exi-
 tum collectarum; (si præsertim in spiritu ducto a-
 liquid menstrui hauserint) quæ impuritates sunt
 causæ multorum morborum in pueris, nominatim
 vero Epilepsie. Quod si non euomunt; per aluum
 saltem purgantur; deinceps vbi balneantur ali-
 quandiu & in primis per tempus puerperij coq. in
 B. cortices salicis recentes. Sic nimirum non ab E-
 pilepsia tantum; sed etiam à tabe præseruantur
 (specificum in aridura puerorum.)

Spir. Antepilepticus puerorum (vide not. ad
 Croll.) Cuius gut. 6. 8. 9. cum aquis Epilepticis
 flor. tilie, rad. pronie aq. hirundinum; ceraso-
 rum, Lauendulæ. It. cerasorum nigrorum cum aq.
 Langij Epileptica exhibitæ tum in paroxysmo, tum
 etiam post eundem mirifice puerorum morbum

tollunt, præsertim si in primo paroxysmo exhibeatur.

EPILEPSIA IN

Adultis.

I. Præmittantur Vniuersalia Vomitiua, Cathartica, imprimis specificum purgans Paracelsi. Postea exhibeantur specifica, qualia sunt.

II. Epilepticum Crollij.

*Pulvis
Antepile-
pticus.*

II I. Pulvis Antepilepticus ex Cinnab. Antim. qui talis est: ℞ Cinnab. Antim. magist. Coral. perl. ana: Alius ℞. Cinnab. natiui pellucidi & splendentis ʒβ, puluerisa in marmore subtilissime: adde magist. Corall. perlar. ana ʒij, Croci ʒj, fol. auri diligenter triti, super lapidem, reduce in puluerem, cuius gr. viij ad xvij, in aq. salu. propinentur & sæpius repetatur. Vide supra de sudoriferis.

*Pulvis E-
pilepticus
magnarū
virium.*

Alius pulvis Epilepticus magnarum virium. ℞. Cinnabaris Vngariæi probè loti & depurat. lbβ, imbibe cum spir. vitr. ʒiiij, scobis cranii humani nunquam sepulti ʒβ, imbibe cū spiritu vini, relinque in loco calido per 15. dies, & postea per retortā destilla liquorē, & illud quod restat seorsim serua. hinc ℞. scobis Vngulæ alcis ʒjβ, Myrrhæ rubræ ʒβ solue in sp. salis, solutum à fecibus separa & serua, postea ℞. croci ʒβ, cū sp. vini tincturam extrahe, liquores omnes simul misce & in iis imbibe cinnabarim ante præparatam lotam & puluerisatam, calore lento semper exsiccando, donec omnem liquorem imbibaris & in puluerem siccū abierit. dosis à gr. ij ad 4. cum vino generoso aut spir. vini vel aq. antiepileptica in, ante & post paroxysmum.

*Spiritus
cerebri
humani.*

I V. Spiritus cerebri humani, qui sic fit, ℞. Ce-
rebrum

rebrum hominis iuuenis integri bene sani (adole-
 ſcentis infra annum 24.) & bonę cōſtitutionis vio-
 lenta mortē peremti, collige fruſtulatim cū omni-
 bus membranis, arteriis, venulis & neruis cum me-
 dulla ſpinę tota; conquaſſa in mortario lapideo,
 & adde in cucurbita vel phiola potius capaci a-
 quarum capitalium ſcil. flor. tilię, pæonię, betoni-
 cę, ceraſorum, lauiendulę imprimis, adde diapho-
 retici in acutiſ ad ſupereminentiã 4. vel 5. digit.
 (plus quam de reliquis ſimplicibus aquis, addunt
 etiã ſpir. V.) claudatur hermetice vas, & relinqua-
 tur aliquandiu, per annum 1. 2. 3. &c. poſtea per co-
 hobia deſtillatur ex B. roris, vt tota (aliquora) ce-
 rebri ſubſtantia ſimul tranſeat. Hanc aq. abjectis
 ſæcibus curioſe ſerua. Ex ſæcibus poſt ſextuplex
 cohobium calcinatis elice ſal; quem deinceps cum
 ip. facto junge, & totum curioſe ſerua. Doſ. à ʒj
 ad ʒiij, in vehiculis conuenientibus.

NB. Si initio non addita eſt miſtura ſimplex
 propter defectum; poſtea phlegmate per
 B. leniter abstracto, adde miſturę ſimpl. par-
 tem dimidiam, & procede, vt monitum eſt:
 Doſ. à ʒj ad ʒiij.

V. *Hepata Ranarum*, quę ſic parantur: Collige ^{Hepatūm}
 hepata de ranis viridibus aquaticis (non terreſtri-
 bus) 40. quibus viuis jecinora exime & ſigillatim ^{Ra rari}
 pone ſupra folia braſſicę capitatę ad eā partem, ^{preparat-}
 qua terram reſpiciunt; ita vt ſe inuicem contin-
 gant, poſtea in ollis devitreatis & recentibus (*Ir-*
dene Braſſſannē) ſuperius reſtiſ, exſiccantur ad
 lētum ignem; ita vt in puluerem tenuiſſimum teri
 poſſint, à foliis cautius ſeparata. Poſtea diuidē pul-
 uerem integrum in 5. partes æquales & ſerua:

Partem vnā exhibe patienti præmissis vniuersalibus ieiuno ventriculo in haustulo aquæ vel spiritus appropriati, cū luna ingressa est in cancro: Vesperī duabus horis à Cœna alteram partem, atque sic consequenter postero die mane tertiam, vesperī quartam; tertio die vltimam partem mane.

Vbi tamen obseruandum, semper ante & post sumptionem pulueris 2. horis ab omni cibo & potu esse abstinendum. Si patiens præsertim adultus, post sumtam hanc medicinā in fronte & temporibus sudat, est testimonium operationis exquisitæ. Itaq; si post 3. 4. & quintam exhibitionem sudor prouocetur, vel in lecto, vel in laconico totius corporis, effectus sperandi sunt vberiores.

Caueant sibi ab omni terrore, ab ira, ab aqua & igne, à vino, & ne videat Epilepticos cadentes: horum nimirum conspectu morbus, qui vel diu laruit, vel iā sopitus erat redire potest. Præterea etiam ab eiaculatione tormentorum. Præcipue vero studiose cuitet omnes animi motus vehementes, ebrietatem tanquam pestem fugiat.

Dixit & cætera 6. res non naturales conuenienti admodum ratione & modo obseruentur, ne aliquid accadat, quod isti curæ impedimentum aliquod afferre poterit.

NB. 1. Ranæ virides tantum & non aliæ accipiendæ sunt & quidem viuæ. 2. hic puluis Mense Maio, Iunio & Iulio vsq; ad medietatem Augusti tantum confici potest, extra hæc tempora ranæ inutiles sunt. 3. Cum exsiccata sunt hepata, vt possint puluerisari, folia brassicæ capitatæ diligenter sunt segreganda & postea hepata in mortario contunden-

denda. 4. Hic pulvis ultra annum non durat, ideoque singulis annis, si opus est, de nouo præparandus.

Vix potest dici quantũ emolumentũ ab hac medicina simplici accadat. Instituenda est cura in Iunio circa solstitium, & si primo anno non correfpondeat effectus, altero anno hæc cura reiteranda. Hoc remedio restitutus est Fridericus IV. Palatinus, qui ab anno 15. ætatis ad 26. Ephilepticus fuit.

VI. *Amuletum ex frutice sambuci in salice inuen-* *Amuletũ*
ti. 1. diligenter obseruetur, vbinam in salicib. præ- *Antepile-*
 fertim antiquis subnascatur sambucus, id quod sæ- *pticum.*
 pe fit, præsertim in salicetis, vbi non procul ab iisdem ad hortorum sepes sambucus plantata fuerit. Hic nimirum grana matura ab auibus leguntur, præsertim à pico. Picus nimirum excrementa sua post comesta grana sambuci deponens super salicem antiquum (cui interdum innasci solent aliæ plantulæ vel frutices, nominatim vero Amara-dulcis, vrtica, Chelidonia) exinde quasi primordia figit & ponit sambuci exinde nascētis. Picus autẽ quia Epilepsia laborat, hoc nobile periapton ad similem morbum curandum facit. Colligatur frutex quolibet mense, melius tamen in Septembri & Octobri, quando maturuerint grana sambuci ante plenilunium diebus duobus, & reseruetur vsui (seruari potest annos 12.) teneriores saltem furculi sufficiunt.

Vsus talis est: seca furculum vnum tenuiorem in taleolas tenues, & quantum fieri potest integras. Earum 9. redigantur in nodulum vel ex linteo, vel ex serico confectum, & cum simplici filo lineo

Das in demselben Hause gesponnen und von dem Patienten, licet parum referat. 4. Amuletum ad pependibile collo vsque ad orificium ventriculi, vt recte nodulus eo pertingat. Applica vero hunc nodulum post Vniuersalia exhibita ad mundificandum corpus quolibet tempore seu ante, seu post paroxysmum. Nodulus relinquatur tamdiu, donec sponte sua citra omnem vehementiam rumpatur filum, & nodulus videatur cadere, quem deinceps neque in se patiens, neque vllum animal nudis manibus vel pedibus tangat, sed mediante aliquo instrumento vel forcipe, vel alio sepeliatur subtus terram, eo in loco, vbi neque homines neque animalia pertransire possint. Secus si tetigerit, morbus Epilepticus denuo inuadet eum: vel alios antea morbum non passos corrumpit, id quod studiose est euitandum. Hoc amuleto curari possunt & ij, qui longissimo tempore hoc morbo laborarunt.

A curatione deinceps diligentissime præseruandi sunt ab omnibus causis externis, alioquin huic morbo infestis, de quibus diximus in præcedentibus.

Nota: in adultis soleo ex maioribus furculis excauatis facere cannas, per quas tempore gestationis amuleti omnem suum potum hauriunt.

VII. Spir. Vitriol volatilis duplex, de quo in notis ad Crollium (præsertim in adultis.

VIII. Laudanum Epilepticorum, de quo in opologia & infra de Apoplexia.

IX. Radix Pæoniæ maris nimirum, seu nigræ. Nam fœmina nullius efficaciam, si suspendatur de collo

*Radix
Pæonia
collectio.*

collo pueri Epileptici, morbus cedit, sed radix ef-
fodienda est in Iulio luna decresciente, sole exi-
stente in leone, in meridie & die solari.

X. Viscus quercinus luna decresciente inter duo *Visci*
Mariæ festa, h. e. 15. die August. & 8. Septem. colle- *quercinus*
ctus: nobilior autem habetur illa pars, quæ quer- *collectio.*
cui propior resecta est.

XI. Mixture Antepileptica, quæ sequi. *Mixtura*
m. fit: *Antepile-*

℥. spir. Virioli viridis ex Vitriolo & urina pue-
rorum 3j ʒj. *ptica.*

cum aqua rad. pæon. & fl. til. ana ʒj.

M. de hac mixtura exhibe in paroxysmo membris
convulsis & contortis cochl. β guttatum, & paulò
post redibunt ad sese recollectis sensibus, quo ani-
maduerso denuo aliquid exhibeto, atque ita ter-
tiò; quod si quidem rediturus sit paroxysmus, vt
fieri potest, eundem processum repete. Postea con-
fortantia cerebrum adhibeantur, ceu sunt Magist.
Corall. perlar. Cranij humani. Multum possunt hæ
Tabelle. *℥. mag. Cranij humani 3j* (quod calci-
natum primo, postea per aq. euaporatur, puluis in-
star magisterij) gran. pæoniæ excortic. N° xvj,
sacch. in aq. theriacali solut. F. s. a. tabulæ, quarum
vna atque altera tam mane ieiuno ventriculo,
quam vesperi longe à pastu & cœna exhibean-
tur.

Paroxysmus Epilepticus instans, vt auertatur,
æger signa quædam præsentens statim capiat
pil. j. laudani antepilept. vel rotulam vnam ante-
pilept. aut in horum defectu ol. succini gut. j. & al-
teram.

Nares a. inungat Balsamo antapoplectico , aut balsamo succini.

Præsens sedatur modo sequenti. Cadentis ori cuneus immittendus est, vt apertum maneat , nec linguam commoueat , alta voce inclamandus, nares constringendæ & sternutatorio seq. irritandus:

℞. rad. ellebori alb. ʒj,

Castorei,

Euphorb. ana ʒss.

F. pulu. suffitus etiam fieri potest ex succino albo.

Membra incuruata molliter ad rectitudinem reducenda, fricanda & continenda.

Fauces Extracto castorei, oleo succini aut Mithridatio, Theriaca in aqua Epileptica solutis: nares autem & tempora balsamo apoplectico illinenda.

Et si suspicio sit , cam ob vitiosos humores in ventriculo collectos , & ad caput exhalantes fieri, utile est excitare vomitum cum aq. Benedicta aut Vitriolo albo in aqua præoniæ , in qua scobs visci quercini bullierit, dissoluta paroxysmo sedato , si metus sit , vt mox reuertatur , clysteres acres iniiciendi ad auertendos humores acres , aliosque in cerebrum irruentes.

Cucurbitæ item cum scarificatione humeris applicandæ, & si plethora adsit, vena secanda.

Quo facto ad radicis Epilepticæ excisionem progrediendum , vbi præscripta bona viuendi regula ad vniuersalem totius corporis euacuacionem perueniendum , obseruatis hac in parte practificantium regulis. Nonnunquam utile est admiscere purgantibus Extr. scammonij, aquam benedictam,

dictam, Extr. Ellebori nigri, & sæpius præparatum
corpus purgare Mercurio dulci, Mercurio vitæ,
floribus Antimonij.

Hinc ad caputpurgia, & ad ea, quæ à proprieta-
te conferunt, accedendum, non neglectis iis, quæ
caput exsiccant, & maxime roborant.

Tabula Antepileptica.

℞. rad. peonia ʒj,

magist. perlarum,

Corallorum an. ʒjss,

magist. Crani humani. ʒss.

Sacch. in aq. florum tilie soluti q. s.

*Tabula
Antepile-
ptica.*

F. Tabulæ. Detur vna atque altera mane ieiuno
ventriculo & vesperi longe à cæna.

Aqua Epileptica. *℞. Fl. lil. conuallium M ij, in-* *Aqua E-*
funde in f. q. Vini generosi, digere per 10. dies, vel *pileptica.*
donec habere poteris

Fl. Tilie recent. ℥ss,

peonia ʒiiij,

distilletur in B. M. ad siccitatem, in destillato ite-
rum infunde

Rad. peonia ʒj,

Diptami albi,

Visci quercini ana ʒss,

Crani humani preparati ʒss.

Rad. pyrethri ʒss,

Castorei ʒij,

Fol. Rutæ Mj,

Flor. stæchados Arabica,

Lauendula ana Piiij,

Flor. Betonica Pvj,

Cubebærum,

Maceris ana ʒij,

Cinnamomi ʒj,

Scille preparata ʒij,

Digere iterum per 15. dies, hinc per alembicum in
M.B. destillatur & aqua vsui referuatur. Dosis
ʒss, ad ʒj.

Clysterem in epilepsia vide in capite seq.

Balsamum vide etiam in capite seq.

APOPLEXIA.

In Apoplexia qualicunque insignis est:

I. Spiritus cerebri humani de quo in Epilepsia.

II. Sanguinis arteriosi humani, spiritus, cuius vires insigniter commendat D. Graeccius Argentinensis in libro suo de vita humana nuper edito Spiræ in quarto 1615. Germ. Vtriusque operationes & vires vide ibid. in aliquot observationibus ab ipso habitis. Spiritum sanguinis arteriosi vocat *Aq. benedictam*: spir. cerebri humani vocat *Aq. auream*.

APOPLECTICOS

excitant.

I. Mercurius vitæ iusta dosi exhibitus: à crebris enim vomitionibus in robustioribus prima regione ventris expurgata, paulo post ad sese redeunt, præsertim si Epithema fiat ad futuram coronalem ex succino puluerisato, & in sacculū oblongiorem interpassatum conformato, prætereaq; in aqua Vitæ vel spiritu Vini cum pipere longo essensificato, & cum ol. succini gut. aliquot adperso, decenti ligatura future coronali imposito multum prodest, si (in debilioribus scil.) præsertim ubi Mercurius vitæ non est exhibitus, enemata primo leniora, postmodum & acriora iniecta fuerint.

II. Ex-

II. Excitant sternutationes præsertim ex semine nigellæ & seniore nigra, h.e. Elleboro nigro Paracelli (ex moscho & ambra) It. sem. lolij, sem. nigell. tutius & melius. e. g.

℞. Fol. maioran. ʒy,

Sem. nigell. ʒj,

Rad. elleb. n. ʒij,

Mosch. opt. ʒss,

Ambr. ʒvj.

Pulvis
sternutatorius.

M. F. pulvis dosi magnitudine pisi insufflatur in nares utramque calamo fortiter.

III. Fumus pennarum perdicum. It. fumus succini, vel etiam ol. succini intra nares sæpissime cum penna perdicis sumptum.

NB. In Apoplexia mirabilis est ille balsamus Vitæ ex nobilissimis illis balsamis, Orientali nempe & Turcico, itemque oleis aromatum diligenter confectus à nobili Chymico Ioh. Eichtenacker, dos. à ʒ ij ad iiij, in mistura simplici cum aq. appropriata, de quo in notis ad Crollium.

In præseruatione maxime conducit Balsamus Apoplecticus Crollij. It. aqua vitæ apoplectica eiusdem.

Ad præseruationem a. & curationem vnice prodest Aqua antapoplectica meæ compositionis, quæ sic est:

Aqua
Antapoplectica,

℞. Flor. lilij conuallium mense Maio cum exportu solis collectos (maturos & adhuc roridos statim in vitrumingere sine lotionem vlla) eosque recentes sine apiculis, saltem protuberantes flores abscerptos in vino generoso, Maluatico vel alio dulci digere ad solem, in vitro optime clauso, relinq; tandiu, donec etiam lanendula floreant, cuius

flores cæruleos sine calicibus & apiculis diligenter separatos æquali pondere coniunge cum floribus lilij conuallium in idem vitrum, quod firmiter clausum relinque vsque ad mensem Septembrem. Tandem per alembicum ex B. destilletur, & quæ primo loco egreditur aqua spirituosa diligenter reseruetur. Est nimirum pretiosa & tam præseruando quam curando Apoplecticis prodest (reliqua etiam vsui esse potest, sed tam virtuosa non est, facit imprimis ad frictiones membrorum) Ex capite mortuo elici potest Sal. Hæc aqua diu durat & fragrantissima est. Dos. cochl. ß vel j. per se etiam jß vel ij, pro ægri & morbi natura cum gut. vna atque altera ol. succini ieiuno stomacho.

*Aqua Apoplectica
alia.*

Aqua Apoplectica alia.

℞. Fl. primula veris ℥j,

Laurendule,

stæcados Arabica ana ℥j,

Tilia,

buglosse ana ℥jß,

Amhos,

Nymphae ana ℥ß.

Rad. Pæonie,

Caryophyllata ana 3x,

Zedoaria,

Macis,

Spice Indica ana 3iiij,

Iridis Florentina,

Visci quercini ana ℥j,

Galange,

Caryophyllorum ana 3vj,

Pomorum citreor. recent. No. ij,

Rasura ligni sassafras 3jß.

Fol. Ma

Fol. Maioranae,
Artemisia ana Mjß,
Rorismarini Mj,
Sem. Fœniculi,
Sileris montani,
Peonie,
Basiliconis ana ʒij.

Confractis & contusis, crasso modo affunde in
 matraccio capaci.

Aqua rasarum lbj,
Vini generosi lbj.

Simul per 3. dies vase bene clauso digerantur,
 hinc adde recenter expressi succi ex foliis saluæ
 ʒvj.

Betonica,
Melisse ana ʒiiij,
Spiritus vini lbij.

Denuo per 3. dies digeratur & destilletur in B.M.
 per alembicum ad siccitatem. Fiat semel coho-
 bium. Hinc per se in cineribus vel B. aqua illa re-
 ctificatur, destillando 3. partes, quarta relictæ & in-
 ferendo rostro alembici,

Moschi,
Ambra ana ʒvj.

bombace inuoluta, tandem omnia in vitro bene
 clauso feruentur vsui.

His omnibus potest annumerari diaphoretic-
 cum in peracutis præsertim, si cum eiusmodi aquis
 appropriatis Apoplecticis mixtum exhibeatur, &
 sudor prouocetur.

LAUDANVM ANTE-
pilepticum.

ʒi. Laud. nostri ex sulphur. vitriol. fact. ʒj.

Laudanũ
Antepi-
lepticum.

Ol. Camph. ꝑ. 3.

M. & habetur Laudanum præstantissimum, cuius usus tam in paroxysmo, quam ad curationem extra paroxysmum, dosi sæpius reiterata præmissis vniuersalibus.

*Oleum
Campho.
v. verū.*

OLEVM CAMPHORÆ

verum.

*℞. Camphoræ part. j.
argill. preparata & siccata
part. vj.*

Contunde inticem & misce exacte, donec Camphora nullibi appareat: Ex massa forma globulos, quos in umbra exsiccatos destilla in arena per retortam lutatam in Excipulum, quod continebit aliquid aquæ pluuiæ destillatæ, & prodibit Camphora partim oleaginosa, partim sublimata, quæ tamen sese soluit. Hinc distillato cum aqua, adde spir. Vini part. iij & destilla per Alembicum igne lento. Ita spiritus Vini tenuissimum oleum Camphoræ transferet, quod separatim seruandum, separato spiritu Vini per separatorium aut per MB.

ALIO MODO.

Solve Camphoram in sp. Antepileptico ex vitriolo & vrina puerorū leni calore, & Camphora eleuabitur in forma olei ad superficiem. Hoc seorsim collige, & cum terra sigillata sicca, & paucō acetō forma globulos, destilla ex arena per retortam & prodibit spiritus seu oleum Camphoræ valde fugax.

Apoplecticis profunt saluæ decoctum, Extra-
ctum

Etum eiusdem, semen carni & Erucæ. It. ℞. aquæ vitæ q. s. granorum Iuniperi M ij, contundantur & macerentur in aqua vitæ per triduum, colenturque, imponantur deinde salvia, pulegium & Nasturcium & ʒj Croci. Detur patienti, & statim loquelam recuperabit.

Balsamus Apoplecticus.

℞. Olei Nucis Moschatæ per expressionem ʒj,

Ambre griseæ ḡ xvj.

Moschi optimi,

Benzoin.

Syracis calamitæ.

Laudani optimi ana ʒss.

Olei stillat. caryophyllorum gut. xvj.

Lauendule,

Ruthe,

Anthos,

cinnamomi ana ʒss,

succini gut. vj.

puluerisatis optime cum oleo Nucis Moschatæ in scutella aliqua argentea vel orichalcea cum pistillo quam optime vniantur, vt in corpus vnum abeant. Hinc admiscantur olea destillata pedetentim & Balsamus in vase bene clauso ad vsum seruetur. Apoplecticis, Epilepticis, & vertiginosis prodest, si extremitates manuum, tempora & vertex eo inungantur. Ratione præseruationis singulis septimanis bis aut ter saltem inunctio instituat.

Clyster. ad Apoplexiam, Epilepsiam, Paralyfin & Lethargum.

℞. Rad. cyclam.

Colocynth. ana ʒjss,

asar. ʒj,

elleb. nigr. preparati,

sem. Carthami ana ʒj,

Centaurij minoris ʒss.

Coque in f. q. aquæ ad lbj. colaturæ adde mellis anthosati ʒij, & si æger robustus sit Sal gem. ʒj. F. Clyster.

Medicus Apoplecticum aggressurus ante omnia in principio consideret, an in ægro adhuc signa & spes aliqua vitæ adsit, quibus cognitis ad curam sese statim accingat. Ægrum hinc inde agitare & membra eius fricare mandet, abradis capillis verticem statim inungat; & nucham balsamo succini aut oleo eiusdem, statimque si os clausum sit, illud aperiat, apertum conseruet; palatumque cum balsamo dicto aut Mithrid. aut Theriaca inungat, nares & tempora bals. apoplectico.

Capiti sæpius admoueat laminam vel tabulam ferream oportet calefactam vel etiam ignitam.

Per os si fieri potest, exhibeatur statim cochl. j. aq. apoplecticæ, & si nimiam sentit sanguinis abundantiam, venam brachij immisso tamen prius clystere acriore aperiat.

Natibus item aliquid ex puluere per canalem vel culmum pyrethri elleborive inflet.

Vmbilico adhibeat aut Vnguentum Arthanitæ aut ellebori in forma cataplasmatidis, possunt etiam ratione reuulsionis cucurbitæ applicari dorso, lumbis.

Natibus clyster acris iniiciatur, cui ʒss croci metallorum adiici potest vel ʒj bulliat in aqua vitæ & cum decocto apto iniiciatur.

Hinc

Hinc ad vomitoria aquam scilicet benedictam confugiendum, vbi notandum, quod in duplici semper quantitate, prout sopitæ vires, exhibenda. Interim continuanda exhibitio aquæ apoplecticæ, quemadmodum & reliqua dicta medicamenta.

Possunt & Vesicatoria brachiis & pedibus, syn-
cipiti item: interdum etiam ad primam verte-
bram Cauterium actuale non sine commodo ap-
plicari potest.

Ægro resuscitato cura secundum Practicos in-
stituatur.

Nota. Clysteres non tantum ante venæ sectio-
nem, sed & post eam conueniunt, primum ex e-
mollientibus, & stimulantibus calidis, capitique
appropriatis, mox etiam ex fortiter irritantibus,
quæ quoque cum non retineant diutius, repeten-
da, coque frequentius quo morbus magis vrget.
Plat.tom.1.pag.47.

Lenior itaque talis ab initio exhibeatur:

℞. Maluæ,

Mercurialis,

saluæ,

rutæ,

pulegij an. M j.

Rad. ireos recentis ℥ij,

furfuris,

flor. Chamomillæ,

anthos an. p j,

sem. carui ℥j.

F. decoctum, in quo dissolue

mellis ℥j,

Elect. benedicti laxativi ℥ij,

ol. laurin.

ruta ana ℥j,

Sal. ℥j.

F. Clyster.

Fortior, qui post primum, vel si malum vrge at,
statim in principio exhiberi potest.

℥. Rad. ireos recentis,

sigilli salomonis,

Cyclaminis ana ℥j.

ruta,

thymi,

salvia,

lauri,

pulegij,

origani,

Calamintha,

hyssopi ana Mj.

flor. stœchados,

anthos ana p. j.

sem. Citri,

Cumini ana ℥ij,

Carthami,

baccarum lauri,

junsperi ana ℥ss,

Agarici in anno ligati ℥ij.

F. decoctum, in quo dissolue

Hiera Colocynthidos ℥ij,

mellis anthosati ℥ij,

succi mercuriales,

beta ℥j,

fellis tauri ℥ss,

ol. rutacei ℥ij,

de castoreo ℥ss.

Sal fusilis ʒj.

F. Clyster.

Fortissimum in Apoplexia:

℞. Rad. ireos,

pyrethri ana ʒj;

aronis ʒss,

ellebori ʒj,

ruta,

saluæ,

thymi,

Fior. Centaurij minoris,

nasturij ana ℞j;

Sem. Carui ʒss,

urtice,

ruta ana ʒj,

Colocynthidos in petiis ligati ʒss;

anthos p. ij.

F. decoctum; in quo dissolue

Hieræ colocynthidos ʒss,

mellis ʒj.

blei, ruta ʒiij;

Castorij,

Euphorbij an. ʒj;

salis ʒj.

F. Clyster:

PARALYSIS.

In Paralyfi curanda etiam ea, quæ in Apoplexia enumerata sunt; locum tenere possunt. Hic igitur mercurius vitæ, Enemata, aliaque purgantia, genus nervosum respicientia, vtilia sunt.

In loquela restituenda maxime satisfacit aqua Apoplectica; etiam cum sanguine Turturis calente an. imprægnata. Sic oleum anisi guttatim

F ij

linguæ Paralytici adpersum, loquelam restituit & reducit. Talis est aq. fl. lil. conuallium cum vino facta. It. Essentia castorei per sp. Vini extracta, sal perlarum, Corall. It. succini mirifice iuuant.

Ad sudores imprimis eliciendos vbi, quæ ab initio erant necessaria, omnia præstita sunt, præter hæcenus enumerata singularis est virtutis in Paralyti pulvis seu magister. ex cinnab. antimon. & magisterio perlarum & Corall. de quo supra de sudoriferis & Epilepsia. Dos. à gr. viij ad xij vel xvj. Sudores autem melius, imo optime in Laconico, seu in diaphoretico enumerato eliciuntur.

*Essentia
foliorum
Tabaci.*

Inter externa maxime laudabilis est Essentia foliorum Tabaci (viridium) cum Maluatico facta (sola infusione sine destillatione) si præsertim à præmissis sudoribus membra paralytica hac Essentia diutius fricentur. Resoluta nimirum membra facile restituantur & redeunt.

Paralyseos curandæ ratio plerumque à venæ sectione inchoatur præmissis clystere acriore, si scilicet ætas & habitus corporis consenserint. Hinc ad materiæ concoctionem & educationem accedimus, vbi semper admilceri debent aq. destillatæ primulæ veris, salu. aut melissæ aut Extr. ipsorum, & vel purgantia illis infundi vel extrahi possunt, adiectis gut. ij vel iij ol. tartari per deliquium, statimque inangatur spina oleo Chamomillæ solo.

Quod si citius & rectius curam absolueri vo-
lueris, modo seq. progredere: ℞. Extr. scammo-
nii gr. iij, florū aut vitri antimon. gr. ij, tenuissime
puluerifata misce cū ʒij conseruæ aut iij buglossæ,
capiat mane cum custodia. Si ad vomitum irri-
tatur, detur iusculum ad eum promouendum, pur-
gabitur

gabitur hoc modo æger per superiora & inferiora: diebus duobus sequentibus vtatur apozemate aliquo vel syrupo capitali & aperiente cum gut. aliquot sp. tartari, aut in defectu eius tartar. vitriolat. ʒj. Hinc iterum dicto medicamento purgetur, à quo si forte propter vomitum abhorreat æger, F. infusio ex Agarico cum radice ellebori nigri puluerisati & Ialapi cum aq. fl. primulae veris & melissae, aut capiat Extr. Panchymagogi dosin: iterumque per 2. dies vtatur apozemate dicto vel syrupo aliquo magistrali appropriato. Eadem medicamenta repetantur ad 10. diem. Interim inungatur spina oleo Chamomillae, cui parum petrolei sit admistum. Hinc ingrediatur stupham, excipiatque vaporem seq. decocti super ignitos lapides affusi, & quam optime sudet;

℞. flor. saluæ,
sambuci,
lauri,
rorismarini,
Chamomilla,
melissæ,
stœchados Arabica.

decoque in aceto vini, eger commoretur in stupha ad horam 1. aut quantum vires permittent: antequam egrediatur, assumat Mithridatij ʒß, cū gut. iij. aut v. spir. tartari, aut solum assumat Mithridatium. Postquam egressus fuerit linteis calidis sudor omnis exsiccet, & in lecto quiescat per horam semis; spina vero inungatur Galbaneto Paracelsi, quod fit modo seq. ℞. Galbani lbß, inde in cucurbitā satis amplam, & ei affunde spiritus Te-
Galbane-
tum pa-
ratum.

postea per Alembicum ex cucurbita non nimis alta destillentur ad siccitatem, quod si odoratius & præstantius desideres, rectifica ab aromatibus nuce moschata & Canella. Eodem balsamo omnia membra paralytica inungi debent: facta inunctione imponatur radix symphyti maioris in aqua communi ad pulciculam cocta instar cataplasmatris. Cataplasmatris applicatio & inunctio repetatur vesperi, præmissa partium affectarum cum panno asperiore frictione, & adperso post frictionem spiritu tartari, aut fricentur membra intincto linteo in spiritu tartari, post inungantur, & applicetur cataplasma. Interim in quotidiano usu habeat æger consuam anthos & fl. saluix, stœchados Arabicæ cum Mithridatio extr. aut puluere castorei, confectione Anacardina cum paucula solutione perlar. & auro potabili. Continuetur Balneum per 14. dies singulo mane, aut ad minimum de biduo in biduum. Interim vtatur diæta tenui & bibat decoctum Guaiaci & Hydromel loco potus.

Si Medico proponatur Resolutus, qui membrum vnum tantum habeat resolutum, illud restituat modo sequenti

℞. Summit. origani,

fol. querc.

bacc. iuniperi ana M iij.

Conorum abietis N^o ix. cum aq. communi coque ad crassitiem. Cum his herbis membrum foue, donec frigescent. Hinc linteo calido diligenter absterisa aqua inungatur seq. mixtura:

℞. Spir. Salis,

Vitrioli,

& therebinthina ana.

M. diligenter, guttatim infundendo sp. Terebinthinæ. Repetatur eadem inunctio bis in die & restituetur membrum, sæpius quoque in die rotulas seq. assumere debet.

℞. Lili conuallium

flor. lauendulæ an. ℥iiij,

sacch. alb. ℥v.

Coque ad perfectionem. Inde remotis ab igne adde ol. succini rectificati ℥j, Extr. saluiæ ℥ij, aut ol. ipsius ℥℥, agitentur pistillo & fiant s. a. rotulæ.

Præstat quoque in initio Paralyseos facere Embrochationem cum ol. copioso. It. balneum ex lacte & oleo solo, vel ex lacte cum aq. mixto vel hydreleo.

Vtile quoque est in omni Paralyfi ad excitandum sudorē in balneo vel lecto assumere seq. puluerem. *℞. Cinnab. antimon. in destillat. butyri antimonij in collo retortę collecti q. v. puluerisa* *Putris anteparalyticus.*
atque in cucurbita vitrea sublima. Hinc

℞. Cinnabaris huius ter per se sublimati
part. j.

Magisterij, Corallorum, perlarum an.
part. ℞,

Ossium human. vster. part. ij.

M. Dosis ℥℥, in aq. Senecionis vel Cardui bened. repetitis vicibus exhibeatr.

PARALYSIS EX COLICA.

Huius curationem vide in Thesibus meis Medico-Chymicis disput. i. pag. 19. Cuius hæc summa: Non diu hic cunctandum, morbus enim temporis successu fit incurabilis, qui cæteroquin præceps est.

Purgantia vehementia, quæ nimirū agrū con-

vellunt, prorsus euitanda sunt: materia tamen subduci potest Extr. Esulæ, senioris nigræ in iusta dosi. Materia subducta quotidie (donec successus respondeat) ieiuno ventriculo detur spir. tartari ꝑxx. vel xxv. Hinc tertio quovis die sudores prouocentur.

Decoctum sassafras multum hic potest. Iuuat nimis ventriculum & intestina, vnde mali initia.

Dentur quoque quotidie rotulæ confortantes: membra affecta primum linteo asperiore fricentur, deinde sp. tartari aspergantur, tandem Balsamo Galbani Terebinthinato inungantur quotidie ter, ab inunctione qualibet rad. symphyt. maior. in aq. fontan. decoctæ, linteoq; in formam cataplasmatidis superinductæ membris inunctis calide applicentur, reliqua naturæ committendo.

MEMORIA.

*Puluis
Trithemij ad
memoriã.*

In memoria deperdita reuocanda, præsertim apud senes multum prodest puluis Trithemij, ita vocatus (vide miracula Chymica Mülleri p. 117. Ruland. cent. 5. p. 100.)

℥. Macis,

Cubebæ,

Caryophyllorum an. ʒvj.

Fol. Sennæ,

Crystall. tartari,

Zinziberis,

Chamepityos an. ʒv.

Rad. calami aromatici,

gentianæ,

Sem. Cumini,

siluris montani,

anisi,

*ameos,**dauci,**petroseleni,**spice nardi Indica an. ʒß,**mag. Corallorum,**perlarum an. ʒy.*

Redigantur s.a. in puluerem, dosi ʒj, quem accipiat primo mense mane & vespere ante cibum horis 3. in vino vel etiam brodio; secundo mense tantum mane: tertio mense mane ter in hebdomade; quarto mense bis in septimana, & sic deinceps per aliquot menses.

2. In memoria confortanda & restauranda mirifice valet aqua Magnanimitatis repetenda ex medullæ destillatoriæ parte secunda Conradi. *Elegantius valet, si cum ea extrahantur species Anacardinae, cuius essentia ʒiij. iiii. v. vj. in septimana semel, bis vel ter exhibitæ in vino vel aq. lauendulæ vnice profunt.* *Aqua Magnanimitatis.*

NB. In biliosis & siccioribus hac aqua circumspecte vtendum: valde nimirum exsiccatur: rarior ergo eius vsus esto in eiusmodi hominibus, qui in Melancholicis & pituitosis potissimum tutior est.

3. Insignis est liquor lunæ de quo supra in Desipientia.

SOPOROSI AFFECTVS.

In sopore, Caro, veterno, comate, vigiliis, Cataphora, Siphyla stricta, id est, noctambulonibus. It. Incubo in tremore, stupore, cæterisque vitiis cerebri, præter illa quæ hæcenus enumerata sunt, potissimum prodest Liquor lunæ, supra in desipientia descriptus, cuius excellentia in eiusmodi casibus satis commendari nequit.

NB. Sternutatoria in eiusmodi casibus esse necessaria, itaq; in curationibus istorum morborum sternutationes sunt sæpius prouocandæ.

Prodest litus ex oleo castoreo cum succo rutæ, fœniculi. It. ℞. succi apiij, acet. fortis q. s. & cum puluere castorei F. Emplastrum & capiti abrafo superpone.

VIGILIÆ.

*Pedila-
uium.*

1. In vigiliis immoderatis vſitata ſunt mihi *pe-*
dilauium, præcipue vero hoc, quod

℞. fol. *ſaliciæ*,
lactucæ,
nymphææ,
violariæ an. M j,
Chamomillæ,
betonicæ an. M ſs.

Capit. papau. alb. ſine ſemin. N° 5. 6. vel 7. Inciſis capitibus reliqua bulliant in aqua fluuiatili. Hoc decocto primum madefiant tempora & manus, ſponte exſiccandæ, tandem pedes per *ἐνδάριον* abluantur: ſomnum iucundiſſimum producit, præfertim ſi aliquot diebus veſperi ante ingreſſum lecti illud uſurpetur.

2. Multum prodeſt Laud. opiat. intro ſumtum doſi certa & exquisita. Vide opiologiam.

Valent item Epithemata ad caput, ex ſemine anthos, aniſi, fœnic. & papaueris alb. in aqua decocta & fronti impoſita ſeu temporibus.

PEDICULI CEREBRI.

In pediculis Cerebri i. proſunt purgationes cerebri partim à vulgaribus, (v. ḡ pilulis cocciis) partim à ſpecifico purgante Paracelſi.

2. Sternutatoria aliquoties ieiuino ventriculo exhibita,

3. Ver-

3. Vermiculos enecant suffumigia ex candelis, ex cera & cinabrio puluerisato confecta. Fumus autem excipiendus est in loco angustiori, e-
moriuntur vermiculi ab hoc fumo.

Citius cura absoluitur, si quotidie post sternutationes aliquid de mercurio dulci in axūgia capi distemperetur cum turundis in naribus gestetur.

NB. In pediculis totius corporis, tum ex hoc, *Cingulū*
tum vestimentis abigendis valet cingulum *sapientia*
sapientiæ Rulandi, quod ℥. nigredinē mer- *Rulandi.*
curij ex eius præparatione cum sp. Vini ni-
mirum agitando in eundem spiritum vini,
depositam q. s. Miscetur cum pulpa pomo-
rum assorum, vt fiat instar Vnguenti. ℥.
deinde linteum in fascias instar cinguli affa-
bre sectum & in Extracto liquido croci ali-
quoties imbibe & sicca. In duas tales lacinias
Vnguentum istud in forma Emplastri exten-
dendum, tandem ab altera parte exteriori
corium subtile adapta, & cingulum nudo cor-
pori circa lumbos applica & gesta.

VERTIGO.

In Vertigine, præmissis vniuersalibus, specifi-
cus est puluis ex cinabrio natiuo confectus, cuius
descript. habet Quercet. lib. de capitis affect. cir-
ca finem.

Stercus pauonis absque omni præparatione in
forma pulueris cum saccharo mixtum & exhibi-
tum dos. ʒj. vel ʒß. Vertiginem etiam invetera-
tam curat. idem ibid.

CONVULSIO.

Eadem hic valent, quæ in Epilepsia.

IECTIGATIO.

1. Hæc curatur Vomitoriis aq. Bened. mercurj

vitæ tanquam vniuersalibus primum.

2. Postea confortantibus ventriculum, imprimis v. sp. Vitriol. philosophico.

3. Ad membra jectigata & imbecillia profunt Laconica ex herbis (imprimis rubo idæo bis radicato) capitalibus, vel sudatorium cum sp. vini, quod maxime prodest.

Interdum ad confortationem exhibenda Magisteria Corallorum, perlarum. It. lapis Bezoar & Balsamus vitæ.

CATARRHVS.

*Aqua
serpilli.*

In omnibus Catarrhis & defluxionibus tum prohibendis, tum etiam caput ab iisdem præseruandis prodest aqua serpilli cum vino destillata, eiusque particula quotidie sumpta dos. cocl. j. ij, pro ratione ægri. Illa sic fit : ℞. serpillum cum flore matutino tempore ante exortum solis crescente luna collectum, inde in particulas minimas superfuso Vino generoso albo in sole aliquandiu, postea per Alembicum destilla in B.

2. Prodest Vinum Medicatum sequens. ℞. rad. Caryophyll. 3 vj. rad. acori ʒiiij. pulu. sambuc. Mß, fol. maioran. Mj. Vini lbxvj, exhibeatur pro potu communi.

2. Catarrhum quemuis sistit sacculus ex succino & sp. vini paratus, de quo supra in Apoplexia. Huius itaque vsus est magni momenti in catarrho suffocatiuo. It. ex Chamæpithy. puluerisato ol. succini asperso.

4. Catarrhos tenues delabentes ad partes interiores, præsertim pectus, feliciter sistit laudanum opiatum, sub ingressum lecti exhibitum.

*Amuleti
in catarrho.*

5. Præsentissimum in Catarrho remedium ex-
tat in

rat in Amuleto radicis verbasci virginis, h.e. quod per eam ætatem non floruit, quando colligendum est. Colligitur autem in die Veneris (ex his in vltima Veneris die optime luna decreſcente) ante exortum Solis à 15. Auguſt. vſque ad 8. Sept. luna decreſcente: poſtea radix purificata exſiccatur in loco vmbroſo. Eius particula in auro ligata & collo poſtea appenſa mirifice contra omnes catarrhos qualeſcunque corporis præſeruat. Fœminis non prodeſt, conceptum impedit, quamdiu geſtatur, qui ea remota reſtituitur. Vide Dodo-næum. Radix quo rectior, eo melior in parua quantitate.

CATARRHVS SVFFO- catus.

Inter fluxiones, quæ à capite ad partes ſubiectas fiunt, nulla periculoſior illa, quæ ad pectus & cor fit, adeo interdum vehemens, vt hominem ſubito è medio tollat. Vnde huic ſtatim occurrendum abſque omni mora. Hinc Medicus vocatus, ſtatim præſente magna ſanguinis abundantia, præmiſſo Clyſtere forti eoque reddito venam ſecet, ſumum in cubiculo excitet è Maſtiche, thure, ſuccino per vices & acet. roſaceum ſuper lapidem ignitum effundat:

Capiti rasiſ capillis applicet Emplaſtrū ſequēs:

M. Emplaſtri contra rupturam ℥ſſ,

gummi ammoniaci ℥ſſ,

maſtiche,

succini ana ℥i,

myrtillorum ℥ſſ.

M. ſimul & F. Emplaſtrum rotundum, ſuturæ co-
ronali applicandum;

Nares intingat Balsamo succini, & ut æger se-
deat in lecto, imperet; Exhibeat deinde syrupum
ex aqua benedicta & paulo post acet. theriacale
vel scilliticum destillatum cum radice iridis Flo-
rentinæ. Accipitur sc. ℥j. acet. scillitici pulueris
rad. ireos Florentinæ ℥ij. simul per alembicum ad
siccitatem destillando, imposito rostro alembici
nodulo ex radice dicta. Accipiat item boli armeni
loti in aqua rosarum ℥ij; cum syrupo de rosis sic-
cis & puluere diatragacanthi frig. ad ʒß. Sequens
item gargarisma in usum vocetur.

*℥. syr. papaveris,
diamor. ana ℥ij,
Vini granatorum ʒß;
aq. plantaginis,
scabiosæ an. ʒj.*

M. Hinc ad materiam concoquentia Apozemata;
Syrupos, magisteria & Electuaria confugiendum.

Materia cocta repurganda tum iis, quæ senti-
nam in toto corpore respiciunt, tum iis, quæ caput
ab humore liberant, qualia Errhina, sternutatoria;
Aphlegmatismi, Gargarismi. Palmam inter hæc
obtinet nigella Romana si subtilissimè puluerisata
cum aq. maioranæ è vola manus in nares attrahi-
tur: imò hæc sæpius odorata proprietate occulta
confert in quavis destillatione capitis.

Quæ caput confortant, sunt vel Electuaria vel
conseruæ florum anthos, stœchados, rosarum vel
cum puluere diamoschi dulcis, oxymelle scillitico
& oleo nucis moschatae mista, aut rotul. cum spe-
ciebus dictis & cum ol. succini & saccharo in aq.
fl. sambuc. soluto, quibus addi potest flor. Sulphur.
ʒj, vel altera. Possunt quoque ad præcauendum

fluxum

fluxum humorum subitaneum in ore noctu præfertim inter dormiendum tempore stillationis detineri orbiculi sequentes.

℞. *spica nardi* ℥j,
maslich. ℥ij,
sacch. ℥ij.

℞. *syrup. de ros. siccis* F. orbiculi similes lupinis.

Exterius admoucantur sacculi vel pileoli capiti, qui recipiunt ea, quæ caput roborant, & materiam exsiccant.

℞. *flor. melisse,*
maiorana,
betonica,
summit. origani ana Mß,
Nuc. moschata,
Caryophyll.
Be. Zoin. ana ℥ij,
Croci,
macis an. ℥jß,
zbur.
maslich. an. ℥ij,
rosar. rubr. p. ij.

In puluerem grossum redacta serico rubro includantur, ac insuantur. F. pileolus.

Aut si æger hoc medicamentum recusset, pulvisincipiti inspergatur è mastiche, thure, succino, gallia moschata. Excipiatur linteus, quo caput tegatur: linteum sæpius perfumetur & capiti applicetur. Vel

℞. *maslichis,*
olibani an. ℥ij,
thymiam,
benzoin. an. ℥ij.

succini 3℔.

Tacamahacæ q. s. ad incorporandum.

F. Trochisci pro fumo.

Prosunt & hic poma odorifera ac Balsamus apoplecticus naribus illitus.

Quod si medicamentis dictis non cedat catarrhus, parti capitis anteriori tonsæ vesicatorium admoveatur, vesica rumpatur & per diem vnum & alterum aperta seruetur, tandem consolidetur: non neglectis interim, quæ ad catarrhum exterminandum faciunt medicamentis.

Alij candens ferrum vel cauterium potentiale applicant, vbi digitorum maximus desinit, capitis parti anteriori passa manu eius radice seu pollice extrema nasi radice admoto.

OCVLORVM AFFECTVS.

STRABISMVS.

Strabismus recens (inueteratus enim non curatur) in pueris (vniuersalia pro humore peccante præmittuntur) corrigitur, si larua faciei applicetur foraminibus ad locum oculorum perforata, ut per ea radios visuos emittat patiens, ut propter situm ipsorum radij visui ad genuinum oculorum situm reducendi conformentur: opus tamen est accurata diligentia, in hoc recte perficiendo.

PARALYSIS OCULI.

Paralysis oculi raro occurrit sine resolutione aliarum partium: si tamen sola, vix curatur: & si cum reliquis partibus, ut in Hemiplexia, cura eadem instituitur, quæ in paralyti communi.

VISVS

VISVS IMBECILLITAS
& Caligo.

Ad visus imbecillitatem & caliginem, spiritus-
que visuos confortandos, cerebrum humoresque *Verbenis.*
ipsius rectificandos, præmissis vniuersalibus miri- *vis in af-*
ficè prodest Euphrasia dextre parata. Vulgo vtun- *fectibus*
tūr eadem in infuso vini in quotidiano victu cibus *oculorū.*
admista. It. in conferuis, aliisque formulis. Præ-
stat ipsius essentia Chymicè extracta ḡ 2.3.4.5. It.
Sal eiusdem crebris solutionibus & coagulationi-
bus, præsertim si cineres ab initio cum Sulphure a-
na calcinati fuerint sine igne (h.e. ne fluat in tigil-
lo) ad summam puritatem deductum & in vsu sa-
li mensario admixtum. Sic Euphrasie arcanum
præstantissimum est in visu recuperando ḡ 2. ad 5.
hinc vere *Argentrost*, dicitur.

2. Aqua quoque est efficax, quæ fit h.m.

℞. sol. Euphrasie,

Rutæ,

verbenæ,

fœniculi an. ℞j,

summit. roris marini,

saluie,

fl. ros. an. p j,

bacc. juniperi ℞j.

Cassia lignea ℞b,

ligni aloes ℞b

sem. fœniculi ℞ij

sileris montani ℞j

rutæ ℞b.

*Aquâ o-
cularis
internâ:*

Infunde c. vini Maluat. ℞vj, macerentur per
quindenam, postea destillentur. Huius cochl. ℞j

vel j, mane, jejuno ventriculo sumtum visum eleganter confortat.

*Aqua o-
cularis
externa.*

Externa: est aqua Ocularis cum Vitriolo albo confecta, h.m.

*℥. lapidis scissilis Shiferstein in frusta contusi ℥ss,
aque fontane clare vel pluviae, quae praestat ℥iiij,
Vitrioli albi ℥j,
ad summum vel 3 vj,*

Coque ebulliendo in olla, & inter coquendum spumam diligenter remoue ad casum 2. digitorum transfuerorum, postea per filtrum mitte, & vase bene clauso serua. Vfus quotidianus est immittendo in oculum manè & vesperi guttas aliquot.

2. Ad externos vsus, it. in glaucomate mirifice commendatur aqua destillata ex fellibus piscium praesertim Lucij piscis. Vide infra vngues, nebulę & pterygia oculorum.

DIVVLSIO ET RVPTIO pupillae.

In diuulsione & ruptione pupillae, item corneae omniū optima est aqua, quae fit ex albumine ouorum. It. ex Cancris & Chelidonia, de quibus in notis ad Basilicam Crollij.

ALBVGGO ET NEBVLA.

In Albugine & Nebula, praeter illa communia cuius nota egregie valet pinguedo ex hepate Mustelae Germ. *Quappen, Aalranppen.* Laua ex vino, & statim ita inplātetur vitro, ne fundū & parietes ipsius vitri tangat, sed libere in codē pendeat. Vitruū optime claudatur, & exponatur soli aliquādiu & hepar ferme totū in pinguedinē flauā destillat, quam

*Pinguedo
hepatis
mustelae.*

quam collectam ferua. Vfus eius est externtis tantum, inungendo palpebras eundo cubitum. Fortius operatur, si intro in cibis aliquoties exhibeatur puluis ille de carduis minoribus pratorum Heydedistel.

PHLYCTENÆ.

In Phlyctenivalet Aqua Vitrioli albi.

VLCUSCULA

Oculorum.

In Vlcusculis hinc (ex phlyctenis scilicet natis) valet Aqua ex albumine ovor. infra de vngue, nebulaque oculorum.

CARCINOMA

Oculorum.

In carcinomate oculorum nihil melius est pulvere illo cuticularum in ouis, è quibus pulli excluduntur, simpliciter insperso. Cætera fiant, vt in Cancro.

EPIPHORA.

In Epiphora vel Ophthalmia præstat Periapton *Periapton* ex radice malvæ simpl. (præmisso caputpurgio & *ocularg.* auersionibus debitis) Radix colligitur, quando Sol præcise est in scorpio effodiendo illam subtus cuti exortu solis, ita vt radix primum denudetur ad latus fodiendo, postea planta tota subtus eruatur. Applicetur radix illa ad nucham alligando vel appendendo.

OPHTHALMIA.

In Ophthalmia mihi vsitatum est applicare ad nucham ceteris paribus, farinam Eruce *erufmehl* in sacculo interpassato & cum vino cocto repetitis vicibus eundem calide è regione oculi patientis apponendo. Mirabiliter nimirum ab oculo

versus nucham trahit, quod si vesicæ ab hac applicatione fuerint excitatæ illæ aliquandiu seruantur aut rumpuntur, superimposito folio brassicæ vel hederæ, postea cum mucilagine seminis cydoniorum in aqua plantaginis, extracta curantur. Oculus vero fouetur vel cum lacte muliebri, vel cū Sieff albo, seu opio in aqua rosarum dissoluto. Soleo subinde externe oculo applicare sacculum cum floribus Chamomillæ repletum.

*Aqua flor-
rum Ci-
chorij.*

In Ophthalmia & plerisque oculorum affectibus secreta est aqua ex florib. cæruleis de cichorio, quæ fit hoc modo. Collige flores Cichorij, quando sol leonis principium obtinet, recentes in vitrum inde, & illud replendo, etiam fortiter, quantum fieri potest comprimendo, postea orificium diligenter claudere (subere vel vesicula quintupla) & circum circa applica farinam subactam, ex qua panis pinsitur, ita vt 3. vel 4. digitos æquet. Tandem in clibano pinse instar alterius panis, sed tantum massa illa est super asserculum in clibano ponenda (ne rumpatur vitrum) & pro coctione fortiori relinque, donec panis eximatur, prospice tamen, vt hæc massa bene cocta sit. Exime & exprime & inuenies flores in aquam rubentem & pinguiusculam conuersos. Hanc destilla per alembicum ex B. (aqua hæc nisi destillata non seruatur) & hac in affectibus oculorum tantum palpebras externe singulis diebus bis illine (ituro cubitum & mane) albugines, nübeculas, vngues, suffusiones, caligo, imo ipsa cæcitas mirificè tolluntur.

DOLOR OCULORVM.

In doloribus oculorum folia Nicotianæ applicentur.

centur, opiata hic vitanda externe, interne tantum dari possunt.

HORDEOLVM.

In hordeolo hordeum ieiuno ventriculo sæpius masticatum applicetur.

PROCIDENTIA

Oculi.

In Procidentia oculi (vt & ani) ℞. scarabæos in stercore equino natos, mortifica in vitro clauso, ad Solem bene exsiccentur, & F. puluis tenuissimus, qui seruetur vsui: post mollificatas partes aspergatur tenuiter & fiat dextra repositio. Vide infra de procidentia ani.

LACRYMÆ.

In Lacrymis ℞. Cort. granatorum ʒij vel ʒß, lapid. hematitis ʒj vel ʒjß.

Cortices coque in aq. rosarum, colentur sæpius, postea in colatura lapidem puluerisatum terendo dissolue. Hæc compositio applicetur oculis in peitiis: alioquin etiam applicant sacculum ex flor. Chamomillæ. vide Platerum in praxi.

PVSTVLÆ ET MACVLÆ

Oculorum.

Ad Phlyctenas, pustulas & maculas oculorum: fel anserinum, gallinarum & piscium ana part. aq. vitro inde, adde mellis modicum. F. linimentum, quo oculi inungantur.

FISTVLA OCVLI.

Ad Oculi fistulam,

℞. Sulph. vini,
acet. fortissimi,

aluminis,

salis an. ʒj.

rad. lapathi acuti rec. ʒß.

F. Vnguentum.

VNGVES, NEBV LÆ,

pterygia Oculorum.

Specificū
Lucij pi-
scis.

Ad vngues, nebulas, pterygia oculorum feliciter adhibetur specificum Lucij piscis. ℥ fellis Luciorum, q. v. destilla in cucurbita vsque ad crassitiem, in aqua destillata solue aliquid camphoræ & postea serua. Crassitiem relictam extrahe cum sp. Vini & sp. V. vicissim ab Extracto per destillationē separa. Huius Extracti & aq. Saturni an. gʒ. dissolue in prius aquæ gutt. 3. vel 4 ac cum pluma in oculum mape & vespertim mante, videbis felicem progressum.

Aqua al-
buminis
ouorum.

Alia aqua ex albumine ouorum præstantissima præparatur, quæ quacunque vulnera citra aliquā cicatricem consolida, estq; magnarum virium. Coquantur oua ad duritiem, dein per medium dissectis (*Vngeschet*) ouis eximantur vitelli, postea cum quibusdam albuminib; ad duritiem coctis & tenuiter quasi in puluem cum culcello sectis caernas reliquorum ouorum comple, partibusque debite coniunctis & filo colligatis in cucurbita præcise in medium ex filo suspende, ne spondilia ab iis tangantur. Obstructo orificio cucurbita in MB. collocetur & coquantur, videbis albumina secta paulatim in liquorem destillare, quem probe ex fundo cucurbitæ collectum (est nimirum satis exiguus) ad vulnera oculorum recentia cum pennæ pluma sæpius applica.

Ad reliqua quoque attende, quæ ab inflammationibus

tionibus externis oculos muniunt : non dubium est, quin quavis oculorum vulnera violenter impressa, præsertim si solutio continui adfuerit (modo crystallinus humor cum retina tunica non læsus fuerit) citra visus perditionem sanari possint.

I N F L A M M A T I O

Oculorum.

Ad oculorum inflammationem, dolorem, Epiphoram.

℞. aque rosarum,

Euphrasie,

verbene ana ℥℔,

tutiae præparate ℥j,

mairis perlærum subtilissime puluerisatæ ℥ij.

M. & vsus tempore præcipue misce probe instillando partim in oculum, nec non petias ex mistura illa madentes extrinsecus applicando.

Principio siue à causa calida, siue à crassis & flatulentis spiritibus nata sit Ophthalmia, præmissa euacuatione per clysterem seu lenitium purgans, venæ sectio aut cucurbitulæ scapulis applicandæ.

Hinc statim ad corporis euacuationem die sequente properandum, & ad pilulas coccias & Lucis accedendum.

Interim statim collyrium in oculos mittendum, solum scilicet lac muliebre recens mulctum cum aqua plantaginis & paucò crocò; Hoc nimirum humores ab oculo repellit, antequam vero applicetur, prodest lauare oculos decocto fœnugræci, aut applicare pomum coctum cum paucò fœniculo sub cineribus in forma Cataplasmatidis. Repe-
tatur lotio & cataplasmatidis applicatio, dictiq; collyrij immissio sæpius. Hinc ad alia collyria & Ophthalmica properandum.

Quod si affectus hic per interualla reuertatur,

*Mercurio
sublima-
to.*

purgetur patiens cum sublim. cum sol. aliquoties.
Hinc Vena secetur & adhibeantur sequentia
Ophthalmica.

Occipitio quoque setaceum seu cauterium applicetur, aut fiat Fontanellum in brachio. Nam hoc maxime ex capite & oculis reuellit & ab ophthalmia præseruat.

*Hypochy-
ma.*

Si vero *Hypochyma* adsit incipiens (facta nimirum suffusio & confirmata, solius ocularij Chirur-
gi ope curari potest) nisi adsit plethora, vena secanda non est, ne refrigeretur cerebrum & postea materiam largius cumulet, & in oculum transfundat: sed potius materia concoquenda est & educenda, visus & caput confortandum & ne vapores è ventriculo ad caput ascendant, cauendum. Vnde pulueres post cibum præscribendi ex confectiõne, semine fœniculi, summitatibus Euphrasie vel tabellis cum ol. fœniculi & aqua Euphrasie, aut Extracto eius. Et si necessitas urgeat, vesicatorium occipitio aut cauterium apponatur, quod ad minimum ad sex menses teneatur apertum.

Adhæc collyriis sequentibus vtendum, quæ antequam oculis indantur, non inutile erit, fouere oculos sacculo sequente aqua calida immerso.

*℞. Fœnugraci aq. frigida loti ʒjss,
sem. lini ʒss,
melus,
altheæ an. ʒij.*

terantur & pannis lineis raris includantur insuanturque.

Ad Collyria autem oculis immittenda mire profunt

sunt aqua mellis Euphrasie, rorellæ, Chelidoniæ, fœniculi, valerianæ, succi dictarum herbarum per se depurati, qui vel soli adhibeantur, vel inter se permisceantur adiuncta paucula aqua rosarum lacte muliebri, decocto fœnugræci cum collyrio albo, croco & tutia præparata.

Si erosio vel vulnus subsequatur & adsit stupendum hocce ophthalmicum, oculos ad desperationem usque lesos restituit virtuosissime, eorumque vulnera spatio 24. horarum glutinat. Collige succum florum & foliorum Chelidoniæ, eiusque bonam quantitatem in B. M. digere, ut sponte sua depuretur, donec nempe omnes impuritates ad fundum dejectæ fuerint; deinde ℥. Mense Junio sole & luna existentibus in cancro cæcos fluuiatiles N° xx. resectisque extremis seu durioribus pedibus & caudarum crustis, contundantur in mortario, ut succus inde exprimi possit, quem cum Chelidoniæ succo depurato coniunctum destillat ex B. M. & reserua vsui. Eodem tempore collectionis alium cancrum viuum integrum & nulla sui parte mancum in ollam inditum exsiccata in clibano usque dum teri possit, exsiccatum reducat in puluerem tenuissimum & subtilissimum, per incerniculum optimum traiciendo. Huius pulueris exiguum quantitatem ex canaliculo pennæ præcisè in vulnus oculi instilla, atque ita relinque per horas 24. succedente tempore eandem tantum aquam sine pulvere prædicto sæpius immitte, lauando & eluendo omnem purulentiam, quæ tamen vel nulla, vel admodum exigua apparebit, & optatus certe finis subsequetur.

RVBOR OCVLORVM

Ad ardorem & ruborem oculorum cum dolore.

*℞. Butyri recentis novies in aqua rosarum loti ℥ss,
tutiae preparatae ʒj,*

Camphoræ ʒss.

M. & reserua in vitreo vase & parū oculo indatur.

Ad inflammationem, & rubedinem oculorum ut & pustulas faciei rubras dissoluatur saccharum Saturni aqua Euphrasie & rosarum ana, addito pauculo tutiae preparatae.

Ad caliginem, rubedinem, lacrymas & omnia fere vitia oculorum valet aqua Crollij Ophthalmica, & sequens.

℞. Vini albi non adulterati,

aq. rosarum an. ʒij,

sacchari candi albi,

vitrioli purificati an. ℥iiij.

M. postea ex hac aqua super cotem tere tamdiu Zinziberis digitum vnum, donec in aquam absumptus fuerit, cola per Chartam emporeticam per vitrum, tandem in S.V. Cochl. ij, solue camphoræ tritæ ʒj, *M.* cum priori & cam probe seruata ad quæuis oculorum vitia vsurpa, immittendo sæpe gut. j. atque alteram.

HYPOSPHAGMA.

Hyposphagma oculi tollunt summitates hyssopi aqua simplici coctæ, & in nodulo oculis tepide applicatæ. It. Radix sigilli Salomonis conquassata, oculo, partibusque vicinis in forma cataplasmatismatis apposita. Vulgo sanguinem è plumis columbarum pullorum expressum calide oculo indunt.

Ad ru-

Ad rubores tollendos vtile ouum ad duritiem coctum per medium dissectum oculo per noctem calide apponere.

AVRIVM AFFECTVS.**PHLEGMONE ET VLCVS.**

Phlegmone aurium interna communibus repellentibus curatur: Vlcus autem maturantibus.

FLUXVS AVRIVM.

In fluxu aurium perpetuo, inque colluue laudatur vrina puerorum destillata, immissa in aurem gutt. aliquot etiam vsque ad x. Relinquitur immissa vrina aliquandiu (mane quotidie ventriculo ieiuno) postea inclinato capite denuo emititur.

In hoc casu necessariae sunt purgationes capitis, vel medicamentis communibus, pilulis, vel etiam ex ptochymagogo vegetabili. It. Specifico purgante Paracelsi. Datur praeterea decoctum Guaiaci pro potu.

In pueris qui propter humiditatem potissimum hanc morbo obnoxij sunt, non deproperandum ad curam, sed malum aetati crescenti relinquendum. Exemplum habui in Knidij filia.

VERMES AVRIVM.

In vermibus aurium tum enecandis, tum extrahendis, quemadmodum etiam in vermibus narium & cerebri praestant vnguentum ex axungia capi & oleo coryli, cum pauxillo Merc. praecip. vel Mercur. dulci mistum (gr. ij, ne fiat Eschara) & in orificio aurium cum bombace impositum.

DOLOR AVRIVM.

In doloribus aurium folia Nicotianae viridia

vel etiam exsiccata, sed iterum humectata mirifice profunt.

TINNITVS.

In tinnitu præstat vapor Absinthij & verbenæ ex lacte, vt ℥. absinthij crudi M j. decoque in lacte vaccino, postea per tritorium, quod commode orificium ollæ istius decocti claudat, immittatur vapor decocti adhuc feruentis in aurem, absterfa aure & purgata gestetur gossypium, quod aliquandiu cum moscho fuit coniunctum (moschus nimirum capiti amicus) imprimis viris, mulieribus vero ratione vteri minus tutus est.

SONITVS, STREPITVS & sibilum.

In tinnitu, sonitu, strepitu, sibilo multum præstat panis recens coctus minor, statim ex clibano sumtus & inferiore crusta ablata, immissoque Sp. V. bono si ad aurem applicetur (interiecto circulo lineo crassiore ad euitandam partis exustionem) vt vapor ille intro recipi possit.

NB. Continuetur curatio, donec cedat malum.

Possunt etiam adhiberi sternutatoria præmissis vniuersalibus.

OBAVDITIO ET FLUCTVATIO.

In obauditione item fluctuatione, quæ si huic remedio cedere nolit, immittantur auri ol. amygdalarum amararum gut. ij. iij. quæ postea emittantur: ab oleo Iuniperi abstinendum.

Post vniuersalia instituantur foci, præsertim ex corroborantib. caput, qualis est decoctum absinthij, verbenæ, in lacte vel etiam cum pane calente cum & sine sp. V. (si affectus lenior) foris vt antea appli-

applicatio. Tandem si non solvatur in B. immittatur in aurem turunda ex radice raphani affabre sculpta & per dies aliquot in sp. Vini macerata, ac in B. inter sudandum, in aurem immissa. Si neque hoc modo solvatur, eadem turunda tandem mace-retur in ol. fœniculi stillat. & eodem modo in Bal-neis vsurpetur. Auri instilletur sæpe oleum carui & illinatur post aures.

SVRDITAS.

Ad surditatem & tinnitum valent succus rapha-ni, pinguedo anguillæ, axūgia talpæ, oleum amygdalarum amararum, pinguedo serpentis, succus expressus ex cepa, imbuta spir. V. & sub cineribus cocta. It. ʒ. cepam magnam rubram in medio ca- uatam, cuius cavitatem reple oleo rutæ, addendo pulverem cyperi, bacc. lauri, anisi, cumini ana ʒj, Castor. pulverifat. ʒß. bulliant omnia super prunas ardentes, postea exprimantur, feruentur in phiola, de qua stillentur aliquot guttæ in aures mane & vesperi claudendo cottone moschato.

In surditate non connata præmissis vniuersali-bus mirabiliter operatur Essentia fellis humani cū sp. V. extracta (diu durat) & simili ratione cum turundis Raphani inter sudandum applicata: ta- men a proprietate innata in hoc casu præstat fel perdicum, si cum ol. succini albi ana mixtum in aures guttatim immittatur (dos. gut. iij. iiij. ad plu- rimum) hæc vero aliquoties suat repetenda.

PAROTIS.

In Parotide oleum fœtidum Guaiaci vel tartari iuuat, si adest exulceratio, mollificetur locus, quo facto inspergatur puluere menthæ (vlcere rupto)

& vlcus sepius eluatur aqua menthe, adhibito Em-
plastro conuenienti, quale est Diasulphuris.

NARIVM AFFECTVS

Ozæna.

In ozænis & reliquis fœtidis vlceribus præmis-
sis vniuersalibus mundificantia primum necessa-
ria, postea consolidantia.

Mundificantia sunt aquæ abstergentes, qualis
est aqua aluminis ex arena sine spiritibus cucurbi-
ta terrea simpliciter per alembicum destillata, &
aq. plantaginis in qua aliquid de Mercurio dulci
dissolutum fuerit & similia.

*Aqua vi-
ridis Pla-
teri,* Deinde præstans est aqua viridis ex Auripig-
mento confecta, quam ex aliis Pläterus habet in
curatione doloris, quæ ℥. æruginis æris ʒj, auripi-
gmenti ʒjß, terantur subtilissime, & coque in Vini
albi ʒiiij, ad consumptionem partis mediæ, vbi re-
frixerint, adde Aquæ rosarum & solani an. ʒij.

Aq. Viridis Hartmanni.

*Aqua vi-
ridis
Hart-
manni.* Præstantior est alia aqua viridis mihi vñitata,
quæ non tam in ozænis, sed in omnibus vlceribus
fœtidis narium, palati, vuulæ, gingiuarum, linguæ
mirifice valet. Estque talis:

℥. Mellis rosati ʒij,
Sulph. vini,
aluminis crudi,
æruginis æris an. ʒj,
albi greci,
comarum sabine an. ʒß,
sambuci ʒj,
fol. hyperici,
rorismarini,
ruiæ,

planta

plantaginis,
salvia,
pulegij,
an. Mß.

Hæc coque in Vini & aquæ ſbij, ad conſumptionem digiti tranſuerſi vnus (in aphthis puerorum temperetur aqua tabaci, ſolani ana, ſecus nimirum acrior eſt) Nota: ærugo æris non ſimul coquatur, ſed in fine addatur & relinquatur, donec refrigerit: poſtea coletur & ſeruetur uſui. Cuius cochlear caleſcat ſupra candelam, poſtea cum penicillo eadem aqua intincto tangatur locus exulceratus.

In fœtidis vlceribus palati, faucium, Vuulæ, immittatur aqua hæc cum ſtuppis: mirabiliter non tantum mundificat, ſed inſuper etiam conſolidat imprimis vlcera palati & faucium ex luc Venerea orta:

Mirabilis quoque eſt ſcorbuto oris (interdum applicetur cum goſſypio vel ſtuppis, ne noctu deglutiat propter aruginem.) Pro gargarifmate multum valet decoctum Veronicæ & mellis in aqua ſimplici vel decocto ſatureiæ in Vino.

Conſolidantia ſunt præter illam aquam Viridem poſterioſem, quæ maxime ad conſolidationem facit, præſertim in ozænis.

1. Præſtantiffimum eſt, quod reperitur apud Rondeletium titulo de ozænis, quod

℞. Laudani puri,
 hypociſtiſis,
 maſtichis,
 myrrhe an. ʒ ij,
 ſyrac. rubri,

Calamithæ,

Corticum thuris,

Sandarachæ,

auripigm. rub. an. ʒij,

(Rondeletius habet ʒiij, sed improbo) excipiantur omnia terebinthina & F. trochisci, quibus fumigetur in cubiculo sero & mane. Optimum etiam est iis parare candelas, cum cera rubra (propter cinabrium, quod in cera rubra) & fumum, qui ex candelis succensis in loco angustiori colligitur, excipere.

2. Est decoctum Myrrhæ & Olibani an. ʒiʒ, in Vino & acet. ana ℥ij, & in petiis aliquoties (de syndone) calide applicatum.

ERYSIPELAS NARIVM.

Erysipelata narium communi more instar Erysipelatum cæterorum restinguuntur.

Specificum est menstruum virginis in acet. destillato rosaceo dissolutum, & in petiis rubris calide applicatum, præsertim si sudores moueantur.

CARCINOMA NARIVM.

Carcinomata narium curantur, vt alia carcinomata (carcinomata exulcerata tantum intelligantur, reliqua quæ sine dolore & vlcere, ne tangerentur) mirifice tamen hic valet Aqua Arsenici, quæ sit hoc modo. ʒ℥ Arsenici albi, Salis nitri puri ana q. s. figantur inuicem in tigillo igne rotæ, ita vt in fine omnia fuerint liquata (NB. euitetur fumus studiosè, ideoque hæc operatio sub dio fiat) vbi omnia refrixerint, arsenicum erit candidissimum. Hæc autem operatio secunda & tertia vice cum ana Salis nitri instituat. Ex hoc arsenico per deliquiū in loco humido F. oleum. Huius tantum in aqua

Aqua

Arsenici.

aqua plantag. vel persicorum dissoluatur, vt mixtura ipsa ad gustum linguæ tolerari possit.

POLYPVS.

In Polypo præter cætera vulgaria præsentissimam medicationem (præmissis præmittendis) præstant turundæ radicis gentianæ cum vnguento sequenti illitæ, ℞. pinguedinis anseris q. pl. foliorum maluæ, radicis althææ q. s. coque inuicem, postea exprimantur per laciniam & F. Vnguentum. Vel ℞. butyri recentis, pinguedinis capri, ol. oliuarum, q. omnium placet, adde ceræ exiguum. F. Vnguentum.

In alterutro horum vnguentor. misce Mercuri præcip. aut arcanum Corallinum, vel etiam Merc. vitæ v. ḡ in vnguenti ḡss Mercur. ḡss, vel etiam plus vsque ad ḡj. Hoc vnguento parato inungantur turundæ ex radice gentianæ factæ & indantur naribus, si adhuc quandam cauitatem habuerint: sin minus, tantum polypus propendens inungatur aliquoties, idque fiat tantisper, donec totus absumptus fuerit.

FOETOR NARIVM.

Fœtor narium assidens difficulter curatur: Fit ex abscessu vel putredine in ipso olfactus sensorio vel osse ethmoide.

ODORATVS ABOLITVS.

In odoratu abolito specificum est Extractum, Maioranæ, singulis diebus ieiuno ventriculo & vesp. præmissis vniversalibus sumtum, dos. ḡss, vel etiā ḡj. It. Balsamus maioranæ affabre factus, & cum Extracto mixtus, aut per se ḡvj. vel viij. sæpius in vino sumptus, vel etiā oleum moderate ad ḡij. iij. iij. aliquando sumptum, penitus morbum tollit.

Valent etiam sternutamenta, cum præsertim vitium sit in obstructione officuli Ethmoidis.

CORYZA.

De Coryza vide supra in Catarrho.

Hic etiam valet Gummi animæ vel oleum eiusdem pro suffitu super carbones. It. Tabacum aliquot guttis ol. anisi conspersum more communi sumptum.

HÆMORRHAGIA

narium.

Hæmorrhagias narium excitat millefolij succus recens expressus (pulvis minus efficax) item flammulæ (sed minori cum efficacia) constrictis leniter fasciâ venis iugularibus. Vide P. Baycrum capite de Polypo.

Eandem si sistere libet, proximum est: accipe 1. fumum de pilis leporis sub ventre nascentibus, vel caudæ extremitates, *die vveissen Haar*, Xenia Paracelsi.

2. Hæmorrhagiam narium sistit pulvis bufonis exsiccati in nares insufflatus, vel laciniis inditus, aut bufo integer sub axillis gestatus.

3. Flor. Bellidis minoris in manu patientis aliquandiu detenti, sanguinem sistunt. Alioquin iidem flores sanguinem coagulatum & putrescentem extra venas mirâ proprietate dissolunt & consumunt, si in cibo vsurpentur (etiam in partibus distantissimis v. gr. sub vnguibus.)

4. Stipites Melanthij admoti, vel gestati etiam idem faciunt sistendo sanguinem.

5. Laudanum opiatum vel intro sumtum, vel etiam cum pilulis naribus intrusum.

6. La

6. Lamina argentea (verbi gratia Thalerus) inter cilia applicetur (fortissime) fascia; extemplo iuuat.

7. Hæmorrhagiam sistit Extractum croci *Extractum
croci Martii.*
sequens, si eius gut. iiii, cum aq. plantag. exhiben-
tur. ℞. Limat. Martis ʒj, affundantur paulatim &
successiue ʒiiij ad viij, Aq. fort. digerantur per
noctem in cineribus vel arena: hinc per alembi-
cum Aq. fort. abstrahitur ad siccitatem, pulueri re-
stanti affundatur sp. V. ad 2. digitorum emin-
tiam digeratur totum, donec rubescat. Hinc à
fæcibus decantatur, & in B. vel cineribus vsque
ad oleitatem destillatur.

Lepus in Martio captus, exsiccatu puluerifia-
tus, puluis in nasum vel vulnus immittatur.

HÆMORRHAGIA

Critica.

Hæmorrhagia narium Critica, nisi copia vires
prosternat, non impedienda: morbosæ vero mox
in principio succurendum. Quare ad ea, quæ
sanguinem auertunt ad alias corporis partes, ac-
cedendum, & si indicantia permittant, vena se-
ctetur brachij externa, nec magna sanguinis quan-
titas, vna detrahatur vice, sed reiteratis vicibus,
hora vna intermissa semper pro virium robore.

Cucurbitæ magnæ hypochondriis & inter sca-
pulas applicentur. Omnia acrida & calida vitet,
vinum granatorum cum aqua Chalybeata dilu-
tum bibat succum ribium inspissatum: conditum
eorundem per intervalla assumat: Syrupis vta-
tur refrigerantibus, vt de Corallis Quercetani, di-
luti cum aqua cichorij, Endiviæ, portulacæ, nym-
phææ addita ʒj, aut altera Sal. prunellæ. Aquam

item è Typhis ceruorum assumat, terram sigillatā, bolum armenum cum speciebus diatrion fantalon in forma aut aq. cardiacæ cum confectiōe de hyacintho aut in forma boli cum conferua.

Epithema item applicetur exterius hepati ex aqua Endiuiz, cichorij, rosarum, nymphææ cum fl. ros. rubrarum, fantalo, camphora additis, semine portulacæ, oxalidis, cichorij cum paucō acet. statim hinc sequente mane purgetur infusione Rhabbari cum syrupo rosarum solutio aut de cichorio cum Rhabbaro.

Fronti quoque & temporibus adhibeantur medicamenta adstringentia & refrigerantia: imprimis fiat cataphlasma ex bolo armeno aut sanguine draconis cum albumine oui subactis, immittatur turunda e. gr. v. aut vj. cum panno raso: aut fiant pilulæ duæ ex laudano occludendo illis narem vtramque. Aut stercus asinum aut suillum acet. rosaceo dissolutum immittatur in nares, quod vel solo odoratu sepius sistere compertum, si cum aqua rosarum & camphora mixtum sacculis includitur ad odorandum.

Ad Collum, vbi venæ iugulares ascendunt, applicantur lintea in aqua sperniolæ, in qua parum camphoræ & sacchari saturni solutum sit, intincta.

Eadem aqua vtiliter ad Epithemata hepatis & testium, qui inuolui possunt linteis imbutis acet. rosaceo, in quo sperniolæ compositum dissolutum, adhibeatur. Imo dicta aqua lauare faciem & nares commodum, quia coagulat sanguinem: ita & in hæmorrhagiis quibusuis vulnerum applicari cum linteis commodissime potest. Vide notas ad Crollium.

FACIEI ET ORIS VITIA.

RVBOR FACIEI.

In rubore faciei i. fit respectus ad hepar, ex cuius intemperie eiusmodi rubores insoliti prouenire solent. Radix itaque cichorij cum toto, præmissis vniuersalibus, in infuso aliquandiu vsurpata, hepar corrigit. Idem faciunt aliæ.

Postea descendatur ad localia, quæ sunt : ℞. mastichis, thuris albi, Camphoræ ana, solue cū sp. Vini quo faciem mane & vesp̄i ablue per menses 2. vel 3. ac simul fiat scarificatio auriculæ singulis mensibus semel, vel bis interdum : præsertim vero singulis mensibus illinatur facies tota vnguento de cerussa camphorato, & abluatur vicissim cum lixiuio ex cineribus caulium brassicæ factō, & tandem desinet rubor. Eiusmodi plura sunt in antidot. VVeckeri.

P VSTULÆ FACIEI.

In pustulis faciei eadem valent, sed præstantius est menstruum (virginis vel alias iuuenulæ boni habitus) in aqua calida solutum, quo si per dies aliquot sub vesp̄eram eundo cubitum facies lauetur, tota & sponte exsiccetur, pustulæ cadunt succrescente noua cuticula, & rubor perit.

2. In iisdem pustulis & morphea totius faciei radicatus extirpandis mirifice valet oleum Bufon- Oleum
num, quod fit hoc modo. ℞. bufones viuos (pro- Bufonib.
pter signaturam macularum in bufonibus) N^o
3. vel 4. coque in olei oliuarum lb̄ ij, per integram horam, postea cola. Hoc oleo illinc faciem aliquoties, sed singulis diebus semel, post aliquot dies cadunt pustulæ & morphea sanatur. Omniū fortissimum est hoc oleum ; ideoque cæteris nihil

proficientibus ad id accedendum.

VARI.

In varis nihil præstantius oleo granorum lauri sæpius illito.

SVGILLATIO.

In sugillationibus applicatio carnis bubulæ recentis vnicè prodest; sic Charta illa Emporetica crassior cum spuito applicata intra horas aliquot, sanat.

LENTIGO.

Lentigines feliciter curantur cum Oleo Cerae (*Honigfleckten*) & ol. Tartari per deliquium si ana permisceatur & lentigo faciei illinatur.

IMPETIGO, LICHEN.

Eodem modo impetigines, lichenes & volatila faciei curantur

VERRUCÆ.

Verrucæ faciei tolluntur eo modo, quo in toto corpore.

SPASMVS CYNICVS.

Spasmi Cynici ratiq; eadem, quæ spasmi in communi.

PARALYSIS LABIORVM.

Paralysis labiorum curatur, vt Paralysis vulgaris, de quo suprâ de Paralyfi.

FISSURA LABIORVM.

In Fissuris Labiorum curandis valet pinguedo, quæ ex coclearibus ligneis ad coquendum in culina vsitatis, si aliquantulum igni admouentur
& tor-

& torrentur, edistillat. Hac nimirum pinguedine fissuræ illitæ cito curantur.

STUPOR DENTIVM.

In stupore dentium fricentur dentes stupidi sale, vel masticeetur pannus laneus vel pilosus pileus.

NIGREDO DENTIVM.

In nigredine dentium euitanda, præsertim euitetur acet. & cibi admodum calidi.

Remoueaturn item sæpius adnatus Tartarus & impuritates dentium, colluendo os à sumpto cibo, vel cum aqua falsa vel etiam cum vino.

Deinde nigredo & colores dentium fædi hoc modo commode auferuntur. ℞. aq. fontanam, dilue in eadem spiritum Vitriol. vel aquam seu spiritum aluminis q. s. ne scilicet nimium acescat. Cū hoc lauamento quotidie manè & vesperi cum lacinia lanea frica dentes diligenter, deinde eodem frica cum magisterio Corallorum vel cū hoc puluere.

℞. mandibularum Lucii piscis, Corall. albi, C. C. v- Pulvis
sti, aluminis vst. radicis ireos ʒʒ, sal gemmæ ʒj, ^{dentifrici-}
M. F. pulvis. ^{cus.}

Nigredo dentium & linguæ, ex esu ceraforum vel myrtillorum extemplo tollitur suffitu candelarum Sulphurearum, Schvveselstecken, faucibus tamen propter fumos nocuios occlusis.

MOBILITAS DENTIVM.

Mobilitatem dentium aufert peculiare & specificum remedium seq.

℞. gland. ʒj, gallar. ʒʒ.

aluminis vsti,

succi acacia an. ʒß.

sol. rosarum rubrarum Mß.

Coque cum vini rubri lb ij, ad casum vnus pol-
lici, postea cola. Cum hoc decocto sæpius quoti-
die eluantur dentes, rursus figuntur & immobiles
redduntur.

ODONTALGIA.

Odontalgiam ex quacunque causa ortam ex
quadam specifica proprietate tollit radix lapathi
acuti (ante germinationem vere collecta præstat,
mihi familiaris) exsiccata & denti dolenti appli-
cata.

Idem præstat sed remissius rad. lappæ, dolores
subito aufert, humoremque superfluum extrahit
maius.

Si sunt dolores ex destillationibus, decocto
rad. vrticæ maioris, alij cum pauxillo nucis mos-
chatæ rasæ & croci in vino adusto & acet. ana pa-
ratum, & calidè in ore, locove dolente retentum
humores illapsos mirabiliter extrahit: ab initio
quidem videtur dolor augeri, sed paulo post miti-
gatur & desinit.

Idem præstat decoctum Guaiaci cum vino & a-
qua paratum. In eodem casu præstat decoctum
serpilli (imprimis si ex destillatione) vel eiusdem
aqua, gargarizando nempe cum iisdem.

DENTES CAVI DOLENTES.

Si dentes sunt caui & dolent, vel etiam citra ca-
uitatē in dentibus dolentibus præstans est ol. Ca-
ryophyllorū, in cuius scil. ʒj. Camphorę ʒß, solutus
fuerit. Huius compositi gut. j. vel altera in gossypio
(præsertim quod cum moscho fuit) cauo denti
immissa

immissa vel etiam dolenti alioquin applicata, omnem dolorem aufert.

Externum est laudanum opiatum in forma pilularum dentibus illitum vel inditum, vel externè (in genis) cum vnguento Alabastrino (ḡj, laudani ad 3j, vnguenti) dissolutum. It. cum Emplastro de mastiche & cera.

DENTES CORROSI.

Dentes corrosos iuuat suffumigium ex semine Hyoscyami per tubulum vel tritorium ad dentem dolentem factum.

DENTES CARIOSI.

Dentes cariosi euelluntur promptius, si duobus digitis madefactis, ac inspersis puluere ex lacertis aquaticis exenteratis & in clibano calcinatis aliquandiu prehendantur. Lacertæ colliguntur Aprili & Maio.

Sic etiã dens ex maxilla mortui euulsus, & cum radice sua dentem cariosum sæpius tangens, tandem post aliquot dies frustulatim dentem cadere facit.

In eruptione difficili dentium apud pueros maxillæ sæpius inungantur butyro recenti & facilius prodeunt.

Quod si nec hoc modo prodire videantur, & necessitas vrgeat, ℞. sanguinem è crista gallinacei recentem, & cum digito semel tantum vel ad summum bis inunge gingiuas, & sine difficultate aliisque accidentibus tandem prodeunt.

EPVLIS.

In Epulide optima est sectio per forcipem, quam excipit & gargarisma ex myrrha & sale. Adi dogmaticos.

LAXITAS, PUTREDO

& Exesio.

Laxitati, putredini & exesioni gingivarū à proprietate quadam Aquilegia mederi videtur. Potest autem inde compositum tale fieri:

*℞. Pulveris fol. aquilegiae, salviae, menthae crispae,
Nucis Moschatae ana ℥ss, aluminis vsti ℥j, mel-
lis purissimi ℥iiij.*

Mel incalescat ad ignem & leuiter decoquendo despumetur, deinde pulveres prædicti cum melle adhuc calente sensim aspergendo misceantur & feruentur ad vsum. Hoc vnguento illinantur gingivæ bis quotidie (NB. Decoctum summitatum rubi idæi etiam valet hic) quod si cibus capiendus est, eluatur os aqua prunellæ vel infuso nasturtij aquatici in vino (imprimis in scorbuto.)

MUNDIFICATIO GINGIVARVM
putrescentium.

Ad mundificationem autem gingivarum putrescentium maximè valet aqua illa viridis in ea composita secunda, de qua supra in Narium affectibus ozæna nimirum.

PARVLIS.

In Parulide citra inflammationem maxime commendatur Gargarismus ex prunella, foliis salviæ & nasturtio aquatico paratus.

Si inflammatio accesserit ex aqua tabaci destillata cum lapide prunellæ dissoluta in eadem fit Gargarismus, (vel aqua prunellæ.)

Extrinsècus applicetur medulla panis tritici cum lacte cocta (*doch nicht gar zerkocht.*)

DESTILLATIO AD ARTICV- lum maxillæ.

In destillatione ad articulum maxillæ, vbi præfertim accessit immobilitas, sacculus puluere Tartari & Sale communi confusus & externe applicatus (calefiat prius ad fornacem) calide, destillationes prohibet. Ipsa vero immobilitas aufertur oleo rutæ, vermium terrestrium in quibus flores Chamomillæ ebullierint. Vel si mauis addatur prioribus oleis oleum Chamomillæ, & locus affectus calidè inungatur.

APHTHA.

In Aphthis primò est decoctum saturiæ in Vino, quo colluatur os sæpius.

2. Decoctum Veronicæ præstans præsertim si adiiciatur aliquid mellis rosati.

Nota: In Aphthis contumacibus hisce decoctis adde aliquid sp. Vitriol. & non resistent.

In Aphthis ex lue Venerea omnem absoluunt nodum aquæ virides supra de Ozæna descriptæ, imprimis si loco aquæ simplicis assumatur Aqua persicariæ, vel in secunda aqua foliis reliquis addantur folia persicariæ.

CVRATIO DOLORVM dentium.

Dolor dentium quia plerumque fit à capitis de-
fluxionibus, ideoque in curatione ipsius statim ad
ea accedendum, quæ fluxionem inhihent. Vnde
statim temporibus applicandum Emplastrum de
Gummi Elemi vel etiam Mastiche factum, quod
antequam applicetur, calefiat optime.

Inter scapulas applicetur cucurbita magna sine scarificatione.

Hinc statim ad repellentia materiam fluxumque euacuantia confugiendum, qualia sunt galla matura in acet. cocta, ita vt acet. in ore supra dentē dolentem detineatur calidè per horam s̄ vel j.

Hinc ad topica, anodyna ex proprietate occulta dolorem tollentia progrediendum.

Quod si continuus sit dolor hīc non cedens, sed ab aliqua intemperie vel capitis vel totius corporis, aut copia materiæ ad caput fluentis, & inde ad dentes, capiti simul prouidendum tum euacuātibz, tum alterantibz & confortantibz medicamentis, tum etiam toti corpori.

Topicorum quibus vel solis sæpius dolor omnis aufertur sequentia sunt præstantia.

Laudanum opiatum cuius ḡiij. cum gut. ij. sp. Vi-
trioli denti dolenti applicentur, simulque pil. j. in
corpus assumatur: Dolor sopitur, applicato etiam
Emplastro ad tempora, & si opus cucurbitulis.

*Oleum
Buxi.*

Similis plane effectus est oleum ex buxo destil-
latum. ℞. serrati buxi q. s. & repleantur 3. partes re-
toræ vitreæ, retortam in cineres loca & destilla o-
leum & liquorem aqueum igne primum lento po-
streum fortiori, & tandem summo, & destillabit
oleum. Idem oleum rectius per descensum aut per
vesicam destillatur. Huius olei (è buxo) ℞. ḡiij, &
cum vino, si affectus à frigida defluxione veniat,
aut cum acet. si à calida. M. Contineat æger mix-
turā dictam in ore, post aliquod tempus exspuat.
Si dolor nondum cessabit, repetatur, donec ad sex-
tam vicem, tandem abluat os vino aut aceto, & se-
dabitur dolor.

Item

Item pulvis gallarum in succo radicis pyrethri decies vel 12. imbibitus & exsiccatum cum fermento, M.F. globulus parvus, qui denti dolenti impositus dolori medetur, dentes firmiores reddit, vermiculos in ipsorum cauernis genitos necat, fluxiones omnes ad gingiuas delapsas extrahit.

Tandem vltimum in omni & acerrimo dolore perfugium, applicare vesicatorium post aures & ceruici.

Exterius inungi possunt maxillæ oleo amygdalarum dulcium, & si tumor appareat, applicetur Emplastrum de meliloto. Si intus ore ad apostema tendat dolor; Fiat cataplasma ex ficu affata cum farina tritici: si aperiatur, dissoluatur mel rosatum in aqua plantaginis atque eo diluatur os.

LINGVÆ FAUCIVMQUE

Affectus.

RANULA.

In Ranula sub initium præsertim aperiatur vena sub lingua: Quidam ranam viuam nuchæ applicant: non tamen semper respondet effectus.

PARALYSIS

Lingvæ.

Paralysis lingvæ præmissa vniuersali ipsius cura, curatur frictione lingvæ cum semine Erucae & theriaca. It. oleo anisi in apicem lingvæ instillato. It. Balsamo vel ol. caryophyllorum, spiritus cerasorum nigrorum loquelam amissam ad miraculum vsque restituit.

APHONIA.

Aphonia in genere curatur vt paralysis: in specie autem laudatur (præmissa capitis vniuersali purgatione.) 1. Aqua liliorum conuallium. 2. Aqua

Antapoplectica ex flor. lilij conuallium & laudula, de qua supra in Apoplexia. Quod si alterutri sanguis turturis fuit permixtus (sanguinem turturis vniuersum in ℥iij vel ℥iiij aquæ misce) & tandem in vsum reuocatus, aqua nempe colluendo linguam aut diutius in ore terendo, felicius succedet vocis restitutio.

Vbi tamen semper ad causas fuerit respiciendum, pro quarum varietate medicamentorum faragines quoque variant.

Præmissis igitur vniuersalibus pertinentibus localia tum loco affecto, tum præterea in vertebrae colli, nucham & collum ipsum reliqua sunt dirigenda, quæ petantur à Practicis.

BALBUTIES.

Balbuties difficulter tollitur.

GVSTVS DEPRAVATVS,

abolitus & imminutus.

Gustus deprauatus amarus corrigitur vsu radicis cichorii conditi, sic etiam amaritiam linguæ tollit sal cichorii. It. rasura ipsius linguæ cum radice zedoariæ. Item gentianæ.

Si abolitus vel imminutus 1. tundantur venæ sub lingua. 2. Vtere gargarismate, quod in affectibus oris communibus & angina est præstans.

℞. herbae malue hortensis Mj, flor. rosarum rubrarum, prunellæ, Veronicæ, sal. an. Mß. rad. polypodij quercini ℥ij.

Coq. in aq. puræ ℔biiij. & acet. vini ℥vj, vsque ad casum transuersi pollicis, postea colentur & colatura leniter exprimatur.

3. Fiat talis mixtura. ℞. spir. vitrioli ℥ß, sp. Vini ℥iij.

ni ℥ij, mellis ℥j. M. instar linimenti: hoc linimento post adhibitum gargarismum illinatur lingua & imminutus gustus paulo post redibit.

TUMOR TONSIL-

larum.

In tumore tonsillarum ex causa frigida fiant saltem externe inunctiones cum ol. amygdalarum dulcium, cui aliquid olei ceræ destillati immixtum sit (verbi gratia ad ℥j, ol. ceræ ℥j.) Interne fiant gargarisationes cum pipere longo in aqua communi decocto, & eo sic gargarisato.

TONSILLARVM IN-

flammatio.

In tonsillarum inflammatione 1. Valet Gargarismus prædictus (de quo in gustu abolito.)

2. Externæ inunctiones cum oleo amygdalarum dulcium simplici (sine additione olei ceræ.) It. Cataplasma ex mica panis triticeo cum melle, cito inflammationes sistit.

His omnibus prævalet menstruum in aceto dissolutum & applicatum. It. folia raphani sylvestris foris applicata.

ABCESSVS TONSIL-

larum.

In abscessu seu putredine & ulcerationibus tonsillarum Gargarismus supra de gustu deprauato & abolito traditus multum potest. Mundificat nimirum & consolidat, si præferim cum reliquis adiciantur folia plantaginis. Itaque ipsius usus in ulceribus internis maxime utilis est.

In sordidis verò recurrendum est ad mundificationes fortiores, qualis expectanda est aqua

illa viridi secunda, de qua supra de ozæna dictum.

Postea decoctum Veronicæ & melle eadem vlcera facile consolidat.

LAXITAS VVVLÆ.

In laxitate Vuulæ præstat Gargarismus compositus, supra de gustu abolito & deprauato, præsertim si Vuularia adiecta fuerit, (propter signaturam) deinde F. pulvis. ℞. piperis longi ℥j, succi acacie, radicis tormentillæ an. ℥ij, M. F. pulvis. Huius pulueris aliquid insuffletur Vuulæ post vsurpatum Gargarismum (instrumentum vide apud Fabricium Hildanum) vel verticis capillos sursum fortius paulatim trahe, donec nimirum facient sonitum: postea pauxillum de alumine vsto supra Vuulam sparge, & laxitas remittet. Idem præstat semen rosarum.

Quod si hæc omnia parum præstiterint, ℞. ouum recens ad duritiem coctum, scinde per medietatem in longum & cum ligatura vertici impone (calidissime) per aliquot horas, donec nimirum laxitas fuerit sublata.

INFLAMMATIO

Vuulæ.

Inflammationem Vuulæ tollit Gargarismus quilibet modo capiat aliquid de sale nitro fixo. Sic aqua prunellæ destillata cum lapide prunellæ mixta & ad gargarisandum vsurpata inflammationem tollit.

NB. Hic vero mirifice operatur Gargarismus compositus supra, de gustu abolito & deprauato, descriptus.

VLCERA COLVMELLÆ.

Vlcera columellæ (sine malignitate) simplicia curan-

curantur facile, quemadmodum etiam linguæ & totius palati, item faucium.

Sic igitur decoctum Veronicæ & mellis cum aqua simplici, it. decoctum satureiæ cum Vino. post debitas gargarisationes eiusmodi vlcera perfecte curant. (NB. potus sit non acris admodum, sed saccharo temperatus, quod etiam descendentem cum potu putrilaginem absumit.)

Interdum recurrendum est in contumacioribus ad spiritum vitrioli, qui eiusmodi aquis vel decoctis mundificantibus additur, ita tamen vt vix sentiat, (per se nunquam) celerius & potentius curat, præsertim si in aqua plantaginis permistus applicetur.

Extremum vsus diamori, vel. potius succus expressus, aut sal mori multum hisce curationibus profunt. (proprietas ad os, vnde *Mauibeer*, Germanis dicitur.)

VLCERA FOETIDA ET putrida.

In vlceribus foetidis & putridis præter iam dicta recurrendum est ad aquas illas virides, supra de Ozæna præscriptas, quæ omnia putredinem & exulcerationem foetidam funditus tollunt, vt facilius elegans consolidatio subsequi possit.

Victus esto commodus, ne recrudescant vlcera.

VLCERA EX LUE

Venerea.

In vlceribus ex lue Venerea in quacunque oris & faucium parte. 1. Cognoscendus est morbus, de quibus signis infra de Lue Venerea vel morbo gallico. 2. descendendū ad vniuersalia & particularia in illo morbo & tali ratione facile vlcera incipie-

tia in istis locis simul cum morbo transeunt, sin-
secus, deueniendum est ad topica, primum mi-
nora, gargarismos nimirum & decocta vsitata.

Quod si nec sic quidem malum coerceri possit:
deinceps aquæ virides supra de Ozæna descriptæ
accerfendæ & applicandæ sunt, tangendo nimi-
rum cum penicillo tantum affectum locum, &
cum gargarismo postea eluendo, sic nimirum fa-
cile cedunt.

In his vero omnibus mirabiliter operatur, vni-
uersum morbum Luis Venereæ ex toto corpore
eliminando sp. Mercur. rubeus, cuius præparatio-
nem & vsum docebimus infra de Lue Venerea.

ANGINA.

Anginam vel incipientem vel etiam confirma-
tam, præsertim si febris vrgeat, subito vomitoria,
imprimis Aqua benedicta tollunt. Sic nimirum
inflammatio cedit, & vlcera vel apostemata rum-
puntur. In omnibus vero hisce respiciendum ad
naturam patientis & virium robur.

Quod si ergo vomitoria locū habere nequeunt,
recurrendum statim est ad specifica, quæ nihilo
serius etiam post vomitoria locum habere pos-
sunt, talia sunt.

1. Quod est apud Paracelsum in tractatu de Pe-
stilentia ad Sterzingenses, quod ℥.vj vel viij, can-
eros viuos (cancro insigniter refrigerant) sedi ma-
ioris Mij. vel iij, quæ inuicem contusa in morta-
rio, & postmodum expressa succum reddunt,
quo lingua & fauces sunt fouendæ, vel ipsa lin-
gua radenda, imò eius (sed parum valde: gut. vide-
licet aliquot) in liquore conuenienti aliquid in-
tro concedendum.

2. Est

2. Est experimentum Anton. *Aufmans* ciuis Augustani, quod ℥. sedi maioris ℥bj, Contunde in mortario, & exprimatur succus. Huius ℥. ℥bj, adde ꝑss alis armoniaci, relinq; in loco humido vsq; soluatur sal, postea destilla per alembicum. Hac aqua sapius ablue linguam calide & tepide. Est probatissimum. Vide Conradinum de Lue Venerca.

3. Gargarismus ille, de quo supra de Gustu abo-
lito & deprauato.

Nora:

In hoc casu aliquid addendum est ad plantas il-
lius de sedo maiori.

Quod si gargarizare nequeat, siphunculis ini-
ciendus est Gargarismus: Post singulas gargarisa-
tiones. ℥. corium de lardo (*Speckschvarten*)
duos digitos latum & assulatim incide, ex ea par-
te, qua adhuc lardum est, & pone ad linguam, ut a-
liquandiu detineatur. Sic nigerrima cuticula lin-
guæ resoluitur, & tandem discedit, & curatio se-
quitur celerior.

Externe ad collum ipsum applicetur Emplastrum
ex nidis hirundinum (integris & albo græco ana.)
cum aqua ferrariorum coctum calide.

Pro potu dissolue vitriol. vel sal prunell. (vinum
non detur) ꝑj. in aq. fontanæ mens. j.

Angine conferunt ea in quibus sal nitrosum Am-
moniacum delitescit, ut sterco canis albi ossa ro-
dentis, in aqua probe coctum & cum melle ex-
hibitum.

Rasuræ dentis Apri ꝑj. cum oleo amygdalarum
dulcium & saccharo,

Cinis cancerorum vltorum,

Cinis hirundinum.

Consolida media, prunella, Vuularia, ceruicaria, Mentha crispa, rubus idæus.

ANGINA NOTHA.

Angina notha puerorum curatur Emplastro modo dicto.

Caput viperæ exsiccatum & collo appensum commendatur pro amuleto.

℞. Noctuam vnam, cum pennis combure & F. puluis, cuius postea modicum in guttur immittatur aperit & rumpit apostema mirabiliter.

Spir. salis nitri tum in extinctione inflammationum, tum in resolutione Apostematis plurimum valet.

Exhibentur eiusdem in haustu aquæ fontanæ calido ℥iiss. aquam misce cum spir. Vini & sp. salis an. ℥ss. Vide Crollium:

℞. aq. semper vini,
prunellæ an. ℥j,
salis armoniaci ʒj.

M. F. Gargarisma.

*Anodynū
Minera-
le.*

Crytallum vel anodynum minerale, vt vocant, seu Lapis Prunellæ (quod Linguae inflammationi, item faucium vicinarumq; partium asperitati vnicè medeatur) insignis virtutis est, ʒss vel ʒj, in qua aliqua appropriata resolutus & gargarisatus mire confert, post etiam parum huius misturæ cum saccharo iunctæ deglutito, vel si mauis, sali prunellæ vulgari modo præparato quantum placet adde sacchari candi vel crytallini tantundem, vel etiam plus, vtrumque puluerisatum coque cum aquæ rosarum quantitate sufficiente, donec gutta lamellæ stannæe superfusa consistentiam habeat, effunde in

con-

concham & repone relinquendo, donec instar lapidis induruerit, tandem exime & in particulas diffringe vel etiam in puluerem redige, vt hoc sapius.

P V L M O N V M

Affectus.

PULMONES VENTOSI.

Pulmones ventosos, hoc est flatibus distensos, adeoque respirationem impediētes restitunt Essentialia ex carminatiuis, citò ad locum affectum penetrantia.

Hic præstat Balsamus fœniculi, cuius descriptio in Crollio est dicta.

Sic sal stipitum carui dextre (hoc est per sulphur calcinatus, vt in sale Euphrasie dictum) & cum sale communi vsurpatus tum præseruando, tum curando ab eiusmodi morbo liberat.

Specificum in curatione est radicis Aaronis pulueris. ʒj. It. fœculæ Aaronis ad ʒj, in aqua appropriat. Syrupo vel Vino. It. in cibo; in præseruatione quotidie ʒß, ad ʒjß, sed caute & raro, tuto autem ʒj.

A S T H M A, O R T H O P N O E A,

Dispncæa.

Asthma, Orthopncæa, dispncæa facile curantur Vomitoriis, imprimis aqua benedicta. Idem facit præsertim in crassis humoribus bronchia pulmonum obstruentibus succus fœcula etiam radicis ireos nostratis, cuius ʒß ad summum, interdum tamen ʒij, vel ʒiij in conuenienti liquore datæ, imprimis v. in vino Maluatico citissime humorem crassum expellit.

Confirmata Asthmata difficulter vno, atque

altero Vomitorio cedunt : Itaque vsus.

I. Florum sulphuris, vel etiam sulphur. viui cum asa dulci in ouis tremulis (ad sulphur. viui ℥j, Benzoes ℥j vel ʒj. huius compositi datur ℥j, in ouo tremulo, addito salis momento) per aliquot dies exhibitus, pulmones infarctos à crassis humoribus liberat.

Idem præstat lac sulphur. de quo vide notas ad Crollium.

Præstantissimum omnium sunt flores sulphuris albißimi, quorum præparationem vide in Exegeßi Chymiatrica Tenzelij.

II. Per puluerem Asthmaticum purgantem, qui est apud Rulandum cent. 8. cent. 6:

℥. fol. Cardui benedicti,

Carthami ana ʒij,

piperis longi ʒj,

fol. senne mundat.

rad. aronis exsicc. an. ʒij:

anisi ʒß,

Diagryd. ʒß.

F. puluis subtilissimus qui distribuatur in partes xij, æquales, ac per 6. dies continuos detur earum pars vna mane ieiuno ventriculo, pars altera vespere circa horam tertiam cum vino albo, iusculo, &c. Quod si contumacior fuerit morbus aliquandiu, hoc est per aliquot dies desistendum à cura, postea eadem repetenda vsque ad morbi declinationem. Dosis pro vna vice ferme ʒß & ʒ 2.

In Asthmate aqua destillata ex fructibus Rubi cum Rob nucum sumpta pro placito, Asthma resoluit mirabiliter. Potentius operatur, si aqua, quæ fit ex compositione sacchari albi, cum raphani taleolis

Puluis
Asthma-
ticus Ru-
landi.

leolis simul in duabus patinis hinc inde commotis recenter facta (si nimirum ad horam vnā vel alteram seruat, fœtet) cochl j. manē seroque exhibetur.

Plura de hisce affectibus vide infra de spūto sanguinis.

CATARRHVS SVFFOCATIVVS.

Curatio catarrhi suffocatiui supra tradita est, quæ ibi videri potest.

ANGUSTIA PECTORIS.

Angustiam pectoris morbosam succus Bryoniæ *Succus Bryoniæ* mirabiliter dilatat & omnibus præstat. Fit hoc modo: Radix eius crassa interne excauatur (radix quo crassior, eo melior) vt nihilominus extremitates relinquantur spissiusculæ. Radix excauata recens superiori operculo proprio admoto collocatur in locum humidum frigidissimū Mense Maio, Iunio & Iulio: intra paucas horas cavitās radicis aqua repletur, qua effusa, denuoque cooperculata & seposita, succus tandiu colligitur, quam diu is præsto fuerit, succus facillime exspirat. Huius aq. ℥. ʒvj vel viij. M. cum spir. vitrioli vel ol. sulph. per camp. ʒß, & probe reseruetur vsui. Singulis diebus cochl. j. istius compositi sumtum, angustia pectoris mirifice tollit (diu durat hæc aqua in frigido seruata, rectius tamen annuatim paratur) pulmones item impuritatibus repletos expedit. Ideoque in Asthmate eius vsus vtilissimus est: serum omne ex corpore educit, ergo eius vsus esse etiam potest in Hydrope.

PERIPNEVMONIA.

Peripneumonia vera curatur vt Pleuritis: ita-

que Vomitoria ab initio multum iuuant, præsertim aqua benedicta, postea expectorantia multum valent, de quibus tractabimus in pleuritide.

PULMONVM VOMICA.

In pulmonum vomica consumenda laudatur Aqua Valeria & cum sp. vitr. aut ol. sulph. per campanam, ad gratam acerositatem temperata & quotidie mane & vespere bibita insensibiliter consumitum est.

Sic Antimonium diaphoreticum seu flores fixi Antim. communiter quotidie quinquies vel sexies in vino, dos. ℥ss, tandem omne apostema interius ubicunque situm est, efficacissime sed lente tamen resoluit.

PHTHISIS HÆREDITARIA.

Phthisis hæreditaria difficulter curatur, imò ferre nunquam propter altius impressas natiuæ (quittæ) constitutionis radices, quæ curationes nullas accipiunt, inducias quidem interdum patiuntur, ne nempe grauius affligant, consummatas curationes autem nunquam.

Quia verò transplantatæ tabis plerunque destillationes comites & causæ sunt, experientia comprobatum est, radicem rheumaticam, de qua supra, de catarrho suffocatiuo, ex collo gestatam, bona insuper obseruata diætâ, in eiusmodi tabescentibus multum profuisse. Ex eius itaq; usu de tabe hæreditaria minuenda vel saltem impedienda, non est desperandum, plura de phthisi vide infra de sputo sanguinis.

TABES INCIPIENS.

In incipiente tabe à destillationibus acribus vix dici potest, quantû vomitiones præstent, præsertim

sertim ab aqua benedicta si simul cerebrum tanquam membrum mandans suis specificis & confortatiuis diligenter in suo vigore conseruetur. Deinde respiciendum quoque est ad illapsos humores in ipsos pulmones, ut expectorantibus mundificatiuis, aut si tenues sunt, incrauantibus domentur. Quod si nihilominus exulceratio ipsius pulmonis quæ exquisitam phthisin constituit, suborta fuerit, si recens extiterit, vomitiones multum iuant, ad mundificationem & pectoris saburram subleuandam. Deinde mundificantia apprime sunt necessaria, qualia sunt hydromelita, composita expectorantibus, It. alia, quæ usu quotidiano & praxi autorum sunt addiscenda.

Expectorantia sunt loch cum floribus sulph. It. flores sulph. albi, lac sulphuris. It. balsamus fœniculi & alia quamplurima.

Ad consolidantia pulmonis vlceratantiqua præstantissimum pertinet Balsamus sulphur. ^{Balsam^s} ^{sulphur^s} ^{ris.} ^{flor.} sulph. albi q. v. sublima adhuc semel atque iterum ab aloë & myrrha & olibano, ut docet Crollius. Hos flores extrahe cum oleo anisi (vel spiritu terebinthinæ balsamico) sine ebullitione, & F. rubicundissimus balsamus. Huius gr. 6. ad 20. in decoctis pectoralibus quotidie mane & vespere (augendo dosin pro morbi processu) intro sumta, pulmones putridos & exulceratos, premissis tamen mundificantibus & expectorantibus, mirabiliter restitunt, vlcera consolidant, & ad perfectam curationem vnice disponunt.

PULMONVM

adhæsiō.

Pulmonū adhæsiō difficulter curatur in adultis.

PLEVRITIS.

In pleuritide vera ante omnia & quidē sub initio vel etiam 3. aut 5. die exhibeo aquam benedictam ad vomitus ciendos. Sic nimirum influxus humoris & inflammatio sistitur, ac pectus ipsum ab impuritatibus liberatur. Aqua benedicta exhibetur iusta dosi in aqua Cardui Marię vel rhœados; aliquando descendo ad venę sectionem, si non morbus videtur resolutus, & plethora luserit. Idque facio vel ante vel post vomitum.

2. Vbi vel natura ipsa vel etiam patientes abhorrent à vomitu, ipsa sanguinis missio principaliter præcedat, præsertim ex vena cordis, (basilica istius lateris, quod affligitur.) Quod si nec sic quidem febris & symptomata remissiora fiunt, descendo ad alia magis appropriata, quorum prius est, ℥. sp. salis nitri, sp. Vini (spir. vini corrigitur à spir. salis nitri, datur præterea in perexigua dosi, alias omnis vsus hic nocuius) ana ℥j vel 3ss aut 3ij, ad summum. Misce cum aqua papaueris rhœados tepida q. pl. (v. gr. 3j. ij. iij) & patientem ad sudandum in lecto, quantum fieri potest, dispone.

3. Mox exhibeo diaphoreticum in peracutis 3j. cum aqua Cardui Marię vel rhœados.

4. Rusticis vel robustioribus exhibeo oleum lini ab 3j ad 3iij. posthæc omnia deinceps administrantur expectorantia.

Nota: Specifica proprietate Pleurisin soluit ratura dentis apri aliquoties exhibita in vehiculis appropriatis: melius est magisterium eiusdem (die *Havvzeene*.)

Extrinsècus ad doloris & puncturarum mitigatione.

gationem faciunt inunctiones ex vnguento dialthæas, oleo amygdalarum dulcium & similiū.

Confert quoque Epithema ex melle & lacte inuicem decoctis & calide in vesica fuilla lateri dolenti applicatis. Huius loci sunt cataplasmata ex anodynis, quæ multa sunt apud Præcticos.

Specifica quoque sunt Priapus cerui, tauri ʒj: Ioël pag. 25. decoctum florum papaueris rhæados, Valleriol. lib. 5. obs. 10.

In Pleuritide notha eadem plerumque obseruantur, nisi quod à sp. Vini abstineamus.

Externe in flatulenta pleurisi mirifice valet puluis feminis cymini in folia brassicæ butyro illita aspersus & foris loco dolenti applicatus (hoc vsus sum in filiolo meo Christophoro.)

In Empyicis præsertim à pleuritide confulto maturanda est suppuratio, postea sanies seu pus educendū, de quibus omnibus cōsulantur Præctici, imprimis Rondeletius & B. Fauentinus. Hoc nimirū loco chymica videntur vacillare, cum omnia lenioribus maturantibus extrinsecus & intrinsecus tenientibus sunt peragenda. Nihilominus decoctum Guaiaci cum pectoralibus exhibitū multum prodest. Fortius operabitur, si flores Antimonij fixi aliquoties, non singulis diebus, sed singulis septimanis pondere ʒj, in decocto Guaiaci propinentur. Sic nimirum tum maturatio tum ruptio apostematis promouebitur. Rupto autem apostemate, nec dum sanie per purgationem expectorata, recurrendum est ad abstergentia. Inter cætera laudatur hoc: ℞. aquæ hordei ℥ij, mellis rosati ʒv. (intellige aquam hordei destillatam) radicis althææ ʒj. M. & ebulliant ad con-

sumtionem 3. partis, postea colatura detur ad lambendum: (fyr. dialtheas Fernelij hic etiam valet:) hoc abstergitur vlcus & pus ad inferiores partes corporis transfertur, mundaturque per spiritum. Interea dum hæc fiunt, patienti quater vel quinques in die aquæ hederæ terrestris cum suo sale acuata propinentur calide ℥iij, vel iiij, singulis vicibus. It. folia hederæ terrestris in cibos mixta supurationem dextre sanant. Felicior fit progressio si ex hederæ terrestris fiat arcanum, cuius gut. iiij, vel vj, in aqua propria exhibitæ omnem locum abfoluunt.

Serum in pectore fluctuans educit succus Bryoniæ, vt supra de angustia pectoris. It. succus ireos nostratis ad summum ℥ss. purgat nimirum per vomitum.

Plura vide infra de sputo sanguinis.

R A V C E D O.

Raucedo à clamore sanatur rotulis Diatrageanthi frigidi cum oleo anisi illitis, si paulatim in ore resolutæ deglutiantur.

Quæ à frigore, tollitur haustu Vini calidi cum saccharo distemperato.

In raucedine à destillatione etiam inueteratissima præstans est syrupus compositus de Eryfino Lobelij.

T V S S I S.

Tussim cum recentem tum inueteratam plerumque si non semper, curant Vomitus ab aqua benedicta procurati. Hac nimirum ratione prima regio ventris ab omnibus impuritatibus liberatur, destillationes sistuntur, & si postea conuenientia pectoralia tum interna tum externa fuerint adhibita, rarissime redit.

Inter-

Interna sunt omnis generis Loch seu syrupi pectorales, tum expectorantes, si opus sit, tum confortantes & thoracem cum pulmonibus ab illapso humorum præservantes.

Inter expectorantia laudatur Oxymel & Acet. scilliticum cum syrupo de iuiubis, de prassio mixtum.

Confortantia sunt syrupus de acetosa, de hyssopo violarum, liquiritiæ. His omnibus annuuntur syrup. dialtheas Fernelij.

Externa sunt Vnguenta.

N O T A.

Præservatio à tussi mirabilis est in zizyphis, hoc est maioribus illis visis, quas *Eibeben* Germani vocant, macerantur in sp. Vini & turgescuntibus valde, earum vna atque altera mane & vesperi sumpta à tussi præservat.

I I. Tussim mirabiliter resolvit Liqueor sacchari cum raphani taleolis complosione præparatus, de quo supra de Asthmate & orthopnœa. It. oleum sacchari magistrale, quod vocant, fit hoc modo: *Oleum sacchari magistrale.* Fundatur super saccharum cand. album sp. Vini semel correctus, relinquantur inuicem per aliquot horas in loco tranquillo, postea succendatur sp. Vini, & saccharum cum reliquo phlegmate in liquorem crassum abit, qui in tussibus etiam inueteratis assumptus expectorationem promouet, & asperam arteriam cum pulmonibus leniendo corroborat, præsertim si aliquot guttæ extracti seu essentiæ croci huic admiscantur. It. Extractio helenij per sp. Vini cum saccharo mista spir. incensos deflagrat, manet ad tussim liquor perutilis. Huc refer pulverem illum Rulandi, de quo ante de asthmate & orthopnœa.

In puerulis & infantibus tusses solvunt species diatragacanthi frigidi in rotulis. It. si pedes quotidie bis vel ter, præcipuè ituris cubitum lauentur in cerevisia calida, & postea soleæ pedum inungantur cum axungia Lucij piscis. His omnibus annuerantur flor. sulphuris & lac sulphuris.

Tusses inueteratas à tenuibus destillationibus causatas sistit Laudanum opiatum, quod etiam in reliquis tussibus haud inutile est, modo dextre adhibeatur, thorace nempe à pituita crassa & lenta non prorsus infarcto, sed libero.

SPUTUM SANGVINIS.

Sputum sanguinis è pulmonibus imprimis curat semen Hyoscyami cum aliis pectoralibus & adstringentibus admixtum & tabulatum. Vide Platerum in praxi & observationibus.

Si vero copiosus sanguis simul excernitur, adstringentia fortiora necessaria sunt.

℞. aq. rad. urticæ destillatæ ℥j, olei vitriol. q. s. ad mediocrem acetositatem.

F. mixtura, & frigide detur: hæc mixtura sanguinis vomitum etiam feliciter curat. Vide infra de vomitu, Vel

*℞. ol. vitrioli ℥ss,
aq. plantaginis ℥iij.*

M. F. potiuncula, subito sistit sanguinis profluxum ex pulmonibus (vide ne guttur sit exulceratum) & sanguinis vomitum copiosum.

In casu ab alto, si febres accesserint, signum est, sanguinem extra vasa in corpore putrescere.

In hoc casu nihil melius aqua Benedicta in vehiculo aquæ Chærefolij propinata. Febrem nimium & inflammationes subito tollit (vena quoque secari

secari potest) ac totum corpus ab impuritibus liberat. Potest eadem exhiberi, et si nulla adhuc tum adsit febris, & quidem statim ab initio, facit nimirum ne febres facile succedant, & si cætera fiant, quæ sanguinem coagulatum dissolunt, qualia sunt Essentia sanguinis hirci. It. sanguinis lupi, mumie, imprimis v. magisterium oculorum cancerorum. It. Carbones tiliaë (3) vel ʒij. in aqua Chærefolij vel aceto) Chærefolium detur in cibis. Pulvis in casu multum prodest.

*℞. Carbonum tiliaë,
oculorum cancerorum;
Herbæ chærefolij ana.
F. l. a. pulvis,
dosis ʒij, in acet.*

Sic Diaforeticum in peracutis seu mixtura simplex (vel aqua alia Theriacalis) singularis est in hoc casu, si intro sumpta sudores prouocentur, qui admodum necessarij sunt, & interdum ab externis promovendi.

Sic Iodices in vino rubro stiptico (diaphoreticis parum proficientibus) immersæ, & postea expressæ, ac vniuersum corpus amicientes, sudores in hoc casu mitissime promouent in lecto præsertim ubi conuassationes interiorum viscerum metuuntur. Felix VVurzias in sua Chirurgia laudat Mercur. sublim. quem vide. Sunt alij descripti pulueres ad casum vtilis, de quibus vide Practicos.

Sanguinem coagulatum in venis & extra venas resoluunt omnia illa, (interdum etiam vena hic secari potest, de quibus iam diximus, imprimis vero sudores prolekti post sumpta resoluentia cito id expediunt.

Extractum vel arcanum seu Essentia bellidis minoris intro sumpta innata quadam proprietate omnem sanguinem coagulatum solvunt, & per insensibilem quandam transpirationem educunt. Sic aqua Theriacalis & spiritus tartari idem præstant.

Vide etiã supra de asthmate. Quamprimum ad Medicum Asthmaticus deferatur, statim purgans aliquod lenitium præscribat, à fortioribus nimirum medicamentis in principio temperandum. Hinc decoquatur materia syrupis pectoralibus de præssio, hyssopo, liquiritia an. ℥jss. floribus sulph. opt. triti ℥j, succi liquiritiæ ℥jss, aq. tussilaginis, veronicę an. ℥ij, capiat mane & tribus horis post prandium cochl. ij. vel iij. Hinc purgetur syrupo aut Apozemate, quod

℥. rad. Ellebori nigri preparati,

Flor. irid. Florent. an. ℥jss,

tussilaginis c. toto,

pulmonarię maculose an. ℥ss.

Coq. in s. q. decocti pectoralis aut flor. & fruct. ab ℥bj.

In Colatura ℥viij, infunde

agarici,

Rhabarb. elect. ana ℥jss,

Cinam. ℥ss.

In colatura reliqua ebulliant folior. sennę ℥ij, leuiter, colaturam s. q. sacchari aut syrupo aliquo pectorali ad syrupi consistentiam coque, cui in fine coctionis adde infusum ex agarico & Rhabarbaro & F. apozema, aut syrupus liquidus, de quo sumat, si sit Apozema, mane cum custodia ℥iiij. Si syrupus ℥iiij, quod si non satis respondeat aliud, tunc

℥. rad. mechoacannę,

agarici,

agarici troch. an. ℥j.

diagrid. ꝯ viij.

Cinam. elect. ꝯvj.

ol. anisi unt. ij.

F. pulvis subtilissimus, detur media vel tertia parte singulis vicibus cum dosibus superioribus. Commendabiles quoq; sunt flores Benzoes cum floribus sulph. si misceantur. It. Elixir proprietatis Paracelsi cum aq. hyssopi aut tussilaginis exhibitum à gut. vj. ad x. vel xij.

Fiat purgatio semper intermissis 2. diebus, in quibus utatur syrupo diluto superius descripto. Hinc si Plethoricus sit æger, potest vena secari, sed parce mittatur sanguis: potest etiam inungi pectus sequenti vnguento.

℥. Unguenti resumptiui,

dialtheas an. ℥b.

ol. scorpionum ℥j.

F. Vnguentum. Aut

℥. olei amygdalarum dulcium,

butyri recentis loti an. ℥j.

axungie anatis (aut in defectu eius olei Chamomille) ℥b.

ol. irini & Croci an. ℥j.

cum paucâ cera F. Vnguentum quo calide inungatur pectus mane & vesperi ante pastum, aut applicetur Emplastrum Diachylon.

Potest etiam in initio exhiberi nonnunquam Aqua benedicta aut infusio florum Antimonij, ut scilicet ventriculus bene euacuetur & regio thoracis cominota in materiam morbificam exsurgat.

Quibus ita præmissis ad ea, quæ expectorationem iuuant, accedendum; non neglectis tamen his

quæ à proprietate quadam morbum hunc exterminant. Inter quæ palmam tenent flores sulphuris, Extractum Elenij, oleum anisi, lac sulphuris & Balsamus sulphuris.

℞. flor. sulphuris ℥j,

extracti elenij ℥j,

sacchari albißimi in aq. tußilaginis soluti ℥jß,

olei anisi gut. ij.

F. Rotulæ.

Possunt autem flores sulphur. aut per se cum æquali parte iridos Florentinæ, aut speciebus diatragacanthi frigidi assumi in ovo sorbili ad ℥j, aut cum rob. Nucum, quod singulare in hoc morbo remedium in forma Electuarij adhibito paucò spiritu Vini & saccharo rosato, vt fiat Lambitus cum aqua & fructu rubi, aut quod conuenientissimum, fiant rotulæ. Aut si propter Extracti iniucunditatem, ipsius loco sumatur puluis radicis i-
reos, Aut

℞. diatreos s. ℥j,

diatragacanthi ℥ß,

ba's. sulph. ℥ß,

sacch. in aq. capill. Vener. aut farsara sol. ℥ij.

F. Rotulæ, illinantur ol. anisi.

Lac sulphuris exhiberi potest cum loch de pino, de pulmone vulpis, fano & experto, admixtis bechicis albis, penidio & speciebus diatragacanthi.

Profunt quoq; ac debent cum supra dictis Eclegmatibus & syrupis pectoralibus exhiberi & misceri CrySTALLI Martis & flores Benzoës.

CrySTALLI Martis fiunt hoc modo.

*CrySTALLI
Martis.*

℞. Limaturam Martis puram ac tenuem, super-
funde

funde guttatim oleum sulph. per Campanam statim incallescit & totus quasi soluitur, sine quiescere & refrigerari & intra duas noctes concreverunt Crytalli, qui per aquam communem destillatam soluti, & à fæcibus per filtrationem separati denuo aqua euaporata in Crytallum redeunt, si scilicet exhalatur aqua ad cuticulam. Hinc in locum frigidum locatur & regenerantur Crytalli; aqua restitans ultetius ut prius, euaporatur, colligunturque Crytalli toties, quoties possunt. Dos. gr. ij vel iij.

Prodest quoque fumum excipere per os ex Benzoë, aut Benzoën cum flor. sulph. ana misceri pro fumo.

Quod si à materia tenui & aquosa à cerebro dilabente oriatur dictus morbus, tunc quæ in capite præcedente de catarrho suffocatio dicta sunt, cū his medicamentis coniungenda, observatis iis, quæ à Practicis in hac cura annotantur.

Pectoralibus iisdem plane remediis Phthisis, de qua etiam supra de Phthisi hæreditaria curari potest; propter febris tamen præsentiam addantur, quæ humectant & refrigerant, & ut æger utatur pro potu ordinario, aut quam sæpissime in die decocto pectorali, coque semper, si fieri potest tepido communi aut simili in copia.

It. rotulas frequenter assumat de floribus sulph. ^{Essentia} cum oleo, Balsamo & lacte sulph. cū essentia mel-^{mellis.} lis, quæ fit, si misceatur mel cum arena lota, ut fiat quasi massa, cui superfundatur spir. Vini ad 2. dig. Hinc per 5. vel 6. digeratur, spiritus tinctus ad mellis consistentiam iterum destilletur. Teneat quotidie quoque in ore Opiatum sequens

*℞. conserua rosarum ʒijß,
 sacch. rosati tabulati penidiij,
 bechici albi an. ʒß,
 spec. diatragacanthi frigidi ʒijß.*

Cum syr. violarum misce.

Ad pectus Emplastrum semper admotum sit pectorale aut cataplasma inuncto prius pectore Unguento appropriato.

Ad confortationem paratur Pincolatum & Martius panis addito soluto perlarum.

Potest etiam fieri pasta regalis hoc inodo:

*℞. amygdalarum Ambrosinarum pinearū an. ʒiijß,
 sacch. rosati tabulati ana lbß,
 sem. anisi,
 pap. alb. an. ʒijß,
 bombacis,
 pulu. de pulmone vulpis an. ʒj.*

Carnis pectoris caponis j.

aut perdicis diligenter in mortario pulverisat.

M. & F. pasta, quæ in frusta tenuia ad lubitum secta coq. i. a. ad flauedinem. Vel

*℞. Carnium Testudinum,
 Cancrorum ana ʒj,
 Nucum pinearum in aqua rosarum maceratarum ʒijß,
 Pulu. Diamargariti,
 Diatragacanthi frigidi ana ʒjß,
 Fl. sulphuris,
 Rad. ireos ana ʒß,
 sacchari in aqua capillorum Veneris,
 aut eius decocto soluti q. s.
 Fiat Pincolata.*

Post

Postquam materia optime expectorata vtiliter adhiberi potest decoctum ex herbis, quæ vim habent consolidandi. Exempli gratia.

℞. plantaginis cum toto ℥ij,
Consolida maioris,
buglossæ seu consolida mediæ,
fœniculi,
prunelle cum totis an. ℥iij,
diptamni cretici ℥iijß,
flor. hyperici,
buglossæ,
violar. an. ℥iij,
Cinamomi ℥iß.

F. decoctum : aut infundantur in lacte caprillo ad 3. digit. Hinc per alembic. destillantur ad siccitatem. Possunt etiam cum dictis herbis fieri consummata.

Destillatum apud nonnullos in magno pretio est ex corde nempe, hepate & pulmone Vituli adiectis aliquot herbis.

Prodest quoque Viperarũ Alcohol. vel Bezoar-
 dicum animale quod fit, cum post excoriationem Bezoard.
cum A-
nimale.
 viperarum dum adhuc viuunt intestinis, capite & cauda abiectis, caro reliqua vt & cor, hepar, elota primum in aqua simplici, & postea in sp. Vini, exsiccatur lente in umbra vel B. & in puluerem subtilissimum redigitur. Huius pulueris ℞. ℥j. sal. præparati (sæpius fusi) ℥ij. Assumitur puluis ad quemlibet cibum loco salis mensarij.

Quinta essentia perlarum ad gut. 4. vel 6. quotidie adhibita phthisicis quoque summum solatium est: illos nimirum pristinæ sanitati restituit, & morbum plane expellit, præsertim si guttulæ aliq.

quot olei cinnamomi ipsi adiungantur.

Ad Pleuritidem (plura vide supra de Pleuritide) laudant nonnulli aquam illam mucosam, quae effluit ex ore Equorum, quando ex puro & gelido fonte aquantur, si patienti propinetur.

*Tragæa
Anti-
pleuritica.*

Tragæa Antipleuritica:

℞. Sal. prunellæ (quem anodynum uniuersale vocant)

pulueris flor. papaueris rhœad. ʒij,

corallorum rubrorum an. ʒj,

sacchari violacei ʒß.

M. Dosis ʒij, cum aq. papaueris rhœados benedicti. Est singulare remedium ad pleurisin.

Quemadmodum in omnis inflammationis, ita & in pleuritidis curatione studendum, ut fiat inhibitiæ fiens, factæ fluxionis euacuatio & doloris urgentis sedatio. Ut igitur fiens prohibeatur, statim ab initio, ut vocatus est Medicus (oportet autem ut ante 3. dies vocetur, alias irrita erunt omnia) injecto clystere Vena secetur media vel interna lateris dolentis, & si magnus sit affluxus & tensio, cucurbitulæ brachiis & cruribus super genua apponantur statimq; quia dolor vrget, fomentum fiat ex rebus anodynis & temperatis, quale est decoctum è meliloto, Chamomilla, fœnugræco, malua & rosis in lacte vel vino & aqua æqualibus partibus. Cum decocto fomentetur latus cum spongiis, aut quod fere præstat, lacte calido impleatur vesica & lateri dolenti applicetur per horas 3. Hinc supra pannum calefactum extendatur theriaca mediæ ætatis superinspersis speciebus diambre & calide applicetur.

Intra corpus vero assumat dosin laud. opiat.

Bibat

Bibat ordinarie lulepum.

℞. aquæ rhæados ℥vj vel xij,
syrup.

De Endivia,
violarum an. ℥ij,
sp. vitriol. gutt. vj.

aut ℞. aq. papaueris,
petroselini,
Halicacabi, an. ℥bj,
syr. de V. radicibus ℥ss,
sp. vitriol. ℔ss.

pellit vrinam & sudores. Si fieri potest assumat totam aquam spatio horæ, Matutinis vero temporibus assumat syr. de V. radicibus de cichorio cū Rhabarbaro an. ℥iij, aq. veronicæ ℥iij pro xxvj. dosibus.

Die tertio si adhuc adsit plethora & dolor urgeat, vena secetur iterum, & si ferant vires, purgetur die sequenti infusione de agarico & Rhabarbaro, Electuario benedicto laxatiuo aut electuario de foliis senæ aut syrupo aliquo magistrali: Indéque vtatur Oxymelite simplici & scillitico, verbi gratia.

℞. eorum ℥jss,
syr. de liquiritia,
minibus,
hyssopo an. ℥iij.

aq. farfare.
capill. Vener. an. ℥jss.

cum decocto pectorali misce, capiat ad libitum, imprimis mane & 3. horis post prandium.

Si Apostema sentiatur, danda opera, vt illud ad extra trahatur, si fieri potest. Ad rumpendum vero abscessum cæteris præualet Cataplasma ex

herba Kaly , radicibus lilij albi recentis , axungia porci , quod lateri dolenti applicandum , subito rumpit abscessum siue interius siue exterius sit.

Folia item hederæ in cibos mixta suppurationē dextre sanant, felicior sit processus si ex hederā fiat arcanum, cuius grana iij vel 5. in aqua appropriata exhibita omnem scopum absoluunt.

Non inutiliter quoque præscribi possunt rotulæ de floribus sulph. cum ol. anisi & tragac. factæ.

Prodest quoque sulphur. vitrioli anodynum cū syrupo violarum , aq. Cardui benedicti , Cardui Mariæ & rhæados , hæc enim à proprietate quadam naturali dicto morbo contrariatur. Potest it. nonnunquam offerri ex mixtura , quæ fit ex sp. sal. nitri & sp. Vini æq. part. ʒj aut ʒjss, sp. tart. etiam prodest cum aqua Cardui Mariæ aut rhæados addito aliquo syrupo , puluere seminis vrticæ ad ʒj, cum syr. violar. lambat & paulatim deglutiat.

Notetur vt omnia illa , quæ assumit æger sint actu calida , aut ad minimum tepida. Nam frigida, quæ inter bibendum ad pulmones veniunt , poros condensant & resolutionem impediunt.

Pectus inungendum vnguento , quod ℥. ol. amygd. dulcium, Chamomillæ an. ʒss, Croci ʒss, ceræ q. s. F. Vnguentum, quo inungatur post fotum.

Maxime etiam commendantur Rotulæ sequentes.

℥. Fl. sulphuris ʒx,
Myrrhe rubræ ʒjss,
Alis hepaticæ ʒj,
Croci ʒss.

F. puluis qui potest dari per se à ʒss ad ʒj, aut cum s. q. ex eo fiant rotulæ pro lubitu assumendæ.

Si hisce

Si hisce non cedat, sed protrahatur morbus, ad ea accedendum, quæ ad sputi facilem excreationem faciunt, quæ materiam deterunt, attenuant, & incidunt, aut si nimis tenuis sit, incrassant: quæ vias pectoris dilatant, vt educi possit materia, quæ tandem eam educunt. Vbi non inutile, exhibere interdum dosin de Mercurio laxatiuo, reliquorū medicamentorū farrago apud Practicos extat.

CORDIS AFFECTVS.

VLCEA ET ERYSIPELATA.

Vlcera cordis, eiusque Erysipelata incurabilia sunt.

LIPOTHYMIA.

Lipothymiam soluit oleum succini albi & eius balsamus naribus inditus vel ad odorandum exhibitus. It. balsamus, oleum & aqua Cinamom. Balsamus rutæ, Caryophyllorum idem & quidem celerius præstant. Sic Ambra & moschus feliciter lipothymias tollunt, præsertim in viris. It. acet. florum tunicis, rutæ, flor. sambuci commode huc accersuntur.

Spiritus Corallor. hic insignis est, de quo vide Crollij notas.

In lipothymia stomachica profunt 1. vomituum. 2. confortantia, vt oleum zedoariæ. It. vinum & extractum eiusdem, Essentia melissæ cum sp. V. & aliquot guttis ol. iuniperi, Essentia melissæ ex plicis ventriculi pituitam crassam educit, vide etiam supra de capitis affectibus.

SYNCOPE.

In syncope folia & flores melissæ insuantur sacculo, qui postea cum sp. Vini aspersus applicetur mammillæ dextræ calide. Aqua perlarum.

Aqua
Perlarū.

℞. Aquarum 4. cordialium an. ℥ij,
manus Christi cum vel sine perlis ℥j,
magisterij perlarum ℥ss,
succini albi pulueris. ℥ij, (super marmore teredo)
aque Langij ℥j.

M. detur cochl. ss.

PALPITATIO.

In palpitatione cordis à quacunque causa perfecta memorabilis est lapis Bezoar genuinus non adulterinus, eius ḡij, vel iij, cum magisterio perlarum & Corallorum an. ḡvj, quotidie, vsque ad remissionem morbi, exhibeantur in aqua Cinnamomi vel aqua cordiali composita.

Externe applicentur inunctiones ex balsamis cordialibus. It. Epithemata tum calida tum frigida.

Nota: Palpitationem cordis inueteratam penitus aufert Mumia hominis sani, aliquoties in aqua Cinnamomi exhibita; aqua theriacalis Crollij. It. aqua theriacalis Camphorata Crollij, quæ ingreditur compositionem mixturæ simplicis. It. liquor Margaritarum cum spiritu Guaiaci præparatus mirifice proficiunt, si suis dosibus intro dentur.

Vfus olei Cinnamomi in rotulis multum prodest.

VERMICULI IN CORDE, SEV sub Capsula Cordis.

Subnasci in corde vel sub capsula Cordis vermiculos extra dubium est. (morbus hic virginibus familiaris.) Morbi dignotio sumitur: 1. à puncturis & doloribus cordis. 2. Lumbricis excretis vel non excretis. 3. Signum pathognomon, cum est Conuulsio.

Cordialia seu calida seu frigida, seu etiam specifica (nisi quod lapis Bezoar ab initio, antequam conuulsiones subsequantur, cum Sale Tanaceti vel diptamni Cretici aut vulgaris sumptus, dos. $\text{ḡ} 4.5. 6. \& 8.$ interdum aliquid proficiat) parum aut omnino nihil efficiunt.

Cura specifica est talis: 1. Expurgantur lumbrici per Mercurium in conserua rosarum exhibitum hoc modo: $\text{℥}.$ Mercurij viui purgati verbi gratia vsq; ad $\text{ḡ} j.$ distempera vel mortifica (Mercurius nō mortificatur proprie) cū salina ieiuni vel cū succo limonum: Misce cum conseruæ rosarum $\text{ḡ} \text{ss}$, adde benzoës puluerisat. $\text{ḡ} ij.$ aut si Mercurius crudus reformidetur, tantum eius $\text{ʒ} j$ vel ij , infusione in aquæ frigidaë haustū per noctem facta, tandem exhibeatur sine Mercurio (qui non attrahitur quidē ab aqua, sed odore suo eam efficit) aut aqua destillata ex cæpis vel allio quātitate $\text{ʒ} ij$ vel $iiij$, propinetur. Lumbrici certo emoriuntur aut expelluntur.

2. Lumbricis quidem excretis, sed conuulsionibus & paroxysmis recurrentibus, vnde certissimū signum vermiculi Cordialis deprehenditur, specifica extracta allij, raphani sylvestris & nasturtij aquatici exhibeantur, dos. $\text{ḡ} j.$ an. in brodio vel iusculo, vbi raphanus sylvestris maceratus fuerit. Ab hac cura citissimè curantur.

Nota: In defectu Extracti sufficiunt succi an. Cochl. $j. ij. iiij.$ in hoc salia prædictorum simplicium dextre parata idem præstant.

VENENA.

De præseruatione & Curatione Venenorum diligenter notentur, quæ Crollius habet: perfectiora non dantur.

Balsamus vitæ Lichtenackeri egregia antidotus est.

Bezoardicum minerale solare meum Marrhozes radix ex Indiis nuper allata.

In dolore Cordis Bezoar & reliqua supra de confortantibus cor enumerata valent.

MAMMILLARVM

Vitia.

Inflammationem mammillarum præcipue sedant Epithemata externa.

Sic Epithema ex thure & myrrha coctis cum acet. & vino tepidè applicatum (si dolor vehementior addantur Laudani opriati gr. ij. iij. iiij.) inflammationes incipientes tollit.

Sic Vernix præparata & emplastri loco applicata inflammationes tollit & abscessus prohibet: Cicuta simpliciter tusa inflammationes à lactis redundantia sedat, abscessum prohibet.

Internè in eiusmodi inflammationibus subito auxilium ferunt specula illa pennarum Pauonis (*die oberste Spiegelfeder allein*, vbi signatura mammarum) quarum 3. vel 4. diligenter cultro in minimas partes scissæ & aqua menthæ exhibitæ seu absorptæ statim profunt.

Abscessibus adhibeantur 1. discutientia. 2. maturantia. Ulcera facilius non curantur, nisi ab oleo nucis iuglandis expresso & leniter (in sartagine inspissato) postea cum turundis applicato.

Præstantissimus est balsamus Sulph. Rulandi, qui ita fit. ℞. Sulph. vel florū Sulph. ℥ij. ol. papaveris expressi ℔bj. Vini boni ℥iij. Macerentur per 8. dies & noctes leni igne aliquoties mouēdo, postea bulliāt igne Carbonum lētissimo vsq; dum Vinum

Balsamus Sulphuris Rulandi.

num consumptum fuerit semper mouendo. Tandē cola seu traice per laciniam & serua. Vide curat. 29. cent. 1. Rulandi. It. Emplastrum diasulph. ℥. olei Sulph. ℥iij, Cere ℥ss. Colophonie ℥iij, myrrhæ ad pondus omnium, cera Colophonia oleoq; liquefactis inspergatur myrrha subtilissime trita paulatim, igneq; lento coquantur spatula semper agitando donec permixta fuerint bene, postea nimirum post horę partem ab igne deponantur & paulatim frigescant.

C A N C E R.

Cancer mammillarum in mulieribus plerumque subsequitur mensium obstructions aut si ab alia causa procatarctica suum initium habuerit, sæpe tamen menses subsistunt & malum fit deterius.

Non exulceratum satius est intactum relinquere, hoc modo nihil proficientibus auxiliis, sed malū exasperantibus. Mitius fit, si menses in pristinum statum vel à natura vel medicamentis reuocati redeant, si per ætatem id licuerit, aut si corpus alias Cacochymum, purgantibus & mundificantibus reddatur purius.

In mundificantibus præstat specificum purgans Paracelsi. It. Mercurius dulcis & alia melanagoga cum Chymica, tum vulgaria.

Vlceratus firmissime sanatur 1. aqua fuliginis mundificante, donec nempe fiat Eschara. 2. Valet oleum arsenici fixi in aqua Plantaginis distemperatum, donec nempe mundificetur vlcus & Eschara sponte vel axungiiis adiuta cadat. Quod si fibrosæ radices per cavitates hinc inde disseminatæ fuerint, vossellis euellantur prudenter.

Interne sæpius magisterium ocul. cancerorum in aqua Empetri aut persicariæ exhibeatur.

Externe mundificato vlcere & cancro mortificato, consolidantia ex oleo balsamoq; Sulphur. eiusque emplastro procurentur.

Hæc autem cura celebris est in vlcere cancroso vel carcinomate tantum incipiente. Si Esthiome non accesserit, seu si vlcus fordidum & cauer-nosum redditum fuerit, præsertim si in thoracem vsque propagatum, rarissimè sanatio vlla locum habere potest. Præstat post mundificantia sæpius vlceri aspergere puluerem de cuticulis ouorum internis pullorum exclusorum.

Lactis redundantiam auferunt maxime folia cicutæ vel menthæ apposita. It. caseationem lactis solunt. Felicius operaberis, si menses simul fluant, itaque vel à natura vel arte mouendi.

Lac promouet semen fœniculi sæpius comestū. It. radix fœniculi gestata id præstat, puluis Cry-stalli lapidis tenuissimus intro semel atque iterum pondere ʒss vel etiam ʒj, datus in aqua fœniculi à proprietate quadam lac augere videtur.

Scissuras mammillarum tollit axungia cochlearitum, de qua supra de fissuris Labiorum. Item capi pomada.

Cancer est tumor inæqualis aspectu teter, aliquando cum dolore. Nomen accepit à cancris. Hoc vitium fit in omnibus humani corporis partibus cum internis tum externis, quæ à natura purgationem habent quod raræ & laxæ sint, quæ crassissimam materiam melancholicam promptissimè excipiât. Generatur ex melancholico humore efferuescente, qui si sit acrior, exulcerationem efficit.

Sunt

Sunt Cancrorum differentiae speciales. Nam quidam vlcere earent, quidam exulcerantur: signa sunt tumor, magis phlegmone nigricat absque tanta caliditate, venæq; in habitu intumescunt, quoniam sanguis inutilis à profundo attrahitur, ideoque varicosæ venæ redduntur.

Color cancri cinericius subliuidus, ad purpureum vergens, tactu durissimus, pungentes interdum dolores inducere solet, & maxime in maxillis, mammillis, in aliquibus autem corporis partibus dolorem infert, in aliquibus non.

Diuersificatur tum ratione loci, tum ratione materiæ. Ratione materiæ cum sunt humores mixti, melancholici aq; biliosi simul; ratione loci in facie, in labiis, in naso, in fronte, in manibus, digitis, vt experientia me docuit. Hæ partes immunes sunt ab omni dolore; in mammis autem dolorem pungentem habet: In virili parte quoque dolores habere solet.

Nascuntur aliquando in labiis, naso, in angulis oculorum, in fronte, & in tota faciei parte, vt plurimum quasi verrucæ in forma cicercis, postea dilatantur & crescunt sicut fungiculi labiis callosis & inuerris, solent sanguinem vel quiddam virulentum emittere. In fronte solent vt plurimum corrodendo se dilatare.

Aliud genus seu species nullo modo ad vlcus peruenit, sed tumor scirrhusque durus, liuidus & nunquam vlceratur & quotidie augetur. Inò vt plurimum in collo, hepate, splene, in vulua, in matrice nasci solent, raro in aliis corporis partibus, neminem vidi, nisi Patauij in naso cuiusdam mulieris.

Primum huius vitij genus si vlceretur, iugiter erodit & profundum suffodit, faniem putridissimam emittit, & dolorem abominandum creat, qui sufferri vix potest.

Incurabilis est, qui habet radices seu venulas varicosas, quæ sanguinem è profundo attrahunt, in partibus thoracis. Alius est curabilis.

In curatione Canceri I. Instituaturs victus ratio, in qua vitanda, quæ succum melancholicum generant, vtendum ptisana, hordeo, malua, atriplice, beta & omnibus, quæ bonum generant sanguinem & coctu facilem. Bibendum vinum tenue, album, non valde antiquum.

Vacuatio primum tentanda sanguinis missione, modo vires & ætas permiserint.

Vena in gibbo media secanda & primo menses prouocare, post humorem peccantem euacuare oportet.

Si hæmorrhoides in viris, quibus emanare consueuere, suppressæ sint, recludantur.

Purgantia erunt Epithymum, senna, polypodium, serum lactis & huiusmodi composita diascenna, diabuglossum, pilulæ de lapide lazuli.

Posthæc humorem, qui in partem decubuit repellere vel discutere, adhæc particulam, ne quid humorum abundantix ad eam confluat, firmare oportet cum aliquo repercussiuo circa locum affectum: post imponendus puluis Benedictus ab Altissimo mihi datus ad vtilitatē generis humani.

*Puluis
Benedi-
ctus.* Hunc ordinem seruare oportet Medicum: mane ieiuno Medicus semper cum sputo bombacem apponat. Si cancer est vlceratus, accipiat puluerem absterfo prius vlcere ab omni sanie & virulentia, post

post aspergat pulverem, vt aspergunt farinam super pisces cum parantur in sartagine, & cum prædicta bombace tegat ac cum sputo liniat circumcirca, vt adhæreat, cum adhærēt, nunquam cadit, nisi vna radices secum eradicet. Solet hoc vt plurimum inferre dolorem interpolate, quando humor acris & mordax non potest purgari per vlcus, (etiam alioquin fit tumor magnus, eo tempore nec remouendum medicamentum, nec aliquid supra apponendum, sed circum oleo rosaceo illinendum, & postea dimittendum, vsque dum per se cadat) quando humor ille acris purgatur per vlcus, nullum dolorem infert, postea purgatur sicut alia vlcerâ. Sed ego semper vsus sum puluere incarnatiuo mundificatiuo & digestiue solû ex Tebeinthina & vitellis ouorum cum vnguento de Lithargyro & Mumia, vt infra scribam.

Semper auertendum, ne aliquot radices remaneant, & si remanserint, iterum imponendus puluis. Extant alioquin, dum absint radices varicosæ, vnus cancer super alium quasi strumæ; tunc oportet iterare puluerem, vsque dum strumæ omnes euellantur, & isti Canceri sunt difficilimæ curationis, cum sint in thoracis partibus, quia inter thoracem radices habent. Multas mulieres curavi solo hoc Emplastro, dum erat in fieri vlcus. ℞. ammoniaci in acet. soluti, & exquisitissime purgaui succum illum malignum tali modo, quod non fluebat ad locum affectum (expertus sum in mammillis) & sæpe iteraui ad perfectam curationem. Hoc Emplastrum post consolidationem vlcus per aliquot dies apponi, & feliciter curari nonnullos;

Pulu. Benedicti conficiendi
ratio.

℞. Pulueris in signo A. ℥ij.

B. ℥j.

C. ij.

Subtilissime quantum sufficit impalpabilis reddatur super porphyritem, seruetur in loco bene clauso, ne humiditatem recipiat, & quanto magis inueteratur, tanto pretiosior est. Ante annum ad usum non erit bonus.

A. Accipe in mense Iunio, Iulio, & Augusto radices dracunculi maioris (quia eo tempore folia siccantur, & tota radix remanet in terra) radicem illam scinde in plures particulas, suspende in loco, ubi spirant venti, cum siccatae sunt, serua illas ad usum in conficiendo puluere. Quando istae radices non haberi possunt, in earum vicem radices dracunculi minoris, qui dicitur Aron, sed melior maior dracunculus, qui dicitur dracuntium.

B. Sandaracha ab antiquis à vulgo dicta Arsenicum album, calcinosum, non splendidum quasi vitrum, non rubeum, quod in se habet quandam malignitatem, sed album calcinosum non habet tantam malignam qualitatem, prepara sequenti modo. ℞. illius q.v. subtilissime puluerisa per 15. dies de tertio in tertium, appone aquam vitae in loco calido, ut recipiat illius virtutem & cooperiat aquam vitae; ad illum puluerem post triduum iterum noua aqua vitae apponatur, & illa, quae prius adfuit, abiicienda. Misce simul cum aqua, & tunc erit prae paratum.

C. ℞. Fuliginem, quae reperitur in caminis, (supra de confortantibus de oleo fuliginis) non antiqua,

liqua, neque arenosa, sed quæ in se habeat falsuginem, quia solet reperiri quasi tela araneorum, & hæc non est bona; & prudens operator poterit considerare sua diligentia & ut supra componat pulverem.

Pulvis Incarnatiuus & mundificatiuus:

℞. Oribani,

Sarcocollæ,

massichis,

myrrhæ,

aloes,

mumiæ,

aristolochiæ utriusque ana ℥iij,

Mercur. præcipit. cum aqua calcinata composi-

ti ʒjss,

F. pulvis.

Ego usus sum præcipitato facto, cum sole amalgamato, in nobilibus vnguento sequenti. *℞. lithargyri auri ʒiij, mumiæ ʒjss, subtiliter puluerisat. cum oleo rosaceo & acet. rosac. F. Vnguentum in mortario plumbeo.*

Vnguentum;

Quo uti soleo, tale est. ℞. Lithargyri, affunde oleum & agitentur per quadrantem horæ, postea adde acet. rosaceum & sic agitetur, postea iterum solum, semper agitando & fermentando per 3. vel 4. horas, & erit optimum compositum.

VENTRICULI AFFECTVS.

Inflammationes oris ventriculi, ut & ventriculi ipsius citissime persanantur lapide prunellæ *℞. e-*
ius ʒj, atque alter dissoluantur in aquæ menthæ vel
cichorii aut absinthij quantum sufficit, & sæpius pi-
tillando absorbeatur: Idē & quidē certius præstat

spiritus Saturni gut. j. atque altera in aqua prædicta exhibitus, non bene sed nota.

Frigida Saturno non bene iuncta venus.

VLCERA VENTRICULI.

Vlcera ventriculi difficulter curantur, ideoque prouidentia naturæ rariora occurrent.

ANGUSTIA VENTRI-

culi, seu

DEGLUTIENDI DIFFICULTAS.

In angustia seu deglutiendi difficultate antecellit Rob. Nucum in cuius ꝑj, si Salis gemmæ ḡvj. vel viij, aut ad summum ḡss, distemperentur, & postea per vices lente deglutiatur, omnē hanc difficultatem tollit, seu ea contingat in morbis, seu extra morbos, hoc est, sit morbus ipse vel symptoma. Quod si scirrhus hanc difficultatem causatus fuerit, Emplastrum de cicuta (sit de succo cicutæ, oleo Chamomillæ & cera q.s.) foris ad orificium ventriculi gestatum diutius, cum resoluit, nihilominus manente deglutiendi difficultate Rob. nucum ita temperatum præstiterit. Vide Cardanum & VVilhelmum Fabricium.

CARDIALGIA.

In Cardialgia *incipiente*, vel paululum *durante* curanda, Vomitus, si promoueri possit, vtramque absoluit. Vomitus ergo ab aqua Benedicta vel Gilla Theophrasti procuratus facillime soluit.

Inueteratam præsertim apud senes tandem auferit (vomitiones apud senes non satis tutæ) syrupus de Chamomilla. Melius est arcanū de Chamomilla, præsertim Romana, si in aqua menthæ quotidie exhibeatur vsque ad declinationem morbi.

Forinfecus applicentur Epithemata ex emollientibus & dolorem auferentibus Chamomilla, malua. Præstantissimum est in hoc casu oleū Chamomillæ sapphiricū Thurnheuseri (quod fit si floribus Chamomillæ addatur aliquid Terebinthinæ cyprinæ in aqua dissolutæ & postea per vesicam destilletur.) in aqua menthæ vel Chamomillæ aut floribus sambuci aut foliis prunellæ sylvestris datum gutt. iiii, v. vj.

DILATATIO ORIS

ventriculi.

In oris ventriculi dilatatione seu hiatu à sumto cibo valent Confectio, anisi, fœniculi, Coriandri vel ante cibum tabulæ diatrion pipercon, oleum piperis optimum est. Purgantia hic locum non habent.

Externe adhiberi potest basilicum mains in sacculo gestatum circa orificium.

FOETOR VENTRICULI.

In fœtore Ambra in Vino suspensa: It. oleum vel sal Cinnamomi.

INTEMPERIES VEN-

triculi.

Intemperies ventriculi cū humore, siue à causâ frigida siue calida sit, corrigitur leni vomitu præcedente. Sic nimirum saburram ventriculi, eiusmodi intemperiem plerumque comitantem facilius exterminamus, quam si aliis purgantibus per inferiora vtamur: præterea plicæ ventriculi ab humore congesto quasi obsessæ expediuntur, & postea intemperies, modo nec innata, inueterata admodum sit, facile corrigitur.

Si humor nullus accesserit, non erit quidem

absonum vomitiuis (in quibus aqua benedicta vnice valet) abstinere, vel etiam si ferre possunt, vomitum imperare. Tutius tamen progredimur ad laxatiua purgantia, qualis sunt puluis senæ laxatiuus, Extractum Mechoacanæ, panchymagogon vegetabile. It. Mercurius dulcis, his præmissis confortantia specifica exhibenda sunt.

Vtrobique i. e. intempere tam calida quam frigida præstat spiritus vitrioli acidus, imprimis Veneris, de quo in notis ad Crocolum. Elegantior semper deprehensus spiritus vitrioli philosophicus in iusto vehiculo exhibitus (horis ij. ante pastum sine motu, vel hora j. cum motu) præualente quidem caliditate cum tinctura rosarum vel extracto centaury minoris (NB. imprimis arcanum eius) prædominante vero frigiditate cum Extracto calami aromatici, Zedoariæ vino absinthiaco vel alio generoso.

In senibus, præsertim pituitosis & Catarrhosis Essentia melissæ cum sp. Vini extracta. It. essentia pulegij multum, imò plurimum possunt. Vtraque tamen essentia interdum fortificanda est in exhibitione cochl. j. taleolis vel particulis aliquot calami aromatici conditi aut ol. iuniperi gut. ij. aut iij. (sic nimirum pituita egregie resoluitur.)

Nota: Spir. vitrioli philosophicus Essentiis hisce immixtus guttis aliquot feliciores facit.

Correcto ventriculo omnia illa symptomata, (cardialgia ex consensu ventriculi, animi defectus, delirium, sopor) nec imminere nec præualere possunt.

Corrigitur ventriculus omnium commodissime per Vomitoria. Ablatis ergo impuritatibus
& ven-

& ventriculo restituto, omnia illa Symptomata cessant.

Si quod forsan post correctum & confortatum ventriculum ab hisce accidentibus residuum fuerit, *δεσπνεως* petenda est ex propriis istorum morborum capitibus.

FASTIDIVM ET INAP- petentia.

In fastidio & inappetentia valet spiritus vitrioli philosophicus, cuius effectus satis laudari nequeunt. Exhibendus is est in vehiculis conuenientibus (in aqua menthæ, acetosæ in vino, brodio) Fastidium id fit ex succo vitriolato vitiato in Ventriculi fundo, & consopito, qui iterum excitatur acidis.

Externe cibi fastidium aufert Epithema ex vino maluatico & aceto ana, cum crusta panis puluere Caryophyllorum. (si imbecillitas ventriculi quoque accesserit) aspersa & aliquoties calide supra ventriculum posita. Idem efficit Unguentum ex butyro capræ & oleo Caryophyllorum stillatio mistum, inungendo ventriculum (præsertim in chronicis. Vide plura infra de Nausæa.

BVLIMVS.

In bulimo (hic est ex succi vitriolati defectu) os ventriculi maxime cum patiatur, illa quæ in passionibus eiusdem dicta & præscripta sunt, hic maxime locum habent. Itaque cætera si correspondant vomitus citissime curam expedit. Hac nimirum ratione humores maligni facillime expediuntur, euelluntur, ventriculique villi, ut iterum attrahant, ab impediementis liberantur.

Quod si vomitus procurari nequeunt, interci-

dentibus nempe viribus admodum prostratis, vel indiciis nullis vomitum suadentibus, omnium commodissime recurritur ad acida vitriolata. Hoc modo sp. vitrioli philosophicus in vino granatorum, syrupo limonum, syrupo de acetositate citri vel cum tinctura rosarum propinatus aliquoties ad morbi nempe usque declinationem, perfectissime sanat.

APPETENTIA CANINA.

Appetentiam Caninam (huius causa bilis praefina seu succus vitriolatus in ventriculo, non ergo imperandus est vomitus, ne moto humore sequatur Cholera, nec dandi sunt succi vitriolati acidi, ne malum augeatur) tollit Essentia melissæ cum sp. Vini extracta; cuius dos. cochl. j. misce cum aliquot gutt. olei Carui, præmittenda tamen sunt vniuersalia, quæ succum vitriolatum seu bilem minuunt & per inferiora seducunt. Sic extractum Rhabbarbari mechoacannæ. It. panchymagogon vegetabile maxime hic laudantur. Vitelli ouorum quæ indurati sæpius comesti à specifica proprietate *zurweichend* solvunt.

P I C A.

*Dasz gelüsten der Schwangeren
Weiber.*

In pica valet aqua Cinnamomi (in pica prægnantium vomitus & purgantia non habent locum) aqua corticum aurantiarum. It. Sal cinnamomi aurantiarum ex corticibus, & citri ex corticibus cum magisterio corallorum & perlarum.

Si res cupita denegetur, ne quid incommodi fœtui detur, conuenit aqua Pampinorum vitis albæ (bryoniæ) quæ statim prægnanti exhibetur.

M A-

MALACIA.

De Malaciâ infra in cap. de Cachexia Virgini-
um.

SITIS.

In siti à quacunque causâ proueniente præser-
tim in febribus lapis prunellæ in aqua frigida fon-
tana dissolutus vel Iulepo rosarum admodum
conueniens est. Idem omnino præstat spiritus vi-
trioli aliquot gutt. in aqua fontana vel Iulepis re-
frigerantibus (spiritus Salis in hydropicis tantum
sitim extinguit) sic aqua aluminis per B. destillata
sitim & feruorem quemuis sedat.

Peregrinantibus æstate sole feruente salutaris
est non bibere, etiamsi sitis vrgeat, cui tamen re-
stinctio est adhibenda, præstat locustas (*die ober-
sten giebelgen*) prunellorum syluestrium masticare,
quam vel quodlibet potionis genus ingerere.

Sic seq. puluis itinerantibus maxime utilis est
æstate præsertim, si hepatis intemperies calida
multum vrserit.

℞. Piperis,
sem. anisi ana ℥j,
liquiritia ℥j,
rad. ireos ℥j,
sacch. puri lbj.

Puluis
pro Pere-
grinanti-
bus.

F. puluis subtilissimus. Huius ℞. tantum, quan-
tum bis vel ter mucrone accipi potest: misce cum
aqua pura fontana transuadando è vitro in vitrum
(interdum præcipue in febribus additur de lap.
prunell. aliquid) est potus suauissimus, sitim se-
dans & interiora corroborans.

CRUDITAS VENTRICULI.

Cruditatem ventriculi, si ætas & virium robur

suadent, aufert Vomitus conciliatus ex aqua Nucum & raphano destillata, & pauxillo aquæ Benedictæ procuratus, quem excipiant tandem ventriculum corroborantia, partim intra, partim extra.

Interna sunt omnia acida, nominatim v. *sp.* vitrioli Philosophicus cum conserua rosarum, acetosellæ, menthæ & similibus mixtus, senibus multum prodest Essentia melissæ. It. Essentia pulegij, quæ omnem coctionem siue ablatam, siue tardam, siue vitiatam in iisdem iuuat, oleum mastichinum in iuuanda coctione præstans est, si eius gutt. ij, iij vel iiij in conuenienti liquore, vel etiam in vino vel Composito exhibeantur,

Nota:

In his affectibus ventriculi Balsamus Aloëticus, quandoque vesperi ante Cœnam, vel post mediam noctem Dosi *ʒj* vel *ij.* sumptus ventriculo robur conciliat. Sicut etiam pilulæ de aloë vulgari si cum Extracto myrrhæ præsertim fuerint compositæ.

Externe iuuant inunctiones, Epithemata, & cerora stomachalia, in quibus eminet cerotum de laudano purò cum cera q. s. in forma Emplastri redactum, sic sacculus ex mentha, absinthio, pulegio confutus & gestatus idem facit.

Maxime etiam ad ventriculi cruditates commendatur tanquam specificum appropriatum sal ammoniac. purificatum, Aqua item siue Balsamus ventriculi & Balsamus fœniculi, spiritus quoque absinthij multum prodest.

*Sal ammoniaci
Purificatum.*

Sal ammoniacum Purificatum.

℞. Sal. ammon. bene triti & limatur. Martis ana
℥bj. M. diligenter & excucurbita vel etiam retorta
in are-

in arena sublima, aucto in fine igne, vt quod purū est, ascendat in collum retortæ vel cucurbitæ, feces vero cum limatura in fundo remaneāt, quod sublimatum est iterum per se sublima & ferua. Deinde ℥. Sal. communis q. v. decrepita in crucibulo, donec fluat. Huius ℥. & salis ammon. antea sublimati ana part. eq. tere inuicem & sublima, atque ita perge septies semper abiiciendo caput mortuū & addendo sublimato parēem Sal. decrepitati quantitatem, & erit specificum præparatum, Cuius ḡiij vel iij. in vino absinthiaco vel decocto Sassafras per aliquot dies continuos propinata, ita tamen vt sudor à sumpto medicamento promoueatur, ventriculus perfecte curant. Est præterea huius vsus expeditus in curandis Febris, de quo infra de specifico febrili.

Optimum autem, vt tum ventriculus, tum reliquum corpus ab omnibus impuritatibus sit liberum.

Aqua seu Balsamus Ventriculi.

℥. Nucis moschate,
Caryophyllorum,
Cubebar. an. ℥jss,
Cinnamomi,
macis,
Zedoarie,
granorum paradisi an. ℥j.
galangæ ℥ij,
piperis longi ℥vj,
flor. tu. icis,
rosar. rubrarum,
buglosse,

Aqua
vel Bal-
samus
Ventricu-
li.

mentha an. Mj.

herb. mentha,

puleg.

absinthij utriusque an. Mjß.

Tritis terendis & confractis confringendis adde medullæ panis triticeï \bar{z} x. deinde matraccio vitreo exceptis adde Vini opt. ad 2. digitorum eminentiam fiatque infusio per dies 8. vase clauso. Deinde proleciatur emulsio ex amygd. d. \bar{z} ß, cum dicto infuso misce, additisque mellis opt. \bar{z} iij. F. destillatio in B. ad siccitatem. Huius aquæ cochlearia ij. adhibita in quavis ventriculi imbecillitate propinantur.

Balsamus Fœniculi.

Balsa-
mus

Fœnicu-
li.

℞. Extracti sem. fœniculi (cum sp. vini) \bar{z} ij,

Cera alba aut manna calabrina \bar{z} ß,

Sal. fœnic. \bar{z} jß.

M. super igne lento, ut fiat massa. Adde olei fœniculi \bar{z} iij vel iijj, M. & serua. Dos. à $\bar{\theta}$ ß ad $\bar{\theta}$ j, cum rosar. aut menthæ.

Quod si dicta deficiunt, poterit bis in hebdomade hora una ante prandium offerri \bar{z} ß, pilularum massæ sequentis. *℞.* aloës septies in succo rosarum lotæ & exsiccatae part. ij. Rhabarbari electi & Myrobalanorum Emblicorum pj. F. Massa.

Exterius inungatur ventriculus ol. masticeis destillato, post intinctionem applicetur ceratum Stomachicum Galeni, Emplastrum pro stomacho, aut Emplastrum de Mastiche, aut quod omnibus præstat Tacamahaca super alutam extensa emplastri loco. Prodest & in fine pastus dare puluerem.

℞. Cubebarum \bar{z} jß,

nucis moschata \bar{z} iij,

Caryophyll. ʒʒ.

macis ʒj.

Calami aromatici ʒij.

liquiritiæ rasæ ʒij.

Confect. Carni ʒvj.

fœniculi ʒʒ.

Rotular. diatrion santal. s. Camph. diarhodon Ab-
batis an. ʒʒ.F. puluis grossus, de quo capiat æger post pastum
pugillum vnum.

Scutum Stomachale.

℞. Olei absinthij ʒʒ.

Castorei ʒij.

menthæ ʒʒ.

ol. mastichini ʒvj.

ol. iuniperi.

nucis moschatae ana ʒj.

Caryophyllorum ʒʒ.

Zedoariæ ʒij.

Scutum
Stomachale

Inungantur præcordia & tegantur aluta.

℞. Storacis Calamitæ ʒʒ.

ambra griseæ ʒj.

ol. macis.

menthæ.

absinth. an. ʒj.

pulueris Caryophyllor.

macis an. ʒj.

Dissolue gummi storacis calamitæ, F. Massa. Edu-
catur super aluta & inducatur syndone rubra, F. l. a.
Scutum Stomachale.Inunctiones fiunt per oleum absinthinum, ma-
stichinum, menthæ: in ditioribus destillata; in pau-
peribus expressa præscribantur, aut cocta.

Si vero ut sæpiſſime & quaſi ſemper fit, hepar fit calidum & periculum imminet ne dum vni medeamur, alteri noceamus, tantum calida medicamenta Ventriculo offeramus, hepatis exterius refrigerantia applicari poterunt, Unguenta, Epithemata & ſacculi cum ſantalidis, trochiſcis de Camphora & ſimilibus.

ABLATA CONCOCTIO.

Ablatam concoctionem in morbis Chronicis; ubi plerumque coctio ventriculi perit tota, per analogiam Effentia panis, cuiusque oleum reſtituit tandem, ſi cætera quoque tam intrinſecus quam extrinſecus recte adminiſtrentur. Sic effentia carnis ſola ebullitione ſine aqua adiecta in vaſe clauſo extracta nutritionem omnem abſolvit pedetentim, poſtliminio quaſi in priſtinum ſtatum reuocata coctione ventriculi.

*Oleum
panis.*

Oleum ſeu ſanguis panis ſignatura ſua repreſentat ſanguinem, neque fruſtra factum videtur, inter eſculenta omnia quidem nauſeam homini ſano poſſe mouere, præter panem, tanquam nutritionis noſtræ potiſſimum instrumentum. Ille ergo in dulciſſimam Effentiam (natura dulciſſima maxime eſſentificata arripit) & oleum Chymice redactus pauciſſimis guttulis ferme illico in ſanguinis maſſam beneficio coctionis ſecundæ conuerſus diutiſſime hominem conſeruat, & nihilominus tandem coctionem reducit.

RUCTVS.

In Ructibus etiam vulgo commendatur vinum abſinthites: ſic ipſius arcænum. It. Sal & ſpiritus Salis abſinthij potiora ſunt. Si ructus fuerint fœtidi & nidoſi, imprimis vero æruginoſi, primum

num subsidium peritur à vomitu procucato (per aquam benedictam cum aqua anisi, menthæ) qui saburram totam ventriculi eliminat; ventriculumque à cruditate liberat : Ructus quo deinceps minus molesti esse possint, post vomitum tandem illa conducunt principaliter, quæ ex absinthio fieri diximus.

FLATVS VENTRICVLI.

Curatio flatuum Ventriculi conuenit cum curatione ructus. (Hippocrates, venter diu inflatus minatur Tympanitidem) alias essentia coriandri ante pastum hic laudatur, It. ol. Cymini, & corticum aurantior.

INFLATIO VENTRICVLI.

In Inflatione Ventriculi præmissis præmittendis, de quibus in præcedentibus actum est, Balsami vel olei fœniculi guttæ aliquot exhibitæ profunt. Sic oleum carui tum intra tum extra præstat, præsertim si Epithemata ex carminatiuis extra fuerint applicata.

TVMOR VENTRICVLI.

In tumore ventriculi à flatibus vel ab alia causa emergente antimonium diaphoreticum vel flores albi antimonij fixi aliquoties singulis diebus dati in aqua fœniculi specifica quadâ proprietate iuuant; idque magis si aliquantum ab iis summis sudor prouocetur. Nō minoris virtutis est Diaphoreticum in peracutis, seu mixtura simplex semel atque iterum in vino absinthiaco datum.

SINGVLTVS.

In singultu Symptomatico præstat oleum Cymini interne aliquot guttis.

Externe applicetur hoc Epithema. ℞. Cinc

res quernos imple scutellam cum iisdem, & imbi-
be cum Vino Maluatico, super cineres extende la-
ciniam (vt excidant) & applica ventriculo sæpius,
si opus imbibendo (extemporaneum remedium
Thoracis compressio, *Sihe ob die Hofen vvol gebun-*
den) Singultus à repletionem curatur vomitu.

Ad singultum accommodata sunt remedia: Ter-
ra sigillata Silesiaca vera, Bolus armena. Lapis Be-
zoardicus verus orientalis, Emplastrum extrinse-
cus de crusta panis, de baccis lauri & similibus.

NAVSEA.

In Nausea utilia sunt quæ de debilitate appeti-
tus seu in appetentia supra de fastidio enumerata
sunt.

Nauseam verò citissime soluit comesta Zedoaria
vel eius Extractum, quod tota proprietate in om-
nibus ventriculi affectibus valere potest. Fre-
quens autem vsus radicis Zedoariæ. It. acet. Ze-
doariæ in iuuenibus & senioribus ventriculū ma-
le affectum adeo roborat, vt nihil supra, ideoque
eius vsum comprobatum & commendatum ma-
gni-facere libet, cum nusquam non, effectus subse-
quatur speratus.

Sal Pere- Ne quis in mari euomat, salis peregrini compo-
grinan- sitio maxime laudatur. Illa talis est:
tium.

*℞. Salis niri seu lapidis prunella (potius Sal. nix-
tri fixi,)*

Salis fusi & Sal. gemm. an. ʒß,

galange,

macis,

Cubeb. an. ʒj.

M.F. puluis. dos. est à ʒ iiii ad viij, maxime ieiun-
tio ventriculo, stomachum enim confortat, diges-
tionem

stionem iuuat, & à putredine conseruat.

Nauseam à sumpto medicamento arcer panis tostus, puluere Caryophyllorum & acet. aspersus, orique vel naribus admotus. Itemque cepa pramoria.

VOMITVS.

Vomitns laudabilis nunquam sistendus: sit nimirum plerumque à malis humoribus ad ventriculum refluentibus, crapula, copia ciborum pinguium & insuauium, quæ dum per superiora exitum quaerunt, impedienda non sunt.

Cæterum vehementiores non sunt tolerandi, quales sæpius videmus in Hypercatharsi.

Vomitns enormes sistit. 1. aqua menthæ ℥ij, semel atque iterum sumpta. 2. Emplastrum theriacæ ventriculo impositum. 3. succus cydoniorum crudus miraculose vomitns sistit, si eius cochl. j. vel alterum propinetur. 4. Sæpe vomitns vomitu curandus est. Durantibus itaque iisdem & quidem singulis diebus recurrentibus Aquæ benedictæ vsus imprimis auxiliũ affert confortato deinceps ventriculo. 5. Laudanum opiatum egregie valet, vbi reliqua omnia parum efficiunt. 6. Cæteris annumerantur etiam Extractum Zedoariæ, absinthij, melissæ, menthæ, pulegij. Cum præsertim Epithema ad Ventriculum fiat ex decocto absinthij, menthæ, lupuli in aqua ferrariorum vel acet. paratum.

Cruentam vomitionem cito restinguere optimũ, alioquin propter spirituum copiosam projectionem lipothymix & syncope sequuntur lethales.

Restrictiuum est excellens supra enumeratum.

de sputo Sanguinis, quod ℥. aquæ destillatæ radicis Vrticæ (non habetur parata in officinis, diligenter tamen paranda & asseruanda) maior. ʒvj. spir. seu ol. Vitrioli tantum, quantū ad acetositatem satis largam sufficit; diluantur & satis frigide potentur. Post hanc ebibitam potionem simul ventriculo applicetur panis tostus cum pulvere Caryoph. aspersus & in Vino Maluat. & acet. maderactus, vel fiat pulicula ex medulla panis secalini & Vino rubello styptico & acet. fortissimo calidè inducenda ventriculo toti & orificio eius, manè & vesp̄ri renouanda. Hac ratione subito sistitur Vomitus cruentus.

PLETHORA.

Plethora præsentē interdum, si vires ferant, phlebotomia basilicæ non omittenda.

Quod si grumofus sanguis in ventriculo congestus fuerit, idque distensione circa eundem & excrementa præsignificant nigra, purgationes lenes ex Rhabarbari (ʒß) & Mechoacannæ (ʒjß) in substantia datis, illæ optime, quod reliquum est in ventriculo & intestinis excernunt cum leni adstrictione. Potest etiam pro potu dari Vinum rubrum, in quo infundantur radices vrticæ maioris. Vide supra quæ in expuitione & hæmorrhagia dicta sunt.

CHOLERA.

In Cholera valent eadem, quæ in vomitu, imprimis aqua menthæ, semen rosarum, magisterium perlarum, Corallorū. Tinctura Corallorum & Essentia Smaragdi. It. his nihil proficientibus laudanum opiat. dof. j. spongia salicibus adnasci ʒ solita iijj. in aqua styptica vel vino rubello.

DOLOR VENTRICULI.

Dolores ventriculi tollit oleum Chamomillæ, Sapphirinum (de quo supra de cardialgia) in syrupo dialtheas vel in conferua rosarum oxalidis acetosellæ, menthæ guttæ aliquot exhibitæ. Idem facit oleum mastichis, si à causâ frigida oleum Cinnamomi. It. ol. Zedoariæ.

Extrinsecus foveatur ventriculus floribus Chamomillæ frixis & sæpius applicatis.

NB. Si ab istis omnibus parum præsidij successerit, vomitu res procuranda est (aliquid nimirum in ventriculo latere suspicio est) postea ventriculus roborandus pil. j. ij. pro magnitudine ex lacryma Olibani.

ANIMALCULA

Ventriculi.

Animalcula ventriculi (ex quacunque causa) eadem tollunt, quæ supra de vermibus cordis. Sic arcanum Tanacetii, Afari. It. vomitus per aquam benedictam.

Secretum est in hoc casu pulvis secundinæ primiparæ, cuius ꝑ℔ vel ℥ij, cum extracti Theriacæ ꝑ℔, vel cū aqua theriacali Crollij aut mixtura simplici absorpta, talia vel maleficio vel casu quodam nata animalcula & insecta citissimè enecat postea cum leni infuso foliorum fennæ, Rhabarbari, Mechoacannæ per aluum exturbanda.

Spiritus CC. in hoc affectu multum quoque *Spiritus* prodest, in primis *Essentificatus*, hoc est, in quo *CC. essen-* Sal fixum aqua conuenienti prius extractum & *sificatus* volatile rite depuratum in spiritu hoc dissoluatur & vniantur.

Ventriculi.

Imbecillitas ventriculi si adsit, ante omnia convenit adhibere vomitoriū ex Vitriolo albo aut extracto Ellebori, à quibus si æger abhorreat, datur dosīs Mercurij, quo factō ventriculus tam assumptis, quam admotis roborandus, repetita tamen sæpius ægri evacuatione.

Quæ assumuntur, inter vulgaria imprimis sunt species Electuarij aromatici rosati diarhodon Abbatis, rosatæ novellæ cum conserva rosarum & menthæ exhibitæ aut alio quocunque modo. Pulvis diagalangæ, species de mentha, absinthio, myrobalani, nuces moschatæ conditæ, pulvis Aromatis Quercetani, & alia apud Practicos.

Pro potu ordinario prodest vinum absinthij, imprimis tempore Verno præparatus sp. absinthij, qui ad libitum cum potu admisceatur.

Assumatur quoque cremor Tartari sæpius, & interdū sp. Vitriol. aut destilletur Aq. vitæ ex vino maluat. aut alio generoso vino, in cuius thij maceretur Mjss pulegij exsiccati; eius cochl. ij. exhibeatur cum ol. Vitriol. guttis, quantum videlicet ad gratam aciditatem requiruntur, quo assumpto aut in loco calido se contineat, aut se exerceat æger, ut incalescat ad sudorem vsque.

*Syrupus
de canella
et caryophyl-
lis.*

Prodest etiam nonnunquam assumere cochl. j. syrupi de canella aut caryophyllis præparat. modo seq. 24. Cinamomi (aut Caryophyllorū thjss, affunde vini Maluat. vel Falerni thij, infunde in matraccio, crasso modo contusis aromatibus per 3. dies in cineribus calidis. Hinc leniter ebulliant & colentur. Colaturæ adde æquales par-

res sacchari albi & F. s.a. syrupus.

INTESTINORVM

Affectus.

OBSERVATIO

Intestinum.

Obstructio Intestinum. I. à pituita soluitur medicamentis tum externis tum internis.

Internis vulgaribus vndiquaque apud autores obuiis. Mirabilis est Essentia melissæ si ipsius ℥j. cum gutt. iij. olei seu spiritus iuniperi misceatur cum Extracto Colocyathidos & scammonij, de quo in Crollium, vel cum dosi Panchymagogi vegetabilis. Extemplo nimirum pituitam dissolvit, eadem postea per adiectum purgans exterminanda. It. Extractum agarici cum aqua Cinnamonij vel sp. Vini.

Externa sunt suppositoria & Enemata, quæ foris nempe applicantur, ut scilicet pituitam ex intestino recto & colo educant, obstructionemque dissolvant. Ex suppositoriis laudabile est, quod fit ex mellis ℥j, & radicis Ellebori nigri ℥j. (hoc suppositorium in pueris utile) Clyster est ex croci metallorum ℥j ad ℥i℔. (de quo in Crollium) in decocti Mercurialis ℥bj, & butyri recentis vel olei oliuarum ℥ij, dextre applicatus. Huius etiam usus est in facum duritie.

II. A facibus induratis Enemata valent. It. ℥. ^{Facum induratio.} omentum cum intestinis vituli (*Kalber Krose*) coque in eum modum, quo alias mensis apponi solet cum multo brodio. Eo adhuc feruente ano supposito vapor excipiat per fellam, & paulo post σκίβαλα indurata ejiciuntur, & obstructio soluitur, quæ deinceps emollientibus internis

ylterius expedienda fuerit.

Inter emollientia hic locum habet primarium cremor Tartari saepius in iusculis exhibendus à ʒj ad ʒjss, 1.2.3.4. diebus.

In summa obstructione alui ℞. plumarum minutissime incisarum pugill. j. M. in panem. F. pilulæ. It. olei ceræ ʒj vsque ad ʒj, in Enemate emolliente: Zibertha vmbilico illita: fel tauri potest etiam clysteribus addi ad imitationem naturæ, quæ felle facultatem expultricem irritat.

III. A tumore. Enema specificum:

℞. lactis, ol. oliv. ana ℥ss.

ADSTRICTIO.

In adstrictione ex Enterocoele adhibeantur externa emollientia, & iniiciantur Enemata.

INFLAMMATIO, ABSCESSVS,
vlcus, Cancer.

Inflammatio, abscessus, vlcus, Cancer, Enemate curantur, quamuis Cancer vix.

FISTULA.

De fistula infra in affectibus externis.

COLICA ET ILIACA

Passio.

In omni Colica & Iliaca passione dextre curanda (à Catharticis fortioribus abstinendum) semper prospiciendum, vt aluus sit libera, quam si natura ita conseruat, bene quidem, sin minus, tum externis nempe suppositoriis & clysteribus (vide disputationem meam de Colica) tum internis saltem mollificantibus vtendum: quale est Extractum Mercuriale (cum sp. Vini paratum, dos. à ʒj ad ʒij) cum extracto sennæ iusta dosi (à ʒx. ad ʒj.) exhibitum.

Quan-

Quando alius est libera & flatus distēdunt intestina, ab initio Tinctura Corticum aurantiarum cum sp. Vini extracta multum valet, dos. cochl. j. Hæc essentia semel atque iterum data flatus omnes dissipat: sin minus, exhibeatur in maluatico olei amygdalarum dulcium ʒj. vsque ad ʒj. Quod si nec sic quidem flatus distendentes expediuntur, loco amygdalarum dulcium exhibe sp. Terebinthinæ ʒj. ad summum, postea arctissime cū fasciis liga ventrem (*mit einer Handquellen 3. mahl umb den Leib gezogen von 2. starcken Personen*) & flatus omnes dissipabuntur.

Nota.

Etiā in Colica & Iliaca flatulenta, quemadmodum in cæteris aluo libera remedium specificum (extremum est quo vsus sum in Quæstore quodam) est mixtura spiritus Vini & spiritus Sal. ana ʒß vel ʒij, in aqua communi tepida sudoribus exinde prouocandis data. Illico nimirum sitientes spiritus colicæ ministros potat, ac in vapores resoluit (patiens quiescat, licet id ei difficile: motu nimirum crescit malum) vt reliquum quoque corpus à vaporibus noxiis per medicamentum assumptum liberatum, eo melius morbo percuncti subiici possit.

In Colica ex pituita vitrea valent oleum Zedoariæ, Chamomillæ, sapphirinum (à gut. iij ad ʒj) sæpius exhibita.

In pituita educenda præstat. Essentia trochiscorum alhandal cum vino Maluatico destillato extracta. It. spiritus Vitæ aureus Rulandi ab ʒß ad ʒjß ad summum.

In Colicā à bile erodente Extractum Rhabar-

bari. It. Panchymagogen vegetabile multum præstant: bilem nimirum educunt, qua excreta, si nihilominus dolores durarint, maluaticum cum oleo amygdalarum dulcium postea semel atque iterum datum acrimoniam bilis restitantis infringit & dolores sopit.

NB.

In his casibus aliquando cæteris paribus laudatum opiatum dextre paratum & sumptum mirabilia præstat: cuius tamen vsus, si hæc ipsa iam prædicta in promptu fuerint, non temere præcipiendus, nisi forsan materia tam fortiter impacta sit, quæ doloribus confertim recrudescentibus nullas inducias permittit. Hoc itaque in casu, ut quies ipsi naturæ imperetur à laudano minus abstinendum erit.

Si ex humore acri, valet etiam Mixtura simplex.

In Colica ex humoribus æruginosis, vel flatibus inter membranas inclusis, nihil melius est, quam exhibere dosin compositi è spiritu Salis nitri & spiritu Vini, citissime nimirum expedit.

In Colica ponatur Magnes super Umbilicum & statim cessabit dolor.

Colica etsi nonnunquam à biliosis & acris humoribus ad intestina profluentibus fiat, ab inflationibus item intestinorum & à duris diu retentis excrementis: tamen nulla frequentior est, quam quæ à pituita & flatibus oritur. In quibus omnibus notandum, ut alius semper sit aperta. 2. ut medicamēta potius per clysterem iniiciantur, quàm per os exhibeantur, ante alui apertionem.

Vt igitur

Vt igitur alui obstructio colicos dolores fouens soluatur, iniiciatur Clyster emolliens & laxans vel ex solo decocto brancæ vrsinæ veræ cum oleo Chamomillæ & anethino aut sequente, quo vel solo cessare dolorem expertum est.

℞. juris pisorum ℥iij,

extracti esulæ ʒjss.

Bulliant simul, vt Extractum soluatur, hinc adde

olei lini ℥iij,

Sal. gemmæ ʒj,

Sal. communis ʒj aut ʒss.

M. iniiciatur moderate calidè.

Eiectis ventris impuritatibus dolori tanquam magis vrgenti succurrendum, ipsum mitigando & sedando anodynis & narcoticis.

Extrinfecus fiant inunctiones oleo Chamomillæ & amygdalarum dulcium cum guttis aliquot ol. stillatitij anethi aut olei Philosophici. Hinc imponendi sacculi calidi ex furfure aut milio, aut tantum tegula calefacta linteo inuoluta. Imo si dolor vrgeat, applicetur Emplastrum ex laudano vel solo vel cum aliis mixto.

Vmbilicus inungatur Balsamo Apoplectico, cui si admisceatur ʒj vel ij. Zibethi potentius & citius operatur, aut è Zibetho cum oleo nucis moschatæ expresso F. Balsamus.

Intrinfecus exhibeatur ʒss, theriacæ mediæ ætatis cum laudani opiati ʒv. Extracti Castorei ʒiiij, aut pulueris castorei ʒss. Atque hoc medicamentum offeratur si absit inflammatio, qua præsentè post pilulæ laudani deglutitas oleum Saturni per deliquatum gutt. v. aut vj. in vino albo propinare & *Balsam⁹ Saturni duplex.*

duplex. Vnus ad inflammationes omnes è part. ij. ol. Saturni per deliquium è sale, & part. j. olei rosmarini simul mistis in mortario lapideo. Alter fit cum Sale Saturni, affunditur in matraccio conuenienti spir. Terebinthinæ ad eminentiam digiti, donec Sal in spiritu Terebinthinæ soluitur, isq; rubicundo tingitur colore. Tinctus spiritus è cineribus destillatur per retortam igne primum lentissimo, donec oleum Terebinthinæ prodierit, quod cum amplius non destillat, mata vas recipiens, ignem auge paulatim, donec etiam fortissimum habueris, & prodibit ol. præstantissimum in vulneribus, vlceribus, Cancro, Noli me tangere, aliquoties tangendo bombace, medetur. Hinc post horam j, si non cessat dolor, sequens potiuncula exhibenda.

℞. spir. Vin ʒj,

Salis ʒss aut. gut. xv.

aq. fontane ʒiij,

Ægro stragulis bene cooperto sudores aliquandiu prouocandi: aut offerri potest dosis ex aqua theriacali aut spiritu Terebinthinæ ʒss, in vino Maluatico. Prodest etiam si dolor non cessat, dictum clysterem repetere, & ægrum in Balneum locare emolliens & anodynum, quale capite de Calculo præscripsimus.

Si magna adsit flatuum copia, id quod ex intestinorum murmure facile cognoscitur, carminatiua admiscenda clysteribus & assumendis intro, ita vt cum aq. theriacali aut potiuncula dicta gutt. aliquot ol. stillatitij Carui, anisi aut fœniculi miscantur.

Exterius inungatur venter oleo anethino &
Cha-

Chamomillæ, cui dicta olea destillata admixta sint.

Cucurbitula magna vmbilico applicanda & doloribus vrgentibus cingulo constringantur partes abdominis.

Quibus præmissis ratione doloris & paroxysmi ad ea, quæ causam ipsam respiciunt, propius accedendum, & si à pituita crassa & viscida, vt plerumque fit, oriatur, ea primū leniter purgātibus expurgāda, habito simul respectu ad flatus crassos semper in hoc affectu presentes. Vnde semper decoctū aut aqua stillatitia anisi, fœniculi, dauci, cū infuso agarici, Mechoacanæ & Electuarij diacarthami exhibenda, cauendo ne Rhabarbarum aut Myrobalani ob adstringentem, quam possident facultatem, exhibeamus, nec sennam & cassiam ob flatulentiam, atque ea quæ iniicienda diximus, nonnunquam prætermittantur cum iis, quæ per os dantur.

Expurgata materia calefacientibus, attenuantibus & discutientibus reliquæ tollendæ, vt spiritu Terebinthinæ, mithridatio, Theriaca aq. Theriacali, sp. Sal. nitri, quibus interdum sudor excitur. Prostant etiam sequentes Rotulæ

℞. spec. diacymini,
diacalamintæ,
aromatici rosat. an. ʒss,
sacchari in aq. fœniculi dissol. ʒiij,
aq. Cinamomi ʒij,
ol. anisi ʒss,
succini gutt. vj.

F. Rotulæ, de quibus sumat æger j. atque alteram ad libitum.

Quod si à biliosis & acribus humoribus ortum ducat morbus, illi statim post alui apertionem & anodynorum applicationem detergendi & expurgandi iis, quæ bilem respiciunt, iniecto Clystere è lactis ℥bj, in qua mellis Mercurialis ℥iiij aut v. dissolutæ sint, aut potest loco lactis assumi aqua hordei in qua rosæ, violæ aut malua bullierint cum diapruno aut diasebestem.

Per os datur diaprunum solutium, syrupus rosarum solutius cum infuso Rhabarbari, syr. item violarum ex multiplici infusione.

Si ex aliqua inflammatione intestinorum fiat dolor, post sæcum eiectionem secetur vena, & clysteres iniiciantur refrigerantes & emollientes: aut si etiam aliqua suspicio sit bilis flauæ, ex lacte, in quo ebullierint refrigerantia cum saccharo rubro & oleo violarum.

Per os quæ assumuntur, sint refrigerantia.

Si ex duris & diu retentis sæcibus oriatur, iniecto clystere emolliente mire prodest Balneum aquæ dulcis cum herbis emollientibus & humectantibus & postea propinandum medicamentum validum, quod sæces emollitas exturbet. Quod si non proficiat, folle aut syringa inflentur intestina, vt separentur fæces ab intestinis, statimque iniicitur Clyster fortis cui ℥ss aut 3j, sal. gemmæ admixta sit.

In omnibus autē dictis causis semper cum aliis propinanda, quæ peculiari proprietate contra hūc morbum faciunt, vt sunt exsiccata intestina lupi ad 3j, in vino epota: stercus eiusdem exsiccatum crucibus & pectini alligatum: aqua stercorum buculorum iuniorum per alembicum destillat.

PARA

PARALYSIS.

Paralysis in quam colica interdum desinere solet, vniuersalibus præmissis purgantibus curatur vt in paralyti dictum. Imprimis conuenit spiritus Tartari, rotulæ ibidem descriptæ & oleum succini & extractum, Balsamus Galbani; Terebinthinæ cum cataplasmate ex radice symphyti.

TARDA ALVI DEIECTIO.

In tardissima alui deiectione à quacunque causa procedente mirabilis est effectus Essentia Salis tart. cum sp. Vini extracta, & ad consistentiam reducta, cuius gut. ij. vsque ad vj vel viij, tandem singulis diebus vesperti horis 2. à cæna in haustulo vini vel alio liquore exhibeantur, donec sponte subsequatur lubricitas alui. Hoc felicissime vsus sum & in Melancholia Hypochondriaca ad virium prope deiectionem scilicet dysenteriam.

In Ileo statim soluendo exhibe Mercurium crudum à ʒj ad ʒj, oleum commune recens cum saccharo distemperatum, ne agnoscant patientes, statim soluitur aluus, & dolores leniuntur, si quid residuum fuerit expediendum, id est, cum aliis purgantibus.

FLUXVS INTESTINORVM.

Omnes fluxus Intestinorum primario à Ventriculo pendent. Huius ergo vt partis mandantis primo habenda ratio fuerit (Cacochymia & plethoræ) nisi fluxus nimius vrgeat. Ideoque ventriculo corroborato ipsi quoque fluxus cessant, sed tamen præmissis in fluxibus incipientibus vomitibus, adhibitisque Epithematibus (de quibus supra in affectibus Ventriculi) tandem Encimatibus abstergendum & consolidandum.

Triplex autem non sine causa statuitur alui profluuium; Diarrhœa, Lienteria & Dysenteria. Ad fluxus ventris omnes detur 3. in die de croco Martis, singulis vicibus grana x. cum succo prunorum syluestrium. Item sequens.

℞. Hepatis Lupi,
Mithridatij ana ℥j,
Magisterij Corallorum,
boli armeni,
CC. xſſi,
Maſtichis ana ℥ſs,
Aque Tormentillæ ℥iij,
Cichorij ℥ij,
Miua Cydoniorum ℥j,
Miſce.

DIARRHOEA ET DYSENTERIA Epidemia.

In Diarrhœa & dysenteria Epidemia præmiſſo vomitu ad Antidota fugiendum.

Diarrhœa non Epidemica.

Diarrhœa, quia à variis cauſis pendet, & ſemper alterius morbi effectus, diligenter videndum, à quam cauſa hæc ipſa dependeat, & an Critica hæc ſit, naturæ conſueta, ſymptomatica. Si ob errorem aliquem externum accidat, an à partis aliqua intemperie, aut humorum copia fiat: quæ omnia ſi quis rite obſeruet, non difficile erit huic morbo reſiſtere.

In genere notandum, nullam talem ſubito reprimendam & retinendam eſſe, niſi forte in phthiſicis & peripneumonicis. Et ſi quid moliendum, à medicamentis lenioribus & imbecillioribus ſemper incipiendum eſt, dato ſolo diacydonio, aut miua Cydoniorum compoſita. Ventre exte-

rius

rius inuncto oleo Cydoniorum, mastichino, nardino, de absinthio, de mentha; prodest etiam lac ebullitione vnica coctum & chalybeatum mane & vesperi hor. iij, ante cibum, ad poculum vnum addito terræ sigill. ʒj.

Si vero vires deiciantur, ad fortiora accedendum, deinde ad Clysteres & medicamēta primum abstergentia, hinc ad adstringentia tam externa quam interna, de quibus in dynteria: ita tamen vt semper habeatur respectus ad membrum primo affectum, in externis tamen notandum, ne exterius muscoli constringantur, sic nimirum augebitur malum. Constrictio autem à musculis auget excretionem: quare optimum, vt tenuium sint partium, vt penetrent ad intestina. Quod optime consequeris, si addideris acet. fomentis & cataplasinatis.

Maxime in omni alui fluxu prodest, si regioni ventris calide imponatur Emplastrum de Theriaca antiqua & terra sigillata ana. Multum quoque in omni alui profluxione prodest syrupus de rosis siccis, myrtillorum & imprimis de ribibus, de berberis, de Corallis Quercetani, CC. vstum & intestina gallinæ in clibano exsiccata & in puluerem redacta, lota prius aqua aliqua adstringente.

Isdem fere remediis occurritur Lienteriæ, seu intestinorum læuitati, in qua tamen magis calefaciendus & roborandus ventriculus & intestina. Et nonnunquam, si à pituita aquæ eas partes lubricante fiat, causa expurgantibus tollenda. Conueniet hic super ventriculum cucurbitam parua ponere, vt diutius cibum retineat.

Si ob affluxū bilis ad intestina, aut ob errorem

aliquem externum, iis ablatis & mutatis, morbus facile tollitur.

Si fluxus fiat propter obstructions venarum me-
saraicarum aut imbecillitatem hepatis attractri-
cis causa suis medicamentis tollenda : imprimis
in fluxu hepatico prodest Sal Corallorum in aqua
plantaginis dissolutum à ℥j ad ʒß sæpius per vi-
ces exhibitum, cæteris necessariis non omissis.

Diarrhœa correpti creberrime vtantur oryza
cum iure carniū seu lacte cōcta.

Potus sit aqua Chalybeata, in qua Corallia, CC.
vstum, spodium, tormentilla, bistorta, nux moscha-
ta, citri, granator. punica mala cōcta sint.

DYSENTERIA.

In Dysenteria proprietas (cæteris omnino ob-
seruatis, quæ in cruenta deiectione necessaria sunt)
specifica vnice iuuant.

Tinctura
Smarag-
di. 1. Essentia seu tinctura smaragdi quæ fit hoc mo-
do: ℥. particulas seu recrementa Smaragdi (ʒj, ve-
nit 4, vel 5. baziis) tere (non in mortario nisi fer-
reo) in puluerem tenuissimum super porphyrio,
superfunde vrinam puerorum simplici destillatio-
ne paratam, & in loco calido tincturam extrahe,
quam toties affuso menstruo recenti collige, quo-
ties illa in idem mittitur. Tincturas omnes col-
lectas & filtratas ablato per destillationem men-
struo, reduc in puluerem griseum, quem de no-
uo cum sp. Vini extrahe in summam viriditatem
Spiritu Vini denuo ablato ad aliqualem consisten-
tiam, relinquitur Essentia vel tinctura Smaragdi
in fundo : cuius gr. ij. iij. iiij. ad viij. vel x. in aqua
plantaginis, tormentillæ exhibita, omnes dysen-
terias miraculose sistit & ventriculum roborat.

NB.

NB. Spir. vitrioli non detur, præcipue si exulceratio adfit.

2. Essentia Croci Martis à Crollio descripta.

3. Aluminis crudi \mathfrak{zj} , in aqua plantaginis ad potandum data, dysenteriam soluit.

4. Tinctura Corallorum \mathfrak{g} iiii. v. vj.

5. Laudanum opiatum cæteris paribus.

6. Aurum potabile Anglicanum (It. pulvis spongiæ salicis; de quo supra.)

In Dysenteria, causa quæ est humor biliosus & feruens, infusione ex Rhabarbaro & Myrobalanis tollenda, facta infusione in aqua hordei, ipsoque Rhabarbaro fortiter expresso, semel atque iterum facta repetitione purgantis, ad leniter adstringentia tam extra quam intra applicanda, accedendum. Quale imprimis est seq. \mathcal{L} . succi baccarum sambuci q. v. in eum injice micam panis ex furno extracti calidam, ut succum imbibat. Hinc iterum in furnum, ut exsicquetur inde, quo facto iterum in dictum succum immerge, exsiccaque, idque tertio & quinto repete. Tandem siccetur, ut in pulverem redigi possit, dos. \mathfrak{zj} . singulis matutinis. Prodest etiam hic nux moschata & Myrobalani conditi in quantitate aliqua assumpta, syrupus ribium, berberorum &c. Crollius emplastrum ex Theriaca & terra sigillata tepide applicat.

Injiciatur quoque Clyster ex decocto anodyno Chamomillæ, anethi & rosarum, in quo dissolvatur seuum hircinum ab $\mathfrak{z}\beta$ ad \mathfrak{zj} , cum oui vitello dissolvendum, ne cohærescat.

Quod si malum ad statum & incrementum peruenierit, convenientissimum remedium est, in principio miscere clysterem sequentem, quem sæpius

reiterare conuenit. Nam si materia pauca sit, solis interdum id genus Enematibus, adhibita iam dicta purgatione, curatur morbus.

℞. Lactis vstulati seu chalybeati ℥jss,
mellis rosati ℥ij,
ouor. vitell. N° ij.

F. Clyster. Quod si careas lacte, ℞. aquæ hordei, in qua folia Chamomillæ & rosarum an. p ij. incocta sint, aut loco dicti decocti hordei capiat veruecum capitum, imprimis si dolor magnus adsit: postea ad ea, quæ vim habent constringendi & simul refrigerandi, Enemata properandum, quale imprimis est seq.

℞. Herb. centinodij,
burs. pastoris,
plantaginis an. Mj,
summit. lapsi barbati,
equiseti an. Mss.

& si fortius desideras, adde

balauft. Mss,
Myrtillorum ℥ij,
sem. plantaginis,
portulacæ an. ℥ij,
fl. rosar. p ij.

Coq. in s. q. aq. hordei ad ℥j aut ℥jss, in decocto dissolue mellis rosat. colati ℥ij. sacch. rub. aut rosacci ℥j. F. Clyster, qui sepius injiciendus & nonnūq. cum præscripo adstringente permutandus.

Interius per os exhibeantur syrapi adstringentes, opiata, condita & conseruæ. Præstat conserua radicis symphyti cum terra sigillata & Sale corallorum. Præstat etiam post absterfionem sæpius exhibere dosin Laudani opiati mei. Hoc nimirum
ad om-

ad omnem alui fluxum, euacuata prius materia tuto exhibetur magnoque cum fructu. Aut exhibetur potio Cardiaca, quæ:

℞. Theriaca recentis aut mediæ ætatis,

confect. alkermes ana ℥ss,

trochisc. de Carabe,

de ierr. sigill. an. ℥ss ad ℥j,

syr. rib. aut violar. ℥j,

de rosis siccis ℥ss,

M. Capiat hora somni, aut post meridiem.

℞. Confect. Alkermes,

de hyacintho an. ℥j,

trochisc. de carabe ℥j,

aq. plantaginis ℥j,

syr. rosarum ℥ss.

F. Potio.

Aut Bolus ex Confectione de hyacintho ℥ss,

terra sigillata aut bolo armeno aut trochiscis de carabe ℥ss,

cum saccharo. F. Bolus.

Exterius inungatur oleo myrtillorum & cydoniæ ana. Aut fiat ex herbis seqq. decoctio, qua fomentetur venter & renum regio.

℞. Plantaginis,

Centinodij an. Miiij,

fol. symphyti,

equiseti an. Mij,

gallarum,

nuc. cupressi,

gland. quercuum an. ℥ij,

flor. rosarum,

verbasci an. p iij.

Decoque in aqua pluuiali & vino adstringente.

addito sub finem coctionis pauco acet. aut inungatur venter inferior Unguento Comitiffę aut vnguento styptico Fernelij: applicetur Emplastrum de Mastiche, ol. cydon. an. \bar{z} j, pulueris myrtilorum \bar{z} ijj. Profunt etiam hic lapidum pretiosorum solutiones & perlarum.

Crura lauentur decocto sequente.

\mathcal{L} . Gallarum immaturarum, nucum cupressi an. \bar{z} jß,
rad. filicis,
Calcitræ an. \bar{z} ij.
fol. plantaginis,
rapsi barbati an. Mj.

Coque in Vino adstringente, cum decocto lauentur crura mane & vespere.

Cum corpus satis purgatum clysteribus dictis, offeratur infusio Rhæados cum rheo tosto:

\mathcal{L} . Rhabarbari parum tosti \bar{z} j.

Infunde cum Myrobalanorum Citrin. \bar{z} ß,
santal. Curin. \bar{z} ß.

Cum sero lactis aut aq. Endiuie exprimantur, expresso adde

Rhabarbari torrefacti \bar{z} jß,
syr. capill. Veneris \bar{z} j.

Capiat mane.

Hinc ad ea quæ fluxum plane sedant, accedendum, in quibus sequentia medicamenta primas tenent: \mathcal{L} . Gummi Arabici & Cere albæ ana \bar{z} ß. includantur in pyro aut malo Cydon. alicuius magnitudinis, quod in cineribus vel ad ignem assetur, vt optime mollescat, exhibe mane & vespere, quoties visum fuerit. Non incommodum quoque fuerit sæpius cum vino rubro adstringente aut cum vino granatorum exhibere supra dictos

panes

Experi-
menta in
dysente-
ria.

panes cum succo baccarum sambuci.

Experimentum certum, si iusto tempore præcipue, vbi exulceratio mundata, & iam consolidanda est. ℥. pomum Cydonium vel aliud acidiusculum, excauetur superiori parte & expleatur cera alba rasa & ḡ iij mastichis, iterumque claudatur & inuoluatur stupa & assetur in cineribus, pomum assatum detur hora j. ante cibum & mira operabitur. ℥. panis Cydoniorum q. s. cum rosas rubris & vino rubro Chalybeato, & applica ventri inferiori, summum arcanum est in hoc affectu.

Crocus Martis. Limatura Martis seu Chalybis *Crocus Martis.* primo vrina pueri, seu aqua dulci aspersa exedatur tota nonnullis infusionibus acetitartarisati, acetum euaporet, eius substantia residet, forti calcinatione in puluerem rubicundum impalpabilem cōuertatur, quem aqua pluuiæ & rosar. ablues & exsiccabis. Huius ℥. ℥β seu ℥j, in dysenteria & sanguinis profluuio & obstructionibus ab extra in hæmorrhagia desperata.

Eiusdem vsus est *Oleum Croci Martis*, cuius processus sequens. Crocum Martis cum vrina pueri forma in massam, quam per retortam destilla more spiritus vitrioli, & proueniet oleum rubrum & aliquantum spillum, quod si per dies aliquot vel sub fimo digeres, vel in cineribus circulabis ad intrinsecos morbos egregiam operam præstiteris. Vfus idem qui Croci, Dos. minor. croco gutt. 4. vel 5.

Sulph. Solis, Hoc à proprietate sua fixa sulphuri microcosmico dissoluto maxime confert. ℥. Sal. nitri & Sal. communis q. v. (v. ḡ ℥vj) boli communis ℥vj, destilla s. a. oleum, veluti destillas oleum

Sal. communis. Hoc oleo solue Solem prius amal-
gamate & admixtione flor. Sulph. calcinatum (vt
infra dicetur) in cineribus positum in matraccio
puluerisatum, affuso oleo destillato ad eminentiã
digitorum aut ad 3. Solis additur 3ß sp. Sal. dicti.
Tincturam separa & spiritum vsque ad siccitatem
sæpius inde euoca per destillationem ipsam, Solis
solutio remanebit in fundo rubra. Huic superfunde
spiritum (oleum) vini & tincturam secundum
artem extrahe, spiritum tinctum destilla ad oleosi-
tatem. Huius guttæ v. vel vj. in vehiculis conue-
nientibus datæ fluxum ventris sistunt & ventricu-
lum corroborant.

Amalgama & Calcinatio Solis. ℞. part. j. Solis,
part. vj. argenti viui, F. s. a. amalgama, quod in cru-
cibulum ponatur, & euaporetur omnis Mercurius.
Puluis relictus cum nouo Mercurio, eiusdem dosi
amalgamatur, idem Mercurius exhalet. Eadem a-
malgamatio repetatur. Hinc adde part. ij. florum
Sulphuris, in crucibulo detineatur in igne, donec
Sulph. omne exhalet & deflagret. Idem labor sex-
ta vice repetatur.

Non sine fructu quoque in hoc malo sudor pro-
uocetur cum terra sigillata & lapide Bezoar.

Afferunt quoque non leuem opem cucurbitulæ
ymbilico & iliis affixæ.

Potus sit aqua hordei, in qua CC. coctum sit.

Dysenteria in superioribus intestinis si fuerit,
plerumque lethalis est, simul ob consensum euo-
mente aut singultum patiente ventriculo. Potest
tamen iis remediis curatio tentari, exceptis Enc-
matibus, quæ aut nulla aut pauca esse debent, as-
sumto per os lacte cum melle aut saccharo rosaceo
ratione

râtionē absterſionis & cæteris neceſſariis ſupra dictis exhibitis.

Quod ſi ab intēperie calida acres humores generētur, ab hepate & dyſenteria hoc modo foueatur, vngatur hepar Cerati ſantalini ꝯiij, ol. Nymphaeæ, roſarum an. ꝯj, Camphoræ ꝯß. aſſumanturque, quæ intemperiem alterant.

T E N E S M V S.

In Tenefmo externe valet decoctum foliorum quercus cum furfure in aqua chalybeata vel ferrariorum factum, & in ſacculis vel inſidendo vel applicando calide uſurpatum.

Mirabilis quoque eſt in hoc caſu Clyſter ex iure carnis Veruccinæ cum olei ceræ gutt. aliquot ad ꝯj iniectus.

At intra olei maſtichis guttæ aliquot exhibentur in aq. menthæ, plantaginis, pulegij. Subito tenefmum ſoluunt. Eſt ventriculo gratum, inteſtiniſ non inimicum: præterea dyſenterias curat, imprimis tenefmum ſiſtit.

FLVXVS HEPATICVS

ſeu

DYSENTERIA HEPATICA.

In fluxu hepatico, ſeu dyſenteria Hepatica nec purgantia, nec clyſteres proſunt: adſtringentia autem, qualia ſunt Rhabarbarum à ꝯj, ſenſim progrediendo ad ꝯß, in ſubſtantia cum Myrobalanis in aqua plantaginis cum ſyrupo cydoniorum & melle exhibitum. Idem cum ſaccharo mixtum & ſæpius datum mirabiliter prodeſt. Tale eſt Extractum Rhabarbari cum ſpir. Vini paratum, cuius doſ. ab initio exigua ſit, nempe à ꝯß, tandem maior uſque ad ꝯj.

N iiij

2. Hepar corrigentia in hoc casu studiose sunt obseruanda. Sola radix Cichorii & graminis in vino infusa & ad partum duntaxat semel atq; iterum vino hausto & aliquandiu continuatione facta Oeconomiam hepatis ab innata quadam proprietate iuuant (diæta sit accurata) tandem post usum huius infusi aliquandiu continuatum additur Infusum radice vlnariæ.

3. His præmissis & continuatis tandem ad adstringentia, iecori & partibus internis amica deueniendum est. Omnem absoluit paginam solutio Corallorum in acet. forti facta, vt postea menstruo per destillationem ablato relinquantur Corallia in forma salis. Hoc Sal corallor. sine vltiori præparatione (3j in aquæ plantaginis lbj) quotidie vsque ad declinationem morbi ituro cubitum exhibitum Cochlear ab initio vel 2. aut etiam 3. deinceps, fluxum mirabiliter sistit, & viribus paulatim redintegratis restituit.

NB. Aliquando in hoc casu, præsertim post adstringentia vel cum iisdem aurum potabile Anglicum potenter adstrictionem iuuat & sanat.

EXCRETIO PURULENTA.

In purulenta excretionem dolorifica, Enema ex lacte & oleo oliuarum ana vel butyro recenti (potest etiam addi radix symphyti) tam ad abstergendum quam consolidandum præstat. Vbi tamen ad maiorem absterfionem aliquid mellis ab initio miscendum esse memineris. Nihilominus interiora, quæ emolliunt, doloresq; sedant, negligenda non sunt, vide infra in morbis mesenterij.

*Oleum vel
Liquor
Corallorum.*

LUMBRICI.

In Lumbricis è corpore expellendis valent multa: Principalia sunt:

1. Extractum turpethi & Rhabarbari cum sp. Vini paratum; vulgo rotulæ diaturbith. cum Rhabarbaro idem faciunt. Dosis in adultis ab ʒss ad ʒj, in pueris à ʒj.ij.iiij. &c. pro persona. Non tantum nimirum lumbricos necant, sed insuper etiam è corpore educunt.

2. Est essentia florum persicorum cum sp. Vini extracta dos. ʒ v.vj.vij.viiij. vel eorundem syrupus. Flores sumantur decerpti, non qui decidunt.

3. Olei Sulph. per Campanam ʒ iiij. vsque ad ix. It. oleum Coryli per descensum paratum, in decocto ʒj. vel ij. ad mensur. j. Aq. CC. vsti vel spir. CC. sine igne extracti.

4. Sal Sulphur. ex capite mortuo post ol. Sulphur. per Camp. vel alias sublimati flores gr. iiij vel iiij, in lacte vel aqua absinthij.

5. Aqua ceparum vel allij aut per se, aut cum Mercurio crudo per noctem infusa.

6. Præstantiss. est Mercurius viuis vel per se crudus à ʒj ad ʒ aliquot deuoratus, vel cū succo limonum prius mortificatus. (Dosis sit minor, quia mortificatus in corpore diutius manet) postea conferva rosarum cum asa dulci vel floribus eius mixtus. Compositio est talis: ℥. Hydrarg. ʒss vel ʒj, alteretur cum succo limon. conferva. ros. ʒss, flor. benzo. seu asæ dulc. gr. ij. M. F. Bolus.

ASCARIDES.

Ad Ascarides expellendas inseruiunt iam dicta, nominatim vero aqua acidula, quæ in confectio-
ne fl. antimon. alborum exigua progreditur in de-

cocto CC. vsti data semel atque iterum.

Spiritus essentificatus cornu cerui, de quo supra de animalculis ventriculi, omnis generis vermes enecat & expellit.

TINEA.

Causa potissimum Tineæ est obstructio in cysta fellis. Purgationibus si non cedat, adhibenda sunt tantum purgantia ad saburram in intestinis hospitantem & nutrimentum tineis suppeditantem explodendam. Deinde venter totus inungendus est quotidie aliquoties post purgantia fellibus iumentorum, vel etiam vnguento de Arthanita. Tandem Mercurius viuis est exhibendus, cuius vires in Tinea mortificanda sunt mirabiles. Extremo loco ad extirpandas tineas vel integras, vel frustulatim diuulsas laxantia sunt adhibenda.

ANI VITIA.

*INFLAMMATIO, VLCUS,
abscessus, fistula, exulceratio.*

In affectibus Ani externis, Inflammatione, ulcere, fistula, leuioribus exulcerationibus procedendum est communi modo, quo alias in cæteris partibus externis similiter affectis progredimur.

Inflammationes ani à proprietate quadã (præmissis vniuersalibus) curat decoctum agrimonie (*unser lieben Frauen Münze*) & methæsaracenicæ cū aqua & acet. paratum, & tepide applicatum.

Pro apertione, maturatione, & consolidatione præstat Balsamus Sulphur. cum oleo papaueris de quo supra de Abscessibus mammillarum.

FISSURA.

In fissuris valet pinguedo Cochlearium, de qua supra de fissuris labrorum.

CON-

CONDYLOMATA, VERRUCÆ,
ficus, mariscæ & mora Ani.

Condylomata, omnisque generis Verrucas, ficus, mariscas & mora ani prorsus tollunt cineres stercoris murium cum vino cocti & applicati insensibiliter.

Idem faciunt Conchyliia iuxta fluminum littora reperta oblonga, calcinata & cum vino cocta & applicata.

Sic Crocus Metallorum cum aqua fœniculi distemperatus & in petiis applicatus, dolores primo sedat, & deinde ipsa condylomata consumit.

HÆMORRHOIDES

cæcæ.

In doloribus porro & hæmorrhoidibus cæcis admodum dolorificis specificum est: ℞. scarabæos pilulares (*Kofzkefer*) q. placet, coque in oleo lini ad consumptionem animalculorum, postea cum bombace applica loco dolenti calide, idque sæpius repete.

Sic cineres suberis exusti cum axungia capi vel oleo myrtino cocti & ano applicati dolores intensissimos sistunt: immoderatissimi & his non cedentes cedunt, si opij gr. j. atque alterum fuit admixtum.

Vnguentum ex linaria. ℞. Herbæ linariæ cum floribus Mj. contendantur & cum adipe porcina q. s. F. linimentum, cui expresso & parumper refrigerato vitellum oui permisceatur & cum gossypio vel lana applicetur parti dolenti, dolores ibi modo ad miraculum usque sistit. Hoc tamen fecit D. VVolfius amicus meus, ut tanquam secretum amitteret illi utinam suo Principi Ludovico le-

niori Hassiæ Landgrauio piæ memoriæ toties rogatus, non reuelare vellet, priusquam ipsi annuatim bouem saginatum promitteret, qua promissione facta non tantum herbam Linariam ipsi monstrauit, sed etiam addendo versiculum consuetum, differentiam huius ab Esula patefecit, nimirum quod

Esula lactescat sine lacte, linaria crescat.

Hoc postquam assidens Nobilis, &c. Iohannes Risodelius ab Eschenbach hæreditarius Marscaleus Hassiæ perciperet per jocum versiculum inuertit hoc modo,

Esula nil vobis, sed dat linaria Taurum.

PROFLVIVM HÆMOR- rhoidum.

Profluuium Hæmorrhoidum immoderato medentur omnia illa, quæ alioquin sistendo sanguini profunt. Laudantur tamen:

1. Essentia Croci Martis, de qua Crollius, tamdiu exhibita, quamdiu fluxus seuerior durat: alioquin si statò tempore & moderate fiat, nunquam sistendus.

2. A proprietate quadam valet cingulum ex foliis Ellebori nigri conuassatis recentibus, nudo corpori circumdatum (*die Bletter kommen bloß an den Leib.*) folia parumper conuassantur (scilicet vt tantum fibræ duriusculæ emolliantur) postea ad fasciam filo cum acu assuuntur in longum, vt fiat quasi cingulum. Hoc feliciter vsus sum. Idem præstat omnino in immoderatis fluxibus mensium & imprimis sanguinis arteriosi post partum grauissimum sæpe magno conamine profluentis.

3. Mumiaë transmarinæ, puluis & suber ana tenuissi-

nuissime factus, quem diligenter applica orificio
venarum hæmorrhoidum, subito sistit sanguinem.

SUPPRESSÆ HÆMOR- **rhoides.**

Suppressas hæmorrhoides præter modum &
tempus, aperiunt folia ficus, si sæpius recentia ano
applicentur, vel cum iisdem locus fricetur.

Sic succus ceparum cum aloë mistus & panno
asuperiori fricâdo applicatus, aperit hæmorrhoides.

Pilulæ Alephanginæ semel in septimana sumtæ:
aloë data hæmorrhoides aperit.

Aperiunt quoque suppressas Hæmorrhoides
succus cyclaminis, aronis, bryoniæ, Emplastrum ex
farina laterum, felle bouis, staphisagria, vnguento
ex medulla Colocynthidis & amygdalarum ama-
rarum. Item pulvis Colocynthidis cum melle
tostus.

PROCIDENTIA ANI.

In procidentia ani primo recte reponatur inte-
stinum, etiam adhibitis mollificantibus decoctis, si
repositionem vel tumor vel etiam durities acce-
dens, impederit, postea ad adstringentia acceden-
dum, tum interna, tum externa.

Inter interna laudabile est decoctum radicis
prunellæ sylvestris (omnes fere radices aluum sol-
vunt propter succum Mercurialem, quem in terra
hauriunt) in Cereuisia vel aqua, quod sæpius hau-
stum in die per aliquod tempus leniter adstringit,
sed ita, ut aluus quoque simul sit libera, quam in e-
iusmodi casibus semper oportet esse talem, alio-
quin à fortiori conatu egerendi intestino vicissim
remeabili futuro.

Externa sunt varia, sed elegans est, quod fit ab affere querno apprime læuigato, & cum mastiche, postquam ille incaluerit ad ignem, illito & statim ano supposito (supercedendo) ad tolerantiam tamen ipsius caloris.

Quod si autem intestinum nullo modo, antea repositum, vel arte intus manere aut hærere possit, hoc vnicum est præsens remedium, supra de pro-cidentia oculi. *℞.* Cineres scarabæorum pilularium, sparge super intestinum prolapsum, & quoquo modo poteris, repone, nunquam egredietur amplius, præsertim si deinceps decoctum radiceis prunellæ sylvestris ad tempus vsurpatum fuerit. Aluminis vsus propter nimiam stypticicatem caute euitandus, corrodit præterea partes, earumque venulas.

CREPITVS VENTRIS

frequens.

Frequens ventris strepitus curatur vt flatus.

STERCORIS INCONTINENTIA.

Stercoris incontinentia ex resolutione musculi Podicis, vt alia Paralyfis curatur: ex ventriculi imbecillitate ad eum respiciendo.

IECORIS AFFECTVS.

HEPATIS INTEMPERIES.

In omnibus hepatis intemperiebus Extractum agrimonie. It. radiceis graminis mirifice valent, præsertim si exhibeantur mista cum sp. Vitrioli ad gratam acetositatem.

Acidulæ seu aquæ spirituales in hepatis intemperie calida & sicca. It. frigida & sicca, si cum Extracto centaurij minoris. It. Cichorij, & cum eo-

rundem

rundem salibus permixtae & exhibitae fuerint, etiam accedente spir. Vitrioli, aut si minus grata Extracta fuerint, si reducantur illa in arcana, vel si saltem in infusis propinentur, effectus suos mirabiliter ostendunt, si praesertim subinde vniuersalia necessaria & conueniens victus ratio accesserit.

Inter purgantia praevalet Rhabarbarum, cuius usus salutaris est admodum hepati quoquo modo ad intemperiem quandam declinanti.

PVTREDO HEPATIS.

Hepatis putredo incurabilis est. Quamquam pulvis Alkah Paracelsi (qui forte ex Mercurio) hic aliquid posse putatur: sed satius iudicium suspendere quam multa perperam adducere.

IMBECILLITAS HEPATIS.

Imbecillitatem (*ἀσθενείαν*) hepatis emendant, & in statum pristinum reducunt temperata illa hepatis auxilia, de quibus iam dictum est: Cichorium vel per se, vel in medicamentum conueniens paratum (fortiora hic euitanda verbi gratia vomitoria, purgationes.)

Ex Chymicis Essentia Martis praesertim in vi- *Essentia Martis.*
num maluaticum implantata, quando limatura Martis candens (*ss*) semel atque iterum extinguitur in maluatico (*ssiii*) sic nimirum Martis ipsius essentia Vitriolata maluatico comunicatur, quod postea ab *ss* ad *ssij*, in iusculo, vel haustu aq. Cichor. aut ipsius infuso suauissimum est hepatis auxilium: id quod etiam eius obstructions antiquas mirabiliter resoluit. Martis dulcedo facile comunicatur Vin dulcedini.

DEIECTIONES ALVI

cruentae,

Deiectiones alui cruentas curant eadem, de quibus supra in Intestinorum affectibus.

TUMORES PEDVM.

In tumore pedum præstant acidulæ, spiritus Vi-
trioli. It. geranium Rupertianū tufum, & applica-
tum. It. Ceratum (*Durchzug*) quod fit ex Cere part.
ij. seui hircin. p.j. & ol. rofac. pß, liquefiant inni-
cem, linteum in eo madefactum & extensum ap-
plicetur calide.

OBSTRVCTIO HEPATIS.

Obstructiones hepatis à quacunque causa pro-
fectas expediunt vniuersalia illa, de quibus in Re-
num affectibus, quæ alioquin Tartarum per vni-
uersum corpus natum demoliuntur (omnes ma-
crocosini obstructiones à Tartaro, Ergo & Micro-
cosmi) quibus si illa quoq; accesserint, quæ com-
muniter à Practicis in hepatis obstructione præ-
cipiuntur, quomodocunque medicamento vicem
suppleant: sunt tamen pro indubitatis vehicu-
lis, quibus medicamenta deobstruentia (i.e. Tart.
resoluentia & expellentia) citissime deuehant, &
quasi ad operandum efficaciora reddunt. Itaque
infusiones, decocta, apozemata, syrupi tam com-
munes quàm magistrales; It. aquæ destillatæ cum
aliis multis & extrinsecus quoque adhibendis mi-
nime quoque negligenda fuerint.

1. In omnibus hepatis obstructionibus dextre
demoliēdis principes partes obtinet Mars seu fer-
rum, cuius scobs cruda (à ʒss ad ʒß) sæpius ingesta
(quotidie bis terve) mirum quantum valeat in ta-
libus affectibus.

Martis Præparationes excogitatæ sunt multipli-
ces: simpliciores vero quo fuerint, eo meliores:
sim-

simplicitate ipsa natura gaudet.

Sic igitur 1. Vinum Martis supra de imbecillitate hepatis descriptum, prodest, tanquam ad simplicitatem magis accedens, si detur in conuenientibus istis liquoribus alioquin ad expediendas obstructions hepatis vsitatis. Aut si minus ferre possint patientes in quotidiano potu vel etiam cibo; dosis ab initio minor ad euitandam nauscam.

2. Est pulvis Cachecticus simplex elegantis virtutis in omnibus obstructionibus internis. Ille sic fit:

℥℥. Chalybis preparati part. j.

Cassie lignee partes iij,

sacchari albissimi partes iiij.

M.F. pulvis (Chalybs in bracteas tulas tantisper tunditur super incudem donec prorsus in scoriam abeat, postea subtiliter puluerifetur: Incus bene mundetur vndique.) Eius tantum, quantum mucrone cultri arripi potest, detur ter quotidie, mane ieiuno ventriculo, hora 3. vespertina, & ituro cubitum (*eine gute Messer Spitze voll à 3ß ad ʒj*) tamdiu, donec omnis obstructio fuerit expedita, etiam ad aliquot septimanas.

3. Essentia Croci Martis quoque laudabilis est; vide de imbecillitate hepatis.

NB. Hæc tutius exhibetur in fine post priora aperiencia, leniter nimirum aperit & adstringit, præsertim cum exhibitione præcedentium, alius quoque nonnullis cieatur vehementius.

4. Est spiritus Tartari cum suo sale spiritualiter prolecto fortificatus: cuius virtutes sunt mirabiles. Vide Crollium in digest. Vniuersali.

Spiritus
aperiti-
uus Pen-
ti.

5. Est aqua composita ex Vitriolo & Tartaro cuius meminit Penot⁹ tractatu de Medicina Chymica. Compositio talis est (compositio hæc non-nihil immutata est à me, ea feliciter vsus sum in Hydrope) ℞. Vitrioli Vngarici ad rubedinem calcinati ℔iij, silicum è fluminibus collectorum & optime calcinatorum ℔v. Tartari ad albedinē calcinati ℔j. Mista, inq; tenuissimum puluerē tusa reponantur aliquandiu in locum humidum, vt per deliquium in liquorem aliquātum abeant, postea destilla per alembicum in arena ter, singulis capiti mortuo in puluerem redacto, reaffuso humore destillato; Extremo per retortam igne aperto, sed ab initio lento primū phlegma destilla, postea vero spiritum acidum auctioribus ignis gradibus elice. Ex capite mortuo calcinato salem extrahe, & cum eo, ablato prius phlegmone per B. spiritum acidum circula vel digere. Tandem cum argilla in pastillos toto circulato redacto ex retorta igne nudo, gradibus tamen obseruatis spiritum Alkalifatū prouoca, quemadmodum alioquin fieri solet cum spi. tartari sale proprio fortificato. Dosis est à ℥j ad ℥ij in Vino vel alio conuenienti liquore.

6. Aqua Philosophica seu spiritus Vini tartarifacus (hoc est, qui essentiam extraxerit ex tartaro, spiritus Vini habeat aliquid phlegmatis, cuius beneficio sales arripit; Tartarus ad catruleitatem calcinetur.) Hæc principalia deobstruentia interdum non tantum obstructions soluant, sed libere etiam per aluum subducunt. Id quod partim sit propter dispositionem corporum, partim propter ipsum medicamentum. Sic Mars plerumq; etiā per

infe-

inferiora deturbat. Sic aqua Philosophica tartarificata liberius per aluuium mouet.

Quod si itaque eiusmodi alui deiectiones quoquo modo excitatae, obstructionibus suppetias ferunt, id quidem bene; sin minus, quandoque alui sollicitanda est: id vero commodius neutiquam fieri potest, quam per cremorem tartari. Si fortior alui segnities urgeat, Extractum Rhabarbari & extractum pilularum de ammoniaco (alias pilule Riuerij) tale est;

*℞. Gummi ammoniaci in acet. scillitico soluti ℥iij
spec. hiera picra s. 3jss,
aloes crude ℥iij,
myrrhe ℥j,
Croci ʒvj.*

Cum syrupo de absinthio F. massa mollis, quæ extrahatur cum spiritu Vini alkalifato (hoc est tartarifato) ad formam Extracti, dosis à ʒss ad ℥j.

Camela: Quantumuis in obstructionibus hepatis alias curandis etiam externa; qualia sunt Epithemata, fatus, inunctiones, cerata; Emplastra, forinsecus ad regionem hepatis offerantur: hæc tamen minus necessaria sunt in usu prædictorum interno: nisi quod forsitan durities renitens ad tactum: Tunc nimirum externa resoluentia in subsidiū accenseri debent.

In obstructione omni ad duo imprimis respiciendum, vt morbus curetur, causaque continens auferatur, & præcaueatur, quod sit, cū materiæ copia imminuitur, crassa inciditur & attenuatur, viscida detergitur, fluës reuellit, simulq; euacuatur, flatus discutiuntur, pars quæ materiam vel generat

vel subministrat, corrigitur. Exhibito igitur prius lenitiuo, si plethora adsit, aut euacuatio aliqua consueta suppressa, ab initio statim basilicam aperire conueniens est. Hinc corpus purgatione abundantiori humori analoga euacuetur, adhibitis in principio lenioribus medicamentis, postmodum ad ea, quæ vias aperiunt, ac hepar respiciunt, progrediendum. Quibus ea, quæ intemperiem semper quasi obstructionis comitem corrigunt, adduntur, admittis simul adstringentibus, quæ principis huius visceris robur, firmitatēque conseruant, de quibus omnibus videantur Practici.

Aqua depilatiua.

Asscribi hîc imprimis potest aqua destillata depilatiua.

℞. rad. amara dulcis ℥ij,

summ. lupuli,

Cichori,

hepatice,

Cuscuta,

scabiosæ,

Eupatoriæ an. Mij.

Infundantur in fero lactis ad 3. digitos per tres dies. Hinc in vase destilla. Huius aquæ ℥iiij. M. cum syrupi de 5. radicibus ℥ij. Detur singulis matutinis, interposita singulis binis aut trinis purgatione.

Tab. Croci Martis.

Fiant quoque Tabulæ ex Croco Martis sequenti modo. ℞. limaturæ Chalybis & sulph. ana M. & in crucibulum ad ignem lentum primo, postmodum fortiolem & tandem fortissimū pone, ut sulph. omne exhalet & conflagret. De nouo misce materiā cum æquali parte sulph. quod iterum, ut dictum, in igne exhalet & conflagret, donec materia non amplius sulph. odorē spiret. Dictam materiā optime pulue-

puluerisa, inde sartagini ferreae, & affunde aceti acerrimi ad eminentiam digiti, super ignem carbonum patentem loca, donec acet. omne exhalet, semper agitando materiam spatula. Cum exhalauit totum acet. adde aliud, & vt prius exhalat, dando sub finem ignem fortissimum, vt tota materia optime rubeat, quæ aliquandiu moueatur adhuc & ab igne remoueatur & frigescat. Hinc in puluerem subtilissimum redigatur. Ex huius ꝑi sacch. albissimi in aqua agrimoniae soluti ꝑss. f. Rotulæ, quibus in fine coctionis ad satur gutt. j. atque altera olei Caryophyllorum.

Fit quoque conserua ex radic. cichorij recens lotis & optime conuassatis, vel etiam per setaceum traiectis cum s. q. sacchari. Eadem radices conditæ profunt.

Prodest etiam hic maxime Tinctura Corallorum cum aliis permixta, aut syrupus Corallorum Quercetani, qui vel vnicum in quauis imbecillitate hepatis remedium, quemadmodum & Saff Corallorum in aqua plantaginis dissolutum à ꝑi ad ꝑss. ac per vices exhibitum, quod hoc modo in omni fluxu hepatico ab imbecillitate hepatis causato præstatissimum est, si cætera ad diætam & alia pertinentia non negligantur.

SCIRRHVS HEPATIS.

In scirrho hepatis, non nimis inueterato dextere expediendo sufficiunt omnia, quæ de obstructionibus soluendis dicta sunt (scirrhus est transitus à mucilaginoso tartaro in tartarū absolutum.

Quod si vero scirrhus fuerit contumacior, tandem progrediendum est ad externa, in quibus omnem paginā absoluit Emplastrum de succo cicu-

ta (& Mandragora cum ammoniaco.) Vide Capdanum, Heurnium, & Fabricium Hildanum in observationibus Chirurgicis.

Emplastrum hoc dolorificum est ante tumoris macerationem, relinquendum tamen, nec nisi tertio quouis die innouandum. Hoc feliciter usus sum in Teichumanno IC. Marpurgi. Ab huius usu potest adhiberi Clyster emolliens & subducens saburram resolutam. Vide infra, quæ de scirrho Lienis.

TUMOR HEPATIS.

In tumoribus hepatis seu scirrho vehemētia, purgantia & deobstruentia omnino sunt vitāda. Tartarus vitriolatus in decocto passularū cum Cinnamonō vel etiam foliis agrimonie additis, si à cruditate (sanguinis) vel semine anisi, fœniculi, carui simul coctis, si à flatibus, vnice hic præstat. Sepe etiam Rhabarbari extractum vel ipsius infusum in aqua Acetosæ, Cichorij, Centaurij minoris, Endiuie debito modo exhibitum tumores crudos resoluit.

In flatibus discutientiis etiam externa fomenta è carminatiuis facta. It. vnguenta & Emplastra sæpe profuere.

TUMOR MUSCULORVM.

Tumor Musculorum abdominis in Hypochondrio dextro raro occurrit. Hic tamen præter dicta maxime conferunt externa, oleum amygdalarum amararum, dialtheas, Emplastrum de meliloto, &c.

INFLAMMATIO HEPATIS.

Inflammationes hepatis purgationes acres non ferunt. Vomitus tamen in oriolis & pituitosis, sed cer-

certo modo, nimirum si vomitiones etiã vrgearit, prodest.

Sola sanguinis missio hepar inflammatum sepiissime curauit.

Si quid tamen moliendum est, præsertim vbi deiectiones alui silent, aut leni clystere, aut Extracta Rhabarbari vel eius infuso in aqua Endiuiaë & Cichorij res expedienda fuerit.

Deinde ad molliter refrigerantia, si neq; febris aut inflammatio, neque dolor inflammati hepatis aliquid remiserit, lapis prunellæ in Iulepo extemperatè refrigerantibus sumptus, & loco potus imperatus, & febrem & inflammationem, & omnem putredinem aufert: potus vero confertim non ingerendus. Reliqua (scilicet in Dieta, Pharmacia & Chirurgia) administranda, ne plus noceant, quam prolint.

ABSCESSVS HEPATIS.

Abscessus hepatis non melius curatur, quam præcauendo inflammationem.

VL CVS HEPATIS.

Vlcus insanabile est.

CYSTIS BILIARIS

Affectus.

OBSTRVCTIO VESICVLAE

fellis.

Obstructio alterutrius ductus Vesiculæ fellis imprimis tollitur iis deobstruentibus, quæ communiter obstructioni hepatis inserviunt. De quibus suffieienter suo loco.

Peculiares itaq; curandi modos hîc non habemus, sed ratio & experientia ea tantum persequuntur, quæ obstructionum momenta requirunt.

Speciatim vero aqua illa composita ex vitriolo & tartaro, seu spiritus aperitiuus Penoti hic multum prodest.

BILIS ADAUCTA IN

id est cysti fellis.

Bilis in cysti fellis adaucta leniter per Chologoga, si molesta fuerit, educenda Rhabarbaro, Mechoacanna vel extracti modo parata vel etiam in substantia data; aut saltem infusa, multum potest.

Quod si vero grauiora symptomata accesserint, singula illa ex suis titulis prius cognita, deinceps curanda sunt.

Contra omnem bilis redundantiam seu silentem adhuc, seu grauius affligentem, sunt spiritus compositus ex sale communi & sale nitro, de quo egimus in notis ad Crollium, sapius in conuenientibus liquoribus haustus maximopere profuit.

INANITIO IN CHOLERA.

De inanitione in Cholera dictum.

CALCVLVS IN FOLLI-

culo fellis.

Prohibitio Calculi in folliculo fellis consistit in ipsius apertione, aut si iam generatus est, in ipsius resolutione occulta, qua vniuersi corporis tartarus vel impeditur, vel si natus est, insensibiliter resolutur. Hæc autem Medicina, tantum pendet ex ludo humano dextre in arcanum suum præparato, cuius descriptionem & modum habemus supra in Calculo.

LIENIS MORBI.

TUMOR SPLENIS.

Splenis tumor laxus & distendens, si à succo vitri-

trio-

triolato, quem vulgus faciem Melancholicam vocant, proprie mel anagogis deturbatur. Talia sunt Extractum Ellebori nigri. It. Extractum senæ aliâque composita Extracta cum Essentia Epithymi, polypod. Cuscutæ, capparum, scolopend.

Vniuersaliter tamen has feces exturbat Mercurius dulcis (qui ad miraculum usque operationes perficit.) It. Panchymagogen Quercetani, cuius iusta dosis exigente necessitate data multum valet, præsertim si acuaturn cum Mercurio vitæ ad ḡ xvj. Merc. dulcis ḡ ij. Merc. vitæ longa tritione miscendo, & postea cum Extracto Ellebori nigri in pilulas formando.

In hoc casu pilulæ istæ exhibendæ sunt post mediam noctem, repetita altera atque etiam tertia nocte, vel eadem, vel aliquantulum immutata dosi. Præstat simul in hac cura, quemadmodum in ceteris splenis affectibus in vino macerare radices filicis, quæ ab innata proprietate huius visceris affectus curat. It. In victu quotidiano admisceatur Galiopsidis seu lamii puluis propter dispositam proprietatem, quam habet ad morbos lienis: Itali Milzatellam vocant (*auff dem Haberacker.*)

Externe si opus fuerit, applicetur tale vel simile Cataplasma.

℞. rad. Cucumeris asinini,

bryonia an. ʒj.

scille N^o j.

rad. liliorum albor. bulb. j.

sem. malua,

alibea,

sem. græci. an. ʒj.

lini ʒj.

flor. altheæ,
Maluæ,
mercurialis,
parietariæ an. Mj.
rad. betæ albæ Mß.

Decoque omnia in aqua ferrariorum cū sexta parte aceti, & F. Cataplasma, vel etiam fodus ad regionem splenis. Huc referantur Emplastra vsualia.

Si distensio à flatibus, à purgantibus abstinendum quidem, sed infusum radicis filicis cum paulillo sennæ sufficiunt, præsertim si semina carminatiua simul adiecta fuerint.

Extrinsecus valent inunctiones ex oleo rutæ, capparum, liliorum alborum cum pulvere seminis agni casti, ceterach, corticibus capparum, ad iustā consistentiam mistis.

Quod si dolor vehementior vrget, cappares contusi & in forma Emplastri exterius applicati dolorem subito tollunt.

OBSTRVCTIO

Splenis.

In obstructione lienis statim corpus ab initio leniendum sequenti syrupo.

℞. rad. Ellebori nigri preparat. ʒjß,
herbæ scolopendriæ Mj,
Cuscutæ Mß,
fol. sennæ Alex. s. s. ʒjß,
galangæ ʒjß,
Zinziberis ʒj,
sem. anisi ʒß,
medulla Carthami ʒij,
Epithymi ʒß.

Infundantur in decocti aperitiui s. q. per noctem:
 mane

mane coque ad ℥viij, exprimantur & colentur. In Colatura infunde Rhabarbari elect. ℥iij.

Cinamomi ℥j.

Colaturæ adde Syrupi de 5. radicibus & de absinthio an. ℥ij. M. pro tribus dosib. matutinis.

Inungatur latus sinistrum calide & mane & vespere Unguento sequente.

℥. Unguenti Agrippæ ℥j,

ol. de Capparibus ℥ss.

lauri ℥jss,

M. Quod si forte ad primam dosin syr. istius liquidioris non respondeat satis alius, tū seq. addi potest ex pulvere, qui ℥. spec. diaturbat. cum Rhabarbaro ℥j. Diagrydij gr. iij.

Quibus peractis, si vires permittant, & reliqua, incidatur vena interna brachii sinistri, & plenitudinis ratione emittatur sanguis. Hinc per biduum utatur seq.

℥. decocti aperitiui maioris ℥viij,

oxymel. Elleborati ℥ij,

syr. de betonica,

de 5. radicibus ana ℥jss,

aq. fœniculi,

Cinamomi an. ℥ij,

sp. vurioli ℥ss,

salis scolopendriæ ℥j.

M. pro 4. dosibus. Interim fiat Apozema:

℥. rad. fœniculi,

petroselinij an. ℥ss,

asar, sarsaparilla an. ℥ij,

herb. agrimonie,

Ceterak,

Cuscuta,

Scolopendriae an. Mss.

sem. anisi ℥ss,

fœniculi,

Coriandri preparat. an. ℥j.

flor. borraginis,

buglossæ,

betonicae an. p. ij,

passularum ℥j.

Decoque ad ℔vj, in s. q. aq. simplicis; Colaturæ adde

syr. de 5. radicibus ℥ij,

de Cichorio cum Rhabarbaro ℥jss,

oxymelitis Elleborati ℥iiij.

F. Apozema pro 5. dosibus. Singulis v. dosibus horis duabus ante & post cœnam addatur Electuarium, quod

℥. *Conseruæ fumarie,*

betonica,

buglossæ an. ℥jss,

Cort. aurant. Condit. ℥ss,

Extracti scolopendriae,

Croci Martis nostri an. ℥iiij,

ocul. Canc. preparat.

Salis Corall. an. ℥j,

CC. vsti,

spec. arom. rosat. an. ℥jss.

cum syr. de scolopend. q. s. F. Electuarium, de quo capiat ad magnitudinem castaneæ.

Aqua

hordei

chalybea-

ta.

Potus sit vinum, aut aqua hordei chalybeat. v. g.

℥. Vini aut aq. hord. ℔vj. infunde in cineribus calidis Martem, aut Croci Mart. ℔j, Cinam. ℥iiij. stēt per 8. noctes in vase bene clauso, hinc colentur. De Colatura capiat ad libitū, aut vtatur vino vel potu, in quo concocta aut macerata sint sequentia, aut

aut quod melius est, sequentia sacculo inclusa cum vino nouo aut ceruisia deferueant.

℞. rad. polypodij ℥ijss,

herba fumaria,

melissa,

rorismarini,

Cuscutæ an. ℥iij.

Cort. radicis Capparium,

Tamarisci an. ℥vj.

fol. lingue Ceruine ℥ij,

vel cart. albissimi ℥j.

M. Prodest quoque Extractum splenis bouis eo modo præparatum, vt infra de suppressione menses describitur.

Quod si morbus in scirrhum abiit, iisdem medicamentis addi possunt pilulæ, quæ fiunt sequenti modo. *℞. Gum. ammoniaci ℥ij. dissolue in acet. & per pannum ratum traiciantur. Adde aloës succo rosar. intritæ ℥ss, salis absinthij ℥ij, incorporentur omnia, & F. Massa, conseruanda in aluta madefacta oleo anisi, de qua per interualla *℞. ℥ij ad ℥j, & F. Pilulæ.**

Prodest quoque sequens aqua assumta.

℞. rad. raphani syluestris ℥iij.

polypody quercin. ℥jss,

sem. feniculi ℥j.

Cardamomi ℥ij.

radices incidantur & reliqua contundantur & infundantur in Vini vet. ℥xv. stent in loco calido per tres noctes vase quotidie bene agitato. Deinde adde *aq. nasturty aquatici, bardane,*

fumaria an. ℥ij,

seri lactis destillati ℥ss.

destillentur in lento igne per cucurbitam, dosis haustus vnus vel per se, vel cum syr. aliquo. It. Fiat ex Nasturtio, Bardana & Fumaria recentibus in mortario lapideo succus, qui depuratus ad vsum seruetur cum aliis miscendus aut ad syrupos coquendus.

Ad *lien's regionem*, vbi sentitur tumor, applicetur Emplastrum ex Ammoniaco in aceto scillitico soluto, prius tamen foueatur locus sequenti fomento.

*℞. herbe scolopendriae,
meliloti an. Mjss.*

*fl. Chamomille,
anethi,
geniste an. Mj.*

sem. filicis ℥ss.

Decoq. in f. q. Vini albi, aq. & aceti ana, vsque ad consumptionem mediæ partis, cum hoc decocto foueatur locus spongiis mane & vesperi.

Electuarium confortans. Ad *Confortationem* lienis maxime confert Electuarium sequens, alias Electuarium Solenandri dictum.

℞. passularum maiorum lbss.

Coque in Vino generoso ad pultis consistentiam, excerne per setaccum & admisce conseruæ anthos.

Corticum citri condit.

pulueris Cinam. an. ℥j,

spec. aromatici rosat.

diamargariton. calidi,

diacinamomi an. ℥ij,

ligni aloës odorati ℥ss,

Cerei orientalis vel essentia eiusdem ℥ss.

M. Ca-

M. capiat ad libitum magnitudinis Castaneæ.

In pastu sæpius vtatur capparibus & foliis geniste muria condit.

Potest quoque offerri Diacapp.in tabulis.

℞. Diacapparum & croci Martis an. ʒj.

sacchar.in aqua scolopendria soluti ʒviij.

F.ſ.a.Tabule,de quibus sumat mane vnam & 3.horas post pastum.

Non incommodum quoque erit exhibere sæpius tartarum vitriolatum, & crem. Tartar. spiritum eiusdem & tincturam, cui succenturiatur Vinum Martiale, puluis cachecticus, sp. Vini tartarifatus, adiunctis simul externis, alias nihil efficiētibus. Imprimis Emplastrū de cicuta, de quo supra. Tartarus vitr.primas tenet, modo præcesserint mitiora aperientia, præsertim in scirrho inueterato.

Fomentum pro Hypochondriis.

℞. rad. altheæ ʒss,

bryonia,

Cucum.agrest.an.ʒiij,

apij,

petroselinian.ʒij,

Cort.& rad.Capparum,

Tamarisc.an.ʒj,

fol.hedere,

sambuci an.℥ij,

Ceterach ℥j.

sem. agni casti,

abrotan an. ʒss,

fl. geniste,

Chamomilla,

melilot.an.ʒss,

F.Decoctum,

℞. ol. capparum,

amygdalarum amararum an. ʒjß,

Tartari ʒj,

Gum. bdellij,

ammoniacy dissoluti in acet. scillitico an. ʒvjß

Cera tantillum.

℞. linimentum.

Inueteratam plerumque dissoluunt deobstructione hepatis, imprimis quæ à Marte suppeditantur specifica: spir. vitrioli hic multum prodest: acidulæ eiusmodi obstructions facile tollunt.

SCIRRHVS SPLENIS.

In scirrho splenis dextre curando, præsertim si inueteratus fuerit, solers cura maximopere requiritur. Nihilominus si quæ huic visceri scirrhum passo, conuenientia adducenda sunt, ante omnia ab initio acquirenda sunt mitiora, imprimis aperientia. Tartarus vitriolatus inter omnia talia principes partes obtinet, cui succenturiatur quasi Vinum Martiale. It. pulvis Cachecticus, postremo omnium spir. vitrioli tartarifatus mitissime prodest. It. spir. V. tartarifatus. Hæc autem omnia parum aut nihil proficient, nisi deinceps externa quoque in subsidium eant.

Mirabile est Emplastrum de succo cicutæ & de succo Mandragoræ (succus Mandragoræ ebur dissoluit, hinc à Medicis recentioribus in vsum introductus) si utriusque cum ammoniaco distemperati fuerint. Vide quæ supra de scirrho hepatis dicta sunt.

INFLAMMATIO LIENIS, ABSCESSUS, Vlcus.

Inflammatio lienis, abscessus, & vlcus eandem requi-

requirunt curam cum hepatis affectibus.

MESENTERII MORBI.

OBSTRUCTIO ET INFLAM- matio Mesenterij.

Grauiores Mesenterij obstructions & inflammations magnorum malorum autores, cognitum tamen difficiles, nisi quando tumores circa umbilicum in Mesenterio & Pancreate deprehenduntur, existere solent: prudens itaque Medici solertia hic requiritur maxime.

Cognito morbo purgationes qualescunque raro proficiunt. Videtur nimirum exasperari malum, quod sane dum minus ab ipsis Medicis consideraretur, non mirum extitit, quamobrem hos affectus Ilias morborum subsequatur.

Doctissimus Fernelius palmam præripuit omnibus, & singulari industria ingenique dexteritate ea prodidit, quæ Medicum Practicum hac in parte multum iuuare possunt.

Cognito tamen morbo facile est reperire remedium.

Tota cura consistit in resoluentibus & emollientibus.

Resoluentia sunt mitiora illa ex tartaro vitriolato, Vino Martis, puluere Cachectico, & acidulis tum naturalibus, tum artificialibus.

Artificiales vide apud Platerum in observationibus 3. de discoloratione. Hæc nimirum omnia illuviem istam in ignobiles sedes Mesenterij & Pancreatis depositam mirabiliter resoluunt.

Quod si segnities alui in tumoribus Mesenterij alte sepultis hisce resoluentibus non cesserit, sp. Vini tartarifatus guttatim exhibitus segnitiem tollit.

Mollificantia sunt ex fortibus externis, quibus si adjiciatur Emplastrum de cicuta, res fiet magis expedita, quantumvis observatum sit, dolores sæpe recrudescere ab applicato hoc Emplastro, quod certissimum signum est, post inflammationem præcedentem putrilaginem illam exarsisse, & in abscessus degenerasse, ut sæpe hoc modo pus sincerum cum mucositate per alium redditum fuisse animadvertitur (& tunc hoc Emplastrum amovendum, & Enemata adhibenda.)

NB. Hoc itaque in casu nil magis proderit, quam observata legitima diæta, & probe consideratis, quæ ventriculum labefactatum & totam Oeconomiam corporis insigniter læsam respiciunt, sæpius applicare Enemata simplicia ex solo lacte vel oli. oliuarum vel butyro recente. Hoc nimirum modo alvus ab inquinamentis istis interioribus purgationibus non cedentibus liberatur, & tandem omnia mitiora fiunt.

Sæpius tamen deinceps post curam hanc absolutam, lenioribus purgantibus quotannis adhibitis semel atque iterum providendum fuerit, ne locus semel istis impuritatibus recipiendis idoneus factus subinde recurrentis mali stabilimenta faciat.

IECORIS LIENISQUE

symptomata.

ICTERVS SIMPLEX.

In simplici Ictero Cholloga imprimis valent, Extractum Rhabarbari præcipue commendatur. Quod si vero obstructions sint pertinaciores, aperiencia sunt minime negligenda, qualia sunt à tart. vitriol. cremore tart. Vino Mart. &c. Merc. luteus (de quo in notis ad Crollium) ex Mercur. sublimat.

blimat. in aqua communi ebulliendo soluto cum oleo tartar. præcipitatus specificum est aperiens; cuius ℥iij ad v. cum Extracto Theriaca aut ipsa theriaca ad sudandum repetitis, si opus est, vicibus exhibita, arquatim simplicem tollunt.

2. Decoctum fragariæ cum passulis minoribus ex aqua fontana præparatum proprietate quadam icterum præsertim in pueris soluit. Idem potentius in adultis morbum aggreditur, si marrubij MB, ad nodulum (præsertim si nulla adsit febris) vel in vino, vel decocto priori maceratus fuerit. Bibenda autem illa usque ad morbi declinationem.

Si *Morbus Regius* fuerit Symptomaticus; plerumque obstructions hepatis fortiores concomitans, soluta causa quoque perire solet: nihilominus obstructions fortissimas concomitans hepate iam tum in scirrhum desinente, infelicis hydropis prænuncius est, nec cedit, nisi isthæc feliciter expedita fuerit. Raro tamen; imò ferme rarissime propter mirabilem partium dyscrasiam & patientium diutandi libertatem fausta procedit curatio.

NB. Potatores Vini meracioris; præsertim adusti, nunquam cum hoc morbo conflictantes; prognosticis potius quam salubribus auxiliis relinquendi.

Cæterum huc referuntur illa; quæ supra in obstructionibus dicta sunt, & quæ deinceps de Hydrope morbum Regium consequente; vel eundem concomitante; dicentur.

ICTERITIA NIGRA.

In Icteritia nigra plerumq; obstructionem splenis consequente feliciter curanda; nulla certiora

feu euidentiora acquiri possunt auxilia, quam quæ iam ante in obstructionibus splenis copiose sunt proposita.

Hæc nimirum discoloratio tanquam symptomaticum accidens nunquam rectius tollitur, nisi fons mali exhaustus, & splen, imò iecur pristina, quantum fieri potest, constitutioni reddita fuerint.

Sic itaque res expedienda, vt morbificis causis sublatis, tandem subsequatur prospera medicatio.

MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA.

Melancholiam Hypochondriacam incipientem vel simplicem, plerumque curat Vomitus, nominatim ex aqua benedicta Ruladi procuratus: hac nimirum ratione saburra ex ventriculo & vicinioribus partibus eliminata faciliore reddit curam, quæ tota insumenda est in obstructionibus, si hæc viguerint, demolendis.

Aperientia itaque Cremor tartari, tartarus vitriolatus Vinum Mart. pulvis Cachecticum, vel præmittenda sunt vomitionibus instituendis, vel iisdem postponenda. Vtrobique prudentia Medici hîc desideratur, à qua cum pendeant omnium curationum momenta, sæpe perit omnis felicitas, nisi illa caute & religiose, & cordate subsit.

Purgantia in hoc primo casu præter Vomitoria sunt Cholagoga & Melanagoga pulvis sennæ laxatius. Extractum Rhabarbari, Mechoacanæ, panchymagogon Crollij. Extractum Ellebori nigri. It. Mercurius dulcis hîc multum possunt, à quibus euacuationes sæpius si opus est, institutæ

laudabiliter proficiūt. Sic Extractū pilularū de Am-
moniaco (de quibus supra) hīc quoq; vinice præstat.

Ad *mitiganda symptomata*, quæ plerumque fiunt
à flatibus distendentibus præcordia, & in cere-
bro spiritus animales lancinantibus, faciunt cor-
roborantia nobiles illas partes, si diutius, quam
par est, & ipsæ obstructions durant, suntq; ma-
gisterium & sal Corallorum & perlarum, lapis be-
zoar, tinctura Corallorū, Elixir proprietatis (NB.
singulare hoc.) It. oleum croci. Hæc nimirum
singula cor & Cerebrum roborant; Cerebro im-
primis tinctura Lunæ in hoc casu vtilissima est;
de quo supra de affectibus capitis.

In *Confirmata Melancholia hypochondriaca*, si le-
uiora ista minus locum habere possunt, præmit-
tenda tamen sunt, nec vomitus formidandus.

Experientia deprehensum est, aperiencia ista
quandoq; profuisse, & acerbatum malum sustulisse:
Recidivam tamen per intervalla redeuntem
& graviter affligentem radicem ex toto non auer-
runt.

Eadem ratio est in Acidularum usu quotannis
instituendo, aliqualem viscerum apertionem
causantium, sed morbum ipsum non penitus tol-
lentium. Operæ pretium itaque est, vt in subsi-
dium Melancholiæ Hypochondriacæ confirmatæ
curandæ talia accersantur remedia, quæ funditus
radicē morbi euellant: Sic 1. ℥. aquam philosophi-
cam, seu sp. Vini tartarifatū in conuenienti liquo-
re à minima dosi ad maximam vsq; (à gutt. 1. 2.
3. 4. iusta dosi, 8. ad 12. ascendendo, quotidie gut. 1.
interdum pro ratione circumstantiarum in eadem
dosi persistendum (quotidie exhibitus, præmissis

tamen illis lenioribus & parum proficientibus, funditus curat.

2. Idem præstat Extractum pilularum Ammoniæcar. de quo supra; cuius si detur quotidie ʒj vel etiam (interdum per dies gr. j. augeri potest ad ʒj) si opus est, per dies 12. vel 14. 2. horis ante cœnam, sumpto post horam iusculo, operatio admodum felix subsequitur.

NB. Sæpe ysu venire solet, vt ab exhibitione horum, præsertim solutis obstructionibus internis viscerum alius ita proritetur, vt quasi dysenteria subsequi videatur. Tunc prouidendum erit corroborantibus istis supra enumeratis; præsertim Tinctura Corallorum & Elixire proprietatis. Interim respiciendum quoque fuerit in hoc casu ad legitime directam dietam, sine qua nulla pene potest esse felix curatio.

Venæ sectiones in morbi statu præsertim saluætellæ magnum adiumentum præstant.

ATROPHIA.

Atrophîa euacuationes acres & solutiones non tollunt, sed exasperant quasi, tantum si colluies interiora viscera grauat, præsertim ventriculum, vomitus lenes sunt imperandi, præsertim ab aqua benedicta. Eius nimirum peculiaris vis hæc est, vt non tantum saburram eliminat, sed etiam ventriculum ad concoquendum instiget. Vnde post aque Benedictæ vsum semper videmus appetitum corroborari, augeri que, licet aliquandiu ille sepultus, parum aut omnino nihil effecerit.

Hoc itaq; auxilium moderate institutum in principio huius curationis multum prodest:

Deinde humectantia imperanda sunt, quæ ta-

men

men ita imperari possunt, vt simul obstructions viscerum expediantur. Tartarus ergo vitriolatus cū decocto passularum & syrupis humectantibus, quales sunt syrupus violarum, tussilaginis, betonicæ sumptus, illas soluit.

Externa in hoc casu laudabilia sunt in pueris.

1. Balneum ex decocto capitis & pedum veruecis in aqua fluente tamdiu ebulliendo preparatum, vt consumtis omnibus carnibus ossicula tantum possint eximi.

2. Decoct. cortic. salicis rubri in aqua fluminis. Hæc balnea præsertim in pueris maxime atrophiciæ subiectis eam soluunt laudabiliter, si septies, octies, nouies in iis lauentur, semel atque iterum de nouo præparatis.

A Balneis spina dorsi vel ol. oliu. aut vnguento aliquo Resumptiuo tota inungenda est.

In victu dentur humectantia, iuscula & brodia, raro assa. Emulsio amygdalarum dulcium cum aqua tussilaginis & betonicæ. It. quandoque cum semine papaueris albi & melonum maxime utilis est.

In adultis Balneum aquæ dulcis, in quo cineres Corylorum, maluæ, bis maluæ, parietariæ, betæ, lactucæ, semen lini, ossicula item Veruecum contrusa ebullierint, sæpius institutum, membrorum atrophiam pellit. Iisdem utile est lac Caprillum. It. aqua destillata ex sanguine suillo, ex plantis refrigerantibus & humectantibus mirifice prodest. Aqua ista sic paratur: ℞ sanguinis suilli lbij, frica manibus vt omnes sibiæ auferantur, adde folior. betonicæ, tussilaginis, rosarum rubrarū, maluæ an. Mj. fol. lactucæ Mß. sem. melonū ex cort. ʒj.

aquæ tuſſilaginis ſbj, deſtilla per alemb. ex B. poſtea aromatifeſetur cum tabulis manus Chriſti perlatis ad ſingulas libras ꝑij, de hac aqua bibat ſæpius. Sic lac humanum ex vberibus iſſis hauſtum mirifice prodeſt.

NB. iis, qui ex ſumpto philtro atrophia laborant, lac equarum auxilium eſt præſtantiffimum, ſemper tamen cum pauxillo ſacchari exhibendum.

Conſumptionem corporis deſperatam, nihil ſcilicet proficientibus aliis remediis, hoc aliquando modo curavi. ℞. Mellis virginei q. placet, inunge ollam non vitreatam recentem intrinſecus, poſtea olla plantetur in acervum formicarum, ita vt oriſcium olle tegatur cribro mediocriter laxo, & ſic formicæ currunt per cribrum & cadunt in mel in eodem hæſitantes, nec recurrentes, atque ſic nihil palearum vel impuritatū aliarum intromittitur. Supra collectarum formicarum ſ. q. funde ſp. Vini q. ſ. digere vaſe clauſo in B. per vnum atque alterum diem, dein deſtilla per B. primo lente, donec nimirum ſp. Vini prodeat, quo ablato, reliquum ebulliente B. deſtilla & reſerua. Huius aquæ Cochl. j. in qualibet ſeptimana ter vel quater ieiuno ventriculo cum pane toſto exhibitur, atrophiam corporis mirabiliter tollit. Interim vel totum corpus vel tantum partes diſtantes aliquoties eodem liquore inungende ſunt (manus, brachia, pedes). Quod ſi nec ſic curatio celerior ſuccedat, tandē procede ſequēte modo: (hæc cura magnetica etiam in febribus valet. vide infra de aridura. ℞. Ouum recens coque in Urina conſumpti (hominis) in ollula no-

*Aqua cō-
tra con-
ſumptio-
nem cor-
poris.*

ua, vt vrina ouum plane contegat, ebulliendo, donec ouum indurescat. Quod vbi factum fuerit, remoue ollulam ab igne, & ouum coctum hinc inde foraminibus perfora ligneolo acuto, vt foramina pertingant ad vitellum, postea idem ouum perforatum in eadem vrina reliqua coque semper vertendo ouum, donec vrina plane consumpta fuerit: postremo ouum sic paratum sepeli in aceruo formicarum. Quando itaque ouum à formicis consumptum & exesum fuerit, mirabili *συνπαθία* consumptio corporis desinit, & nutritio subsequitur pristina & elegans. Interim vero superioris liquoris vsus non est negligendus.

Cura magnetica consumptio- nis.

In *Atrophia puerorum* à dracunculis (seu vermiculis in cute, iuxta partes carnosas & musculosas à vitiatò nutrimento progeneritis) si quæ comedunt, nihil tamen apponitur, hæc cura est approbata. ℞. radicis bryoniæ ʒij vel ij, coque in lixiuio c cineribus quernis parato in pulticulam, qua pueris dracunculis laborantibus (imperata ante media mane) in loco calido (balneo) illine totum corpus & relinque aliquandiu, sic vermiculi per poros exerunt capita nigricantia. Itaque vniuersa cutis statim radenda est nouaculis. Amputantur hac ratione capita vermiculis consumptoribus (*Mit-esser*) & causa vitiatæ nutritionis aufertur. Hæc vero operatio semel atque iterum repetenda deinceps fuerit, donec nempe certum extiterit, vermiculos omnes esse sublato. Exinde pueruli balneentur aliquoties in infessibus illis, de quibus supra dictum est vel ex capitibus & pedibus veruecinis, vel ex corticibus salicum rubeis præparatis.

Dracunculi Mit-esser.

CACHEXIA.

Cachexia quælibet à quibuscumque nempe causis procreata, requirit resoluentia & corroborantia.

Resoluentia sunt omnia aperientia internorum viscerum. Sic nimirum omnis OEconomia totius corporis deprauata corrigitur.

Aperientia sunt tartarus vitriolatus, cremor tartari, Vinum Martis, Acidulæ tum naturales tum artificiales: quæ tamen omnia administranda sunt post præmissos vomitus, si illi commode fieri, & patientes ferre possunt.

Purgantia post illa vniuersalia habent locum quælibet, modo obseruentur obseruanda. Panchymagogen Crollij, It. specificum purgans Paracelsi & Mercurius dulcis hinc præcipue laudantur, Extractum Esulæ & ellebori nigri in pituitosa & Melancholia Hypochondriacâ profunt multum.

Confortantia desumuntur ex communioribus quibuscumque hinc inde, præstat spir. vitrioli in conferva rosarum, acetosæ, florum borraginis, buglossæ, violarum sumptus, Magisterium Corallorum item & perlarum, cæteræque aquæ Analepticæ vfitatæ.

Omnis porro Cachexiæ felicissimum auxilium est pulvis Cachecticus supra descriptus. Itaque is solus præmissis saltem vel vomitoriis; vel præcedente curâ aliquando purgantibus sufficit: quantumvis nimirum pulueris Cachectici vsus aluum moueat sæpius, nihilominus conuenientibus purgantibus interdum res expedienda, vt scilicet in corpore collectæ fæces, & ab vsu pulueris Cachectici quadantenus separatæ penitus excernantur.

In Virg

In Virginibus plerumque defectus mensium ad Cachexiæ causas accedit, unde fit illa deterior. Sollet quidem in vetulis pulvis Cachecticus etiam venulas uteri aperire, sed obstructio interdum tam pertinax, ut à solo illo aperiri nequeat. Dextre itaque observato tempore usitato fluxus mensium, quod est iuxta illum vulgatum versiculum:

Luna vetus vetulas, iuvenes nova Luna repurgat:

præsertim ubi in cursu adhibitæ curæ dolores circa lumbos & uterum animaduersi fuerint.

Vt igitur felicius procedatur, menses mouentia simul danda sunt, de quibus infra de suppressione mensium. Talia sunt aqua allij destillata & oleum Sabinæ. It. aqua asari, raphani, artemisiæ rubæ.

NB. Si ad puluerem Cachecticum addideris æqualem quantitatem Chalybis, præparati stercoris anserum iuniorum, & dederis priori quantitate, præsertim, circa instans mensium tempus & paliori Virginum & obstructioni mensium melius medeberis.

Pertinacissimas obstructiones mensium aperit lixiuium è scoriis seu recrementis reguli Antimonij, ebulliendo tantum cum aqua communi præparatum, & super ferrum vel silices candentes fufum, ut vapor per sellam perforatam ad naturalia contingat. Vide infra de suppressione mensium. Mercurialis in aqua cocta & pudendis applicata ciet menses.

His omnibus postea dextre subiici potest vel addi sectio saphenæ definito tempore fluentium mensium instituta. Antim. Diaphor. fixum ad expellendos menses etiam efficax est, si eius dosis usitata

quotidie cum guttis aliquot Essentiæ myrrhæ in aqua artemisiæ rubræ exhibeatur.

Hæc autem omnia moderanda sunt ad præscriptum ipsius naturæ & Canones artis.

HYDROPS.

Hydrops confirmatus difficulter curatur ; incipiens facile.

Nobiliora tamen medicamenta , vtendique ratio expedita , prætereaque subiectorum dispositio æquabiliter affecta , quandoque etiam hydropem confirmatissimum tollere visa sunt.

In singulis hydropis speciebus semper ab aperientibus emundificantibus per aluum, nunquam à Diureticis cura incipienda : Secus nimirum colluuius ventris tota ad renes confertim quasi coacta summam difficultatem parit.

Purgantia vniuersalia sunt;

1. Mercur. vitæ seu flores butyri Antimon. dosi sua ab initio à ḡiiij, in Extracto Ellebori vel Colocynthis, postea si vires ferant auctiori vsq; ad 10. & 12. per aliquot dies continuatus; præsertim in hydrope confirmato , stante tamen adhuc virtute ventriculi maxime prodest. In hoc casu nullos generat vomitus, sed tantum per inferiora purgat.

Nota: In senioribus hæc purgatio Mercurius vitæ producit procidentiam ani, quæ postea raro seu potius difficulter sanatur & curatur.

2. Flores Antimonij albi in oleo destillato (vt dictum est ad Crollium) & postea illo oleo in aqua frigida percussio, & in pilulas, puluere dulcificato bene, redacto etiam per inferiora aquam intercutem expellit, si sæpius exhibeatur.

3. Extractum compositum Crollij ad specificum Hydropis,

4. Extra-

4. Extractum Elaterij cum sp. V. factum. Dos. à ℥j ad iij, ad summum.

Post purgantia vniuersalia deueniendum est ad leniter aperientia & viscera interiora corroborantia, ita tamen vt semper diuretica admisceantur, partim in cibo & potu, partim etiam cum medicamentis ipsis leniter aperientibus.

Principes hic partes tenet puluis Cachecticus supra ℥j vel ℥iij, in decocto centaurij minoris maceratus per noctem, & postea colatura in 2. æquales partes distributa, & duabus auroris sese subsequentibus inuicem exhibita, idem quod Essentia Alhandal efficit.

In Ascite laudatur etiam Extractum Esulæ. It. diaturbith cum Rhabarbaro. It. gummi guttæ, sine omni mora enim materia in abdomine contenta euacuanda, præmissis tamen aperientibus & simul humorem cridum hepatis impactum præparantibus.

TYMPANITIS.

In Tympanitide simplici purgationes raro proficiunt, (exasperatur nimirum malum) in composita vero præsertim cum ascite sæpe purgantia præsertim Mercurialia & aquam & flatus excussent.

Est autem specificum in Tympanitide simplici *Liquor* liquor ex floribus thapsi barbati (thapsi arcanum *florum* *Thapsi* *barbati.*) etiam valet, sed liquor hîc præstat eo modo paratus, quo supra de ophthalmia liquor ex florib. Cichierij ad affectus Oculorum paratus est) cuius ℥j, aliquoties & quotidie sumptus in decocto seminis & radicis feniculi ventositates expellit.

Felicius id exequemur, si simul fiat fomentatio ventris hoc modo:

*℞. Urinae pueri mundi ℥iij,
lapidis prunellæ ℥ij.*

bulliant inuicem ad ignem lentum vsque ad ca-
sum tertiæ partis urinæ. Hac urina calida fomen-
tetur in petiis, facta insuper forti frictione cum
manu (hoc modo restitui viduam Marpurgi ab
omnibus Medicis relictam) post bene absolutam
curam, expulsis scilicet aquis & tumoribus tum
ventris ipsius tum reliquarum partium plane con-
sumptis, Colophonem imponant exsiccantia, qua-
lia sunt:

1. Essentia Croci Martis à Cröllio in fine spe-
cifici Hydropis descripta in conserua rosarum
antiqua, vel etiam in Rob. Ebulino aliquoties ex-
hibita.

*Diacube-
bæ Para-
celsi.*

2. Diacubebæ Paracelsi, quod sic fit:

*℞. Cubebæ h.e. granorum myrtillorum exsiccato-
rum,*

sem. ocymi,

Caryophyllor. ℥ijß,

santalor. omnium, spodij,

sem. 4. frigid. maiorum excorticatorum an. ℥j.

succini albi ℥ij,

sem. Endiuie, portulacæ, lactucæ an. ℥ß.

puluerisata omnia subtilissime & cum sacch. ℥iiij
in aqua Cichorij soluti F. Electuarium, cui adjicia-
tur syr. granat. ℥jß. Hæc mixtura ℥ij, vsque ad
℥ß, sæpius exhibeatur.

3. Spiritus Guaiaci cum Rob. Ebulino sumptus
ad sudores eliciendos, feliciter exsiccant.

In Tympanitide arcanum cumini & carui phi-
loso-

loſophicè preparatum poſt primas purgationes leniores, ne malum exaſperetur, eius aliquot guttula cum ſudoriferis & aliis ſpecificis exhibentur.

Tres ſunt Hydropiſ ſpecies.

Aſcites,

Tympanites &

Anaſarca:

quarum periculoſiſſima eſt Tympanites : ſecundum locum obtinet Aſcites : Anaſarca cæteris curatu facilior. Commendatur hic lixiuſium ex cineribus vitium, ex cineribus de extremitatibus frondium iuniperi cum vino albo factum, cui tamen aromata & ſaccharum melioris ſaporis conciliandi gratia imponere licet. Hoc lixiuſio non pauci mire ab hydrope liberati.

Martis quoque hæc præparatio conueniens eſt, *Martis præparatio anti-hydroptica.*
 diſſolue limaturæ ferri $\mathfrak{z}\text{ij}$, in Aqua fort. $\mathfrak{z}\text{viij}$, paulatim & ſucceſſiue affundendo, digere per noctem, deinde aquam fortem per alembicum ex arena abſtrahe, habebis $\mathfrak{z}\text{ij}\mathfrak{s}$, croci rubicundiſſimi, ſuper quem in igne leniter prius exſiccatum funde ſpiritum vini vulgarem, & appoſito alembico cæco digere in arena, & ſpiritus vini rubefcet, quem à ſæcibus decantatum deſtilla in Balneo ad oleoſitatem. Eſt perutile in Hydrope exſiccando, & viſceribus corroborendis, præmiſſis enim vniuerſalibus & medendi methodo ſi poſtea eius guttæ 9. vel 10. hydropico mane & vesp̄eri in ſimplici granorum iuniperi decocto propinentur, facile morbum tollit & expellit.

ASCITES.

In Aſcite, quæ omniū comuniſſima, ſine omni mora materia in abdomine contenta euacuan-

da, præmissis tamen aperientibus & simul humorem crudum hepatis impactum præparantibus.

Fiat igitur statim decoctum, quod

℞. rad. Ellebori nigri præparat.

mechoacannæ an. ʒss,

galangæ ʒj,

fol. sen. Alex. mund. ʒj.

sem. anisi,

fœniculi an. ʒss,

Carthami ʒss.

Infunde in s. q. decocti aperitiui per noctem manē coque ad ʒviiiij, addendo sub finem cocturæ Rhabbari ʒss, sacchari ʒij, Colentur, Fiat Apozema non clarificatum pro 3. aut 4. dosibus, addendo ad vltimam dosin specierum diaturbith cum Rhabbaro ʒss aut ʒj. Post tres doses Apozematis, exhibeatur dosis Merc. laxatiui aut præcipitati cum sole, cum extracto Colocynthidos & scammonij, aut exhibeatur ʒj ad ʒj, extracti Esulæ toties à Rulando ad hunc morbum decantati; præparationem vide in notis ad Crollium.

Huc referri etiam potest spir. vitæ aureus Rulandi, qui fit cum spir. V. Maluatico ex trochiscis alhandal extracta tinctura, quæ pro quantitate Trochiscorum & spir. Vini propinatur. Hinc exhibeatur per dies tres continuos diureticum sequens:

℞. rad. Ebuli ʒss,

fœniculi,

polypodij,

petroselini an. ʒijss,

rad. irid. Mj.

Ellebori præparat.

mechoac

mechoacanne an. ℥ij,

fol. senna ℥j.

Cort. interiorum sambuci ℥jss,

flor. sambuci,

geniste an. p iij,

fl. lauendulae p ij,

sem. fœniculi,

dauci an. ℥jss.

Zinziberis,

galange an. ℥jss.

Infunde in s. q. aquæ gratiolæ & florum sambuci
per noctem, mane leuiter coque ad ℥viiij. vel circi-
ter exprimantur, Colaturæ adde

syr. Eupatorii,

byzzantini an. ℥ij,

aq. Cinnamomi ℥jss.

adde semper, si alius non respōdeat Extracti Tro-
chiscorum Alhandal aut sp. Vitæ aurei quot visum
fuerit: aut addatur succi radices iridis nostratis, na-
sturtij & corticis viridis sambuci ℥ss ad ℥iiij, Apo-
zematīs dicti: imò si succi dicti ad ℥ij vel ℥jss,
propinentur cum aqua communi tantum, poten-
ter aquam educunt.

Debet etiam interdum, ne scilicet semper pur-
getur eger & vires labascāt, exhiberi Cremor Tar-
tari aut magisterium eiusdem, aut syrupus de Eu-
patorio, corticibus Citri & oxymel scilliticum cū
aqua melissæ, fœniculi, agrimonix, apij, Cinamo-
ni dilutus. It. Tabellæ sequentes.

℥. pulueris dialacca,

diacurcume an. ℥ij.

saecb. soluti in aq. halicacabi ℥jss.

tinct. Martis (supra in hamorrhag. tradite) ℥ij

Q

ol. nuc. moschate destillate, g ij.

F. l. a. Rotulæ de quibus sumat \mathfrak{z} ij, 3. hor. ante & post potum. It. vtatur Electuario sequente, quod

℞. rob. sambuci \mathfrak{z} ij,

mithridatij \mathfrak{z} ss.

spec. diarrhodon Abbatis,

solut. perlarum,

ocul. cancror. preparat. an. \mathfrak{d} j.

syr. de Eupatorio q. s.

sp. Vitrioli \mathfrak{d} ss.

F. Elect. de quo manè & vesperi 3. horis ante cibum sumat ad quantitatem auellanae.

Potest quoque venter foueri decocto, quod fit ex herba menthae,

origani an. \mathcal{M} ij,

flor. sambuci,

meliloti an. p ij.

sem. carui \mathfrak{z} jss,

bacc. lauri \mathfrak{z} ij.

stercoris Caprae ad pondus omnium, coq. in lixio & ex aq. simplici cum decocto aut herbis ipsis calidis foueantur partes tumidae, post fomentum applicetur Emplastrum de baccis lauri.

Hinc accedatur ad ea, quæ proprietate occulta ad quemlibet hydropem faciunt.

1. Est aqua Lumbricorum terrestrium rubrorum, cuius descriptionem vide in notis meis Crollij.

2. Aqua sequens:

℞. Vitrioli & Tartari an. \mathfrak{lb} j,

rad. vincetoxici \mathfrak{lb} ss,

spir. V. pintam vnā,

stent in infusione per 3. dies, postea destillentur in arena per alembicum, aquæ destill. adde gutt. ali-

quot

quot sp. Vitrioli ad gratam aciditatem, detur singulis diebus tribus vicibus in decocto Vincetoxici cochl. j. Vrinam properanter mouet, intemperiem corrigit & obstruit. tollit.

3. Pulvis bufonum, vide notas ad Crollium:

4. Stercus anserinum, vide ibidem:

Pro potu vtatur sequente Iulepo:

℞. aquæ petroselin,

halicacabi an. ℥v,

aq. flor. sambuci ℥ij,

spir. Vurioli ℥ss,

aut lap. prunell. ℥ss.

syr. de s. rad. ℥ijss.

M. aut vtatur vino Absinthiaco chalybeato, &c.

Tandem tumore sublato ad ea veniendum, quæ reliquias discutere, & partem affectam roborare valent, qualia sunt aqua Theriacalis, decoctum ligni Guaiaci, Sarsaparillæ, Chinæ, balnea Sulphurea & aluminosa. Aut

℞. rob. sambuci ℥ij,

Sal. Card. bened. ℥j,

mithridatij ℥j,

syr. de Card. bened. q. s.

ad consistentiam Electuarij quod assumat 2. vicibus & in lecto aut stupha duobus matutinis fudet aut

℞. rad. sarsaparille,

rasura Guaiaci an. ℥ss,

sassafras ℥ij,

infunde in s. q.

aq. communis per hor. 24.

postea coque ad ℥vj.

Colatura adde syr. de Card. benedicto,

℞. ij.

de scabiosa an. ʒvj,

Sal. Card. benedict. ʒj,

aq. Cinnam. ʒij.

M. pro 2. dosibus ante introitum laconici, aut detur dosi bezoardici mineralis, aut antimonij fixi diaphoretici cum ʒ ij, lapidis bezoardici.

Hepar roboratur Electuario de scoriis ferri, Electuario diambrae ad eius ʒij, adde conseruae rosarum rubrarum antiquae ʒjss, Croci Martis ʒj.

Quod si tumor pedum, vt plerumque fit, simul adsit, tunc fiat lixiuium ex Cineribus quercus, & in lixiuio dicto superius pro fomentatione herbae adjiciantur, & coquatur vsque ad consumptionem mediae partis. In lixiuio intingantur lintea cruda, quae exprimantur & ita calide applicentur cruribus.

Aut si tumor adhuc aliquis ventris & tibiaram adsit, tunc panis niger in vino & modico aceto coquatur ad consistentiam pultis seu Cataplasomatis, & extendatur super pannum lineum, atque superimponatur ventri toti, relinquaturque per 24. hor.

Postquam detumuit, ponatur versus genua semper descendendo vsque ad pedes.

Quod si nec his tumor cedat, aut tanta adsit copia, vt resolui non possit, conuenientissimum est tibiis applicare cauteria potentialia, 4. digitis supra malleolum aut 4. digitis infra genua: quo solo remedio qui ab aliis incurabiles censebantur, tumores crurum & ventris sanari vidimus.

Alij applicant folia Bardanae dictis partibus tumidis, saepius mutant, & sic aquam contrahi & consumi dicunt.

Sitis

Sitis si adsit magna, vt tolerare nullo modo eam possit, tunc & sp. Sal. in vino granatorum exhiberi potest, vel Sal absinthij à gr. iij ad viij, cuius exhibitionem si continuaueris aliquandiu, amplius non sitiet.

ANASARCA.

In Anasarca, quia semper adiunctus est humor pituitosus, viscosus & crudus ad euacuationem ineptus, ante euacuantia medicamenta præmissis tamen lenientibus, præparantia adhibenda sunt, alterantia & concoquentia, qualia sunt, imprimis syrupus de Eupatorio, de absinthio, oxymel compositum, dissolue in aqua agrimonie & absinthii.

Præparato humore euacuatio supra dictis instituenda, interposita tamen preparatione & coctione humorum, vt & confortatione viscerum, imprimis hepatis & ventriculi: imprimis vomitum excitare licet Sale præparato, aut aqua benedicta, vt ventriculus à crudis humoribus liberetur, hinc ad ea, quæ urinam & sudores mouent, accedendum, vbi maxime commendatur aqua Iacobi VVeckeri tantopere in Hydrope celebrata.

℞. liquoris Tartari destillati,

aque gentiane (cum aq. simplici per vesic. facta) VVeckeri.

rheriacalis an. ʒij

sp. Vitrioli,

ol. Sulphuris an. ʒx.

Capiat æger à ʒij ad ʒss cum acet. ante ingressum Laconici.

Maximum quoque arcanum in hoc morbo est gratiola, quæ semper in copia tum purgantibus, tum aliis medicamentis admiscenda: potest etiam ex ea fieri Extractum vel Sal, ex quibus com-

ponuntur pilulæ hydropicæ :

℞. Extr. gratiola,

mechoacanna an. ʒj

Sal gratiol. gr. vj.

F. pilulæ, purgant per aluum & Vrinam, si non satis purgant, adde Extractum trochischorum al-handal c. sp. V. Maluatici factum, quamdiu visum fuerit.

Possunt etiam hic nonnunquam adhiberi scarificationes in pedibus, femoribus & naribus.

Tympanitide, quæ semper serosam materiam habet adiunctam cum flatibus, eadem omnia, quæ in *Ascite* præscripsimus, quoque proderunt, nisi quod *Carminatiua*, cuminum, anethum, caruum, fœniculum, daucus assumantur.

Clysteres in hoc affectu ab initio iniiciantur ex decocto carminatiuo cum ol. anethi & rutæ.

Ventriculus frigidus, qui semper adest, calidis appropriatis alterandus, vt spec. diacumini, dialaccæ, diarrhodon Abbatis, diacurcumæ in tabellis cum oleo Caryophyllorum, anisi, aut cum conserua menthæ, pulegij & theriaca ana: profunt etiam syrupus de Canella, oleum Caryophyllorum, mastichis, destillatum, sp. absinthij, cumini & carui, illorum gut. aliquot cum sudoriferis propinquantur.

Hepar vero calidum refrigerandum extrinsecus appositis succo Endiuiz, Cichorij cum pauco acetri, & vnguenti rosati assumtis intrinsecus nonnunquam appropriatis refrigerantibus.

Ventriculus externe muniendus oleo nardino, mastichino. Emplastro aliquo aut sacculo: maxime vt in reliquis hic prodest Cremor tartari, tinctura tartari, ol. Sulph. & sp. vitrioli.

Cucur-

Cucurbitæ magnæ cum multa flamma applicentur vmbilico, incantamenti instar, flatus discutiant, teste Galeno.

In reliquis progrediendum vt in Ascite.

Commendatur quoque pro insigni Hydrago-
 go gummi guttæ à ḡ iij ad viij, vel etiam ḡß exhi-
 bitum, cum aliis commodè exhibetur, vt cum
 Crem. tartari stimuli loco reliquis purgantibus,
 addito correctiuo, corrigitur speciebus diambrae
 & oleo macis (exhibetur etiam in podagra, Cache-
 xia & aliis morbis serosis.) Vtilis est etiam succus
 Elaterij stimuli loco exhibitus in pilulis appro-
 priatis: prodest quoque gelapium, vt

℞. Gummi guttæ ḡ viij,
 pulueris rad. gelapij ḡßß,
 spec. diambrae ḡ jv.

cum ol. Cinam. F. pilulæ.

Poterit etiam purgari cum Turbith solo, aut fieri
 Apozema, quod

℞. Fol. senæ ḡij,
 turbith ḡßß,
 hermodactylorum ḡij,
 Cinamomi,
 Zinzib. an. ḡj.

infunde & coque vt dictum in præcedentibus, F.
 Apozema.

Si Vapores ex humoribus resolutis diaphrag-
 ma petant, & fiat angustia pectoris, injici potest
 Clyster.

℞. Florum Chamomillæ,
 Soldanellæ,
 Centaurij m. an. Mj,
 sem. Carthami,

bacc. lauri an. ℥℥,

F. decoctum, cuius ℥℥. ℥℥j.

mell. rosati, ol. Chamomilla an. ℥ij.

F. Clyster miscendo.

Diæta in Hydrope: panis fiat ex optima farina, quæ misceatur cum radice Rusci, itidem in farinâ redacta. It. semine fœniculi, anisi, carui.

Vinum sit vel Card. benedicti vel absinthij cum Rusco Chalybeatum. Aq. fl. sambuci, spiritus sambuci.

NB. Potus aquarum dulcium nocent Hydro-
pici, Sulphurea v. & nitrosa & Terebinthi-
nata profunt.

Balnea quoque plurimum conueniunt, quibus incocta fuerint absinthium, flores Ebuli, Sambuci, agrimonix, Chamomillæ. It. parum nitri. Vide obseruat. 25. Bartholomæi Caprolij.

RENUM VITIA.

INFLAMMATIO RENVM.

Inflammationem Renum caute oportet tractari. Nisi nimirum omnia prudenter fiant, sæpe gra-
uissimi morbi subsequuntur. Itaque nec purgantia
æcria, nec digestiua intempestiua proficiunt.

Paracelsus inflammationes renum vocat febres renum, quæ semper concomitari solent.

Cura consistit tum in externis, tum in internis medicamentis.

Internis: qualia sunt, quæ proprietate quadam humiditatis connatæ inflammationes tales extin-
guunt; lapis prunellæ citissime expedit hoc ne-
gotium, modo alius sit libera, alioquin leni Ex-
tracto mechoacannæ aut infuso Rhabarbari expe-
dienda. Solemus interdum in hoc casu decoctum
pruno-

prunorum dulcium cum aqua tartari (in qua tartarus purissimus decoctus est; Clysteres etiam hinc non incommodi) feliciter exhibere.

Aluo itaque expedita lapis prunellæ in aqua simplici solutus tantum, & saccharo edulcoratus inflammationem aufert. Venus noxia est.

Extrinsecus valent vnguenta ex rosis. It. liquor ex semine papaveris, hyoscyami, solani vel similibus. Camphora quoque in oleo amygdalarum amararum soluta & loco dolenti illita valde inflammationi resistit. Externe etiam valet Vnguentum rosatum Mesues cum oleo amygdalarum amararum & scorpionum temperatum. Venus omnino fugienda.

Secretum in inflammationibus Renum est Succus Astacorum seu Cancrorum fluuiatiliū crudus, ex contusis nimirum expressus, & cum alio iuseculo vel decocto prunorum exhibitus semel vel bis cochl. j. (non tamen neglectis externis.)

OBSTRUCTIO RENVM.

Deoppilatiuum Renum certius & euidentius nullum est, quam quod ex vitriolo & tartaro conficitur. Tartarus itaque vitriolatus, specificum item purgans Paracelsi hic omnem absoluunt paginam, præsertim si sit obstructio recens, nec ab impactis grandioribus calculis facta (alia est cura obstructionis Embryonatae seu incipientis, alia confirmatae.) Hæc nimirum curam aliam requirit, de qua in Nephritide proprie sic dicta.

CrySTALLUS tartari illis æquiualeat; nam obstructions & tartarum ipsum soluit expellitque.

Quandoquidem autem obstructions venarum omnes fiunt à tartaro, sitæ illæ recentes siue

confirmatae fuerint: praestat specificum in medium adducere, cuius vi & proprietate insita tartarus in omnibus partibus corporis humani genitus mirabiliter expellitur, adeoque omnes obstructions maximopere expelluntur, cum videatur imprimis eius virtus in Renum hac affectione accommodata esse.

Vnice valet ad obstructionem antiquam etiam à calculo grandi ortam; quem insensibiliter & penè sine omni dolore in mucilaginé quotidie cum vrina excernendam soluit & paulatim absumit.

Paracelsus vocat preparationem ludi humani, quam passim commendat, nuspiam tamen eius preparationem genuinam reliquit. Illa est talis: *℞.* Ludum seu calculum ex corpore humano exsectum, vel etiam aliis modis deturbatum, hunc pulverisatum leniter primum calcina igne rotæ, postea flamma reuerberij per gradus eo adige, ut videatur plane in Salem abiisse.

Noietur secreta calcinatio alia (hæc nulli hætenus à me communicata.) *℞.* pulueris Ludi part. j. pulueris Carbonum præsertim faginarum part. ij. misce inuicem: postea in tigillo tantum superne tegula seu operculo tecto vre in furno figulino 24. horis & spiritus Carbonum duritiem lapidis omnino beneficio ignis emollit, ipsi vero carbones non absumuntur. Hinc misturæ affunde aquam feruentem, vel coq; in aqua feruente, & pulvis ludi soluitur in aquam citrinam, qui color est à fœtido Sulphure ipsius ludi. Si quid residuum fuerit ab hac solutione, denuo exsicceetur, & adiecto puluere carbonum recenti vicissim calcinetur, ut antea. Solutiones omnes euaparando redige in Salem,

Ludi Pa-
ra. l. s.
prepara-
tio.

lem, secundo coniunge omnia cum puluere carbonum & vicissim calcina. Idem solue in communi aqua ebulliendo, vt sincerior pars post euaporationem repetitam transeat in Sal. candidum, sæpius in crystallos abeuntem, si in loco humidò frigido, aliquandiu repositus fuerit. Hunc elegantem Salem coniunge cum spir. Vini optimo & ex retorta per multa Cohobia tamdiu destillando vrge, donec penitus cum sp. Vini transierit: postea sp. Vini in leni B. aufer, & relinquitur oleum ludi humani, cuius gutt. iij, vj. x. ad xij. exhibitæ in liquore conuenienti aliquoties, singulis diebus tantum semel, obstructiones tartarcas totius corporis (in cerebro, lingua) nominatim vero Renū feliciter soluit, & tartarum expellit, valet etiam in tartaro confirmato.

Adiuuat obstructionem Renum soluendam externa inunctio ab vnguentis communioribus. It. valent Emplastra, infessus, Cataplasmata & similia.

Memorable est in hoc casu oleum Terebinthinæ cum oniscis viuis mixtum, & loco dolenti illitum. It. *Terpentin auff blauven Papier* loco Renum imposita, *bis 7 er dörre vverd*, bonum.

Simile fit ex Oculis cancerorum eadem virtute, licet paulo inferiore) pollens.

Atque hoc modo omnes lapides per Alemb. in olea sua redigi, & in vsus medicos conuerti possunt.

Hoc specificum (ex ludo) vnice valet ad obstructionem antiquam, & à calculo grandi causatam, quem insensibiliter & pene sine omni dolore in mucilaginem quotidie cum vrina excernendam soluit, & paulatim absomit. Huc refer salem

contra calculum apud Crollium.

*Spiritus
glomorū
Cynosba
ti.*

Paracelsus ex callosis istis glomis in cynosbate nascentibus (rosa canina) quos ille vocat simile (h. e. expulsio calculi mei) ad calculum expellendum, arcanum præparat, cuius tamen compositio nuspiam extat. Ego sic paravi : Ex copiosa quantitate ipsorum mense Maio & Iunio collectorum & incisorum, remotis vermiculis aut aliis infectis in interioribus alias cavitatib. reperibilibus per fermentationem cum aqua & fermento communi ipsis putrefactis elicui spiritum & aquā per vesicam. Ex capite mortuo in cineres conuerso extrahi Sal, quod purificatum cum spiritu coniunxi, & aliquandiu digerendo maceraui, tandē cum argilla miscui, & igne nudo super eiusdem glomos in receptaculum maius spiritum vna cum sale destillando prolicui, vt nempe totum Sal simul transiret : illa quæ in Recipiente erant, expressi & expressum per retortam igne arenæ in fine non vsquequaque forti, ne Empyreuma redoleret; destillaui in modum arcani, simili ratione ex vegetabilibus eliciendi. Eius gijj vsque ad xij, in conuenientibus liquoribus exhibitæ, & sæpius datæ, calculum insensibiliter expellunt. Alias si puluis istorum globulorum tantum maceretur in Vino & illud exhibeatur (in forma infusi per colaturam) per aliquod tempus, idē facere experientia docuit, sed remissius.

In obstructione Renum à Calculo totali vel etiam, vbi vretes (vt in Ischuria & Nephritide) & vesica à calculis in eam regionem detrusis omnino fuerint obstructi, vt ne gutta quidem vrinæ prolabi possit, præsentissimum est, si Vrina hirci
recen-

recentissima ex viuente adhuc hirco, (calide
cochl. j.) cum vesica extracta potanda detur, & o-
mentum cum intestinis statim ventri, pubi, & pe-
ritonæo fuerit applicatum. Sic nimirum Calculus
repente consumitur sine læsione vasorum & pa-
tiens liberatur.

EXULCERATIO RENVM.

Exulcerationem Renum recentem curari pos-
setum Dogmatici, tum Hermetici profitentur.

Inueteratam incurabilem esse conclamatum est
apud illos; ab his vero eandem sanari posse expe-
rientia docuit, sic referente Garzia ab Horto.

Indi in exulcerationibus Renum & Vesicæ a-
loen plantam probe tusam & cum lacte mixtam
propinant iis, talia patientibus, non sine magno
successu (aliquot dies continuè) & ægrorum com-
modo: illico nimirum curari Garzias affirmat.

Practici solent aliquoties pilulas aloeticas in
hoc casu exhibere non sine patientis commodo
(ex aloë cum puluere lumbricorum terrestrium
& chalybe. præparato) per aliquot septimanas.

Nonnulli Terebinthinam claram Venetam ꝑ
pondere cum vitello oui j. dissolutam & postea in
brodio gallinarum discussam exhibent sæpius.

In aliquot exemplis obseruatione deprehendi,
Mercuriū dulcem hīc multū posse, si primum ex-
hibeatur, (iusta dosi aliquoties in septimana, vt
bis vel ter pro viribus ægrotantis) vt non tantum
impuritates totius corporis, sed imprimis Renum
eluantur.

Huic si succedit spiritus Mercurij dulcis, nulla
exulceratio refragatur.

*Spiritus
Mercurij
dulcis.*

Spiritus Mercurij Dulcis est talis:

℥. Mercur. sublim. CrySTALLINI (non Mercur. dulcis) quantum placet, tere in puluerem impalpabilem, superfunde in cucurbita non nimis alta opt. sp. Vini abstrahere per alembicum ex cineribus, reaffunde destillatum liquorem; ac denuo destilla, perge per cohobja tamdiu, donec tandem destillatum spir. Vini oleum quodammodo albicans videatur per alembicum transire, quod alio excipulo collige. Super caput mortuum residuum in cucurbita funde alium spir. Vini recentem, procede simili ratione ut antea, donec nempe omnia in oleum seu spiritum albicantem prodierint. Hic spiritus Mercur. exulcerationibus Renum & vesicæ mirabiliter operatur; si eius guttæ ij vel iij, quotidie semel atque iterum in aqua radices nymphaeae, Equiseti, plantaginis, exhibeantur.

Consolidationem tempestive absoluit conservæ rosarum part. ij. (simplex sine admixtione sp. vitrioli propter exulcerationem, cum semine hyperici part. j. mixta, quantitate auellanae & in fine curæ per aliquot dies vesperi exhibita. Hoc modo etiam inueteratissimæ exulcerationes tolluntur feliciter.

DOLOR NEPHRITICVS.

In doloribus Nephriticis sistendis par est, ut causam remoueamus; quod si vero ea tam efficax & immanis fuerit, ut cessionem facere recuset, sæpius per obliuationem quandam viæ tentandæ sunt, & in ipso paroxysmo opera danda, ut dolor sedetur, & calculus in viis, vreteribus, in vesicam descendat.

Itaque & emollientia & resoluentia & dolo-
rem

rem mitigantia tam externa quam interna maximo cum fructu accersanda sunt, ac interdum induciæ faciendæ, (per anodyna) ne cruciatus nimis diuturni periculum creent. Hæc igitur relinquuntur sagacitati ipsius Medici.

Cum plerumque Calculus impactus tantos cruciatus progignere soleat, operæ pretium est, ut resoluentia calculum, si dolores non vrserint, prius sæpius adhibeantur, antequam nempe calculus loco suo motus & angustioribus meatibus intrusus eiusmodi dolores creet. Non nimirum omnino tutum est, talia resoluentia (emollientia semper præmittantur) propinare, nisi & certus fueris de vreterum mollificatione & amplitudine.

Quod si tamen extremo morbo extremum remedium adsciscendū fuerit, utiq; superiora specifica locum hîc maxime habere possunt, præsertim illud, quod ab vrina hirci laudabile est.

Conuenientius in hoc affectu nihil est, quam si Mercurius dulcis semel atq; iterū iusta dosi exhibeatur; quinimo Nephriticus dolor raro infestare solet eos, quî pilulis istis Mercurialibus singulis mensibus vtuntur. Hac nimirum ratione ductus amplificantur & calculi deinceps sponte excernuntur.

Quod si interim dum ista fiunt, specificum ludi humani vel lapidum Astacorum certa sua quantitate assumpta fuerint (quod nempe non tantum calculum Renum & vesicæ, sed vniuersi corporis tartarum exterminat) minus deinceps Nephritici dolores extimescendi fuerint.

Externe vnguentum rosatum Mesues &c.

CALCVLVVS RENVM.

In cura Calculi ab initio Clyster iniiciendus leniens & flatus discutiens, ne scilicet flatus & excrementa in intestinis contenta renes comprimant & dolores augeant.

Flatus dico, quia calculosi plerumque generant flatuum copiam propter ventriculi imbecillitatem.

Fortes autem clysteres & diuretica, solaque solutiva ab initio deuitanda, quia humores agitant, qui agitati ad renes decumbunt & dolorem augent.

Diuretica vero serofos humores ad renes dirigunt, vnde dolor quoque augetur.

Statim quoque regio renum inungatur oleo sequenti:

℞. Ol. scorpionum part. j.

Terebinthina part. ss.

Superposito Emplastro, quod

℞. Cerati infrigidantis Galeni ℥ijss,

ungu. rosati Camphorati ℥ij,

laudani opiatii ℥jss.

extendatur super alutam, qua regio renum tegatur.

Intra Corpus assumat olei amygdalarum dulcium ℥ij, in iusculo aliquo cum essentia Croci g. vj. vel Croci ipsius ℥ss, ut viæ laxentur.

His peractis si patiens Plethoricus fuerit, vena secari potest, ne sanguinis multitudo ob dolorem & tensionem in partem dolentem ruat ac dolorem augeat.

Offerri etiam potest dosis laudani opiatii, imo si dolor sit vehemens, ex eo fieri potest Emplastrum renibus

renibus applicandum : detur etiam syrupus de mucilaginibus cum emulsione 4. sem. frig. maiorum : hinc exhibeatur Bolus ex Cassia recens extractus.

Et si dolor non remittat, fiat balneum in quo p[er]ger sedeat vsque ad brachia:

℞. Rad. malue,
 altheæ an. ℥ij.
 flor. Chamomilla,
 meliloti an. p iij.
 restæ bonis p vj.
 sem. fœniculi ℥viij,
 lini ℥iij,
 bacc. Iuniperi Miiij.

Coque in s. q. aquæ pro balneo, in quo commoretur per horam j. vel 2. Post 2. horas si non remittat dolor, parum se moueat ambulando per cubiculum, & iterum ingrediatur balneum, in eo sedens assumat ḡvj. olei oculorum cancerorum (quod præparatur) sequenti modo:

℞. Pulv. ocul. cancerorum ℥v,
 olei tartari per deliquium facti ℥vj.

Mista digerantur in B. vel fimo equino per 15. dies; postea coagula materiam in phiola in arenâ locatam, tandem puluerisâ; puluerem cū sp. vini extrahe in formam olei spississimi abstrahendo inde sp. Vini redige: dosis à ḡiij ad vj. in aqua petroselini vel ononidis cum syrupo de mucilaginibus ℥jss, aut si careas oleo isto:

℞. Oculor. cancerbrum præparatorum,
 trochiscor. de Alkekengi opt.
 puluerisatorum ana ℥ss.

detur cum Syrupo dicto: potest etiam Cataplas-

matis loco applicare regioni Renum Nasturtium
in lacte coctum.

Hinc ad ea, quæ proprietate quadam Calculum pellunt, accedendum, quæ omnia dolore prius præfente in balneo afferenda, in quo æger, vt dictum, commoretur, præmissa tamen, si inducias patiatur dolor, purgatione leni, quæ fit apozemate aut syrupo aliquo.

℞. Fol. senn. Alexandr. s. s. ℥j,

fruct. alkckengi ℥ß,

Rhabbarbari electi,

trochisc. de agarico an. ℥j,

nuc. moschate ℥ß.

Decoque in s. q. aq. comm. ad ℥vj. colaturæ adde
syr. de 5. radicibus.

de Cichorio cum Rhabbarbaro an. ℥jß.

F. Apozema pro 2. dosibus.

Medicamenta, quæ proprietate quadam contra hunc morbum faciunt, sunt:

Aqua
Antinephritica.

1. Aqua Antinephritica:

℞. Rad. resta bonis lbj.

minutim concisæ macerentur in vini generosi lbij, per 3. dies. Deinde exprimantur & colentur. In colatura macerentur:

Rad. petroselin,

ery gy,

parietaria,

herb. herniariae,

saxifragia cum toto an. ℥iiij,

fruct. alkckengi,

gran. juniperi conquassat. an. ℥iiij,

sem. fœniculi,

urtica,

melo-

melonum,

milij solis ana $\overline{z}ij$.

Omnia incisa in dicta Colatura macerentur per 4. dies, fortiterque exprimantur, expressio adde succi portulac. lbij . destillentur per Alembicum. Dosis Cochl. ij , tum præseruationis tum curationis ratione.

2. Commendatur sequens, quam aq. Fuckero-
rum aliqui nominant: *Aqua Antinephritica Fuckeryum.*

 \mathcal{R} . Rad. liquiritia $\overline{z}ij$,

petroselinum,

ononidis,

pimpinella ana $\overline{z}j\beta$,enula $\overline{z}j$.rasura ligni sassafras $\overline{z}ij$.fol. hederæ terrestris Munij .

sem. feniculi,

urtica an. $\overline{z}vj$,succu hederæ terrestris $\overline{z}v$.

præmissa per 3. dies infusione destilla, aqua seruetur, cui syr. de Caryophyllis vel de Canella pro condimento admisceri potest, dosis ut præcedentis. Huc spectat oculor. cancerorum oleum supra descriptum.

Vt autem reliquæ & mucus in renibus & vesica existens expurgetur, & dictæ partes corroborentur, nodulum sequentem in vino maceret, & singulis diebus matutinis haustum, nodulo tamen expresso, assumat.

Nodulus sit talis:

 \mathcal{R} . Ligni sassafras,nephritici an. $\overline{z}j\beta$,

rad. polypodij,

petroselini an. $\mathfrak{z}\text{ij}$,
 restæ bouis,
 pimpinella,
 sanguisorba an. $\mathfrak{z}\text{ij}\mathfrak{ss}$,
 asparagi,
 iridis nostr. an. $\mathfrak{D}\text{ij}$,
 florentina $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$,
 turbih albissimi $\mathfrak{D}\text{ij}$.
 herb. rorismarini,
 fragaria,
 saxifragia,
 pimpinella an. $\mathcal{M}\mathfrak{ss}$.
 flor. rosarum,
 borraginis pj .
 sem. anisi,
 fœniculi,
 sileris montani an. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.
 fruct. alkekengi $\mathcal{N}^{\circ}\text{vj}$,
 Cinamomi electi $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$,
 macis $\mathfrak{D}\text{ij}$.

Contusa ligentur in syndone rubro. F. nodulus in $\mathfrak{H}\text{ij}\mathfrak{ss}$ Vini per 3. dies macerandus.

Alternis quoque diebus capiat $\mathfrak{z}\text{ij}\mathfrak{ss}$ terebinthine lotę in aqua Halicacabi & interdum cum Syrupo sequente aut etiam in vino calido cum sp. ri us Terebinthinæ $\mathfrak{D}\mathfrak{ss}$. It. ad libitum tempore matutino in usu habeat Morsulos Imperatorios, quibus ol. nuc. moschatae destillat. instillet gutt. j. ad iij.

Sympus fiat ex syr. de 2. radicibus $\mathfrak{z}\text{ij}$. lupulo $\mathfrak{z}\text{ij}$,
 a. petroselini,
 halicacabi an. $\mathfrak{z}\text{ij}\mathfrak{ss}$.

Capiat cochl. j. vel ij. cum spiritus Terebinthinæ $\mathfrak{D}\mathfrak{ss}$.

Si à potione (dicti iam noduli) alius non sit libera, aliquo ex superius dictis syrupis, aut alio ad placitum purgante leniter purgetur.

Si lignum Nephriticum verum haberi possit, *Ligni Nephritici vis.* maceretur $\frac{3}{4}$ in vino per 7. dies, vinumque bibatur mane: ab eo assumpto, se exerceat aeger.

Ad miraculum si repetatur, renum calculosam dispositionem emendat, eos confortando & materiam lapidis sine molestia educendo.

Celebre Nephriticum paratur ex capitulis illis callosis in fructibus Cynosbatæ siue rosæ caninæ innasce solitis, Germanis *Schlaffopffel*. Capitella illa per medium dissecta callosa sunt, ac in centro eorum plerumque reperiuntur vermiculi vini. Præparatio fit ex exsiccatis & puluerifatis, exemptis tamen vermibus, in modum extracti cum spiritu vini, præparatur. Vide prolixius notas meas ad Crollium.

VESICÆ AFFECTVS.

CALCVLVVS VESICÆ.

Lithontripticon famosum ex mille pedibus describitur in notis ad Crollium: quo resolui calculum oui magnitudinem excedentem.

Methodum medendi calculo tradit Mercatus Tom. 3. l. 4. c. 10. Præter ista omnia maxime utile est, vt quolibet anno expurget humores crudos cum cassia & Terebinthina.

Post purgationem venæ sectio, & post Vrinæ procurationem Euacuatio etiam singulis mensibus potest institui.

Huius (supra dicti) specifici administratio est talis: 1. Purgetur patiens calculū Vesicæ purgante conueniente. Præstat in hoc casu specificum pur-

gans Paracelsi, acres purgationes reliquæ hic minus locum habere possunt.

2. ℞. pulu. Oniscorum à ʒʒ ad ʒiiij, sp. Vini, à ʒj ad ʒʒ (biliosis medetur tantum sp. Vini) iuris Cicerum rubeorum ʒj. M. Hanc mixturam exhibe totam, deinceps singulis diebus patienti manè ieiunio ventriculo, quinque nēpe horis ante pastum: ita tamen vt semper ante sumptionem specifici E-nema molliens & lene sine acrimonia purgantium capiat (nisi nimirum alius libera) vsum huius specifici excipit febris, ac deinceps per totius curæ cursum vtatur diæta conuenienti & molli, ne vsquam alius obstruatur, (ab initio ne detur vinum ante diem 16.)

Nota:

Post assumptum specificum sequitur Calor febre totius Corporis præter naturam. It. sitis molesta & dolores circa pubem sentiuntur.

Medicamentum hoc lapidem Vesicæ vi quadam inuadere solet: quapropter omnia calida diligenter euitentur, & nonnunquam lapidis pruinellæ aliquid in aqua fragorū aut fl. fabarum. It. Julapiū ex istis aquis cum syrupo violaceo & guttis iij vel iiij sp. Vitrioli exhibeatur.

Diebus primis Vrina imprimis progreditur admodum crassa & exigua, sequentibus v. diebus vtpote 9. 10. 11. &c. copiosius, calor remittit, dolores sistuntur, & vniuersa substantia calculi comminuta in minimas partes progreditur. Vrina nimirum toto cursu curæ collecta, si ebulliendo exsiccetur, tandem prodit quantitatem calculi, de quo in lapidem conuertibilem, si cum solutione

Tragacanthi vel Ichthyocollæ conformetur.

NB. Interdum in hac cura opus est, vt aliquando dies vnus atque alter vacuus sit ab hac medicina, & quiescat patiens propter vires colligendas, idque in tenerioribus locum habere potest.

Hoc tamen hic obseruandum, vt medicamenta interdum per Catheterē in vesicam mittantur, ægerque statim in B. locetur, inungatur post Balneum calide pecten & perinæum ol. scorpionum, amygdalarum amatarum, axungia cuniculi & gallinarum an. ʒiſs, succi parietariæ. ʒij.

Lapis Vesicæ si confirmatus iam sit, & ad aliquam magnitudinem iam peruenit, vix alia ratione curari potest, quam sectione.

Poterit tamen tractari supra dictis, præsertim in mulieribus, in quibus via latior & recta.

INFLAMMATIO

Vesicæ.

In inflammatione Vesicæ valent eadem, quæ in inflammatione Renum (cum Sale gemmæ, misce aliquid Salis nitri in Clystere in inflammatione Vesicæ & ani.

ABSCESSVS VESICÆ.

Ab Abscessu pauci euadunt.

EXVLCERATIO

Vesicæ.

De Exulcerat. Vesicæ, vt & Renum, vide Plate-
rum pag. 86. part. 3. curat.

Huc etiam commodè referuntur, quæ de exulceratione Renum dicta sunt, spirit. Mercur. duleis, quo nihil præsentius mundificat & consolidat.

R iijj

Exulcerationes ductus penis curat spiritus Mercur. dulcis per siphunculum injectus. Vide Parçum & Fabricium.

Pro mundificatione (mundificantia semper præcedant consolidantia) adhibeatur Vinum.

Pro consolidatione ℞. stercoris Gallinæ lutei q. pl. in butyro recente, vel oleo oliuarum assatum, injiciatur in frigidam, sordibus fundum petentibus supernatat liquor oleiformis per siphunculum in ductum penis injiciendus.

PRIAPISMVS.

In Priapismo præsentissimum est oleum Rutæ destillatum inunctum & intro sumptum guttulis aliquot.

EXTINCTA VIRILITAS VEL imbecillis.

Extinctam Virilitatem vel saltem imbecillem restituit 1. Essentia satyrionis apud Crollium, cuius mirabiles virtutes ij deprecant, qui egentes ejusmodi Confortatiuis aliquando vsi sunt.

2. Paracelso tribuitur sequens.

℞. Castorei,

galangæ,

macis,

Caryophyllorum,

anisi,

piperis longi,

borracis Venetæ an. ʒij,

fol. satureiæ,

rad. satyrionis,

valerianæ an. ʒj,

boleti ceruini ʒjss,

Carnis scincorum marinarum,

rad. aro-

*rad. aronis,**Cardamom. an. ʒss.*

M. & redige in puluerem, quem cum saccharo in aqua roris marini solutum, M. & F. Tabulæ. Dos. à ʒiij ad ʒvj. Fortius operatur, si aliquoties in Laconico umbilicus & partes vicinæ inungantur cum ol. maceris destillato. Mirabile nimirum est confortatiuum oleum maceris.

3. Valet Essentia Ambræ cum sp. rosarum extracta & pilularum forma exhibita. Hoc vero in senibus præcipue operatur. Dos. ʒ. iij. iij. v.

4. Confectionis Alkermes ʒss,

*Ambra griseæ ʒij,**Zibethi non sophisticati ʒj,**aq. magnanimitatis ʒij.*

M. recondantur diligenter (ne euaporet) huius mixturæ à ʒss ad ʒj, exhibe alternis vesperis cum aqua Cinamomi.

5. Pudenda (cuiusque sexus) decocto aquilegiæ simplicis diligenter lauentur & dente demortui puluerisato super carbones fumigentur: In sterilitate per incantationem facta hoc valet. Vide etiam infra de sterilitate, & de impotentia.

G O N O R R H O E A.

In Gonorrhœa commendatur pulvis sequens:

*ʒl. fol. mentha,**mumiæ,**Corallorum rubrorum,**Agni Casti,**Carabes an. ʒj.*

M. & F. pulvis de quo accipiat æger aliquid mane ieiuno ventriculo cum ouo tremulo.

Ychementius sistit profluvium seminis pulueris

offis ſepiæ ʒj. cum conferuē roſarum ʒij, bis vel ter ſumptus.

Excellentiſſimum eſt magiſterium eiufdem cum conferua roſarum antiqua à gr. vj ad ʒß, ſumtum.

Gonorrhœam tam inueteratam quam recentem, itemque malignam ſiſtit antimonium album fixum aliquoties cum aq. plantaginis ſumptum.

Tinctura Corallorum mirabiliter prodeſt.

G O N O R R H O E A

Virulenta.

De Gonorrhœa virulenta tractabimus infra de Lue Venerca, vbi imprimis de ſpiritu Mercurij rubro erit dicendum.

Euenit ſæpe vt Gonorrhœa virulenta ſine aliquo teſtimonio infectionis ſe prodat. h. e. vt nullæ aliæ corporis partes extrinſecus videantur affectæ: ſed habitus integer & ſine aliqua notabili indicatione hoc malum occultet.

Concubitus itaque ſolus cum ſcortis publicis hanc ipſam infectionem ſuſpicionem contagij augeat. Itaque licet hac ratione Medici ſæpe falli poſſunt, confeſſio tamen ſpontanea vel extorta ipſius patientis hic litem dirimere poteſt.

In hoc itaque caſu, vbi infectionis nulla ſunt ſigna externa (h. e. totius luis Ven.) ſi vniuerſali cura haud procedendum fuerit, huius alexipharmacum petendum eſt ex gūmate Guaiaci, cuius Extractum cum ſpir. Vini Tartariſato factum doſ. gr. iij vel iiij in aq. plantaginis, nymphææ, Euiſeti ſæpius exhibitum iuuat. Vide Præcticos.

Interdum in Gonorrhœa virulenta inflammantur teſtes cum maximo tumore. In eo caſu præſentiſſimum eſt Cataplaſma ex foliis rutæ & Ebuli

Ebuli acet. coctum & applicatum.

VLCERA PENIS.

In vlceribus penis ratio eadem curandi, quæ Vesicæ exulceratæ.

CARUNCULA PENIS.

De Caruncula Vide Paræum. In hoc casu laudabilis est pulvis sequens:

℞. Mercur. dulcis ʒss.

Antimon. Crudi ʒj,

tutæ præparatæ ʒy.

M. F. pulvis subtilissimus. Vfus huius pulueris est cum candelis cereis (*das gelbichte VVachs ist das beste*) Ex cera virginea factis, 6. vel 4. lincis filis cera obductis. Cera vero præparatæ tenuissimis obvoluendæ sunt fasciis ex linco panno (*Cammer-tuch*) ne nempe fractæ candelæ relinquant ceram & vt commodius recipiant Vnguentum. Pulvis itaque ille prius cum oleo amygdalarum distemperatus sit, eoque superiori parte illinatur candela cerea, & immittatur in ductum penis, eo vsque vbi caruncula viget. Si volet mingere æger, dematur & post mixtionem noua indatur, idque fiat integro quatruiduo. Postea immittatur per siphunculum injectio sequens:

℞. feri lactis caprini ʒvj,

aq. plantaginis & rosarum an. ʒiij,

Cerussæ ʒvj,

marmoris candidissimi,

spodij puluerisati,

Crystalli,

aluminis roche an. ʒss,

Gamboge ʒR

puluerisata omnia ebulliant cum sero lactis & fermententur ad usum.

DIABETES.

Diabetis specificum positum est in Marte; Essentia Croci Martis à Crollio descripta multum hic prodest. Felicius operatur Tinctura Smaragdi, de qua supra in Dysenteria.

Cæterum Mars non tantum intrinsecus, sed etiam foris prodest, (purgantia hic non commoda neque diaphoretica.) Itaq; Balneum ex aqua ferrariorum præparatū & fomētatio ex aqua plantaginis cum aqua chalybeata decocta & regionib. renum ac vesicæ à singulis balneis quotidie bis vel ter adhibita profluvium vrinæ Diabeticum multum iuuant.

Diæta porro ex cibis siccantibus & semper cum aqua chalybeata coctis, vnicè laudatur.

Potus ne nimium ingeratur, prouidendum est; ad sitim tantū explendam sufficit aqua Chalybeata vel decoctum CC. vsti (vehementius, sic nimirū calide adstringit, nec sudores nisi forte paucissimi erumpunt) aut aqua plantaginis, tamen nec sola, nec semper, sed cum aliis miscenda fuerit.

Tinctura Corallorum. It. Sal Corallorum mirabiles in Diabetis habent potestates.

VRINÆ INCONTINENTIA.

Incontinentia vrinæ à Paralyfi, curatur per ea, quibus alioquin paralytes particulares curantur, restitutis nempe tum principio neruorum, tum neruis è lumbis in musculos ceruicis vesicæ deriuatis, de quibus in superioribus egimus.

Pueri itemque adultiores sese in somno permicn-

meidantes; vbi nempe laxitas & mollities est sphincteris, curantur diætâ adstringente.

Specifica sunt: guttur galli crematum & in vino styptico exhibitum (repetita dos.) It. vesica Capræ (hac multos curavi, estque gutture galli fermè præstantior) in Clibano exsiccata & puluerisata pondere ʒj, in Vino Styptico exhibita, ac sæpius repetita dosi.

It. Piscis in ventre Lucij inuentus, & in Clibano exsiccatus ac eadem dosi sæpius exhibitus specifica proprietate ἐνὸρρησις puerorum tollit.

His opitulantur etiam externa balnea & inunctiones ex adstringentibus parata.

Balneum potest esse tale:

℞. bulauriarum cort. granatorum, gallarum,

gran. myrti,

hypocistid.

acacie an. ℥j.

spody ʒij,

rosar. rubrarum,

Coriand. preparat. an. ℥ss.

capitis mortui ex Vitriol. ℥ss.

Ebulliant in s. q. aquæ ferrariorum vsque ad consumptionem tertiæ partis: balneet bis quotidie inanè & vesperi.

Vnguentum potest esse tale vel simile:

℞. ol. myrtini,

Cydoniorum,

rosarum an. ʒj.

pulu. santali rub. & albi an. ʒj.

succi semper vini maioris,

plantaginis an. ʒss.

puluerisata cum exigua quantitate Cerae conjun-

gantur cum reliquis, & F. Unguentum à balneo inungendum regionibus hepatis & renum.

Diuretica in initio ne exhibeantur.

ISCHURIA.

In Ischuria compendiosius curanda (ab initio Diuretica ne exhibeantur) nec nimis properè, nec nimis lentè urinae prouocatio instituenda est. Externa ergo ab infessibus & fomentationibus præmittenda.

Infessiones (aluo tamen semper libera vel sponte sua vel clysteribus emollientibus prouocata) sint è mollificantibus, qualia sunt malua, parietaria, melilotus.

Fomentationes sunt decoctum parietariae vel galij in vino: præstat decoctum ceparum in Vino extrinsecus ad peritonæum & regionem vesicæ sæpius applicatum calide: hoc modo suppressio urinae soluitur.

Quod si vero nec hoc modo aliquid profeceris, etiam interna accersenda sunt. Sic nuclei persicorum 4. vel 5. puluerisati & in aqua radiceis vrticæ vel raphani exhibiti urinam prouocant. Sal radiceis lupinorum à ℥ss ad ℥j cum vino albo exhibitum potenter prouocat. It. succus vnius Canceri fluuiatilis pistati & per setaceum missi cum Vino albo propinatus urinam subito prouocat. Succus item limonum ℥ij, & sacchari Candi ℥iiij, vel cum aqua parietariae & fœniculi ana q. s. pro potu identidem datæ urinam cient.

Si omnia desperata fuerint, Urina hirci calide epota cum toto omento & intestinis ad ventrem applicato subito urinam retentam propellit & calculū simul, si ille obstructions facit, foras mittit.

STRANA.

STRANGVRIA.

Stranguriam facile tollit Axungia hirci in vmbilicum immiffa: subito eam foluit oleum maffichis guttis aliquot in vmbilicum calide intromiffis (à laudano hic abftine.) Sal glandium. It. ftiptum fabarum & melonum mirabiliter stranguriam foluunt, dofis ℥ß, olei Cerae gutt. iij vel iiij, in decocto cicerum rubrorum exhibitæ stranguriam foluunt.

VRINÆ ARDOR.

Vrinæ ardor in principio fit à fola caliditate vrinæ ob bilem cum ea permiftam. Quare ei ftatim occurrendum: abftinendum principio ab omnibus acidis & acribus ac diureticis: Purgetur itaque ftatim Extracto Rhabarbari, aut Panchymagogo aut alio Cholagogo: Corpore purgato exhibetur fequens mucilago per biduum;

℥. fem. althea,

malua,

Cydoniorum an. ʒj,

gum. Tragacanthi ʒj.

Macerentur in decocto radicis altheæ, feminis papaueris albi, Halicacabi. F. Mucilago, de qua capiat partem mediam cum ʒiij decocti. Hinc exhibetur ʒj vel ʒvj, Caffiæ extractæ cū faccharo in bolum formata, additis (fi lubet) baccis Oxyacanthæ, diaprui ʒij, poft meridiem bibat emulſionem ſeminum 4. frigidorum cum aqua oxalydis aut nymphææ factam, mane aut ſequentie die deglutiatur Terebinthinam in oblata ad ʒiſſ, à meridie iterum bibat emulſionem, hinc iterum purgetur ſequentie bolo:

℥. Caffiæ recenter extractæ ʒvj,

Terebinthina in aq. parietaria lota ʒij.

Cum facch. F. Bolus, cui addi possunt, spec. Diaturbith cum Rhabarbaro, aut tantum pulueris Rhabarbari. Hinc fiat Ulapium.

*℞. aque portulacæ,
oxalydis,
nymphæ an. ʒiij,
Cichorij ʒv,
syr. violarum ʒijß,
spir. Vurioli ʒß.*

Sumat per 12. dies mane ieiunus, & 3. horas à prandio aut saltem assumat spir. Vitrioli in aqua fontana singulis vicibus gutt. v. Iterum purgetur Cassia & Terebinthina. Si tamen malum diuturnum sit, oportet nonnunquam purgare cum Rhabarbaro in substantia additis Myrobalanis citrinis: verbi gratia,

℞. Mirobal. Curin. ʒij.

macerentur in decocto passularum in aqua Cichorij destillata;

saluæ,

& oxalydis facto horis 12. dein exprime adiecta Rhabarbari puluerisati ʒijß, syr. ros. sol. ʒij. F. Porio.

Ne adstringatur alius opera diligenter danda: quod si fiat, Clysteribus vtère emollientibus & refrigerantibus cum Electuarij Catholici ʒj, ol. violarum ʒiij.

Possunt etiam, si calor hepatis adsit exterius adhiberi Epithema & sacculus, Vnguenta & sequens decoctum: *℞. rasuræ Guaiac. ʒij.* Coq. in ign. simplicis s. q. ad ʒvj, præmissa infusione. Colaturæ adde Trochiscor. alkekengi subtiliss. puluerisat. ʒß, capiat matutinis tribus, post meridiem vtatur sp. Vitrioli

trioli, vt dictum: Si dolor Vesicæ vrgeat, lac tepidum per Catheterem infundatur aut mucilago feminis psyllij cum aq. portulacæ & plantaginis an. ℥ij facta. Pudendo quoque in vas lacte tepido plenum immisso ardor & dolor magnus mitigabitur, vt &, si applicetur cataplasma ex parietaria & oleo scorpionum paratum, perinæum & venter inferior inungantur oleo nymphææ & rosarum, perseverante dolore, fiat Cataplasma ex decocto malvæ, althææ, meliloti.

Potest quoque interdum offerri spiritus Terebinthinæ, sed rarius, ne caliditate sua noceat, aut quod melius, fiant pilulæ ex pulvere Rhabarbari cum sp. Terebinthinæ s. q. de quibus sumat ʒss pro dosi.

CRVENTA MICTIO.

Mictionem cruentam à venulis vel in renibus vel orificio Vesicæ ruptis & exesis productam curant illa, quæ alias hæmorrhagiis internis destinata sunt, de quibus egimus supra.

Specificum in hoc casu, præsertim si cruenta mictio est à calculo, est arcanum agrimonie & quinque folij giiij, v. viij &c. His maxime adiungenda sunt illa, quæ si exulcerationes partium simul vigent, de exulcerationum curis hætenus dicta sunt, præsertim si tabulæ à Platero in istis casibus laudatæ in subsidium veniant.

Interdum ipsa Chirurgia aliquid opis confert, quæ tamen ita moderanda, ne plus obfit, quam proficit.

In mictione porro cruenta, manifesta causa præcedente (præsertim in fœminis, quibus hæc affe-

ctus familiaris) Tinctura Corallor. vnice prodest, qua etiam inueteratissimæ tandem curatæ sunt. Tinctura Smaragdi hic etiam multum prodest.

CAPILLAMENTORVM

Excretio.

In Capillamentis Vrinarum excretis, vt vitium tollatur & renes purgentur, spir. Terebinthinæ recens facti g iij. v. viij. in aqua vel syrupo de althea aliquando exhibitæ optime sanant.

SCROTI ET TESTIVM

morbi.

INFLAMMATIO SCROTI

& Testium.

Inflammationem Scroti & Testium tollunt ea, quæ aliis inflammationibus inferuiunt.

1. Peculiare est decoctum agrimonix cum Vino & acet. loco dolenti sæpius in forma cataplas-
matis adhibitum. It. radix cucumeris asinini in a-
cet. & Vino cocta.

2. Herba Paridis viridis contusa & applicata subito sistit.

3. ℥. Nymphææ, nasturtij aquatici an. Mij. Co-
que in acet. rosaceo cum Vino, in fine adde aliquid
olei rosacei & applicetur tepidiuscule.

Huc pertinet illud Cataplasma, de quo paulo
ante monuimus in Gonorrhœa Virulenta.

TVMOR SCROTI.

Similiter hæc (iam dicta) omnia tumores scro-
ti discutiant & feliciter curant, modo omnia tem-
pestiue fiant.

Aluus sit aperta & perpetuo libera; si febris ad-
est, eidem prospiciatur. Dieta sit tenuis, refrige-
rans, humectans, abstineat à vino.

Tumo.

Tumorem inueteratum, prædurum ex male curata inflammatione sæpe sustuli cum Cataplasmate radicis lactucae ex mulso coctæ, cui interdum adieci farinam hordei, fœnugræci, lini, &c. sæpe etiam cepas frustulatim incisas decoctis addidi. (hoc modo curavi Timplerum Philosophū.) Post sepius iteratum hoc decoctum, locum affectum illiniui Balsamo Sulphuris, & tandem Emplastrum Diaphylphuris per aliquot dies superaddidi.

Quod si de tumore aliquid residuum fuerit, hac iterata cura & continuata, tandem omnis tumor euauit.

BUBONOCELE, ENTEROCELE & Epiplocele.

In Bubonocèle, Enterocèle & Epiplocele valet *Balsamus Salis gemmæ*, arcanum summum in rupturis, qui hoc modo fit: ℞. Salis gemmæ ℥ij, fiat in igne (in tigillo) & postea soluatur in aqua pluuiali destillata, filtretur & vicissim coaguletur. Has operationes liquefactionis, solutionis, filtrationis & coagulationis tantisper repetere, donec Sal gemmæ ad summam subtilitatem fuerit perductum, quod inde cognoscitur, quando eius particula ad candelam admota statim liquefcit. Serua in vitro bene clauso: Cura sic fit:

1. Repositis, si opus est (vt in Enterocèle & Epiplocele) partibus prominentibus, locus affectus lauetur cum acet. destillato acerrimo, vel cum spiritu Vini quotidie bis. Post fomentationes statim inungatur locus cum arcano Salis gemmæ.

2. Ad intra exhibe singulis diebus mane ieiuno ventriculo Essentiam consolidæ maioris cochl. j. cum gutt. ij. Balsami Salis gemmæ.

Ligaturam adhibebis ab initio decentem, aut imperabis patienti, ut primis diebus 8. quiescat omnino in lecto supra dorsum (intra 14. dies conualefcet æger, aut ad summum 3. septimanis.)

Nota.

Si in rupturis intestina & reliqua prominentia difficulter reponi possint, etiamsi emollientia per infussiones & fomentationes fuerint adhibita, ut felicius absoluator cura, cæteris non neglectis sic procede:

Post adhibitas fomentationes quotidianas patienti exhibe per 3. vel 4. dies cor Talpæ exsiccatum & puluerisatum (quotidie cor vnum) mense Maio collectum cum aqua Cinamomi, & felicem videbis operationem.

Aliud: ℞. molliusculam substantiam de fungis Nucum mense septembri collectis (fungi si iusto tempore collecti multos annos durant) camque in puluerem tenuissimum redige: puluerem misce cum ana butyri maialis infalsi & media quantitate farinæ lupinorum, ut fiat Unguentum (fungi nucis habent signaturam rupturæ; reperiuntur fungi illi in antiquis arboribus nucum.)

Nota.

Si posset haberi axungia Erinacci, hoc nihil felicius est (in defectu vtriusque præstat balsamus Sulphur.) Fiat primo repositio intestinorum, si opus est, postea formetur ligatura decens, supra tuberculum ligaturæ applicetur membranula, quæ circumdat omentum porci, ita ut membranula illa tan-

tum

tum istud tuberculum, quo præcise locus foraminatus alias in applicatione tangitur, contegatur. Locus ille callosus cum membranula tectus desuper inungatur quotidie vnguenti particula in quantitate 3. pisorum, & applicetur dextre ligatura.

Intrinscus si velis istam curam absoluerè, quotidie vel alternis diebus mane propina farinæ viciorum Cochl.ß. cum aqua fumaris, & cura citius absoluetur. Interim patiens ambulet, & faciat quicquid velit, modo exercitia corporis ab omni violentia absint.

EXOMPHALOS.

Exomphalos sæpius in pueris, rarius in adultis eueniens facile curatur, si primum locus foueatur cum decocto vsnæ, prunellæ in Vino styptico rubeo: postea Cataplasma ex plantagine & lentibus seu potius earum farina aliquoties applicetur.

Si ruptura est vetus & in adultis post eiusmodi fomentationes, si vnguentum ex fungis nucum cum decenti ligatura forinsecus, & Essentia consolidæ maioris cum arcano Salis gemmæ intrinsecus adhibitum fuerit, perfecte sanatur.

VTERI AFFECTVS.

INFLAMMATIO VTERI.

Inflammationem vteri innata quadam proprietate sistit decoctum serpilli cum aqua chalybeata paratum & forinsecus vel saltem fomentis cum spongiis applicatum. Eadem aliis quoque ad inflammationes externas facientibus, tollitur, modo omnia tempestiue fiant, secus facile in abscessum & vlcus tandem desinit.

ABSCESSVS VTERI.

Ad Abscessum Vteri repetantur ea, quæ hæc-

nus sæpius de abscessibus dicta sunt.

APOSTEMA ET VLCVS

Vteri.

In Apostemate & Ulcere Vteri sordido eleganter curando (mora hic periculosa) vide curationem vltimam Centuriæ 4. Rulandi, quam similem pene curam absolui aliquando in quadam muliere Kirchamensi, in qua tamen vesica afficiebatur.

Nota:

Exulcerationem Vteri nuspian ad exulcerationis Renum & Vesicæ modum cum Mercur. nempe dulci vel sp. Mercur. dulci curari. Eius nimirum effectus ad vterum non pertingit, quemadmodum facit in exulcerationibus renum & vesicæ.

Itaque hic caute procedendum, & ea tantum adhibenda, quæ ad orificium vteri forinsecus pertinere possunt, mundificato (per aquam) primo vlceri, si turundæ vel pessi cum balsamo tartari illiti, intromissi fuerint, & reliqua quoque dextre fiant, facilis consolidatio subsequitur.

NOMÆ VTERI.

In Nomis Vteri nihil præstantius decocto summitatum rubi idæi cum aqua plantaginis. Vide observationes Plateri: cum Balsamo Sulphur. cura felicior erit.

SCIRRHVS VTERI.

Scirrhus Vteri rarissimus est, aut si aliquando vsu venit, difficilime aut nunquam curatur.

Resoluentia nimirum medicamenta tuto applicari non possunt, aut si applicantur, per totam tamen regionem vteri non pertingunt: possunt quidem nonnulla fieri, sed qua felicitate & profectu, tandem res ipsa eloquitur.

MOLÆ

MOLÆ EXTERMINATIO ET
fœtus expulsio.

In mola exterminanda, (It. expellendo fœtu) secretum non datur felicius, quam pulvis secundinarum, de quo supra : de philtris doses sunt vniusmodi (NB. pulvis hic datur per se sine theriaca) sæpius tamen sunt repetendæ, si ab initio non processerit, exhibetur in aqua gentianæ, artemisiæ, rubiæ tinctorum, radicis vrticæ, pulegij, &c. quandoque in vino præsertim Maluatico.

Semper tamen memineris, aliquid esse addendum de aqua Cinamomi.

Hanc curam in multis fœminis generosis absolui, vbi multi eruditi Medici desperarunt.

VENTVS VTERI.

Ventositati Vteri ab allatis ex Fernelio signis recte dijudicatis, mirabiliter prodest Experimentum, quod est à Nuce Moschata. ℞. Nucem Moschatam integram, non vitiosam, seca in 4. partes, applica ad orificium Vteri tritorium vel infundibulum qualecunque aut per retortam vitream capiterenus detruncatam, & collo recta ad ceruicem vteri applicato & directo, imo quantum fieri potest, intromisso, mulierem ita colloca, ac si in sella partui accommodaretur, diuaricatis nempe femoribus & instrumento recte applicato particulam nucis super carbones projice arduentes, vt fumus recta per canalem in ipsum vteri fundum quodammodo ferri possit. Id semel atque iterum, imo tertia vice experire, si non processerit ab initio, & tandem ventus interclusus cum bombo & motu totius corporis penitus cum impetu profilit & mulier sanatur. (hoc modo) Bennæ

mulierem iuuenem curauī, aliis omnia frustra tentantibus.

HYDROPS MATRICIS.

Matricis Hydrops purgantibus aquam difficulter cedit, nisi ubi vitium est à Iecore & splene, imprimis autem pilul. antimoniales (per superiora hæc non purgant) Emeticæ hic locum habent; etiam in Ascite.

Ab iis ergo potest initium curæ fieri: si præsertim quoque vitiatorum viscerum signa in promptu fuerint. Quod si vero causa est à stillicidio feri ex vena caua, neque hoc auxilium satisfacit.

In priori causa vitiatorum viscerum puluis Cachecticus post præmissa Catapotia antimonialia scopum omnem absoluit, ita tamen, vt diligens consideratio nunquam non reliqua necessaria & perpendat & faciat.

Quod si ergo est à latente stillicidio feri ex vena caua, hoc imprimis age, vt specifico appropriato instructus esse possis (quo nemo medicorum carere potest & debet) quod solū est vitriolus Martis (vitriol. hermaphroditi cum Basilij Valentini) alias summum secretum in omnibus vterinis affectibus (imprimis in fluxu mensium inordinato) si quotidie etiam per mensem integrum continuando, eius datur g j, cum g ij sacch. albiss. Assumuntur nimirum ad part. j. vitrioli part. ij. sacchari in aqua appropriata. V. gr. melissæ ante somnum, vel etiam fiant Rotulæ cum magisterio Corallo- rum. Hoc modo illustrem Comitissam curauī feliciter.

MARISCÆ VTERI.

Mariscæ vteri & reliquæ appendices similes can-

eandem habent curam cum ani appendicibus, quæ itaque de illis supra dicta sunt, accersantur quoque hisce affectibus.

MENSIVM SVPPRESSIO.

Menstrua suppressa multorum malorum causæ, quemadmodum ipsorum excretio naturalis à multis morbis mulieres præseruat, quare huic malo cito occurrendum, ne natura assueta desuescat ab excretionem.

Suppressorum mensium causæ diligenter sunt inuestigandæ. Sic nimirum facilius per communia auxilia malum tollitur.

Plerumque totum corpus scatet prauis humoribus: ante omnia igitur illud ab eiusmodi impuritatibus liberandum est.

Vtilia sunt Mercur. dulcis, panchymagogon vegetabile, Extractum sennæ, Mechoacannæ, Rhabbarbari, imprimis vero specificum purgans Paracelsi & Extractum Ellebori nigri multum quoque prodest præsertim agrestioribus.

Quod si vero obstructions fuerint euidentem, tartarus vitriolatus. It. Cremor tartari præmittenda sunt, & tandem ad purgationes deueniendum.

Hinc specifica accersenda sunt, vt:

1. Essentia Croci Martis, de qua notas ad Crolium vide.
2. Maluaticum Martiale, de quo supra de imbecillitate hepatis.
3. Puluis Cachecticus ex Chalybe præparatus, de quo supra de obstructione hepatis.

4. Extractum hepatis bouini, de quo infra decoctum splenis bouis, vide in Quercetani pharmacopœa restituta, cap. 6. de decoctis.

5. Aqua destillata ex allio. It. Ex sabina, quæ vel per se exhibetur dosi Cochl. j. vel alterius, vel possunt esse vehicula, quibus reliqua specifica introsumi debent.

6. Olei sabinae gutt. iiij. vel v. in vehiculo præallegato datum, menses mouet. Huc faciunt decocta alia vsitata. It. fomentationes, infusiones, pediluvia, phlebotomiæ, &c.

Nota:

Hæc omnia infelicitè successerint, nisi præstitutum tempus optime obseruetur: Hinc versiculus.

Luna vetus veteres; iuuenes noua Luna repurgat.

Quinimo natura ipsa sapissime statò tempore nonnulla signa edit fluendorum mensiù, quos tamen nisi adiuta promouere nequit: illa sunt dolor lumborum, ventris, pectinis. It. Crurum & pedum grauitates & lassitudo, difficultas anhelitus, hypochondriorum tensio, capitis dolor & grauedo, quæ omnia dextre obseruanda sunt, alioquin raro imò nunquam expectatum effectum adipiscemur.

Quod si omnia concurrant quidem, nec tamen obstructio soluitur, plerumque vitium in ipso vtero est, quod impedit. Id quod certissime apprehenditur, si posteaquam omnia facta sine affectu subsequente, vt tandem ad tale suffragium perueniamus.

℞. Scorias Reguli Antim. puluerifatas, coque in lixiuio cinerum fagi, vt extrahatur rubedo, huius partibus iiij admisce Vini Maluatici part. j.

Huius

Huius mixturę cochl. j. atq; alterum vel plura funde super filices vel recrementa ferri candentia, & patiens excipiat fumum ad Lochia. Id quod tamen iusto tempore, vt cætera, faciendum fuerit, & menses prosiliunt prospero cum successu.

Plura menses mouentia vide supra de Cachexia.

Quod si vero etiam post reiteratam hanc suffusionem menses nunquam fluent, & natura aliter atque aliter conformata, tandem suo tempore meliorabitur.

Suppressorum mensium cura non tentanda est in fœminis, quæ aut steriles, aut nullum inde incommodum sentiunt, aut in grauidis, & quibus nunquam fluxerunt, nec in iis, quæ Cachexia aliqua laborant, si quidem ob sanguinis inopiam morbo tentatæ sunt: aut quibus per nares, hæmorrhoidesve multum sanguinis euacuatum est: in quibus aut Cachexia emendanda, aut vires restaurandæ, aut fluxus dicti supprimēdi, nisi forte tales accidāt ob suppressos mēses: Quod si fiat, medicamentis Hæmagogis malū omnino tollendū: quod si vero ob vasorum obstructionem fiat, sanguinis suppressio in iis, quibus fluere conuenit, aut per naturam debet, cura aggredienda eo tempore, aut paulo ante, quo menses fluere consuevere.

Curatio autem à pharmaco materiam in primis viis existentem minuente statim inchoanda, & hinc quæ deobstruant, præscribenda.

℞. rad. fœniculi,

Petroselini,

asparagi an. ʒss,

sarsaparilla ℥ij,
herb. agrimonie,
lingua ceruina,
Ceterach,
Cuscuta an. Mss.

sem. anisi ℥y,
Coriandri preparati ℥j.
flor. buglossæ,
borraginis,
betonica an. p. j.
passularum minorum ℥j.

Coque in s. q. aquæ ad ℥xij,
Colatura adde syr. de 5. radicibus ℥ij,
de Cichorio cum Rhabarbaro ℥ij.

M.F. Apozema pro 4. dosibus.

In secunda dosi, si prima non satis deturbat aluum, exhibe specierum diaturb. cum Rhabarbaro à ℥ß ad ℥j. aut ℥. pil. aurearum ℥j, cum diagridij gr. iiij, F. pilulæ parvæ tres cum apozemate deglutendæ.

In vltima dosi dissolue Oxymellitis Elleborati maioris ℥j. aut vtatur dicto apozemate loco digestiui tantum & purgetur diacarthamo, Extracto panchymagogo Mercur. Essentificato aut simili medicamento. Aut fiat syrupus magistralis.

℥. rad. polypodij ℥ß,
Elleb. nigri preparat. ℥ijß,
Mechoacannæ ℥ij,
fol. sennæ ℥ijß,
sem. anisi ℥j,
flor. buglossæ ℥ij,
calami aromatici ℥ß.
Zinziberis ℥j.

Infunde in f.q.decocti apeririui in loco tepido per noctem. Mane coque ad ζvj , exprimantur, colaturæ adde syr. de 5. radicibus Oxymellitis Elleborati maioris an. $\zeta j \beta$.

syr. de succo buglossæ ζij ,

sacchari q. s.

F. syrupus liquidus pro 4. dosibus.

Hinc prodest per tres dies exhibere $\zeta \beta$ tartari vitriolati in syrupo artemisiæ cum aqua pulegij dissoluti apposito subinde & sæpius in die Cataplasmate ex hedera terrestri cum vino factò regioni lienis, & pedes lauentur decocto artemisiæ, origani, serpilli, asari. Utatur hinc singulis matutinis Croco Martis ad ζj , in Tab. v. g. \mathcal{L} . Croci Martis *Tabula Croci Martis.* aperitiui aut limaturæ Chalybis præparatæ sequente modo. \mathcal{L} . Limaturæ Chalybis q. v. irrigetur aqua simplici pura, in qua parum salis absinthij dissolutum sit, relinquatur in loco frigido sicco: Vbi exsiccata fuerit teratur & denuo imbibatur, idque tamdiu, donec sponte sua postea leni attritu in puluerem subflauum fuerit redacta. Huius \mathcal{L} . ζj sacchari in aqua bugloss. soluti $\text{℥} \beta$. ol. Cinamomi aut Caryophyllorum aut succini $\text{℥} \beta$. F. Tabulæ, quarum singulæ ponderent ζvj , capiat singulo mane vinam & incipiat 8. diebus ante mensium egressionem solitam. Aut fiat Electuarium de scoria ferri, *Electuarium Martiale.*

*\mathcal{L} . limaturæ Chalyb. præparatæ aut Croci Martis $\zeta \beta$
pulu. Cinamomi,*

sabinae an. $\zeta \beta$,

Cort. Tamaris. ζj ,

spec. arom. rosati $\zeta j \beta$,

nuc. conditæ ζij ,

mellis rosati aut anthosati ℥jß,
sacchari ℥ij.

M. super lentum ignem & F. Electuarium, de quo capiat ad magnitudinem nucis iuglandis mane 3 horis ante prandium.

Instante iam tempore fluxus Balneum fiat.

℥. herbae melissæ,

origani,

rorismarini an. Mß,

artemisiæ Mij,

sabinæ Mß,

Maluæ,

altheæ,

serpilli an. Mij,

flor. Chamomilla,

hyperici,

Centaurij minoris an. piii.

Coque in s. q. aq. pro stupha, quam matutino tempore ingrediatur & commoretur ad horam in ea. Herbae duobus sacculis includantur, quorum vni supersedeat, altero foueatur venter inferior.

Aperiatur saphena pedis vtriusque die secundo post egressum è Balneo vna, & altera die sequente post egressum ex eodem.

Efficacissime quoque trahunt instante iam iam purgationis tempore pessi à Practicis hinc inde descripti, vt & fumus siue vapor dictarum herbarum per infundibulum in vuluam exceptus.

Profunt & Cucurbitæ perinæo applicatæ.

Potus sit vinum, in quo Cinamomum & Chalybis limatura macerata, aut in quo flores borraginis, violarum, buglossæ & sabinæ herbae macerati.

*Infusum
Martia-
le*

Prodest quoque sæpe infusio, quæ ℥. limaturæ Cha-

æ Chalyb. acet. non destill. an. ℥ij, coque in sartagine ferrea, donec acetum absumatur: postea teratur in marmore, & adde pulueris Caryophyllorū ℥j. affunde desuper in matraccio Vini Maluatici aut Falerni ℥iiij. pone ad solē vel fornacem dies 18. singulis noct. bis vel ter agitando. Vel fiat Hippocras ex infusione illa. Huius vini exhibe mensuram defectu aut inordinato fluxu laborantibus ℥ss ad ℥ij ad libitum, obseruato, quod sæpius dictum, semper tempore, quo menses fluere consueuerunt, præscripta quoq; semper diætā exquisita.

Tandem & hic summopere prodest Extractum splenis bouis, de quo & eius exhibendi modo, vide in obstructione Lienis.

Extractum splenis Bouis.

℥. Splenem bouis castrati, scinde in laminas tenues, maceretur per aliquot dies in sp. V. cū myrrha essentificato, postea exsicca in aëre: postea cum sp. V. essentiam extrahe, & sapidioris efficaciar ergo adde aliquot gutt. olei angelicæ, Dos. ℥j, in aqua appropriata eo tempore, quo menses in ægra fluere consueuerunt, tunc nimirum renum & lumborum dolores adesse solent.

Cum menses apparere incipiunt, dari potest ℥ss borrac. Venet. cum gutt. 4. aut. 5. Essent. Croci in aq. puleg. aut Cinam. aut in vino Hippocratico, aut succo sabinæ ℥ss, aut solum sabinæ Vino cocta.

Si è conformationis vitio fiat suppressio, varia sunt quidem medicamenta, sed hic præstat singulis annis 4. aut bis pro constitutione corporis aperire venam brachij & sæpius applicare cucurbitulas scarificatas.

Spiritus pulegij cum sale suo quoque valet.

FLVXVS MENSIVM NIMIVS:

Fluxum Mensium nimium à qualibet causa ortum, excepta Plethora (quæ non nisi conuenienti phlebotomia corrigitur, vt nimirum ex superioribus Venis brachij per reuulsionem sanguinis ad inferiora prorumpentis effluxus cohibeatur) illa tollunt & corrigunt, quæ alioquin sistendis hæmorrhagiis narium necessaria sunt & vtilia.

Sic laudanum opiatum, Essentia Croci Martis, Magisterium Corallorum & perlarum. It. sal Corallorum, sperniola composita Crollij, Ossâ hominis fortiter calcinata & nonnulla alia intrinsecus.

Extrinsècus stipites Melanthij, bufo exsiccatus multum prodest.

Fluxus igitur hic licet multis à causis oriri possit, nullus tamen frequentior, quam qui fit ob sanguinis pallidioris ad partem istam fluxum, aut osculorum venarum apertionem, qui per διαπήδησις, raro autem accidit, qui per erosionem à medicamentis in vterum immixtis erodentibus, aut ob vlcera in eodem existentia, curatur à Practicis ad hos affectus præscriptis medicamentis.

Quod vero fluxus priores attinet, ij quoniam vires valde dejiciunt, si vocetur Medicus, non incommode reuulsionis gratia venam brachij aperiet, indeque per interualla sanguinem extrahet, aut si eam contra indicantia (scilicet venæ sectionem) prohibeant, cucurbitulas frequentes regioni hepatis & splenis imponat.

Interius detur syrupus de rosis vel papauere cum aqua plâtaginis dilutus, aut fiat syrupus è succo bursæ pastoris aut syrupo Corallorum cum succo berberum. Bolus armenus præparatus sæpius à
3j, cum

℥j. cū aqua plantaginis aut burse pastoris offeratur;
Aut fiat Opiatum:

℥. Conf. rosarum veteris ℥ss,
symplyei maioris aut rad. bistort. ℥j,
roch. de Carabe ℥ij,
boli armen. preparat. ℥ij,
sal. Corall. ℥ss.

Cum syr. de rolis siccis. Sic fiat Opiat.

Ad sanguinem sistendum etiam fieri possunt decocta ex radice tormentillæ, Coriandro, balaustis, gall. & similibus.

Quæ si nihil prosunt, fiat pessus è stercore suillo aut asinino cum succo plantaginis & mucilagine feminis Cydoniorum aut Tragacanthæ aut è laudano opiato cum linteolo.

Interius offerantur, quæ sanguinem incassandū & refrigerandi potentiam habent.

Exterius inungatur peritonæum Unguento Comitillæ vel sequente:

℥. olei myrtillorum, Cydoniorum an. ℥ss,
succo burse pastoris aut plantaginis, semperuivæ maioris an. ℥j.

Coque ad consumptionem succorum, hinc adde

pulveris boli armeni,
feminis berberorum,
myrtillorum an. ℥ij,
rosarum ℥ss,
Cera q.s.

F. Unguentum. Aut Cataplasma ex adstringentibus cum aqua comituni & pauxillo aceti, coctis, ut de dysenteria dictum, aut fiat ex succis adstringentibus & refrigerantibus addito bolo aut farina Orobi aut lupinorum.

Renibus & Iecori refrigerantia medicamenta applicentur, vt Ceratum infrigidans santalinum: Vnguentum rosatum Camphoratum.

Si biliosus sanguis in corpore redundet & morbum foueat post impetum sanguinis retentū, purgetur corpus leniter cum infuso Rhabarbari aut myrobalanis aut syrupo rosarum solutiuo, electuario ex succo rosarum, Extracto panchymagogo, aut solo extracto Rhabarbari.

Idem fiat si adsit serosi humoris copia sanguine permisto, si vero adsit fluxus albus, tunc temporis totius imprimis habenda est ratio, vt habitus eius in melius emendetur, iis, quæ serosorum & pituitosorum copiam generantium partium vitium emendant, præmissis tamen vniuersalibus purgantibus. Hinc quæ vterum respiciunt tum confortando, tum adstringendo adhibenda, quale imprimis exterius adhibitum est Emplastrum pro matrice textoris.

Specifica tamen hoc loco nonnulla sunt, quæ quemlibet inordinatum fluxum mensium vtiliter sistunt. Sic vitellus oui crudus in vino rubello dissolutus, & per aliquot dies singulis diebus bis propinatus, fluores sistit. Tinctura Corallorum inter cætera vnice præstat. Puluis Turturis eum in modum paratus, quem docet Forestus observatione 10. lib. 28. mirabilis est in restringendis mensibus. Sal vero ex Turturis cineribus collectus & factus à ℥iij. ad vj. felicior est in aq. plantaginis vel alia composita Coch. j. etiam in dysenteria, aliisque alui fluxibus. Sic cuticula pedum anseris exsiccata, & dosi à ʒss ad ʒij exhibita subito sistit.

Externe in hoc casu mirabiliter & singulariter pro-

prodest cingulum ex foliis Ellebori veri confutum
ita præparatum vt folia Ellebori recentia affuan-
tur fasciæ & circa lumbos nudo corpori appli-
centur.

A partu laborioso nimis profluentem sangui-
nem sistit idem sanguis, statim in cochleari ferreo
exsiccat (ad ignem) & v. vel vj. ḡ pondere cum
vitello crudo oui j. mixtus, subito restinguit. In eo-
dem casu sperniolæ compositum mirifice opitu-
latur.

VTERI STILLICIDIUM.

Stillicidium Vteri diuturnum sine vlcere pulvis
Cachecticus feliciter sanat. Idem præstat specifi-
cum Martis, de quo supra de hydropo Vteri, quod
diuturniori fluxui, præsertim in Vetulis alioquin
cuiusmodi enormibus fluxionibus obnoxiiis, vnice
opitulatur, si quotidie tantibus cubitum ḡj. in a-
qua plantagin. aut vino rubello detur.

Vlceri si quod fuerit, prospici potest eo modo,
quem ante in vlceribus Matricis innuimus.

Vteri fluorem qualemcunque tandem sanat, v-
terumque restituit specificum Martis (vitr. Mar-
ris) simili modo semper exhibitum, vt antea de hy-
dropo vteri dictum est.

Alias in quolibet fluore vterino, perpurgato
prius corpore, imprimis cum specifico purgante,
It. panchymagogo vegetabili, Extracto mechoa-
cannæ, Rhabarbari, sennæ, semper cum bono suc-
cessu vsus sum puluere & decocto sequente:

℞. magist. Corallorum alborum,

matris perlarum an. ʒij.

CC. ass. ʒjss.

Eboris vss.

terre sigillatæ,
sem. papaveris albi an. ʒj,
gummi arabici,
mastichis an. ʒß,
succini Citrini ʒß,
laudani opiat i ʒviij.

M. F. pulvis tenuissimus, huius exhibeatur quotidie mane & vesperi tantum, quantum cultri mucrone capi potest in decocto sequente:

℥. plantaginis maioris,
Centumnodij,
tormentille an. ʒiij,
rad. nymphae ʒij.

F. cum s. q. vini decoctum.

G O N O R R H O E A

muliebris.

In Gonorrhœa muliebri simplici eadem profunt, quæ similiter in Virorum profuere.

De Lue Venerea peracturi hæc omnia dilucidiora explicabuntur: hoc modo sanata sex mulierculæ rusticæ duabus septimanis.

V T E R I S T R A N G V L A T V S.

Strangulatus ab Vtero secundum gradus causarumque euidentiā à Fernelio bene descriptus requirit quoque diligentem considerationem morbi que cognitionem. Lenia nimirum isthæc difficulter cognoscuntur, & sæpe cum Melancholia Hypochondriaca aut cum passione iliaca, cardiaca confunduntur.

Cura omnium horum symptomatum consistit vel in omnimoda causarum ablatione vel etiam in paroxysmi remotione.

Quia igitur vapores venenati & perniciosi in
vtero

vtro à causis quasi antecedentibus generati solam proximam causam sustinent, vterus est corrigendus, impuritates excernendæ, & ne deinceps talibus offendatur, prouidendum.

Hoc itaque loco maxime profunt purgationes Hystericæ, quæ sunt à sæcula bryoniæ vel eius extracto (vide Quercetani in Pharmacopæa reposita) ℞j vel ℞ij, ad summum in aq. Cinamomi, artemisiæ, matricariæ. It. Extractum Mechoacannæ, specificum purgans, panchymagogon vegetabile:

Multum faciunt in eiusmodi mundificationibus infusiones, qualis hæc est:

℥. fol. fenæ ℥j,

rad. mechoacanna non cariosa ℥ss,

rad. bryoniæ ℥ij,

fol. artemisiæ,

matricariæ,

Chamaedryos an. Mss,

flor. Cordialium an. p j.

Hæc omnia incisa & mixta infunde in nodulum in Vini ℔ij, ita vt prius feruefactum Vinum superfundatur nodulo & relinquatur in loco frigido per diem. Huius infusi porrigitur cyathus vnus (℥vj) vel alter per aliquot dies mane ieiuno ventriculo & vesperi circa tertiam, donec assumptum sit totum. Deinde ne eiusmodi symptomata sæpius recurrant, exploratum plane & experientia confirmatum, istis omnibus certissime mederi specificum ex vitriol. Martis, quotidie tandem à præmissa purgatione Vesperi ante cibum in vino vel aq. artemis. matricar. &c. vel sine iisdem exhibitum per septimanas 2. 3. 4. vel 6. donec cesset

*Specificum
ex vitriol.
lo Martis.*

malum, vide supra de hydropè & stillicidio Vteri.

Paroxysmum multa sunt, quæ tollunt, de quibus videantur Practici.

Sic suffumigia fœtida vel etiam odores rerum fœtidarum, quales sunt, fumus ex pennis perdicû, capillorum humanorum, Ungulæ alcis, asini. It. Carbonum fossilium, asæ fœtidæ, ol. succini, tartari, Guaiaci naribus admotum. Sal Iouis à Crollio descriptus, umbilico calide inunctum suffocationem subito sistit Zibethi ፩፱ , cum ፩j ol. nucis Moschatæ expressi temperatus & postea in linteolo intra pudenda intrusus, maxime prodest.

Fumus è callis equorum per tritorium vel retortam detruncatam immissus (mirû est, Vterum hunc sustinere fœtorem, cum alias eius sit impatientissimus) subito sistit.

Interne cum fructu exhiberi possunt seqq.

1. Sal Iouis in aqua singulari hystérica.

2. Essentia granorum Chamæactes i.e. Ebuli, cuius cochl. β . vsque ad j . intro sumtum, paulatim erumpentibus sudoribus & quiescente corpore paroxysmum & sistit, & vapores ex ipso corpore per *διὰ πόσιν* resolutos expellit. Præparatur autem hæc essentia sequente modo: \mathcal{L} . magnam copiam granorum actes, exsiccentur in umbra, ponantur in matraccio colli longi vsq; ad medium, superinfunde aquam vitæ vt per quatuor digitos supernatet, adde aliquot guttulas spiritus vitrioli & vase bene obturato fiat digestio in B. M. per 5. aut 6. dies, quousque aqua vitæ acquirat tincturam rubini instar, separa illam per inclinationem, huius dabis semicochlear in accessione & illico excitabitur.

His omnibus præfertur Laudanum suffocatio-

num

rum specificum (posteaquam coqui incipiunt in
 utrum intentata pessaria trahentia, ut si semen cor-
 ruptum sit, extrahatur, aut si vapor inclusus, ablu-
 matur.)

Mulier suffocata statim præstat adhibere ad
 nares fumum è galbano, asa fœtida, pennarū per-
 dicis: aut inungantur nares oleo Gagatis per re-
 tortam in modum olei succini, sed igne paulum
 vehementiori destillato, verbi gratia ℞. Gagatis *Oleum*
 q.v. sal. tantundem, & in cineribus ig. primum len- *Gagatis,*
 to, postmodum fortiori in subiectum recipiēs de-
 stilla oleum, quod si lubet, addita aqua simplici re-
 ctificari potest per alembicum. Aut ℞. loco olei
 Gagatis oleum rutæ aut succini. Quidam dicto o-
 leo & oleo succini umbilicum & ventrem totum
 quoque inungunt.

Umbilicus inungatur Balsamo Apoplectico, aut
 applicetur Emplastrum rotundum ex Emplastro
 pro matrice, in cuius medio aliquot grana Zibethi
 ponantur. Umbilico imponendæ ligaturæ simul
 dolorificæ & applicentur cucurbitæ inguinibus
 circa pubem cum magna flamma.

Conficiatur pessus ex linteis, qui vngatur bal-
 samo apoplectico & genitalibus mulieris indatur,
 quo tempore fœtida naribus adhibeantur.

Intra corpus exhiberi potest dosis Laudani ad *Laudanū*
 matricis suffocationes, quod fit sequente modo: *ad suffo-*
 ℞. Laudani nostri sine opio ℥ij, adde Extracti li- *cationes*
 cheni seu callorum equarum ℥ij. M. diligenter, ili- *matricis.*
 cō suffocationes matricis sedat ad ℥ss exhibitum.

Extractum Lichenum sic fit:

℞. Aquæ melissæ cum Vini lbvj destillatæ super *Extractū*
 succinū & Gagatem an. ℥ij, per retortam ex cine- *Lichenū.*

ribus ig. in fine forti. Aqua destillata ab oleo, quod hac via simul elicitur, separetur. Cum hac aq. collectos lichenes ante exsiccatos in B. digere & extrahe ad Extracti formam. Idem extractum etiam solum exhiberi potest à ḡ v. ad viij. Aut aqua Theriacalis offeratur, in qua Ḑß, Extracti Castorei puluerisati aut pulueris Ḑj, aut tantum exhibeatur Theriaca antiqua aut Castorei puluerisati Ḑj, in aqua artemisiz. Aut ℥. Extracti castorei cum spiritu vini facti,

Essentia Croci an. Ḑß,

Sal. perlarum ḡvj.

ol. succin. ḡij.

M. & cum aqua artemisiz & melissiz exhibe.

Commendatur quoq; vel maxime oleum Iouis, cuius præparationem vide in scholiis ad Crolliũ.

Liquor iste vmbilico Hystericæ immissus, statim suffocationem sistit. Interne à gutt. j. ad ij, ad summum iij, repetitis vicibus exhibeatur: in adultis aluum largiter ciet.

ASCENSVS VTERI.

Ascensus Vteri parum differt à leni strangulatione primi gradus. Fiunt nimirum præcordiorum compressiones, dolores & spirandi difficultates, interdum deliquia animi subsequuntur.

Huic symptomati tollendo eque necessaria & utilia sunt, quæ antea de suffocationibus sunt allata.

Imprimis Essentia granorum Chameæctes multum præstat, si causam velis auferre, vtere iisdem suffocationibus tollendis, quæ utilia fuerunt.

PROLAPSVS VTERI.

Prolapsum Vteri eadem curant, quæ prolapsum ani. Huc itaque repetenda sunt. Curatio autem o-
pera-

peratione chirurgica potissimū efficitur. Agram nimirum super dorsum resupinam, coxis altioribus dilatatis & reflexis poplitibus, collocando: Hinc vterum prolapsum oleo tepido aut butyro infuso vel etiam decocto maluar, chamomillæ & aliis emollientibus fomentatum, asperso post pulvere astringente ex acacia, hypocystide, puluer. ossium dactylorum combustorum aut mumia vel gallic subtilissime pulverifatis in proprium locum reponendo, intrudendo insuper lanam in se conuolutā forma & crassitudine muliebri sinui respondentem linteolōq; exceptā ac vino styptico imbutam, sicq; absque dolore & violentia in proprium locum deuoluendo. Quod si vterus prolapsus putredine afficiatur, quod corruptum putridūque est rescindatur, idque citra periculi formidinem, cum etiam vniuerso vtero ablato nonnullæ mulieres plures annos superuixerint.

CONVULSIO VTERI.

Conuulsioni vteri alioquin medicamenta conuulsiva inferuiunt: Vide tamen easdem conuulsiones suffocationum modo curatas esse.

Specificum in hoc casu est Essentia granorum Chameactes h.e. Ebuli (Tinctura granorum actes) cum 4. vel 8. gutt. sp. vitrioli antepileptici. It. tinctura Corallorum. It. infusiones, fomentationes.

STERILITAS.

Sterilitas in viris ab occulta causa, sita nempe in partibus generationi dicatis, præsertim si fuerit morbus conformationis, pharmacia haud tollitur. Vide supra de extincta Virilitate.

Reliqua vitia quandoque partim legitima obseruata diætā, partim medicamentis auferuntur,

de quibus autores Medici in praxi. Vide Bayrum l. 15.

Si sterilitas ex veneficio est, raro illa remoueri potest, nisi simul remoucantur veneficiorum instrumenta, quorum nempe veneficio talia parata sunt.

Supra de impotentia tollenda nonnulla diximus, sæpe v. euenit, vt impressiones eiusmodi diabolice tam validæ sint, vt neque bona neque mala arte tolli possint (i. e. repositione simili) Vidi tamen semel atque iterum haustum aque frigidæ ex ore masculi (*eines Hengst der nicht geschmitten*) in præterfluente potatis elapsæ & subito vasculo collectæ multum profuisse in hoc casu.

Eadem potatio aquæ multum facit in ariduris particularibus membrorum, sæpius iterata ieiuno ventriculo per aliquot septimanas: alioquin in fœminis sterilibus inleßus ex formicis & aceruo formicarum cum aqua fluuiatili paratus & aliquoties recens vel de nouo factus multum iuuat.

Conceptionem iuuantia petuntur ex Practicis. Sal Satyrionis imprimis utilis est in fœminis (vt essentia eius in viris) vt cito concipiant, si eius, ðß, post menstruorum fluxum in vino maluatico vel aqua vitæ mulierum sæpius exhibeatur.

Curauì hoc secreto multas fœminas, breuissime, & essentia formicarum viros.

ABORTVS.

Abortum impediunt Magisterium Corallorum & perlarum si sæpius cum aqua vitæ mulierum vel aq. lil. conuall. detur. Tinctur. Corallor. rite recteq; parata abortum prohibet, si gestationis tempore prægnantes eius accipiant gutt. iij vel iiij. singulis mensibus bis.

A pro-

A proprietate succus Astaci vnus contusi, & expressi in vino bono datus singulis mensibus semel vel bis, fœtum nunquam abortiuum nasci sinit, nisi externa vi impellatur. Sic sal Astacorum fluuiatilium dextre paratus, & singulis septimanis cum amygdalarum dulcium decocto in vino maluatico maceratus, sumtus mirabiliter fœtum conseruat. Dos. ḡ iij. iiij. v. & c. (vinum ne bibant, pellit nimirum fœtum.)

PARTVS DIFFICILIS.

In partu difficili, It. secundinarũ eductione inter reliqua præstat specificum ex secundinis, de quo supra. It. oculi leporis in Martio capti (valet etiam in mola, modo de ea constet) qui studiose eximendi, ne comprimantur nimis, cumque pipere in orbe exsiccandi. Horum vnus Vertici cum pipere ita alligetur, vt vertex à pupilla tangatur & fœtum siue mortuum siue viuum educet, quo facto mox amoueatur, ne vterum plane propellat.

Sic oleum succini & Carui an. gutt. iij. iiij. v. vj. vij. viij. in vino exhibitæ partum accelerant.

Apud pauperes vidi partum sæpe difficilem solui haustu vrinæ mariti.

Sic sterqus equinum in vino expressum & percolatum subito fœtum & secundinam expellit.

IMPOTENTIA.

In impotentibus nobilis est Essentia Satyrionis Croll. imprimis si illi addatur Ambra essentificata & aurum potabile Anglicum, verbi gratia liquoris satyrionis ℥j,

ambra essentificata ℥ij,

Auri potabil. ℥j.

Detur à ℥ss ad ℥j pro vna dosi. Hæc & similia in-

terdum materiam tam fortem reddunt, vt simul anima cum vita expulsa fuerit, omne nimirum nimum naturæ inimicum.

Valet quoq; diatrion pipereon tabulatum, si illi admisceantur aliquot grana ambre & olei Cinnamonomi. Vide supra de extincta Virilitate,

ARTHRITIS.

Arthritis seu articulorum dolor est instar matrïs plures ex se generans natas, in specie podagram, Chiragram & Ischiaticam.

In Arthritide interdum est vniuersalis omnium articulorum dolor cum summa inquietudine; in cæteris particulares dolores externarum partium, manuum in Chiragra, pedum in podagra, coxendicis in Ischiade.

Horum omnium vniuersalis cura consistit in consumptione vel etiam expulsionem tartari in toto corpore humano stabulantis. Cuius curæ mentionem fecimus supra in ludi humani præparatione, cuius facultates mirabiles sunt in tartaro expellendo vel consumendo.

Hæc itaq; cura vnice instituenda est, nec tamen quouis tempore aut promiscue in singulis subiectis, nisi prius omnia probe fuerint considerata. Itaq; hæc cura vniuersalis paroxysmos non tollit, nec leuiter etiam affectos extra alia medicamenta curat: oportet igitur vt aut ante insultus, aut post eosdem (non in paroxysmo) quiescentibus scilicet & in suis matricibus quasi dormientibus ex allatis antea principiis cura instituatür & tartarus resoluatur. Sic nimirum felicius successerint omnia.

Eiusdem curæ prophylacticæ simili modo cum lapidi-

lapidibus Astacorum in eam formam medicamenti præparatis instituendæ: maximopere pro corroboratione naturæ succēturiari potest *Magisterium perlarum à Ruerio Medico Regio* olim plurimo cum fructu præparatum & exhibitum hoc modo: Perlas reduc in puluerem impalpabilem, quemadmodum alias redigi solent, (vulgariter margaritæ præparatæ) his in vitro superfunde de succo citri vel de pomis aurantiis recentibus q. s. vt fiat instar pastæ. Relinque aliquandiu, postea solue cum aceto, & remoto acet. per inclinationem à facibus aliud affunde, donec nempe perlæ ex toto fuerint solutæ. Collectum acetum misce cum tertia parte aque fluuiatilis, destilla per retortâ ex igne arenæ primum igne lento, post fortiori. Destillatum reafunde capiti mortuo restitanti & vicissim solue, postea cola per filtrum, cuapora admodum lente, & restabit perlarum magisterium. Huius 3j ad summum aliquoties ieiuno stomacho in vino datus potenter naturam recreat, eamq; vt medicamenta antecedentia (arcanum ludi humani & Astacorum) felicius operentur, excitat. Multum ad præcautionem facit cruditates fugere, & si adsint castigare vomitionibus mane si facile, à prandio si ægre, vomat.

Quod si vero paroxysmi podagrici vel arthritici soleant recurrere, id quod sæpius fit, præsertim vbi vita non vsquequaq; conformis fuerit, requisitis tales insultus vel impredientibus vel prorsus rejicientibus, hoc vnice prouidendum fuerit, vt quorannis statò tempore Æquinoctiorum & solstitiorum (circa eadem nimirum fluxiones podagricæ plerumque vigent) corpus bene mūdificetur

& imprimis ratio victus, quæ alioquin nuspiam negligenda est, solers & recta instituatur, auferendo tum plethoram, si quæ adsit, tum Cacochy-
niam quamcunque suis idoneis medicamentis.

Hæc etiam euacuatio institui debet in principio morbi, & ubi quædam signa imminentis præ-
senserit æger.

Potus sit vinum melissæ cum rad. Caryophylla-
tæ infusum in mensa pro haustu primo, aut vinum
Antipodagricum Paracelsi.

*Vinum
Antipo-
dagricum
Paracelsi.*

℞. radicis Caryophyllatæ,

acori ℥ss,

sol. maioranæ Miiij,

florum sambuci p iij,

infunde in Vini ℔iij.

stent in infusione per 8. dies, sumatur ex hoc mane
& vesperi haustus. Cum sale humano misceri
possunt ossa humana calcinata, in cibo Galreda ex
iisdem in modum galredæ Cranij facta.

Post mundificatum corpus corroborantia &
diaphoretica vsurpentur, diaphoretica scilicet pe-
culiaria Solis transparētis extractio, de qua in no-
tis ad Crollium & pilulæ antipodagricæ meæ, quæ
descriptæ à Rhenano in tractatu Solis è puteo e-
mergentis cum arcano asari aliquot diebus assum-
ptæ. His omnis Podagra, modo non sit nodosa, cu-
rari potest. Hoc nimirum modo paroxysmi raro
vel nunquam recurrent: aut si insultus à leui erro-
re externo aliquando coincidunt, tam graues nun-
quam sunt, nec dolores excitant continuos, aut in-
solentes, quin externis balsamis facile cedant.

Ex numero mundificantium seu purgantiū est
pulvis arthriticus Paracelsi à Crollio descriptus,
ubi im-

vbi imprimis notandum, in eius descriptione pro rasura Cranij humani substituenda esse ossa hominis calcinata, iuuenis modo humati, manuum ad Chiragram, pedū vero ad Podagram. Ex hoc pulvere natus est pulvis Caryocostinus, quem vocant, etiam vulgaribus Medicis vsitatus. Ille vero pulvis secure & leniter omnes defluxiones podagricas purgat. Felicius id præstat Essentia radice Ellebori nigri vulgari modo cum spir. Vini non ad summum correcto extracta. Cuius quotidie cochl. j, mane & vespere sumatur, donec aluus sponte sua quater vel sexies tandem fuerit soluta quotidie. Hac nimirum facili lenique purgatione impuritates fluxionesque podagricæ satis commode repurgantur, fortificatur essentia Ellebori cum arcano filicis totius. (NB. arcana hæc nobilia) vel cum arcano asari debita proportionem, nempe si admisceatur alterutra cum Essentia Ellebori. Præstat alioquin hanc eandem essentiam ante cōsuetum tempus paroxysmorum podagricorū assumere, quemadmodum & puluerem arthriticum, sic nimirum facilius ante inuasionem corpus integritate adhuc dum constans ab insequentibus influxionibus liberatur. Idque eo magis, si ad hanc euacuationem temperata victus ratio accesserit, & vinum maioranatum cum radice Caryophyllatæ & floribus sambuci infusum ad victum pro primo potu haustum fuerit.

Quidam convenientius vtuntur decocto ligni assafras, præmissis his purgationibus, impuritates crassiores, quæ adhuc restare solent, finaliter exterminandæ cum Mercurio laxatiuo, aut cum sole aut pulvere arthritico sequente:

Pulvis
Arthriti-
cus,

*℞ Hermodactylorum, turbul,
diagrydy,*

fol. fernæ,

*off. hominis iuuenis violenta morte perempti cal-
cinatorum,*

*fi Chiragra manuum, si podagra pedum,
sacch. candiana ʒj.*

M. F. pulvis. Dos. à ʒss ad ʒij, mane ex aqua iux ar-
thriticæ per 3. aut 4. dies. Hinc demum ad confor-
tantia, quod est magisterium perlarum Riuerij, &
ad diaphoretica accedendum, quale est Extr. Solis
transparens, cuius modum vide in notis Bezoar-
dici mineralis.

Profunt & maxime in his affectibus cauteria.

Nota.

Qui vomitus ferrè possunt & statis temporibus
Veris & Autumni ante imminentes paroxysmos
podagricos, aqua benedicta vtuntur, dosi legiti-
ma, rarissime vel etiam nunquam, modo reli-
qua corresponsdeant, insultibus podagricis corri-
piuntur.

Hoc itaque modo, cuicunque sanitas curæ est,
quilibet à podagricis insultibus tutissime se præ-
seruare potest.

In Paroxysmis vigentibus & grauius articulos
occupantibus, sæpius mitigantibus opus est, ea
sunt interna & externa.

Inter interna omnibus modis superat & excel-
lit laudanum Opiatum suis proprietatibus maxi-
me vicens (vide Quercetanum in responso ad Au-
bertum) dolores nimirum sistit, placidum somnū
inducit, fluxionibus frenum injicit, feruores con-
sumit & delassatos spiritus roborat.

In aliis

In aliis qualibuscunque vulgaribus medicinis haud iisdem viribus pollentibus, frustra sperandum est aliquid.

Externa sunt 1. Balsamus podagricus primus & secundus apud Crollium, quibus succenturiari potest Unguentum anodynum, quod est apud eundem.

2. Est spiritus salis Ammon. qui fit h. m. ℥. Am- *Spiritus salis Ammon.*
mon. sublim. misce puluerisatum cum 4. partibus cinerum & destilla per alembicum ex aren. prodit spir. Ammon. qui æqualibus partibus cum sp. Vini mixtus & plumaccolo loco dolenti (aliquoties, bis terve) illitus confestim dolores restinguit. Nonnulli aliquid Camphoræ adiiciunt, vt prius solvatur in iisdem, postea ad illinendum vtuntur. Huius mirabilem vsum sæpe deprehendi.

3. Est aqua Antipodagrica Rulandi.

℥. florum Chamomilla,
meliloti an. Mj.

Aqua Antipodagrica Ruland.

Merc. sublimati ℥ij, coque in aqua simplici. Huius aquæ colatæ æqualem portionem M. cum ℔iij. aq. mortuæ, quæ est aquæ fortis qua vti sunt Antifabri in separationibus, Aq. fort. recentis ℥ij, sacci seu decocti myrtillorum (℥ij) q. s. ad colationem. Vtere ceu patet ex curationibus (durat aliquot annos aq. mortua, ist gebraucht Scheide Wasser.)

4. Aqua Antipodagrica, quæ ℥. spermatis ranarum mense Martio collecti circa nouilunium ℔iij, adde stercoris bubuli recentis ℔ totidem, M. diligenter & relinque per diem vnum, postea destilla & serua. Calidiuscule membris affectis applica, confestim sedat dolores: felicius operabitur, si addatur aliquid sp. vitrioli aut stercus vaccæ cum

mellis zij, Cataplasinatis loco imponatur, præsertim in podagra frigida.

5. Oleum petroleum, in quo radices Ellebori incoxerint, præsentissimum est in doloribus podagricis sine rubore & vehementi tumore (alii vocant podagram à causa frigida) subito sistendis. Vbi induciæ factæ sunt cum morbo, si ita necessitas exigit, purgantia tandem commodius (vomitus hic non est necessarius) locū habere possunt, qualia fuerunt supra; præsertim si pulvere specifico Arthritico utendum sit, is per aliquot dies iusta dosi ʒß, in brodio vel etiam aqua iuxta sumptus impuritates tartareas mobiles, causantesque nempe paroxysmos è corpore educit. Sepe vidi in hoc casu pilulas Antimoniales per secessum solum purgantes, semel duntaxat sumptas multum profuisse. Eiusdem facultatis est Arcanum Corallinum per Crollium descriptum. Omnibus his præstat specificum purgans Paracelsi sæpius urgente necessitate datum. His omnibus peractis, si quæ impuritates crassiores adhuc in corporis habitu residuæ fuerint, eæ deinceps mundificantibus, si vires & facultates patiuntur, expellendæ sunt. Insuper etiam ad diaphoretica descendendum. Diaphoretica supra proprio titulo proposuimus. Sunt nimirum in eo genere specifica, tum tinctura Antimonij, tum pilulæ Antimoniales podagricæ, descriptionem vide in libello Rhenani Solis è puteo emergentis tractatu postremo p. 18. & 19.

*Tinctura
Antimonij.*

Tincturæ præparatio hæc est: ℥ minera Antimonij lbij. iij. v. (minera Vngarica præstat) in defectu minera Antim. crudum locum supplere potest, tere minutissime, superfunde aquam calcis

viuæ

viuae per simplicem infusionem (aq. lbxv. Calcis
 lbvj,) à calce viua colando (aliquoties aqua infun-
 datur calci, donec subsidet) defæcatam relinque (in
 alembicum lati fundi) insolâdo & aliquoties quo-
 tidie mouendo donec nempe spondilia & superfi-
 cies aq. rubere incipiat ; quanquam rubedo nulla
 apparet, & tamen satis tincturæ extractum est, &
 per 6. vel 7. dies infusio fiat. Habebis autem signū
 Extractionis (extractio tantisper fiat, donec ni-
 hil sit residuum) si in particulam istius infusi seor-
 sim in vitrum peculiare transfusam guttas aliquot
 aceti inieceris, repente nimirum immutabitur
 aq. (nihil aliud est quam Antimonij sulphur.) &
 tinctura Antimon. in colorem corticum mali au-
 rantij præcipitabitur (in mixturam simplicem
 infusum præcipitabitur in colorem albicantem
 propter spiritum vitrioli) Extractionem traji-
 ce per filtrum & leniter ebulliendo in catillo re-
 duc in puluerem rubeum, quem extrahe cum spi-
 rit. V. non vsquequaque forti (Alcohol non ex-
 trahit) ad flauedinem (instar Extracti Solis) &
 filtrando decanta. Ante vsum moue (puluis cu-
 lus nimirum semper ad fundum præcipitabitur)
 Dos. gr. v. vj. viij. x. ad summum spirit. Vini hac
 tinctura Antimonij imprægnatus aliquoties (se-
 pties) per Cohobia ex alembico destillatur, de-
 inde ex retorta vitrea in aren. datis ignis gradi-
 bus vel etiam ig. suppressionis pellitur, & prodi-
 bit in forma rubicundissima oleum Antimonij
 dulce cum striis splendidissimis & pulcerrimis.
 Postea vero spiritus Vini leni B. euocatur, remanet
 in fundo Tinctura Antimonij rubicundissima (con-
 fortatissimum summum) Dos. ʒ. ij. iij ad summum.

Vide Ragerium Bacchonium de oleo Antimonij dulci.

Tinctura porro Antimonij (apposita candela lucet noctu instar Carbunculi) vel dicto modo saltem leniter extracta, vel deinceps per multa cohobia cum sp. Vini in nobilissimam Essentiam exaltata, contracturam ex podagra in articulis externis causatam feliciter curat, si obseruandis ad legitimam nempe dietam pertinentibus & corpus mundificantibus (NB. In hoc casu pilulae Antimon. per secessum tantum purgantes maxime commendabiles sunt) quotidie vel alternis dieb. gut. (5. vel 8. de tinctura simplici, sed gut. j. de tinctura exaltata in diaphoretico in peracutis vel mixtura seu in aurora exhibeantur, & sudor vel in lecto vel in laconico prouocetur (id quod in declinatione contracturae cum spir. Vini tandem fecisse expedit) & contractura nulla resistit arthritica.

Ad externam curam Podagrae Tophaceae, sed non admodum inueteratae, praemissis praemittendis alioquin ad podagrae tum diateticam tum therapeuticam pertinentibus, de quibus haecenus, externa auxilia accersenda sunt, quae nempe duros istos nodos tanquam morbos compositionis ab internis medicamentis difficulter resolubiles penetratione sua resoluant, & quod in articulis heterogeneum est, eliminant. Vbi igitur nodositates admodum inueteratae non fuerint, vnice hoc Emplastrum commendatur, quod praeter sedationem dolorum etiam ex articulis tophaceam materiam seu sulphur coagulatum cute leniter aperta resoluendo extrahit. Emplastrum tale est:

℞. Virioli Romani

*ſeu Vngarici,**Aluminis roche an. ℥ss.**ſalis Zuy.*

Hæc omnia coniunctim calcina in Catino terreo euaporando ſaltem , donec ſpirit. etiam exhalare inceperint , quibus odore perceptis ſtatim ſubſiſte à calcinatione & refrigerſcant omnia , pulueriſentur. Huius & pulueris ex farina hordei ℥. an. q. pl. Miſce cum ſæcibus Vini adinſtar pultis, quam ſuper laciniam more ſolito ad ſpiffitudinem cultri extenſam applica ad locum affectum & relinque. Exſiccatum denuo cum ſæcibus vini diſtempera & apponendo ſic perge , donec primum dolor omnis cōſumtus , poſtea etiā ex articulis ipſis contortis omnes tophi abſumpti fuerint. Interim fit ſæpe, vt ſimul cutis, præſertim vbi verrucæ & ſcrophulæ in articulis apparuerint , hoc modo aperia-
tur, id quod formidandum hand fuerit. Vel nimirum ſponte ſua poſtea vlcera cōeunt , vel cera ſaltem Emplaſtri loco ſuperimpoſita viciffim conſolidantur , ipſis articulis denuo mobilibus & agilibus redditis.

Quod ſi denique nimis inueterata podagra ſeu prorſus nodola & tophacea fuerit, ab illa quidem externa cura dolorum mitigatio ſperanda eſt , ſed tamen ipſi tophi vix cedunt , niſi Chirurgia accedat potentior. Tunc igitur hoc modo procedendum fuerit, ℥. Merc. ſubl. Arſen. albi ana q. pl. M. cum aq. fort. & fiat in modum pultis, deinde appoſito prius Emplaſtro Baſiliconis maioris (vel alio deſenſiuo aut etiam ſparadrappa) ad locum affectum foraminato , foramini de pulte præſcripta inſtar lentis impone , & ſtatim aliam particulam

Emplastri prædicti desuper, ac relinque aliquantulum, donec cutis bene aperta sit, ac nonnihil tumoris, ac exinde Eschara accesserit. Hanc cum butyro vel oleo rosaceo emolliendo remoue & attractiuum appone specificum, quod omnes tophos coagulatos in aquas resoluit & extrahit, etiam aliquando sponte casuras instar calcis ad parietes in crustatos; cessantibus postea fluxibus locus vicissim est consolidandus cum consolidantibus & expuloticis vulgaribus.

Attractiuum Emplastrum tale est.

℞. Lubarjyri,

lapidis Calaminaris,

succini,

magnetis an. ℥ij,

puluerisata omnia tenuiter coque in olei lini ℔j℔,

Cerae ℔j,

terebinthina ℔℔.

Vernacis ℥iiij.

Coque inquam aliquandiu, donec inspissentur, adde postea gummata sequentia vulgari modo in acet. soluta & colata vicissimque opopanaxis,

serapini,

Galbani,

Bdellij,

ammoniacy an. ℥j℔.

ebulliant leniter, in fine, adde de pulueribus mastichis,

thuris,

myrrhe,

aloës hepatica an. ℥j.

diligenter moue spatula & tandem malaxando in Magdaleones redige, prædictoque vsui serua.

His

His modis infelix podagra prospere & facile curari potest, modo omnia prudenter & legitime fiant.

In externa cura Tophorum sæpius mundificantiæ doloresque mitigantia sunt usurpanda, insuper sudores à superioribus diaphoreticis prouocandi. Et hæc est gemina illa cura, qua 24. ægros nobiles & ignobiles nullo alio remedio adhibito me curasse affirmare certo certius possum.

ARTICVLORVM DOLORVM species.

Articulorum dolor varias in se species includit, Podagram, Gonogram, Chiragram, Homoplatæ dolorem, & Ischiaticum, Arthritidem item proprie dictam, quæ omnes simplicem scopum habent, symptomatis scilicet mitigationem & causæ ablationem.

PODAGRA ET CHIRAGRA.

Vsitatissima sunt podagra & Chiragra, in quarum curatione vnice prouidendū, vt corpus semper mundum sit, & victus ratio obseruetur exacta, quotannis stato tempore Æquinoctiorum & solstitiorum vbi fluxiones arthriticæ plerumq; fiunt, corpus bene mundificetur auferendo tum plethoram, si quæ adsit, tum Cacochymiam quamcunque suis medicamentis idoneis. Imo hæc ipsa euacuatio institui potest & debet quoque in principio malī, & vbi signa quædam imminentis præseferit æger.

Imprimis Extractū Asari & Essentia Ellebori nigri facta secundum artem atque ad consistentiam mellis seu pilularum redacta. Electuarium item caryocostinum apud Bauderonium, quæ semper

ante consuetum podagricorum tempus, ac imprimis circa dicta assumi debent aliquot vicibus quater aut quinquies semper obseruata victus ratione.

Pro potu sit Vinum Melissæ cum rad. Caryophyllatæ infusum in mensa pro haustu primo parcatantum sumptum. Aut vinum Paracelsi Antipodagricum de quo supra de Arthritide.

Cum sale mensali misceri possunt ossa humana caleinata in cibis.

Hinc statim ad confortantia & diuretica accedendum.

Inter confortantia principale est Magisterium perlarum Riuerij Regis Gallia Medici, de quo supra. Maxime quoq; in his affectibus prosunt Cauteria seu Fontanellæ.

Ad præcautionem prodest fugere cruditates, quæ si fiant, castigandæ vomitionibus, mane, si facile vomat, sin minus longe à prandio.

Nodosa modo non fuerit Podagra, his medicamentis curari potest.

Nodosa vero præter hæc requirit etiam curam externam de qua postea.

Dolor seu Paroxysmus si adsit, dictis medicamentis non est fatigandus æger, sed quies imperanda, dolor mitigandus, & ne ad partem affectam affluat materia, præcauendum..

Dolor igitur intra corpus exhibito laudano sedetur, præmisso tamen clystere.

Si adsit magna Plethora, vena secetur:

Adstringentia paulo altius à loco affecto versus partem internam adhibeantur, vt puluis adstrictiuus aceto & albumine ouorum exceptus, vel aqua
adstrin-

adstringente, vt Myrtillorum, Centinodij, glandularum Quercus vel Cataplasmatris ex fructibus acerbis, cotoneis, herbis, pyris, prunis, imprimis syluestribus, sorbis, quibus addi potest farina lentiũ, cum puluere balaustia, Gallarum, rosarum, bistortæ: aut tantum applicetur Bolus armenus cum lacte & puluere radicis bistortæ ad formam Cataplasmatris.

Supra partem affectam refrænantia & dolorem sedantia imponenda. Communiter nec sine fructu fit Cataplasma è mica panis albi, verbi gratia ℥ij. temperetur lacte super ignem lentum, ne bulliat, contunditur & reducitur ad formam Cataplasmatris addendo vitellorum oꝝorum ℥ij, Croci parũ, calide applicetur. Alij tantum in lacte tepido panem macerant paulisper & applicant de 5. in 5. horam renouando.

Nos hætenus habuimus in vsu carnem bubulam, cuius frustum crudum sine pinguedine parti dolenti superligauimus, idq; mane & vesperi mutauimus, atque ita feliciter dolorem sedauimus.

Balsamus Podagricus.

℥. Vitrioli ad flauedinem calcinati ℥ij,
mellis ℥j,

Balsam^{us}
Podagri-
cus.

silicum calcinatorum ℥ss.

destilletur spirit. igne ab initio lento per alembicum in cineribus (nam facile ebulliunt) postea fortiori. Ab hoc spiritu auferatur phlegma, cum destillando ad tertias vsque quæ in cucurbita restitant, misce cum mastiche,

Olibano,

myrrha,

axungia humana,

*gum. ammoniaco, opopanace,
bdellio an. ℥ij.*

destillentur adhuc semel per retortam, cum destillato misce æquales partes spiritus Vini atque ad vltus serua.

Non quoque inutile erit in hoc affectu vel totum spiritum salis cum aqua fontana temperatum tepide adhibere, cum laciniis duplicatis, vt & oleum tartari per deliquium ex sale factum.

Tophaceam podagram præter ordinariam curam requirere externa, vide annotata mea in Crollium, quæ huc transfer.

LEPRA.

*Lepra an
curari
queat?*

An lepra curari possit, subdubitatum est à multis; Elephantiasin quidem, hoc est, lepram incipientem vel aliquatenus progressam & à squamis, quas subinde in superficie corporis extantes habet, ita dictam, interdum curari posse & Dogmatici profitentur & exempla seu obseruationes id testantur.

Lepram autem proprie dictam omnibusq; partibus confirmatam & absolutam sanari posse, id est, quod pernegant iidem.

Neque vero vel ipsam naturam alicuius deficientiæ accusare licet, quæ nempe potestate diuina ordinata, dum fœta in sese & in mixtis corporibus occultet arcana, quibus dextre cognitis & in præparationem adductis, omnes morbos corpus humanum infestantes, quatenus tales sunt, nec aliquid extremi in sese continent, curabiles esse & credamus & ingenue profiteamur. (de examine Leprosorum vide Forestum obseruatione 7. lib. 4. Chirurgiæ, de Curatione vide Iul. Pulmarium in lapide

pide philosophico, capite vltimo. It. cap. 6. de tinctura Basilij Valentini.) Sic ita lepra curari possit; quomodo v. curetur, vulgares præceptiones haud docent, neque & vulgaria auxilia, quantumuis in iisdem multum spei & potestatis scientibus positum, multum videntur præstare posse.

Aurum potabile Philosophorum, quod nempe vel in sola illa medicina vniuersali latet, vel ex ipso Sole philosophice per menstruum mundi soluto fit, hos & alios morbos simplicissimos perfecte tollit.

Tinctura Antimon. supra de Podagra descripta præsertim exaltata, & in summam spiritualitatem deducta auro potabili vix quicquam concedit. *Tinctura Antimonij vis.*

Tinctura Corallorum vera & genuina iisdem viribus pollet. Hæc itaque omnia & singula procuranda lepra salutaria sunt.

Cognitis itaque omnibus signis & ex eorū syndrome morbo perfecte cognito, cum iis medicamentis ita procedendum fuerit, vt quia quod vnice desideramus, in promptu non est, aurum nempe Philosophicum, ita progrediamur, ne extra oleam ipsius methodi extrauagari videamur.

1. Itaque resoluentia & mundificantia necessaria sunt.

Resoluentia sunt omnia illa, quæ alioquin interiores viscerum obstructions soluant, (tartarus vitriolatus) de quibus hætenus sæpius.

Mundificantia sunt specificum purgans, Arcanum Corallinum, Mercur. dulcis, pilulæ Antimoniales per secessum tantum purgantes.

2. Sunt specifica, inter quæ excellit Viridellus vulgaris (vitriol.) cuius quidem præparatio est *Viridelli vis, & v. sus.*

nulla, sed totum artificium consistit in dextra exhibitione (valet in quavis scabie.)

Mundificatis itaque Corporibus sic procede: ℞. Viridelli dicti ℥ij, dissolue in lbx. vini, postea cola, huius vini Cyathum β. cum potu ordinario (sæpius in die) qui sit vel vinum vel cereuisia (vinum præstat, quia est morbus frigidus) vel decoctum ligni sassafras, Chinæ (decoctum fragariæ aliquid potest) vel aquæ communis semper exhibe in potu (cura absolui potest Viridelli lbj.) idque per septimanas 3. aut 4. continua.

Interdum sudores moueantur (si initio difficulter erumpunt, Ergo quacunque ratione prouocentur etiam per Laconicum sp. Vini scabies sponte decidit) à diaphoretico in peracutis vel potius cū tinctura Antimonij videbis perfectam sanationē (interdum purgantia repetantur pro ægri & morbi natura.)

Cæterum specificum Viridelli crudi non separati, nec in alia Essentia medica diuisi hoc præstat, neque tam adhuc manifestum est, an ex aliquo principio (vitriol. viride Vngaricum plurimum habet sulphur) & ex quonam hæc proprietas dependeat. Verisimile est à sulphure id proficisci, quod in vitriolo excellens est, proxime accedens ad naturam sulphur. Antimonij, ex quo Tinctura illa hætenus sæpe dicta paratur. Quod si vitr. sulphur. volatile seu Embryonatum paratum fuerit (vide quæst. 8. Theorem. tractatu de opio in eo) id quod ostensum est in præparatione sulph. vitr. narcotici (fixi) idque per se sine additamento sublimatum (*in enim märgen kolben* paulatim injiciendo sulph. alembico ablato, rursusque appo-

Essentia
sulphuris
vitrioli.

posito)

posito) vt relinquat omnes suas faeces & postea cum dimidia parte salis vitrioli puri mixtum, & per retortam igne suppressionis extremo loco dato, destillatum fuerit, in oleum rubrum transit, cui si admiscueris aliquid acet. destillati, descendit pulvis spadicei coloris & spiritus salis tart. sese miscet cum aceto, pulvis ille diligenter edulcoratur aqua frigida, postea cum spiritu Vini extrahitur in loco calido (vase clauso) & dulcissima essentia sulphuris vitrioli, tandem (si per 8. dies steterit) supernatat in forma olei, quam etiam à spiritu Vini separa & serua. Hæc dulcissima sulphuris vitrioli essentia æquipollet viribus suis Tincturæ *Vires in* Antimonij & mirabiles effectus vitriol. dulce fa- *signes* cit. Dos. à ḡ j. vsque ad iiij, in aqua melissæ, no- *sulphuris* xios humores totius corporis expellit, Venerem *vitrioli* stimulat, vterum rectificat, eiusque motus inordinatos sistit, & in vtroque sexu prolificam vim seminis ad liberorum generationem operatur. In aqua Petroselini idem pene præstat, sed insuper hydropem curat perfecte. Vtus autem istius essentia aliquandiu continuandus.

Post absolutam curam solet quandoque scabrities cutis molesta remanere: Sic enim posteaquam ex centro ad peripheriam noxa per nobilia illa medicamenta insensibilibus transpirationibus fuerit extrusa (ex sale aluminoso styptico) sponte quidem sua tandem omnes squammulae & scabies decidit.

Nihilominus tamen exterior cutis durior scabra remanet. Hanc deinceps infessiones ex mollicificantibus paratæ mitigant & emolliunt, perfectissimam autem & absolutissimam læuigationem

cutis à balneo præstat inunctio cum oleo viperino vel colubrino (cutis viperæ vel colubri adjiciatur, habet signaturam morbi) confirmata est hæc curatio in tribus primariis personis.

ELEPHANTIASIS.

Elephantiasis in habitu si sit, quia partium substantia læsa, & quasi vniuersali cancro infecta, curari nullo modo potest, si vero incipiens sit, nec cum semine à parentibus propagata in filios, omnino curabilis est.

Quare instituta victus ratione humectante purgetur statim æger Cholagogis. Eccoproticis, cassia, Carthamo, diasebesten & aliis, & si indicantia permittant, vena secetur.

Deinde coquatur humor iis medicamentis, quæ ad melancholiam incidendam & iecoris lienisque obstructions tollendas præscribuntur. Hinc ea quæ humores tales educere possunt, offerantur, continuatis semper per 3. dies purgantibus: vtatur per alios 3. Apozemate aperiente, præparante & iterum purgetur, idque toties, donec corpus optime purgatum sit, & ab omni Cacochymia liberum, sæpius oblato etiam Merc. laxatiuo, & Merc. cum sole, quo facto ad ea, quæ hepatis intemperiem emendant, accedendum, ad frigida scilicet hepatica & ad appropriata.

Hinc ad ea, quæ in superficie corporis existentem malorum humorum abundantiam, causam mali existentem expellunt, progrediendum.

Quibus omnibus palmam præripit præscripta sequens Viperarum præparatio, de qua etiam supra de Phthisi. 2. tres vel quatuor vipers abiectis intestinis, reseruato corde, hepate & capite exco-

riatas,

riatas, inde ollæ vitreæ, quam superius cum suo operculo claude, relicto exiguo in medio foramine, adhibe ad ignem Carbonum lentum ollam, donec humiditas in ipsis excedens exhalet, & exsiccentur, vt in puluerem comminui possint: aut idem commodius fiet in furno vel arena. Huius pulueris

℞. ʒij radicis angelicæ,

Valerianæ ana ʒß.

ad ʒij vel ʒj, additis gut. ij. sp. vitrioli, quo assumpto æger in lecto sudet.

Huic succedere possunt trochisci de vipera à ʒß ad ʒj. It. preparatio Viperina saccharina Quercetani in trochiscos redacta, vel etiam Bezoardicum animale.

Potus sit emulsio seminum melonum, citrulli cum decocto sarsaparillæ, ita vt in ℥xij, aquæ coquatur ℥ß, sarsaparillæ.

Sæpius quoque in die assumat Alcohol serpentum cum ana sacchari mistum. Opiata ex illo cum conserua rosarum, corticum citri & florum nymphææ cui addantur gut. aliquot auri potabilis Anglici, aut sæpius exhibeatur Mithridatium cæleste Quercetani.

Possunt quoque interfici Vipere in Vino & illud vinum propinari, vt. aliquot vipere in vitrum capax indantur & superfundatur sp. V. siue vinum ardens & in ipso relinquuntur dies 8. Hinc extrahantur. De hoc vino vel per se vel cum aliis misto capiat sæpe in die: imprimis mane & vespere, toto curationis tempore æger à sale absteineat.

Aliqui curationem hoc modo promittunt: post euacuationem vniuersalem & particularem totum corpus inungatur sequente Unguento:

℞. Terebinthinae clarae ℥jss,

vitellorum ovorum N^o vj,

Misce: postea adde cerussae subtilissime puluer. ℥jss,

affunde acet. ℥jss.

M. & F. Vnguentum : Eo inungatur corpus, ne quid maneat cuti adhærens, cutis abluatur lacte. Hoc vnguento inungatur totum corpus bis vel ter, postea ingreditur Balneum siccum: post priorem inunctionem in Balneo apponenda sunt Cucurbitulae brachiis, humeris & supra genua. Et cum sequente Vnguento inungendum erit totum Corpus die vna, die sequente cum præcedenti, & sic progrediendum, donec omnis scabies & furfures sublatis, & remanebit cutis humida & arida, & tunc plus olei laurini addendum sequenti vnguento, atque corpus ut antea iterum inungendum. Vnguentum tale est.

℞. rad. Elenij ℥ij,

altheae ℥ijss,

pinguedinis porcin. lbjss,

lithargyri auri,

masticis,

olibani,

sarcocollæ,

myrrhae,

aloes hepaticae an. ℥ij,

ol. Chamomilla,

anethi,

laurini an. ℥ij,

terebinthinae ℥j.

styracis liquida,

butyri recentis an. ℥ij,

Mercur. sublim. ℥ij.

Ceræ q. s. F. s. a. Vnguentum. Postea

℞. huius Vnguenti,

Et ol. laurini an. ℥iij,

Syracis calamitæ ℥j.

M. & cum hoc inunge totum corpus, si minus forte, adde plus olei laurini ad libitum. Si adsit tineæ, euellendi capilli.

Si morbus est diuturnus per duos annos sequentes, Vere & Autumno semper optime purgandum corpus, & si aliquid renascitur in aliquo loco, Inungendus est locus Vnguento dicto posteriori.

LUES VENEREA.

Lues Venerea (frater Basilius Valentinus qui vixit tempore Maximiliani, appellauit *die neue Krieger Kranckheit*) nisi manifestissime tuberculis & pustulis hinc inde toto corpore, præsertim vero circa frontem, obscenas partes & ad femora præsertim versus genua prorumpentibus se prodit, sæpius occulta est, facileque imponit, ne vel recens recte curetur, vel inueterata difficulter cedat.

Accurato itaque iudicio opus est, quod vnice dependet ex confessione ipsius patientis (medicus in interrogando sit πολυτροπος, ne æger diffidat.) Præter enim illos manifestos gradus, quos Ferne- lius 4. distinxit, plures sunt propter communia cū aliis morbis symptomata, vix in cognitionem peruenientes. Eos omnes & singulos indicabit concubitus contagiosus, vel cum scorto infecto patrat. Eius itaq; si conscius fuerit patiens, vtut symptomata fuerint communia, nihilominus si omnia recte fieri debeant, non aliter quam à Lue Venerea infectus patiens tractandus fuerit.

*Signa lue
Venerea
infecti.*

Constante itaque hoc Canone 1. si quis dolores in coxis, humeris & mediis artubus habuerit, ne-
tquam aliis externis apparentibus signis, infectus
tamen credendus est. 2. Si quis serpigine, Lichen
infestatus insuper Mariscas ani, pustulosam sca-
biem in cute corporis, colli vel capitis haberet, nec
tamen infestaretur doloribus artuum, si canonem
generalem fatetur, eadem censura censendus. 3. Si
condylomata, Mariscæ, & hæmorrhoides cæcæ a-
num vel partes obscenas possiderent, doloribus
artuum vel nullis vel aliquibus præsentibus, modo
canonem generalem suppleat, ab infectorum nu-
mero non excludendus est. 4. In viuacissimo alio-
quin corpore, si Verrucæ informes & grandio-
res, præsertim in manibus, It. ad labia & in pe-
dibus prominerent & Canon hic locum haberet,
vtique ab infectione immunem haud iudicabis.
5. Si quis Cambuca laboraret, aut post coitum
ductus virgæ tumoribus obstrueretur cum calore
& inflammatione, aut si vlcus penis post prio-
ra pateretur siue doloribus artuum & capitis ve-
xaretur siue secus, non poterit non numero Gal-
licanorum accenseri. 6. Si quis bubonibus di-
uexatus, prætereaque scabiosus circa pudenda
esset, neque tamen dolores artuum pateretur, vel
etiam iisdem infestaretur, & Canoni priori no-
men dedisset suum, haud liber ab infectione pro-
nunciari possit. 7. Quamquam hæc omnia lo-
cum non habent, & corpus absolute purum ap-
paret: In interluniis vero aërisque & tempesta-
tum vicissitudinibus, in extremitatibus corporis,
manibus, pedibus, imo etiam in capite, doloribus
impetitur, nihilominus vbi se semel confessiona-
rium

rium præbuit, huius morbi primordiis initiatus habetur.

Ab his signis & certis indiciis aliqualis infectionis multum situm est in probe cognoscendo tempore durationis. Hinc igitur morbus recens aut nouiter contractus ab inueterato rite discernendus fuerit, ille breuiorem prætereaque faciliorem: hic longiorem & artificiosiore curam requirit. Vtraque fundamentum & basin collocat in Mercurio seu argento viuo rite recteq; parato, opus tamen est vehiculis, quæ suppeditabunt decocta ligni Guaiaci, radicis sarsaparillæ, (sarsaparillæ capillamenta ne abjiciantur, sunt nimirum virtutis maxime) radicis Chinæ, ligni sassafras, decoctum scobis ligni querni in his locis pauperibus maxime profuit, interdum plus quam lignum sanctum.

Nota.

Aqua Persicariæ extremo Mense Septembri & Octobri collecta & destillata per alembicum ab innata quadam proprietate plurimum prodest) vide Platerum de desœdatione cutis. It. medullam destillatoriam de syrupis & spiritibus.)

Recentem infectionem vnius anni sic curabis: Exhibe i. Mercur. dulcem à ℥xyj. ad xx. & xxx. idq; 2. vel 3. diebus continuo fac, ita tamen, ne ab initio dosis auctior sed remissior sit: postea in decoctis vsualibus hydrotica vsurpentur, si opus fuerit. 2. Mercur. dulcis impuritates corporis educet, ac tandem iterum ad hydrotica redeundum.

Hydrotica sunt sp. Guaiaci, mixtura simplex, aqua Theriacalis Crollij. It. Persicariæ arcanū, dicta, sal est conseruator Balsami nostri, male eigo in Lue Gallica infectis Medici vulgaris salis viuum

prohibent. Æstate, horis meridianis scilicet potest se æger aëri committere.

Si morbus inueteratus plane fuerit, hæc leniora locum habere nequeunt, præsertim si symptomata vrgentiora valde molesta sint, ipsumque corpus vndiquaque à morbo ipso, tamen non prorsus, deuietum.

Hic itaque purgationes Mercuriales maxime locum habent.

Quinimo sudores nonnisi à Mercurialibus fixis vel in spiritum actis excitari debent.

Principem locum inter purgantia tenent Merc. Sublim. Crollij. It. Arcanum Corallinum, (purgantia *ἀνω καὶ κάτω*, Vomitus nimirum omnis necessarius est pro saluatione faciliori.)

Nota.

In inueterata Lue, quemadmodum purgationes per Merc. tantum sunt instituendæ, quæ nempe nō semel atque iterum, sed interdum diebus 3. aut 4. continuis peragendæ (progrediendo quotidie à dosi minori ad maiorem) ita vt ab exhibitione eiusdem saluatio (in saluationibus ægri nonnunquam se pessime habent, sed res in vado, ideoque Medicus bono sit animo) (siue sponte sequatur, siue vltcrius prouocetur, quæ instar certissimi signi (ideoque non inhibenda) est habenda futuræ sanitatis (in ea nimirum curæ Cardo.) Ea igitur prudenter obseruanda, promouetur illa, si fiat masticatorium ex mastichis pulu. ℞ & granis aliquot, puta à 3. vsque ad 8. Merc. Sublim. dulcis cum melle in pastillos formatis & masticatis (vix masticetur vltra 8. horæ.)

Quo signo habito purgationes deinceps sunt
omit-

omittendæ (non tamen ante dies 4. licet primis diebus salivationem promoueat) & solum exco-
riationi oris, gingivarum & linguæ prospiciendū
(victus sit deglutitionis facilioris, verbi gratia, ius-
cula & nutritiua superdata, acria euitentur) cui sa-
ne Gargarismus ex solo sale & aqua communi fa-
ctus inferuit, quo identidem & singulis horis os
colluendum est calide atque ita pergendum.

Prouide tamen prospiciendum est, ne fluxus ille
salivationis cito restringatur (NB. Gargarismi ad-
stringentes in salivatione medentur) quod veren-
dū haud fuerit, si Gargarismus prædictus continuo
in vsum trahatur, qui tantū abest, vt fluxum illum
impediat, vt potius promoueat. (ne saliuæ in som-
no deuoretur, nodulus stropholi in muria tinctus
dentibus interferatur, vt ita hiatus oris patente, col-
luies liberius effluat) ad cuius spontaneam cessa-
tionem, si symptomata euidentiora etiā cessarint,
probe quidem cura peracta est, sin minus, aut præ-
dicta Mercurialis mundificatio repetenda, ac sali-
uatio instauranda, aut ad diaphoreticā tantum sed
Mercurialia progrediendum.

Diaphoretica Mercurialia sunt duo (spiritus
Merc. rubeus, spiritus Merc. simplex) albus & ru-
beus vterq; fit ex Merc. Sublim. sed diuersis opera-
tionibus. Illud est huiusmodi, ℥. Merc. Subl. purif-
simi seu Crystallini part. j. terræ rubræ argillaceæ
part. iij. puluerifetur Merc. tenuiter, deinceps mis-
ce illū cū prædicta terra, ita tamē, vt cū aq. cōmuni
fortiter inuicē agitata misceantur & in vnā mas-
sam transcant. Ex hac fac globulos, lusoriis non
ab similes, & exsicca diligenter in vmbra, nō in So-
le. Hinc ex retorta vitrea (recipiente non admo-
3

dum magno, spiritus nimirum paucus nec validus) per arenam & ignem suppressionis horis 2. (sed paulatim) pelle ig. fortiori, & prodit elegans spir. Mercur. in fine sublimabitur quidem nonnihil de Mercurio residuo, quod tandem operatione hac finita collige, & cum recenti terra rubea misce, in globulos forma & exsicca, exindéque destillatione consueta spiritus vrge, idque aliquoties repete, donec totus Mercurius sublim. in liquorem (saporis subacidi) abierit, quem in vase probe clauso mundo serua, nec vnquam vires perdit.

Spiritus Mercurij rubeus seu oleum Mercurij rubeum. Rubeus spiritus vel oleum rubrum Mercur. est eiusmodi. ℞. argenti viui purissimi sublim. q. v. terre super marmor in puluerem impalpabilem, quæ cum limatura Martis ana pone in tabula vitrea (*Jeluer Tafel*) in locum humidum & aliquot septimanarum spatio (in Maio, Iunio & Iulio) in cella frigida resoluetur in oleum flauum, quod diligenter collige. Ex residuo capite mortuo (ex facibus non calcinatis) sine igne (alias nimirum euaporet) sal extrahitur. Vt ex Mart. & Merc. extrahere sal. beneficio aquæ communis, illudque vicissim coagulatum cum oleo iunge, & fiet id aurei vel Croci coloris, coaguletur. Hoc oleum cum sale suo destilla ex cucurbita humili (*flaches Kolbchen*, vasa quò humiliora eo meliora) in arena donec aq. clara ascendat, qua protinus destillata ignem auge & ascendet rubedo in alemb. instar Croci, quæ partim per rostrum Alemb. (hoc non sit nimis longum) colligenda, partim hæret in alembico instar butyri. Vrge itaque destillationem igne fortiori, donec nihil amplius in alembicum ascenderit. Vasis refrigeratis alembicus auferatur & in

& in cucurbitam phlegma prius destillatum funditur, ita ut quicquid rubedinis ad spondilia eiusdem fuerit sublatum, possit cum aqua ista abluī & quod in fundo restiterit, iungi. Quo facto Alembicus denuo apponitur & repetitur seu restauratur destillatio prior. Vix incalescente Alembico à subtilissimis vaporibus, illud quod continebatur in alembico, paulatim liquefcit & per rostrum rubicundissime exstillat, summo studio colligendum cum prius destillato oleo rubro. Quod si porro nihil amplius rubedinis exstillare poterit, remoue excipulum, & in alio phlegma veniens, veluti in prima destillatione factum, collige, quo identidem collecto rursus auctiori i. g. gradu rubedo est colligenda, quæ partim rursus exstillat, partim in alembico detinetur, tot vicibus deinde prouocanda, quot opus fuerit.

Vtriusque Diaphoretiti magnus est vsus, imprimis vero rubei, cuius g j vel ij. in aqua theriacali mistura simplici in spiritu Guaiaci cum debitis vehiculis (decocto Chinæ) imprimis vero in aqua persicariæ (si placet, interdum addatur aq. Tabaci) exhibitæ per sudores omne expediunt quodcumq; in corpore noxium, haud cedit aliis medicamentis: pustulæ sponte cadunt, tubercula minuuntur, dolores sopiuntur, ac vlcera fœtida manantia exsiccantur & consolidantur.

Quod si autem contumacissima fuerint, leni illinitione ac plumaccolo forinsecus tacta, felicius curantur. Huius olei vsus est alius in putridis & fistulosis vlcerib. altis: It. in capite valde infecto. Vix nimirum semel atq; iterum eodem oleo tacta, & aliquando sudoribus prouocatis per idem paulo post curantur felicissime.

Nulla Lues adeo firma, quin hisce cedat, modo vires constant, quæ semper requiruntur, sudori sufficientes.

Spiritus albi usus est idem, sed effectus remissior, nisi subinde continuatione quadam malum ipsum superetur, & tandem omnia mitescant.

Ab hisce igitur hætenus enumeratis Lues Veneræ etiam inueteratissima facile curatur, modo omnia recte corresponderint, ut exinde Medicus de symptomatum molestiis haud anxius esse possit vel debeat.

Nonnunquam vero à morbo Gallico non bene curato relictæ reliquæ, tanquam symptomatum soboles altius infixæ etiam subsidiarias manus medicas & quidem non segnes, sed curiosas postulât. Hic itaque ubi factum opus fuerit, aut prior methodus reuocanda, aut alia in auxilium accersenda.

Ex multitudine nimirum & frequentia τῶν βοηθημάτων sæpe Medicus partim ut recte faciat, partim ut patientem honeste fallat, instructior sit, nec posteaquam vulgaria cespitare visa fuerint, temere declinandum, sed consultius pergendum: quin imo sæpissime intromissus inquilinus hostis inducias non fert, quin præsentis manus auxiliares natura desiderat, præsertim ubi fluxiones malignæ frequenter methodum medendi inuertunt, aut noua symptomata pariunt: Sic dolores lancinantes: It. vlcera præsertim faucium & colli, tumores quoque & calli seu nodositates, tophi, adeo altæ radices egerunt, ut à felicissimis Deorumque quasi manibus expugnari non potuerint. Quod ubi usu venerit præter iam semel atque iterum institutam curam, imò interdum in cursu ipsius curæ
& alia

& alia sunt accersenda auxilia, de quibus egimus ordine.

Dolor capitis sæpenumero in inueterata Lue à medicamentis haud euincitur. Sic artuum dolores sæpissime recrudescunt.

Quamuis autem etiam aliud oleum Merc. in eiusmodi casibus maximopere proffit, fluxiones Venereas ex capite & aliis subiectis partibus tollat, nihilominus externa quoque sunt accersenda.

Oleum Merc. Diaphoreticum.

Oleum Merc. dictum sic fit: ℞. Merc. Sublim. *Oleum Mercurij Diaphoreticum.* purissimi q. placet, puluerisatus soluatur super tabulas stanneas (*Zinnern Blech*) hoc est, ferreas stanno obductas per deliquium, solutio destilletur sp. V. tantisper (scilicet cohobando sæpius) donec spiritus acescat, quem serua. Dos. à g ij ad vj, in decoctis vel vehiculis appropriatis.

Externa sunt Emplastra, quale est illud Magistrale Vigonis de Ranis: nobile est illud, cuius mentionem facit Platerus in Observationum lib. 3. de Defœdatione pag. 679. Hoc Emplastrum supra alutam extensum, capiti raso applicandum est, & gestandum, donec dolores remittant: sæpius tamē renouandum, quandoquidem propter madorem, quem extrahit ex capite, nonnihil vitiatur. Similia Emplastra videantur apud Præcticos. Hæc autem Emplastra etiam doloribus artuum ex Lue Venerea maxime conueniunt.

Balnea quidem apud Rulandum centuria 10. Curatione 2. parum iuuant.

Cauitates porro faucium cum excoriatione & Vuulæ amissione, quanquam vlcera inuadunt maligna, & ad narium vsque amplitudinem pertin;

gentia, ea non nisi è fluxionibus perpetuis & malignis redduntur fœtida cum ardore & magno cruciatu.

Horum Curas à medicamentis internis quandoque perfici deprehensum est; sæpe tamen post multa tentata remedia interna nihil perficitur.

Hic maxime commendantur Gargarismi & linimenta alia. Præstantissimus est Gargarismus ad affectus oris descriptus, qui mundificat, & exsiccat,

Quod si nec sic quidem aliquid perficitur, aqua viridis eodem loco tradita cum penicillis vel cum gossypio ad faucium cavitates eas madefaciendo & tangendo, exulcerationem funditus mundat & egregie sanat.

Interdum tam maligna sunt, vt hisce non cedant, præsertim si profunda sint, & ad ossa palati peruenerint.

Aurum solutum. Præstantissimum est Aurum solutū hoc modo.
℥℥. Salis fusi,
Salis purificati,
Salis roche ana ℥j.

adde dimidium libellum Auri foliati, tere inuicē prudenter imbibendo cum guttis aliquot spir. vitr. & diutius in marmore tere: postea super hanc mixturam in cucurbita parua funde sp. Vini ad supereminentiam 2. digit. relinque aliquandiu in cineribus vase probe obturato, postea parumper ebulliat, vt salia soluantur, spir. verò flavescet. Postea euoca spiritum Vini per alembicum ad siccitatem, affunde recentem spiritum vini & vicissim digere in cineribus, atque ita spir. vini Aurum foliatum soluit, & salia relinquit in fundo. Hanc extractionem poteris secundo atque etiam tertio repetere,

petere, donec nempe Aurum plane solutum & extractum sit. Extremo destillando euoca sp. Vini ad siccitatem Auri, cui affunde spiritum Terebinthinæ clarissimum ad superemin. j. vel alterius digiti & relinque per 8. dies in loco calido, donec nempe Aurum omne solutum sit. Hoc Auro soluto tange cum bombace quotidie bis locum affectum (initio rodere videtur, sed paulatim cessat.) ac insuper vttere Gargarismis, & videbis curationem speratam. Eadem solutio & Extractio solis valet in vlceribus externis nullam sanationem recipientibus (Merc. habet insignem vim incarnationem.) Idem præstat oleum commune, in quo Mercur. sublim. rubeus ebulliendo fuerit transumptus, & ipsum oleum tandem nigerrimum enaserit.

In tumoribus Gallicanis, Tophis & nodositatibus ossium ingentibus & acerbis doloribus plerumque noctu vehementer affligentibus Emplastrum quidem supra enumerata multum prosunt. It. Platerus parte 3. praxeos p. 505. nonnulla recenset elegantia. Est tamen præstantissimum quod sequitur:

℥. Vnguenti aurei officinalis ℥ij.

Merc. sublim. ℥j.

M. & cum panno lino tumoribus superimposito per vnum atque alterum diem: locus tamen tophaceus prius cum Vino rubro lauandus est, sic feliciter cedunt. In valde tamen antiquis tumoribus diutius pergendum, sed tamen non cum applicatione in forma Emplastri, sed tantum inunctione quotidiana bis vel ter.

Absumptis doloribus & tumoribus locus affe-

Cutis deinceps fouendus est linteo butyro non falso inuncto, & ex vino loto, sic non tumor tantum absumitur, sed omnes humiditates vitiosæ ex toto illo membro tuberoso extrahuntur, deinceps vix vnquam aut raro recrudescuntibus eiusmodi tuberositatibus (si tumor hic non cedit, aperiatur ille, exprimatur, mundificetur) Exemplum habui in nobilissimæ fœminæ brachio.

Cutis defædatio externa est multiplex, sunt pustulæ, Vesiculæ, Verrucæ, ficus, scabies, serpigines, lichenes, & aliæ species variæ innumerabilesque, quæ hanc varietatem sortiuntur pro ratione subiectorum.

Extra nimirum controuersiam est Luis Veneræ in externo habitu corporis tot species reperi, quot pene sunt indiuidua: veneno nempe sese humoribus corporis seu potius cum sanguine ita distemperante, vt quotquot varietates salium in sanguine dominantur, vel etiam lateant, tot etiam diuersitates extrinsecus appareant, efflorescentia nempe tanquam fructu dirigente sese ad naturam & suæ radices mineram.

Isthæc omnia externa vitia cutis curis internis præsertim Mercurialibus plerumque cedunt & sanantur. Sæpenumero tamen contumacia morbi tam alte radices egit, vt internis medicamentis ad peripheriam corporis pertingentibus quidem, nihilominus ex toto mali mineram in habitum corporis transplantatam, ibique radicatam auerruncare nequeant. Vt itaque in hisce casibus solertia Medici vbique præsens sit, sic procedendum.

1. Pustulæ & Exanthemata sic curantur:

℞. Argenti vini ℥iij, Argenti ℥ij.

solue

solue vtrumq; seorsim in aqua fort. solutiones postea confunde, & ex solutis destilla in arena aqua igne valido per retortam vel cucurbitam. Liquorem prolectum destilla in balneo, donec nihil amplius progredi videatur, liquorem restitanteserua. Cum hoc liquore tange plumaceolo pustulas, verrucas, vesiculas seorsim quotidie vel semel tantum & protinus nigrescunt & emoriuntur salia: relinque ita (non vltius inungendo) per quatri-duum & sponte cadunt crustulae, quandoque butyro recenti illinendae, si sponte cadere nolint: Post casum ℞. sacchari Saturni in aqua rosarum dissoluti, locum relictum illine, (plumaceolo aliquo, vix nouies antequam sanentur) cum hac solutione & sanantur liturae euanescentibus simul rubeis maculis.

2. Idem praestat Oleum ærug. per deliquium.

℞. *Æruginis* part. j.

Salis nitri part. ij.

Oleum æruginis.

M. & in catillo succède cum carbone vel papyro, donec deflagrarit, postea quod remansit, solue deliquio in cella, autingere in vesicam suillam, quam diligenter clausam merge in aq. & cito dissoluetur (mittatur per bombacem.) Huius vsus idem est cum superiore.

Scabies, serpigines, Lichenes. It. fissurae in volis manuum & plantis pedum, praecedentibus vniuersalibus haud exterminabiles tandem sic curantur optime: ℞. Axungiae porcinae quantum placet, M. cum oleo tartari per deliquium facto, donec fiat Vnguentum acre, (quod gustu deprehendes) Hoc vnguento inunge partes dictas mane & vesperi.

Aq. Mercurialis. Quod si autem hoc Vnguento parum profeceris; loco olei tart. cum axungia porcina misce oleū vitrioli & fiet acrius. Quod si ne sic quidem profeceris, ℥. Merc. sublim. ʒss, Coque in aquæ perficar. ℔jss, (aq. plantag. etiam prodest) in vase terreo vitreato, donec Merc. sublim. sit plane solutus, postea cola & serua. Cum hac solutione quotidie bis locum affectum inunge seu tange, sanabitur. Vide etiam de hac aqua infra.

Eadem solutione Hæmorrhoides cæcæ, mariscæ in ano & obscænis illitæ exsiccantur & cadunt.

Nota:

Cautela. Merc. cum spir. Vini (quod à quibusdā Chymicis fieri solet) ne inungatur. Hic nimirum Mercurius sanguinem inflammat, & à locis distantissimis ad cor defert, vnde sputationes cruentæ, aliaq; symptomata grauissima, tandemque ipsa patientis destructio.

Ulcera Gallica. Ulcera externa à Lue Venerea rectissime mundificantur cum ol. oliuarum. (vel oleo papaueris expresso, quod est par vel melius) spir. Mercur. sublim. rubro imprægnato, vt supra: Vel mundificantur cum hoc Vnguento: ℥. Vitellum oui ad duritiem cocti, deinde in sartagine mellis opt. ʒj, liquefac leniter, & misce vitellum beneficio pistilli cum melle diligenter, donec abeant in medicamentum spadiceum seu brunnum, quo vtere; quod si idem acrius reddendum fuerit, admisce ʒj vel ʒij Merc. sublim. diligenter. Hoc Vnguentum in vlceribus putridis. It. in fistulis Gallicis maxime utile est & egregie mundificat: quo tamen ita vtendum fuerit, donec omnes partes putridæ fuerint remotæ.

Quod

Quod si vero opus sit vltiori mundificatione, regrediendum est ad prius. Vulgo vtuntur Vnguento Ægyptiaco sed parum prospere (propter æruginem.) In his nimirum vlceribus potius corrodendo, quam separando operas suas absoluit. Præterea Ægyptiacum ossa nigredine (nota: vbi os cariosum, curatio irrita est, nisi caries auertatur vel Chirurgi opera vel aq. Mercuriali) inficit, quod omnino euitandum fuerit. Hæc vero vnguenta talia non patrant.

Posteaquam vlcera probe fuerint mundificata, consolidatio sequenti Emplastro perficitur, quod Elegans est & in aliis vlceribus putridis mundificatis valde vtile. Idem Emplastrum sanat vulnera non vsquequaque profunda. Est præterea sarcoticum & Epuloticum præstantissimum. Fit autem hoc modo:

℞. Lithargyri optime puluerisati ℥iij,
olei olinarum ℥viij.

Coque lento igne vsque ad brunnitatem. Quo facto liquefac Ceram in alio vasculo pondere ℥ij, & liquefactæ affunde Lithargyrum, cochleari agita & M. diligenter & forma Magdaleones.

Quod si vero vlcera fuerint admodum contumacia, ceu sæpe solet fieri, substituatur Emplastrum sequens:

℞. Lithargyri ℥ij,
ol. olinarum,
lini an. ℥iij.

Coque denuo ad brunnitatem cum ceræ liquef. ℥ij. Admisce tandem

pulueris myrrhe rubæ ℥j,
lapid. Calaminaris,

Tutia puluerisatæ an. ℥ij.

(non præparatæ extinctæ) M. extra ignem & serua. Hæc quidem sunt vtilia & vlcerata valde siccant & sanant. Fit tamen nihilominus vt vlcera Gallica neutiquam ab eiusmodi penitus curari possint. In hoc casu præstantissimum est Vnguentum sequens:

℥. Aloës hepaticæ ℥ij,

Croci Martis ℥ß,

thuris ℥ij,

Mumie ℥ß,

mellis ℥j,

terebinthina ℥ß,

vitell.ovi j.

Misce & contunde omnia donec F. Vnguentum quod in petiis applicari. It. cum turundis in foramina intrudi potest, præcedente semper Vnguento mundificante alterutro.

Solent porro in Lue Venereâ Bubones circa inguina apparere, præsertim quando eiusmodi infecta corpora febribus malignis corripiuntur.

Licet vero eiusmodi bubones sæpius febrium pestilentialium symptomata sint; veneno nempe exonerante sese ad locum ignobilem, emunctorij inferioris: nunquam tamen tales extra infectionis tempus & modum inter pestilentialia symptomata & signa referendi sunt: apparent vero crebrius in sanguineis, alioquin raro vel nunquam grauissimæ Luis Venereæ morbo apparent quasi obnoxiiis occultante scil. eleganti habitu corporis hostem inquilinum ad inguina protrudentis.

Hoc itaque modo eiusmodi Tumores Luis Venereæ à peste distinguendi sunt.

Simpli-

Simplicissimus curandi modus est huiusmodi: *Oleum tartarum nigrum discuties est praestantissimum.*
 1. maturandus est bubo cum Emplastro diachyli (nam semper maturatione opus) vel bubo acet. inadfectus & buboni impositus, quo intumescente remoto alius applicetur, quo Emplastro vel bubone quotidie bis appposito, ut tandem emollescat: tandem scalpello aperiendus & sanies cum pure & cruore exprimenda: postea Opodeldoch applicandum quod nunquam coalescere sinat vlcus, priusquam omnia fundamentaliter fuerint sanata.

Cæterum in hac ipsa cura, quemadmodum in reliquis omnibus Luis Venereæ symptomatibus nihil remittendum est, de interiore cura. Quin imo deprehensum est sæpe eiusmodi extuberantias inguinales solo repetito Mercur. (Mercur. sublim. vel oleo Merc.) tandem disparuisse: minera nempe mali per internam Mercurialem operationem funditus eliminata.

Recentissimum Luis Venereæ symptoma est, Crystallina, quam vocant, vesiculam nempe ad glandem membri virilis adnascentem translucidam, indeque nominis ratio nata est.

Est alioquin lethalis, si remediis exquisitis factis non curetur. Ferrum non patitur, nec leniter coalescit locus affectus; etiam remediis alioquin ulcerationibus Venereis præsentibus.

Solus spiritus Tabaci laudem hic inuenit, nihilominus interna cura subinde administrata, quæ tandem felicissime absoluit omnia; ubi hæc ipsa vesicula prius fuerit mortificata (vesicula iã mortificata aliquoties hoc sp. tacta sponte evanescit) tangatur ergo cum spiritu Tabaci quinq̃ies ad

sumum & sponte euanesceat, idq; fiat iacente patiente, alioquin ad leuem tactum spiritus Tabaci stans procumbit humi bos (hoc est syderatus cadit & conuellitur.) Vide supra de Tabaci spiritu. Hac Luem Veneream curandi methodo lucratum esse confessus est aliquis mille aureos ducatos, idemque affirmare possum mihi in tota mea praxi nullam curationem felicius successisse hac ipsa, quam perfecte & candide iam vobis trado & communico.

Luis Venereæ curandæ modi à variis varij excogitati sunt.

E vulgaribus sequens est probatissimus. 1. Optime purgetur corpus apozemate aliquo aut opiata; vulgo solum vtuntur confectione Hamech cum electuario diacathami aut è succo ros. v. ꝯ. ʒiij in decocto communi purgante. 2. Post purgationem si adfit Plethora magna, potest aperiri Vena, aliter nullo modo. 3. Hinc F. Vnguentum ex ꝥbj vel pluribus axungia porci recentis si haberi potest aut seruata, non rancida nec salita, & Merc. vini ʒij vel pluribus in succo limonum vel quod melius in Terebinthina extincti.

Ex hoc vnguento inungantur ad fornacæ genia ac tibia, & si morbus vehemens est, etiam spina.

Quo facto quarto sensim sudor provocetur, cooperiendo ægrum instrumento ad hunc morbum proprio, cui circa pedes carbonēs imponantur ardētes, vt eo sudet melius, oportet vt fiat in cubiculo calefacto vel optime clauso, vt impediatur perspiratio & euacuatio integra fiat. Vngatur semel primis diebus tribus, tempore matutino. 4. aut 5. matutina: deinde bis in die scilicet tempore

matu-

matutino & tertia hora post prandium. Deinde iterum semel hæc inunctio continuetur, donec pyralismus seu sputatio appareat, qua præsentè cessandum ab inunctione. Potest tamen semel atque iterum inungi, donec videas copiose sputum ex ore effluere, hinc abstineat ab inunctione & in lecto semper, seu hypocausto calido conseruetur, donec pyralismus cesset, qui tamen si ultra 8. aut 9. dies duret, fiat Gargarisma ex adstringentibus pilosella, myrto, centinodio, balauistiis, cui admiscetur aqua mortuæ aliquid cum pauxillo melle rosaceo. Aut solum aqua mortua diluatur cum decocto Guaiaci & eo lauetur os.

Atque tum temporis gingivæ & os totum inflatur, ut nihil nisi panem in iure emollitum eger comedere possit.

Vbi cessat Ptyalismus, dentes detergendi & gingivæ, ut dictum.

Interim dum hæc fiunt, pro potu semper sit decoctio Guaiaci secunda.

Abstineat etiam toto curationis tempore à falsis omnibus, & si fieri potest à sale communi.

Cum fluxus cessauit, à liquidis abstineat, & elixis utatur, & singulis diebus assumat bis decoctum Guaiaci aut simile.

℞. Rasura ligni sancti ℥ij.

Cort. eiusdem ℥iij.

F. infusio in ℔xij aq. communis per 12 aut 24. horas. Coque ad medietatem vel ut tertia pars restet, quod commodius Colaturæ sumat singulis vicibus ℥iij aut etiam ℥v. ex magmate siue residentia fiat decoctio seu Bochetum in alijs ℔xij aquæ communis, ita ut parum tantum ebulliat. Huic potes

addere aliquid Cinamomi, liquiritiæ, & passularum. Hoc decocto secundo utatur loco potus. Hæc sudoris prouocatio fiat mane, & 3. horis post prandium semper in lecto aut stupa post assumptionem decoctionis.

Optimum autem est, ut quinto vel sexto die purgetur per totum curationis tempus cū confectio-
ne Hamech vel de citro, Diacarthamo, aut de succo rosarum, si pauper sit, si vero diues, potest fieri
syropus Magistralis aut Apozema.

Poterit quoque ab initio pastus interdum assu-
mere fructus laxantes, pruna, ficus, poma cocta.

Si dolor adsit alicuius partis, applicetur parti
dolenti Emplastrum Vigonis cum Mercur. qui
pro vehementia symptomatis duplicari aut tripli-
cari aut quadruplicari potest.

Ulcera si adsint, ea leniter inungantur aqua for-
ti aut quod commodius, oleo sulph. aut vitrioli.
Quod si vero hac vti nō placeat cura, nec æger ob
negotia domi residere possit, fiat modo sequentes.

℞. Radicis acori vulgaris,

Cichorij,

oxylapathi,

scabiosæ,

betonice,

sarsaparillæ an. ℥j.

passularum maiorum ℥x,

herbæ Cichorij,

scabiosæ,

betonice,

Chamæpityos,

pimpinellæ an. Mj

adianti M℞.

sem. anisi,

melonum an. ʒijß,

flor. Cordialium p. ij,

F. in l. q. aq. decoctio, de Colatura, ℥. lbij, in quibus
coque

fol. sennæ orientalis,

sem. Carthami contusi ana ʒij,

hermodactylorum ʒijß,

agarici trochiscati,

Epithymi an. ʒß,

in Colatura solue syr.

rosarum solutivi ʒiiij,

violarum ex multipl. infusione ʒij,

mellis rosati colati ʒij.

F. Apozema pro 8. dosibus matutinis aut alternis
pro operationis ratione. Aut fiat tantum decoctū
ex foliis sennæ & hermodactylis ana cum parte di-
midia radicis sarsaparillæ & paucis rosmarini.
Tertio quoque die post & ante assumptionem apo-
zematis deglutiat pilulam parvam cum Terebin-
thina factam ex ʒ. vj. vel pluribus pro constitutio-
ne ægri Merc. Præcip. (facti cum aq. forti & aq. sal-
sa) aut Merc. Præcip. cum Sole à ʒ. iij ad v. seu tan-
tum Merc. Præcip. rubei communis ab acedine
omni per iteratas ablutiones edulcorati.

Æger sumat Apozema 4. hora matutina & se
contineat vsque ad 9. vel 10. horam, vel si fieri po-
test, vsque ad meridiem, cum sumserit Mercurium
post dies octo, fiat sequens decoctio:

℥. Radicis sarsaparillæ recentis lbß,

scobis ligni sancti ʒiiij,

China non rancida ʒy.

infunde in aq. lb. x. per horas 24. postea coque ad

consumptionem duarum partium. De hac Colatura assumat æger ℥iij cum ol. sulph. gutt. vj. & sudet in laconico vel etiam in lecto tempore vel matutino, vel 3. aut 4. horas post prandium, per dies 10. Si non admodum inueteratus morbus sit, sin vero sit inueteratus per dies 15.

Interdum detur Bezoardicum Minerale ad sudorem liberius prouocandum, si Laconicum præsto sit, cum ingressus est, relicto, vt respirare possit, foramine, per quod emineant oculi & nares, fiat suffumigium ex Cinabari Antimonij, & in defectu eius ex communi ad ʒj & styrace rubr. Calamita ʒvj. (sulphur. ʒss, ol. ligni sanct. ʒj.) aut cum pauca Terebinthina F. Trochisci: postquam per horam optime sudauerit, ingrediatur in lectum optime calefactum & adhuc per horam dimidiam inibi aut quantum vires permittunt, sudet. Hinc sudor optime linteis calidis detergatur, & ipse ad consueta redeat opera.

Vtile autem erit, vt portet Emplastrum magnum, imprimis, si morbus sit inueteratus, ex Emplastro Vigonis cum Mercur. ad formam scuti lat. quod homoplatas & sternum vsque ad lumbos integat.

Potus sit decoctum ex magmate decocti sudoriferi cum liquiritia, Cinamomo & passulis quocunque modo ad ipsius ægri palatum paratum.

Optimum est vt sudet, 3. horas post meridiem, &umat tempore matutino haustum dicti decocti cum ʒj. Alcoholis serpentum, de quo supra in Asthmate: & Elephantiali, quinto quouis die purgetur cum Panchymagogo nostro, cui gr. iij Merc. subl. addi possunt, aut etiã solo Merc. subl. dulci.

Si vlcera habeat, aut tophos aut erosiones, coque Guaiacum, donec decoctio tota fiat instar lactis crassa & exprimatur. Cum expresso lauetur mane & vesperi & supponatur Emplastrum Vignis cum Mercur. duplicato aut triplicato. It. ea de quibus supra.

Quod si hisce non tollantur, perfumentur omnia dictis Trochiscis bis in die, & curabuntur aut Mercur. præcip. ruber communis misceatur cum Unguento Ægyptiaco ad purganda vlcera; aut aqua Mercuriali sequenti lauentur, de qua etiam supra.

Aqua Mercurialis.

℞. Merc. subl. ʒβ minutissime in mortario trito, *Aqua Mercurialis.* affunde aquæ plantaginis ℥jss, solvatur in B. leniter, in fine ebulliendo, separa à fæcibus per filtrum traiciendo: postea funde in patinam stanneam mundissimam ac relinque per tempus exiguum, & denigrabitur patina; quo facto eadem aqua in aliam patinam mundam infundatur, quoad prior patina à sua nigredine fuerit vicissim purgata: Dein vbi denigrabitur altera quoque patina, eandem quoque aquam alteri patinæ rursus iniice, idque per vices repete, donec nulla amplius nigrescat patina, sed maneant albæ, quod decima aut duodecima vice fiet. Serua postea ad vsum aquam, quæ albi coloris erit, hac vtere ad sananda vlcera, præsertim à lue Venerea orta, tam in ore quam in pene. It. ad mundificandum cancerum. Quod si fortio-
riorem desideras, sex infusionis vices in patinas suffecerint, vsus eius est saltem cum penicillo, vlceribus leniter hinc inde contactis.

Dictam hæcenus curam instituere oportet aëre

existente calido, aut prouidendum, ne æger egrediatur in aërem frigidum.

Si incipiens morbus sit, vtatur apozemate dicto cum Merc. subl. vt diximus; dein dicto sudorifero singulis matutinis, sine tamen sudoris prouocatione, tandem post illud assumptum sese exerceat & vtatur decocto secundo in pastu loco potus.

Purgetur quoque quinto quouis die, vt dictum.

Si adest Gonorrhœa, vtile erit exhibere præcipitatum viridem aut Gummi Guaiaci, quibus exhibitis propinetur Terebinthina, quæ abluta aqua violarum cum vitello oui teratur, ac cum decocto sarsaparillæ potabilis fiat.

Si adest virium imbecillitas, perlæ soluantur in liquore acido Guaiaci, ea denique solutio sæpius à $\Theta\beta$ ad Θj offeratur. Quæ destillatio Guaiaci fit in retorta lutata in ig. patente ad modum sp. salis, primo scil. appposito recipiente amplo, fiat ignis lentus & destillat liquor clarus, ig. hoc modo continuetur per 6. aut 8. horas, hinc spiritus apparere incipiunt in forma nubis, quod vbi fit, ig. augeatur per gradus & continuetur, donec omnes spiritus egressi sunt, hoc est, cum non amplius nebulosum existit recipiens, sed clarescere incipit. Liquor hic destillatus affundatur rasuræ ligni recenti & impastetur destilleturque per cucurbitam in Balneo ad siccitatem. Liquorem hoc modo destillatum rectifica & exhibit primo phlegma insipidum: cum guttæ acidæ stillare incipiunt, muta recipiens & liquorem acidum seorsim excipe. Hoc solve per las puluerisatas, quemadmodum alias soluuntur aceto.

Præcipitatus viridis (Lacerta viridis quibusdam dictus)

dictus) fit hoc modo, solue Mercurij ℥iij , in aquæ *Mercuri⁹*
 fortis ℥vj , & seorsim solue ℥j , Veneris in aquæ for- *præcipi-*
 tis ℥ij , solutiones coniunge, deinde ex arena per re- *tatus vi-*
 tortam destilla aq. fortem vrgendo sub finem ign.
 vehementius, vt maxima pars sp. corrosiuorū tol-
 latur, quod in fundo restat, tere, & cum acet. in ci-
 neribus per dies vj , digere, vltimo ebulliēdo, vt po-
 tissima pars Merc. in acet. soluatur, acet. impregna-
 tum decanta, & leni igne destilla ad siccitatem &
 Merc. præcipitatus in fundo restabit viridis. Spe-
 cificum est in Gonorrhœa virulenta, Luc Gallica
 à ḡ iij ad viij , in conferua rosarum exhibitus.

SCORBVTVS.

Quemadmodum Lues Venerea propriam se-
 dem sibi hepar eligit, totāmq; Oeconomiam san-
 guinis exinde inficit; Sic Scorbutus (vide Reusne-
 rum, Horstium, Sennertum) pro habitaculo pro-
 prio occupat splenem.

Vterque morbus videtur veteribus incognitus
 haud fuisse, quantumvis gradibus seu accidenti-
 bus subinde vel acutiores vel magis eminentes ex-
 titerunt.

Familiaris est admodum maritimis & ultra pe-
 lagus vectis.

Causæ antecedentes sunt spiritus salini, vapo-
 rosi, & à sulphure suo destituti, iuxta mare ab a-
 stris eleuati, sed non percocti, quos maritimi &
 nauigantium turba ad se trahunt inspirando &
 expirando.

Eiusmodi spiritus primum inficiunt pulmones,
 inde ipsum hepar & venam portæ, tādē tartareæ
 fæces ad splenem & vicinas partes residentes, ta-
 les impuritates eo deriuatas homogenea quasi

salini principij conformitate gaudentes ad sese rapiunt, & non tantum substantiam splenis, sed omnes vehulas & ductus in eadem obstruunt.

Hinc subsequitur Melancholia, tristitia, Virium imbecillitas, membrorum lassitudo, coloris viuidi in liuidum & luridum permutatio, cutis Elephanticam contrahit duritiem, erumpentibus squamulis tenuibus siccis & perduris. Vertigo infestat caput, somnus imminuitur, nec naturaliter procedit, quin & dormituriunt interdum, sed semper cum anxietate & terrore; Cor palpitatur, & macies totum corpus consumit, sæpe in principio gingivæ contabescunt, cum maculis & lituris cæruleis in ambitu instar aphtarum albescentibus, dentes vacillant & faucès male olent: Viris fit sperma aquuum & tenue, fœminis menses subsistunt, aut in fluorem album degenerant: muscoli & carnes in se quasi absumentæ contrahunt cariem, intus subtili & mordaci humiditate pertentantur, Oeconomia ventriculi vel maxime imminuta vel prorsus læsa. Corpus exterius, præsertim vbi muscoli sunt firmissimi, inficitur maculis cæruleis subinde evanescentibus paulo post alibi in cute apparentibus: pedes sunt Oedematosi cum fœtidis vlceribus: fœminæ hunc morbum possunt ferre ad annos 15. vel 20. Masculi vltra septennium aut octennium, diutius haud affliguntur.

Quandoquidem in hoc morbo obstructions interiorum Viscerum hepatis & splenis maxime vigent, à quibus venæ mesaraicæ haud immunes sunt, ante omnia illæ sunt remouendæ.

Tartarus vitriolatus primo digestiui loco sumtus vel in iusculis aut in decocto, vias primas expedit.

pedi, secundarias non negligit, quas deinceps specificum purgans elegantissime liberat, si per aliquot dies continue in Extracto Ellebori propinetur.

NB. Mercur. hic plane exulat. Nam Mercur. 1. ad superiora ascendit, adeoque fluxiones auget, unde symptomata inualescunt. 2. non expedit hinc obstructions, quanquam in Lue Venerea.

Antimoniata hinc plurimum possunt.

Specifica sunt 1. Essentia Cochleariæ & beccabunga. Arcana horum magnopere laudantur.

2. Est Elixir proprietatis Paracelsi.

3. Tinctura Corallorum vera.

His omnibus mira efficacia Tinctura Lunæ succenturiatur, præsertim vbi caput scotomia labefactatum fuerit:

Felicissime igitur curam scorbuti etiam inueterati absolueris, si præmissis mundificantibus tandem ad specifica progressus fueris.

Decoctum radices Chinæ hic multum potest pro potu ordinario, & demum pro vehiculo, quo nempe specifica exhibeantur: Pauperibus ligni sancti decoctum cum cochlearia profunt, quibus tamen non deneganda sunt specifica.

Nota:

Felicissime totum negotium expedieris, si deinceps post vniuersalia singulis diebus, vbi matutinis horis specifica fuerint exhibita, vesperi iturus cubitum per aliquot dies aqua Philosophica seu sulph. vel Tinctura tart. vtatur (gj vel ij ad summum) quæ est cum spirit. Vini extrahens tincturam tartari (h.e. spiritus Vini tartarificatus) Vide supra de

alui segnitie , & annotata ad Crollium.

Dentiū prolapsus & Gingiuarū exulceratio vel ab hac cura generaliter aut particulariter , quemadmodū supra dictum est, tollitur. Vnice commendatur aqua illa viridis comperta , de qua supra de Ozænis descripta.

In vlceribus oris aqua radicis Enulæ. It. aqua post extremam specifici purgantis extractionem incoagulata g x. pro vna dosi, de qua infra de Gangræna.

Maculæ sponte euanescent post bene correctum corpus, ideoque peculiari auxilio non egent.

Vlcera hinc inde præsertim in tibiis manantia curantur eo modo, quem diximus iam antea.

Εὐωδίσου est summitates rubi idæi in Vino, quo vlcera eluuntur & postea cum decocto foveantur.

Hic morbus sæpius recurrere solet , præsertim in dispositis sæpe latenter serpit & clanculum familiam ducit. Quod si vëro corpus statis temporibus mundificetur optimaque diæta cum legitima fex rerum non naturalium obseruatione instituat, rarissime truculentiam suam promit. Plerumque quos semel inuasit, raro deserit.

Est tamen ab euidenti hac cura sperandum illud , & certe obtinendum , nullum scorbutum tam deformem extitisse vnquam (si cætera sint paria) qui felici manu & dextre adhibitis specificis curari non potuerit , modo ad solertiam Medici accedat quoque prudentia & recte faciendorum cupiditas.

Huius curationis experiëntia nititur aliquot nobilium VVestphalorum testimonio , qui adhuc quo-

quotidie gratitudinis specimina mihi edunt. Tantū de Scorbuto, sequuntur Febres cum curis suis.

F E B R E S.

In omnibus febribus proprie ita dictis recte curandis maximopere respiciendum est eo, ut nec *απειδελως*, nec temere curam auspicemur.

Quantumvis nimirum specifica utramque pa- *Cautela*
ginam absolvere dicuntur, in omnium morborum *de speci-*
curatione, illa tamen vel sine ratione, hoc est, sine *ficis.*
methodo & iudicio exhibita parum faciunt, stagnantibus nempe impuritatibus corporis contra specificorum innatas potestates mirabiliter dimicantibus.

Quæ ratio itaque in cæteris morbis omnibus, ea etiam hic nullo modo negligenda fuerit.

Euacuantia hoc loco esse possunt omnia illa, de quibus supra diximus: ita tamen ut temperamentum, ætas, sexus & vires probe considerentur.

Specificum purgans omnium febrium est, excepta Hæctica, Antimonium, cuius flores dextre parati & præparati febriles impuritates è corpore eliminant: flores autem illi redigendi sunt in oleum: per præcipitationem redigitur in pulverem Emeticum, si basis præcipitationis fuerit aqua simplex: vel redigitur in pulverem purgantem tantum per inferiora, si basis præcipitationis fuerit oleum tartari.

NB. An ol. tartari post præcipitationem diu relinquendum cum Crollio, an vero mox auferendum. Affirmatur posterius, alias nimirum nimis figitur Antimonium.

Uterque pulvis iusta sua dosi intermittentibus

& continuis febribus legitime exhibitus medetur; præsertim si ab initio certissime administratus mali mineram ex corpore exturbandam ratio ista suaserit.

Interdum Obstructiones pertinacissimæ in hepate, venis Mesaraicis, splene, Mesenterio. It. in renibus fomitem mali propagando fouent, vbi sane vna vel altera euacuatio sæpe irrita est.

Itaque Digestiua quæ sunt è tartaro vitriolato, cremore tartari, spiritu tartari, spiritu vitrioli, aperiente Penoti, spiritu salis maxime seligenda sunt; eaque administranda in vehiculis conuenientibus & obstructionibus expediendis nonnihil vitilibus.

Hoc modo obstructionibus resolutis & mobilibus mundificantia rectius operantur; febriumque curam magis prosperam reddunt.

Sunt etiam necessarij Vomitus, præsertim in febribus Vêtriculi & quotidianis à phlegmate prouenientibus, vbi aqua Benedicta sæpius profuit.

Quinimo in Tertianis pilulæ Antimoniales Emeticæ dextre procurato vomitu, tandem subsequente secessu, rectius profuerunt.

EPHEMERA.

In Ephemera, vnde sæpe Hectica, post solutum paroxysmum est excellens mistura simplex; ut morbi reliquæ ex habitu pellantur.

INTERMITTENS.

Specificum purgans in febribus intermittentibus initio morbi non in augmento, malo adhuc stabulante in ventriculo, ex vitro Antimonij est tale: ℞. Vitri Antimonij diligentissime & iusto, si fieri possit, tempore facti, prætereaque cum
spir.

Spir. vitrioli albificati & puluerisati ℥β.

ſacchari Canari ℥iij,

ſarina triticea ℥jv,

Croci ℥j.

Coque cum aqua comuni, lento igne ad ſpiffitudinem pultis, cauendo tamen, ne in fine aduratur, ſed pene panis formam habeat, ſac inde globulos ſeu glomulos & diligentiffime reconde. Seruatur in integritate ſua quadriennium, poſtea contrahit ſcabritiem, datur ſub initium paroxyſmi (in intermittentibus) cum prima veſtigia horro- ris in artubus incipiunt. Datur in adultis ℥j, in ſceminis ℥ij, in pueris ℥j vel ℥β. Vide etiam infra de methodo curandi febres.

TER TIANA INTERMITTENS.

Specifica ad Febres tertianas intermittentes extant quam plurima tum ſimplicia, tum com- poſita.

Simplicia ſunt. 1. Aqua Tabaci ſeu nicotianæ, quæ vno atque altero Cochleari exhibita 3. vel 4. horis ante paroxyſmum, præmiſſis præmittendis, tandem paroxyſmum tollit.

Nota: Hæc aqua in febribus plerumque mouet vomitus, quos nullos facit alias in aliis mor- bis data.

2. Radix Afari ℥j vel ℥ij, in vino Maluatico (in quartana) 6. vel 7. horis ante paroxyſmum vehementer ſudores mouet, & ſæpius vomitum.

3. Alumen crudum, cuius ℥j vel ℥β in aqua vel decocto Centaurij minoris 5. horis ante paroxyſmum, datur, ſudoribus, ſi fieri poteſt prouocatis: quod ſatis laudare in Quartana nequeo.

4. Sal abſinthij ſeu oſtrutij debito modo para-

tum, cuius ʒß ad summum in aqua centaurij minoris datur ante paroxysmum.

*Oleum
piperis.*

5. Oleum piperis nigri per Vesicam destillatum (cordiale eximium & refrigerans & dulce cum grata humiditate) cuius gutt. iij vel v. in aqua tabaci vel Centaurij minoris horis aliquot ante paroxysmum datæ febrem tollunt.

6. Testæ cochlearum, docente Crollio, in specifico febrili.

7. Spir. Salis Ammon. cuius gut. iij vsque ad vij, in aq. Centaurij minoris vel Cichorij horis 5. vel 6. ante paroxysmum sudoribus inde profluentibus dantur.

Composita sunt: 1. Aqua radice Imperatorie, quæ fit hoc modo:

℞. Radice ostrutij & vini generosi ana, digerantur inuicem in B.M. sub alembico cæco, postea destilla ex alembico per arenam in fine cauendo, ne Empyreuma redoleat. Huius exhibe patienti in die quietis & postero 3. horis ante paroxysmum, atque ita etiam tertia die ieiuno ventriculo cochl. j. vt sudores, si possit, moueat. Raro post specificum Paroxysmus redit.

2. Est compositum Crollij ex oleo vitrioli & sale absinthij seu spir. eius cum aqua Cichorij.

3. Est aqua formicarum composita, quæ fit hoc modo:

℞. Aq. fragorum,
Centaurij minoris an. ℥ij,
mellis ℥ij vel ij.

M. in cucurbita detruncata, eamque sine integumento in acervo formicarum sepeli vsque ad summitatem, & formicæ confertim admodum irrudent in vascu-

in vasculum dulcedine mellis scil. allecæ. Post collectam harum sufficientem quantitatem, exime vas, omnia inuicem probe mixta agitando, per alembicum ex cineribus eliciatur aq. que diligenter seruanda, dosis eius est in paroxysmi principio Cochlear s; ad summum.

Nota.

Hæc aqua (scilicet in Febris tantum, vt aqua Tabaci) interdum vehementius mouet vomitus, operæpretium itaque est, vt diligentius natura patientis consideretur, an nempe ad Vomitiones susferendas habilis sit, necne: Et an causa morbifica febris per vomitum apte expurgari possit, præterea quoque an vires patientis consent.

Licet nimirum hoc specificum febres intermittentes tollat, quod si tamen ad vomendum minus sit dispositus eger, hoc specificum potius intermitrendum, quam temere periclitandum.

4. Sal Centaurij minoris in formam compositi hoc modo redactus:

℞. Sal. Centaurij minoris probe facti ʒj,

Consrosarum vitriolata,

violarum an. ʒj.

M. de hac mixtura exhibe bis ʒij quotidie, imprimis vero ante paroxysmum 2. vel 3. horis datur etiam vesperi atque ita perge, donec declinet Febris.

5. Mixtura simplex 4. vel 5. horis ante paroxysmum aliquando etiam intermediis.

QVARTANA.

Quartana eadem purgantia requirit, caute tamen fuerit progrediendum.

Quartana nimirum quasi ludibrium Medicorum, nisi conuenienter & molliter tractetur, habet

iam recens nata fuerit, siue iam adoleuerit, aut ad ætatem aliquam peruenierit, raro sui domitorem exactum relinquit.

Præterea multum situm est in naturis Quartanariorum, quæ sæpe medicamenta etiam cum summa mollitie exhibita eludunt.

Extractum Ellebori pro purgante, vel etiam pilulæ Antimoniales (de quo supra de purgantibus) per secessum tantum mouentes, blandissime huius febris mineram extrudunt, præsertim si recens, aut si post aliquot menses sua sponte ad declinandum inclinata fuerit.

Sæpissime enormes obstructions splenis & hypochondrij sinistri deriuato subinde malo ad venâ cauam, vnde dolores dorsi, lumborum, Coccygis, plerumque dominantur: sæpe præcedit Icterus niger, aut sequitur, aliaque grauiora symptomata morbum vehementiorem faciunt. Vbi sane aperientia imprimis sunt necessaria, quæ hoc loco nulla sunt alia, quam quæ antea tradidimus.

Nota.

Vomitum in febre Quartana haud prodest. Etsi nimirum primam ventris regionem aliquantulum expurget, & circa loca vicina aliquid heterogenæi depopuletur, nihil tamen attingit, quod proxime febrem continet.

A vomitu itaque sæpe repetito abstinendum (sufficit vna Vomitus.)

Specificum etiam Paracelsi purgans, etsi Quartanam non tollat, est tamen insigne aperitiuum, si eius aliquid misceatur cum cæteris digestiuis. Sæpius idem specificum purgans cum Extracto Ellebori (ana vel vltia) iusta dosi mixtum exhibitum-
que,

que, paulatim mineram febrilem consumit, aliquoties, sed admodum leniter aluum expediendo: quo sane nullum aliud purgans in Quartana dari potest felicius. Hoc nimirum obstructions feliciter aperit, aluum subducit, febremque simul tollit. Extractum Lapidis Lazuli de quo supra de Purgantibus.

Et si autem post repetitas hasce euacuationes quodocunque propter profundius impactas mineras febris haud desinat: nihilominus tamen pergendum & tandem ad specifica proueniendum; (vesperi ante exhibitionem specifici abstineat aeger à cibo,) quæ sunt:

1. Oleum Myrrhæ, cuius guttæ 4. ad 8. in vehiculo conuenienti exhibeantur paulo ante paroxysmum.

2. Succus nasturtij aquatici cum ana aceti mixtus, & si ferre possint, cum oleo communi distemperatus, cuius cochlearia ij. vel iij. cum guttis vj. vel viij spiritus salis absinthij (in eius detectu salis absinthij aut spir. absinthij) paulo ante paroxysmum exhibeatur ter vel quater continuando statò paroxysmi tempore, etsi emanet ille.

3. Puluis serpentum seu Viperarum de quo supra de asthmate & elephantiasi (ex carne & spina dorsi, non solo corde) curatiuus, cuius ℥j ad ℥ss in conuenienti vehiculo ante paroxysmum datur ter vel quater continuando statò paroxysmi tempore, etiamsi emanet ille.

Nota,

Quandoque in Febribus quartanis, tum in statu isto, tum etiam in declinatione vehementissi-

mi sunt dolores dorsi, causam diximus supra.

Huic symptomati medetur sacculus oblongus ex hordeo integro in aqua simplici usque ad crepaturam cocto, calide spinæ dorsi toti ante paroxysmum vel etiam post eundem doloribus nempe aliquandiu subsistentibus applicatus.

HECTICA.

In febre Hectica eadem ferme necessaria: quæ supra in exulcerationibus pulmonū proposita fuerunt. Hanc nimirum tanquam comes indiuiduus Hectica sequitur, quæ sæpius maiorem Medici operam requirere videtur, quam morbus ipse.

Humectantia & refrigerantia non quidem accidentaliter, sed essentialiter necessaria sunt. Sales Corallorum & perlarum hic multum valent.

Quandoque balnea dulcia habitum corporis exsiccum & aridum plurimum iuuant.

Lac asininum (calide) in hectica, præsertim à sumto menstruo corpus infestante, mirifice restituit.

Sunt etiam alia quam plurima ab autoribus descripta, qui consulendi sunt.

FEBRIS COMPOSITA.

Febres compositz curantur ad modum simplicium, ita tamen, ut purgantia sint leuiora.

QUOTIDIANA.

Febres quotidianæ puræ maxime hospitantur in ventriculo, earum ergo cura sola vomitione absoluitur, quæ aqua benedicta vel aliis vomitoriis intenditur.

Deinde corroborantia ventriculum sunt variaz imprimis autem confortat conserua acetosellæ, rosarum, menthæ, cum acidulis mineralibus

(spi-

(spiritu vitrioli) distemperatæ.

Reliquum absoluit diæta : quandoque etiam interna ab impuritatibus viscosis & lentis liberanda sunt , cui sane negotio suppetias ferunt Panchymagogum vegetabile , specificum purgans , & imprimis Antimonium per secessum purgans.

MALIGNA.

Per malignas Febres intelligimus quasunque affectiones Epidemicas, ab initio rigorem, deinde vero calorem intensissimum incutientes non sine malignitate vel aëris vel etiam ab esculētis & potulentis aliquando causatas : tales sunt Petechiales, Hungaricæ , catarrhales Febres. It. ardentes, quæ magnam partem Europæ hætenus inuascerunt & subinde excutiunt.

In istis curandis feliciorum modum inuenire fas non est, quam qui à vomitione incipit , & per media necessaria tandem in confortantibus desinit.

Vomitorium est aqua benedicta, cuius usus merito laudatur.

De venæ sectione aliquibus formidabili , à nobis disputatum est sæpius, necessaria an sit, nec ne.

Plethora intermissionem non admittit, sæpe in corporibus biliosis venæ sectio temeraria fuit.

Nos cum Rulando Phlebotomiam ita distemperamus , vt urgente necessitate & indicationibus satis manifestis nusquam ab eadem tuto desecti posse statuamus. vide tractatum de Vngaris Martini Rulandi filij. Videatur item Balthasar Conradinus de Febre Vngarica.

Aq. CC. recentium sanguine adhuc rigidorum ad omnes Febres ardentes , malignas &

Epidemicas supra de Confortantibus.

METHODVS CVRANDI FEBRES.

In curandis febribus sequens potest esse methodus: principio statim, si sit febris continua, præmissio clystere emolliente & refrigerante, vena aperiatur vel circa quartam vespertinam vel tempore matutino, cum vespere precedente clyster iniectus.

Hinc singulis diebus offeratur Iulepus refrigeratius constans ex decocti refrigerantis ℥iiij.

Syrupi violarum aut de Cichorio ℥ij.

M. & fiat Iulepus, de quo sumat ad libitum pro potu. Aut

℥. Aquæ Endivie,

Cichorij an. ℥ss,

rosarum ℥iiij,

salis prunellæ ℥ij,

syr. nymphae,

vel violarum aut de 5. radic. an. ℥jss,

M. vel

℥. Rasuræ CC. ℥ij.

Coq. in aquæ hordei vel papaveris s. q.

℥. Huius decocti ℥iiij,

syr. de tussilagine,

de prassio,

Capillorum Veneris an. ℥j.

Spiritus scordij sine additione g viij,

vitrioli g vj.

M. F. potio, quæ assumpta aliud præscribatur, cui nonnūquam post purgationes vniuersales sacchari Saturni ℥ss vel g vj, admisceri possunt.

Die sequente post venæ sectionem detur Apozema aliquod aperiens & laxans, aut quod non incommo-

commodum, purgetur infusione Rhabarbari aut Extracto panchymagogo. Aut fiat syrupus Magistralis ad naturam patientis & humoris peccantis accommodatus.

Hinc per duos dies vtatur mane & tribus horis à prandio aperiente & laxante Apozemate: quinto die iterum purgetur habito respectu ad dies Criticos: si febris non remittat, iterum aperiatur Vena die octauo, & ex indicantium ratione detrahatur sanguis, semper interim continuando Iulepum dictum, cui etiam nonnunquam guttæ aliquot spiritus vitrioli aut tartari admisceri poterunt, aut ꝑj, succi limonum depurati.

Si vires labascant, interdum detur Confect. Alkermes aut de Hyacintho cum syrupo de limonibus & aqua Cordiali destillata.

Potest etiam fieri opiata, quæ

℞. Conseruæ nymphææ,

rosarum,

Cichorij an. ꝑj.

Salis perlarum,

spir. vitrioli ℥ss.

de qua capiat ad libitum. Item interdum vesperi cum dictis confectionibus & diebus Criticis præsertim offerri possunt ꝑj. lapidis bezoardici aut ꝑss, aquæ è tiphis ceruorum: imo si dicto Iulapio abhorreat, pristinæ incoquere licet rasuram CC. quam si rubeam instar vini desideres, adde radices Oxalidis seu acetosæ ad libitum, sed tunc non oportet addere liquiritiam sed passulas iuiubas & radices intybi, relinquantur donec refrigescat.

Interdum magno cum commodo in talibus febribus excitatur sudor, aut cum lapide bezoar, aut

cum Antimonio fixo diaphoretico, aut cum bezoardico minerali. Datur post sudorem in copia, imo & in ipso sudore Iulepus cum sale prunellæ, aut spir. vitr. vel sulphur. cum aqua hordei ad aciditatem gratam.

Si linguæ ardor adsit, prodest extrahere mucilaginem e semine Cydoniorum aut mali granati, aut sal prunellæ in aqua dissolvere, ut talia æger in ore teneat. It. sæpius comedat malum granatum.

Si adsit magna linguæ nigredo, conuenit aperire venas sublinguales.

Si Febris sit intermittens, eadem medicamenta quoque prodesse possunt, variata tamen pro constitutione materiæ, & morbi, modo obseruetur quotidiana si adsit, in qua plerumque de ventriculo conqueruntur, ut offeratur Vomitorium semel atque iterum ex infuso florum aut Vitri Antimonij aut vitriolo albo. Hinc sine omni coctione medicamentis paulo fortioribus purgetur, quæ ut in aliis semper eo modo offerenda, ut ante paroxysmi accessum operationem suam perficere possint, verbi gratia si accessus sit hora 9. matutina, dandum purgans hora tertia, & sic consequenter.

In fine Paroxysmi sudor, qui plerumque prorumpere solet sponte, largiter ut fluat, permittatur, ægro bene cooperto, & tum largiter concedatur potus Iulepi superius præscripti. Si non purgetur, semper ante paroxysmum hor. j. assumat Iulepum dictam, cui dupla quantitas salis prunellæ addita sit, quantum voluerit, ad minus ℥vj, aut si abhorreat, fiat emulsio.

Post primam purgationem die sequenti, si vires constant, aut si non, subsequente, vena secetur.

Si his

Si his medicamentis per tempus aliquod continuatis non cedat febris, vtile est sub initio paroxysmi, cum prima vestigia horroris in artubus gliscunt, exhibere in adultis ℥ij, in fœminis ℥j vel ℥ss in pueris ℥ss vel ℥j sequentium pilularum, quę mirifice morbos febriles expellunt, de quibus supra de intermittente febre.

℞. Vuri Antimon. per se facti & tenuissime pulverisati ℥ss,
 sacchari canarij ℥ij,
 farine tritici ℥iij,
 Croci ℥j.

Coque in aq. communi igne lento ad formam pulvis, ad plenam spissitudinem, cauendo ne in fine aduratur, sed fere panis formam habeat, fac inde globulos, &c. aut detur Cochlear ss aquę febrifugę sequentis:

℞. Aq. Centaurij minoris,
 fragorum an. ℔ij,
 mellis ℔iij.

M. in Cucurbita &c. Huius descriptionem vide in annotationibus in Crollium & alibi.

Aqua in omnibus febribus. ℞. salis nitri ℔j. sulphuris, sal. Ammon. ana ℥ss, ex sale & sulphure fiat lapis prunellę, in fine addendo sal. Ammon. huius lapidis ℞. ℥ij, aquę Cardui benedicti ℔iiij, olei sulph. ℥ij. M. & F. aqua Cardui benedicti secundũ artem. Huius aquę ℥iiij, vesperi exhibeantur aliquoties in malignis Tertianis, &c.

Vidimus quoque alios curatos esse sale absinthij à ℥j ad ℥ss cum spir. vitrioli guttis vj. aquę Cichorii ℥j. ij. aut iij. ante paroxysmũ tribus horis expectato sudore in lecto. Aut detur dosis ex spiritu

tartari aut falis ammoniaci præparati velut diximus in imbecillitate ventriculi à ḡ vj ad viij, in aqua centaurij minoris vel decocto Cichorij 3. horis ante paroxysmū expectato in lecto sudore largius profluente, febrim tollit. Eadem dosis est iteranda, si prima vel secunda vice non satisfecerit.

Meltem quoque valet specificum Febrile Crollij ex Conchis, cuius dosis ʒj ad ʒij, in haustu vini.

In omnibus dictis febribus non intermittenda Epithemata, cordi, hepati, & testibus applicanda, de quibus vide apud Practicos.

Tandem notetur, quod in omnibus intermittētibz diuturnis ad Antimoniata & Mercurialia confugere liceat, eo quod fomes absconditus sit in parte aliqua interna, imprimis in Mesenterio, unde nisi vno è dictis medicamentis omnia percurrentibus excitetur, vix fomitem vnquam recte expelles, nisi longo tempore.

In Quartana fiat principio syrupus Magistralis liquidior ex aperientibus & spleneticis & Melancholiam expurgantibus, de quo singulis diebus matutinis assumat dosin, excepto die, quo laborat Febri. Aut fiat Apozema aperiens & laxans, de quo capiat singulis diebus doses duas mane & horis tribus ante cœnam: Emplastrum lieni applicetur semper ex ammoniaco gummate post vniuersales euacuationes.

Sublatis obstructionibus ad Antimonialia accedere licet, quibus si malum non cedat, conuenit offerre duobus diebus continuis bezoardicum minerale, cuius post assumptionem excitetur sudor in lecto.

Ante Paroxysmum cum signa præsentis instāt, dantur

dantur olei Caryophyllorum g vj vel viij, in conserua aliqua aut syrupo, aut detur succi expressi de semperuino minori Cochlear cum vino, aut offeratur infusum Afari, vel imo Vomitorium.

P E S T I S.

Præseruatiua Pestis reperiuntur quam plurima hinc inde apud Medicos descripta: sed quam certa extraque omne periculum posita illa sint, satis liquet, cum æque præseruatos & securos adoriri soleat.

Nonnunquam vbi præsertim nulla dispositio est ipsius corporis, talia præseruant, sed ubicunq; scintilla aliqua deprauati in nobis sulphur. microcosmici Mercurio succumbit, rarissime ab anhelitu venenoso tuti esse possumus.

Vfus Rhabarbari continuus, quemadmodum etiam Zedoariæ multos ab infectione pestilentiali tutatus est, sed non omnes.

Nec pretiosissima potuerunt defendere cunctos, quantumvis nonnullis subsidio fuerunt.

Sic de cæteris quoque idem iudicandum fuerit. Sunt tamen nonnulla, in quibus multum situm est operæ, defensionis & præseruationis, vide ideam Lemodeam Iohannis Hennemanni Reylingkij.

1. Specificum Elixir pestilentialè Crollij multum est vitium, de quo vide Crollium.

Hæc pertinet Antimonium diaphoreticum solare. It. Sol transparens & Panacæa ex sulphure Antim. ac Bezoardicum minerale in notis ad Crollium proposita. Item puluis Ducis Saxonæ, cuius præparatio in pharmacopœia Augustana, Bezoardicum animale.

Aq. Pestilentialis.

2. Est spir. Vini Camphoratus vel aqua pestilentialis meæ descriptionis, quæ sic est:

℞. Spiritus Vini optimi ℥j,

Camphoræ selectæ tempore æstiuo ℥viij ℥j,
hyeme v, 3x. ℥ij.

Misce, incisa prius Camphora & statim soluetur sine igne, appende in nodulo Croci Orientalis ℥ss, & spiritus vini fiet aurei coloris. Hanc aquam serua in vitro capaci bene obturato nec pleno, sed quinta vel sexta parte vacuo, eaque necessitatis tempore vtere secundum præscriptum Germanicum Ann. 1623. peste grassante editum.

Eiusdem virtutis est oleum camphoræ compositum ex oleo caryophyllorum & sal. absinthij factum, quod adiunctum est à me ad finem Tyrocinij, quod cum reliquis requisitis huc transferri potest.

Elixir aliud.

℞. Boli armeni,

Terræ sigillatæ,

Sigilli Salomonis,

Helenij,

Tormentillæ,

Pimpinellæ,

Angelicæ,

Ostrutij,

sem. eruce ana ℥ss,

Caryophyllorum,

Ligni aloës,

Cinamomi ana ℥j,

Santali rubei ℥j,

Theriaca optimæ ℥ss.

Puluerisatis affundatur spiritus Vini quantitas,
siue

siue mensura vna, destilletur per cucurbitam in Balneo. Dosis cochlear semis; ita tamen, vt cum aliis medicamentis fiat permutatio loco præseruationis, ita vt ieiunent 2. horas, post assumptum medicamentum, ratione curationis datur cochlear & sudor in lecto expectatur, qui continuandus pro virium robore & repetenda exhibitio dicta, de 8. in 8. horas donec nullam amplius anxietatem cordis sentiat. Vnguentum cordiale.

℞. Vini maluatici ℥j,
 succi citri ℥jss,
 succi saluie expressi ℥ss,
 aceti theriacalis,
 olei amygdalarum dulcium ana ℥ij,
 olei stillacitij Iuniperi ℥ss,
 Mithridatij optimi,
 Theriace Andromachi ana ℥j.

Contusa imponantur in arenam calidam sine ebullitione, in vase vitreo, donec succi in vino & aceto dissoluantur, colaturæ adde

olei scorpionum ℥j,
 Cere parum,

facta super ignem lentum diligenter agitatione coniunge

olei amygdalarum dulcium ℥j, citri ℥j.
 Extracti nostri pestilentialis ℥jss,
 Zibethi ℥ss.

Deducantur omnia in formam linimenti.

Extractum pestilentiale.

℞. Radicis Angelice,
 Imperatorie,
 Zedoarie,
 Enule,

Valeriane,
Vincetoxici ana ʒß,
Tormentilla,
Diptamni Cretici,
Sentrane,
petasitudis,
morsus Diaboli,
Pimpinelle ana ʒj,
sem.leuistici ʒij.
Seminis Angelice,
melisse ana ʒij,
Citri ʒj.
Granorum Iuniperi Mij.
Summitatum veronice,
melisse,
scordij,
scabiose,
Cardui benedicti ana Mjß,
Florum Hyperici,
verbasci ana Mj.

Mediocriter confracta in s.q. spiritus Vini infundantur in loco calido vase bene clauso fiatque lege artis extractum.

Spiritus
salis dul-
cis.

3. Insigne præseruatium paratur ex saccharo Candi albißimo & sp. salis cum sp. vini dulcificato, quod fit hoc modo: ℞. sacchari candi albi puluerisati ʒiiij, imbibe cum prædicto spir. Salis (spiritus sal. dulcis sic fit: ℞. sp. vini & spirit. salis ana, destillentur ter vel quater, vnientur inseparabiliter & edulcescēt) ad formam Eleætuarij, cuius dosis omnibus diebus mane ieiuno ventriculo ʒj, omnem putredinem abarceat, & ventriculum cum visceribus reliquis in optima conseruat dispositione.

Huc

Huc refer Diuretica illa, de quibus ab initio dictum est. Ea nimirum similiter ad curationem & præseruationem Pestis faciunt.

Sunt qui Amuletis & Periapteis multum tribuunt, neque forsan extra rem, de quibus vide notas in Crollium & Tractatum meum de Peste, ubi plurimas Receptularum formulas inuenies.

In Peste correptis commendant nonnulli sal ex sarmentis vitium paratum, vsitato more (comburantur illa, & postea per sulphur. &c.) nisi quod sepius rectificandum (nouies vel decies) h. e. solvendum & coagulandum fuerit. Huius exhibent statim ab initio (non est ratum, est tamen commendatum ab aliis) si fieri potest, aut paulo post infectionem \mathfrak{Dj} in vino vel alia aqua pestilentiali.

Alij post horas 3. aut 4. exhibent Antidoti Colubri (Antidotum colubrinum sine sale nullam habet efficaciam) communis \mathfrak{ss} vel \mathfrak{Dj} , ad sudores proliciendos.

Denique cætera necessaria curant & nullam Pestem formidabilem esse affirmant, quin hoc Antidoto expurgari, aut saltem ad Emunctoria extrudi possit, præsertim si post operationem debitam confortatiua accesserint.

Ad Apostemata porro seu vlcera pestilentialia sua sponte, vel etiam medicamentis intrinsecus sumtis ad peripheriam ex centro scil. proripientia adhibentur, partim dissipantia, seu extrahentia, partim resoluentia, quibus tandem subueniunt consolidantia.

Discentientia sunt multa & varia, quæ tamen nõ sine prudentia caute adhibenda sunt, ne propter venenum semel ad cutim foras protrusi.

intro quasi propellatur, atque posteriora fiant de-
teriora prioribus. De iis vide Practicos.

Bufones exsiccati, sed per caput saltem (si nimi-
rum per corpus non attrahunt venenum) transfof-
fi & tumoribus pestilentialibus superimpositi (vê-
tri applicêtur) manente cute integra venenum ad
se attrahunt, ita, vt licet aridissimi sint, malleo cõ-
planentur (ante complanationem ducantur per a-
cetum vel relinquuntur in loco nudo) tamen pau-
latim ita turgescunt, vt quasi rumpi videantur (re-
pete aliquoties) Vide Paracellsum de peste ad Ster-
zingenses.

Sic Elixir pestilentialè Crollij tumoribus illi-
tum insensibiliter venenum extrahit & dissipat.

Idem facit Magma Theriacæ post factam extra-
ctionem relictum, si nempe tumoribus impona-
tur. It. extractum sulphur. cum spiritu (oleo) iuni-
perino factum, externe illitum, sed foetet.

Resoluentia seu maturantia quoque varia sunt:
sed notandum pesti maturandæ Cataplasmata hu-
midiora nihil prodesse, calida nimirum applican-
tur quidem, sed quia subito refrigerantur, hoc ipso
venenum potius descendit & præcipitatur pro-
fundius; itaque ab iis abstinendum.

Via conuenientior est hæc: Locum affectum il-
line cum oleo seu butyro Antimonij ad latitudinẽ
nummi seu ternarij (*dreyer*) relinque, donec exsic-
cetur locus: postea (Vnguentum ruptorium.)

Vnguen-
tum rup-
torium.

℞. Olei lini,

Chamomilla an. ʒij,

Croci ʒj,

vitellorum ouorum N^o ij.

M. Fiat Vnguentum. Huius vnguenti aliquid ap-
plica

plica calide & sæpe reitera, donec breui temporis spatio rumpatur vlcus, quod mundificandum & cum vnguento mundificatio composito, de quo supra in Lue Venerea, & tandem cum Emplastro strictico seu Opodeldoch consolidandum.

Nota.

Vlcera Pestilentialia aperta cito consolidanda nunquam sunt, quandoquidem nisi venenum radicatus fuerit euulsus, in maxima damna subsequi solent.

Itaque post mundificationem vtere sequente Emplastro:

℞. Cera ℥ss,

resina alba ℥iiij,

Terebinthina laricea ℥j,

ol. bufonum,

scorpionum ana ℥ij,

styracis liquida ℥vj,

succi Chelidoniae expressi ℥iiij,

aristolochia rotunda ℥ss,

Gummi ammoniaci in aceto dissoluti & inspissati ℥ss,

myrrha,

Sarcocolle ana ℥j.

Emplastrum
mundificatio-
narium.

F. l. a. Emplastrum.

Oleum bufonum sic fit.

℞. Olei oliuarum ℥ss, ebulliat in sartagine, postea ℞. bufones transfossos ligno & aliquantulum

Oleum
Bufonum.

suspenso, donec nempe exsiccati fuerint N° 8. vel 9. projice in oleum bulliens atque ita aliquandiu relinque, postea refrigeratum cola & serua.

Est etiam aliud Emplastrum rumpens Apostemata pestilentialia, quod fit hoc modo:

A a

Empla-
strum rü-
pens.

℞. Magnetis ℥℔,
Terebintinae,
ol. scorpionum an. ℥j,
mastichis,
succini,
myrrhe rubrae,
sarcocolle,
gummi ammoniaci,
Cantharidum preparatarum an. ℥ij,
resinae ℥iiij,
Cerae ℔j.

M. F. l. a. Emplastrum quod super alutam exten-
sum & vlceri applicatum primo emollit, tandem
rumpit illud, deinceps mundificandum cum aliis
vnguentis, & ad consolidationem deducendum.

Opodel-
doch.

Opodeldoch facilimæ præparationis, nec tamē mi-
noris virtutis Crolliano aut V Vurtziano; sic fit:

℞. Galbani,
opopanacis an. ℥ij,
ammoniaci,
bdellij an. ℥j.

maceretur in aceto per 8. aut 14. dies, quo diutius,
eo melius, postea cola & inspissa, ad mellis crassi-
tiem. Deinde

℞. Lithargyri pulverisati ℔j.
ebulliat in olei oliu. ℔ij.

lento igne non vehementi semper cum spatula
mouendo, donec acquirat colorem brunneum vel
spadicum. Remoue ab igne & paulo post adde
cerae ℔j liquefactam, agita donec lique scat, quibus
adjice superiora gummata inspissata & diligenter
misce: quando omnia probe fuerint mista, adde
olei laurini ℥iij, & vicissim diligenter misce, tandē

exem-

exempto ab igne adde pulveres sequentes:

℥. Croci Martis,

mumie,

magnetis,

magisterij Corallorum rubrorū & albor. an. ʒ℥,

lap. Calaminaris,

myrrha rubre,

thuris masculi,

masticis,

aristolochie rotunde an. ʒ℥.

F. omnium pulvis subtilissimus, quem pedetentim admisce. Quibus diligenter factis, postremo adde balsami succini, hoc est, olei succini in destillatione postremo loco prodeuntis ʒj, & vicissim super ignem lentum misce, tandem ubi paulatim refrixerint omnia, forma Magdaleones cum oleo Hyperici.

Carbunculi seu Anthraces pestilenciales diligenter tractandi sunt. Methodus exquisita est talis: 1. Circumrotetur halo ipsius Carbunculi sapphiro eleganti (sapphirus 24. horas à circumrotatione in terra sepultus vires recipit) donec circumferentia aliquoties à sapphiro ducta linere videatur. 2. 2. apicem illine cū butyro Antimonij & applica Unguentum ruptoriū (inungendo, & paulo post Carbunculus totus cadet. Vtere deinceps Emplastro Attractiuo Magnetico vel etiam interdū vnguento mundificatiuo composito & tandem opodeldoch, vt locus consolidetur.

Est & aliud Emplastrum magneticum in Peste; Empla^s cuius potissimum ingrediens seu basis est magnes^{strū Ma-} Arsenicalis artificiose paratus hoc modo: gneticū.

℥. Antim. Crudi,

sulphuris flavi,
arsenici albi an. ʒij.

pulueriscentur omnia subtilissime & in matraccio seu phiola sepeliantur in arena vsq; ad aliqualem eminentiam, subministretur ig. donec omnia colliquescant, id quod stylo ferreo experiri licet; si nimirum eidem adhæserit, & instar terebinthinæ ductilis fuerit coloris rubei subobscuri. Vase refrigerato eximitur materia, quæ est dura instar picis. Hic magnes Arsenicalis Venenatus amplius non est: sine omni enim noxa animalibus dari potest. Præterea cauterium potentiale est insigne, quod sine vlla inflammatione aut corrosione dolorifica operatur. Vsus eius est in Peste, in forma periapti de collo pensilis.

Ex hoc itaque construitur Emplastrum prædictum: quod

℞. Terebinthinae lariceæ & Cera an. ʒß,

gummi serapini,
ammoniaci,

Galbani,

magnetis arsenicalis an. ʒij,

olei succini ʒij,

terre vitrioli opt. lota ʒj.

dissolue prius gummata in aceto scillitico, solutionem per pannum lineum cola, & exprime, eamque tamdiu bulliendo inspissa, donec acet. fuerit consumptum & gummata ad priorem consistentiam redierint. Deinde seorsim Ceram & Terebinthinam illiqua, & extra ign. aliquandiu agita, donec ad spissitudinem vnguenti redigantur. Porro adde gummata purificata & insuper puluerem arsenicalem cum vitrioli terra & oleo succini (Terra

Terra vitrioli.

vitrioli

vitrioli sic fit : ℞. Vitriolum cum Sal. Ammonia-
co sublimatur, donec auferantur tria præcipua e-
ius sal sulph. & Merc. eritque terra residua aliquo-
ties aqua dulci eluenda) postremo forma Magda-
lebnes cum oleo scorpionum & serua.

Hoc Emplastrum vlceribus aut Carbunculis
pestilentialibus more consueto applicatum subito
rumpit eadem, & venenum ex imo instar magne-
tis potenter attrahit, nec apertum vlcus coire pā-
titur, ante perfectam extractionem omnis vene-
nositatis.

Quod si mundificanda fuerint, vtere mundifi-
cantibus toties dictis & consolidantibus, si opus
fuerit. Vide anatomiam vitrioli Angeli Salæ. It.
VVurtzij Emplastrum.

Emplastrum quod alias domesticum mihi ap-
pellatur, hoc modo fit:

℞. Colophonie, Cere an. ℥iv,
Terebinthine laricee ℥j.
eliquatis super igne lento adde
Vnguenti populeonis ℥ij.
diligenter M. Hisce omnibus adde
pulueris succini,
Thuris,
mastichis,
myrrhe,
aloës an. ℥j.
rad. diptamni,
gentiane,
aristotchie rotunde an. ℥ij.
aluminis vsti ℥℥,
Sal. ℥vj,
Camphoræ ℥ss.

M. f. a. perfecte & forma in magdaleones. Vſus eius est in Carbunculis & mammillis inflammatis & suppuratis calorem & tumorem extrahit, maturando ea, quæ suppurata sunt.

Conducit in omnibus vlceribus & scissuris quibilibet : in vulneribus ambustis multum facit. Vulnere punctim & cæsim inflicta sine omni pure curat, excreſcentiam carnis impedit, eius quantum saltem opus est producendo, vlcera etiam antiqua prius mundificata hoc emplastro curantur. Ideoque non alium ad finem idem nominis obtinuit, quia eius vſus intra priuatos parietes hætenus inualuit.

Si Febris maligna & pestilens adſit, conuenit in principio venæ ſectio, licet in pestilenti niſi in principio vocetur Medicus, eam imperare non ſit neceſſarium, ſed ad ea ſtatim, quæ malignitati reſiſtunt, accedendum, inter quæ primas merito tenet Bezoardicum minerale, quo oblato in Peſte ſtatim ad externa venenum expellitur, apparente poſt primum aut ſecundum ſudorem, qui de 6. in 6. horas repetendus, bubone, Anthrace aut Carbunculo.

Præſtat hic Iulepos conficere ex aqua cardui benediſti cum ſale prunellæ, ſyrupo de limonibus, aut ſucco Citri.

In cæteris progrediatur Medicus ſecundum Practicantium normas.

Proſunt tum curationis tum præſeruationis cauſa, rotulæ ex Balſamo ſulphuris. item ſiunt opiata ex conſerua Scordij, veteri aut cum Theriaca Germanorum (quæ ſit cum coquantur grana Iuniperi vſque ad mollitiem in aqua ſimplici, hinc con-

tundun-

tunduntur & exprimuntur, succus expressus ad formam extracti reducitur) cum liquore è typhis CC. Lapide Bezoardico, lachryma cerui, vnicor-
nu, terra sigillata, CC. quæ & per se ad prouocan-
dum sudorem offerri possunt cum auto potabili,
sale aut solutione perlarum, ex quibus addita con-
fectione alkerimes fieri possunt morsuli.

EXTERNORVM CVRÆ.

SCABIES.

Scabiei cuilibet persanandæ mundificatio san-
guinis necessaria est: Tale nimirum vitium subcu-
taneum proxime stabulatur in male affecto san-
guine, impuritatibus salinis, vitriolatis, aluminos-
is, stypticis scatente.

Absoluitur cura mundificationibus, Mercurio
dulci, Mercur. vitæ, arcano Corallino, extracto
panchymagogo & similibus.

Quod si obstructions superuenisse visæ fue-
rint, eadem antequam purgationes fiant, expediā-
tur, sine quibus tamen Scabies inueterata vix dum
cedit. Deinceps mundificato sanguine & obstru-
ctionibus demptis sanguinis correctiua feliciter
introducuntur.

Magisterium Corallorum & tinctura maximo-
pere laudantur. Flores Antimonij albi fixi ad su-
dandum per 20. dies in decocto vel Spiritu Guaia-
ci scabiem contumacem cum pruritu coniunctam
feliciter tollunt. (Sic restitui studiosum Medici-
næ. Item Bohemum quendam.)

Requiruntur interdum Laconica & Vnguen-
ta: Item infussiones, de quibus vide Practicos.

Aqua mortua, quæ nempe post solutionem Lu-
næ in aqua forti factam, & vicissim præcipitatam

residua est viridiuscula, scabiem manuum & pedum simplici illinitione, præcedentibus tamen vniuersalibus perfecte curat Mercur. dulcis in aqua aurantiorum destillata per leuem ebullitionem solutus, ita, vt ad ℥j 3ß Mercurij accedat. Idem facit aurum in aq. regis solutum, & vicissim in calcem redactum, si nempe destillatione reuocetur, & tandem cum spir. Terebinthinæ extrahatur vsque ad olei formam seu oleiformem massam, externe illitum scabiem tollit.

SCABIES VOLATICA.

Est species scabiei, quam Fallopius Volaticam appellat, propter subitam eius per vniuersam cutim distributionem. Sic sæpe per vnicam noctem malum hoc serpere visum est per vniuersum corpus, ita, vt volando quasi illud occuparet.

Dixerunt Medici sanguinis esse Efflorescentiam, alioquin in Erysipelate, sine tamen scabritie, vsitatam.

Cæterum hæc Volatica neutiquam curari potuit, eo modo, quo efflorescentia sanguinis alioquin curatur, & sæpe ad internecionem vsque malum inualuit respuendo omnes medicinas.

In hoc casu omnia quidem fieri debent, quæ necessaria sunt (purgando & sudando) sed cum malum in Peripheriam detrusum externa alia respuat, hoc secretum optatissimum finem imponit. ℥. sanguinem (recentem) in partu ex vtero elapsum cum tota secundina, vel aliquota eius parte, & ablue vniuersum locum affectum. Raro semel atque iterum id repetendum fuerit, & protinus Volatica quasi mortua cadet (inunctiones hæc non prosunt.) Curaui hoc modo infinitas periculosa scabie infectas.

Cyno-

Cynones.

Ad Cynones sulphuris & tartari ana. Coque in aqua qua locus affectus à frictione lauetur. Item Balsamus sulphuris.

STRUMA.

Strumæ sine omni incisione curantur facile, si bibat patiens ex Cranio hominis sepulti, non quidem semel sed sæpius.

Idem præstat Cinis Spongiarum, qui sic fit: Si *Cinis Spō-*
 ꝑvj. verbi gratia Spongiarum cum ꝑiiij, lapidum *giarum.*
 Spongiæ calcipientur in olla operculata, donec pulverisari possint. Cineris huius quotidie exhibetur ꝑj in vino mane 2. horis ante pastum. Sic Comitissæ filium 9. annorum curavi. Item aliquot Virgines huius ciuitatis, de quibus etiam Empirici alias in hoc genere excellentes desperarunt, feliciter à me curatæ sunt.

SCROPHULÆ.

Scrophulæ latentes perfectissime curantur, (non dum exulcerata dicitur latens) si cineres Talpæ quotidie exhibeantur in vino vel decocto scrophulariæ.

Citius euanescent illitæ oleo lactis (hoc fit per Vesicam ex lacte putrefacto) & si deinde caput mortuum post destillationem lactis residuum de nouo cum oleo destillato mistum & in formam Emplastri redactum (*laß nicht zu viel Fettes darzu kommen*) ac Scrophulis impositum fuerit.

Quod si exulceratæ fuerint, felicissime curantur inspersis cineribus Salamandræ in olla ign. circulari exustæ. In calcinatione caueas tibi à fumo Salamandræ (dicitur *Olm oder Molch*) Cineres Talpæ nihilominus intro sumendi sunt ʒss, ꝑvj. viij & xij.

CONTRACTURA MEM- brorum.

Contractura membrorum à variis causis fieri potest.

Proxima est constrictio Synouiae ligamentorum & neruorum in sese quasi abruptorum, vnde artuum seu articulorum contractiones introducuntur.

Cura vulgaribus medicamentis difficulter absoluitur.

Extremum refugium quæritur in thermis, vi & potestate sua, quam obtinent à mineralibus spiritualiter in eiusmodi aquis vigentibus.

Hoc vero auxilij genus vñitatum quidem est in communi praxi, deficiente vero eodem, aut longius quam par est remotis thermis, possunt commodissime ea adhiberi, quæ feliciter sæpenumero domi applicantur.

Mundificetur corpus blandis purgantibus, quæ sunt: Extractum Ellebori, Rhabarbari, Mechoacanæ. Item, panchymagogon vegetabile; Etiam ex mineralibus egregium est specificum purgans pilule Antimoniales sursum deorsumque purgantes, vel tantum per inferiora.

Nota.

Mecurialia hic commode adhiberi nequeunt, quænamadmodum nec Colocynthis nec Elaterium. Humiditatibus nimirum substantificis nonnihil insidiantur.

Quod si obstructiones in corpore viguerint, quæ alioquin contracturas & præcedere & sequi solent, eadem expediendæ sunt per deobstruentia tum vulgaria tum etiam Chymica.

Dein-

Deinde corpus vniuersum reducendum est ad temperaturam æquabilem necessariæ humiditatis. Sic infersiones seu cupæ parantur ex plantis mollificantibus & humectantibus.

Nota.

In extenuatis Laconica valde nocent potius quam profunt.

Caterum in omni infersione aliquid de tinctura Antimonij dandum est iusta dosi cum vehiculis conuenientibus, quale est aq. lilij conuallium, vt inter lauandum etiam aliquid sudoris ex habitu corporis emanare queat.

Hoc præterea modo Spiritus vitæ liberius ad extremitates membrorum fertur, istiusque causa absoluitur.

Posthac omnia tandem externa sunt accersenda. E multis aliis hoc imprimis omnem absoluit operam, quod sequitur: ℞. radicis angelic. ℥v. Contusas coque in diplomate cum vino optimo vase diligenter clauso, donec radices in mucilaginem abeant, exprime & leniter ebulliendo ad casum mediæ partis coque, dein ℞. vini ardentis Rhenani vel Hispanici ℥iiij.

Solue in eodem croci optimi puluerisati ℥iiij.

Hoc vinum paulatim in vase conuenienti super cineres calefac, & impone Saponis Veneti optimi tenuiter secti ℥bj. & continue moue cum spatula, donec sapo plane fuerit solutus. Quo facto adde olei Terebinthinæ & Iuniperi ana ℥bjß. M. diligenter & cum mucilagine radicis Angelicæ coniunge, ebulliendo amplius, donec ad iustam consistentiã redactũ fuerit. Hoc vnguento inunge vniuersum corpus, & præsertim in iis locis, vbi cõtra-

ctura fortius inhæret, semper ab egressu balnei, idque fac nouies, semper alternis diebus tum infusione tum inunctione repetendo. Hoc modo adstricti nerui & ligamenta restituantur, & patiens ad pristinum vigorem redit. Si cum tinctura Ant. ante infusum 3. vel 4. gutt. olei angelicæ stillatitij, vt dictum est, exhibeantur, faciliior & breuior fit tota curatio.

Nota.

Galbanetum non adhibendum nisi firmiores fuerint vires, nec corpus emaciatum.

In Contractura ex Mercur. inunctionibus valet Laconicum cum Spir. Vini supra traditum, (balneum ex decocto pisorum) exhibito simul balsamo vitæ in aqua Theriacali, mistura simplex vel tinctura Ant. pro sudore eliciendo, adhibito postea Emplastro Magnetico.

Ex Veneno hauſto balsamus vitæ cum emplastro Magnetico, præsertim latente veneno in centro corporis, vide supra de philtris. Hoc modo curata Comitissæ filia.

ARIDURA.

In Ariduris particularibus præmissis vniuersalibus, si necessitas efflagitauerit, quædam sunt interna, sunt quædam externa specifica; quantumvis haud negem, fomentationes (ex salicibus.) Item, inunctiones & Emplastra ab autoribus hinc inde descripta & vsu comprobata multum prodesse.

Interna sunt: i. ℥. mellis virginum hoc est sincerum q. s. illine ollam interius, & eandem plantam in aceruum formicarum, ita tamen, vt orificiū olle repletum sit particula aliqua cribri non plane angustius; Hæc nimirum ratione formicæ appetentes mel,

per

per foramina cadunt sine recrementis, quando itaque sufficiens earum quantitas collecta fuerit, affundatur bonus spiritus vini & digerantur omnia vase clauso in B. M. per vnum atque alterum diem, postea destilla, primum lento igne, vt prodeat spiritus vini, tandem fortiori, vt aqua mellis & formicarum simul prodeant, quam serua. Huius aquæ exhibe cochl. j. singulis triduis mane ieiuno stomacho. Interdum etiam vesperi coclear s cum pane tosto. Membrum vero exuccum & aridum cum Spirit. vini primo prolecto aliquoties fortiter frica. Vide supra de Atrophia.

2. Mirabili potestate valet in restituendis Ariduris aqua fluuiatilis, quæ inter aquandum ex ore equorum generosorum, postquam biberint, profluere solet, si nempe diligenter colligatur & potanda mane & vesperi detur.

Extremum est arcanum Aluminis dulcis, cuius *Arcanū aluminis* mentionem facit V Vurtzius c. 23. tr. 3. quod explicatum sic habet: Decoquatur (hoc est, calcinetur) alumen ad consistentiam crassam in olla, vt euaporet phlegma. Deinde tritum per retortam destilletur, vt habeatur ipsius spiritus instar aquæ fortis. Hoc caput mortuum exemptum, & tritum est terra mollis & lenta, de qua loquitur V Vurtzius, ea soluetur in aqua tepida, residebit terra mortua inter soluendum in fundo tepidæ aquæ, filtratur & postea concoquitur: alumen vero mite simul per filtrum transit. Coagulatum hoc alumen coniunge cum sale communi & procede ulterius, quemadmodum ipse autor docet. Vsum vide apud ipsum loco dicto.

Est & extremum aliud in Ariduris oleum vi-

trioli, succini vel Terebinthinæ. It. axungia humana cum oleo vitr. ana, oleum rubicundum siue forte, quod ex vitriol. cæruleo fit, inuicem paulatim (propter metum astantium à dispositione) seu guttatim cum oleo succini aut reliquis supra dictis mixtum.

Vfus locus primum asperioribus linteis fricetur: postea illinatur & quidem aliquoties.

Nota.

Membra aridiora semper calidioribus pannis vel etiam exuuiis vulpinis (*ein Fuchs, ba'g vngearbeitet, das ranke nein gekehret*) foueantur.

LUXATIO.

- In Luxatione 1. membrum reponatur.
 2. Applicetur Decoctum florum Chamomillæ, Hyperici, verbasci cum panno cæruleo.
 3. Vnge locum oleo ceræ.

TUMOR.

In Tumoribus Oedematosis stercus caprillum cum aqua fabrorum, vel quod præstat vrina propria coctum applicetur.

In Tumoribus calidis, quos φλεγμονάς appellant, generaliter profunt Epithemata, qualia sunt:

1. Aqua spermatis Ranarum in qua aliquid myrrhæ ebullierit.
2. Lixiuum forte (vt quasi lactescat) cum oleo lini mixtum (intra 2.3. vel 4. horas) sistit Herpetas, quibus pueri inficiuntur.
3. Emplastrum ex nasturtio aquatico contuso.

Nota.

Si eiusmodi tumores sæpius occurrunt sanguinis mundificantia & minuentia statis temporibus

poribus negligenda non sunt.

PHYPELLÆ.

In Phypellis (*Obrenzwang*) ol. tartari fœtidum. It. ol. Guaiaci valet. Panus alias dicitur hic tumor qui phlegmone est in adenum & inguinum locis exortus.

BVBONES.

De Bubonibus supra in Peste. Hic commendatur Balsamus tartari, de quo Rulādus Cent. I. Cur. gr. Emplastrum Diasulphuris curatione sequente apud eundem.

CARBUNCVLVS.

De Carbunculo vide supra de Peste. Huc refer Emplastrum ex Magnete Arsenicali, de quo paulo ante.

EPINYCTIS ET FVRVNCVLVS.

In Epinyctide & Furunculo valent eadem, sed caue ne ferro aperias (præsertim pestis tempore) plerumque nimirum mors sequitur, pustularum pessimæ subnigræ & subliuidæ, ita vocantur quod in nocte erumpant.

TERMINTHVS.

Terminthi (*die braunen Blattern*) interdum non absimiles sunt Herpeti ulcerato, inungantur oleo nucis expresso & inspissato, de quo supra (*reisz erstlich das hantlein hinweg, das umbher wachset.*) Item Balsamus Diasulphuris. Tumores in quorum summitate pustula nigra apparet.

OEDEMA.

De Oedemate egregie præcipientem vide Platerum.

HYDROCEPHALVM.

In Hydrocephalo limaces cum suis testis pisten-

tur & reducantur in formam Emplastri, quod capiti applicatum & relictum, donec sponte cadat, mirabiliter resoluit. Vide de his centuriam 3. Chirurgicarum observationum Fabricij Hildani.

TYMPANITIS, RAMEX

Flatulentus.

De Tympanitide & Ramice flatulento supra.

CUTIS TUMOR FLATU-

lentus.

In tumoribus cutis flatulentis applicentur cucurbitulæ sine scarificatione: Item, Carminatiua femina: radix Ebuli recens contusa & Emplastri loco applicata valide omnes ventositates tollit.

SCIRRHVS.

De Scirrhis præsertim interiorum partium supra dictum.

Vbi extra apparent, Cataplasmata ex radice bryoniæ. It. stercore caprillo & vrina profunt.

NB. Emplastrum ex Cicuta, de quo supra, non hic vsque adeo commodum.

GANGRÆNA.

De Gangræna vide curationem vltimam Cent. 10. Rulandi. Balsamus sulphuris superimpositus: Emplastrum diasulphuris (sic Ganglion penis in Consule Bremensi curauit.) Vide etiam infra de Gangræna & Sphacelo incipiente.

BRONCHOCELE.

Bronchocele est tumor neruorum in partibus ligamentosis, ex carnibus sponte facta, curatur Balsamo sulphuris & Emplastro diasulphuris.

CANCER.

De Cancro vide supra (Cancer latens tangatur) dicitur cancer mammillarum,

VLCE-

VLCERA PHAGEDÆNICA.

In Vlceribus Phagedænicis præstat oleum commune imprægnatum spiritu Merc. sublim. de quo supra.

Item Balsamus sulphuris, Emplastrum Diasulphur: sed vlceribus prius mundificatis (vide mundificantia supra de Lue Venerea.)

SARCOMATA.

Sarcomata curantur, vt Polypus, de quo supra.

VARIX.

In Varicibus (hæ puerperis familiares, vnde Germanis *Kindes Adern*,) ℥. Butyri Maialis vel in defectu olei rosarum part. j. succi ex contusis cancris expressi part. ij. M. & coque ad formam Vnguenti (vel ebulliant leniter, postea soli exponantur, sed tum fœtet maxime.)

Aneurisma:

Ad Aneurismata.

℥. Cineris ficum ʒβ;

Ceræ ʒj;

Terebinthina ʒij.

M. F. Emplastrum, extendatur & applicetur sæpius. Aliquando Balsamus sulphuris adjiciendus est, nonnunquam terra vitrioli purificata addenda.

ERYSIPELAS.

Erysipelas recens quamcunque partem inuasit externa discutientia requirit moderata. Sanguis menstruus in aceto rosaceo dissolutus & calide applicatus subito soluit, præsertim si sudores quoque moueantur ex Bezoardico cum simplici tum composito, vel solari vel lunari in aqua senecionis, &c. ex mistura simplici in eodem vehiculo.

Sic decoctum Myrrhæ & Olibani in Vino & aceto calideque applicatum cito dissoluit.

Folia raphani sylvestris conquassatis fibris calidiusculè applicata feruorem sanguinis reprimunt.

Nonnullis aqua spermatis Ranarum, ad extinguendum ignem sacrum familiaris est, sed sæpe malo cum successu. Est nimirum nimis frigidum, hoc est, habet in sese Mercurium cum Saturnina quadam proprietate coniunctum. Itaque reperiens quidem est, sed subsequantium grauium symptomatum causa manifesta. Mortificantur exinde tum partes nervosæ tum venosæ. Eius tamen particula cum decocto Myrrhæ & Olibani mista laudabilior est ad institutum.

Tibialia linea imbibita aqua spermatis ranarum & vicissim exsiccata, subindeque eodem opere præparata, pedes & crura ab Erysipelate sæpius recurrente muniunt & præseruant.

Erysipelatis exulcerati curam vide apud Rulandum centuria 1. curatione 43. Hac cura feliciter usus sum in mulierculis, (Nasturtium aquaticum singulare.) It. Erysipelatis phlegmonosi curat. 61. cent. 9.

PHLYCTÆNA.

In Phlyctenis vel Phlyctidibus (*das wilde Feuer oder Nachtbrand*) quando ad partes carnosas locum figunt, cito tum restinguendis tum curandis nihil potius est Epithemate ex lixiuio forti cinerum fagi & oleo lini ana calide confusis & mixtis facto, ac deinceps cum laciniis loco dolenti applicato, sæpius reiterando. Si aliquid olei nucis adieceris, perfectior subsequetur cura. Sunt vero pustulæ

flulæ similes illis quæ ex aq. feruente enatæ liquorem flauum in se continent.

HERPES MILIARIS.

Herpetem miliarem *den fressen den VVolf, Ameyßen*, veluti & veram, aqua calcis viuæ calide in petiis applicata, mitigat: fortius operatur si alimen dulce vel saccharum Saturni in eadem ante applicationem dissoluitur.

Optimum vero in his casibus præsertim respicere ad mundificationem corporis. Sepe nimirum cacochymia in viris, mensium obstructio in fœminis vtriusque causam suppeditare potest.

Vtrumq; igitur faciendum, quod res iubet.

Sudores præterea sunt necessarij, quibus omnibus præmissis rite, reliqua non erit inutilis cura.

Quod si cutis ipsius & carnis exulcerationes serpentes iam tū malum pertinacius fecerint, mundificantia sunt necessaria, de quibus supra.

Commendatur hic maxime cremor calcis viuæ tum mundificantibus mistus & applicatus.

Decoctum persicariæ, sic folia rubi idæi in aqua & vino decocta Herpetes præsertim tibiari non tantum mundificant, sed insuper sanant.

Vnguentum Saturninum ex lithargyro Soli & oleo oliuarum sine igne, tatum in mortario plumbeo diuturnis tritionibus mistum maxime conducit.

Balsamus sulph. complementum absoluit.

IMPETIGO, LICHEN

incipiens.

Impetiginem, Lichenem (*Zittermahl, Flechten im Angesicht*) incipientes, præsertim in facie & collo saluta isidori super illa loco aliquantulum agi-

tatò tollit *ausz gekratzt*) sin horridior fuerit, & latius serpere perrexerit, præcedentibus corporis mundificationibus alia sunt adsciscenda.

Sic aqua quæ destillando prolicitur ex oleo tart. per deliquium soluto cum Mercur. crudo (proportionem quadrupla, vt sit olei tartari ℥j. Mercur. ℥j. hoc est, ℥iiij, ex retorta, Merc. primum prodit, deinde aqua non corrosiua) impetiginem & lichenes omnes etiam contumacissimas curat.

Sic oleum tartari per deliquium factum cum ana olei ceræ diligenter mistum impetigines & mundificat & curat.

P R V R I T V S.

Ad Pruritus

℥. Vnguenti infrigidantis Galeni ℥j,
populeonis ℥℥,
opij ℥iij vel iij.

diffoluatur opium in oleo amygdalarum dulcium postea misce & illine.

P S O R A.

Psoa quantumvis à scabie videatur diuersa, vnas tamen & easdem suæ generationis habet causas, nisi quod semper coincidunt, aut vna alteram subsequatur: quicquid igitur discriminis inest, id saltem dependere videtur ex alterius parentis nimia, nec admodum sana constitutione proveniente.

Disquirendum itaque fuerit sedulo, quando generari vel etiam dominari in corpore cœperit.

Psoa fœda pene est psora Græcorum; nec multum differt à lepra Græcorum.

Sed hæc potest curari, id quod supra vidimus desumpta cura ex Viridello.

Qui

Qui autem Pforam curare potest, numquid & ille scabiem sanare poterit? Existimo, nec tamen experientia longe abest. Vide quę supra dicta sunt de Lepra.

FAVVS, ACHOR, CAPITIS

Vlcera Manantia.

Fauum, Achores ac reliqua capitis Manantia vlcera, vel iam confirmata vel aliis medicamentis perperam adhibitis exasperata, mundificantia quidem interna nempe ad sanationes disponunt, sed nullum tam felix est mundificans, quin auerruncatis causis etiam malum ipsum externum tollas protinus. Nec semper prodest, præsertim in pueris eiusmodi Manantia Vlcera ad curationes protrahere, præsertim cum sæpissime vsu euenerit, multo plus periculi inde esse & noxæ, quam salutis & tranquillitatis.

Nonnulli per vittas picatas cum arsenico mixtas eradicare conantur ista mala, sed propterea cedendo plane fuerunt noxia.

In omnibus hisce præstantissima cura: præmissis præmittendis, petitur à duobus.

I. Est Vrina aprugna cum vesica sua exempta & inuersa addito cerebro aprugno, quæ diligenter munita aliquandiu fouenda in camino, vt fumo indurari queat, cuius medulla remanens illita exulcerato capiti, aliquoties repetendo solidissimum malum tollit.

II. Est Balsamus sulphuris qui hæc & similia vlcuscula cito tutoque tollit.

V E R R V C A.

Verrucas cuiuscunque generis tollit aqua supernatans truncis quercuū bipenne detruncatarū.

CLAVVS INCISVS.

Clavi incisi eluantur vrina canis, postea Emplastro ex cera rubea (melius operaberis si pauxillum Merc. dulcis adieceris) tandem vt sanetur, particula lardi saliti aliquandiu super locum affectum gestetur.

In Clavis eruendis valde laudatur tanquam secretum à Rulando:

℞. Ol. sulphur. per Campanam ℥ss,
lapid. corrosiv. vel sal. alkali ʒij,
sem. hyoscyami ʒj,
opij ʒj.

tere & misce. F.M. Vel ℞. Sanguin. anguillæ & locum affectum laua.

CALLVM.

In callis præmissis lauacris frequentioribus optima est rasura cum cultro. (cauteria potentialia locum hîc non habent.)

MACVLA.

Maculas, de quibus Fernelius, si quis felicius curare cupiat corpus primum à prauis humoribus emundet, postea externa adhibeat: de quibus multi Practici sunt.

Pinguedo Thymali piscis (*Aschen*) & oleum cannæ maculis illita eas tollunt.

Sanguis humanus cum æquali parte lactis humani destillatus maculas tollit.

LENTIGO.

Lentigines (*Sommerstecken*) tollit aqua destillata ex foliis satyrionis maculosi collectis in nouilunio, qua cutis diligenter in Autumno lauetur ad præseruationem, ne in Vere redeant.

Sic sal ex cineribus caulium antiquorum in eadem

dein aqua solutus præsens remedium.

SVGILLATA.

Sugillata optime tollunt carnes crudæ impositæ.

GANGRÆNA, SPHACELVS

incipiens.

Gangrænam seu Sphacelum incipientem prohibet.

1. Lixiuum forte, in quo scordium, radix scorzonæ & vincetoxici ebulliendo coctæ sunt, locum affectum cum eodem lixiuo calide fouendo.

2. Prodest Spir. Vin. Camphoratus, hoc est, in cuius ℥iij Camph. ʒj, fuerit soluta: hoc pars affecta lauatur, vel cum petiis munitur. Hoc nihil videtur aptius ad syderationem partis impediendam. Vide Fabricij Hildani observationes & libellum *vom kalten vnd heissen Brand*.

3. Butyr. Ant. quo pars iam affecta & syderata, vt felicius à viua parte possit separari, nec hæ partes vltius inquinari, illinenda est, vel notanda; discernendæ sunt istæ inuicem descripto circulo cum illo butyro, quem syderatio si cætera conuenienter fiant, non transgreditur: pars autem mortua separanda est, vel ope Chirurghi, si integre fuerit syderata: vel vnguentis mundificantibus, vt saltem partes mortuæ à viuis separentur.

Huic inseruit oleum oliuarum, vel quod melius est oleum papaueris per expressionem factum, si in eius ℥iij, Mercur. sublim. seu turpethi mineralis ʒss, vsque ad brunnitatem olei dissoluta fuerit, (Balsamus Merc. non propositus.) Hoc oleum perfecte mundificat & omnes exulcerationes fœtidas & Gangrænas à partibus viuis eleganter separat,

putrida absumit, sana non tangit.

V L C E R A.

De Vlceribus vide quæ supra dicta sunt. In his omnibus qualibuscunque primo mundificantia si opus est, postea detergentia, tandem consolidantia requiruntur.

De mundificantibus dictum est antea, consolidantia vtilissima peti possunt ex balsamo & Emplastro Diasulphuris, de quibus supra.

F I S T V L A.

Fistulæ curantur partim externis, partim internis Medicamentis.

Interna sunt potiones vulnerariæ, de quibus consulantur auctores, imprimis VVurtzius cap. proprio tractatu 4.

Nota.

Fistula nunquam curatur, si in os aliquod desinit, illud nigredine aliqua vel carie infectum fuerit. Os itaque aut radendum, aut convenientibus medicamentis purgandum. Sic Mercur. dulcis in aqua plantaginis solutus & illitus nigredinem aufert.

Consolidantia petenda sunt ex magno illo consolidantium cumulo.

Sal solis ex capite mortuo extractum & mundificatum insigne est, si post fistularum elutiones tandem supponatur, præsertim si in succo Cancrorum fluuiatilium fuerit solutum, & turundis vel aliis instrumentis foraminatis fuerit in fistulam ingestum.

Ad consolidandas præterea fistulas præsertim gingivarum, posteaquâ dentes erosi exempti fuerint, citra quam exemptionem nulla fit sanatio: alioquin

Alioquin præsentissimum est liquor, qui post specificum purgans Paracelsi iam terna vel quaterna vice extractum tandem incoagulabilis manet. Huius guttæ aliquot sæpius in fistulas immissæ vel cum turundis applicatæ breui omnem operam absolunt.

V V L N E R A.

Curationes Vulnerum ad Chirurgiam recte pertinent, administrationem nimirum manualement requirunt, quemadmodum & vlcera.

In horum autem curatione egregiam operam præstitit Felix VVurtzius Chirurgus, cuius opera extant, quæ commendatione eleganti dignissima sunt.

Paracelsus Chirurgus eminens videtur operam absoluisse, quæ in tota Chirurgia necessaria & cuius dens est. Ipsius itaque Chirurgica scripta magno usus sunt, imprimis vero illa Chirurgia parua olim Basileæ succincte à Vito Amerbachio excerpta & hæctenus non excusa.

Iidem autores quoque eleganter præcipiunt de omnibus symptomatibus & accidentibus unicuique vulnere sæpius euenientibus, quibus imprimis Felix VVurtzius felici manu quomodo succurrendum, docet tractat. 3. suæ Chirurgiæ.

Circumferuntur alias Balsama Vulneraria, itemque potiones consolidandis vulneribus maxime utiles, de quibus consulantur etiam autores.

Elegans est Balsamus Vulnerarius Felicis VVurtzij, qui vbiuis commendatur, multarumque est virium: alioquin vtitiores descriptiones passim habentur, sequentes duæ tantarum sunt virium, ut si omnia cætera legitime fiant, ab iis vulnerum cu-

rationes folerter perfici possint, & intra perbreue temporis spatium.

Balsam⁹
Vulnera-
rius.

Balsamus Vulnerarius.

℞. Galbani,
ammoniacy,
bdellij ana ℥ss.

macerentur in aceto per triduum, tandem colentur & more vsitato inspissentur ad consistentiam mellis. Postea

℞. Myrrha rubea sine,
mastichis electi ana ℥ss,
olibani ℥j.

puluerisentur tenuissime, adde

Terebinthinae lariceae,
olei oliuarum ana ℥ij.

Coque inuicem igne lentissimo perpetuo agitando, donec gummata illa posteriora probe fuerint eliquata, adde vicissim olei oliuarum recentis ℥j, & lento calore denuo coque, atque ita perge, semper ℥j olei oliuarum recentis adjiciendo, donec ℥ij integra absumpta fuerit, semper tamen probe agitando. Tandem gummata in acetum soluta, colata & inspissata admisce simili modo agitando, & deinceps recens oleum oliuarum denuo per vi-ces adjiciendo, donec & altera quoque ℥b eiusdem olei adiecta fuerit, & Balsamus aliquid flauedinis contraxerit.

Quod si eundem balsamum viridem fieri desideras, adde ℥j æruginis puluerifatæ, & insolando relinque per i. mensem vel plures, facibus paulatim ad fundum se præcipitantibus, à quibus quod sincerum supereminet, decanta & vasis mundis reserua.

V S V S.

Vulnera recens punctim & cæsim facta citissime curat, si modo eius particula moderate calida, vt scilicet sufferre possit patiēs, in vulnus immittatur, ita tamen vt totam cauitatē vulneris recte adimpleat. Secus nimirum superiores partes consolidantur, relictis inferioribus adhuc crudis & alia Symptomata tum inferentibus. Quod si vena simul fuerit læsa, illa liganda est & balsamo deinceps infuso spatio quatruidui ad minimum, ligatura nempe etiam debite adhibita perfecte vulnus consolidatur.

Nonnulli vsurpant in hisce casibus etiam interdum non adhibito Balsamo puluerem conglutinatorium, qui fit ex cancro fluuiatili. *Pulvis glutinatorius.* ℞. Cancros integros adhuc viuos & recentes ex aquis assumptos mense Iunio, quando Luna commoratur in cancro (Cancro sint molliusculi, qui iam pridem exuias posuerunt) exsicca in clibano in vase terreo, ne tamen comburantur, aut igne tãgantur, donec puluerisari possint tenuiter. Hunc puluerem immittunt in vulnera etiam profunda, sed hac cautione, vt omnes cauitates expleantur; alioquin vbi pulvis iste fundum nō attigerit, consolidatio quidem vulneris superius fit, sed ad fundum generatio puris impediri nequit. Itaque hoc semper prouidendum fuerit, alioquin vulnera recenter consolidata sunt secanda.

Alter Balsamus talis est: ℞. mucum ex auribus, *Balsam⁹* quantum eius haberi potest adde olei nucum iuglandium expressi & coq; inuicem, donec lento *Vulnera-rius aliud* calore oleum aliquantulum inspissetur in formam Balsami.

Huius vsus est stupendus in omnibus vulneribus citissime curandis, maximopere nimirum consolidat, & omnes partes absoluit.

Huc refer Balsamum sulphuris & Emplastrum Diasulphuris Rulandi, quorum euidentia laudabilis est.

FRACTURA, LVXATIO ET dislocatio Ossium.

Fracturis Ossium : Item luxationibus & dislocationibus rite recteque curandis & restituendis possunt consulere Chirurghi Practici.

Osteocolla mirabiles effectus in adultis intro sumpta præstat, sed in iuuenibus non item. Vide Observationes Fabricij Hildani.

Hoc ab arcano vel magisterio (philosophice elcinato) ipsius lapidis dextre parato euitari possit, vt æque scilicet senibus ac iuuenibus possit, experientia docet.

De vniuerso autem circa ossa magisterio hactenus observationes perpaucae, aut fere nullæ fuerunt, quo minus de iisdem aliquid verri adhuc dum referre
licet.

TRACTATUS

IOANNIS ERNESTI *Burggravii*
DOCTORIS

MEDICI

DE OLEIS VARIIS ARTE
Chymica destillatis.

OLEA destillata eandem habent vim
& efficaciam cum aromatibus, se-
minibus & herbis, ex quibus destil-
lantur. Quia vero in ipsa destilla-
tione omnis immundities & excre-
menta, quæ ipsorum operationem impediunt, se-
parantur. Et solum substantia illa sustentans, & ad
vsum quasi viuificans, remanet facile coniectan-
dum, illorum guttulam etiam vnicam destillatam
plus posse, & maiori etiam facilitate & fructu o-
perationem suam perficere, quam integer mani-
pulus seminum, aromatum & herbarum. Opera-
tio vero eorum præcipua est, naturam confortare
ac immutare, caloremque nativum fovere, ut egri-
tudinibus eo magis resistere, ac spiritus corporis
& quicquid in eo purum utileque reperitur, resi-
cere possit. Quocirca diligenter aduertendum, ut
debito tempore & in conuenienti pondere vsur-
pentur.

*Cur olea
destillata
maiores
habeant
efficaciã,
quã sim-
plicia, ex
quibus
destillan-
tur.*

DE MODO DESTILLATIONIS

Oleorum ex feminibus, radicibus,
herbis, aromatibus, &c.

Semina, ex quibus Oleum destillare cupis, prius in minutissimum pulverem sunt redigenda, & per cribrum transmittenda, quo facto, cuilibet libræ seminis adde manipulum tartari, mixta sibi inuicem vasi ex cupro, injice tantum aquæ fontanæ, vt palmum integrum supernatet, affunde, linteisq; ac charta madefacta & compacta ita, ne quid exhallet, occlude, & quinque horis continuis, primo quidem igne vehementiori, postea cum ascendere videris, leniori destilla. Diligenter verò receptaculum posterius erit obseruandum, vt destillatio sine intermissione procedat, seu guttula guttulam eo vsque sequatur, donec nihil amplius de oleo destillet; quo viso ignis remouendus & oleum refrigeratum more solito separandum.

In destillatione Oleorū macis, nucistæ, & quidquid huiusmodi destillare desideras; tartarus & sal contritus admiscantur, itaque sicca igni admoventur, quæ vasi injecta, manu tam diu, quovsque sudare incipiant, nec manum præ calore admittant, agitantur, tunc aquæ calidæ quantum satis est, affunditur, vas diligenter occluditur & Oleum, vt dictum est, extrahitur.

Caryophylli, Zinziber, Piper, Cardamomi, Cubebæ, mala aurea siue aurantia, maiorana, rosmarinus, cæteraque simplicia & aromata prius minutissime sunt contundenda, vasi destillatorio satis magno cum additione tartari & salis injicienda, tantum aquæ, vt quinque transversos digitos superemineat, affundenda, alembicus communis vel

cæcus,

cæcus, sicut tibi notum, imponendus, optime cooperta fornaci aut arenæ calidæ accommodanda & per decem vel plures dies materia indita digerenda, postea vasi ex cupro immittenda, quantum aquæ opus fuerit, vterius affundenda, & vt de oleo anisi & fœniculi dictum est, destillatio perficienda.

DE OLEO ANISI, FOENICVLI,
& Cumini.

Horum seminum lb̄ 1. partim contunditur, cum mensuris duabus aquæ vasi destillatorio ita, vt impleatur, injicitur, sub alembico cæco per octo dies putrescere permittitur. Semen anisi facile ascendit, itaq; eius oleum lento igne erit extrahendum, quia præcipitationem non admittit.

Eo modo etiam Caryophylli. Ad eorum vero lb̄ j. saltem lib. 1. β, aquæ requiritur. Obseruandum autem hic est, quæ olea facile ascendant, qualia sunt oleum caryophyllorum & anisi; ideo lento igne erunt destillanda, cætera vero vehementiore.

In his destillationibus summa diligentia requiritur; siquidem ignis vehementior non conuenit, nimis vero lentus oleum coctione paulatim consumit.

Oleum Anisi separari non potest, itaque alio modo, cochleari nempe vel aliter erit abstrahendum, fit enim axungia simile, abstractum vero cū suo vitro arenæ impositum iterum clarescit.

Oleum cinnamomi eodem modo, quo & oleum caryophyllorum destillatur, & quanto magis post destillationem refrigerantur, tanto clariora fiunt: aqua autem feruida est superfundenda. Oleum

nucistæ cum vino debet destillari: vini ad quamlibet lib. nucistæ mensura vna cum dimidia sumis & feruidum affundi.

Oleum nucistæ & aliorum aromatum sip ost separationem non cocunt, secundo debent destillari; hoc enim facto oleum nucistæ inspissatur, instat olei radicum & præsertim angelicæ.

DE OLEO CINNAMOMI.

Cinnamomo subtiliter puluerisato adde tartarum & sal, injice ampullæ vitreæ, optime perlutetur, alembico cæco adaptetur, per dies decem & octo in fornacem vel arenam calidam collocetur, deinde in alio vase luto circumcirca obducto in capella tam alte in arenam dimittatur quousque vas luto obductum est, alembicus superponatur, recipiens applicetur; rimæ charta madida beneque compacta occludantur; ignis ita regatur, vt gutta guttam immediate sequatur, & ita per tres dies integros vrgeatur: interim tamen ignis nocturno potest intermitteri. Et (quod diligenter est observandum) si cinnamomi sumis lb j. erit addenda aqua & vinum, eorum scilicet partes æquales. Si enim vinum plane omiseris, bonam aquam nunquam expectabis: Oleum autem sequitur, siue aqua sola, vel etiam vinum fuerit affusum. Et si in destillatione ita per triduum perstiteris; ab igne remoue, & cinnamomum cum aqua in vase relictum asserua: Eius enim libra in vase ex cupro potest denuo destillari.

Ex cinnamomi autem libra j. non vltra quartam mensuræ partem bonæ aquæ expectabis. Si vero mensurā integram vini affundis, mensura dimidia aquæ non contemnendæ extillabit. Aqua
tamen

tamen ultimo extillans in peculiari recipiente est colligenda. Licet quinetiam aquam & oleum simul commixta in vitrum excipere & postea separare.

Quidam etiam spiritum terebinthinæ aromatibus subtiliter puluerifatis addunt, inuicemque contundunt; cinnamomi nempe librę spiritus terebinthinæ ℥ij, caryophyllorum vero ℥ij vel iij: ita & herbis, iis tamen recentibus, minutissime contusis & quantitati earum mediocri ℥ij addunt; hoc enim facto, quælibet planta suum colorem acquirat & coferuat.

Pari modo olea etiam tinguntur, si radix rubiæ Tinctorum imponitur.

DE OLEO ROSATO RITE destillato.

℥. Flor. ros. albar. odorif. lib. x. conspergantur puluere sacch. cand. alb. ita mixta in mortario cōtundantur, aqua rosacea superfundatur, per tres septimanas integras insoletur, & postea in modum olei cinnamomi destilletur: acquiris oleum excellens & fragrantissimum, eius tamen exiguam quantitatem.

DE OLEO SPICÆ DO- mestica.

Flores huius spicæ in cucurbitam iniectione comprimantur, eaque luto optime occlusa in fimum equinum per 14. dies noctesque sepeliatur; postea lente primum, non tamen ad fundum usque, ab hinc fortius destillatur: Hoc facto flores vna cum foliis & stipitibus concidantur, ollæ vitreatæ indantur, aqua huc usque extillata iterum affundatur, & digestio, ut supra, repetatur: Postea in B.M.

ita destillétur, vt aqua in lebere ebulliat, hoc enim modo maior olei quantitas extillabit : hoc, vt nosti, separa, aquam in B. secundo destilla, habebis aquam & oleum præstantissimum.

DE OLEO RESINÆ CVM

Chamomillis.

Ahenum scobe ligni de pino prope radicem abscissi gummosi & tenuissimi ad medium vsq; impleatur, aquæ quantum satis est, affundatur, florum chamomillæ Manipul. 6. vel 8. adjiciantur, & per vesicam destillentur. Exibit nudum oleum cum phlegmate.

OLEVM EX PANE

triticeo.

Micas panum triticeorum duorum vel trium; minutim conscinde, panno inclusas per 6. vel 10. dies in sinum equinum calidum dimitte, quousq; formam hepatis vel pulmonis acquirant: fœtor enim, qui ex putrefactione exoritur, nihil refert: tunc in retortâ injice & in arena destilla: hoc facto, adde sal & aquam, & in B. destilla, tandemq; vt artis est, separa. Habebis oleum pellucidum ab omni fœtore alienum & sapore gratum, quod maxime commendatur ad combusta, omnis generis inflammationes & gangrænam ipsam.

Quomodo Empyreuma in sapore oleorum corrigatur.

Huiusmodi olea cum 8. vel 10. partibus vini, & pauca aqua commisceantur & per alembicum destillentur, exhibit cum oleo etiam vitium ipsum.

De destillatione oleorum ex radicibus acutis & pinguioribus feminibus, herbis, lignis & resinis.

Si

Si quis aquam præstantem, quæ sui simplicis saporem & odorem vna cum facultatibus ipsis conferuet, destillare cupit, is herbæ illius cum iam semē ferre inceperit, quantitatem sufficientem minutissime conscindat, succum per prelū exprimat, illum vesicæ ex cupro, ita vt ad medium vsq; compleatur, injiciat, herbæ conscisæ huic succo tantum ulterius addat, vt vasis capacitās superior ad quatuor digitos trāsuerfos relinquatur vacua, & tam diu, quousque guttæ destillantes saporem sui simplicis amittant, igne mediocri destillet. Alembicus vero continuò erit refrigerandus. Si ergo herba fuerit acuta & pinguis, quales sunt *salvia, laurula, ruta, fœniculus, hyssopus, absinthium, pulegium, abrotanum*, &c. vna cum aq. extillat etiam oleum, quod separari debet. Est enim optima & vtilissima substantia in toto simplici, in qua omnes illius virtutes consistunt, & eodem modo, quo etiam aqua vsurpatur.

DE SPIRITV EX ROSIS ET

omnibus aliis simplicibus extrahendo.

Rosarum flores quantum eorum habere potes, cum sale, vt notum tibi est, contunde, contusosque reserua, aquam ex iis destillatam in lagenam collige, manipulum integrum fermenti in aq. calida dissolue, super rosas infunde, cum baculo diligenter ad formam pulmenti commisce, vasis vero siue dolij quarta pars relinquenda est vacua, foramen dolij non adeo stricte occlude, sed saltem eiusdem operculo contege, in loco calido dolium colloca, & rosas inditas cum baculo per foramen quotidie subagita, hoc enim facto incipit fer-

mentare & vsq; ad foramen doliij ascendere, postquam vero deferbuit & materia in suū locum cōfedit, tum doliū diligenter occlude & ita per quatuor hebdomadas dimitte: hoc tempore elapso destilla, spiritum in quantum vis rectifica: hic cum extillauerit, phlegma, quousq; Empyreuma conceperit, extrahe. Sic enim vna cum spiritu præcellentem etiam habebis aquam.

DE SVMMMA ET OPTIMA

præparatione herbarum.

Quamcunq; herbam volueris minutissime concisam ponderatā ollæ iniectam & aqua perfusam igni adinoue, cum aqua absumpta & herba contusa priorem formā adepta fuerit, per linteū exprime, succum expressum per arenam destilla: Hoc enim factō, primo omnium phlegma, deinde spiritus & vltimo oleū rubrum extillabit: hæc per infundibulum separa, & per retortam aliquoties rectifica: ita enim perfectissime purgabitur: spiritum cum phlegmate in B. M. colloca, phlegma per illud abstrahē, tādēque spiritum per alembicum rectifica.

Fæces, quæ in destillatione de oleo in fundo vasīs remanserunt, herbæ, ex qua succus fuit expressus, commisce, ad ignem in cinerem redige, & ex eo cū suo phlegmate salē extrahe: hic sal ita extractus, postmodum soluator, filtretur: coaguletur, & ita ad albedinem vsq; à fæcibus suis omnino purgetur, quo factō puluerisetur & primo cum spiritu, deinde cum oleo aliquoties paulatim imbuatur semperque in cinere coaguletur. Et cum spir. in salē coagulatus fuerit, in phialā injiciatur & ad ignem lampadis per quatuor hebdomadas

figa-

figatur : hoc enim modo ad summâ perfectionem exaltatur.

DE AQUA ROSARVM FRAGRANTISSIMA & optimi saporis.

℞. Flor. rosarum quantū vis, parum exicca, minutim conscinde, olle vitreatę inlice, diligēter misce, cum linteo cera obducto & operculo suo contege, per septimanas quinque; vel sex in cellâ vinariam colloca, tandemque per B.M. destilla. Quod si liquor non prorsus extillauerit, rosas contusas ex olla exime, sub lapide contere, cucurbitæ rursus inlice, aquam prius destillatam affunde & iterum destilla.

Ego autem flores rosarum sale & sp. vini prius humecto, deinde destillo: ita enim suum saporem & odorem optime retinet.

DE AQUA ROSARVM regia.

℞. Flor. ros. rec. lib. ij. santal. alb. odoriferi, styr. calamit. benzoin. cinnam. an. ʒij; caryophyllor. ladani an. ʒij. mosc. ʒ x. M. F. pulvis quo rosæ vndiquaq; cōspargantur, vitro indantur, vitrū diligētissime obturetur per mēsem integrum in finum equinum sepiatur, tandem aqua destilletur & aliquandiu insoleatur, habebis aquam maxime præstantem valde odoriferam, & ad defectiones animi vtilissimam.

De extractione spirituum ex omnis generis aromatibus, radicibus, gummatibus & huiusmodi simplicibus.

℞. Zedoar. select. mastic. vel alterius huiusmodi lbj. infunde in sp. vin. optimè rectificato, putrescāt per octiduū; hoc elapso superfunde tantundem aquæ,

in B. M. lente destilla, spiritum primo, deinde aquam excipe, aquam, quæ inutilis, abjice, spiritum vero per B. rectifica; hoc enim modo optimum saporem & summam perfectionem acquirit: Mastichem in vase relictum, igne fortiore per arenam destilla; Ei, quod nō transcendit, aquam fontanam recentem affunde, & in B. destilla: Habebis oleum flavi coloris pulcherrimum, & pellucidum, quod est verum & genuinum oleū mastichis, intra corpus vsurpandum, Quod vero in B. remanserit, cum vitriolo calcinato rectifica, fiet hoc modo oleum rufum, non minus quidem pulchrum; maximi tamen caloris, nec intra corpus sumendum.

DE VIRTUTIBVS SPIRITVS

Mastiches.

Spiritus Mastiches datur in doloribus colicis & omnibus affectibus stomachi & intestinorum; constantis ætatis hominibus cochleare integrum, iunioribus dimidium, infantibus vero cochlearis quarta pars: & vmbilicus oleo pellucido inungitur; dolores illico sedat, & multoties est probatum: restaurat præterea appetitum, stomachumque & intestina ab omni pituita & immunditie liberat.

Oleum ipsum robustioribus datur ad guttulas 10. vel 12. debilioribus vero ad 6. vel 7. in aqua appropriata.

DE OLEO ABSINTHII.

Oleum ex semine Absinthij paratum amissum auditum restituit, cum bombace exceptū & auribus immissum. Contra febres quartanas sumitur illius quarta pars vnius drachmæ vel 3. s. prout Medico

Medico commodum videbitur, & secundum patientis ætatem, cum iam paroxysmus instat, æger vero optime contegitur, idque sæpius repetitur. Est medicina promptissima & sine omni dubio proficua.

Quod si vero oleum haberi nequit, sumatur succus ex absinthio recenti, eiusq; cochlear integrum cum haustu vini porrigatur: Expellit febrem.

DE OLEO RORIS MARINI.

Flores Roris marini per 10. dies digere, per cineres destilla, terram calcina & resolve, & aquam cohoba: fiet oleum ad memoriam valde utile.

DE OLEO CROCI.

℞. Croci ℥v, Essentia vini q. s. olei Terebinth. ℥ss. duodecim vicibus de facibus destilla. Not. spiritus vitrioli vel terebinthinæ tribus vicibus super salem calcinatum rectificatur: & in hoc oleo omnia aromata & odorifera digeruntur.

DE OLEO CINNAMOMI.

Phlegma à vitriolo separatum cinnamomo contuso affunditur, per octiduum digeritur & per cineres destillatur.

Hoc Oleum menstrua promouet partumque expellit, parum eius in vino potum & pudendis illitum: modico tamen myrrhæ debet misceri: oculorum angulis immissum visum acuit. Lentigines & maculas quascunque in facie & manibus hoc oleum abstergit, pectus calefacit, catarrhos frigidos à capite ad pectus delabentes inhibet, cardiacam & alios omnes affectus pectoris corrigit; capitique, fronti, naribus & temporibus illitum somnum conciliat.

DE OLEO CARYOPHYLL- lorum.

Super lib. j. caryophyllorum vinum & aquam affunde, Manip. j. falis admisce, per diem noctemque vnicam digere, tandemque destilla. Exibit aqua & oleum.

Oleum caryophyllorum ad instar balsami naturalis vsurpatur, cor, cerebrum & omnes spiritus vitales roborat, omnibus in genere affectibus conuenit, imbecillum frigidumque ventriculum calefacit & confortat, concoctionem iuuat, omnes imundities absomit: emplastris stomachalibus vtilissime admiscetur: eius guttula vnica ori immissa eius foetorem corrigit, obstructions hepatis aperit, visum acuit, & ad dysenteriam & alios morbos intestinorum mirifice confert.

DE OLEO NVCIS Moschatae.

Oleum Nucistae est acre & calidum concoctionem hepatis promouet, exterius in latere dextro sub finem costarum illitum: ad guttulas duas vel tres assumptum colicos dolores compescit vt & intumesceniam lienis lateri sinistro illitum, & vt antea interius vsurpatum. Eius guttulae 2. vel 3. cum oleo foeniculi mixtae & temporibus illitae somnum conciliant: Totidem guttulae cum aqua maioranae potae, grauitatem capitis corrigunt; vmbilico illitum Venerem stimulat: Et omnes virtutes olei caryophyllorum representat.

DE ALIO OLEO NVCIS Moschatae praecellenti.

Nucum Moschatae ponderosarum ℥iij in 4. partes conscindantur, vino maluatico infundantur, in vase

vase duplici optime occluso octiduum ita relinquantur, postea per horam coquantur, & hoc facto refrigerare sinantur: inuenies oleum supernatare, quod, vt decet, separa & diligenter reserua. Quicquid hoc oleo illinitur, sit valde odoriferum. Fragmenta nucum iterum exiccentur & ad vsum culinarum reseruentur. Vinum vero maluaticum, in quo fuerunt infusæ diligenter reseruetur, eiusque mane quolibet cochlear vnum ieiuno stomacho ebibatur.

DE BALSAMO MAIORANÆ.

Maioran. viridis quantum vis in cera alba & adipe porcino albissimo coquatur, deinde exprimatur & quinquies vel sexies repetatur. Acquiret odorem maioranæ & colorem etiam viridem, inde adde olei maioranæ ex herba per vesicam destillati quantum opus fuerit; vt saporem sufficientem acquirat.

De facultatibus & virtutibus nobilium oleorum, & quomodo ea ipsa vsurpentur.

DE CINNAMOMO.

Facultas cinnamomi est valde subtilis & vsque ad tertium gradum calida, tempore hyemali utilior, quam æstate: stomachum enim confortat, omnes noxios humores exiccat, putredines ventriculi præcauet, visum acuit, obstructions venarum reserat, cor vero præsertim roborat. Potest autem oleum & aqua simul destillari. Oleum vero naturali Balsamo non est absimile ad omnes putredines internas præcauendas, exterius vero ad sanationes vulnerum absque putredine maturandas.

Aqua Cinnamomi ad omnes affectus frigidos vtriusque sexus admodum est proficua, præsertim si appetitus & spiritus naturales sunt imbecilles: eius nempe cochlear integrum cum haustulo vini maluatici vel succo citri epotum.

DE OLEO MACIS.

Macis facultas est calida & astringentia, eaque propter in colica ex frigidityte & destillationibus capitis vtiliter vsurpatur; & cor, ventriculum ac vterum confortat. In mace singulares virtutes ipsemet reperi, quando videlicet palpitatio cordis, obstructio vesicæ aut vteri, stranguria vel alij affectus frigidi occurrunt: eius etiam guttulæ 3. vel 4. in primo cochleari ientaculi vel primo haustu vini vsurpari debent.

DE VIRTUTIBVS OLEI

Caryophyllorum.

De Caryophyllis Arabes præ cæteris omnibus plurimum scripserunt: Sunt autem natura calidi & sicci in tertio gradu, conueniunt stomacho, hepati & cordi, medentur profluuiis ventris ex frigore exorto, indigestionem corrigunt, vomitum compescunt, concoctionem promouent, & omnes superfluas humiditates oris exiccant. Ad hæc autem omnia oleum multo est efficacius. Nam vt in veritate sum expertus, omnes illud habet effectus, quos balsamus naturalis habere debet. Exterius omnia recentia vulnera, punctum vel cæsum influcta, sanat, humiditates neruorum in iis & hæmorrhagias compescit. Interius autem omnes partes naturales, ventriculum & hepar confortat, sanguinem à melancholia mundificat, cor & cerebrum roborat: præsertim vero vertigini & affectibus oculorum.

oculorum conuenit, eius mane ieiuno stomacho guttulæ 2. vel 3. in primo cochleari iusculi, vel primo haustu vini epotæ.

DE VIRTVTIBVS VEL FACVL-
tatibus Olei Anisi.

Anisi Oleum virtutes suas multo exerit præstantius, quam semen ipsum: siquidem calor hominis virtutes anisi non ita extrahere potest, quantum externus artificialis calor ignis in destillatione solet. Et quemadmodum omnia esculenta, si quidem in nostram naturam debent conuerti, necessario prius sunt concoquenda, & igne externo ac opera humana præparanda, ita etiam se res habet in medicamentis.

Oleo Anisi ego vti solco in vertigine, catarrhis ad pectus delabentibus, indigestionibus & flatibus ventriculi, hydrope, & aliis ægritudinibus ex frigidityte & flatibus prouenientibus, prodest etiam omnibus membris exanguibus & neruosis, qualia sunt ventriculus, intestina, vesica, vterus, &c. Exiccat etiam fluxum vteri album, & in summa omnia ea præstat, quæ de aniso ipso scripta inueniuntur. Vsurpantur autem eius guttulæ aliquot in iusculis aut vino, mane aut quando & quotiescunque vsus & necessitas efflagitat.

DE VSV ET VTILITATE

Olei Piperis.

Oleum Piperis admirandam habet efficaciam, *Oleum* qualis etiam in Pipere ipso inuenitur. Piper autem, *destilla-* ex quo hoc oleum destillatur acrem suum calo- *tum quid-* rem, qui in gustantis lingua persentitur, retinet. Est *sit.* vero oleum nihil aliud, quam aër ab igne separatus multoq; efficacius suam vim & effectus exerit.

quam piper ipsum: habet vim valde penetrantem: Quorum venter flatibus vel abundanti phlegmate est repletus, huius olei sumant guttulas duas vel tres, quemadmodum superius de aliis est prolatum.

Experiētia ipsemet sum edoctus huius olei guttulas tres cum *Θj*, myrrhæ rubræ electæ mixtas, nebula obuolutas duasque horas ante paroxysmum febris tertianæ intermittētis sumptas, eam felicissime curare: præcauet enim horrorem ita, vt nec calor vllus sequatur. Si vero prima vice hoc non fiat, febrisq; nihilominus sequatur, fiet tamen post sumptionem secundam. Oportet tamen corpus prius esse sufficienter purgatum. Quicunq; ergo hoc oleo cū vtilitate vti cupit, leni purgatione corpus prius mundificet: vbi enim hoc non fit, olea istiusmodi nō solum non sunt proficua, sed magis nociua, quia nēpe materiam commouent, nec tamen alterant, multo minus ex corpore educunt.

DE VSV OLEI CINNAMOMI.

Sumitur hoc oleum ad guttulas duas vel tres cū ouo sorbili vel iusculo gallinæ contra lipothymiā febrilem, parturientibus hoc modo propinatum partum vna cum secundinis sine omni detrimento expellit & vterum confortat. In hydropis principio quotidie cum iusc. gall. vsurpatum valde commendatur: prouocat præterea etiam obstructos menses: itaque à mulieribus grauidis omnino æque ac oleum è baccis iuniperi est vitandum, quia non minus nocet. Olei cinnamomi guttulæ duæ vel tres mithridatio immixtæ aduersantur veneno, & promouent sudorem, si nempe cor eo nondum obsessum est.

DE VSV OLEI CARYO-
pyllorum.

Vsus & vtilitas huius olei pro suo merito non potest describi. Balsamum præstantissimum mea opinione æquat. Exterius ad conseruationem cordis & ventriculi vsurpatur, eius guttulæ 5. vel sex oleo amygdalarum dulcium permiscantur, & regioni cordis & oris ventriculi illinuntur, quibus partes illæ sunt refrigeratæ vel alias grauatæ. Capiti illitum, siue homo fuerit senex siue iuuenis, hoc oleum præcauet canitiem, caloremque naturalem restituit, ventri inunctum dolores colicos sedat; artuumque durities & vlcera eorundem diuturna ex frigore prouenientia hoc ipso oleo feliciter curantur. Huius item olei guttulæ aliquot cum iusculo caponis sumptæ confortant omnia interiora, imprimis autem ipsum cor, hepar & ventriculum; lienis inflationes & intumescenciam corrigunt, fœtorem anhelitus emendat, & cruciatus colicos sedat: vterum mirifice corroborat, icterumque album cum iusculo, vt antea exhibitum eradicat, in suffocatione vteri mulier ipsa interiora pudendorum aqua & oleo caryophyllorum inuicem mixtis digitoque exceptis sedulo fricet, videbit auxilium obseruatione dignum: vt ego ipse sapissime sum expertus. Vt autem cura illa eo sit certior & constantior, sumatur castorij ʒj. cum vino fiant pilulæ septem, earumque vna post primum somnum deglutatur & per hebdomadam integram ita continetur.

DE VSV ET FACVLTATE

Olei nucistæ.

Contra Catarrhos, & si quis frigidum humi-

dumque habet cerebrum, duæ guttulæ huius olei vertici capitis fortiter illinantur, cerebrum enim confortat, & omnes destillationes frigidas sistit: obseruandum tamen est, ne nimium vsurpetur, hoc enim modo cerebrum inflamat. Non sine vtilitate etiam antiquis vlceribus inungitur cum oleo chamomillæ commixtum: vmbilico inunctum colicos dolores mitigat, & cor etiam confortat cum oleo rosaceo mixtum & pericardio illinitum. In aphonia vero & lipothymia guttula vnica lingua exceptum maxime opitulatur.

DE VIRIBVS ET EFFICACIA

Olei Anisi.

Olei Anisi guttula vnica cum oleo Amygdalarum amararum mixtum & auribus immissum, auditum amissum restituit, si vitium non vltra triennium durauit: Si vero est antiquius, pro incurabili habendum. Si quis ex morbo capitis vel stomachi inquietus fuerit, nec concoquere & dormire potest, ex penna dependentem guttulam vnā atque alteram huius olei cubitum iturus paulatim deglutiat, manè vero cum iusculo gallinæ epotet, est enim suaue & cuilibet pergratum. Hoc modo vsurpatum omnibus catarrhis opitulatur, præsertim vero iis, qui ad pectus delabuntur & anhelitum impediunt, tussimque exuscitant, aperit præterea obstructions hepatis, resoluit inflationes, confortat omnia interiora, corrigit vertiginem & quascunque ægritud. capitis, sæpe vsurpatum, præseruat ab apoplexia, paralyfi & aliis huiusmodi morbis. Infantulis huius olei gutt. 2. cum aq. caponis vel ol. amygdal. dulc. exhibitæ, præseruant & simul etiam liberant ab epilepsia, quod ipse sæpius
sunt

sum expertus. Maxime vero conducit mulieribus, quibus menstrua inordinate non statuto tempore procedunt & quibus uterus inflatur. Confortat enim matricem, partumque promouet, ea propter mulieres grauidæ eius ultra vnam guttulam non debent usurpare. Compescit quinetiam singultum & ructus. Tempore Pestis eius guttulæ duæ vel tres mane cum maximo fructu sumuntur, timorem enim & anxietatem expellit & venenum anteuertit, vtile præterea est iis, qui inquietum habent somnum, corrigit difficultatem vrinæ, dissoluit inflationes ventris, & qui propter imbecillitatem hepatis hydropem verentur, quotidie cum iusculo gallinæ vel carnis interius assumant.

DE VSV ET VTILITATE

Olei Fœniculi.

Hoc, vt supra dictum, cum & sine iusculis usurpatur, cerebrum, stomachumque confortat & inde imbecillitatem oculorum emendat: memoriam corroborat, nutricibus lac adauget, superfluitates phlegmaticas absomit, renum calculum expellit & omnibus venenis resistit, ea propter tempore pestis vno die ol. cinnam. secundo ol. anisi, tertio ol. fœniculi, quarto ol. citri aut cortices citri conditi mane debent usurpari, & si in locis periculosis erit obuersandum, in ore retineri. Qui morbo epileptico sunt correpti huius olei quantum cortex auellanae capere potest, usurpare debent purgato prius corpore, & illud per decem dies ita continuare.

DE VSV ET VTILITATE

Olei Cumini.

Contra colicam injiciatur prius enema com-

mune, vt aliâs etiam docui, cui enemati incoquantur radices, irid. florentinæ, & si enema effectum suum satis prestitit, vmbilicus hoc oleo calide inungatur, dolores quamptimum sistit. Hoc autem imprimis hoc loco est obseruandum olea huiusmodi sine noxa non posse vsurpati, si corpus antea non fuerit purgatum: nec grauidis etiam mulieribus ultra granum est exhibendum.

DE VSV ET EFFICACIA OLEI femini Pæoniæ.

Oleum pæoniæ ex semine eius, vt & oleum anisi conficitur, conducitque non minus adultis, quàm iunioribus contra epilepsiam, purgato prius corpore, eius guttulæ aliquot mane stomacho ieiuno assumptæ & per dies quadraginta continuatæ.

DE EFFICACIA ET VSV

Olei Rosarum.

Huius Olei guttula vnica temporibus illita est preualens medicamentum contra dolores capitis: vt & contra pestilenciales febres, temporibus, arteriis & pericardio illitum, eiusque guttæ tres in iusculo gallinæ assumptæ, quia cum vtilitate purgat: & si vis, vt commodius purget, immisce oleo aliquot folia auri, & vt melius misceatur, aliquandiu ita dimitte, postea guttulam vnâ vel duas exhibe, sanguinem perbelle purificat: Et si etiam principium Elephantiasis præsto esset, hoc oleo ita parato & aliquoties vsurpato, extirpatur.

DE VUTILITATE OLEI

Rorismarini.

Hoc oleum inseruit præcipue contra vertiginem, & tremorem artuum, si ex frigiditate cerebri prouenerint, febres pestilenciales expellit, in iis, quæ
venenum

venenum forte hauserunt, sudorem prouocat, si post eius vsum optime contegantur. Icterus etiam oppugnat, mensesq; albos mulieribus in iusculo caponis vel gallinæ eorum, sistit.

DE VSV ET COMMODITATE Olei Maioranæ.

Apoplecticis, Epilepticis & qui loquelā amiserunt hoc oleum maxime opitulatur, guttula nempe vna atq; altera linguæ imposita: cōprimit interioris vsurpatum intumescenciam lienis: febris quaranae resistit, ante paroxysmum propinatum & spinæ dorsi inunctum. Omnia illa olea ego ipse sum expertus & lectori eo libentius communicauī: Faxit Dens Ter Opt. Max. vt & Lectorum quilibet cum summa sua vrilitate iisdem vti possit.

Licet etiam prædicta olea, vtpote Cinnamomi, caryophyllorum, nucistę, anisi, fœniculi, seminis pæoniæ, &c. cum saccharo commiscere & infantibus exhibere, sunt enim calida & idcirco teneræ huic ætatulæ non admodum tuta, nisi solum in Epilepsia.

DE VSV ET VTILITATE Olei Zedoariæ.

Oleum Zedoariæ peculiarem habet vim contra aërem contagiosum & vapores malos ex terra exhalâtes, & spiritus viresq; naturales cum hominum, tum brutorum animalium inficientes: Sanat quin etiam morsus & ictus venenatos quorūcunque animalium, vlcera & vulnera, siue ictu, siue bombardis inflicta: tumores externos & internos resoluit, præsertim vero in matrice natos, penetrat & purificat pulmones, sedat propterea tussim, ventris fluxum, colicam & asthma, corrigie

fœtorem oris, præstat corpori nutrimentum, promouet concoctionem, curat vulnera antiquata, corroborat cor & visum, interficit lûbricos & reliqua animalcula, quæ in humano corpore ex putredine nasci possunt, & continet partum in matrice conceptum.

DE VIRIBVS OLEI CALAMI aromatici.

Oleum calami aromatici confortat memoriam, amouet dolores capitis & catarrhos ex frigore enatos, emendat debilitatem visus & vëtriciuli, opitulatur lipothymiis, compescit vomitum, accelerat menses, tollit suffocationem matricis, calefacit stomachum, mundificat & aperit obstructiones renum, calculumq; frangit. Et quia inter cætera etiam astringit, inde fluorem involuntarium seminis & vrinæ compescit: restituit capillos, & præcauet melancholiam, delirium & maniam.

DE FACVLTATIBVS OLEI radicis Gentianæ.

Radix Gentianæ omnes fere habet virtutes, quæ de calamo aromatico sunt recensitæ. Præ cæteris vero omnibus præseruat à doloribus colicis, emendat febres ephemeræ & alias malignitate non carentes, abigit fœtorem oris, & vermes dentium interimit.

DE VSV ET VTILITATE Olei Croci.

Hoc Oleum est admodum vtile ad febres magnas pestilenciales & æstum capitis, stuporem & dormitationem, vertiginem & maniam melancholicâ, & alios eiusmodi morbos phreneticos; item spasnum, torturam oris, lethargû, catarrhos,

faucedinē, anginam, & dolores dentium, promouet expuitionem; calefacit & astringit, interim tamen aliquantulum deobstruit; cor corroborat, eiusq; palpitationem emendat; sine manifesta causa tristes & suspirantes exhilarat; lasciuia adauget, sterilitatem emendat, hæmorrhoides fluentes recludit, condylomata vel ficus ani malignas & arduentes sanat, partum vteri confertiat, præmaturum exitum eiusdem præcauet, scissuras ventriculi sanat & lienis, duritiē & dolores colicos auertit; flatu expellit; ictéritiā, dolores Ischiadicōs, erysipelas, neruos, ligamenta, musculosq; leſos percommode curat; hepar inflammatum refrigerat, ichiores artuum sistit, ab elephantiasi præseruat, somnumque amissum restituit.

DE OLEO CASSIÆ:

Ol. Cassiæ est valde confortatiuū, præsertim vero cordis, & idcirco ad lipothymias vtilissimum.

DE VIRIBVS OLEI ALOES.

Purgat hoc oleum cum vini spiritu destillatum vmbilico inunctum. Vel;

℞. Aloës lib. i. myrrhæ elect. ℥iij, affunde vini sublimati mensur. ℔, per retortam igne forti destilla; recipies oleum, quo vmbilicum inunge & purgabis corpus.

DE CONFORTATIONE CAPITIS & cerebri.

℞. Ol. anisi & fœnicul. an. ℥ij, ol. coriandr. cardamom. cubebar. & cinnam. an. ℥j, ol. nucist. macis an. ℥ss ol. caryophyll. ℥ij ℔. Mis. Ex huius mixturę gutt. viij & lib. ℔ sacch. candi formetur rotulæ vel trochisci, quorum vnus post & ante pastum sumatur;

DE FACULTATIBVS OLEI florum Chamomillæ.

Habet hoc oleum facultates tumores emolliendi, intumescencias resoluendi & dolores mitigandi; Enematibus etiam vna cum aqua immiscetur, tollit dolores internos intestinorum, matricis, renum & vesicæ, commendatur ad conuulsiones; quicquid est extensum, & induratum, emollit & reserat obstructa.

Infantulorum eiulatus ex doloribus colicis causatos omnium optime reconciliat: Omentum nēpe ouillum in frusta conscisum super igne liquatum, vel aliquod emplastrum stomachale cum hoc oleo commixtum & ventri calide applicitum.

Oleum Chamomillæ cum spiritu vini mixtum, & partibus corporis paralyti ex frigore obseffis, illitum & linteo calido contactum, sine mora auxiliatur. Ex floribus Chamomillæ à Chymicis etiam oleum cæruleum elicitur, cuius in multis affectibus internis & præcipue contra colicam guttullæ aliquot in iusculo calido vsurpantur.

DE OLEO CHAMOMILLÆ cæruleo.

Manipulus integer florum Chamomillæ cum $\frac{3}{4}$ terebinthinæ Venetę pellucidæ in aqua calida dissoluatur, inuicem misceatur, per vesicam destilletur, & oleum ab aqua per infundibulum separatur; habebis oleum pulcherrimum.

Relictas fæces exprime, ad spissitudinem mellis concoque & fiat cum cera vnguentum: hoc ad maturationem & apertionem vlcerum valde commendatur.

Aqua ab oleo separata ad infusionem florum
potest

potest referuari. Notandū, an ex rosis & aliis huiusmodi floribus, talia etiam olea confici possint.

DE OLEO EX BACCIS IUNIPERi destillato.

Baccarum Iuniperi quantum vis contundantur, in ollam immittantur, aqua in debita mensura affundatur, in locum calidum collocetur, fermenti aliquid injiciatur, quotidie vsque dum baccae ad fundum descendant & aqua supernatet, quod in diebus quatuordecim vel tribus hebdomadibus fieri solet, agitentur, postea in vasis in spiritu vini vsitatis destillentur, oleum ab aqua separetur, & aqua secunda vice per alembicum in vapore sicco destilletur: habebis spiritum vini vel aquam vitæ præstantem. Vel

Grana contusa in lebetem, ita ut tertia pars permaneat vacua, immitte, & cum aqua est affusa, ut neque nimium liquida, nec admodum spissa sint, velut ex facibus vini fieri solet, destilla, oleum ab aqua separa, lebetem in vas apertum ligneum euacua, cum tepesactum, fermentum adde, vsque dum ferbuerit, dimitte, iterum in ahenum mitte & destilla; dabit tibi spiritum vini, qui potest circulari & rectificari. Si vero nimis igne nimio destillaueris, concipiet empyreuma. Quod si fiat, tessellam panis tostam vel nuces iuglandes injice, ut empyreuma evanescat. Hic autem panis tostus nulli bruto debet projici, si enim fiat, sine mora moriuntur. Hic spiritus inferuit paralyfi membrorum, vlceribus pulmonum, doloribus colicis, pesti & si quis equus ex nimio motu & cursu ad extremum vsque, est defatigatus.

De vtilitate olei ex granis vel baccis Iuniperi destillati.

Oleum ex baccis Iuniperi destillatum, & ab omni sua serositate & sordibus separatum ac rectificatum omnibus aliis oleis facile antecellit, & ea propter ob immensas suas facultates & varias virtutes pro balsamo naturali merito haberi debet, omnes enim carnositates, venas, nervos, & ossa penetrat, quaecunque vulnera & vlcera ad sanationem disponit, cum vino calido aut iusculo calido mane & vesperi sumptum, à natura ipsa ad omnibus corporis partibus opitulandum ordinatur, hominemque in omnibus aduersitatibus sanum & incolumem conseruat.

Primo vero omnium ex paralyfi vel obstructione affluxionum incuruata, contracta, emortuaque membra restituit, immunditiem & foeditatem cutis emendat, vlcera & maculas nigras tiliarum eradicaat, caneros, fistulas, spasmus, intumescencias, vlcera inueterata, tremores artuum, doloresque laterum & lumborum sanat, in loco calido locis affectis optime illitum, & cum vino, iusculo vel aliqua appropriata assumptum.

Secundo omnibus etiam venenis & pestilentiae ipsi resistit, apostemata maligna & vlcera hepatis, lienis & pulmonum sanat, eaque sine vlllo detrimento hominis emollit & consumit, modo antea dicto vsurpatum.

Tertio, huius olei ꝑ in vino & aceto calido per triduum continuum mane sumptus sudorem anglicum sistit, vel semper post dosin quamlibet tribus vel quatuor horis in lecto calido est sudandũ,
hoc

hoc ego in personis innumeris probaui, qui omnes tertio die sunt sanitati restituti.

Quarto, quibus ventriculus ex immunditie pituitola, quæ non potest digeri, sed sursum in caput euaporat, debilitatur, indeque catarrhi, ex catarrhis angustia pectoris, lassitudo orurum, intumescencia & dolor pedum manuumque incidunt, eaque ipsa membra tandem contrahuntur vel nimium remittuntur, ij maximopere hoc ol. iuuantur, assumptis nimirum huius olei gutt. 6. in vino calido mane & vesperi, ad dies quinque continuando & exterius ventriculum hoc oleo prope ig. inungendo. Intus & extra etiam admotum phlegmata adhaerentia emollit, appetitum ciborum & potus amissum restituit & concoctionem restaurat.

Quinto. Si quis contracta habet membra, huius ol. gutt. sumat 6. vel 8. in vin. cal. & partes affectas eodem calido inungat, refrigeratam enim & tabescentem medullam, calorem natium eiusdem & motum naturalem membris ipsis restituit.

Sexto. Hoc oleum cum aq. vel vino iuxta differentiam morbi sumptum omnes febres radicitus expellit, renes & vesicam mundificat, calculum confringit & ad exitum præparat, dysenteriam quoque & ventris intumescenciam mirifice corrigit.

Septimo. Quisquis in ventre habet lumbricos, mane stomacho ieiuno de hoc oleo bibat, moriuntur illico. Cum aqua artemisæ vel cichorij sumptum dolores colicos & matricis sedat.

Octauo. Huius olei ʒj, cum vino calido stomacho ieiuno sumptus commendatur contra podagram, si adhuc sit recens, & non nodosa. Omnes enim superfluitates cholicas, phlegmaticas & me-

lancholicas, ex quibus hi dolores exoriri solent, consumit, oportet autem sumpto oleo tres vel quatuor horas ieiunare.

Non. Contra dolores colicos, spongiam ad magnitudinem nucis iuglandis in hoc oleo intinge, calide umbilico applica & desuper cucurbitulam vel corticem nucis satis capacem impone. Expellit enim dolores, qui ex frigida & lenta pituita exorti sunt.

Decimo. Si cui urina est obstructa, sumat huius olei guttulas 6. vel 8. cum vino calido, idque per dies quatuor vel quinque mane & vespere, promouetur urina absque ullo dolore.

Vndecimo. Hoc ipso modo usurpatum immodicum menstruorum fluxum felicius, quam ullum aliud medicamentum restringit.

Duodecimo. Aliquoties taliter ebibitum sedat dolores stranguriæ & confert etiam ad alios affectus vesicæ, & calculum præcipue.

De miris facultatibus & virtutibus olei ex ligno Iuniperi destillato.

Primo, commendatur ad dolores dentium, denti croso & dolenti appositum & gingivis illitum.

II. Maribus colico dolore laborantibus & mulieribus contra suffocationem uteri dantur eius guttulæ 6. 8. vel 10. in vino calido vel iusculo carnis, iuvat sine ulla mora.

III. Bruta, quæ in artubus male habent, prope ignem hoc oleo unguntur & fricantur.

IV. Si quis homo vel brutum animal cibos malis-

malignos vel venenum aliquod ingurgitavit , ei hoc oleum infundatur, expellit illud sine dubio: & omnes humiditates noxias consumit.

V. Medetur epilepsiæ & paralyfi , toti spinæ dorsi in loco calido inunctum : & sanat etiam scabiem cuti adhærentem.

VI. Amissum etiam auditum restituit, ad guttulas tres vel quatuor cum bombace auribus impositum & sæpius repetitum.

VII. Si quis ex sexu masculino stranguria est affectus, huius olei guttulas aliquotumat cum vino calido vel iusculo , & testiculos simul eo inungat. Quo modo etiam fœminæ illud possunt usurpare & muliebria inungere.

VIII. Quibus manus vel pedes vel alia corporis membra frigore sunt correpta , hoc oleo in loco calido multoties inungantur, restituntur illico quod eodem modo etiam fiat in brutis.

IX. Qui doloribus colicis ex frigore vel calore nimio aut podagra sunt affecti , huius olei quantum cortex nucis capere potest , quinque diebus continuis mane sumant cum duplici pondere vini calidi.

X. Si quod brutum vel homo lumbricis est obsessus, huic tribus vicibus tantundem, vt modo dictum est, cum duplici mensura vini infundatur, vermes enim occidit. Hoc modo etiam usurpatur contra stranguriam.

XI. Si quibus caput scabie est infectum, eis totum caput per integram triduum cum lixiuo forti abluatur, vt crustæ scabiei eo melius emolliantur & abstergantur , deinde radices capillorum euellantur, tandemque loca affecta hoc oleo diligenter

in loco calido inungantur, ita enim scabies huiusmodi radicitus curatur.

XII. Manibus pedibusque contracti quinque diebus continuis huius olei quantum cortex nucis iuglandis capere potest, stomacho cum duplici vini pondere hauriant. Commendatur etiam quam maxime contra febrem quartanam & elephantiasin ipsam.

XIII. Confert non minus ad dolores capitis, ex frigiditate vel frigidis catarrhis obortos; capiti, temporibus & nuchæ inunctum, & per nouem dies quotidie ad guttulas sex vel octo epotum. Ante omnia vero ad ictericitiam & hydropem mirifice commendatur.

XIV. Epilepticis caput, vtraque tempora, nucha, spatium inter axillas, cor & brachia hoc ipso oleo diligenter inungantur, & guttulæ octo vel decem per nouem dies continuos infundantur: abigit omnes ægritudines, quæ ex frigore proueniunt.

DE ALIA OLEI ET SPIRITVS Iuniperi præparatione.

Baccarum Iuniperi quantum vis, contundatur, vasi injiciatur, aqua frigida superfundatur, quatuor vel quinque septimanas ita relinquatur, & quousq; non amplius fermentet, quotidie misceatur, tandemque vt supra destilletur.

Aqua, cum baccæ iam contusæ sunt, ita frigida affunditur, per biduum & triduum dimittitur, deinde exprimitur, filtratur, in electuarij formam concoquitur, & cum facibus, vt dictum fuit, proceditur, habebis oleum vel spiritum.

DE AQUA BACCARVM

Iuniperi.

Optima harum Baccarum destillatio fit in principio mensis Septembris, & ad eam eliguntur baccae nigrae & maturae, quae contunduntur & destillantur. Huius aquae ℥j mane, ante prandium, & vesperi epota dolores renum & vesicae mitigat, purificat item renes & vesicam, promouet urinam & retardantes menses, expellit partum mortuum & quaecunque venena, ad ℥jss hausta.

Conducit etiam haec aqua ad omnes morbos articulares, quando membra & articuli quouis mane, meridie & vesperi ea confricantur.

DE OLEO LIGNI

Corylorum.

Ex ligno Corylorum, cum probe est exiccatum, ut saepius dixi, oleum destillatur. Extergit & mundificat vlcera antiqua & vulnera sordida ex fundamento, eaque perbelle sanat, cum linamentis impositum.

Huius olei D. Eucharius dabat guttulas quatuor cum iusculo lentium vel vino infantulis contra lumbricos. Estque experimentum certissimum, a-
dultioribus vero in maiori pondere exhibetur.

DE OLEO HERACLIO ET

eiusdem spiritu.

Baculorum siue virgultorum ligni Corylorum quantum vis in loco calido exiccentur, cum arefacti fuerint, in tessellas scindantur, in alembico fictili destillentur, spiritus primo igne lento abstrahatur, ad quem sequitur oleum, quod à spiritu est separandum; commendatur ad dolores dentium, & epilepsiam.

DE VIRTVTIBVS OLEI

baccarum Lauri.

Conducit hoc oleum ad dolores hepatis, hemi-
craniam, nimiam frigiditatem stomachi & coli-
cam intestini ieiuni. Item contra dolores vteri,
neruorum & omnium interiorum ex frigiditate
prouenientes; contra arthritim frigidam & alios
huius generis affectus: contra passionem iliacam
& colicam, lethargiam, frigiditatem capitis, quoti-
dianas & tertianas intermittentes febres, toti spi-
næ dorsi ante paroxysmum inunctum: habet enim
vim recalefaciendi & emolliendi; & si cui liga-
menta sunt exiccata & consumpta, præstantissimū
erit medicamentum, si loca affecta eo inungantur.

DE OLEO HYOSCYAMI.

Gangrænæ hoc oleum mirifice opitulatur, pan-
ni nimirum ex lana in eo intincti & loco affecto
applicati. Confert etiam omnibus locis inflam-
matis, ad ichorem articulorum & erysipelas.

OLEA EX GUMMIS FERE

omnia sequenti modo præ-
parantur.

Mastiche, Myrrha & quodquod gummi aliud
destillare cupis, primo subtilissime puluerifetur, in
spiritu vini rectificato per triduum in balneo, ita,
vt spiritus transuersos duos digitos supernatet, in-
fundatur, cum vinum colorem ipsius gummi ex-
traxerit, separetur, aliusque spiritus affundatur, ite-
rum in infusione per triduum, vsque dum colora-
tum videris, relinquatur, idque quoad spir. absque
colore remanserit, repetatur: Tunc spiritum co-
lore tinctum & per intervalla effusum per B. destil-
la: liquori extillato filices injice, ex arena destilla,
seque-

sequetur oleum, quod rectificatum pulchrum colorem & saporem acquirit. Aut

Gummi alicuius & sacchari candi partes æquales cum silicibus puluerisatis in arena primum igne lento, postea fortiori, gradus scilicet tertij, destilla, ne empyreuma acquirat, & phlegma immixtum abstrahe, remanebit oleum, quod emplastris ad puncturas vtilissime admiscetur.

Quidam gummi in spiritu vini infundunt, cum vase bene obturato in cineres collocant, & in vesica destillant: olea odorifera, vt *benzoin*, *styrax* &c. in spiritu vini per fèces semel destillato debent infundi.

DE ALIO OLEO SVCCINI vel Mastiches.

*Horum gummi, quodcumque vis ℥. ℥j. arena albis-
sima & pura ℔ss, salis puluerisati M. inuicem bene
mixta, exiccata & retortæ indita cum capella in a-
renam collocentur & destillentur: recipienti vero
mensuram vnā aquæ frigidæ infunde, vt oleum
destillans ei innatet, & vsque dum spiritus, qui est
quasi fumus albus, incipiat egredi, conuenienti i-
gne regatur, quem per tres, quattuor vel quinque
horas continuo calore conserua: quo factō aquam
& oleum in aliud destillatorium infunde, bene ob-
turatorum in balneum tam profunde colloca, ne ma-
teriæ inditæ exterius conspiciantur, & ita destilla,
& cum aqua incipit ebullire, extillabit oleum cla-
rum & pellucidum, quod reserua.*

Residuum cum arena misce, & in retorta destil-
la, sequetur oleum rubrum, rubini instar & pel-
lucidum, quod separatim reserua: Hoc excepto

ignem vrge, habebis oleum crassum balsamicum; extra corpus vsurpandum.

Hoc eodem modo etiam oleum mastiches potest destillari: in quo opere destillatoria fictilia subtus & supra arena debent esse cooperta, & aqua semper recipienti infusa, vt spiritus in illam incidant & ei innatent.

DE OLEO SVCCINI ALBI.

Succinum album oportet prius vino veteri infundere, & in cella vinaria ad altitudinem viri sepelire, arena circumcirca & superius cooperire, ibique ad sex menses vsque relinquere, quo enim diutius, eo melius. Quo tempore elapso in retorta destilletur, vsurpatur hoc oleum intra & extra corpus ad morbum caducum, Apoplexiam & ad dolores colicos, vmbilico illitum.

DE OLEO CAMPHORÆ.

Camphoræ tantum olei Amygdalarum, vt tres digitos transuersos supernatet, affunde, per octo dies in eo ita resolue, quo facto ad altitudinem trium digitorum transuersorum alium spiritum vini rectificatum affunde, per aliud octiduum ita relinque, deinde à Camphora abstrahere & destilla. Vel

Quorum quotquot vis ad duritiem coquantur, vitella eximantur, equalis portio camphoræ addatur, hæc mixta contendantur, deinde in mortario agitentur, destillatorio vitreo cum alembico cæco injiciantur, in B. collocentur, coquantur, postea inde exempta sacco ex panno & lana injiciantur, dum adhuc calent, exprimantur: extillabit oleum, cui affundatur spiritus vini, vt oleum supernatet. Vel

℞. Camph.

℞. Camphoræ q.v. puluerifetur, vitro injiciatur, panis calido è furno modo extracto imponatur, panisque ita calidus obstruatur, & habebis oleum.

DE OPTIMO MODO OLEVVM

Camphoræ ad vsum Medicum
destillandi.

℞. Camphoræ subtilissime puluer. ℥ijß. huic spiritus Terebinthinę vel oleum Amygdalarum dulc. ℥ijj lente affunde, ad spissitudinem pultis commisce, tandem sal. absinth. ℥ijß adjice, iterum diligenter misce: hoc probe factò, in retorta, primum igne lento, deinde fortiori vsq; dū egrediatur spiritus, & Camphora instar butyri cum multis albis spiritibus compareat, destilla. In fine autem recipiens, quem oportet esse paruum, amoveatur, ne destillata empyreuma concipiant. Hoc peracto ignis ita regatur, vt sal Absynthij in retorta à fœtore sufficienter repurgetur & simul calcinetur. Huic sali oleum primo destillatum affunde, diligenter commisce, & in alia retorta oleum per destillationem abstrahere; sal vero iterum calcinetur. & ita à fœtore repurgetur, & hæc omnia etiam tertia vice repetantur. Tandem in hoc adhuc butyroso oleo fragmenta tegulæ ignitæ ollæ apertæ injecta extinguantur, olla vero statim post infusum super tegulas oleum optime cooperiatur: & ultimo omnium ita per retortam igne lento destilletur: sequetur oleum clarum, cui si phlegmatis aliquid adhuc fuerit admixtum, debito modo separetur.

DE OLEIS EX GVMMIS.

Gummi, vt *mastiche*, *succinum*, vel alia primum

subtilissime puluerisata in retorta ita, vt tertia pars repleatur, igne lento destilla, recipientis apppositi tertiam capacitatis partem aqua adimple, vsque dum spiritus transierint, lente destilla, hoc facto ignem vrge, omnibus per destillationem extractis oleum ab aqua separa, & aqua frigida affusa rectifica.

Si lubet, aqua lauendulæ lauetur, vel in rectificatione aqua pulegij vel maioranę affundatur, pergratum enim hoc modo saporem acquirit.

DE VIRTVTIBVS OLEI

Succini flau.

Hoc oleum admodum est proficuum contra Apoplexiam, quam maxime præcauet, qualibet septimana semel ad tres vel quatuor guttulas vsurpatum. Ioannis Hutteri coniunx Apoplexia corripiebatur, eratque quasi in agone sine omni sensu & motu, maritus hoc oleo fricabat linguam, infundebatq; eius guttulas aliquot, & eodem inungebat pulsus: vnde illico restituebatur.

Lipsiæ huius olei ℥ss venditur integro florenō, & ex ℥bj. succini ℥ij vel ℥ijss olei eliciuntur.

Eius olei guttulæ tres cum aqua anisi vel iusculo carnis sumptæ menstrua alba cohibent, partum confortant, sputum sanguinis sistunt, tussimq; mitigant & phthisi simul etiam conueniunt aliquoties nempe vsurpatæ.

Olei succini flau & caryophyllorum an. guttulæ 4. mixtæ, cum bombace exceptæ & in orbiculo gestæ sæpiusque odoratæ catarrhos capitis sistunt, æremque malignum, præsertim Pestis tempore emendant.

Olei succini & cumini ana. guttulæ sex cum
aqua

aqua fœniculi potæ , promouent partum , siue sit vivus , siue mortuus , auertunt strangulatū vteri interius sumptæ & vmbilico inunctæ.

Quicumq; dolores artuum vel alibi persenserit; hoc oleo inungat, sanabitur.

Oleum hoc, quod per refrigerationem vel descensum destillatur, ad omnes calidas intumescencias commendatur; eas enim citissime absumit, omnium vero optimum est , quod turbidum & nondum rectificatum. Resistit etiam Apoplexiæ & Epilepsiæ, spasmo, & vteri suffocationi.

DE VSV ET VTILITATE

Olei Masticis.

Conducit hoc oleum non solum ad calorem capitis, sed etiam ad eiusdem frigiditatem , item ad commotionem cerebri & delirium, in quo casu sepiissime est comprobatū, superfluam & præternaturalem rubedinē faciei & reliquæ vniuersæ cutis emendat; surditatem visusque debilitatem corrigit, amissum olfactum, & simul etiam memoriam restituit: meatus nariū ad cerebrum vsq; referat: scorbutum, putredinem oris , lapsum vuulæ; hæmorrhagiam gingivarum, exulcerationem linguæ, ranulam & catarrhos suffocantes curat; nimiam magnitudinem mammillarum muliebrium præcauet, doloribusq; spinæ dorsi, tuberculis ani, intestini recti & matricis prolapsui conuenit, & hepatis Apostemata , fissuras & alia eiusdem incommoda sanat.

DE FACULTATIBVS OLEI

Myrrhæ.

Oleum Myrrhæ peculiarem habet vim cerebrum & ventriculum frigidum roborandi, & cō-

coctionem iuuandi : itaque in omnibus huiusmodi morbis commode datur. Promouet quinetiam secessum & occlusos vètris flatus, corrigit tenesimum, & angustiam pectoris, iuuat expectationem, & conciliat bonum anhelitum : inde conuenit pulmoni & hepati ; resistit omni putredini, prodest lethargicis, colicæ puerorum, pellit vermes, sistitque menses nimium fluentes.

DE OLEO TEREBINTHINÆ & Resinarum.

Terebinthinam pellucidam in retorta lento igne destilla, habebis primo oleum albū, ad quod sequitur flauum vltimo rubrum, quod fortiori igne erit extrahendum, hæc olea, vnumquodque separatim reserua: rubrum oleum est balsamus, qui in arena vel alio modo potest rectificari. Vt autem subtilissimum reddatur ego ad terebinthinæ libram quamlibet sumo spiritus vini octauam partem. Aut,

Terebinthinæ quantum libuerit affusa aqua fontana in retortam injicio & in balneo destillo: exit spiritus siue oleum album vna cū aqua : si nihil amplius de oleo albo sequitur & simul etiam omnis aq. exiit, in cin. quod residuum est, lente destilla; & quando oleum flauum sufficienter exierit, ignem vrge, sequetur balsamus spissus emplastris ad puncturas valde proficiuus.

DE HVIVS OLEI VSV

& virtute.

Cui vrina est obstructa,umat huius olei guttulas 4. vel 5. in aqua petroselini vel cichorij, iunabitur illico. Conducit etiam ad dolores dorsi & lumborū ex frigidityte vel obstructione prouenientes

nientes, vt & ad calculum ipsum; sæpissime nempe vsurpatum.

Contra mictionem sanguinis & omnes catarrhos frigidos multoties est probatum; mortificat etiam omnes dolores ex frigore prouenientes, membris affectis inunctum.

DE ALTERO OLEO.

Hoc oleum est valde calidum, & propterea cum summa cautela vsurpandum: omnibus contabescens membris mirabiliter conuenit. Vt & ad dolores vagos articulorum, si eo inungantur: omnibus idcirco vnguentis contra contabescentiam vtilissime immiscetur.

Bistorta, flores hypericon. chelidonia & flores centaurij in hoc oleo infusa & aliquandiu in sole relictæ faciunt oleum rubrum, quod saluberrimus est balsamus vulnerarius ad vlcera frigida tumefacta; ea enim citissime ex fundamento sanat.

Nota: Balsamus lucidus Terebinthinæ in vino haustus mirum in modum confert lithiasi.

AD CANCRVM ET

Fistulas.

℞. Ol. antimoni guttul. 10. olei succini guttul. 6: cum cera & oleo oliuar. fiat vnguentum.

AD DEBILITATEM NERVO- rum & Paralyfin.

℞. Ol. succin. ℥j. ol. mastich. ℥j. ol. ex granis Iuniperi ℥ss. M. & partes affectas in balneo inunge.

AD SPASMVM.

℞. Ol. succin. ℥j. ol. lupi pisc. ℥j. ol. CC. ℥ss. M. & vtere, vt dictum.

AD PARTVM MORTVVM EX-
pellendum, vterum mundificandum,
& sterilitatem corrigendam.

℞. Ol. succin. & mac. an. guttul. iij. ol. sem. verben.
Misce & cum aqua lilior. exhibe.

AD DOLORES MATRICIS.

℞. Ol. succin. gutt. v. ol. castor. & aneth. an. gutt. ij.
Misce & cum aqua Melissæ exhibe.

AD PURGANDVM CAPVT.

℞. Ol. succin. & maior. an. gutt. ij. ol. fœnic. gutt. v.
Misce & cum aqua Endiuizæ mane vtere.

OLEA EX LIGNIS OMNIA

sequenti modo destillantur.

℞. Lign. iuniper. subtiliter incis. part. 4. salis calcin.
part. 1. diligenter misceatur, in retorta vitrea igne libero primum lento, deinde fortissimo destilletur, & postea in B. rectificetur: exhibit cum aqua oleum pulchrum, quod per infundibulum separa. Oleum pellucidum est, oleum genuinum ex ligno Iuniperino: quod residuum est, cum arena commisce & deinde destilla, habebis oleum balsamicum extra corpus vsurpandum. Et ita proceditur cum omnibus lignis; vt ligno Guaiaco, sassafra, tamaricio & chinæ.

BALSAMVS ARTIFICIALIS.

℞. Terebinth. communis ℥ij, terebinth. Venetæ ℥ij, styrac. liquida ℥ij, benzoin, styrac. calamit. caryophyllor. cinnamom. nuc. mosch. an. ℥ij, myrrh. elect. pro 4. lacer. lign. aloës ℥j, spica indic. pro 3. bacen. pyrethri, mastic. i. huris, calami arom. an. ℥j, vini sublimati Mēf. ℥j, Zedoæ. succin. citrin. galban. serapini an. ℥ij, sol. mēh. M. iij, ol. laurini ℥ss. Misc. & destilla sicut scis.

DE VIRTUTIBVS HVIVS

Balsami.

Conducit hic balsamus ad calculū, obstructiones mensium, contractiones artuum & ad omnia vulnera sananda. Balsamus fuscus crura refrigerta restituit, iis nempe inunctus. Thomafius multos impotentia & contractura artuum laborantes hoc ipso balsamo restituit.

DE ALIO BALSAMO.

℥. Myrrh. Elect. ℥viij, mastic. ℥viij, aloës hepat. ℥xxviij, sal. commun. lbj. Mixta & contula per retortam lento igne diligentissime destilla. Huius guttula vna gemmis est pretiosior, præsertim infantibus, contra lumbricos ventri inunctus; sanat etiam recentia vulnera, in quibus ossa non sunt læsa, idque spatio 24. horarum.

DE OLEO AD CONVUL-

siones.

℥. Terebinth. pelluc. lb. i. ol. comm. ℥x. thur. myrrh. sarcocoll. mastic. croci, cyclam. equiset. rub. tinctor. an. ℥j. lumbr. terrestr. ℥ij. hæc omnia super igne lento in fartagine ex orichalco optime misceantur, deinde per retortam destillentur, & cum nihil amplius extillat, oleum ab aqua separetur.

Est hoc oleum mirabile ad spasmodum & paralyfin, tam in vulneribus, quam contusionibus & huiusmodi affectus alios.

DE BALSAMO HYPERICONIS
& eius vtilitate.

Hic Balsamus est præsentaneum remedium & optimum auxilium ad omnia vulnera, puncturas siue ictus, tubercula, intumescencias, apostemata, doloresque dentium & oculorum, & sine nausea

contra omnes dolores internos, interius etiam usurpari potest, ideo pro singulari Dei dono merito habendus.

In mense Iunio, Iulio & Augusto, quando nempe hæc planta floret, eius florum, antequam exierint, totum triduum ante nouilunium, & præsertim luna existente in capricorno, ariete & virgine, ante solis ortum duas vel tres libras collige, ab omnibus filamentis mundifica, tantum vini boni Rhenani, vt manum transversam supernatet, in olla affunde, olla vero sit intus & extra vitreata, nec floribus & vino vsque ad summum plena, operculo similiter vitreato tege, cum albumine oui, calce viua & farina triticea æquis partibus mixtis diligenter occlude: hoc facto olla ita cum operculo occlusa per octiduum vsque dum exiccata fuerit, seponatur, postea in leberem aqua plenum collocetur, vt possit per horas septem vel octo ebullire: quo facto inde exime, postquam refrigerata fuerit, operculum amoue, flores iniectos cum vino in sacculum infunde, quantum potes exprime, expressum vitro infunde, & tamdiu, vsque dū balsamus nobilis supernatet, dimitte; hunc diligenter separa & collige, quousque nihil amplius innatare videris. Quidquid autem non oleum, sed fæculentum & immundum fuerit, ad antiqua & putrida vlcera potest usurpari. Antequam vero ollam, vt dictum est, occludas, addere oportet *Terebinthina* ℥ss, *olei olivarum* ℥j, & *croci* ad pondus vnius oboli, & tantum vniuscuiusque ad Mens. j. vini: si vero plus vini & florum sumpseris, etiam reliquorum pondus erit augendum. In obstructione vero ollę lintea vetusta conscindantur, eiusque fragmentis cum

cum massa prius dicta oblinitis superior pars ollæ cum operculo vniatur & etiam exterius iisdem obducatur.

H V I V S V S V S.

Cum vti hoc Balsamo volueris cochleare paruum in promptu habeas, cui parum huius balsami cum bombace infunde, & super candela cerea calefactum vulneribus, punctim vel cæsum factis, applica, & per octiduum, vt bombax vulnere adhæreat, ibidem relinque: hoc facto in posterum quotidie mane & vesperi huius balsami calide vulneribus aliquid admoue: si vero Gossypium maturius à vulnere abstergatur, de nouo in cochleari calefacito & vt antea procedito, quousq; gossypium adhæreat: vulnus autem nullo modo madefacias, si sanationem absq; vlceratione promouere cupis.

Applicandus etiam est calide hic balsamus erosis dentibus & intumescantibus gingiuis.

Quomodo ex omnibus rebus adiposis & pinguibus oleum destillari possit.

DE OLEO CERÆ.

Ceræ quantum vis ad ignem liquecat, cum farina laterum quantum necesse fuerit, admisceatur: cum aliquantulum inspissatum fuerit, cum spatula ferrea diligenter commoueatur, hoc facto tabulam ligneam farina laterum consperge, ceram secundum longitudinem super eam ducito, cum frigefactum fuerit, in frustula vt in retortam ingredi possint, conscindito; capellæ arenæ injcito, capellæ etiam partem superiorem arena cooperito, operculum adaptato, illud vero prope rostrum

retortę abscindito, vt aqua effluere possit, recipiē-
tem cum spiraculo applicato & igne lēto destilla.
Cum omne oleum iam transiuit, & refrigeratum
fuerit, tum aliam retortam elige; farinam lateris
conuenienter injice, oleum prius calefactū affun-
de, diligenter misce, & vt antea modo tertio destil-
la. Oleū, quod ita destillat, ad omnis generis vul-
nera & vlcera sananda vix habet simile. Quod si
clarius & omnis fœtoris expers habere cupis, pri-
mo aqua rectificata & in cinere destilla, habebis o-
leum pulcherrimum & lucidissimum vna cum a-
qua, quod cum vino purificetur & rectificetur: e-
rit hoc modo multo præstantius, & ad magna-
rum vsum asseruandum. Memini cuiusdam, cui
globo bombardico manus erat perforata & sep-
tem diebus curabatur, ardorem enim pulueris hu-
iusmodi mirifice corrigit.

Alia præparatio.

℞. Cera flaua part 1. ossis vsti vel arena part. 3. hæc
grosso modo incisa & puluerisata in vesica per a-
renam destilla, & postea cum aq. rectificata, sequetur
oleum pulchrum aurei coloris. Vel

℞. Alumin. plumosi, & cera partes æquales, oleum,
quod per destillationem ex illis sequitur, cum du-
plici pondere aquæ affusæ rectifica, extillabunt
simul, tandemque separa.

DE VIRIBVS OLEI

Ceræ.

Præstantissimum est hoc oleum ad emollien-
da vlcera, siquidem celerrime penetrat, emollit &
resoluit, & in correctione cicatricum & macula-
rum omnia alia antecedit, si modo postquam vul-
nera & vlcera iam sanata fuerint, vsurpetur. Miti-
gat

gat quin etiam dolores podagricos & arthriticos cum summa omnium admiratione, & omnis generis vulnera & vlcera sanat.

Hoc oleum ex cera recenti per alembicum destillatum sanat fissuras labiorum & papillarum muliebrium, illis illinitum, nec infantulos à suctione impedit, illico enim illas sanat, doloremque mitigat.

Intumescentiæ hoc oleo inunctæ sine mora evanescent. Contra dolores colicos umbilicus hoc oleo inungitur & calide contegitur.

Huius olei gutte 6. cum aqua card. ben. sumptæ doloribus laterum medentur. Membra ex podagra incurvata & contracta hoc oleo restituantur. Si cui ventriculus intumuerit, huius olei guttas tres vel quatuor in iusculo sumat, & ventriculum eodem inungat: hoc modo inunctum membra frigefacta calefacit. Mulieres, quibus mamillæ intumescunt aut exulcerantur, hoc oleum cum oleo amygdalarum dulc. mixtū mamillis applicent, ad vlcera vero ad modum balsami vsurpent, vltimo etiam ipsas hernias pudendorum perbelles sanat, mane & vesperi inunctum & ligatura applicata.

DE OLEO CASTOREI.

Castorei subtilissime incisi quantum vis in spiritum vini rectificatum infunde, per duos vel tres dies (quanto enim diutius, tanto melius) digere: & vinum in B. euaporetur, hoc enim facto oleum remanet, si vero castoreum in copia haberi potest, post dictam destillationem relictum oleum lateribus ignitis potest affundi, & per retortam vndique coopertam lente destillari.

DE OLEO AXVNGIÆ VEL seui Ceruini.

Est mitigarium Theophrasti cōtra Podagram. Axungia siue seuum ceruinum quantum calidum haberi potest (quanto enim calidius; tanto melius) per retortam in cinere igne lento, vsque dum phlegma exierit, destilletur, cum extillare cessat, ignis augeatur, alius recipiens adapteretur, alteraque aqua excipiat, cum colorem mutare incipit, ab opera desiste, vt possit refrigerari, recipientem cum arena obducito, & igni fortiori destilla, cum nihil amplius extillat, recipientē amoue, & fortissimo igne vrge, ita enim proprium eius sal in quantitate non mediocri sursum reuerberat, hoc refrigeratum collige, & in vitro mundo optime obturato ad necessitatem reserua: membra enim prodagrica semel vel bis post balneum hoc oleo inuncta, emolliuntur, dolores resoluuntur & materia per secessum euacuatur.

DE OLEO EX SANGUINE Ceruino.

Hoc oleum Podagram ipsam per aluum expellit.

Sanguinē vero cerui ita per se per retortam destilla, cum phlegma extillauit, & guttulæ incipiunt fieri fuscae, & oleum effluere, alium recipientem adapta: & quousque nihil amplius de oleo sequitur, destilla: durante destillatione grumi salis retortæ adhærent, hoc igitur cum oleo absterge, rectifica & vtrumque ad vsum reserua.

DE OLEO CONTRA Podagram.

℞ mell. lib. ij. viuiol. calcin. libr. j. spirit. vini rectif.
tbs.

℞. fragmentor. later. ℥j. in alembico destilletur, primo lente, quousque phlegma veniat, deinde, ut spiritus sequatur, igni fortiore: alembicus autem debet habere rostrum breue; siquidem spiritus ad 20. vsque horas cum hoc oleo extillant. quo membra podagrica cum penna columbina alba debent inungi.

Maximum etiam præstat auxilium aqua fungorum esculentorum ad podagram & atrophiam membrorum, si eadem confricentur.

DE OLEO CAVSTICO, QVOD

omnia tubercula, scrophulas, verrucas
& alia huiusmodi sine dolore aperit.

℞. Ol. philosophor. opt. ℥ss, thur. alb. opt. mastice, gumm. arabic. terebinth. an. ℥ij, omnia simul contundantur & misceantur, per alembicum destillantur, cum ℥v. cineris quercini misceantur, iterum per alembicum destillantur, ad vsum reseruetur, & locis affectis sæpissime inungatur.

DE OLEO FISTVLAS MORTIFICANTE & verrucas eradicante.

℞. Calc. viii. ℥ij, Euphorb. ℥j, optime contusa cum ℥ss ol. philosophor. vel ol. benedicti commisce & per alembicum destilla: habebis oleum præstantissimum, quo admiranda efficere potes.

DE OLEO, SPIRITU ET SALE ungulæ alcis.

Vngulas alcis optime mundatas & pulchras in taleolas subtiles cōscinde, & in retorta VValdburgica optima igne aperto destilla: prima hora exhibit parum aquæ flauæ vel phlegma: cum vero igne fortificaueris, oleum subsequetur flauum; quo

vifo ignem adhuc magis vrge , quo vsque retorta plane ignita fuerit; tunc enim effluet balsamus fuscus, qui in recipiente aquæ innatat, vt & sal volatilis, qui vitri parietibus interioribus adhæret. Destillatione finita , omnia ex recipiente exime , in minori alembico vitreo injice & per arenam destilla, exhibit primo spiritus, postea oleum, tandem vero sal in superiori parte alembici sublimatur; spiritum per tritorium ab oleo separa: habebis oleum ad epilepsiam accommodatissimum: cuius sal & spiritus ad multa vtilissime possunt vsurpari.

DE EXPERIMENTO EX CRANIO humano contra morbum caducum.

Caluariam hominis è patibulo suspensi, aut rotæ impositi contritam destilla, & aquam emanantem bis rectifica, hoc peracto ℞. *Essent. perlar.* ʒss, *rad. paon. castor. an.* ʒj, *musci, meliss. anacard. an.* ʒj, *aq. predict.* ʒj, *hec inuicem misce.* & ægro in principio paroxysmi cochlear j huius mixturæ exhibe, effectum admirandum videbis. Vel,

Caluariam hominis non sepulti, sed violenta morte deleti contere, in arena per retortam destilla, aquam rursus super fæces affunde, & secunda vice destilla, & aquam per B. rectifica.

℞. *huius aque* ʒij; *castor.* ʒj; *spec. diamosch. dulc.* ʒj; *mell. anacardin.* ʒss. *hec inuicem mixta iterum destilla, aq. huic succi perlar.* ʒj, *ol. vitriol. gutt. v. & ol. anisi. gutt. x.* adde & de hac mixtura epilepsia laboranti cochlear j. per nouem dies continuos ieiuno exhibe.

DE OLEO SANGVINIS

humani contra morbum
caducum.

Sanguinis humani per venæ sectionem emissi
sufficienti quantitati spiritum vini affunde, ita si-
mul per mensem integrum fimo equino ad putrifi-
candum committe, postea per cineres destilla: trā-
scendet oleum cū aqua: spiritum vini cum phleg-
mate per balneum abstrahē, quod reliquum est, in
retorta per cineres nouem vicibus rectifica, habe-
bis balsamum vel oleum perpulchrum coloris au-
rei: de quo epileptico quotidie ꝯj cum aq. præoniæ
dies triginta continuos exhibe, idque præcipue in
nouilunio faciendum & per totum annum conti-
nuandum.

DE BALSAMO SANGVINIS

humani.

℞. Sang. humani sano ʒvj. alcool. vini ʒj: post di-
gestionem bis destilla, iterum pone in digestionē
vent. eq. per medium mensem, donec aqua genui-
na appareat, superior alba, inferior aurea, quæ se-
parata ab altera ad morbum caducum optima est.
Auxiliatur etiam omnibus affectibus ex calore vel
frigore exortis, quamcunque complexionem de-
bilem restituit, morbos cerebri, memoriæ & spiri-
tum emendat, venenum à corde propellit, pectus
amplificat, morbos pulmonum abigit, omnes gros-
sos humores absque vllō nocumento extrahit, san-
guinem purificat, omnia alia medicamenta in hoc
ipso superat; fluxus ventris quoscunque & dolo-
res renū sistit, bilem venenatam corrigit, sper-
ma & sanguinem auget, venas neruosque aperit,
eorumque affectus sanat. Conducit etiā ad Apo-

plexiam, Epilepsiam, Vertiginem, & continuam dolorem capitis in electuario appropriato sumptus; amissam loquelam restituit, & si quis esset semimortuus & absque omni sermone, eum ocysissime reuocat, in spiritu vini nempe sumptus: redit quamprimum ad seipsum & loquitur sine vlla hæsitazione & delirio, vt ipsemet in illustri quodam Comite sum expertus, qui cum esset quasi in agone, hoc balsamo fuit restitutus, loquelam amissam recepit & testamentum constituit.

Senes si de hoc quotidie paululum sumpserint, cum admiratione quasi reiuuenescunt: cor enim eorum ita exhilarat, vt sibiipsis iuuenes esse videantur, omnes vires restaurat, hominemque vsque ad mortem in sanitate conseruat. Qui morbum hunc vel illum timet, per integrum triduum de hac aqua bibat, morbum sine dubio auertet.

Si cui ligamenta cum duritie intenduntur & retro trahuntur, sanguinem humanum septies destillet & nervos vel ligamenta hac aq. confricet.

Vel sanguis humanus in vitro optime obturato in terram vel finum equinum per dies nouem vel diutius sepeliatur, ac postea per alembicum destilletur, extillabit primum aqua, deinde oleum, quo nervos in loco calido inunge.

DE SPIRITU SANGVINIS humani.

Sanguinem hominis sani in vesica vitrea per arenam primum ig. lento, quousq; ferofitas exierit, deinde vsq; quo nihil amplius de fumo conspiciatur fortiori destilla, quicquid effluerit per chartam griseum filtretur, vt ol. nigrum ac fœtidum separari possit: aq. flaua duplicem materiam, aquosam
nem-

nempe vel phlegmaticam & spirituosam cum sale volatiliſſimo in ſe continet, quę per B. à ſe inuicem ſunt ſeparandę : nam ſicut ſpir. vini, ita pars ſpirituosa in alembico aſcendit & portio phlegmatica relinquitur, ſpir. vero à phlegmate miro modo cognoscitur : ſi namque guttul. aliquot ſpir. vitr. ſalis vel aq. fortis huic ſp. addideris, ſtatim cum fragore bullulę aliquot aſcendunt, quę in phlegmate non inueniuntur. Qui hoc ſpir. recte vti didicit, gloriari poteſt, ſe arcanum magnum contra Epilepſiam, Apoplexiam, Aſthma & alios huiuſmodi affectus habere.

DE AQVA SANITATIS.

℞. Sanguinis pueri ſani à ſeroſitate expurgati ℥j. ſuccor. fl. chelid. anthos, bugloſſ. borrag. mellis albi opt. an. ℥ss, iis cõmixtis adde Zinzib. nus. moſcat. caryoph. cub. maſt. galang. card. gran. parad. baccar. iuniper. cinnam. an. ʒj. xyloal. ʒss. moſc. ʒj, ambr. ʒss, hæc ſubtiliſſime pulueriſentur & reliquis commiſceantur, per oſtiduum in olla cooperta ſub terram fodiantur, deinde deſtillantur, & elementum quodlibet, nempe aq. aër, ig. ſeparatim exſpianantur. Aq. hæc confortat hominem, & ab omnibus morbis liberat, cuius virtutes non ſatis poſſunt commendari.

DE CVRA EPILEPSIÆ REGI

Ferdinando à Theophraſto
præſtita.

Cæſarea Sua Maieſtas ſumat ſphæram microſcōmi, eam ad carbones ardentes in retorta vſque ad ſeparationem ſeroſitatis deſtillet; hanc iterum affundat & per deſtillationem abſtrahat, idq; tertia vice repetat, aquam vero, quę auro ipſo pretioſior, aſſeruet. Præterea ex radice & foliis Pæonię

aquam destillet, terram eius residuam in cineres comburat, & salem ipsius per aquam eius propriam extrahat, habet hic sal virtutes maxime admirandas. Hoc facto, & si Sua Maiestas homini, qui viginti, vel plures annos epilepsia laborauit, subuenire cupit, *prædictæ aquæ uncis sex, castor. rec. spec. diamosc. dulc. an. ʒj. mell. ʒij, & anacard. ʒ. ʒ. immisceat*, iterum per B: destillet, huic destillato adhuc *margarit. præp. ʒ. xx. ol. vitr. gutt. v. ol. anisi gutt. x. adiciat*, & huius mixturæ homini iam epilepsia correpto cochlear vnum infundat, idque ad nouem dies continuat, semper ieiuno stomacho & tres horas hoc sumpto à cibo abstineat: curabitur ex fundamento. Suam vero Maiestatem submisit rogo, ne cuiquam reuelet.

DE GENVINA ET OPTIMA

præparatione olei ex spiritu
vini.

Spir. vini veteris fortissimi in cinere, vti scis, quousque pannum vel linteum incendat, destilla, deinde destillationem in B. quinquies repete, ab omnibus destillationibus quartam partem in vitro relinque, illa enim ad hoc opus est inutilis: & hoc modo spiritus vini ad summam perfectionem est paratus. Hunc igitur in pellicano in Balneum tantum, vsque dum oleum cæruleum in vitro compareat, & se ab alio separet, quod 8. vel 9. hebdomadis circiter fieri consuevit, dimitte, hoc facto phlegma ab oleo lente effunde, oleum in cineribus per alembicum destilla; & ita erit rite paratum, habebitque iucundissimum saporem, qui in mundo reperiri potest.

DE

DE AQUA VITÆ SEV

Auro potabili.

Si quis cupit præparare aquam vitæ; quâ sanitatem hominis ad multos annos conseruare morbosque expellere possit, quod sane est arcānum diuinum arcanorum philosophorum omnium præstantissimum, cui nulla medicina, quantacunque fuerit, comparari potest: Ille hanc aquam vitæ rectificet; & à lapide rubro, qui perfectissimus est, separet: in hac etiam aqua lapidem igne lento soluat. Et sane dico tibi, quod eū in aquam soluere potens sit, quæ aqua colorem erit auro similis, pellucida & clara; & ita habebis pulchram & nūquam satis laudatam aquam vitæ, quam mastice obturatam diligenter reserua, & hæc aqua nominatur Aurum potabile, quod chymici quærunt. Hoc aurum potabile Hermes, omnium Chymicorum primus inuenit: conseruat sanitatem, expellit omnes morbos, & etiā ipsam lepram, retardat senectutē & sperma augmentat. Cæteræ eius virtutes, quæ sunt innumeræ, non possunt describi; eas ipsemet pro tua prudentia inquirere poteris.

Nota. Ex spiritu vini optimi destillati quintam essentiam, vt nosti, extrahe, mediam videlicet primo partem, quod relictum fuerit, adde, quod vero transiit, secundo per alembicum abstrahæ, vt tertia pars relinquatur. Essentia vero extillata in cinere calido per 24. horas continuo ascendet, hoc enim modo figitur, vt cælum. Si vero plures dies ita ascenderit, & cognoscere cupis, an rite sit paratum, foramen, quod albumine oui & charta fuit obstructum, aperi, per quod si odor nobilis & valde gratus iuxta eius nēpe herbas & simplicia,

exierit, tunc præparatio erit perfecta. Si vero talem odorem non habuerit, scias, essentiam illam adhuc continere empyreuma, itaque diutius erit circulanda quousque nullam acredinem in ore exuscitet, omnem amaritudinem ad ignem amiserit, eiusque terra in fundo remanserit & se à subtilitate separauerit, hoc enim modo erit perfecte præparata. Multa tibi arcana hic reuelauimus ad Gloriam Domini nostri Iesu Christi.

DE MODO OPTIMUM VINI

Spiritum præparandi.

Flores Spicæ nardæ in facibus digerantur, deinde fæces destillantur: habebis spiritum præstantissimum, iucundissimi saporis: His etiam lauendulam siccam immiscere potes.

DE AQVA, QUÆ OMNIVM

herbarum & radicum vires

extrahit.

Rorem maiorem destilla, hic subtilius & iucundius aquam extrahit, quam aqua vitæ ipsa, & sanguinem etiam purgat.

DE OPTIMA AQVA

Rosarum.

℞. Galang. ʒj, caryophyllor. ʒij, cinnam. ʒ℥, mediocriter inciduntur aquæ rosar. optime, quarta vni infundantur & in Sole circulentur. Aqua hæc confortat cor, abigit lipothymiam, acuit intellectum, & ideo quouis pretio maior est habenda.

De modo ex omnibus herbis efficacissimas aquas destillandi: & quomodo ex qualibet sine omni additamento fortissimum acetum comparari possit.

Herba

Herba vel flores, utpote rosæ primum conscindantur, deinde in mortario contundantur, succus exprimatur, filtretur: & ad medium usque destilletur, quod extillauerit, bona erit & valde efficax aqua: quod in vase remansit, in vitrum peculiare filtretur, & bene obturatum per hebdomadas aliquot insoletur: conuertitur enim hoc modo in optimum acetum.

DE SPIRITV EPILEPTICO.

℞. Summat. hypericon. anagallid. ruta, rad. pæoniæ visc. quæ c. theriac. an. ℥ij, vel ij ℥: quart. vel ℔ij ℥ vini affunde, per dies aliquot in locum calidum colloca; per pannum colato; essentia vitriol. ℔ j. calvat. humani optime puluerisatæ ℥ij, opij optime præpar. 3℥, camphor. 3℥, adde & cum per mensem integrum sub fimo equino steterit, spiritum per destillationem abstrahere. Habebis ad Epilepsiam spiritum accommodatissimum ad guttulas 20. 30. 40. 50. vel 60: cum aqua cerasorum nigrorum, florum tilie vel alia huiusmodi vsurpandum.

AQUA EPILEPTICA LANGII.

℞. Flor. lil. conuall. M. viij. superinfundatur Mens. vini Cretici vel muscatell. aut alias generosi, in eo stent per dies 8. deinde organis vitreis in B. repente destillantur. Mox ℞. Cinnam. ℥vj. nuc. mosc. 3℥, piper. long. ℥ij, flor. lauena. ℥j, fl. rorismar. flor. Stæchad. an. 3℥, cubebæ. ℥ij, visc. querc. rad. pæoniæ, rad. dictam. nostrat. an. 3℥, omnia crassiuscule contrita rursus in vino superiori per octo dies loco aprico macerentur & postea ut supra destillantur.

DE AQUA CONTRA VENENA
Lethalia & Pestem.

℞. Antid. Matthiol. contra venena lethalia syrup.

de corticib. citri an. lb j. aq. vitæ optima in vitreis organis destillata lbß, Misce in vitro optime clauso per mensem, donec totum dissoluatur; bis tamen in hebdomade agitâdo. Exacto deniq; mense clarâ aquam aureo colore nitentē electuario supernatare inuenies, & quæ iam omnem illius vim in se contraxerit. Tanta hæc aqua virtute pollet, quod millies expertus sum, vt à quatuor drachmarum pondere pota vel per se vel cum pari odorati vini quantitate, vel cuiusque aquæ cordialis, vbi quis ictus vel demorsus à quocunque venenato animali in tanto mortis discrimine versaretur, vt loquelâ, visum & reliquos fere sensus omnes amisisset, ægrum ingenti astantium admiratione à profundo veluti somno excitet, quin & vomitione plurimâ infectorum humorum copiam exhaurit. Valet etiam contra venena per os assumpta & pestem ipsam. Matthiolus.

DE AQUA VITÆ CONTRA
Colicam, si cui ventriculus premitur
vel ascendit.

℞. Passular. ℥j. cinnam. ℥ß. caryophyllor. ℥ij. Galang. ℥j. rhabarb. ℥j. misce quartam partem mensuræ spiritus vini semel à fœcibus destillati, affunde & in loco aprico vel hypocausto calido per tres vel quatuor septimanas relinque, huius aquæ cochleare vnum vel alterum vsurpetur & stomachus puluinari calido contegatur.

DE SPIRITU CONTRA
Colicam.

℞. Sem. anis. fœnic. cummin. carui. an. ℥iiij. flor. chamom. Man. y. per aliquot dies in spiritu vini infundan-

tur, postea per B. M. destillentur, destillato Man. j. petroselini concisi injiciatur, mixtura cum iulaporo sato dulcoretur & per chartam griseam filtretur: habebis aquam admodum iucundam contra flatum, colicam & ascensum stomachi.

DE AQUA VITÆ MULIERVM

admodum præstanti & efficaci.

℞. Cinnam. nuc. mosc. mac. Zinzib. granor. parad. cubebar. card. ℥ij, pip. long. ℥j, galang. ℥ss, omnia tenuissime incisa injiciantur in utrum trib. m. nskeris optimi vini, per tres septimanas infundantur, quotidie aguantur, quo tempore elapso, vinum effundatur, aromata subtilissime contundantur, vinum rursus affundatur; salvia, mentha crispa & fœniculi tenuissime incisa rum an. Mj. & totidem salis tostati adjiciatur, ita ulterius per diem infundantur, tandemque destilletur. Et si vinum hoc modo fuerit extillatum, tunc utere, ut sequitur. Si mulier habet uterum refrigeratum, vel in eo colluviem sanguinis vel massæ corruptæ, vel molem in dies crescentem, per aliquot menses quotidie mane & vespere de eo bibat, uterum enim egregie recalefacit & corroborat: qui uterum hoc modo corroboratus omnem immunditiam ex seipso expellit, sterilitatem corrigit & robur conciliat.

DE SPIRITU SEV AQUA

vitæ stomachali.

℞. Zinzib. alb. ℥iij, nuc. mosc. mac. Zedoar. gal. caryoph. an. ℥j, omnia mediocriter incisa tribus quartis spiritus vini aliquot diebus infundantur, deinde in B. M. destilletur, spiritus destillatus cum ℥x. syr. cydon. & ℥j santal. subtilissime incisi misceatur, & per chartam

gris. filtretur. Habebis sp. stomachalem egregium.

DE AQVA STOMACHALI.

*℞. Fol. card. ben. meliss. roris mar. ment. b. saluæ, bu-
gloss. & borag. purefiant in vino albo, deinde destillen-
tur, & cinnam. galang. caryophyll. nuc. mosc. ac mac.
an. ʒj. adjiciatur.*

DE ALIA AQVA STOMACHALI.

Vini mensuris sex ad remanentiam mensuræ v-
nius & dimidiæ destillati adde *saluæ ʒß, caryophyl.
cinnam. mac. & granor. paradis. an. ʒj.* per dies 14. in-
fundantur, & postea hujus vini mane & vesperi co-
chleare j sumatur: stomacho enim valde est profi-
cua hæc aqua & per omnia membra penetrat.

DE AQVIS DESTILLATIS, ET

primo de aqua Fragorum.

Fraga matura in vitrum injice, cum ibidem pu-
truerint, destilla. Hæc aq. habet vim peculiarem &
abditam etiam lepram ipsam sanandi cum essen-
tia vini temperata, ventriculum corroborat, omnia
venena à corpore expellit, obstructionem men-
struorum reserat, humores vrentes corrigit, & ma-
culas oculorum abstergit. Melancholici hac aqua
se sæpius debent abluere.

DE AQVA PANIS.

Micas panis siliginæi è fornace modo extracti
& adhuc calidi in patinam injice, nuces moscatas
8. vel 9. minut. incisas statim antequam mica fiat
repida, adde, 4. mensuras vini rubri affunde, cum
alia patina optime contege, & postquam per 24.
hor. ita steterit, per alemb. destilla, & vt aliam aq.
in vitro reserva. Huius aquæ cochlearia duo con-
tra dysenteriam cruentam & albam cum summa utilita-
te ante pastum exhibentur vt & contra euomitionem

fre-

frequentem ætate constantiam & puerorum; his vero nō vltra cochlear vnum; in ea etiā linteum licet imbuere & naribus admouere. Si cui mulieri menses nimium & longius fluunt, huius aquæ mane & vesperi cochleare vnum vsurpet.

Aliqui huic aq. iam destillatæ $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$ sal. recentis; colij vltra hanc etiā rute, bacc. lauri an. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$ castor. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$, porriſque citrini ad magnitudinem nucis adijciunt.

DE FLORE COELI.

Hic flos mense Maio circa Pentecosten temporeque nocturno instar mucoris narium in prætā incidit: idque trepidanter & quasi in circulo, hæc aqua lente destillata, (aliàs enim nimis cito ascendit) est corrosiuum dulce: omnes dolores cum admiratione sedat, vlcera quocunque rebellia curat & sanationi obedientia reddit, cum emplastris ad puncturas mixta in cancro & fistulis est valde admirabilis cum pannis laneis applicata, vermemque interficit.

Helueticus quidam ex eo fecit puluerem album & cum eius granis 2. vel. 3. sisteſbat omnes dolores internos intensissimos, eoque vt exterius in vlceribus, ita etiā intra corpus summa felicitate utebatur.

AD PUTREFACTIONEM HEPATIS & Pulmonum.

Anisum & pulmo vitulinus destilletur, huiusque aquæ per nouem dies continuos quotidie bis, qualibet vice $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$ bibatur.

DE AQUA PURGANTE.

\mathfrak{L} . Flor. persicor. scammon. turbeth. an. in B. destillemur & aqua in vase vitreo asseruetur: hæc modice admodum soluit.

DE AQUA VALDE CELEBRI AD omnis generis lumbricos expel- lentos.

℞. Sem. sanct. ℥viij. scob. CC. ℥ij. persic. exiccator. ℥j. aloës hepatic. ℥ß, his omnibus mixtis grosso modo contritus: & vasi vitreo inietis affundatur aquar. tenacet. ruta, fol. persic. & absinth. an. quart. j. ß vel ℥2 4. per triduum in B. putrescant, deinde tribus vicibus destillentur, semperque aqua facibus iterum affundatur, habebis aquam ad vermes enecandos & exturbandos valde proficuum & sæpissime probatam. Dosis eius in homine adulto est ad ℥ij vel ℥ijß, in iunioribus ad ℥jß, in infantibus vero ad ℥j. vel ℥vj vel ℥ß iuxta eorum ætatem.

DE AQUA CONTRA SVFFO- cationem vteri.

*℞. Fol. meliss. ℥ij, ruta, salua nobilis an. ℥iiij. fl. an-
thos ℥jß, caryophyll. cinnam. an. ℥ij, nuc. mosc. ℥ß, mac.
℥j, ol. lauendul. ℥ß, hæc omnia grosso modo incisa in cā-
tharo vino albo optimo pleno per 14. dies tempore æstiuo
insolentur, deinde destillentur.*

Si quis de hac aqua vti cupit, prius fragmentum camphoræ ad magnitudinem pisii cum candela cerea incendat, in haustulum huius aquæ immergat, & deinde ebibat, lentisque instar *℞iberis* vmbilico inungat.

DE AQUA CONTRA phthisin.

Limaces, Nicotiana vinumq; bonum, vti notum est, destillentur: huius aquæ cochleare j menses pellit.

DE ALIA AQUA CONTRA Phthisin.

Cordis vitelli nigri quantum vis minutissime conscin-

confeindantur, & destilletur, de aqua hac phthiſicus frequentiffime bibat, reſtituetur ſine dubio.

DE AQUA CONTRA CONTRA- ctura s& impotentiam artuum.

Si quis ex colica in cruribus brachiisque paralyticus factus fuerit, hac aqua auxilio diuino po- teſt reſtitui.

℞. Saluie hortens. & ſylueſtr. diptamn. alb. bryon, fol. & flor. lauend. an. Mj. caſtor. recent. ℥ij, hæc omnia in menſur. j℔ vini boni in olla vitreata beneque occluſa ebulliant, & deinde deſtillentur.

Qui doloribus colicis ſunt affecti huius aq. mane cochlearia duo, duabus hor. ante paſtum, & totidem veſperi duabus horis poſt cœnam uſurpent; ſine omni dubio reſtituentur.

Si vero dōlores fuerint immenſi, doſin prædictam augeant, prout dolor requiret. Perutilis eſt etiam ad catarrhos & apoplexiam.

DE OLEO EXCRETIONEM alui promouente.

Mirabile hoc oleum, ſine omni periculo purgat, *℞. Aloës hepat. ℔ j. myrrh. ℥v, utraque cribrata in alembico lento igne deſtillentur, & oleum reſeruetur.* Quo ſi uti voles, ventriculum eo inungas cumque linteis calefactis contegas; vel ſi perfectiorem operationem deſideras, loco linteorum ſpongiam in oleo intingas & applices. Eſt ſane medicamentum principe dignum.

EXPERIMENTVM AD CON- fortandum coitum.

Hoc medicamentum illuſtris Iulius Comes Solmëſis Ioanni Schenckio communicauit tanquam certiffimum. *℞. Fol. ſabin. quantum vis, per alemb,*

destillentur, aq. facibus reaffundatur & altera vice destilletur, vesperi cubitum iturus bibe. Cast. tritum & testes vulpinos sume, fiantque inde cum ol. cinnam. & sacchar. tabula, de quibusumat vesperi: etiam emortua genitalia reuocare dicitur.

DE AQUA CONTRA Pestem.

Nuces iuglandes circa festum Ioannis collectas centum cum corticibus & omnibus contunde, sol. scabios. verb. solani & semperuini an. Mj. adde, acetum assunde, ita commixta concoque, non tamen diutius, per noctem ita stare permitte & postea per alemb. destilla, de hac aqua æger cochleare vnum ebibat & sudori se accommodet.

DE SPIRITU VRINÆ.

Vrina pueri sani bibentisque vinum in recipiente optime obturato per 2. menses putrificetur, deinde per chartam triplicem, quæ ol. sit imbuta, destilletur, postea rectificetur, fiet sp. ig. omnis fætoris expers. Inseruit hic sp. ad omnes obstructions internorum membrorum, vtpote hepatis, lienis, hypochondriorum, venularum, flauam & nigram ieteritiam, & cachexiam.

DE OLEO EX LVTO

Theophrasti.

Calculorum hominis & salis nitri æquale pondus igne aperto per 8. dies, quousque flauitiem acquirat, calcinetur, spir. vini vsque dum tincturam nullam amplius receperit, affundatur, spir. hoc pacto rursus abstrahatur, & puluis in vase restans in vase puro in loco humido collocetur: ibi enim in oleum seu liquorem liquefcit, quod maximum est

secre-

secretum ad calculum & sabulum renibus & venteribus impactum.

DE POTV CONTRA CALCULUM Renum & Vesicæ.

Oleum cantharidum in cochleari j succi petroselinii vel vini prunorum sylvestrium sumptum ad hunc affectum maxime conducit.

DE SPERNIOLA ET EIVS efficacia.

Sperniola trib. dieb. ante nouilunium vel mense Martio in signo aliquo balsamico colligi & primo exiccari, vel tamdiu suspendi debet, vt aqua eius omnis de ea fluat: hoc facto in cinere destilletur, Sanguinem egregie sistit ardoremque febrium & aliorum morborum mitigat, & crura œdematosa sanat.

Hæc aqua cum phlegmate vitrioli mixta multum confert ad ambusta, inflammationes arcet, doloresque compefcit.

De modo ex aromatibus herbis, floribus, feminibus, radicibus & alijs huiusmodi simplicibus essentiam extrahendi.

Primo sal tartari in crucibulo ad ignem tamdiu incandescat, vt prope colorem ceruleum acquirat: huius salis ℥. part. j. spiritus vini part. 4. impone balneo Mar. quousque spiritus vini ruborem acquirat, hoc facto materiam, cuius essentiam extrahere cupis, in fragmenta instar pisorum contunde, spirit. vini tartarizatum prius dictum affunde, & in cinere per octiduum relinque, hoc enim modo quod optimum in ea est, extrahitur,

hoc lente separaturn filtratur, spiritus vini per destillationem abstrahatur, quousque materia in fundo relinquatur. Ita etiam ex omnibus seminibus, lignis, croco, & reliquis rebus similibus essentia extrahi potest: & ad hunc modum etiam gumi resina & alia, ut *mastiche, thus, pinguia* & arida cum spiritu vini tartarificato soluuntur, pene ad olea resoluuntur, extrahuntur & acuuntur vel extracta ex iisdem perficiuntur ad commodiorem nempe usum, quam omnia alia medicamenta.

Herbæ autem, flores, radices, semina & quæcunque alia, ex quibus essentiam extrahere cupis, prius in aëre sunt exiccanda, antequam spiritus vini tartarificatus affundatur, ubi spiritus vini etiam suam vim non amittit, sed etiam in posterum potest usurpari.

Licet etiam aquam ex illis herbis vel floribus per balneum abstrahere, postea spiritum vini affundere & essentiam, ut dictum fuit, extrahere.

Quod si ex iisdem rebus, ex quibus essentia iam fuit extracta, etiam salem extrahere desideras, quod reliquum est, in cineres comburatur, & aqua affundatur, tunc enim sal extrahitur, quod prope ignem bene concoquatur, iterum solvatur, filtratur, & coaguletur, habebis salem pulcherrimum & candidissimum.

DE LIQVORE EX HERBIS.

Absinthium tenuissime incisum in vino vel aqua per 8. vel 14. dies infunde, hoc vino vel aqua effusa aliam affunde, iterum per 14. dies ita relinque; extractiones collige, & aquam in cinere destilla, ita enim liquor in fundo remanet, quem diligenter reserua.

DE EXTRACTIONE

Aloes.

Fit hæc extractio cum spiritu vini, vti scis, vsque ad spissitudinem mellis, ex qua formantur pilulæ, quarum ℥j vsq; ad ℥iiij vel ʒiſs cum nebula madida obuolutarum singulis sept. sumptæ stomachum & intestina ab omni pituita & bile abstergunt. Earundem scrupuli vnus quarta pars vel ℥ſs immediate ante cœnam sumptus, blande operantur, idq; sine omni detrimento, ab eorum vsu frequentiore homines raræ texturæ & macilentiores debent abstinere.

DE LIQVORE ELLEBORI

nigri extracto.

Radices Ellebori nigri optime exiccate ita integræ vel incisæ in vesicâ cuprea vino albo repleta infundantur; igne lento coquantur & extrahantur; cum frigefactæ fuerint, vsque ad liquorem tenuem vel spissum euaporentur.

Liquor hic catarrhos capitis mirabiliter euacuat, ad x vel xij guttulas cū vino vel iusculo prunorum dulcium sumptus, vtilissimus autem est in febribus, hydrope, phthisi hepatica & constipationibus quibuscunque, si quis per 8. vel etiam quatuordecim dies constipatus fuerit, hoc liquore vtatur, & spe sua non frustrabitur.

DE ALIA EXTRACTIONE

Ellebori nigri.

Rad. Elleb. nigri ab immunditie probe purgantur, vino abluantur, contundantur, in alembico vitreo luto optime obducto & occluso, & lebeti aq. pleno impositæ cum duabus mensuris vini rubri per totum diem coquantur; deinde per linteum

& præsertim postrema fortiter exprimantur: hoc peracto iterum man. rad. infusarum cum manip. ros. rubr. & ℥j caryoph. in colatura materiæ affunde, diligenter misce, in alembico per 24. horas digere, quartam mensuræ partem vini rubri & tantundem spiritus vini affunde, iterum per octiduum digere; succum fortiter exprime & reserua: huius tandem fæces calcinentur, & sal, vt nosti, extrahatur.

Ex hac aqua destillata igne lento essentiam, vt cum vino fieri solet, per. B. extrahe, vt quinta essentia odorem & acrimoniam acquirat, phlegma vero, quod primo egreditur, amoue:

Hæc extractio omnes phlegmaticos in temperaturâ restituit, sanguinem & vires naturales corroborat. Hæc enim herba & eius radix omnia alia simplicia antecellit; hominisque sanitatem optime conseruat. Huius extracti vel salis ℥j cum ℥ss quintæ essentiæ antea extractæ dissoluta & mane post primum somnum, aut vesperi ante cubitum vsque ad annum sexagesimum ætatis; postea vero in quatuordecim diebus semel iterum vsque ad 120. annum, iisque elapsis vsque ad finem vitæ quauis hebdomade vsurpata, vitam mirum in modum producit. Senibus vigorem adeo restituit, vt iuuenescere videantur: dentes ab erosione præseruat; humorum destillantium abundantiam consumit. In summa eius vis & efficacia non satis potest commendari nec describi.

DE CVRA HYDRÖPIS IN

Iunioribus & Adultioribus.

Cum spiritu vini ex radice Ellebori albi fiat extractum, eiusq; agro mane & vesperi ℥j porrigatur;

tur, colocynthidem & sophiam Theophrasti (sunt radices colchici) simul extrahe, vt & Sabinam: habebis curam certissimam hydropis personarum iuniorum: si vero fuerint adulti, & vltra 50. annos, Elleborus niger pro albo eligatur.

DE EXTRACTO RHABARBARI.

℞ Rhabarb. elect. ℥iij. spiritus tartari lib. j. quadriduum in B. infundantur, postea igni vehementi, quousque fere nihil de Rhabarbaro sequatur, concoquatur, hoc facto ab igne amoueat, refrigeretur & exiccet, huic expresso adde syr. è florib. persicor. ℥ij, iterum ad convenientem spissitudinem ebulliant, & reseruentur.

Spiritus autem tartari, antequam Rhabarbarum infunditur ita admiscetur: *℞ cinnam. elect. & leuiter contusi ℥vii, rosar. odoratiss. ℥β macerentur in cucurbita, per diem & noctem in B. postea destillentur refrigerato subinde alembico.*

Syrupus vero ex floribus persic. fiat ex 7. vel 9. infusionibus, vt syrupus rosarum solutius.

Inter cetera vero obstructions hepatis & lienis hoc extractum imprimis aperit, bilemque flauam euacuat: datur infantibus ad ℥ijβ, seniorib. ℥j, ætatis mediæ ℥vj.

DE EXTRACTO CATHO-

lico purgante.

℞ Troc. alhand. ℥j, turbeth. alb. & gumm. scammon. opt. rad. Ellet. nigr. spec. diarrhod. abbat. an. ℥β, aloes hepa. ℥j. Misce, F. extractum, vt artis est. Dosis per se à ℥j. ad ℥ij.

In extrahendo vero hoc in primis est obseruandum, vt simplicia inuicem & simul extrahantur: vtpote in hac extractione trocisci alhandal, scam-

monea & aloë; turbethum vero, Elleborus & spec.
diarrhod. abbat. quælibet per se.

DE CATHOLICO

Paracelsi.

℞. Troc. alband. ʒvj, agar. diagrid. Elleb. nigr. spec. diarrh. abbat. an. ʒß, aloës Elect. ʒj M. sc. F. extractio sec. art. Dosis robustissimis ʒj, robustis gr. xvj. mediocribus ʒ xij: infirmioribus ʒ viij. pueris ʒ vj. infantibus ʒ ij vel iß.

DE EXTRACTIONE NÉPENTHES

siue laudani opiatî vera & perfe-

cta descriptio.

Primo omnium bona quantitas radicis hyoscymi albi sole & luna in signo libræ concurrentibus, quod fit in Septemb. in ipsa hora plenilunii colligatur, à sabulo adhærente mundetur, in aëre à superflua humiditate in loco umbroso exiccetur, cum radix flaccida fuerit, mediocriter incidatur vel contundatur, cucurbitæ spatiosæ immittatur, ad altitudinem manus transversæ aqua fontana affundatur, alembicus cæcus superponatur, rimæ cum farina & charta madida occludantur, in B. vel lebeate per diem integrum ebulliant, cum refrigerata fuerint, aqua effundatur, & si aliquid adhuc in radice persentis, iterum, ut antea, cum aqua coquatur, idque toties repetatur, usque dum radix omnibus viribus priuatur, & aqua affusa non amplius coloretur: Aquas per vices effusas in vitrum vnum collige, in B. ebulliente usque ad remanentiam succi spissi instar gummi extrahe. Et huius succi ʒj cum spiritu vini de nouo extrahe. Spiritus autem vini, quod notandum, succum primo non libenter admittit; ea propter in principio

cum

cum cochleari ligneo diligenter sunt commiscenda, quousque succus dissoluatur.

Hoc facto per aliquot dies optime, quousque succus fiat rubicundus, cooperta in loco calido relinquantur: vitrum tamen quotidie commoueat: hoc peracto spir. vini in aliud vas lente effundatur, bene occlusus asseruetur. Materiæ relictæ spiritus vini, vt duos vel tres transuersos digitos superemineat, affundatur, similiter vt antea extrahatur, & quoad spiritus colore rubro vel flauo tingitur, repetatur: sp. huc vsque effusus in vitrum vnum colligatur, & ad necessitatem reseruetur, relictæ autē facies abjiciantur, porro ℥ opij optimi thebaici ℥j. hoc tenuissime confringe & incide, spiritum vini in vitro affunde, & vt cum succo hyoscyami fecisti, extrahe, extractionem priori affunde, separatim cooperta: hoc facto mumiæ veræ ℥ss eodem modo extrahe, & extractum priori affunde. Etiā hoc peracto croci orientalis optimi ℥iij in spiritu vini infunde, colorem eius omnem hoc ipso spiritu extrahe, & reliquis tribus extractis affunde. Item cum ℥j specierum diambri. similiter procede, spiritum abstractum diligenter reserua, ne odorem amittat. ℥ mosch. ḡ. x. ambræ gr. iij. cum spiritu vini extrahe, & extractum bene coopertum reserua. Ego vero moschum & ambram non semper extraxi, sed saltem in puluerem redegi.

Iam vero margaritar. orient. grosso modo confus. ℥j, acetum destillatum ad eminentiam duorum vel trium digit. transuersorum affunde, margaritas enim instar aquæ fortis in argento dissoluit, cum solutio nulla amplius conspicitur, acetum

in aliud vas mundum effundatur, & aliud acetum recens super margaritas fundatur, vt perfectius soluantur, & hoc eo vsque repetatur, quousque acetum in fundo nihil magis dissoluit, & solummodo cortices perlarum relinquuntur: acetum hoc vero per chartam, vt omnis immundities relinquantur, filtretur, & in puluerem album coaguletur: huic pulueri aqua pluuialis calida affundatur; hac enim puluis ipse statim dissoluitur, & cum aliquandiu ita steterit, faeces turbidas in fundum dimittit, quæ interdum etiam solent innatare; tandem priori modo filtretur, vt faeces separentur, in puluerem album coaguletur, in aqua pluuiali destillata iterum soluatur, filtretur & quarta vice coaguletur, hoc finito pulueri albo perlarum spiritus vini rectificatus affundatur, & quia hoc modo non tam facile soluitur, vt in aqua optime commisceantur, postquam per diem integrum ita quieuerit, spiritus vini per distillationem rursus abstrahatur, & hoc bis vel ter ita repetatur: habebis magisterium perfectum.

Similiter cum ℥j. corallor. pulcherrimorum rubrorum procede, vt & cum margaritis, habebis magisterium corallorum, quod separatim reserua.

Præterea sit etiam in promptu oleum autem vel aurum potabile, vel tinctura auri optima, quæ vario quidem modo potest preparari, ego autem cum aqua mellis præparo; Huius tincturæ sumatur ℥ss, præterea ℥ Boni olei macis, & cinnamom ana ℥j, ol. caryophyllor. anis. & fenic. an. ℥ss. ol. pellucid. succin. ℥j, corn. unic. veri ℥ss. off. de cord. cerui ℥j. hæc tria postrema medic. cum margarit. & corall. redigantur in pulv. & optime misceantur.

Cum omnia huc usque dicta in parato fuerint, sume extractions de radic. hyoscyami, opij, de munia & croco: hac omnia in cucurbitam viream infunde, spiritum vini in B. usque ad remanentiam materia in spissitudine mellis abstrahe; hanc materiam phialæ impone, aut phiala paulatim amota fornaci accommoda, charta nempe coopertam, ne quid incidat, & cum bene exiccata & iam pene arefacta fuerit, lapidi porphyrio impone, cum bona parte extractionis humecta, cum speciebus diambrae optime contere, iterum, ut antea, exicca, humecta, idque toties repete, quo omnis extractio specierum diambrae introierit. Quo autem id citius perficiatur, mediam partem harum specierum prius poteris abstrahere, si scilicet pondus earum forte foret nimium.

Cum vero (quod imprimis est observandum) materiam primo vis humectare, adde porro pulverem margaritarum, corallorum, succini flavi, unicornu & ossis de corde cervi. Cum autem ultimo maderfeceris, tunc tandem oleum aureum vel aurum portabile & reliqua olea affunde: & cum mediocriter, spissum factum fuerit, & tamen cum spatula lignea vel sub lapide commoueri potest, postremo etiam extractions moschi, & ambrae optime commixtas adde, & in vitro vel vase argenteo, optime obturato ne quid expiret, reserua.

Nota.

Si hæc extrahis, ad suffocationem uteri vel alios huiusmodi affectus muliebres debet usurpari, moschus & ambra omittantur, & dosis eius quælibet cum ḡ 4. castorij, ut odor moschi obtundatur, commisceatur.

Ut autem præparatio laudani citius perficiatur,

tur, ego hunc in modum procedo. Quamprimum extractiones hyoscyami, opij, croci & mumiæ commiscui & abstraxi, ac mediocriter exiccaui, extractionem specierum diambrae vna vice omnem affundo, inuicem commisceo, iterum, non tamen nimium, abstraho, vt nihilominus materia mediocriter spissa in fundo permaneat, tunc pulu. bene inuicem mixtos immisceo, iterum ad spissitudinem abstraho, tandem olea, postremoque omnium extractionem moschi & ambræ, aut saltem puluerem eorundem adjicio: hoc enim modo odor moschi & ambræ vel pulueris eorundem euanescit, & simul etiam extractionis specierum diambrae.

Nota. Pro mulieribus hystericis & odorem moschi & ambræ non ferentibus omittenda sunt hæc aromata: itaque pars dimidia poterit præparari cum moscho & ambræ, & altera sine his. Dosis à ḡ ij ad vj, in omnibus doloribus vehementibus, vbi vires ita prosteruntur, vt periculum sit de vita: exhibetur autem vel in forma pilularum, vel in aquis morbo appropriatis dissolutum. In colicis & matricis doloribus sæpe sum vsus felicissime; sequente autem die purgans plerumque exhibui. Est contra dysenteriam experimentum efficacissimum.

De alia descriptione laudani, opiatij, folijs & lunæ.

℞ *Opij opt.* ℥vj. extrahatur cum sp. vini, habebis extracti ℥iiij. Item ℞ *Succi rad. hyosc. sole existente in libra vel tauro collecti, exsiccati, in vitro inspissati & cum spir. vini extr.* ℥iiij, *spec. diamor. & diamosc. etiam*

cum

cum spir. vini quousq; coloratur extract. an. ℥jβ, hæ extractiones inuicem commixtæ per mens. integr. digerantur, spir. vini in B. vsque ad spissitudinem abstrahatur: hoc facto ℥ Mumie electæ, salis perlar. & corallor. Es-sent. croci per spi. vini extracta an. ℥vj, terr. sigill. corn. cerui calcinati & ossis de corde cerui subtilissime pulu. an. ℥ij, mosch. & ambr. an. ℥j. (quæ duo tamē, & præfertiim moschus pro mulieribus possunt omitti) ol. cinn. caryoph. sem. anis. succin. maior. & nuc. moscat. an. ḡ xij. Cum cetera omnia in phiala vitrea bene & ad spissitudinem conuenientem sunt commixta, tunc tandem olea antea vera cum spir. vini agnata adduntur, alias enim solent innatare.

Huius extracti dantur ḡ ij in omnibus grauib; affectibus ad febres pestiferas ardentes, ad colicā & dolores, ad menstruos & alios alui fluxus sistēdos, ad cōhibendum sanguinem, ad somnum suauem & mitem inducendum, & ad epilep. cum spir. vitr. & tart. ad manias omnes.

DE EXTRACTIONE

Ligni Aloës.

℥ Ligni Aloës opt. minutim incisi ac bene combust. ℥ij, infunde in spir. vin. rectific. quant. sufficu; adde flor. rosar. rubr. ℥ij, iuncta in vase sicut in infusione per aliquot dies, destilla, fortiter exprime & in vase vitreo reserua: deinde iterum ℥ Lign. Aloës ℥ij, fac, vt supra dictum, & ita fiet tertia vice, in vase vitreo super arenam exicca, & fiat extractio sec. art. Huius extractionis quantum vis cum saccharo albissimo in aqua dissolue & fiant rotulæ.

DE SVCCO RHABARBARI.

℥ Pulp. colocynth. diagrid. an. ℥ij, agar. albiss. & leuiss. ℥j, rhabarb. cortic. elleb. mgr. fol. sen. an. ℥β.

cinnam. ʒij, ros. rubr. mastic. lign. aloës, myrrh. rubr. cortic. rad. asar. spice nard. styrac. liquid. an. ʒj, ʒij, puluerisanda puluerisentur, in cucurbita capaci spiritui vini infundantur, alembico cæco contegantur in calore æquali per 14. dies conseruentur, deinde fortiter exprimantur & essentia maxima extrahatur: reliquum in peluim vel sartaginem ex aurichalco funde, cum ʒiij aloës præparatæ ad spissitudinem coque, in vitro sacchari reserua, & cum nimis spissum fuerit, aliquid de abstracta essentia affunde. Erit Catholicum siue medicamentum vniuersale, cuius dosis ʒß vel ʒij ad summum.

SVCCVS RHABARBARI, SEV
massa pilularum de succo Rhabarbari.

℞ Pulp. colocynth. agaric. albiss. an. ʒj, rhabarb. fol. sen. turb. alb. & gumm. stœch. arab. cinnam. an. ʒß. diagrid. ʒvj, ros. rubr. lign. aloës, myrrh. rubr. mastic. rad. asari, spice nard. styrac. liquid. an. ʒij, terenda terantur, omnia in cucurbita ampla cum aqua vitæ rectificata alembico cæco tecta in calore per 14. dies digerantur. Rhabarbari etiam plus potes sumere secundum tuum arbitrium, vt & aquæ vitæ: hoc facto optime exprimantur, essentia maxima abstrahatur, quod reliquum est, in pelui vel sartagine cum ʒvj aloës præparatæ ad iustam spissitudinem coquatur, in vitro asseruetur, & si nimiam spissitudinem acquisierit cum aliquantulo essentiæ abstractæ miscetur.

DE EXTRACTIONE RHABARBARI.

℞ Pulp. colocynth. ʒvj, ʒij, turbeth. stœchad. an. ʒx. diagrid. ʒv. agaric. ʒß. rhabarb. ʒij, cinnam. el. styrac.

rac. liquid. an. ℥iij, asar. spice nard. ros. rubr. mastic. lign. al. an. ℥j, aloes succorin. ℥j℥ ℥ij, cortic. Elleb. nigr. ℥j, vini maluatici Mens. j. misc. F. infusio, digeratur, exprimatur & destilletur sicut quinta essentia. Huius succi ℥℥ vel ℥j pro ratione ætatis cum nebula potest vsurpari.

DE PRÆPARATIONE

Aloes.

Vt Aloe de impuriore & grossa sua substantia repurgetur, eius lib. j. ollæ vitreatæ injice: tantum aceti rosati & aquæ rosatæ, vt aloe per duos transversos digitos contegatur, affunde, (plus tamen aceti debet esse quam aquæ) igne lento ex carbonibus coque, cum spatula continuo vsque dum aloe spissitudinem diacydonij acquirat, commove & agita, cum refrigerata fuerit, ollæ rursus immitte, acetum rosatū & aquam rosatam recentem affunde, vt supra factum, procede, & cum formam electuarij pene adquisierit, patinæ infunde, calore mediocri exicca, & vt ad multā vsurpandam referua.

Et si infusio iam fere satis, & vt dictum fuit, est cocta; & adhuc humida, tunc ℥iij aloes præparatæ adice, cum spatula diligenter misce, & cum incipit ingrossari, vt in massam redigi possit, tunc inde exime: licet etiam ita humidam eximere in patina ad ignem exiccare, in massam redigere, in pyxide stannea in loco frigido referuare, ex eius ℥j℥ pilulas, quotquot volueris, efformare, eiusque mane hora quarta vsurpare: habent admirandam efficaciam ad omnia phlegmata, choleram & melancholiam euacuanda, & ad omnes fere morbos conducunt.

DE VSV ET VTILITATE

Salis Absinthij.

1. Si quis peste aut febre maligna corripitur, ei salis huius, si fuerit adultus \mathfrak{zj} , si vero puer vel infans, $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$ cum vino vel aceto porrigatur & sudor in lecto vigeatur.

2. Cum iisdem liquoribus sumptum certissimū est experimentum ad morbum gallicum: quo in morbo potest etiam vsurpari cum syrupis & pilulis appropriatis.

3. Corrigit & mundificat etiam corruptum & inflammatum sanguinem & in multis est probatum.

4. Hydropicis & Ictericis ad grana tria cum eius succo vel aqua porrectum omnes malos humores expellit.

5. Est indubitata medicina, si quis veretur, se vel in potu, vel cibo hausisse venenum: adulto \mathfrak{zj} , iuniori $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$ exhibita: omne enim venenum per sudorem, vomitum vel secessum felicissime educit.

6. Hoc eodem modo cum vino, aceto vel aquis destillatis vt centaurij &c. epotum certissimum est medicamentum contra febres tertianas & quartanas, tribus horis ante paroxysmum sumptum & tertia vice repetitum.

7. Si quis semel vel bis in mense intret balneum & huius medicinæ ante ingressum $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$, cum vino vel aceto utitur, ei humores malos magnopere educit, exhilarat, & ab omni infectione tutum reddit.

8. Cui hepar, lien vel pulmo est corruptus vel obstructus, vtatur hoc sale, cum admiratione liberabi-

abitur, idque sine omni grauiamine & læsione.

9. Contra acutas & repentinas lipothymias est præstantissimum medicamentum cum aqua liliorum conuallium sumptum, vt & contra colicam cum vino.

10. Vltimò maximum etiam auxilium præstitit multis grauidis, angustiam & dolores hypochondriorum sentientibus; his enim dolores non modo sistit, sed etiam partum faciliat. Et hæc de vtilitate falis dicta sunt.

Aque conue- nientes.	Hepati sunt Aqua	{ acetosæ, cichorij, polygoni, fragorum.
	Doloribus colicis Aqua	{ ruta, maluæ, fungorum.
	Dysenterie Aqua	{ plantaginis, sol. quercus, graminis manna, verbena.
	Affectibus oculorum Aqua	{ consolidæ regalis, rosarum, fœniculi, ruta, Euphrasie, Chelidoniæ.
	Faciei Aqua	{ Lilior. conuallium, Florum fabarum, Stercoris bubuli, vel omnium florum rosarum cum camphora.

Lieni Aqua	{ primula veris, Lingua ceruina, Tamaricis.
Contra pestem qua	{ diptamni, A- valeriane, prunelle, - polygonati.
Ad strangulatus v- teri Aqua	{ pulegij, liliorum alborum, chamomilla, sabine.
Ad tumores præter- naturales Aqua	{ Leuistici, solani, hyoscyami, semperuini.
Ad hydropem Aqua	{ Calendula, Ebuli, Scordij.
Ad sabulum & a- repulas Renum Aqua	{ raphani, anethi, plantaginis acuti, petroselini, saxifragie, Euonymi, valeriane.

DE MEDICAMENTO CONTRA
vlcera corrupta & præsertim
in collo.

℞ Fol. polygon. chelidon. scrophular. veronic. an.
M. j. in aceto forti digerantur, postea exprimantur, &
percolentur: ℞ Colatur. ℥iij, mell. colat. ℥viij, colchota-
ris dulcorati & insipidi ℥ij, tantundem de phlegmate
vitr.

vir. flor. æris cum aceto destillat. extractor. & preparator. ℥ij ℥ij, hæc ita mixta contemperentur & ad iustam spissitudinem coquantur: quod si angusta & profunda adhuc foramina habuerit, ad maiorem duritiæ coaguletur, ex eaque magdaleones formentur, qui si in vmbra calefiunt, paulatim sese ipsos resolvunt, & effectum suum præstant.

DE PRÆPARATIONE

Florum Æris.

℥ Flor. æris ℥ss, subtilissime pulverisatis ℥vijß acetum destillati superinfunde, per tres dies, usque dum acetum colorem viridem acquisiverit, ita relinque, acetum hoc modo coloratum facibus relictis in alembicum vitreum effunde, hoc enim facto viride æris in fundo remanet, coloremque viridem multo pulchriorem, quam antea, habebit.

DE CONFECTIONE SALIS

CrySTALLINI ex omnis generis
herbis.

Cineres herbæ combustæ & sulphur æquali pondere in fornace reuerberationis, fornaci figuli imposita, non tamen cooperta, comburantur, hoc facto sal cum aqua destillata extrahatur, filtretur & euaporet siue abstrahatur, non tamen omnino, sed tantum phlegmatis remaneat, quod granulationem impediat, vt vitriolo & sali nitri simile fiat, tum cellæ vinariæ impone, vt in radios quasi abeat.

Sal Absinthij (quod notandum) cum sulphure ita præparatum & ad ℥ss cum ℥iij aquæ absinthij epotum per vomitum purgat: sal vero imperatoris ad ḡ iij vel v. cum rob. baccarum Iuniperi vrsurpatum omnes febres curat.

DE PRÆPARATIONE

Spiritus Vrinæ.

Vrina pueri sani vinumq; bibentis in recipiente luto, vt scis, optime occluso per duos mēses putrefacta prius per chartam triplicem oleo inunctam destilletur & deinde rectificetur, euadit spiritus ignitus.

Lumbi & alia loca quæcūque dolentia hoc spiritu inuncta illico curatur, vt & circa vmbilicum. Conducit etiam ad membra refrigerata. Quicunque ergo mēbra refrigerata habuerit, ea oleo vrinæ perfricet, & vsque ad perfectam sanationem emplastro ad puncturas obuoluat. Quod si vero frigus ad cor penetrauerit, theriacam cum spiritu vini epotet.

DE OLEO CAMPHORÆ.

A quo ego hanc descriptionem habeo, is Noribergæ eius olei ℥ss pro 30. florenis pestis tempore vendidit, quotidie in multis probauit, sancteq; iurabat, se catenis vinci vitamque ipsam amittere velle, si quis peste correptus huius olei gutt. 4. vel 5. vsurpans non liberetur. Est etiam præseruatiuum contra hunc ipsum morbum mane ad guttam vnicā in quocunque liquore sumptum, inseruit etiam contra lipothymias, dolores cordis, colicam, vertig. Epilepsiam puerorū. Et commendatur etiam contra inflammationes membr. membro illitum & eius 4. gutt. epotæ & vltimo etiā vuln. infanab. & pustul. liuidas feliciter curat, præparatur autem hoc modo.

℥ Sal. ex cinere absinth. ℥ijss, camphoræ ℥jss, ol. amygdal. dulc. ℥ij. hæc inuicem diligenter misceantur, per biduum in calore mediocri relinquantur, opti-

me occlusa per retortam destillentur, iterum ℥jss sal. absinth. admisceatur, ut quantum de pondere amissum fuit, restituatur, oleum rursus affundatur, per triduum, ut antea, digeratur, & per retortam luto optime occlusam ut antea destilletur: habebis oleum perfectum & multum efficax.

*DE SOLE.**DE OLEO SOLIS.*

Aurum per antimonium funde, regulum continere, in sale circulato solue, & usque ad spissitudinem per spiritum vini extrahe & cohoba: tandem cum aqua destillata, vim corrodentem indulcorando separa, & spiritum vini sæpe sæpius abstrahere.

DE AVRO VITÆ.

Hoc medicamentum & vomitium omnia alia superat, inseruit enim ad quosvis fere casus desperatos, cōtra pestem & omnia venena ut & philtrea à mulieribus exhibita, ex quibus philtris homo ad mortem solet extabescere & ad coitum omnino impotens redditur.

℥ Mercurij purgati ℥iiijss vel ℥v, sol. auri Hūgarici subtilissimorum & auri in tenuissimum pulverem limat. ℥ss, formetur ex his amalgama, in cucurbitam separatoriam injice, aquam fortem affunde, Mercurius inde in loco calido omnino solvatur, ut aurum coloris fusci in fundo remaneat, hoc cum aqua aliqua regis ex tartaro facta solue, solutionē Mercurij affunde, aquam fortē per destillationem abstrahere, usque dum spiritus omnino expellantur; hoc facto desine, & vas refrigerari permitte, inuenies pulverem rubicundum in fundo vitri residens & instar massæ collectum, hanc cōfringe, in lapide porphyrio contere, testæ candenti hu-

ius pulueris ʒij vel ʒij cū cochleari ferreo insperge, & cum spatula ferrea diligenter misce; varios videbis colores, quousque tandem nigrescat: hoc viso non cessa, sed quousque colorem rubrum acquirat, perge, in quo colore imposuisti, cum spatula exagita: & ita etiam cum reliquo pulueris procede, quousque omnes colores euanuerunt, & color rufus redierit: tunc enim omnes spiritus aquæ fortis per calcinationem sunt expulsi, & mixtura sine detrimento hominis vsurpari potest. Huius pulueris datur constantis ætatis hominibus ad pondus vnius nummi, iunioribus vero 12. vel 13. annorum medietas in nebula madefacta, vt ea inuolutus stomachum ingrediatur; nullo enim alio modo ad effectum reduci potest.

DE ALIO SOLE VITÆ VEL

Balsamo artificiali.

Ex nummo Hungarico aureo & ʒiij Mercurij fiat amalgama, injiciatur in vitrum angustum, in Athanore igni lento admoueatur, & cum Mercurius iam ascendit vel ascendere incipit, cum spatula lignea moueatur, & à vitro in fundum abstergetur, & per septimanas sex ita relinquatur. Et cum vndique colorem cineritium acquisiuit, vitrum effringe, & materiam carbonibus impone, vt Mercurius euaporet: quicquid vero cum auro est vnitum, permanet & fit fuscum: hoc ceu maximum thesaurum & secretum infallibile asserua.

Vsus. Hic sal vitæ inseruit contra Pestem & malignas Febres; omnem malignitatem per vomitum & secessum expellit; nullos malignos humores in corpore immorari vel cumulari permittit, sed eos radicitus euellit: sumitur autē in magnitudine
pisi:

pisi : in iunioribus huius pōderis medietas. Con-
uenientius autē est iunioribus 10. vel 12. annorum,
quam infantulis , vtpote qui præ imbecillitatē vī-
rium vomitum non facile possunt tolerare.

DE OLEO AVREO ET

Auro potabili.

Sp. vel aq. salis est, quæ aurum in ol. soluit, & rur-
sus ab eo extrahit: hoc ad summum præparatum fit
aurum potabile omnium præstantissimum.

DE ALIO OLEO AVREO.

In vitriolo per alembicum destillato & oleo sa-
lis aurum solue, tunc oleo vitr. infunde, per alem-
bicum duodécies, & ita tamen destilla, vt in fun-
do maneat humidū, vel madidū: hoc facto sp. vin.
affunde, in cellam vinariam pone ibidemq; relin-
que, concreſcent pulcherrimi cryſtalli, hos exime,
aq. per destillationem abſtrahe, quousque nulli
amplius cryſtalli compareant & nulla aqua ſequa-
tur: calculos seu lapillos in loco calido exicca, in
puluerem redige, cum aqua calida ablue, in ſpiri-
tu vini coagula & ſolue, iterum digere & per B.
destilla, habebis oleum & tincturam auri.

DE ALIO MODO HOC

idem præparandi.

I. Aqua regis ſolue, poſtea aquam per B. rur-
ſum ita abſtrahe, vt in fundo aliquid humiditatis
permaneat, hoc facto refrigerari perſmitte, ſpiri-
tum vini rectificatum ſuperfunde & in B. lentissi-
me abinuicem deſtilla, donec additamentum
nullum amplius habeat ſaporem, inueniēs buty-
rum auri in fundo, quo viſo iterum ſpiritū vini af-
funde, per 14. dies putrifica, tandemq; deſtilla, ha-
bebis oleum aureum genuinū & omniū optimū.

De Aquila præcipitata Theoph.

℥ Auri ʒij, soluat in aqua Regis : ℥ iterum reguli Antimonij ʒi, separatim in aqua regis solue : ℥ Tertio Mercury purgati ℥ss, soluat in idem : has tres solutiones inuicem misce : non tamen plus aquæ regis est sumendum quàm ad solutiones requiritur : hoc peracto aquam abstrahe vt materia in massam rubrâ præcipitetur : hanc tenuissime conterere, in aceto dissolue, iterum coagula, in testula ignitam reddito : & aliquoties rectificatam aquam de ea extrahe : habebis præcipitatum perfectum.

Vt aurum sonitum vel fragorem edat instar pulueris bombardici.

Aurum per Antim. transfusum laminetur & à salis Ammoniaci æquali pondere in aq. regis soluat : hæc aq. vocatur aq. Cæsaris. Cum aurum est solutū, phlegma vsque ad sp. abstrahatur & ol. tart. guttatim affundatur, incipiet statim fragorem edere, quo audito plus olei tamdiu affunde, quousque fragor ille & sonitus cessat, etiamsi plus olei affuderis, nihil peccabis: aqua enim hoc modo recipit colorem sanguineum, aurum vero in fundum descendit : itaque per integrum diem ita quiescat, & quando omne in fundo resedit, tunc aquam lente de eo effunde & cum aqua destillata, donec omnem acrimoniam deposuerit, indulcora, quo perfecto in hypocausto calido & non in capella arena per seipsum exiccetur : nam nisi hoc ita fiat, omnia instar pulueris bombardici conquassabit. Huius auri parum lapidi impositum & incensum, deorsum ceu tonitru & nunquam sursum verberat : In hoc auro volatili maximum latet

Secre

secretum: & qui hoc nouit, nemini facile communicat.

DE TINCTURA AVRI.

℞ Olei Antimonij part. iij, olei vitrioli, argenti vini an. part. ij, stent per mensem in arena, postea per retortam in arena destillantur, idque tamdiu, quousque omnia transcendant, hoc facto adde calcis aurij ℥ss, iterum quousque perfecte soluantur, stent in arena; iterum in eadem per retortam destillantur, donec transcendat, postea rursus in arena coaguletur, & porro, ut notiti, procedatur.

DE ALIA TINCTURA AVRI.

Auri pars j. & argenti partes ij, simul liquefiant, fundantur & laminentur, per aquam fortem separantur, & igne lento excalescant, tunc aurum erit paratum: hoc facto *℞ aq. fortis & salis liquefacti an. ℥viij*, ab his aquam regiam destilla: hanc rursus super falem fusum seu liquatum funde & rectifica.

℞ Auri prædict. ℥ij, superfunde ℥ss aquæ regis, ponatur in retorta in arenam, usque dum resoluitur, remanebit corpus album, donec nihil flauum extillat, phlegma ab aqua flaua destilla, hac à corpore albo edulcorata remanebit liquor rubeus, hunc adde primum sulphuri auri, quod nondum per alembicum transcendit, vel aquam regis superfunde & per alembicum destilla.

Solutionis flauæ aliquid in vitro primum lento igne destilla, exhibit aqua alba, deinde flaua cum guttulis rubris, quæ est sulphur auri, hanc donec alembicus incipit clarescere, vrge, alembicum cum candela diligenter observa, quando enim bullæ flauæ apparent, operi est satisfactum, quamprimum

itaque aqua erit refrigeranda, vitrum exime ac aperis, & aquam puram infunde; quæ aqua cum in totum est rubefacta, illico effundatur, alembicum diligenter absterge, aquam in B. per destillationem abstrahere, remanebit liquor rubeus, quem ei, qui in alembico transcendit additum, in B. vsque ad consumptionem aquæ coagula. Hoc peracto liquoris partem vnam in vitrum suum injice, & partem vnam aquæ regis recentis affunde; ita enim aurum citius transcendit, quam antea: hoc destillando quinquies repete, gradabitur sulphur. auri in colorem sanguineum, & fit pinguedine butyro simile.

Notandum.

Aurum autem sale naturæ erit destruendum, cum aqua indulcorandum, & ei auro salis Ammoniaci prius per salem; tart. & sal. fusum sublimati $\mathfrak{z}\text{ss}$ adde: hoc enim salem ammoniacum ab immundo corpore repurgat; quo facto sal hic ammoniacus per aurum destructum sublimetur ita, vt vitr. per 2. vel 3. transversos dig. in arena supra materiam sit dimissum, in vitris nempe satis altis cum alembico connectis: hoc aliquoties repetatur, deinde per 8. hebdomadas in sinum equinum sepiatur: hoc enim modo & tempore aurum & sal ammoniacum in ol. vel aq. resoluuntur, huic sp. vini in essentiam transuectus affundatur, in simo equino per mensem circuletur, deinde in B. abstrahatur: ita enim sal ammoniacum erit solutum, vt transcendere possit, aurum vero relinquitur, vt dulce & rubicundum oleum.

DE CALCINATIONE AVRI.

$\mathfrak{z}\text{ss}$ Arg. viii. part. iij, auri part. j, aurum tenuissime incidatur; crucibulo nouo feruente aurum & argent.

gēt. vitum infunde & aliquandiu diligenter cō-
moue: hoc enim modo arg. vitum aurum in se
recipit: itaque in aq. puram injice; deinde exprime;
crucibulo feruefacto impone; & tamdiu agita;
quousque omne argentum vitum per fumum e-
uanuerit, ita enim fit pulcherrimus & subtilis pul-
uis, qui est calx auri.

DE AVRO POTABILI.

Tartarus calcinatus in cella vinaria solvatur;
postea filtretur, & coaguletur; iterum solvatur, &
hoc quousque clarus & pellucidus fiat; quinquies
vel sexies repetatur, hoc facto vin. opt. in aliquot
phial. vitr. infunde. Duas earum sibi inuicem cum
orificiis coniunge; infusam vsque ad medium im-
ple, cum superiore per liquationem diligentissime
occlude; & per menses 3. 4. vel 5. ita in finum equi-
num dimitte, ita enim elementa separantur; & ol.
in sublime eleuatur: hoc per infundibulum sepa-
ra & rectifica, reliquum vero destilla, inuenies sa-
lem in fundo; quem per solutionem & coagulatio-
nem clarifica & asserua. Hoc facto de ol. rectifica-
to aliquid prædicto tart. affunde, digerere permit-
te, & in B. iterum abstrahe: transcendet aq. itaque
plus ol. affunde, iterum digere; abstrahere, & toties
repete, donec tart. vel eius sal dissoluatur: quo viso
ig. fortifica; vt sal tart. aut per se totus vel cum ol.
transcendat: & hoc est menstruum cœleste.

His omnibus ita absolutis aurum in aq. regis
solue, cum sale in aq. soluto deprime, calcem edul-
cora, exicca, eiq; calcis auri part. j. flor. sulph. part. ij
adde, per 12. hor. fornaci reuerberatorio impone;
deinde refrigera, iterum 2. part. sulph. adde, vt ante
reuerbera, hoc 20. vicib. vel pluries repete, quousq;

calx aurī fiat mollis & tumida: huic menstruum prædictum affunde, & digere: hoc enim plane & ita digeritur, vt & corpus velut flocci vel filam. goss. in eo innatare videantur, & est med. celebratissima in maximis morbis vsurpanda. Et hoc menstr. omnia corpora metallica calcinata, vt & margar. & corallos dissoluit. Estque arcanum D. Tobiaë Hessein.

DE ARGENTO

De Argento potabili ad confortandum Cerebrum.

℞ Argenti partem j, aquæ salis nitri part. iij, ad dulcedinem vsque solvatur, & cum spiritu vini abstrahatur: vel cum amalgamate lunæ ita procedatur.

DE OLEO ARGENTI,

Thesauro magno.

Si quis in delirium vel amentiam inciderit, olei argenti ḡ iij cum aqua fœniculi sumat; Idem oleum per nares attrahat, & in sudatorio cerebri eo inungat. Auxilium incredibile persentiet.

DE PRÆPARATIONE ARGENTI,

vt proffit debilitati Cerebri, Splenis
& Hepatis.

℞ Argent. limat. ℥iij, sal. gemm. ℥vj, solvantur, per 24. horas reuerberentur, suum alkali hoc facto extrahatur: de hoc spiritui vini infundatur, per dies aliquot digeratur, & tandem euaporetur: remanebit alkali, quod in vitro solvatur. Huius dosis est ā granis v. ad vj & 12, vsque.

DE DEPRESSIONE AD Argentum.

Oleum sulphuris ex sulphure, sale armoniaco & calce

calce vina factum dissolue, huius guttulas tres vel quatuor in aquam fortem, in qua argentum solutum fuit, dimitte; hoc enim modo argentum coloris fusci deprimetur.

DE MERCVRIO.

De quinta essentia Mercurij & Vitrioli.

Mercurium cum Vitriolo & sale aliquoties sublima, quousq; nullæ amplius fæces compareant, huic ita defæcato acetum destillatum affunde & iterum extrahe: remanebit Mercurius in fundo, & essentia vitrioli in aceto.

DE SEPARATIONE.

Ex ferro vel chalybe extrahatur essentia hoc modo; ferrum in igne ad summum candescat, extingatur in aceto destillato, hocque aliquoties repetatur, cum hac essentia filtrata ferri essentiam extractam vitrioli ad fundum supprime, si ponatur per diem in B. inuenies essentiam vitrioli pulcherrimam in fundo, quæ ad fistulas, cancerum & alia recentia & antiqua vlcera imprimis est utilis.

DE ESSENTIA MERCVRII.

Mercurij ad summum, vti scis, sublimati & salis ammoniaci an. partes æquales sub lapide conterere, & in oleum resolue: Quæcunque enim metalla in hoc oleum projiciuntur, vt margaritæ soluantur, quod oleum vlceribus antiquis illitum, ea ex fundamento curat.

DE OLEO ARGENTI VIVI

Theophrasti.

Ex argento viuo purgato & statino fiat amalgama, quod sale & aceto tam diu purgetur, quousq;

nulla nigredo in eo conspiciatur : hoc facto exie-
catur , in phiala argentea in acetum vini acerri-
mum ponatur, spir.vini à phlegmate suo purgatus
infundatur , attamen prius $\zeta\beta$ camphoræ per 6.
dies in eo soluatur : spiritus vini ad tres transuer-
sos digitos amalgama supereminet , incendatur
postea , vt spiritus absumatur : & quicquid hoc
modo non fuerit solutum , de nouo cum spir.vini
incendatur, quousque totum fuerit solutum: huius
medicinæ detur \mathfrak{g} j cum \mathfrak{zj} theriacæ & cochl. iij a-
quæ fumaris , mane & vesperi : in morbis despe-
ratis maxima miracula præstat.

DE ESSENTIA EX ARGENTO Viuo.

Olei sulphuris per campanam rectificati , vt
scis , & salis nitri an. partes æquales iterum destil-
lentur , & in hoc oleo argentum viuum purgatum
resoluatur : remanebit pulu. coloris sanguinei, so-
lutionem statim effunde & sulphur argenti viui e-
dulcora : hoc etiam per se per alembicum potest
sublimari.

DE MEDICAMENTO CORRO- dente siue caustico.

*℞ Argenti vini quantum vis; auripigmenti, alum.
& olei olinarum an. quart. j, omnia in olla fictili per
quadrantem horæ coquantur, deinde per retortam lento
igne destillentur, habebis ol. causticum, cui nullum
in vniuerso mundo comparandum, & paucis huc-
usque notum : quod in omnis generis vlceribus
incredibilia præstat, idque sine omni detrimento:
si nempe cum cautela vsurpetur.*

DE VIRTVTIBVS PRÆ-
cipitati.

Hic pulvis vlceribus venenatis inſperſus ea cum miraculo mundificat, malignas & feruidas puſtulas pudendorum virilium ſanat, variisq; vnguentis immiſcetur.

DE TURPETHO MINERALI
vel auro vitæ ex manuali
Theophræſti.

Auri per Ammoniacum finiti $\text{℥}\beta$ in aqua regis, quæ non cum ſale ammoniaco, (vtpote qui Mercurium fugitiuum reddit) facte, ſoluatur, hoc facto etiam vitri antimonij hyacinthini coloris & pulchri $\text{℥}\beta$ in aqua regis ſolue, vt & $\text{℥}\text{ij}\beta$ vel $\text{℥}\text{ijj}$ Mercur. in aqua forti optime purgati: has tres ſolutiones confunde, & aquam regis aliquoties, (quo enim ſæpius, eo melius) abſtrahe, recentem affunde, iterum abſtrahe, hocque, vt figatur, repete, poſtremo omnes ſpir. expelle: & quouſque omnem ſaporem & acrimoniam aquæ regis & ſpirituum depoſuerit, cum aqua calida edulcora, hoc facto, ſpiritum vini affunde, hunc iterum abſtrahe & alium affunde, hoc ſexies vel ſæpius repete & ſemper cum aqua edulcora, donec ſaporem & colorem tibi gratum & acceptum acquiſuerit, vel donec candefieri poſſit, & non effumet: habebis aureum præcipitatum, arcanum maximum, quod etiam poteſt calcinari.

Eius uſus ad morbum gallicum, hydropem, epileſiam, maniam, colicam, febrē quartanam, icteritiam, cancrum, fiſtulas, vlcera eſthiomena & multa alia huiusmodi, eſt vtiliſſimum præſeruans. Qui inſcius venena hauſit, aut incantamenta perpeſſus

est, vel peste correptus fuerit, sumat ḡ iij.iiij vel v. iuniores ad summum ḡ iij. infantes vero ḡ j. aut tertiam grani partem. Sanguinem in venis medullamq; ossium, & quicquid intra cutim & carnem & circa neruos inhæserit, mundificat. Et vt quidā mihi reuelauit plus 80. hominum peste correptorum hoc ipso præcipitato ex vitro Antimonij & Mercurio absque additamento auri, liberati sunt.

DE OLEO MERCVRII

cum Ioue.

Hoc cum spiritu vini vsque dum alembicum transcendat, debet destillari, ita enim essentiam acidam acquirit: huius guttula vna datur in morbo gallico; catarrhos capitis auertit, mundificat & repente sanat.

DE OLEO VEL AQVA MERCVRII

per se in triplici retorta rectificati.

Est hoc oleum maxima cura ad amissam loquelam linguæ illitum, & præterea etiam morbum gallicum expellit.

DE OLEO MERCVRII PER SE,

sicut scis, in Balneo digesto, destillato & rectificato.

Hoc oleum ad Apoplexiam, Epilepsiam & alios morbos ex destillationibus prouenientes, est omnium præstantissimum ad guttulas 10. sumptum, laudani oleum & argenti viui candidi ad 10. guttulas bibitum, commendatur etiam ad epilepsiam.

DE OLEO MERCVRII.

Mercuriū ter tere sublim. misceatur ad extremū. an. salis ammoniaci & rursus tere sublim. simul ter & quater & totum illud tere sublim. in oleo resoluitur,

uitur, ex quo spiritus salis Ammoniacy eximendus est, omnia circulando cum spiritu vini, itaque tamdiu destillando, donec oleum feruorem & acrimoniā amittat & sal armoniacum separetur.

Reducitur etiam per se in oleo lentissimo calore Athanoris longoque temporis interuallo.

DE TURPETHO MINERALI

Theophrasti.

1. ℥ Mercurij quantum vis, in aqua forti solue., à Mercurio extrahe, & in aqua per fixam solue.

2. ℥ Colchotaris part. ij, sal. nitri part. j. destillatur, stet in alembico ceco, per tres dies digeratur, & phlegma lento igne abstrahatur.

3. ℥ Precipitati prædict. & aq. fixa an. aquam bis de his abstrahere.

4. Salem nitrum alium affunde, & iterum abstrahere.

5. Ex albuminibus ouorum ad duritiem coctorum lentissimo calore aquam destilla, iterum affunde, & rursus abstrahere.

Ultimo spiritum vini affunde, cum rursus abstrahere, & illud toties repete, donec nulla amplius acrimonia persentiatur; tunc enim perfecte erit præparatum, & medicamentum nobilissimum: pilula enim vnica ex eo formata & sumpta totum corpus mundificat.

Omnia vlcera & vulnera cum vnguento rosaceo, secundum qualitatem morbi mixtum confestim sanat, præsertim ex Lue Venerea. Curat quinetiam pestem, si 2. 3. aut 4. ḡ pro ratione personæ cum ℥j vel ℥ss theriacæ aut mithridatij exhibentur, quod ter est repetendum. Ad Luem Venereā, in quartana ℥ turpethi ḡ ij, theriacæ ℥ss, conseru.

bugloss. ℥ss. *specier. diaser.* ℥ij. Ad colicam misce cum oleo diaphœn. Et philonij an. ad omnia venena, si ignoratur, quale illud sit.

GARGARISMVS POST

vsu Turpethi.

℥ *Flor. altheæ, beton. prunell. sinicul. an.* Mss. *rad. pimpinel. sem. stapl. sagr. an.* ℥j. *coquantur in ℔ ij aq. colentur; adde mell. scillit. rosar. an.* ℥jss. vt ere pro gargarismate; si in os attrahatur.

DE BALSAMO MERCVRII.

℥ Mercurium toties cum calce ouorum opt. præparat. donec omnino sit extinctus, huic mixturæ affunde acetum destillatum alcolisatum, vt 4. digitis supernatet, abstrahe acetum à fæcibus ter, quater vel pluries. Donec Mercurius in rubicundissimum puluerem euadat, quem in vini alcali in pellicano circulabis per octo dies, separato spiritu vini per alembicum in fundo remanebit balsamus Mercurij dulcissim.

DE LAVDANO MERCVRII

Paracelsi.

℥ *Mercurij purgati ℔ j, vitriol. rubr. & sal. nitr. an. ℔ ij, M. & cum aceto acerrimo, agita cum pistillo ligneo, vt bene omnia incorporentur, & si mortificatus fuerit Mercurius, sublima, vt moris est, tertia vice, hunc sublima, misce cum alumine rocha calcin. & sale nitr. aequali pondere, sublima aliquoties; hoc facto hunc Mercurium in arenam pone, ignem fortem per mensem integrum aut diutius conserua, fiet pulcherrimus, rubicundus & subtilis.*

Hunc Merc. subl. imbibere cū spiritu vini ad summum rectificato; stet in infusione per 14. dies vase bene obturato in loco calido, postea cola vinum
subti-

subtiliter à Merc. subl. & igne lēto in Baln. destilla : inuenies in fundo oleum liquidum albißimi coloris & dulcis saporis, coagula lento igne, tere, lapidi porphyrio in loco humido impone & per se solue, iterum in sole coagula, hocque tribus vicibus repere, tunc coagulatum in vitro bene clauso serua, & vt natura docet; vtere.

DE TURPETHO MERCVRII.

℞ Ol. vitriol. part. ij, argent. viui part. j, Misce, in retortam immitte, & oleum extrahe : hoc iterum bis vel ter affunde & ultimo fortiter, vt plane incandescat, hoc enim fit lapis candidus, qui puluerisetur in phiala ter vel quater aqua calida affundatur, & hoc facto exiccetur; habebis turpethum minerale flavum & aurei coloris pulcherrimum : hoc spiritu vini imbibatur, incendatur & exuratur : decies vel vigesies coquatur, quo enim hoc fit sæpius, eo erit melius : hoc turpethum minerale cum conserua rosarum vel alio modo, vtcunque fieri potest, vsurpatum & aliquandiu continuatum, morbum gallicum in vnico octiduo ex fundamēto curat, quando nimirum exterius nihil apparet, sed morbus adhuc latet interius.

Si quis vero hoc turpethum præscribere cupit, ægrum diligenter obseruet, eiusque curam habeat, morbum enim vehementer aggreditur, & ægrum valde debilitat, qui ea propter singulis binis vel tribus horis semel est cibandus, tribus nempe vel quatuor horis bono iusculo, vt eius cor confortetur, & vires conseruentur, hoc enim modo morbum gallicum & omnes alios affectus ex destillationibus prouenientes perfecte curat.

DE TURPETHO ARGENTI VIVI
ad morbum gallicum, & alios anti-
quatos affectus

*℥ Argenti vini lib. j. aq. fortis lib. ij. abstrahatur
quingies vel septies, edulcoretur decies vel duodecies, &
in crucibulo candefiat: Huius ℥ ʒβ, olei sulph. ʒβ in a-
lemb. coaguletur, & tandē sexies vel septies edulcoretur.*

V S V S.

Ex hoc turpetho Merc. cum theriaca vel mi-
thridatio & pulvere corallorum mixto formantur
pilulæ, quarum 4.5.6.7. vel 8. per tres vel quatuor
dies continuos iuxta conditionem personarum
vsurpatæ, per vomitum & secessum euacuant: po-
test etiam in forma pulueris cum iusculo calido
vel spir. vini vsurpari, hoc enim modo operatur ci-
tius: si vero dolor in ore exoritur, gargarismate
corrigi potest.

Cum hoc Turpetho etiam sarsaparilla potest
vsurpari, quemadmodum aqua cocta Guaiaci
ordinari solet.

Hac cura vltra 100. homines à morbo gallico
& aliis huiusmodi affectibus sunt liberati, qui
antea per suffumigia fuerunt in pessimum statum
deducti: imo etiam tinea capitis, malamq; scabiē,
icteritiam, paralyfin & contracturas varias hoc
medicamento feliciter curavi. Cum oleo sulphu-
ris vel oleo vitrioli præparatum acquirit colorem
album: illud cum aqua dulci edulcora; est ma-
xime proficuum ad morbum gallicum, paralyfin,
condylomata, ficus ani, & alios huius generis af-
fectus.

DE CVRA CONDYLOMATVM

feu ficuum ani, Luis Venereæ & Paralyseos.

His morbis affecti sumant *turpeth. gr. iij cum ʒj mithr. opt.* tribus diebus continuis, mane stomacho ieiuno: si quis imbecillioris nature fuerit, sumat eius ʒiij, robusti vero ʒv. postea bibat aquam ligni per dies 14. semperq; ad sudorem se componat. Si cui os intumuerit, gargarisetur decocto prunellæ in vino & aqua præparato & cum melle rosato, vel oleo vitrioli aut oleo sulphuris mixto. Scabiosi vtantur argento viuo vel aqua. Contra bubones inungantur vnguentis cum turpetho præparatis.

Gargarismus.

Ad vlcera vel intumescentiam oris vsurpet aquam edulcoratam de oleo sulphur. vel præcipitatum edulcoratum pro gargarismate.

DE TURPETHO ARGENTI viui.

℞ *Aq. alumin. aq. vitriol. destillatar. an. lib. ℥. al-
bum. ouor. ad duritiem coctorum lib. iij, misceantur;
his destillentur, phiala infusus, lib. iij turp. arg. viui. ad-
de, ad siccitatem vsque destilla, idque toties repete, donec
turp. colorem florum liliorum conuallium acquirat, hoc
vso tantum spiritus vini affunde, sexies abstrahere, & i-
gnē, quousq; color florum calendule appareat, adange.*

V S V S.

Ægro itaque, qui per suffumigia vel inunctiones ad malum statum est deductus huius turpethi præparati cum ʒj El. de succo rosar. vesperi ante cenam exhibe, sequenti mane totidem: pro ratione vero ætatis granum vnum vel alterum addere

licet. Ad sanationem ℞ vnguent. ouor. quart. j. turp. ʒij, M. & ægrum in locis affectis inunge. Iterum ℞ Aloës hepatic. ʒij, croc. ferr. i. thuris an. ʒss, mumie ʒss, mellis terebinth. & vitell. ouor. an. quantum suffic. Misce & pro vnguento vtere.

DE OLEO FIXO DVLCI MERCVR- rij sublimati CrySTALLINI.

℞ Aq. sal. nuri part. ij, sal. ammon. puriss. part. j. destilla, aquam extillatam, Mercurio sublimato, quæ ad crySTALLUM, sine tamen arsenico, sit sublimatus, affunde, aliquoties abstrahæ, idque semper cum aqua recentis donec in fundo omnia maneant fixa: hoc sublimatum fixum incende, alcool vini rectificatum affunde, multoties abstrahæ, donec in oleum vertatur, quod erit fixum & dulce. Semper autem spiritus vini recens est sumendus, & destillatio, de oleo tamdiu continuanda, donec omnem acrimoniam & saporem amiserit. Hoc oleum intus & extra corpus potest vsurpari.

DE OLEO MERCVRII SVB- limati cum antimonio ad passio- nem Colicam.

℞ Mercurij sublimati & antimon. an. inuicem conterantur, & in retorta vitrea destillentur, transibit ol. siue pinguedo, huic aqua recens affundatur, acquirat saporem acidum veluti ol. vitr. vt ad passionem colicam ex calore gustui tuo gratum fiat, præpara, & cochleariaria eius ebibe; vino immixtum reddit ipsum subtile: fæces albas in aqua ad fundum descendentes, vt scis, vsurpa: huius aq. ʒ ij, ebibita Epilepsiam sine mora curant.

DE MERCVRIO PRÆCIPITATO per oleum Vitrioli

Oleo

Olco Vitrioli rectificato adde flores sulphur. per tres hor. in arena ebulliant, vt cum aliquid de sulph. resolutum fuerit, ol. quod à sulph. rubed. extraxit, de eo effunde, & Mercurium purificatum adde, hoc facto ebulliant & Merc. resoluetur, petitque fundum, & dat præcipitatum album, hoc sæpius abstrahere, deinde candelat, spiritus vini affundatur, & idem per destillationem aliquoties abstrahatur.

DE MERCVRIO PER SPIRITUM
salis nitri in oleum resolutum.

Hoc oleum, cuiusque volueris, vnguento mixtum, imperiginem perbelle curat, nisi species elephantiasis fuerit. In paralyfi & vlceribus hoc oleum admodum est proficuum: & quod omnibus aliis vnguentis deest, hoc habet oleum hoc abunde, & quo plus morbus gallicus foraminibus inhæret, eo citius hoc oleo curatur.

DE PANACÆA AN-
vvaldina.

Cinnabaris, æs, quod pulchrum & nobile est, testæ vel conchæ sub carbonibus calcinatæ & crocus orientalis, vt libuerit, misceantur, eiusque mixturæ pro dosi granum vnum vsurpetur.

DE AQUA MERCVRII.

Mercurium crudum in retorta triplici in aq. destilla: quod ita fit: retorta collocetur in fornacem exhalationis, recipiens luto adapteretur, linteis madidis sæpius refrigeretur, cum retorta vndique candelacta fuerit, 3 lb argenti viui cū cochleari ferro injiciatur, & foramen statim obstruatur, hoc facto argentum vivum maximum strepitum edet &

effumabit, tunc aliam vnciam semis argenti viui injice, idque toties repete, donec libra integra iniecta fuerit, hoc enim petacto, pars vna Mercurij viui crudi, pars vero aquæ & aliquid de nigro transferit, hæc inuicē mixta in alēb. Baln. impone, exhibit aq. Merc. pellucida, terra autem nigra cum Mercurio viuo remanebit in fundo, hanc per corium exprime, hoc enim modo Mercurius transit; terra autem nigra quæ inutilis, in corio remanet; & Merc. opt. purgatur: aq. autem decies in Baln. rectifica.

DE TURPETHO MINERALI.

Mercurij purgati ℥β ita calefiat: ne multum de eo exhalet, & pondus ducati vnus fol. auri superponatur; hæc enim Mercurius in se trahit, itaque cum spatula lignea pura misceatur, vt fiat amalgama, hoc in phiala, vsquequo fiat puluis ruber, vti crocus, præcipitetur. Hoc enim optimum erit turpethum.

Qui grana duo vel tria sacchari rosati cum granij vel duobus salis vtitur, ab omnibus morbis venenosis, à peste ipsa, morbo gallico, febr. malignis, elephantiasi, paralyfi & epilepsia liberatur, purgant enim vniuersam naturam & totam massam sanguinis, & qui cum iudicio vsurpat, infallibilem habebit curam.

Merc. pulu. per aquam ouorum, quousque coaguletur, abstracti gr. 8. cum confectione conuenienti sumpta sistunt destillationes: sæpius autem debet vsurpari, & cum aqua recenti abstrahi, vt è venenato realgare purgetur, & præcipitatum indolcoretur.

DE MERCVRIO SVBLI-

mato, vt scis.

Vitrioli lb ij, & sal nitri in aqua forti destilla, & Notandum: argentum in ea dissolue: ℥ argenti vini soluti & libræ illius cuiuslibet salis calcinati lbij adde, aquam de eo abstrahere, & Mercurium vinum omnem sublima, ita enim Mercurius erit sublimatus & prima vice perfectus.

Huius aque, vt dictum, ℥ part. ij, salis puri calcinati part. j ex his destilla aquam regis: huius aque ℥ part. ij. predicti Mercurij sublimati part. j. Antequam autem Mercurius sublimatus immittatur, salis tartari pars dimidia, aquæ lente & successiue injiciatur, deinde aqua extrahatur, & Merc. per tartarum omnino sublimetur: hoc enim modo eleuabitur, mirabiles acquirat colores, & omnem acrimoniam ei adhaerentem deponet, nullamque immunditiam & acrimoniam retinebit.

DE AQUA ACVTA.

Si ignem super omnia vehementer vrentem & omnibus operationibus ignis visibilis in modum inferni resistentem habere desideras, hoc modo procede.

℥ Mercurij sublimati & sal ammon. octo vel nouem vicibus sublimati an. vel essent. Mercur. diligenter intucem contere, lapidi vel lamina ferrea insperge, in cellam vinariam colloca vel aëri expone, resoluetur hoc modo in aquam: Si huius aquæ minimum super cutem inciderit, statim transibit: quod etiam facit in ferro vel cupro. Si autem aurum, stannum vel plumbum immiseris, acquirunt formam perlaru.

Hæc aqua omnes affectus calidos; erysipelas, inflammationes & alios morbos corrodescentes extinguit. Multi vocant illud salem ammoniacum,

id est, sale[m] amarum: in hoc autem valde errant.

DE MERCVRIO FIXO.

℥ Mercurij quantum vis impone in reuerberatorium, vitrum in arenam colloca, oleum destillabit in vitrum & sublimatur: hoc facto vitrum inuerte, & hoc toties repete, donec non amplius ascendat, in colore sanguineum euadat & non amplius effumet: hoc facto ℥ huius Merc. fixi sublimati & boracis ℥j: pone in alembicum, affunde tantum spiritus vini, vt transuersos duos digitos superemineat & hunc quater abstrahere: hoc enim modo Mercurius sublimatus fixus erit, & omnia metalla, quibus iungitur, facile intrabit.

AD PVSTVLAS GALLICAS.

℥ Mercurij part. j. vitriol. part. ij, hæc inuicem comburantur, in cella vin. soluantur & vsurpetur.

DE OLEO CAPITANEI

Pischiij.

Notandum.

℥ Ol. Mercurij ℥ij, ol. vitr. ℥ss, croc. Mart. ℥ss. M.

DE AQUA MERCVRII.

℥ Arg. vini & stanni an. ℥ M. F. amalg. cum sale & aceto opt. lauetur, postea exsicceatur, in mortario cum Merc. subl. ℥ss diligenter misceatur vt fiat pasta, interim aliquoties parum aq. salis ammon. affundatur, immisceatur, & massa lapidi imponatur, ibi enim in aq. resoluetur, hoc facto per alembic. destilletur, facces, vt antea terantur, & hoc tamdiu continuetur, donec omnia in aq. soluantur: hæc enim aq. miracula præstat.

DE CALCIONATO.

Oleum Mercurij, aqua Mercurij & oleum Saturni

turni certissima sunt medicamenta, quæ nullo modo Medicum fallunt.

DE CVRA FISTVLARVM.

℞ *Ol. Merc. ʒβ, ol. Martis & ol. Saturn. an. ʒj.*
His permistis fistulæ circuitus inungatur; mane & vespere per nouem dies & curabitur.

ARCANVM CONTRA MOR-
bum Gallicum.

Sunt oleum Mercurij dulce; & oleum ex ligno Guaiaco.

CORROSIVVM ANHALDINVM.

℞ *Antim. calc. ʒi ij, Mercurij sublimat. ʒij. salis ammon. ʒjβ, tartar. calc. ʒj, destilletur & rectificetur.*

QVINTA ESSENTIA

Mercurij.

℞ Mercurium septies cum vitriol. & sale, postremo autem per se sublimatum; affunde aq. salis ammon. cum calce fixi & soluti, destilla & s. a. proce-
cede, phlegma abstrahere, essentiam rectifica, Mercurium, qui ascendit, iterum ter sublimatum, essentie commisce; circula, destilka & vsque ad perfectionem rectifica.

DVLCEO MERCVRII.

Mercurio ad puritatem sublimato aquam fortem affunde & sublima, quod in fundo remansit; in cella vinaria solue: hoc est dulcedo Mercurij; quæ cum sp. vini potest circulari.

DE OLEO MERCVRII.

Mercurius sublimatus tenuissime conteratur, cū oleo vitrioli correcto sexies vel sæpius imbua-
tur, semper rursus exiccetur & teratur, cū sextuplo ol. vitr. in vase luto opt. occluso secundum gradus ig. destilletur: hoc facto tertia pars Mercurij subli-

mati cum oleo transcendit, reliqua vero pars manet in sublimatorio pulcherrima & instar margaritæ orientalis splendens, pulchriorem enim Mercurium sublimatum nūquam vidisti: hoc modo ad libitū semper procede, habebis oleum Mercurij super omnes aquas, hoc cum anima solis fermenta, coagula, solue & fige, ea, si Deus voluerit, tinget.

DE TURPETHO MERCVRII.

℥ Oleum sulphuris per campanam vel vitreum alembicum destillatum, ac cum colchotare ter vel quater rectificatum ac Mercurium crudum optime purgatum, & oleum aliquoties ab iis abstrahere; dabit hoc modo præstantissimum turpethum, quod in peste, pleurisi & aliis morbis periculosis cum summo fructu potest usurpari, estque secretum D. Tobiaë *Hessen*.

DE AQUILA COELESTI.

℥ Mercur. sublim. ℥viij, argent. vin. misce bene in mortario, donec Merc. vinus non appareat amplius, deinde subl. durum, album & dulcem sine omni corrosiuo. Quod si aliqua pars adhuc restet non satis edulcorata; vel cum noua aq. vel cum eadem, quæ vna ascendit, misce & tertio semper subl. medicamentum est purgās vniuersaliter & electiue; summum secretum in medic. Dosis à 20. ad 30. gr. siue ℥ss cum consertua ros. viol. aut pomo cocto.

DE CUPRO.

De acetositate esurina ex cupro absque corrosiuo.

Scoriæ cupri calcinatæ affunde acrum ter destillatum, & cineribus calidis impone, hoc enim modo

modo viriditas eius extrahitur, ita quousq; fiat aliquantulum spissum, dimitte, acetum lente effunde, aliudque affunde, donec nullus sapor vel color alicuius vitr. perlentiat, & omnia mixta in alēb. loco frigido expone; dabit de se pulcherrimum vitr. coloris viridis & cærulei, quod in retorta eodem modo destilla, quo vitr. alias destillare soles, primo nempe phlegma, deinde spiritus & tertio oleum abstrahendo, hoc à spiritu separa, habebis oleum valde præstans.

Hoc ad debilitatem stomachi est commodissimum, & si multum phlegmatis adhuc habuerit, vomitum excitat: omnem immunditiam expellit, & ita etiam in calculo renum. Ita quoque ex scoria ferri quæ à fabris abjicitur vitr. coloris cærulei & rubicundi præparare potes.

De Croco Veneris.

Lamina cupri cum vitriolo calcinato s.a. stratifica, & ut oleum vitrioli destilla: deinde laminas ablue, contere, contunde & reuerbera. Erit crocus nobilis.

DE MARTE.

De Essentia Martis.

Limaturæ Martis acetum destillatum affunde, & per aliquot dies ita dimitte: extrahet dulcedinem, quæ partim erit pulchra & rubicunda, partim pallida, pro ratione chalybis. Tunc acetum abstrahere, aliud affunde, idque tamdiu repete, donec nihil amplius extrahitur, quod duobus vel tribus mensibus fieri solet: hoc tempore elapso omnes effusiones commisce & per B. destilla: remanentia spiritum vini affunde, & continue digere: ita

enim tincturam extrahit; tunc spiritum vini abstrahere, & alium affunde & s.a. ita procede: habebis tincturam verissimam Martis.

Hæc tinctura vel essentia ad obstructions per tinacissimas hepatis, lienis, venarum mesaraicarum & matricis, icteritiam etiam & hydropem incipientem est efficacissima pondere vnius drachmæ cum conuenienti liquore in potu sumpta.

De Croco Martis.

Ferrum illud contunde, per cribrum mitte, sub sartag. vel lebetes salis, quod clarum est, cum aqua feruente abluere, habebis crocum Martis: in aqua hunc residere permittre, aquam effunde, aliam affunde, idque aliquoties repete; hoc facto idem per duas horas reuerberetur & erit perfectus; quod remansit, est nigrum & merum ferrum; cui si aquam salis affuderis, & 6. vel 8. hebdomadas post fornacem vel alium locum calidum collocaueris, iterum potest abluere, & sicut cum primo procedi.

DE CVRA HYDROPI.

Hydrops reuera curatur per ferrum in ol. redactum & suo ordine interius vsurpatum: vel vt sub ahenis salis relinquitur in cibo & potu sumptum; purgato interim corpore aliquoties cum Elleboro nigro extracto: non vero solum radicitus expellit hydropem, sed etiam alios morbos. Vsurpatur etiam bolus armenus ad sistendas destillationes & sanandas puncturas.

De Croco Martis.

Stricturæ ferri phialæ vitreæ indite acetum destillatum acerrimum affunde, locoque ap. co exponere,

pone, vt per se exiccentur: hoc octies per integrū mensem repece, deinde per biduum reuerbera, deinde tabulæ humidæ ad crassitudinem vnus digiti insperge, inde enim grossitiem trium digitorum acquirit, fitque subtile, veluti lana, & in colore purpureum.

Huius sex vel septem ḡ sumpta omnem hēmorragiam & etiam dysenteriam compescunt.

De Oleo Martis.

Sal armoniac. de croco Martis septies, octies vel pluries debet sublimari; hoc enim si fit, transibit in oleum; huic alcool vini superinfunde, in cineribus per 24. horas, vel diutius digere, & alcool sæpius abstrahere, & soluetur in ol. Id vero quod in fundo remanet, vsurpatur in chirurgia.

ALIVD OLEV M.

Sal ammon. quinquies vel sexies de croco Martis debet sublimari, deinde in aceto destillato solui: quod non solutum fuerit, vt antea subl. donec omnia in acetum soluantur, tandem per alembicum destillari: exhibit oleum Martis.

ALIVD OLEV M MARTIS AD Vlcera vetusta.

Ferri calx puluerifetur, & vti scis, præparetur: ex hoc cum vitellis ouorum massa formetur, iterum exiccet, in mortario contundatur, quarto malaxetur, contundatur & in cella vinaria super vitrum soluatur. Hoc oleum vitellorum per se suum habet vsum.

De purgatione Croci Martis & fixatione.

℥ Croci Martis ḡv. aq. Regis ḡxx. diligenter mi-

ſceantur, aq. tamen regis primo non vna vice, ſed lente affundendo, & ad ignem ferueſcendo: hoc peracto, iterum affundatur, & alia recens affundatur, donec nihil amplius diſſolui videris, tunc vero filtretur, candefiat, & aliquoties edulcoretur, poſtea uſque dum ſpongioſum fiat, & colorem purpureum acquirat, reuerberetur.

Crocus Martis interius ſumptus conducit ad ylcera vetuſta & hydropem. Cum oleo ſulph. calcin. efferueſactus, aliquoties edulcoratus, & quouſque fiat ſpongioſus & purpureus, reuerberatus, acquirit ſuam perfectionem.

De Oleo Martis.

℞ Antimon. lib. ij, fac ut fluat, adde laminar. chalybis candefaſtarum lib. j, cum ſolutæ fuerint, cum ſpatula ferrea diligēter miſce, lapidi infunde, contunde, contere & calcina, donec non amplius fumet, & puluis fixus & fuſcus fiat: hæc calcinatio conducit ad omnia metalla.

Hanc calcinationem vitro injice, cum aq. regis ſolue, & ſicuti ſcis, filtra, tunc aquam regis lente abſtrahe, ignem aliquantulum fortifica. Cum guttullæ rubræ incipiunt extillare, alium recipientem appone, & ignem adhuc magis vrge, ſequetur oleum coloris ſanguinei, quod verum & genuinum oleum Martis eſt.

Uſus.

Conducit ad diarrhœam, lienteriam, dyſenteriam, fluxum hepaticum, ad ventriculi corroboracionem, & ad omnes hæmorrhagias internas & externas eſt medicamentum præſtantiffimum, ſi cum conſerua roſarum aut rad. ſymphyti miſceatur.

DE STRICTURA FERRI.

℥ Stricturæ ferri, pulcherrimorum nempe fragmentorum prius lotorum Man. j. quartam j mensur. s. vini per noctem affunde & vtere.

V S V S.

Inferuit ad oppilationes hepatis, lienis, venularum matricis, menstruorum, paralyfin & impotentiam membrorum; dolores ischiadicos, icteritiam, & hydropem, eius nempe principium, cum hepar nondum plane est corruptum.

De tinctura Martis pulcherrima & instar rubini.

℥ Croci Mart. nobilissimi, subtilissimi & opt. præparati part. j. huic adde sal ammon. subl. part. dimid. hæc invicem conterere, & cum ad colorem sanguineum subl. fuerit, hanc eius rubedinem cum spir. vini extrahe. Hæc tinctura præ cæteris medicamentis omnibus hydropem & dysenteriam curat.

De præparatione Martis in virtute styptica.

℥ limat. Mart. lib. j, salis lib. s; aq. fontan. q. s. per integrum mensem ita infundantur, deinde, ut didicisti, reuerberentur.

Huius croci ℥ ʒj; boli adusti ʒiij, terre sigillat. ʒss Misc. & in pulverem redige. Inferuit hic pulvis ad omnia vulnera & vlcera; quæ siccationem aut incarnationem requirunt. Sumitur etiam eius ʒj in potu.

DE SECRETO AD FLV-
xum ventris.

Si quis insanabilem fluxum ventris habuerit, sumat Croci Martis cum aqua regis præparati; ʒiij;

conferu. ros. ℥j; succ. viol. ℥ss : hæc diligenter mixta per 24. horas ad minimum ita stent, & deinde ieiuno stomacho vsurpentur; & si hac prima vice nihil effecerit, biduum post rursus ita vsurpa, iuuabit sine omni dubio.

DE VITRIOLO MARTIS.

Chalybem cum sulphure calcina; eo nempe modo, vt sulphur chalybi ad summum candefacto super aqua admoueas, hoc enim facto chalybs statim liquescit, & in aquam destillat: hunc itaque ex aqua exemptum exicca, tenuissime contere, oleum sulphuris acidum rectificatum affunde, aliquandiu digere & postremo in aquam destillatam infunde: consider hoc p̄fecto vitriolum non contemnendum, à D. Tobia Hessio inuentum.

DE MAGNETE.

De descensu vel exitu Matricis.

℥ Lapid. magnet. opt. ℔ j. calc. vine ℔ ij. cum aceto optime conterantur & misceantur, deinde spiritus vini affundatur, vt fiat rubicundus: hoc ordine tãdiu procedatur, donec non amplius tingatur, quo viso spiritus vini exhalet, & remanebit liquor, qui exsiccet: ex materia relicta & axungia vrsi emplastrum formetur, quod dorso mulieris & lumbis applicetur: vterus enim hoc facto, statim retrahetur: oportet autem per aliquot dies continuari, vt vterus eo melius firmetur.

DE PRÆPARATIONE

Magnetis.

℥ Succ. Aristol. rotund. & sabina an. ℥iiij. serpentar.

℥ij.

℥ij, spiritus vini libr. j. hac prius per 24. horas circulentur & deinde destillantur.

℥ Huius aquæ lib. j, Magnetis elect. in pulverem reducti ℥ij, circulentur simul, & à facibus aqua destilletur : idque ter reiteretur, atque hoc pacto Magnetis præparationem assequeris.

DE IOVE.

De Oleo Stanni.

Hoc oleum morbum gallicum, paralyfin, vulnera, vlcera antiquata, fistulas, cancerum & omnes affectus venenatos, vt & maculas & impetigines citissime curat. Eius guttæ tres cum vino sumptæ purgant ventrem : pannum etiam oculorum abstergit.

DE OLEO SALIS AM-
moniaci.

Huius olei aliquot guttæ vino albo immixtæ & cum linteis oculorum vlcerib. ex lachrymis involuntariis rubediniq. applicatæ, ea perbelle curant & compescunt. In aqua vitæ vsurpatum emendat puncturas laterum, cor, hepar & pulmones refrigerat, anginamque & ranulam sub lingua sanat: urinam obstructam promouet, vesicam mundificat & carnem immundam & superfluam in vulneribus absumit.

OE OLEO SALIS AM-
moniaci.

℥ Sal. ammon. part. j, aq. salis tartari. part. ij, stent aliquot dies in solutione, vel cineribus calidis bene cooperta, ne spiritus salis exhalet, quia admodum est subtilis, imponantur; deinde per retortam destillantur, rectificentur, collo tamen retortæ fragmentum chartæ griseæ intrudatur, vt spiritus per eum transeat,

ita enim aqua sal. tartari subtus remanebit: Cūq̃ nihil amplius destillat, tunc chartam exime, ignemque urge, sequetur enim oleum non modice acre & corrodens, quod separatim reserua.

DE SATVRNO.

De Balsamo Saturni.

Minium cum aceto soluatur, dulcedo destilletur, acetum effundatur & aliud affundatur, donec nihil amplius solui potest; solutiones omnes confusę filtrentur & ad liquorem coagulentur: hoc peracto in loco frigido in crySTALLUM concrecant, cum nihil amplius in crySTALLUM verti videris, iterum euaporent & vt antea procedatur: crySTALLUS autem hoc modo clarificetur: soluatur nempe iterum cum aceto destillato; & in omnibus, vt antea, procedatur. CrySTALLUS pulchrior primo concrescit, candidus ad modum salis nitri: cum residuo fac, vt prius, donec crySTALLORUM alborum satis habeas, hi primo exiccantur, deinde in spiritu vini soluantur, iterum filtrentur & in liquorem coagulentur.

Hic balsamus ad gangrænā est probatissimus, vt & ad omnia vulnera & vlcera insanabilia, ad rubedinem vero & alios affectus oculorum non habet simile.

Quomodo oleum & sal Saturni indulcorentur & ad summam perfectionem deducantur.

CrySTALLIS Saturni aqua pluuiālis destillata affundatur, & donec spuma alba supernatet, ebulliant, hanc spumam seponē in vasculū propriū, ebul-

ebullire sic finito, donec nulla amplius materia alba appareat, maneatque fæces purpureæ in fundo: hanc aqua fortî purificata solue, eam rursus per B. separa, hocque ter repete, semper nouam aquam fortem superfundendo; remanentiæ siccæ aquam pluuialem destillatam affunde, per B. abstrahæ, hoc sexies noua aq. destillata repete, donec omnis acrimonia sit ablata: & habebis sal Saturni pellucidum & verum dulce.

VVLNERVM ET VLCERVVM

Incarnatiuum.

℞ Cerussa vel minij q.v. extrahæ oleum, sicut scis; est incarnatiuum optimum promouens carnes sanas atque recentes. Hoc oleû Saturni valet etiam ad omnem scabiem & lentiginem, verrucas, inflammationes & omnem combustionem.

DE SVLPHVRE.

Oleum & fixatio sulphuris.

Sulphuris lib. j. in lixiu.o ex cinere salicis & fagi subtilissimo coquatur, huius excocti sulphur. & vitriol. ana lib. j. cum aceto teratur, & quater cum recenti aq. vitrioli sublimetur: hoc enim facto sulphur subtilius & purius coloris flauî & aliquantulum ruffi superius adheret, quod exime, tantumque olei terebinthinæ, vt quatuor dig. emineat affunde, & vas apertum in locum modice calidum colloca; ita enim sulphur rubrum soluitur, quod in cinere destilla, vsque dum sulphur rubrum rubini instar transeat: hoc in digestionem coaguletur, vt fiat fixum, pulchrum ac rubicundum.

DE OLEO TEREBINTHINÆ.

Terebinthinæ lib. iij cum camphoræ tenuis-

sine tritæ ꝑvjß, commisce, mensuram j vini affunde, igne lentissimo destilla, & oleum per Balneum separa.

Oleum Sulphuris admodum fragrans & odoriferum.

Hoc Oleum potum omnis generis affectus, etiam grauissimos euellit.

℞ Sp. sulphur. per campanam destill. recipienti impone aliquid moschi cum aqua rosarum mixti.

VSVS ET VTILITAS.

Præpara Iulepum s.a. illumq; cum oleo sulphuris misce, promouet sudorem & vrinam, superfluas humiditates stomachi expellit, eradicat febres, que cum frigore incipiunt, ejicit calculum renum, sanat omnis generis affectus externos. Qui hoc oleo abluuntur, breui temporis spatio, & quasi in momento liberantur: habet enim efficaciam recalcificandi & exiccandi.

DE OLEO SVLPHVRI.

℞ Sulph. calc. vin. an. partes æquales, inuicē mixtā subtilissime terantur, alembico injiciantur, tantumque aceti fortis, vt duos transversos digitos supernatet, affundatur, digerantur & s.a. extrahantur, extractio effundatur, cum farina laterum imbuatur, & per arenam in recipientem destilletur, sequetur ol. sulphur. rubri & pulcherrimi coloris, quod omnis generis affectus sanat.

Nota.

Hoc oleum sulphuris cum oleo lini destillat. curat paralysem omnium membrorum, & contractas venas & neruos.

ALIVD OLEVVM SVLPH.

℞ Sulph. ꝑijij, calc. vine ꝑij. ceruss. ꝑj. Mis. & per
alemb.

alembicum dest. illa, exhibit oleum rubrum.

FLORES SVLPH. ALBI.

Samuel Schlegel hos pro secreto habet, quod Comiti ab Hohenloe 200. florenis vendidit.

℥ Fl. sulph. comm. præpar. ℥iij, sal. ammon. ℥ij, calc. vineæ ℥vj. Misc. s. pulvis, hunc in retortam fictilem fortem, quæ igni resistit, e possit, injice: sitque hæc retorta admodum vitrorum exusta & non porosa, ne spiritus expirent, qualia VValdenburgensia vasa esse solent: inuoluatur insuper optimo luto: hanc ita paratam cum pulvere injecto in fornacem destillatorium colloca, recipientem capacem luto etiam occlusum adapta, primo igne lento destillationem incipe, postea vero eo modo ignem adauge, qualiter in destillatione aquæ fortis fieri solet: ita enim extillabit liquor, siue oleum rubrum, huius cochleari vnico affunde vinum acerbum siue acidum, vt quando commisces, vinum fiat album & quasi lacteū: hoc lac vitro sacchari infunde; deinde cum hoc oleo & vino iterum tantum lactis præpara, priori affunde, & hoc toties repete, donec de oleo nihil amplius supersit: hoc acto omne lac in vnū vel plura vitra saccharo destinata infusum vel distributum coopertum in eum locum expone, qui neque in frigore, nec in calore excedat: per dies quinque vel tandiu ibidem relinque, donec alba materia cretæ similis in fundo resideat; & vinum innatans clarificatum fuerit; vinum hoc lente effunde, vel cū spongia exime, ne materia subsidēs moueatur, ei aquam recentem affunde, eamque diligenter cum materia commisce, fiet enim hoc modo iterū instar lactis; igitur quoque materia confederit, dimitte, aquam per spon-

giam abstrahe, aliam aquam recentem materie affunde, & tertio residere permitte; ita enim per aquas affusas omnis acrimonia & fœtor extrahitur, quo factò, in loco à frigore & calore temperato exiccetur: habebis flores sulph. albos.

VSVS ET UTILITAS.

Horum ʒj, diluatur cum cochleari vini; aquæ cinnamomi destillatæ aut alterius appropriatæ, & exhibeatur mane ieiuno stomacho: præseruat corpus ab omni putredine. In asthmate & phthisi cum aquis pectoralibus potest permisceri.

CRYSTALLI SVLPH. RVBRI.

℞ Flor. sulph. ℥j. spir. cerebint. ℥j. β. in vase vitreo igne lento inuicem ebulliant, & ne empyreuma concipiant, diligenter misceantur. Cum iam sunt probe mixta & ab igne remota, facies spiritus vini adjiciantur, & tamdiu destillentur, donec spiritus vini rubedinem ex sulphure extraxerit, hunc spiritum vini in B. usque ad tertiam partem circiter abstrahe, & reliquum in cellam vinariam pone: inuenies in diebus quatuordecim crystallos perpulchros rubicundos (eorum tamen non adeo multum,) & ad affectus pectoris utilissimos.

DE OLEO SVLPHVRIS.

℞ Sal. tartari vel tart. calcinat. part. j. sulph. pulchri & flauī part. ij. vtrumq; per se subtilissime teratur; sulphur in crucibulo vitreato, non nimis feruide sed lente, ne incendatur, dissolue, quo factò tartarum super ignem tamdiu immisce; donec spissum & lentum fiat instar picis: ita enim erit præparatus: tunc in orbem prius madefactum effunde, ubi refrigeratum fuerit, sub lapide porphyrio in puluerem contere, vitro imposito spiritus vini tantum, ut tres digitos transuersos super-

superemineat, affunde; acquirat hoc facto quasi in momento colorē flauum instar croci: cum resederit, crassescit veluti rubinus, quo viso in retortam vitream injice, vt minus, quam ad medium repleatur, capellæ cineribus vel calcē impletæ imponatur, recipiens capax luto obuolutus adaptetur, destillatio primo igne lento vrgeatur, cum calorem nimium esse perpexeris, aliquid de carbonibus extrahatur, & quando incepērit turbida rubedo extillari, non vltro vrgeatur, fornax refrigeretur, & recipiens amoueat.

Hoc Oleum exterius illitum omnia vlcera cor-
rodentia, seu exedentia, vt fistulas, herpes, scabiē,
vermem, condylomatē & alia huiusmodi vbicun-
que in corpore fuerint, tutissime sanat: tinea vero
cum penna vel spongiola quotidie bis applica-
tum, & cum emplastro ex cera vel lamina plum-
bea contactum eam radicitus euellit. Eius guttē 2.
vel 3. in vino vel aliquo liquore epotē, omnia ve-
nena, lumbricos & alias bestiolas ē corpore expel-
lunt, hoc ipso modo vsurpatæ: etiam febres exter-
minant, ante nempe paroxysmum vsurpatæ; icte-
ritiam insuper emendat & pulmonibus præstan-
tissimum est auxilium.

ESSENTIA SVLP. QVA THEO-

phrastus vsus esse dicitur in externis incurabi-
libus corrodentibus vlceribus & fi-
stulis, vel morbi gallici cicatrici-
bus: & dicitur esse secretum

Theophrasti.

*℞ Sal. tart. part. j. sul. pulchr. & flauī par. ij. subtilissime in testa dissoluantur, fusi sal tart. adijcia-
tur, cum spatula lignea optime agnuntur, acquirat*

colorem sanguineum; hoc factò lento igne per horam dimidiam, quousque fiat crassum & fuscum, instar hepatis, & bullas emittat, misceantur, & ne quid adurat, continuo agitentur. Cum enim ita fuerit densum & fuscum, erit perfecte paratum: tunc itaque ex testa in orbem ligneum madefactum effundatur, ne adhæreat, & cum cœruleum colorem contraxerit, subtilissime tritum in alëbicum vel poculum vitreum projice, spiritû vini optime rectificatum affunde, vt pulverem superemineat, ita enim confestim colorem flauum, croceum & sanguineum acquirit: Spiritus autem vini colores & virtutes sulphuris sine mora extrahit, absque ullo alio auxilio & igne. Quando hoc factum, vitrum optime obturatum hypocauſto impone: Et cum ibidem subsederit, extractio vero pellucida, rubra & rubino similis facta fuerit, tunc per inclinationem vasis in aliud speciale vitrû effunde, bene obtura & tanquam thesaurum incomparabilem referua, quia est medicina excellentissima, trium primorum elementorum in sulphure extractorum calor, cura, per quam honorem & gratiam adipisci poteris: Et est balsamus pulmonum.

Virtutes.

Virtutes huius essentiaë seu balsami sunt: primo, hæc extractio sulphur. est veluti ignis in microcosmo, quemadmodû ignis exterius in maiori mûdo. Sicuti enim tineæ & vermes in vestimentis latitantes nihil eque timent & fugiunt, quam ignem: Et sicuti affectus erodentes in homine vt microcosmo cœu vermes in cute & carne; ita etiâ nihil est, quod tantopere fugiunt, quam ignis spiritalis occultus, qui est essentia sulph. Quæ si omnes fistulas, vlcera exedentia, impetigines, morbum.

hum gallicum, pustulas, vulnere vlceraque sordida cum penna illita, sanat, si videlicet cum hac ipsa essentia humectantur & abluuntur, & postea cum emplastro vulgari conteguntur: abigit enim & interimit malâ illorum & erodentē qualitatem, ne ulterius serpant, siue sint fistulæ, siue corrodens cancer, in quocumq; loco corporis, eaq; cum quouis vnguento vel emplastro deindē facile curari possunt. Optimum autem & accommodatissimū ad huiusmodi vlcera est emplastrum Theophrasti ad puncturas. Corrigit etiā hæc ipsa essentia morphæam, & guttam rosaceam curât, sanatque vlcera quæuis cum admiratione, & in breuissimo temporis spatio super omnia alia medicamenta. Ad interna Apostemata sumuntur eius gutt. j. 2. vel 3. cum spiritu vini. Est balsamus pulmonum Theophrasti, de quo ipse *in lib. de vita longa circa finem*, inquit: *in omnibus rebus tanta virtus non inuenitur, quam in sulphure ad pulmonem, sicut eius extractæ essentia virtus est*: valet etiam in febr. tertiana & quartana, & in icteritia. Dosis gr. 4. in vino ante paroxysmum.

ALIUS MODVS ESSENTIÆ QUINTÆ
sulphuris ad medicinam, est Balsamus Sulphuris.

Sulphur ter per vitriol. sublimetur, tunc vitro injiciatur & spiritus terebinthinæ non tamen nimium, vt possit soluere affundatur, itaq; per decem noctes seponatur, vt sulphur lente possit dissolui: conuerteretur ita in liquorem sanguineum: vel oleum terebinthinæ separa, & remanebit oleum rubicundum, quod cum alcool spiritus vini circuletur: ita enim balsamum ex sulphure extrahet. Et

quando loco moderate calido exposueris, omnes colores ex sulphure emigrabunt in spir. vini, & ab oleo terebinthinæ separantur: Spiritum vini sanguineum effunde & spir. vini per Bal. forte per destillationem abstrahē: hoc enim modo subsequetur quinta Essentia coloris sanguinei, effectu præstantissima & omnis saporis expers.

VSVS ET UTILITAS.

Huius Essentiæ guttulæ 3. vel 4. cum aqua hyssopi epotæ, phthisicis sunt mirum in modum proficuæ.

SULPHVR ALBUM ET FIXVM:

Medicamentum expertissimum & saluber-
rimum contra Pestem & alios
morbos infinitos.

Sulphur flauum & electum in puluerem redactum in alembicum luto obductum projice, tantum olei vitrioli optimi, vt 4. vel 5. digitos super-natet, affunde, diligenter misce, capellæ arenæ ad sufficientem profunditatem impone, capitellum accomoda, & lente primo cum destillatione, vique dum oleum transcendat, procede, deinde ignē in tantum adauge, vt vitrum incandescat, tunc enim sulphur sublimabitur, hoc permitte refrigerari, alembicum confringe, sulphur ex illo in aliud vitrum recens projice; oleum & aquam extillatam cum modico olei vitrioli recentis rursus affunde, vt antea destilla, & hoc toties repete, donec sulphur non amplius in altum sublimatur, sed in fundo album & fixum remanet, quod citò fit, tunc enim sufficienter erit paratum & purgatum.

℞ Huius sulph. ℥ij, conseru. ros. ℥iij. ol. vitriol. ℥j.
Hec optime misceantur, & habebis egregium me-
dicamen-

dicamentum, cuius instar nucis auellanæ manē
quotidie sumptum hominem à peste toto die præ-
seruat: dolores etiam lateris punctorios cōpescit,
putredines internas præcauet: Et omnes immun-
dities in humano corpore etiam cum miraculo
abstergit.

OLEVM SVLPH. VITRIOLATVM.

℞ Sulp.viui q.v.admisce ei tantundem vitrioli
lento igne liquefacti, vt vna inde fiat massa, hæc
per descensum depellatur, & descendet oleum ru-
bicundum in receptaculum.

OLEVM SVLPH. AD IMPETIGINES

& maligna Vlcera.

℞ Sulp.citrin. ℥vj. sal.ammon.calc.vina ana ℔ij.
*optime cribrentur, atembico luto occluso immittantur &
igne aperto destillentur, egredietur oleum pelluci-
dum, quod est probatum.*

FLORES SVLPHVVIS.

Sulphur primo sublimetur sicut scis; Deinde

℞ Flor. ℥x. myrrh. ℥j. aloes hepatic. ℥ij. croci ℥ss. pulue-
risata misceantur, & vt antea ter sublimentur.

VSVS ET VTILITAS.

Hi flores secundum qualitatem morborum &
ægotantium vsurpantur, ad ℥ss. ℥ij. vel ℥j. cir-
citer in vino, aquis destillatis, pomo asso vel ouis
ad promouendum sudorem. Ab omnibus febribus
præseruant, vt & à morbo caduco, asthmati & o-
mnibus affectibus pulmonum & pestilentix ipsi
succurrunt, tussim recentem & antiquam mitigat,
sudorem in Lue Venerea propellant, impetiginē-
que abstergunt. Omnes præterea immundos hu-
mores & destillationes in toto corpore exhauriūt,
& præ cæteris omnibus Luem Veneream curāt, si

vero flores à sale nitri, sale gemmæ & alumine plumoso aliquoties eleuantur, tunc ita subtiles reduntur, vt impetigines & vitiliginex ex fundamento possint eradicare, quod maximum est secretum. Effumatio ab hoc sublimato sulphure præseruat ab omni putredine membrorum interiorum.

ALIUD OLEVM SVLPHVRI.

℞ Flor. sulph. & vitr. calc. an. spir. vini affunde ter vel quater lente per distillationem abstrahæ, hoc facto ol. baccarum Junip. affunde. Et fiet oleum rubeum.

OLEVM SVLPHVRI ACIDVM per Campanam.

Sulphur Polonicum vel aliud pulchrum in fragmenta mediocria confringe de hoc vna vice aliquid, (quo vero minus, eo melius) in vas fictile angustū quod prius sit candefactum impone, hoc enim modo sulph. incenditur, & nunquam, quando diu aliquid in vase remanet, extinguitur, quod tamen haud fieret, si vas prius non esset candefactum: hoc ita in med. phial. vitr. amplæ, angustæ tabellæ lig. quæ per obliquū sit accommodata, imponitur, ne fundū phialæ attingat, nec oleū lateribus campanæ effluens ei adhæreat. Huic altum & campanæ in modum efformatum vitrum superponitur, cooperculū & receptaculū accommodantur, & omnia luto optime occluduntur: vbi receptaculū debet esse amplum, vt spiritus satis habeant spatij, & possint adhærere.

Cum his omnibus ita constitutis Sulphur pene est exustum, cum forcipe paruo semper de reliquis fragmentis plus impone, & tam diu ita perge, donec olei satis habueris, habebis oleū flauum pulcherrimum, & ad varios affectus vtilissimum
quod

quod rectius ſpiritus, quam oleum poſſet nominari, quia de meris ſpiritibus aſcendit.

Primò autem opus incēdij, vt antea dictum, diligenter eſt notandum; ſiquidem pene maximum artificium in eo eſt ſitum, vt nimirū ſulphur continuo ardeat, alias enim non recte procedit, quia ſemper extinguitur.

Secundò, antequam vitra ſuper ſulphur incenſum ponas, ad excipiendum ſpiritum, ea prius ſunt aqua optime eluenda, vt plurimum madefiant: ita n. ſpiritus lateribus humidis adhærent, & in momento in oleum vel ſulphur reſoluuntur, ac in laterib. deſluunt: quod ſane non minimū eſt artificium, per quod tanto magis olei acquiritur, quam alias: ſiquidem non tantū de ſpiritibus abit, quam ſi vitra eſſent ſicca, & à ſpiritibus tandem humectantur: ad quod multum temporis requiritur: Et non opus eſt, vt in cellam vinariam ponantur, vt ibi in oleum fluāt, quemadmodum alias eſt opus.

Putant aliqui, ex Sulphure Polonico hoc oleum non poſſe præparari: ſiquidem non poſſit incenſum conſeruari; quod tamen falſum eſt. Si enim prædicto modo proceſſeris, omnia feliciffime perficientur, & nulla differentia Sulphuriſ eſt aduertenda.

Sulphur Iſlandicum, quod anguſtas habet canūlas, eſtq; craſſius & pollicis inſtar latum, colore ſanguineum oleum de ſe dat, ſi dicto modo præparatur, quod centuplo eſt in virtutibus ſuis pretioſius, quam vulgare, quod in colore flauum: quemadmodum Theophraſtus in ſuis ſcriptis teſtatur, & hoc ſit tibi communicatum pro ſecreto.

Prope Salisburgum in Bauaria præparatur Sul-

phur cum longis & angustis cannulis pollice paulo crassius, & de quo etiam oleum sanguinei coloris per campanam potest destillari.

Lintea in hoc oleo intincta & vermi in manibus applicata, cum quam primum enecant.

Huius olei granum vnicum sumptum dolores colicos mitigat, ut & dolores punctorios calide applicatum & eius grana duo in vino sumpta.

Contra contabescentiam ꝯ Axung. carnis human. ol. Iuniperin. & ol. Sulph. omnia misceantur, & in unguenti formam redigantur, hoc fistulas corroden-tes & depascentes, ac vlcera interna oris sanat omnemque putredinem superfluam eorundem absumit, recentem a. & sanam carnem non attingit, gossypio nempe exceptum & locis affectis illitum.

Hoc insuper ita vsurpatum & dentibus affricatum, ac cum forcipe chirurgorum rasum dentes facit albos, post quod tamen totum os vino erit eluendum.

Ad extirpandas verrucas, ex prius euellantur, & foueæ hoc oleo impleantur, radicitus hoc modo extirpantur.

CVRA FEBRIS TERTIANÆ & Quart.

ꝯ Fl. Sulph. ḡvj. in vino vel aqua aliqua sudorifera mane ante paroxysmum ebibe, idque bis ita reitera & curabis febrem.

ADDITIO IN MAGNIS Apostematibus.

ꝯ Fl. Sulph. ʒij. ol. nucistæ ʒj, aq. veronic. rectificata. ad pondus omnium. Misc. F. potus.

LIQVOR SVLPVVRIS.

Huius processus & operatio est magnū mysterium,

rium, quod ego ex singulari Dei gratia & beneficio ex scriptis Theophrasti dare vere & recte didici.

℞ Fl. Sulph. ℥ss, subtilissime triti injiciantur a-
lembico luto obducto, infundatur optimus spiritus vini,
in cineribus per octiduum digerantur, spiritus vini duos
digitos transversos superemineat, qui alembico contexto
lenta destillatione usque ad siccitatem abstrahatur, re-
missa tamen aliquantula humiditate hoc absoluto refri-
geretur, quater cohobetur, ultimo ad siccitatem abstra-
hatur, deinde ol. luniperin. ℥jss affundatur: Et quia
hoc statim imbibitur, itaque plus olei affundatur, donec
materia eo humectatur, tunc quinquies lenie abstra-
hatur, & secundum gradus procedatur, hoc enim facto
Sulphur omne in alembicum sublimatur, quicquid
vero in alembicum extillavit, acquirit colorem al-
bum instar lactis, quod signum est perfectionis: re-
cipientem itaque amove, & materiam exime, quæ
est adeo fortis, ut eius odor tolerari non possit, ca-
put vero mortuum erit admodum leve, quod abji-
ce: sulphur a. in alembico sublimatum prorsus est
inutile. Cum isthæc omnia prædicto modo sunt
absoluta; necessum erit ea dulcorare. Itaq; ℞ *The-
riac. opt.* ℥jss, *aloes hepatic.* ℥j, *croci* ℥ij, mixta subtilissi-
me conterantur, licet etiam spiritum vini superfun-
dere, & ita humectare, ut eo melius possint com-
misceri, ita parata in vitro mundo seruentur: de
predicta medicina affunde, & in B. ita ebulliant, ne
Empyreuma concipiant. Et quater alembicum
transcendant, & quando hoc factum, non omnino
extrahatur, sed humiditas aliqua relinquatur, quâ
ad inunctionem corporis referuare potes. Succus
est medicina nobilissima ad Epilepsiam & omnes
morbos pestilenciales.

DE VSV ET VIRTVTIBVS HVIUS
liquoris, qualiter à Theophrasto
sunt descriptæ.

Primò hic liquor præseruat à peste, estque utilissimus in pleuridite, & ad omnes exulcerationes & putrefactiones corporis.

Mane sumptus, toto eo die omnes morbos malignos, quales sunt pestis, pleuritis pestilentialis, & huiusmodi exulcerationes alias tutissime præcauet, ut & quascunque febres. Tussim recentem & antiquatam, plus quam dici vel propalari potest, curat. Est etiam præseruatium Epilepsiæ: & si quotidie vsurpatur, custos sanitatis non immerito dici potest. Est & rector vinum, quia impossibile, noxam aliquam in vino remanere posse, cui hic liquor fuerit admixtus, omne enim malum ab eo separat, calculum etiam & sabulum, Apoplexiam, omnis generis vlcera, catarrhos, tussim, febres, putredines & quæcunque alia tale vinum facillime præcauet: Et in his omnibus non habet, quod ei comparari possit. Contra colicam est non minus medicina præstantissima, imo plura in eo inuenies, quam ego hic enarrare potui.

DE LACTE SVLPHVRI, QVO
Princeps Vranix vsus fuit, quod pro
secreto reserua.

℞ Sulph. opt. tenuissime truit, vel st. Sulph. qui Sulphure sunt præstantiores, $\mathfrak{z}\text{ij}$, Sal. tart. $\mathfrak{z}\text{ij}$, his vitro saccharo destinato, luto obducto inectis, tantum aque destillate affunde, ut sex digitos transversos supernaret, &

ret, & vitri quatuor partes remaneant vacue, in capella arena optime ebulliant, sæpius cum baculo ligneo agitando, & cum incipit exicari, plus aque destillate, autamen feruide affunde, idque tamdiu repete, donec per spatulã senis sulphur in fundo vasis pene esse dissolutum, hoc percepto, ad tres digitos transuersos ebulliendo, consumantur, vt rubedinem acquirat, tunc ita calida patina fictili vitreata injice, vinum acerbum sufficienter calefactum, vel pauculum de solutione calida subito affunde, hoc enim factò, incipit ebullire, & fit album, hoc in aliud vitrum debite altitudinis injice, de solutione calida in patinam infunde, & vinum calidum superfunde, hoc enim peractò Sulphur desuper resoluitur & transit in liquorem lacteum, quem priori affunde & ita procedendo perge, donec totus liquor huiusmodi colorem acquirat & in vnum vitrum collectus fuerit. Necessum vero est, vt solutio Sulphuris in tartaro in continuo calore conseruetur, cum scilicet vinum infunditur, quia nisi hoc fiat, se inuicem non aggrediuntur.

Cum huc vsque in labore tuo perueneris, vas cum materia sepone, vt Sulph. solutum in crassitudine lactis coagulati descendat in fundum: vinum a. quod in colore fuscum euasit, tamdiu effundatur, donec materia in fundo in vnum sit collecta: quo viso sufficientem quantitatem aquæ destillatæ affunde, cum resederit, aquam rursus effunde, aliam recentem infunde, cum resederit, effunde, idque toties repete, donec aqua effusa non amplius fusca appareat, nullumq; odorem habeat. Sulphur vero album fundum omnino petierit: hoc ab humiditatib. separatũ in hypocausto exicca & in puluerẽ contere: vel si mauis, antequã exiccetur, aquæ

Cinnam. destillatæ tantū, vt lacti simile fiat, affunde, & quoties de eo sumere cupis, diligenter commoue.

VSVS ET VTILITAS.

Balsamus hic ad humidum radicale est accommodatus, confortat vires naturales, mundificat sanguinem ab omni impuritate, ex qua vlcera vetusta & alij huiusmodi affectus exoriri possent. Et apoplexiam, paraly sin, Epilepsiam, Elephantiasin & Lucem Veneream anteuertit.

Pulmonibus vero est maxime specificum, præcauet & curat phthisin, mitigat recentem & antiquam tussim, destillationes capitis exiccat & cōsumit, cerebrum corroborat, inflationi ventris, & doloribus colicis resistit, consumptis & extenuatis est amicissimus cum aqua cinnamomi, in lacteum colorem mixtus & epotus. Dosis eius est cochleare vnum mane & vesperti, semper ante vsum diligenter commixtus.

Si in forma pulueris vsurpari debet, ad conditionem ægrotantis est dirigenda, vt vinum vel aquam in albedinem lactis transmutet. Potest autem in omnis generis aquis, vt in aqua Cinnamomi, Melissæ, Lauendulæ, aqua aliqua apoplectica, vel spiritu vini, vsurpari.

In atrophia iuuat visibiliter, operatur enim in humidum radicale. In doloribus articulorū, podagra, Ischiadica & aliis huiusmodi morbis externis maximum præstat auxilium. Est ignis consumens, qui omnes ægritudines imperceptibiter, velut ignis lignum absumit.

DE OLEO SVLPH VRIS ET TARTA-

ri, quod monetas quascunque parum adhuc
argenti habentes, in aurum tingit, quæ
tamen tinctura non est fixa.

De tartaro crudo aquam & oleum coniunctim
destilla, tartarum calci ita immisce, vt tartari sit
pars dimidia respectu calcis, ita mixta iterum
destilla; sequetur primo oleum album & po-
stea rubrum: ℞ *Olei rubri* ℥j, *Sulph.* ℥iſ, *misce*,
fiet fuscū instar iecoris: hoc in Bal. per dies 16. vel
plures, putrificetur. Deinde per retortam destille-
tur: habebis oleum flauum, in quo monetas vel la-
mellas argenteas ignitas extingue, acquirant co-
lorem aureum intus & extra.

DE VITRIOLO.

**Trochisci purgâtes ex Sale vitrioli, si quis
veneno infectus est.**

℞ *Sal. vitriol. part. j. Sacchari part. ij. hac inui-*
cem subtilissime conterantur & cum melle ad mas-
sam albam commisceantur: ex massa trochisci par-
ui ponderis granorum 15. formentur: horum vnus
cum cochleari aquæ veronicæ sumptus per supe-
riora & inferiora purgat, & totum inde corpus
ab omni immunditie & suspectis humoribus li-
berat, oportet autem post illorum vsum tres ho-
ras ieiunare; & per totos tres dies proxime se-
quentes de diætâ consueta in potu & cibo aliquid
detrahere, proque potu solam aquam veronicæ
vel sequentem mixturam vsurpare.

℞ *Sal. vitriol. gr. iij, vel 5. Misc. cum Syr. aghi-*
legia restituetur sine dubio.

DE VIRTVTIBVS OLEI VITRIOLI.

Membro alicui cute integra obiecto illitum maxime penetrantem calorem excitat, qui tamen non excoriat. Serpignes omnemque malam scabiem illitum felicissime abstergit: vt & verrucas & excrescentias ex morbo gallico exortas. Et vt ego ipse expertus sum, hoc oleum suo interno igne & aëre intus & extra corpus, absq; omni detrimento cum incredibili vtilitate potest vsurpari. Interius quidem ad guttulas aliquot cum aqua vel vino mixtum iis saporem acidulatum inducit, ita potum Ventrículum corroborat, sitim extinguit & appetitum restituit.

Omnem insuper pituitam lentam & indigestibilem incidit & extenuat, malos humores expellit, & hæc omnia penetrante sua facultate perficit.

DE OLEO VITRIOLI DVLCI.

℞ Calc. vitriol. libr. ij: huic acetum destillatum affunde, in locum calidum sepone, deinde abstrahæ, aliud adde & hoc quinta vice per duos dies semper oleum in retorta cum Manipul. 2: arene grosse destilla.

DE COLCOTHARE

Vitrioli.

Vitriolum fac colliquefcere, in tartaro per tres horas optime exure, cum aceto destillato contere, posteaque iterum calcina.

SECRETVM ALICVIVS

Vratislanienfis.

℞ Vitriol. prius vsurpati, & inde flauo & rubicundi facti q. v. ex hoc per alembicum igni fortis oleum extrahe, illud diligenter reserua: corpus mortuum relictum minutissime conterere, aquam fontanam destillatam affunde, sal eius extrahe: huic

huic extracto sali aquam rursus infunde, solue, filtra & coagula, hocq; quater repete: hoc modo fit album instar niuis & est pretiosius auro.

His peractis ℥ Salis part. ij, olei part. j. misce, ad ignem exicca, hocque tamdiu repete, donec sal duplex pondus acquirat, quā antea habuit: hoc sal ita præparatum cum tanto pondere olei vitri. in vitrum injice, illud optime sigillatū per octiduum ad putrefactionem seponere, deinde capellæ arenæ accommoda, hoc enim factō intra dies 14. coagulabitur, & pulvis perficitur. Hic sal vel pulvis est præstantissima medicina ad omnes generis morbos eradicandos; eius dosis est, quantum nummo vnico imponi potest. Serua pro secreto & vtere feliciter.

De modo Oleum Vitrioli & Antimonij, simul extrahendi ad medicinam optatissimam.

℥ Vitri. rubr. opt. lib. ij: antim. select. op. alcoholat. lib. j. destilla, aq. extillatam semper in vase VValdenburgensi reasfunde, hocque toties reitera, donec antimonij & vitriol. omne phlegma in se imbibuerunt & absumpserunt; hoc factō semper & continue nocte dieque fortissime usque ad quartū diem destilla, tunc phlegma in Baln. separa, remanebit oleum coloris sanguinei, quod per retortam rectificā, & per spiritū vini nonem vicibus abstractum circula: habebis oleum dulce, gustu gratum & maxime efficax.

FLORES ANTIMONII OMNIUM optini purgantes.

Oleum Salis destilla, in eo Antimon. quantum fieri potest, solue, in alembico primo igne lento;

in fine vero fortiore destilla : transcendet oleum spissum. Huius olei aliquid alteri alombico impone, in cineribus iterum destilla, sequetur oleum rubrum; pulchrum & pellucidum, quod est oleum rubrum Antimonij & ex recipiente eximendum.

Vitro aquæ pleno huius olei, quantum vis, infunde, oleum in modum farinæ albæ statim petifundum : hoc viso aq. effunde, & aliam affunde, hocque tandiu repete, donec nullam acrimoniam in lingua persenseris, itaque dimitte vt exiccetur, habebis enim flor. pulchros & albos.

VSVS ET VTILITAS.

Horum ḡ iij hydropicis per aliquot dies porrecta omnes serositates educunt; & leniter purgant. Licet etiam eorum gr. tria sumere in vino vel aliquo iusculeo calido, & pondus pro re nata grano vno aut altero vsque ad octo augere vel dosin diminuerere, prout vires ægrotantis requirunt. Possunt non minus in febribus vsurpari, purgant enim non solum per aluum, sed etiam per sudorem.

DE OLEO ANTIMONII

Aurificato.

Ab oleo vitr. processu suo præparato phlegma in arena vel cineribus abstrahere : essentiam vini rectificatam optimam superfunde, per dies 14. ita stare permitte, tunc essentiam de ol. rursus abstrahere, & laminas auri candefactas in oleo extinguere: ita enim de auro aliquid resoluitur & in oleo remanet.

DE OLEO VITRIOLI THEOPHRASTI SECRETO.

℞ Ol. vitriol. per se rectificati ℥j. sui proprii salis & ca. ut

capite mortuo extracti & rectificati ꝑ̄ss, ponantur per dies 14. inuicem mixta sub alembicum ad digestionem: ita enim sal resoluitur & fit oleum admodū pulchrum; quod reserua, hoc facto ꝑ̄ss folia auri, quibus pictores uti solent, cum gummi Arabico calcina, ut fiat subtilis puluis, huius part. j. & olei part. ij, per dies 4. Balneo impone: hoc enim tempore aurū in oleum soluitur & fit medicina celeberrima ad omnis generis affectus.

Hoc oleum vel aurum potabile conseruat hominem sanum, penetrat omnia eius membra, & abigit omnes morbos, bis nempe quolibet mense usurpatum.

Theophrastus Senatorem quendam calculo laborantem quolibet mane posuit in sudatorium, vel stupham, eique inde exeunti huius olei dedit, gr. xv. cum vino, ita multos lapillos per urinam expulit, hominemque intēa dies 14. sanitati integre restituit.

Eradicat etiam omnes febres, præsertim vero quotidianam, tertianā & ipsam pestem. Sistit dolores colicos exterius illitum: curat paralyfin, illitum & intus sumptum: ut & Ischiadicam, & liberat hydropicos à serositate, idque per sudorem.

DE PRÆPARATIONE

Olei Vitrioli.

ꝑ̄ss Vitriol. calcin. lib. iij, in puluerem tenuissimum terantur, cum spiritu vini aspergatur, & per retortam vitream sicut tibi notum, fortiter destilletur; rectificetur & ad usum asseruetur.

VSVS ET VTILITAS.

Huius Olei tres vel quatuor gutt. mane ieiuno *v. sicc.* stomacho cum vino maluat vel aq. pimp. bibitæ cor corroborat & exhilarant, sanguinem mundifi-

cant, elephantiasin præcauent, caloremq; natium nutriunt & conseruant. Cum aqua sonchi potum caniceni capillorum corrigit, capillos restituit. Cum aq. melissæ vel buglossæ doloribus capitis à vertigine prouenientibus, & delirio vel mania ipsi resistit: cum aq. lilior. alb. apostematibus, vbi tamen corpus prius est purgandum. Cum aqua flor. vel rad. præoniæ epilepsiæ: cum aq. althææ, scæniculi vel anethi deperditæ memoriæ: cum aqua lactucæ vel papaueris albi insomniis: cum borraginis vel buglossæ, melancholiæ; cum flor. vel rad. nenupharis mania & feruidissimis vlceribus piæ matris. Cum menthæ aquaticæ paralyti; cum basiliconis potum & illitum tremori artuum: cum saluæ spasmo, potum & illitum, cum violarum vel faniculæ montanæ vel euphrasiæ debilitati visus; cum gladioli immunditiei & humiditati cerebri, caputq; purgat: cum salu. & hyssopi inuicem mixtis apoplexiæ, cum morsus diaboli doloribus punctoriis spinæ dorsi & malignitati sanguinis: cum hyssopi & scabios. mixtis tussi vetustæ: cum plantag. pust. lingue: cum maioranæ & basiliconis mixtis palpitationi cordis: cum rosacæ inflammationi corporis: cum menthæ refrigerationi ventriculi: cum absinthij morsibus venenatis animalium: cum spinæ infectoriæ, doloribus matr. & cum mororum syluest. anginæ.

DE COLCHOTARE DVLCIFICATO & creta vitrioli.

Colchotar si soluatut in calida, & rubor per ipsam diffusus separetur, post exhaletur, remanebit colchotar subdulce, quod remanet abstracta omni rubedine, creta vitrioli dicitur.

ARCANVM CONTRA

scorbutum.

℞ Ol. vitr. eff. sulph. & mag. thelaspios viol. an. ʒss M.

Contra difficultatem anhelitus.

℞ Olei vitrioli dulcis & olei anisi ana.

Ad debilitatem stomachi.

Oleum vitrioli in vino potetur.

Ad anginam.

Olei vitr. guttę quinque cum cochleari mellis
rosacei vel succi rosar. mixtę potentur, eleuatur
cum aq. prunelle, in qua guttule 7. spiritus vitrioli
infuse sunt. Vtere quandiu opus fuerit.

DE SVLPHVRE VITR.

Vitriolum soluatür & filtretur, vt artis est, huic
oleum tartari affundatur, tunc enim sulph. ad fun-
dum retruditur, hoc cum aq. edulcoretur.

QVOMODO SVLPHVRI VITRIOLI

vt butyrum deprimatur.

Vitriolo soluto & filtrato ol. salis ammon. fixi
affunde; ita enim deprimitur, hoc edulcora & cum
croco Martis ad quęuis vlcerā vetusta vsurpa.

DE PROCESSV OLEI SVLPH.

in Epilepsia.

Vitr. cum sp. vini imbibatur, deinde s. a. destille-
tur. Hoc enim si ita fit, expertus sum hac additio-
ne res magnas & admirandas prestare. Si nēpē sp.
tart. correcti tertia pars respectu vitr. & quinta
partis spir. aq. theriacalis cōphorato respectu spir. vi-
tr. adiungitur, & epileptico ante paroxysmum ex-
hibetur. Sciendum enim est, hoc medicamentum
tantam habere vim contra hunc morbum, vt ma-
ior neq; excogitari neque optari possit: hoc enim

medicamine naturæ quasi cor attingitur : eius vires mirum in modum eriguntur. Medetur autem non solum epilepsiæ, sed etiam aliis huius generis affectibus, quales sunt syncope, extasis, &c. vt & omnibus oppillationibus, internis apostematibus, suffocationi matricis, præcipationi matricis & huius generis aliis.

De præparatione vitr. contra species morbi caduci, scilicet analepsiam, catalepsiam & epilepsiam.

℞ Vitr. cuperosi lib. iij, phlegma per destillationem abstrahere, idem corpori reafunde, iterum vt antea abstrahere, hoc quinquies vel sexies repete, & vsque ad quartū gradū urge. Dosis eius ℞ vsq; ad ℥ss, ante & post paroxysmū. Si enim morbus ex vitr. gignitur, per eundem etiam debet extirpari. In sale autem vitr. est caducus, ideo de eo dandum, vt dixi in eo, quod habet operationem morbi.

Deinde *℞ Vitr. sic prepar. ℥j liquor. visc. querc. orientis an. gr. xiiij,* sedes autem caduci est in principio nuchæ, itaque nucha erit inungenda : quæ si in infantibus inungitur pinguedine castorei, iuuabit multum.

DE SPIRITU ET OLEO

Vitrioli.

A Vitriolo communi sp. & ol. destilla & s. a. re-
ctifica. *℞ syr. viol. & aq. vitæ opt. an. lib. j. aq. ros-
cui gr. ij. moschi & ℥j prædicti ol. sunt admixta, ℥ij,
dilige ner misce.*

Vsus.

Huius mixturæ operatio non potest satis com-
mendari. Eius enim cochlear vnicum in febribus
ardentibus exhibitum mirifice refrigerat. Non pa-
rum

rum etiam præstat in sputo sanguinis, ex rupturis venarum, præsertim vero thoracis, quod ego in multis sum expertus.

DE OLEO VITRIOLI

corrodente.

℞ Vitriol. comm. lib. vj. sal. comm. lib. j ss, vitr. f. a. calc. deinde utraque commixta in retortâ inijce, vel per latus destilla.

VIRTUS ET FACULTAS.

Cum hoc oleo omnis generis apostemata & putrida ulcera possunt aperiri. Quæ enim saltem superficialiter eo lauantur, statim cum miraculo aperit, carnem putridam absumit, & multa alia administrat.

QUOMODO VITRIOLO

suum extrahatur sulphur.

Vitr. lib. ij coquantur in aqua usque dum solvantur, hoc facto filtretur, lebeti seu vitro injiciatur, ℥ij ol. tart. guttatim tamen affundantur, & cum spatula lignea misceantur; tunc enim edet fragorem & sulphur ad fundum retunditur: hoc si subsederit, aq. per inclinationem vasis effunde, sulphurque exicca, ita enim erit flauum; candefactum vero rubrum colorem acquirit.

DE LIQVORE ET TIN-

ctura Corallorum.

Primo Coralli grosso modo contundantur, deinde in aceto destillato dissoluantur, cum satis soluti fuerint, acet. effundatur & aliud recens affundatur & iterum abstrahatur, hocq; donec coralli omnes soluti fuerint, repetatur: tunc coralli ita soluti per vesicâ in arena integros dies 10. digerantur, donec color coral. appareat veluti vin. rub.

hoc viso acet. prius tamen filtratum, abstrahē, donec coralli in fundo permaneant sicci, aq. hoc facto destillatæ tantum affunde, vt in ea omnino possint solui: hac aq. effumata aliam affunde, & quando etiam hæc euaporauerit & coralli sicci remanserint, ij in cella vinaria sub marmore plenissime soluantur: effluet enim hoc modo oleum rubrum pulcherrimum, quod in medicina ad multos affectus cum summa vtilitate potest vsurpari. Cum itaque coralli sunt edulcorati & sicci facti, tantum sp. vini, vt 4. digitos transuersos supereminet, affunde, hic enim sp. corallōs adhuc magis soluet & colorem perfecte extrahet: hoc extractum effunde, & alium spiritum vini affunde, vt magis extrahat, & hoc tamdiu repete, donec spiritus vini non amplius tingitur: tunc extractum in arena destilletur, vsque dum omnis sp. vini sit abstractus, & materia in fundo remaneat sicca; huic rursus sp. vini affunde, & videbis in fundo terram albam: solutum ergo rursus abstrahē vsq; ad summum, & hoc quinquies; ita enim essentia corallorum remanebit in fundo coloris plane sanguinei, instar ol. spissi & a suo corpore perfectissime separatum.

ALIA EXTRACTIO CORAL.

Sp. vitr. corallōs tenuissime puluerifatos injice, optime perlutatum in circulatorio arenæ seu cineribus calidis impone: hoc enim modo rubor & tinctura in spir. vitr. extrahitur; quæ in morbo caduco cum sua additione & ordine secundum prudentiam Medici potest vsurpari.

ALIVS MODVS.

Corallis subtilissime puluerif. ol. salis affundatur,

tur, cum in eo soluti fuerint, ol. abstrahatur, aq. pluuiæ. destillata affundatur, & ita coralli edulcorantur, vt falsedo amoueatur; hoc peracto color per spirit. vini extrahatur, extractio effundatur, & spiritus vini toties per destillationē abstrahatur.

ALIVS MODVS.

℥ Corall. puluer, lib. j. sal. comm. Man. igni vehementi destilletur; Exhibet ol. corallor. tinctura autem corallorum vsurpatur cum aqua theriacali.

Notandum.

DE ANTIMONIO.

Oleum Antimonij Theophrasti.

Nemo hucusque fuit, nec erit etiam in posterum, qui vires & virtutes antimonij satis potuerit collaudare, in eo enim summum latet arcanum; & nihil etiam nobilius & præstantius contra elephantiasin reperiri potest: antimonio inest balsamus, quem per salem tartari s.a. extrahe, cum sale armoniaco exalta, cum aqua pluuiali destillata edulcora, exicca, super marmore iterum solve & hoc tamdiu reitera, vsque dum clarum & lucidum cum omni rubedine appareat: hæc rubedo omnes fistulas, cancrum & morbum gallicum perfecte curat.

Antim. præparatum ad omnes morbos est utile: in primis vero ad Podagram, luem Veneream & omnes inflationes totius corporis; inhihet etiam destillationes: omne malū, quicquid illud sit, per purgationem expellit, & si nihil mali inuenit, nihil etiam amplius aggreditur.

OLEVM ANTIMONII, PROCESSUS probatus.

℥ Antim. subtilissime triti, & salis soluti an. lib. iij, vitr. calc. lib. j, sulph. minutissime triti lib. jss,

Ll iij

hæc omnia inuicem optime conterantur, cū aceto destillato ita humectentur, vt manibus subigi possint, hoc facto in retorta luto obducta primo ign. lento destillentur: cum omnis aquositas extillauit sp. candidissimi subsequentes, colore lento de gradu ad gradum vrgeantur, quousque receptaculum incipit albescere, hoc viso refrigeretur: Habes enim oleum pulcherrimum omni pretio pretiosius æstimandum.

SVBLIMATIO ANTIM.

℥ Antim. ℥iij, sal. ammon. ℥j, puluerisentur & 5. vel 6. horis sublimentur; habebis flores rubros.

FLORVM ANTIMONII

præparatio.

Antimonium subtilissime & in farinæ modum tritum in retorta vitrea luto obducta veluti vitriol. igne lento destilla, in receptaculum vitreum excipe, extillabit lento gressu album, flauum & rubrum; itaq; die nocteque vrge, donec nulli amplius spirit. sequantur; hoc viso vas refrigeretur, quicquid adhæret, deradatur, spiritui vini rectificato injiciatur, & in B. aliquoties abstrahatur; ita enim fiet pulcherrime rubrum.

EIVS VSVS.

Est præstantissimus puluis purgans ad omnes morbos, cuius dosis grana 4. cum aceto vel aqua melissæ vsurpanda.

FLORES ET TINCTVRA ANT.

Ant. sulph. & sal. nitri partes æquales minutissime terantur, inuicem mixta ollæ fictili indantur, carbone candente adiecto optime exurantur, ollæ exempta iterum subtilissime terantur, cum aq. fontana coquantur, postea coagulentur, ter-

tio

tio terantur, iterum tantum sulph. & salis nitri, vt antea, addatur, vt prius coquatur & siccetur, hocque tertia etiã vice repetatur, post hæc denuo tritis ol. terebinth. affundatur, in arena digeratur, effundatur, & in B. de mēstruo separetur: ita enim in fundo perfectam & genuinam habebis Antim. tincturam.

Antimonium puluerisatum in olla fictili lente lique scat, & postquã eius humiditas exhalauit, alia olla super prædictam aptissime accōmodetur, & opus ign. vehementi vrgeatur. Prospiciendum vero, vt duæ aliæ ollæ superiori in magnitudine omnino pares sint in promptu, vt si ex vna flores colliguntur, alia interim adaptetur. Dosis horum florum est ad 3. 4. vel 5. grana intra corpus sumenda.

TVRBITH ANTIMONII VEL Mercurius vitæ.

Ant. soluti lib. iiij injiciatur ferri igniti vel strituræ chalybis lib. j. sufficienter liquefiant, & cum fluit clarum & lucidum, tunc adde salis nitri Man. ij, alium tamen Manip. post alium immitte, cum iterum clarum effluit, effunde in infundibulum, facq; regulum, vti scis, huius prius tamen clarificati & sal. ter fusilis facti ℥ an. lib. j. inuicem subtilissime conterantur & in retorta destillentur. Quidquid de hoc in receptaculum descendit, in eo veluti glacies concrefcit: in locum vero calidum repositum, in ol. mutatur.

℥ Huius olei & vitrioli Vngarici vel Romani ad rubedinē calcinati ana partes æquales, primo oleum, deinde vitriol. desuper alembico vel retortæ impone, destilla, destillatum aquæ fontanæ. destillatæ infunde: in hac enim veluti nix vellac

descendit: & hoc est turbith antimonij, vel eius Mercurius vitæ; aquam supernatantem, quæ est acris & acida, effunde, & peculiariter reserua: turbithum autem album exsicca, spiritum vini ter de eo abstrahæ, ita erit rite & perfecte præparatum.

E I V S V S V S.

Huius turpethi 2. 3. vel 4. gran. cum theriaca aut quocunq; libuerit, vsurpata aut per aliquot dies vino infusa, vinumq; epotū, hydropicos sine vlla mora restituūt, febres & morbum gallicū perfecte expellunt & epilepsiam certissime eradicant,

*Cohob.
antimon.*

Aquam vero acidam, quæ cohob antimonij nuncupatur, per B. abstrahæ, & cum incipit acida effluere, recipientem amoue, aquam sequentem separatim excipe; vltimoq; ignē fortifica: hoc enim factō subsequetur aqua flaua, quam peculiariter asserua: vocatur hæc cohob Antimonij & ad Balsamum sulphuris vsurpatur.

ESSENTIA ANTIMONII.

Antimonium subtilissime puluerisatum, vsquequo fiat puluis cineritius, calcinetur, ita tamen, ne fluat, quod diligenter est prouidendum. Cum ergo cineritium factum fuerit, igne vehementiori per 8. vel 10. dies reuerberetur; hoc factō in gressu vltimo igne continuo & vehemēti procedatur, vsque dum puluis fuscus fiat.

Huius pulueris reuerberati ℥ij tantum aquæ vitæ, vt sex digitos transuersos superemineat, affunde, in B. per 12 dies destilla, & spiritum vini per destillationem abstrahæ, inuenies colorem in fundo, quem exicca & reserua.

E I V S V S V S.

Huius pulueris in aqua soluti quatuor guttæ sum-
ptæ

ptæ omnes febres, præsertim vero quartanam; hydropem quoque, luem Veneream & multos alios affectus curant.

VITRUM ANTIMONII.

Antimonio calcinato in testa liquato sal nitri ad magnitudinem auellane injiciatur, cū fluidum factum fuerit, iterum tantum injiciatur, ita tamen, vt quod primo injicitur, prius fluat, antequam posterius injicitur. Et cum iam lucidū factum fuerit, vt rubinus; tunc taleolam radice bryoniæ magnitudinis thaleri imperialis & crassitudinis medij digiti stylo ferreo affixam super testam pone, hæc enim ita accommodata omnem venenositatem antimonii in se trahit, hoc facto effunde, & cum fufum fuerit, cum aqua rosarum & corallis rubris in puluerem redige.

EIVS VSUS ET VIRTUTES.

Huius pulueris gr. vj, cum theriaca ad magnitudinem mediæ auellane & modico vini mane & vesperi sumpta, & aliquid de vino desuper epotum, per superna & inferna purgat; oportet autem hoc sumpto in loco calido manere & tres horas ieiunare.

Quando Antimonium prima vice est fufum, sed in colore non satis pulchrum, secundo & tertio potest fundi, donec tibi placuerit.

Hoc vitrum subtiliter contritum & affuso vino veteri in loco calido vsque dum vinum coloret, relinquatur, vino enim euaporato rubedo ceuleum spissum in fundo remanet: huic spiritum vini affunde, vt antea, donec spiritus coloretur, relinque, spiritum euaporare permitte, donec iterum oleum remaneat. Huius olei quinque vel

sex guttæ, pro ratione patientis & ægritudinis assumptæ omnem putridum sanguinem per aluum educunt, & destillationes corporis podagricas & crurum emendant, vitri tenuissime pulverisati communiter dantur gr. ij vel iij in theriaca vel cōserua ros. in quātitate fabæ vel parvæ auelanæ mane ieiuno stomacho, & statim superbibitur haustus iusculi pisorum aut alterius, & 3. vel 4. hor. à cibo potuq; abstinetur. Licet etiam gr. 3. transcendere pro ratione personæ & morbi; & aliis etiam rebus, quam theriacæ & cōseruæ ros. immiscere.

Quicumque hoc medicamine utitur, per 8. vel 14. dies, bonam diætam obseruet. Insuper præcipue ad inflammationes pulmonis & ventriculi, pestilentiam, melancholiam, febres chronicas, passionem colicam, icteritiam & hydropem: prodest etiam iunioribus ad contracturas, & iis, qui forte venenum hauserunt, ad morbum gallicum & alios innumeros affectus.

TABVLÆ STIBIATÆ.

℞ *Vuri antimon. bene purgati* ℥ij, *gumm. tragac.* ʒi, *sacchari albiss. in aq. ros. dissol.* ℥iij, & *in fine adde oleum anis.* Misc. f. tabell. quarum dosis ʒi pro robustioribus: imbecillioribus vero ℥ij vel ʒss.

AMTIMONIVM SALIS NITRI & Sulphuris.

℞ *Antim. lib. ij, chalyb. vel clauor. longor. angust. lib. j.* Sal nitri lib. ʒss; *chalybs vel clauus candefiant, ut in crucibulo fere fluant; hoc facto salem nitri in fragmentis vna vice inijce, crucibulum contege, ita influxu per mediam horam stare permittite; Et hoc peracto Sal. nitri ℥iij vna vice adijce, iterum per semi ho-*

mi horam ita relinque, ubi crucibulum operculo & carbonibus sit obtectum, tunc in patinam vel lauatorium effunde, superiorem scoriā abijce, ut regulus fiat veluti marcasita, hoc viso iterum in crucibulo fluat: Et cum aliquandiu in fluxu steterit, rursus Sal. nitri ℥ viij adde, crucibulum; operculo & carbonibus claudendo, denuo ut antea euaporent; & caue, ne carbo incidat in crucibulum, ita per horam dimidiam, seu tres quadrantes in fluxu permaneant, ignem circa crucibulum vehementer urge, iterum ℥ss Sal. nitri adde; & in omnibus, ut antea, procede, tertiore tamen igne: Cum iam satis diu in fluxione permansit, rursus in lauatorium effunde, scorias si pulchræ & flauæ non fuerint, abijce; ultimo huius regulum denuo immutte, ut fluat, ut ante, Sal. nitri ℥iij adijce & ignem adhuc magis fortifica; & lauatorio infunde, scorias pulchras & flauas excipe & reserua, hoc enim facto super regulo stellam signatam videbis, & eius non mediocriter miraberis. Quod si vero Sal. & Sulphur antimonij habere desideras, cum regulo perge, donec nil nisi scoriam flauam & pulchræ sequantur, & nullus amplius regulus appareat, sed totus in scorias sit transmutatus: Tunc omnes istas scorias flauas in mortario calido contunde, aquam calidam affunde, & salem tam diu extrahe, donec aqua non amplius acuta fuerit, tunc donec cuticulam acquirat, coagula, & gutt. j. vel ij. olei vitrioli affunde.

Materiam vero citrinam exiccatam residuam habebis, Sulph. antimonij præstantissimum remedium ad febres, pestes & alios morbos.

OLEVM ANTIMONII, QVOD
mirabiliter sanat.

℥ Spir. vini ℥ij. antim. mastic. thür. alb. myrrh. rubra. an. ℥j. omnia subtilissime pulueriscentur, in spiritu vini vase sigillato putrescant, postea primo igne lento, postremo vero fortiori destillentur; hoc omnes affectus, alias insanabiles curari possunt.

ESSENTIA ANTIMONII.

℥ Tart. part. ij. antim. part. j. lente usque ad consumptionem humiditatis camentur, postea per horas, 10. vel 12. fortius procedatur; hoc facto rubedo extrahatur, hac rubedo effundatur, & aqua calida affundatur, tartarus de eo solvatur, donec nullam acrimoniam perferat, tunc spiritus vini affundatur, colore extrahatur, & usque ad oleum evaporetur. Ita enim erit perfecta, & præter quod refrigerat, etiam omnes affectus feliciter curat.

DE VSV FLORVM

Antimonij.

℥ Flor. antim. ℥ss. sacch. cand. ℥j. camphor. ℥j. his vitro injectis spiritum vini affunde, & ita coagula, inuenies subtilem pulverem, cuius hydropico, & ad alios morbos primo die dare poteris gran. j. secundo duo, & ita in dosi ascendere, quousque tatis esse putabis, & sudor sufficienter fuerit commotus; videbis miracula: morbo gallico infectis non opus est, ut pluries quam ter huiusmodi remedium exhibeas, tunc enim suscipe curam, quæcunque tibi placuerit.

VSVS FLORVM RVBEORVM

Antimonij.

Huius Antimonij detur parum contra pleuritidem, obstructionem pectoris & morbum gallicum cum aquis appropriatis: Modo enim sequenti æger in tribus vel quatuor diebus potest restitui. Æ-
gram

grum taliter in stupham, vt nil nisi caput exterius emineat, colloca, laminam ferream satis crassam & mediocriter candefactam sub scabellum, cui insidet, pone, prædictum puluerem ita laminæ insperge, vt euaporatio totum corpus pettingat, & sudorem ita per tres horas continuo vrge: hoc enim modo in breui tempore curabitur.

PRÆPARATIO OLEI ANTIMONII Sulph. vitrioli, absque omni corrosione.

℞ *Antimon. sulphur. vel vitriol. quodquod vis, part. j. sacchar. albest. part. ij. puluerisata optime misceantur, in retorta (cuius tamen non nimium) primo igne leno, deinde paulo fortiori destillentur; habebis ad vsum internum mirabilem mundificationem & sanationem, tribus nempe eius olei guttulis in aquam dimissis & ita sumptis.*

ALIUD OLEUM

Antimonij.

℞ *Antim. præp. lib. j. Sacch. cand. ℥xij. Mixta pulueriscentur & per retortam in arena destillentur: ita habebis oleum.*

Vel,

℞ *Antimon. calcinat. lib. ij. ¼ Sacch. lib. j. mixta destillentur: exhibet primo phlegma, deinde pulchrum & fuscum oleum, quod ad sequentes morbos, & apostemata maxime inseruit.*

VSVS ET VTILITAS.

Quicquid in humano corpore est immundum, siue sit calculus, siue aliud quidpiam, hoc oleum educit: Erysipelas; dolores ischiadicos, condylomata: angustiam, pestem, elephantiasin, quæ in secundo vel tertio gradu adhuc fuerit,) ulcerosa

enim est omnino incurabilis) recentia & inueterata vlcera & vulnera; Epilepsiam & hydropem certissime bis in die datum eodem modo curat. Ad passionem colicam, febrem quartanam & omne genus febrium dantur eius guttæ quatuor in vino. Epilepsiam & hydropem etiam extra corpus vsurpatum sanat: & vlcera valde exiccat.

Nonnulli illud ita præparant. *℞ antim. lib. j. Sacchar. alb. & cand. lib. ss. destillentur per retortam, extillabit album, rubrum & flauum simul; in Balneo phlegma abstrahere, spiritum vini infunde, illudque quarta & quinta vice uerum abstrahere; fiet hoc modo dulce & perfectum.*

QVOMODO CVM ANTIMONIO præparetur Vinum.

Dolio viginti mensuris musti impleto infunde olei antimonij $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$, diligenter prius commista fermentent, doliumque semper maneat apertum; De hoc vino quotidie bis, ante prandium nempe & cœnam bibatur.

DE VITRO FLAVO ET RVBRO.

Antimonij rubri subtilissime triti lib. j. igne lento per horas quinque, donec colore fiat cineritium, calcinetur, postea in crucibulo solvatur, cum fluit, carbones candentes injiciantur, crucibulum obtegatur, per horam integram in igne vehementi relinquatur, postea inde eximatur, refrigeretur, & crucibulum confringatur: hoc enim facto mel in fundo reperies, quod iterum in puluerem redige, & ut antea, donec sufficienter albescat, calcina, cum sale liquido sumendo scilicet ad $\mathfrak{z}\mathfrak{xij}$. antimonij, $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$ salis, dissolue, in fluxu per semi horam vel diutius relinque, hoc spatio elapso
in pel-

in peluim ex aurichalco effunde; ita enim recte & pulchre cadet. Si vero nõ fuerit omnino mundum & purum; tunc iterum dissoluatur, vt pulchrius euadat: Quod si vero vitrum flauum adhuc rubicundius habere cupis; adde cuilibet libræ dimidiæ vitri viciam dimidiam sulphur. flau. & electi; fiet hoc modo rubino simile vel aliquantulū lucidius: vitrum autem fustum tantum prima vice est sumendum; secunda autem vice fundatur per se. Quidam pro sale fuso sumunt sal gemmæ & tum eo bis dissoluunt, tertio autem per se.

PURGATIO EX ANTIMONIO,

quæ solum per aluum, idq; leniter;

& non per vomitum;

purgat.

℞ Vit. Antimon. ad modum hyacynth. preparatè & in puluerē impalpabilem reducti ℥iij. Boracis Vener. etiam subtilissime pulueris. ℥ß. hæc inuicem mixta fluida reddantur & fiet vitrum virile: hoc tenuissime teratur, & spiritus vini mensura dimidia circiter affundatur, in vase bene obturato extrahatur. Huius extractionis quando purgare libet, sume quantum cortex nucis iuglandis capere potest: purgabit, vt dictum, leniter per aluum & neutiquam per vomitum. Residuū materiæ iterum spiritum vini affunde, donec nihil amplius extrahat. Ad purgandum autem vinum est sumendum, siquidem cum spiritu vini nil nisi sudorem mouere solet.

ARCANVM EX

Antimonio.

Cum aceto aliquoties à sale extracto sale ex Antimonio calcinato extrahe: hoc enim floribus

Mⁱⁿ

Mercurius vite.

Antimonij est præstantius ; & in multis casibus usurpari potest. Salem per acetum & argentum viuum inuicem vnita & per sublimationem , coagulationem & solutionem in oleum reducta, in oleum reducito, & hoc ipso modo, vt dictum, exulcora. Vocatur hoc Mercurius vitæ, expellitque elephantiasin & Luem Veneream, & sumitur intra corpus ad guttulas duas cum aqua Cichorij.

PURGATIO ET FIXATIO

Antimonij.

Antimonij ℥x. & Sal. nitri ℥v. minutissime inuicem conterantur, in crucibulo magno vel fictili fortissimo carbonibus ignitis imponantur, primo lente, postea vero fortiter, vt materiæ fiant ruffæ, incendantur : hoc enim modo fragmenta metallica apparebunt : Sal vero nitri interim successiue effumat : Et si hoc modo semel calcinaueris, tunc salem nitri cum aqua calida ablue, alium recentem in eius locum vt antea injice, & prædicto modo præpara : hoc etiam tertia vice repete. Et fiet Antimonium album & fixum, eritque vti diaphoreticum usurpandum : graues expellit morbos per sudorem, valetque in febribus & peste. Dosis eius est ℥ j. ad ℥ ij. Ego febricitanti tertiana administraui ℥ ij. Et egregie fuit curatus per sudorem.

OLEVM ANTIMONII AD

Callum & Fistulas.

℥ Anim. ℥ij. Mercur. sublimat. ℥℥, mellis ℥vj. mixta omnia, vt artis est, per retortam vitream med.ocris igne destilla : Et exhibit oleum ad callosa & omnia maligna vlcera præstantissimum.

ALIVD

ALIVD OLEV M

Antimonij.

℞ *Antim. & Sal. gemm. in calcem vsti an. lib. iij;*
trita simul & permixta in modum olei vitrioli destilla:
 emanabit oleum validissimum ad vlcerà quævis
 atque putridam carnem & emortuam à vitia sepa-
 randam absque omni dolore : Estque ad vlcerà
 summum remedium.

ALIVD EIVSDEM

Oleum:

℞ *Antim. & tartari calcin. an. lb. j. mixta simul*
per alembicum tamdiu destilla, donec resoluta fuerint:
Huius destillationis ℥j. Et alcoolis vini ℥ss paulatim
exiccari sinantur, & postmodum super marmore in loco
humido in oleum resoluantur. Maior & præstantior
 cura ad vulnera vix vnquam reperiri potest ; exce-
 ptis vulneribus in capite.

DVLCEO, BALSAMVS ET

Mumia Antimonij.

Antimonium cum sale armoniacò resolue; tunc
 demum pluuiali aqua dulcorato, ac postea exicca-
 tum super marmore toties resoluatur, donec colo-
 rem rubicundissimum ; limpidissimum & perspi-
 cuum acquirat. Hoc medicamento fistulæ, can-
 crosaque vlcerà à morbo Venereo orta peruncta
 sanantur.

THEOPHRASTI LAVDANVM

verum.

℞ *Ol. Antim. aloes hepatic. præpar. ana ℥j. aq. ros-*
sar. ℥ss; croci ℥ij. ambre ℥ij. Misc. fermentur Mag-
dalones.

M m ij

ALIVD LAVDANVM

Theophrasti.

℞ Ol. antim. aloes hepat. citr. ana ℥j. pone massam hanc in vitrum ad cineres calidos, sine parum stillare, & concreſcet in modum masse, ex qua formentur pilule magnitudine grani hordei: Hæ valent pro roborando capite & pulmone: in febribus item, tremore cordis, Symptomatibus epilepticis & similibus. Dosis pilulæ 2. vel 3. ad summum 4.

OLEVM ANTIMONII PURGANS.

Antimonium crudum tenuissime teratur, cum oleo vitrioli calcinetur, postea per retortâ destilletur, & aliquoties rectificetur: quo enim sæpius, eo melius. Hoc oleum rectificatum tabulæ vitreæ infusum in cella vinaria solvatur, & per alembicum destilletur: exhibit primo oleum vitrioli, quod observa & separatim excipe: secundum quod sequitur, erit oleum antimonij rubrum & valde pulchrum, quod in vitro mundo diligenter reſerva.

V S V S.

Huius olei gutta vnica in vino sumpta omnes affectus ex destillationibus ortos & oriundos per vehementem sudorem & vias urinæ mirabiliter expellit. Et est valde bonum.

ANTIMONII SVBLIMATIO.

℞ Antim. part. ij. Sal. ammon. part. j. subtilissime puluerisata in sublimatorium injiciantur, & ignis secundum gradus regatur, ascendet Sal armoniacum, & colores antimonij secum rapit, quod visu est admodum mirabile: hæc materia per reuerberatorium graduetur, vt perfectam summamque rubedinem acquirat, vel ad rubedinem sublime-

tur : hoc facto aliquoties ita mixta sublimentur, donec fiat materia subtilis , quæ in cella vinaria solvatur, & tandem oleum à Sulphure separetur, aqua , cui inest Sal ammoniacus , coaguletur : ita enim Salem ammoniacum recipies , qui denuo *Notandum.* potest vsurpari.

DE SULPHVRE ANTIMONIJ pulcherrimo.

℞ Sal. tart. part. j. antimon. part. ij, subtilissime terantur. (Si vero regulum antimonij acceperis, erit melius) hæc diligenter mixta fluant , donec non amplius effument, hoc facto effunde , & videbis Salem tartari antiimonio vel eius regulo rubedinem extraxisse, in qua verum Sulphur antimonij latet, hoc tenuissime puluerisa , & sequenti modo procede.

Predicto antiimonio in vitrum injecto spiritum vini rectificatum & tartarifatam , vel acetum destillatum tartarifatam affunde , vitrum optime obturatum, vt rubedo extrahatur, digestioni committe : & cum spiritus vini vel acetum rubicundum factum fuerit , illud effunde, aliudque affunde, & id tamdiu repete, donec non ampliustingatur. Hanc rubedinem pellicano infusam ad digerendum per octo septimanas fimo equino vel cineribus calidis committe, & cum iam sufficienter putruerit, in cineribus per retortam vel alembicum destilla, habebis oleum antimon. dulce pulcherrimum perfectæ rubedinis , hoc in Balneo tamdiu separa , donec fuerit purum & nulli rei alienæ permixtum : Quod si vero vim corroden-tem non omnino deposuit, per spiritum vini opt. effusum iterum vsque ad oleositatem abstrahe : ita

n. verum habebis Antimonij oleum, quod erit dulce & omnis corrosionis expers, hoc lente admodum in lapidem coagula, cui lapidi rubedinem suam per spiritum vini extrahe, & spiritum rursus abstrahere, videbis eius essentiam in fundo residere, quam aqua dulci ablue & iterum exicca, ita enim essentia quinta Antimon. perfectissime erit parata, qua vtere, vt didicisti.

DE OLEO RVBRO ANTIMONII.

℥ Reguli Antimonij part. j. Mercur. subl. part. iij. minutissime mixta conterantur & per triduum in loco humido exponantur, tandemque per retortam igne lento destillentur, exhibet primo aqua alba. Cum nihil amplius extillat, refrigeretur, aqua materiæ in retorta rursus affundatur, destilletur, aqua successiue fortificetur, tandemque fortissime vrgeatur, ita enim oleum coloris omnino sanguinei extillare videbis.

SVLPH. ANTIM. PVLCHERRIMUM.

Fl. Antim. rubri cum sale tartari preparati s. a. edulcorentur: horum sulph. part. ij. & Sal. Ammon. part. j. inuicem mixta bis vel ter sublimentur, & edulcorentur, ita enim erit paratum: Hoc Sulphur leniter per aluum purgat, ita vt etiam infantes eo possint vti, eiusque dosis à granis tribus vsque ad sex.

QVOMODO TVRPETHVM

dulce minerale Theophrasti
preparari possit.

Cum tartaro & sale regulum Antimonij præpara: hunc per fluxum ex selecto Sale & tartaro bis clarifica, hoc enim modo fit candidius ipso argento, hunc subtilissime contere in alembico paruo,

paruo, sed oblongo & luto obducto interdum ad profunditatem trium digitorum in arenam dispone, tantum olei vitrioli rectificati, vt tres digitos emineat affunde, alembicum conuenienti operculo contege, in tantum ignem vrge, vt manu adhuc arenam contingere possis: hoc enim modo in oleo videbis venulas, & spiritum album in inum & altum migrare, hoc calore continuo per diem integrum procede, tandem destillatorium refrigerare permitte, vitrum cum annulo ad id parato quatuor-digitos supra materiam abscinde, operculum conueniens cum breui & amplo rostro adapta, & ita destilla, vt omnino nihil de oleo & spiritibus relinquatur. Residuum ex destillatorio exime, in lapide subtiliter contere, ponderatum & phiolæ iniectum arenæ impone: ita enim primo fiet flauum, & ultimo sanguineum. Et hoc erit turpethum minerale dulce Anabaptistæ.

PRÆPARATIO OLEI ANTIMONII

contra Morphæam, Lepram, Elephantiasin, Vlcera & Vulnèra.

Antimonij lbj. cum tartaro albo & crudo ac acetato destillato digeratur, destilletur & rectificetur.

FIXATIO ANTIMONII, QVA CONuertitur quasi in lapidem vel rubinum, perdurans in igne, sub lingua dulcis vti saccharum, tingens vinū veluti in sanguinē: Et est ad conferuandam sanitatem hominis summū Arcanū.

Antimonij & Tartari partes æquales in testa per horam integram cum vehementia fundantur, & fusa in lauatorium projiciantur. Hoc facto

℥℥. Reguli tenuissime triti part. ij. Mercurij loti &

M m iij

purgati quart. j. ol. vitriol. part. ij; hæc inuicem mixta & contrita in alembico calori lento accommodentur, extillabit mixtura flaua; quæ cum exiccata omnino fuerit, iterum subtilissime puluerifetur, spiritus vini affundatur, vsque dum rubedinem acquirat, tunc spiritus hic effundatur & alius recens affundatur, hocque toties repetatur, donec non amplius tingitur. Hanc extractionem per destillationem abstrahe, videbis materiam in fundo in modum ceræ fluere. Hæc tabellæ infusa conuertitur in lapidem, instar rubini. Hoc antimonium curat omnes morbos & mitigat dolores cum spiritu scil. vini præparatum. Eius nempe ℥j libræ integræ spiritus vini commixtus, per hanc medicinam Fernelius in Gallia multa miracula præstitit. Spiritus vini, cum quo oleum antimonij cum Mercurio sublimato præparatur apoplexiam, paralyfin & luem Veneream pulcherrime emendat.

OLEVM ANTIMONII

laudabile.

℥ Antimonij & Salis Hallensis ana lib. ij. Sal tamen prius debet esse fustum, tenuissime trita & mixta per latus tribus diebus destillentur: hoc enim modo ℥iij, ℥iijss vel ℥v extillabunt. Hac enim ratione ex vitriolo calcinato oleum rubrum potest præparari.

FLORES RVBRI

Antimonij.

Antimonium & Sal tartari inuicem conterantur: in fornace venti fundantur, cum sufficienter fluit, guttatim aquæ frigide infundatur, huic tamen fornaci non adeo approximabis, ne à guttulis saltantibus ledaris: hoc facto acetum infunde,
vt flo-

vt flores eo commodius descendant: hos exiccatos
sacculo infunde, ita enim aqua effluit & flores
remanent, quibus cum aqua calida optime edul-
coratis, plus aceti aque affunde, vt flores descen-
dant, quos edulcora & reserua.

DE SALE NITRI.

Salis nitri clarificatio.

Salis nitri quantum vis in cochleari fusorio so-
luto cochleare Sulphuris citrini non vna vice, sed
paulatim affunde, ita enim fiet clarum & durum
veluti lapis.

EIVS VIRTUTES.

Huius ad magnitudinem trium pisorum cum
aqua fontana sumptum omnem calorem nimium
in corpore extinguit: sanat etiam anginam, gin-
giuarum putredinem, & fœtorem anhelitus e-
mendat.

OLEVM SALIS NITRI

Huius olei gr. iij, omni mane sumpta mundifi-
cant ventriculum & vesicam & partes eas in sa-
nitate conseruant: cum vino in ore retentum
putredinem oris corrigit & ipsam anginam curat.

SPIRITVS SALIS NITRI.

Spiritus hic aurum resoluit; vt fiat potabile ad
Elephantiasin & alios morbos expellendum: pu-
rificat etiam sanguinem, in vtroque sexu multa
miracula præstat, & ad guttulas tres vel quatuor
in vini cochleari vsurpatur.

LIQVOR SALIS NITRI

ad confortandum cerebrum.

Sal nitri in equali mensura aque vitæ destille-
tur, hoc facto tamdiu, donec fundum non amplius

tangant, inuicem destillentur : huius \mathfrak{B} cum oleo nucis moschatae ebibitus cerebrū peroptime corroborat & quoscunque illius morbos expellit.

Fit eo modo, quo oleum Salis virid. & est ventriculi summa medicina : dosis guttæ iij. vesicam à superfluitate liberat & putrilaginem eius aufert : linguam nigram & calidam mitificat, & vlceribus carnis conuenit.

PRÆPARATIO SALIS NITRI in Pleuritide.

\mathcal{L} Salis nitri lb ss. tartari crudi lb j. destilla sexies per alembicum : dosis \mathfrak{B} vsque ad \mathfrak{D} j. in aqua fontana, mane, meridie, vesperi & media nocte : operatur autem per vrinam, & non per secessum : quia apostemata non egent euacuatione per aluum, sed per vrinam expelli.

OLEVM SALIS NITRI.

Salem nitri optime clarificatum cum puluere laterum vel Silicum permisce & vt vitriolum destilla, acquiris spiritum & oleum.

DE SALE.

Oleum Salis non sane est labor frustraneus : primo enim peroptime extinguit sitim : secundo resistit putredini, & tertio appetitum restituit : quicquid etiam in vulneribus & vlceribus est putridum, hoc sale asperso in vnica quasi hora absque omni dolore abstergitur. Nonnulli hydropici hūc salem vsurparunt, & in decem diebus nulla siti sunt molestati : non autem est acre, vt cætera Salia, sed dulce & in sapore succo ex pomis syluestribus expressio simile.

OLEVM SALIS.

Salis vulgaris & Salis nitri partes æquales commiscant.

misceantur luto figulorum, ex hac massa formetur orbiculi: hi postquā exiccati fuerint per retortam primò lente, deinde fortissimo igne destillentur: liquoris inde destillati lib. j. cum ℥iij Salis fusi mixta per 24. horas dimittatur, deinde etiam per retortam destilletur: ita enim maiorem acrimoniam acquirit, & simul etiam augmentatur: hoc autem repete aliquoties, donec spirituum satis acquisiueris, ab his phlegma per B. abstrahe, & in arena adhuc semel rectifica, fiet clarum & perfectum.

HVIVS OLEI VSVS.

Huius olei gutt. 6. vel. 8. cum aqua fontana vel vino mixtæ & icterico mane & vesperi exhibitæ, morbum euellunt: purificat præter hoc etiam immundum sanguinem & omnia interna membra, eius in septimana bis ad guttas 4. vel 5. sumptæ præseruant hominem ab omnibus morbis, & Symptomatibus: conducit etiam ad hydrophem, pleurisin & ventriculi immunditiem.

SECRETVM CONTRA

Hydropem.

Oleum modo optimo ex Sale per retortam destilletur. Cum hoc Sulphur subtilissime sublimatum immisce, vt fiat instar pultis, tunc iterum per retortam destilla. Extillabit liquor instar lactis, qui maximum est secretum aduersus hydrophem, quo præstantius vix reperiri potest, vt non minus contra omnia venena, & omnem immunditiem scabiei à cute abstergit.

OLEVM SALIS.

Olei Salis & aluminis æquales partes calore.

conuenienti soluantur : Hoc oleum Salis per aliquot dies exhalatum aquam omnem hydropicorum breuissimo temporis spatio educit. Epileptico dedi cum aqua vitæ, cumq; auxilio Diuino restitui : Febres ad tres guttas potum eradicat: Contra icteritiã vsurpantur eius tres vel quatuor gutte cum aqua vitæ : omnia quin & decurtata membra extendit, & paralyfin, siue apostemata, illitum emendat, quia nempe vehementer penetrat. Omnes fere eius virtutes est impossibile enarrare.

℥ *Succ.viol. elect. Juniper. an. q. s. ol. Sal. ʒij. Misce*, & de hac mixtura quouis mane ieiuno stomacho grana tria sumantur; præseruat toto eo die ab Apoplexia & ab omni aëre contagioso: corroborat cor & totum corpus, restituit amissam loquelam: & à puerperis & grauidis decumbentibus tuto potest vsurpari: partum enim faciliat, eique colorem naturalem conseruat, hydropem etiam educit, quotidie vsurpatum omnes febres eradicat. Elephantiasin, pestem, apoplexiam, & icteritiam cum oleo Salis & saccharo candi in formam Electuarij redactum mane sumptum curat.

ARCANVM SALIS.

Ol. Salis cum ʒij ol. Absinthij mixta, eiusque omni mane grana tria sumpta in hydropse sunt probata. ℥ Ol. Terebinth. albiss. huic ʒj aq. scabios. admisce & eius cum pondere vnus nummi de arcano Salis pesti affecto exhibe, cumque vt sudet, contege.

DE TARTARO.

SAL TARTARI VITRIOLATUM.

Oleum tartari guttatim in quartam partem spiritus

ritus vitrioli rectificati infunde, descendet in fundum Sal album, quod est dulce & ad vsum nobilissimum.

EIVS VSVS.

Hydropem, calculum & varios alios morbos emendat, & sudorem prouocat. Miscetur autem cum melle rosato vel alio Syrupo. Estque eius dosis à ℥ss ad ℥j cum vino albo.

SPIRITVS TARTARI

Rectificatus.

Dosis huius grana 7.9.15. in vino, aqua melissæ vel perforatæ. Sumpto vero hoc spiritu æger maneat in lecto, vt sudet: tollit omnes oppilationes membrorum.

QVOMODO OLEVM TARTARI

reddatur dulce, vt interius & ad vulnera possit vsurpari.

Oleum tartari in cella vinaria solutum in arena fortiter destilla, iterum solue, fortiterque coagula: huic pulueri spiritum vini affunde, in Baln. extrahæ, effunde & alium spiritum affunde, vt tres transversos digitos emineat, hocque tamdiu repete, donec spiritus non amplius fiat rubicundus, tunc spiritum vini ter vel quater destillando abstrahæ. Quando vero tartarus in spiritu vini soluitur, ab infu. & effusione erit abstinendum, sed solummodo spiritus vini sæpius affundendus, ita in locum calidum aliquandiu collocandus & per destillationem fortissimam abstrahendus, & hæc affusio & destillatio tamdiu repetenda, quousque fiat adeo dulce, vt in vulneribus non amplius mordeat. Hoc peracto spiritum vini ad siccitatem vsque abstrahæ, puluerem lapidi solutionis impone, ibi-

demque solue. Et hoc est oleum tartari dulce vel aqua tartari: cuius dosis est ℥j, ad pulmones nempe & vesicam exulceratam atq; alios internos affectus.

SPIRITVS TARTARI.

Tartarum igne libero & aperto destilla: exhibit hoc modo spiritus vna cum liquore fœtente; crasso & nigro; hunc in destillatorio cum suo alembico per Baln. destilla, ita exhibit spiritus lucidus & clarus cum oleo aurei coloris, quod per separatorium à spiritu erit seiungendū. Spiritum cum tartaro recenti per Balneū rectifica, hoc n. modo fiet adhuc elegantior & lucidior, quanto n. pluries eum rectificaueris, tanto subtiliorem, præstantiorem & penetrantiorem reddideris. Et ita erit ad vsum optime paratus.

MODVS CONFICIENDI

liquorem Tartari.

Fæcibus nigris in retorta relictis aquam feruidam affunde, eius salem extrahe, hoc facto coagula, reuerbera & per duas vel tres horas calcina, ne tamen fluat, tunc iterum aqua destillata solues & per chartam filtra: sic enim fæces multæ & nigrae materiæ in charta remanent, his abiectis colatum iterum coagula, reuerbera & solue, hocque soluendo, filtrando, coagulando & reuerberando, donec nullæ fæces conspiciantur, quater vel quinquies repete & erit perfecte absolutum.

Huius Salis tartari reuerberati vnciiis octo spiritum vini optimum affunde, & in pellicano vel circulatorio Hermetis luto sigillato per 14. dies vel diutius in ventre equi digere, ita n. essentia colore rubra translucida instar rubini extrahi-

tur: hoc viso vitrum confringe, essentiam in alembicum effunde, & spiritum vini abstrahere, remanebit liquor rubicundus colore rubinum referens, odoris optimi & operationis validissimæ, qui vera & genuina essentia tartari nominari potest & debet: Spiritus vini facibus reasfundi & de nouo abstrahi potest, donec extrahere aliquid valet, quod penes quemlibet esto.

VIRTUTES SPIRITVS TARTARI.

Hic sexies debet rectificari, & deinde cum spiritu vini circulari. Huius guttæ x. cum aqua menthæ sumptæ præ cæteris omnibus conducunt paralyfi, & totum corpus virtute sua penetrant.

VSVS LIQVORIS TARTARI.

Ex hoc prædicto liquore circulato & fermentato cum saccharo candi fac amalgama: & si in corpore malum perferentis aliquod, huius amalgamatis instar pisi cum haustu vini ebibe: auertit omne malum & dolores, qualescunque illi fuerint, & te usque ad finem vitæ sanum conseruat.

VIRTUTES OLEI TARTARI.

Hoc oleum omnes maculas ex pannis laneis abstergit; vt & ex manibus, si hoc ipso oleo lauantur, carnem putridam ex vlceribus eradicat. Huius ℞ cum ℥ij confectæ rosarum, & ℥iij aq. rosarum haustus ventriculum ab omnibus morbis liberat; maculas quinetiam faciei abstergit, si eius parum sumatur & cum aquis conuenientibus misceatur.

Huius olei tartari ℞ cum vino optimo ante ingressum stuffæ haustus calculum renum & vesicæ infrangit, sabulumque expellit, & stranguriam

corrigit. Oleum tartari, in quo cerussa & camphora dissolutæ sunt, omnes serpigines amouet, cutem mundificat & vlcera putrida, si ea lauantur, persanat. Contra pustulas oculorum ex lepra enatas, æger prius balneum debet intrare, sequenti vespéra iturus cubitum loca pustulis infecta hoc oleo inungere; ea postea linteo diligenter contingere, ne ab aëre, antequam oleum exiccet, contingantur. Hoc mane & vespere reitera: videbis eas euanescere. Hoc oleum etiam verrucas manuum & aliorum membrorum felicissime eradicat.

REMEDIVM AD VVLNERA.

Ad huiusmodi medicamentum præparandum, quod vulnorum quorumcunque labra hiantia contrahit, & ea veluti scriniarius cum suis tabulis ligneis facere solet, conglutinat, magna requiritur exiccatio & stypticitas, quæ carni solummodo conueniat. Ad talem itaque præparandam tartaro ad summam albedinem calcinato affunde spiritum vini circulatum, & vsque ad caput mortuum vel extremam siccitatem, quantum potes, & vt vitrum intus & extra excandescat, destilla, hoc viso aliud infunde, & tamdiu, vt antea, procede, donec spiritus vini circulatus fiat omnino dulcis, qualis per se ipsum solet esse: hunc ergo per se resolue, & quicquid résolutum fuerit, est remedium ad vulnura & Balsamus vulnorum specificus potest nominari:

QVOMODO SAL TARTARI AL-

bum per spiritum vini possit Cry-
stallinum reddi.

Sal tartari album quater solutum, filtratum &

coagulatum in amplo vase cæmentationis, vsque dum fiat cæruleum, reuerbera: huius Salis tartari cærulei part. j. & spiritus vini part. iij. Balneo impone, acquirit spatio 40. dierum pulcherrimā rubedinem: hoc viso effunde; alium spiritum affunde & vt antea procede, donec spiritus vini nullum amplius colorem extrahit; & Sal tartari perpulchrum, lucidum & in duritie auri in fundo residet: Spiritum vini per interualla effusum in phialam collige, & Balneo impone: rubedo enim hoc modo in phiala coagulatur, & in spiritu vini instar butyri flauī innatabit: Spiritum igitur vini de ea effunde, materiam vero flauam in cineres projice; vertetur enim ibi in pulcherrimum lucidumque oleum. Cum hoc oleo crocum Martis in oleum ipsemet solui. Salis tartari Crystallini part. j. & ol. vitriol. part. iij in cineribus per integrum mensem digerantur, acquirit formam pultis: Huius ego accepi partem vnā, sequentis olei partes tres, his addidi partem vnā præcipitati, ita mixta per mensem cineribus imposui; & cum hoc tempore elapso patinæ argenteæ candefactæ infunderem, fluctabat vt argentum candidissimum, parumque de eo fuit amissum: oleum vero ita præparatur. *℥ Vitriol. crudi part. ij. vitriol. calcinat. part. j. antimon. part. ij. destilla, vt fiat oleum.*

SOLVTIO TARTARI.

Ex Sale tartari cæruleo per spiritum vini rubedinem extrahe, vt in præteritis fuit dictum, & remanebit rubedo in fundo, instar olei.

SAL TARTARI COE-

ruleum.

Sal Tartari vulgaris in crucibulo tamdiu cande-

fiat, donec colorem cæruleum contraxerit.

SAL TARTARI

Rubrum.

Sal tartari albū igne vehementi tam diu fac fluere vel colliquescere, donec fiat rubrum: tunc funde.

Nota.

Sciendum sane, Deum rerum omnium conditorem maximum, naturæ tot & tantâ dedisse miracula, vt nulla sapientia id possit capere, nec lingua hominis satis celebrare.

Tartaro calcinato & rectificato vasi vitreato indito spiritum vini, non tamen fortissimum affunde, tartarum tamen inuenies satis robustum; priori spiritu effuso, alium affunde, vt antea destilla, & hoc adhuc bis reitera: post quamlibet enim imbibitionem euadit efficacissimus. Si vero eius vires ad centuplum augere cupis, tartarum solue, aquam cum sale ammoniaco in vitrum conjice, vitrumque, ne vires eius exhalent, optime occlude. Cum hac aqua omnia vulnera & quamcunque scabiem curare potes. Si adhuc fortiolem cupis, adde aquam vinī igniferam habentem, & de qua supra dictum, adde: plus & fortius hoc modo operabitur, quam ignis infernalis. Mercurius sublimatus huic aquæ iniectus, in ea reuiuiscit: ab omnibus etiam corporibus calcem hæc aqua reducit.

MEDICAMENTVM

Exiccans.

Oleum tartari sulphuri vsque dum fiat rubrum, adjice; hoc oleo omnem scabiem & vlcerationes quasunque illitum sanat. Est etiam ad multa alia exiccationem requirentia, vt serpiginem,
impe-

impetiginem & cætera huiusmodi remedium optimum.

CONTRA DOLORES IMMENSOS Capitis.

Oleum Tartari cum magisterio radicis correcti est temperatissimum mixtumque medicamentum & præstantissimum arcanum: Danturque eius robustis & constantis ætatis hominibus granâ 15. mediæ ætatis 40. iunioribus & sexui fœmineo infra viginti annos 12. vel circiter.

Si dolor fuerit ex causa calidâ, sumatur cum aqua florum Sambuci, vel suâ aqua propria, vel cum aq. rosarum, liliorum conuallium vel acetosæ. Si ex frigore, cum vino, aqua vitæ, aqua plantag. Quo ad tempus, nihil interest, quandocunque vsurpetur.

ARCANVM CONTRA DOLORES Arthriticos.

℞ Spiritum tartari & spiritum salis.

AD HYDROPEM.

℞ Spiritus tart. spir. vuriol. an. ℥ss. aq. theriacal. ℥j. circuletur & destilletur. Eius dosis est ℥j.

OLEVM TARTARI EX TARTARO crudo destillatum.

Tartarum crudum pelle per retortam vitream, more stygiæ producit magnam copiam spirituum alborum, qui tandem in aquam & oleum crassissimum & fœtidum conuertuntur: separatur autem oleum illud spissum ab aqua per infundibulum, quod vlceribus exiccandis & curandis confert. Aqua autem si cum colchotare bis vel ter destilletur, ita purificatur, vt fœtorem prorsus amittat: ad pellendas autem omnium viscerum ob-

structiones, lienis præsertim & hepatis atque ad omnes morbos tartareos valde conducit. Cui medicamento si vim & facultatem adaugere velis, illud circulabis cum vini spiritu in B. per 4. dies, deinde separato per Balneum menstruo, remanebit tibi spiritus tartari ad prædicta optimus.

BALSAMVS TARTARI.

℞ Tart. crud. lib. ij. sal. nuri, salis fuliginis & salis facum acetis ana ℥iij. calc. vine lib. ℥. omnia minutissime contusa injiciantur in vas non vitreatum ac rite obturatum; calcinentur 12. horarum spatio, calcinata solvantur in aqua calida per filtrum destillentur, post coagulentur & deinceps calcinentur, ter denique calcinationes, solutiones & coagulationes repetantur: tum injiciantur omnia in alembicum, simulque acetum destillatum infundatur, v. digitos quatuor supernates. Destilletur acetum in Baln. ac liquor dulcis emanabit; tum infunde iterum acetum, ut destilletur, idque tam diu, dum non amplius sit dulce, sed acidum fiat, & quale prius infudisti, per alembicum efferat, tunc omnia valido igne per retortam destillato & prodibit oleum feruidissimum, cuius utilitas vix satis prædicari potest. Hoc eodem modo, si volueris, totum salem tartari per alembicum pelles, ex quo præstantissimum ac saluberrimum oleum efficies.

PRÆPARATIO TARTARI

contra Phthisin.

Tartarum optime circulatum cum aqua vitæ rectificata primo igne lento, deinde fortiori destilla: aquam primo egredientem separatim reserva, postea etiam sequens oleum: olei istius dabis guttam

guttam vnam in iure ranarū optime cocto phthirico aut aliis, qui fere omnino sunt arefacti & exiccati, & Deo exitum committe.

SAL TARTARI VITRIOLATVM.

Spiritum Vitrioli optime confectum guttatim cum sale tartari crystallino permisceto (hunc autem salem expurgatum oportet esse diuersis solutionibus, & coagulationibus cum aqua agrimonie factis) mixtio tam diu continuanda, donec ℥j. sp. vitrioli super ℥ss. salis prædicti superfuderis. Hac in Baln. ponito per aliquot dies, & facies coagulatum, quod diligenter assernabis.

OLEVM TARTARI

Vulgare.

Tartarum calcina, in cella vinaria solue, & solutionem reserua, cū illo ad emaculandas & ornandas facies mulierum volueris vti, eius parum cum aliis aquis appropriatis, vt flor. fabarum, ros. polygonati &c. misce, & cum hac mixtura faciem lauent: omnem enim immunditiem sua corrosione aufert, cutemque puram & lucentem reddit. Euellit quinetiam maculas ex pannis, & manibus: vlceribus omnem carnem putridam exedit. Si ea lauentur & ad multos alios affectus conducit, eius nempe ℥j. cum ℥ij. mellis rosati & ℥iij. aq. rosar. vsurpatus.

CVRA HYDROPS.

Spiritus Vitrioli cum spiritu tartari ita misceatur, vt tertia pars sit spiritus vitrioli bene ab oleo separati. Detur quotidie mane & post meridiem ℥j. in aqua appropriata, curat. Est secretum D. Eucharij *Stuck*, cui multum confidebat: vt & electuario de limatura chalybis.

AQUA TARTARI AD PESTEM.

A Tartari crudi lb ij. spiritus destillando per re-
portam, vsque ad siccitatem extrahantur. Deinde
aquam, quantum eius fuerit & tantum spiritus vi-
ni inuicem mixta iterum per phialam vitream de-
stillata, tandemque per arenam rectifica, habebis li-
quorem tartari. Hæc autem destillatio in princi-
pio commodius fieret cum spiritu vini; quarta au-
tem vice addere potes *rad. dictamni*, *Enule*, *Vale-
riane*, *angelic. theriaca an. destillentur per vesicam vel
Baln.* Et peste infecto cum aqua scabiosæ vel di-
ctamni exhibeatur.

Nota.

Si tartarus ille, à quo spiritus & oleum per de-
stillationem sunt abstracta, cum sulphure calcina-
tur, fit crystallinus & pulcherrimus.

SPECIFICVM PURGATIVVM.

Magisterium tartari & magisterium vitrioli in
vnum simul commisce, æquales partes croci adde
& ad digestionem in pellicano in arenam per mē-
sis spatium mitte, deinde serua. Hoc purgat etiam
excrementias. Si plura de huius medicamenti vi-
ribus scire desideras, vide Theophrastum *in sua ar-
chidoxa.*

SPIRITVS MASTICIS.

Libræ vni Mastice subtiliter puluerisati spiri-
tum vini affunde, aquam extillatam per dies ali-
quot digere, deinde spiritum è Balneo abstrahe, in
cineribus extrahe post hoc fortius vrge, sequetur
oleum rubrum. Spiritus ad passionem colicam est
efficacissimus, illam enim quamprimum sistit, sa-
porem admodum iucundum habet & vltro etiam
stomacho conducit.

SPIRITVS ANISI.

Semini anisi contuso vinum generosum affunde, per aliquot dies digere, spiritum abstrahere, precedenti paucum fermenti injice, fermentare permitte, tandemque per vesicam destilla: accipies oleum.

CRYSTALLI CALCINATIO.

℞ Crystall. ℥j, sal. ammon. ℥iij, optim: puluerisata sublimentur, hæc sublimatio sexies repetatur & Crystalli semper amoveantur: ℞ Crystalli eleuati ℥β. aq. destillat. ℥iij. reducantur in alcool. Eius dosis ℥β. Hæc præparatio peculiarem habet vim & efficaciam augendi lac, vbi illud in lactantibus deficit, & vsurpatur ad ℥β. in oleo amygdalarum dulcium recenti,

Nota.

Essentia crystall. cum aqua cardui ben. vel alia appropriata pota calculū vesicæ confringit & expellit. Cum vino vero rubro vsurpata dysenteriam & fluxum album mulierum inhibere dicitur.

ALIA PRÆPARATIO.

Crystalli ex mōtibus subtiliter pulu. per 6. horas ita reuerberentur, vt flāmæ exeant, tantū aquæ vrticę, vt sex digitos supernatet, affundatur, per decē dies ita dimittantur, & postea destill. transcendet bona pars crystallorū, plus ergo aque vrticę affunde, vt ante dimitte, hocq; tertio repete, transcendēt crystalli omnes: tunc parum salis fluidi injice, hoc n. facto oleū ad fundū separabitur, aqua vero manebit superius: hāc ergo effunde & aliam recentē affunde, & tam diu soluetur sal, donec fiat dulce: ol. ℥β. vel ℥j. data, est expertissimum & proba-

tissimum medicamentum ad renum calculum & vesicæ.

AQVA DE CALCE VIVA.

Hæc aq. secundum artem præparata ad vlcera est admodum proficua : linteis nempe excepta & veluti emplastrum vlcerib. applicata ; exiccat n. omnem purulentiam, mitigat dolores, carne replet, & inflammationes cum admiratione per quã breuiter extinguit, & ad feruidas, & putridas pustulas & ipsam Luem Veneream plurimum confert.

OLEVM DE CALCE VIVA.

Calcem viuam cum duplo salis ammoniaci in porphyrio triti sublima ; fœtet vt stercus, & liquefit armoniacus. Et si sublimatur, recedit & remanet calx, & durefcit : posita vero in patellam æream, liquefcit in humorem, quem oleum calcis viuæ nominant.

MAGISTERIVM ET EXTRACTIO

Gemmarum.

Gemmas puluerisatas & ad modum reuerberationis calcinatas libræque vini vulgarium nitriallium commixtas ad calcem sufficienter combure, calcem hanc cum spiritu vini tam diu ablue, donec materia reliqua inueniatur, hanc vlterius adure, & vt prius procede, hoc enim modo cuncta intrabunt in spiritum vini : hunc ergo abstrahere & incoque, dabit tibi alcali, quod in aquam resolue & asserua.

VSVS.

Ab huius vsu, propter eius aliquantulam acrimoniam & immixtam calcem non est abstinendû : suam enim acrimoniam in id solummodo exierit, quod ei resistit ; & ita est subtile, vt eius vnica guttula

tula totum corpus peculiari virtute tingat.

ARCANVM PERLARVM.

Perlarum orientalium cum aqua Cinnamomi in marmore subtilissime puluerisatarum ℥vj. alembica ventris spatiosi injice, spiritum ligni Guaiaci affunde, alembicum cera undique occlude & in Baln. digere: ita enim menstruum quotidie essentiam rubicundam de perlis extrahet: ita ergo procede, donec tota essentia extrahatur: perlas deinde calcina, salem ex illis extrahe, & illum essentiae admisce: habebis præstantissimum remedium ad omnes cordis affectus.

PROCESSVS PERLARVM.

Perlæ contusæ & minutissime contritæ in aceto correcto per mensem digerantur: acetum ab aqua inde effluente per Balneum separetur, perlæ denuo cum aqua destillata solvantur & coquantur: deinde filtrentur, tandemque quarta vel quinta vice in Balneo coagulentur, hoc facto spiritu vini rectificato affuso putrificentur & solvantur, spiritus vini tinctus effundatur, coaguletur, cum spiritu vini recenti iterum solvantur & in Baln. ad liquorem destillentur. Inuenies in fundo margaritas resolutas, quæ magisterium perlarum reuera sunt.

NOTANDVM.

Acetum cum expresso succo limonum corallös & margaritas peroptime dicitur soluere posse.

PROCESSVS CORALLORVM.

Coralli autem primo cum nitalibus debent puluerisari & calcinari, deinde vt vulgares præparari & resolui. Ita enim habebis magisterium corallorum. Quorum virtutes præ cæteris admiror: quod

scilicet tam mirabiliter crescunt & tam admirandis virtutibus à Deo sunt dotati.

EXTRACTIO ESSENTIARVM

ex lapidibus, Gemmis & Margaritis.

Gemmas vel Margaritas grosso modo contusas & non puluerisatas in vitrum injice, tantum aceti radicis, vt quinque digitos supernatet, affunde, per mensem in ventre equino digere: hoc enim tēpore materia fit omnino liquida, hanc de nouo cum aceto radicis misce & abluc, ita enim acetum colore gemmæ tingetur, huius in aliud vitrum plus affunde. Et hoc tam diu repete, donec nullus amplius color extrahitur: tunc enim Essentia est in colore, & corpus relinquitur: colores lente ad siccitatem vsque coquantur, deinde cum aqua destillata vt antea diximus, edulcorentur, quousque perfectam dulcedinem aquirāt: hoc facto puluis super marmore resoluatur & habebis quintam essentiam gemmarum & perlarum. Obseruandæ autem sunt margaritæ cum colore, dant enim lac spissum: corpus vero est arenosum & viscosum; & ex his præcipue sunt dignoscenda: ita etiam se res habet in crystallis: Omnis enim eorum Essentia per lotionem transit, & nil nisi viscositas aliqua remanet, ex quo sufficientia extractionis cognosci potest. Quidam acetum destillatum baccis berberū affundunt, hoc per destillationem iterum abstrahunt, corallosoque & margaritas cum eo soluunt.

Alij vero ex prunis syluestribus acetum faciunt, & coralloso perlasque cum eo extrahunt: Et hæc extractio acquirit colorem omnino sanguineum, Alij spiritum vini ab oleo salis aliquoties ab-

abstrahunt, & cum hoc corallo soluant: aliqui vero vsque ad oleum abstrahunt.

EXTRACTIO CORALLORVM.

Hæc est purgatio sanguinis: vbi nec venæ sectio, nec scarificatio est necessaria, sistit fluxū sanguinis in viris vt & sputum eiusdem, & superflua mulierum menstrua, atque omnes alias hæmorrhagias. Contra epilepsiā vero imprimis maxime commendatur.

Cum succo berberum coralli in vnico triduo soluantur: Et cum hac solutione lingua in angina mundificatur, cum aqua nempe prunellæ cōmixta & pro gargarismo vsurpata: imo nihil refert, etiamsi etiam bibatur: anginæ peroptime medetur & omnem calorem ac inflammationes internas extinguunt.

LIQVOR ET SPIRITVS PERLARVM.

Huius guttæ sex cum aqua borraginis potæ cor & vniuersum corpus confortant: cū aqua cinnamomi ad guttulas octo non modo confortant, sed etiam ab apoplexia præseruant: contra palpitacionem cordis eius guttæ 8. cum vino maluatico bibuntur, sericumq; rubrum in eo intinctum regioni cordis applicatur in lipothymiis est valde conueniens, ac dicto modo applicatus, pulsibusque & naribus affricus.

Corroborat etiam & præseruat infantes à frigore cum succo vel aqua semperuiui ad tres guttas exhibitus.

Cum infantes plane sunt consumpti & arefacti; deturiis cum lacte muliebri, conualescunt illico. Ego ipse phthisim cum totius corporis consumptione cum oleo margaritarum curauī.

DE ARSENICO.

Oleum Arsenici.

Hoc oleum inferuit ad fistulas & omnia antiqua vlcera & esthiomena; Luē Veneream, & cancrum, vt & ad vermem equorum; exterius applicatum. Ad hunc affectum ol. Arsen. cum melle & albumine oui commisce & in forma emplastri appone; vermem enim enecat & affectum curat.

QVOMODO ARSENICO SVVM
extrahatur Venenum.

Arsenicum per salem vrinæ fixum effice, hoc enim factō transit in oleum, quod ad omnia vlcera est efficacissimum.

BVTYRVM ARSENICI FIXVM.

Arsenicum Crystallinum prius cum solo colchotare sublimatum (quod venenum ipsius retinet) cum æquali pondere salis tartari & salis nitri commisce, omnia inter duos vrceolos imposita fixentur, subjiendo ignem 24. horarum spatio primo lentissimū, tū summi gradus. Et inuenies materiam albissimam, quæ perlarum referat colorem, quam in aqua calida solues, vt inde alcali extrahas; puluis, qui subsederit, imbibatur oleo tartari, vel, quod melius est, oleo talci, & ad ignē exicca, idq; ter facies, rursus materiam in calida dissolue & sal exime, & remanebit puluis candidissimus & fixus, qui in loco humido resoluitur in oleum pingue, butyri instar, anodynum.

VSVS BALSAMI ARSENICI.

Hunc balsamum linteo obductum regioni cordis applica & emplastro ex resina contege: arsenicum enim destillationes partium extrahit, humores fluidos reddit: ergo ab emplastris ad puncturas summe est cauendum.

OLEVM

OLEVM BOLI ARMENI.

Boli Armeni quarta vna in aqua salis nitri soluat, per destillationē rursus abstrahatur, idque toties repetatur, donec bolus formam olei acquirat; tunc enim cum rursus in oleum redige, & huic *thuris ʒj. corneol. ʒß. & mumie ʒij. admisce*: Erit pulvis glutinans loco futurarum vsurpandus.

OLEVM, QVOD VVLNERA IN

24. horis sanat, & est expertum.

℞ Ol. hypericon. lumbricor. terebinth. mastic. an. ʒj. misce & calide cum paucō gossypio applica.

SAL EX VRINA SVBLIMATVS.

Vrinam hominis sani, ieiunij & vinum bibētis per 24. dies seponc, postea pure & lente effunde; postea tantum vitrioli in fornace ad albedinem vsque torrefacti, quantum per vrinam solui potest, adde, hoc facto in alembicum arenæ impositum effunde, ad siccitatem vsque destilla (hæc est optima aqua ophthalmica ad omnes dolores calidos oculorum, visumque conseruat clarum & acutum, eius aliquantum cum penna quotidie inmissum & vsque ad sanitatem continuatum) receptaculum cum aqua instillata amoue, aliud accommoda & ignē, ac si Mercurium sublimare velis, fortius vrge, hoc n. modo sal album & pulcherrimum ascendit, cum quo spiritus vini acutior & fortior reddi potest, ad aurū & alia metalla calcinata resoluenda.

Nota.

Ex tartaro vrinæ cum duplo pondere sulphuris mixto & sublimato fiunt flores sulphuris acidi; & in peste multo sunt præstantiores floribus sulphuris vulgaribus: inseruiunt etiam in pulmonia, Barthodius.

LAPIS MEDICINALIS AD

omnia Vulnera.

℞ Vitrioli ℥iiij: sal. nitri, ceruss. alumn. bol. armen. an. ℥j, sal. armonia. ℥ss. singula subtiliter pulueriscentur, cerussa & bolus in porphyrio in formam farina contendantur, tunc omnia misceantur, olla vitreata satis magna, quia intumescit, insiciantur, aceti acris tantum; ut digitos duos emineat, superfundatur, & ad siccitatem lapidis lente coquantur.

Notandum.

Debet autem igne fortiori, vsq; dum nullus amplius fumus ab eo ascendat, calcinari. Ad vlcera intumescencia & calida huius lapidis ℥j cum mensura dimidia aq. semel ebulliat, filtretur, linteum in hac immergatur, & loco affecto, quam calide tolerari potest, applicetur. Si vlcus fuerit apertum, fumatur residuus puluis, exiccetur & vlceri inspergatur, & hoc facto vlcus linteis obuoluatur. In vulneribus vlceribusq; vetustis & recentibus huius pulueris instar pisi vnguento ad magnitudinē nucis immisceatur. Præter hæc omnia aqua isthec etiam destillationes seu catarrhos contrahit, exiccatur & maturatur. Scabiem, icteritiā, maculas, impetigines, vitiligines, pustulas exedentes sanat, si prius aperiantur, & ter in die hac aq. abluantur: omnia mala & immunditiam intra cutē & carnem latentem corpore humano extrahit. Anginam & quæuis vitia oris emendat, putridam carnem vel foetidam gingiuas corrigit: superfluum sanguinem ex quo dolores dentium exoriri possunt, absomit, si cum ea abluantur; ne quid tamen in collum incidat. Omnes externos affectus corporis vel cancerum, vermem, & omnia vlc. phagedenica mirificè mortificat, lintei in ea intincti, & quotidie ter

ap.

applicati. Lumbr. omnes enecat & expellit. Omnibus affectibus oculorum succurrit, & visum avertit, eius gutta j vel duæ mane & vespere oculis cum penna immissæ. Calorem præter naturalem crurum mitigat, linteï nêpe in ea madefacti & applicati, calorẽ enim & superfluos humores quam primum extrahit, malumque inde exortum emendat. Conducit mulieribus, quibus mammillæ sunt tumefactæ & exulceratæ. Omnia vlcera humida & destillantia, quæ alias nullis emplastris, vnguentis & oleis quicquam cedunt, ex fundamento sanat, ter in die cum linteis applicata.

LAPIS CONTRA ERYSIPELAS.

℞ Ceruss. alum. vutr. alb. ana ℥iij, bol. armen. ℥ss, croci. ʒj. Misce, coquantur in mensura dimidia aque usque ad siccitatem: huius materiæ parum in aq. ros. solvatur & loco inflammato applicetur. Iuvabit illico.

LAPIS CAUSTICVS SEV CORROS.

℞ Lixiviij saponis, vel matris lib. ij. calc. viu. li. j. affunde aquam ferventem, bis inuicem misceantur, cum clarescit, infunde sartagini, adde sal. armon. ℥ss. & in aqua tamdiu coque, quousque fiat lapis: aperit omnes excrescentias & tumores.

CALCIS TESTARVM OVO- rum calcinatio.

Teste ovorum in fornace figuli optime, quousque fiant albiissimæ, calcinẽtur: hæc maxime conveniunt scribis, pictoribus & aurifabris; miscentur etiam cum glutine, & rediguntur in massam, ex qua imagines, lapides & manubria cultrorũ efformari & cū variis coloribus, prout cuiq; placet, tingi.

possunt, quo facto in hypocausto, vel alio loco calido exiccantur, sic enim non solum colorem suum retinent, sed etiam in lapidem concreſcunt.

Vel

Albumina oui conquassata & cum spongia in aquam redacta in massam cū calce exagita: Quantum autem harum testarum calcinantur, tantum etiam toncharum addere, & eodem modo, quo & cum calcinatis testis, procedendum.

AD SCABIEM ET PRURITVM.

℞ Sulphur. viii. optime pulueris. ℥j. Zinzib. ℥ij. misceantur cum buiyr. recenti vel axungia recenti; adde Mercurij præcipitati ℥j. M. & f. ungu. quo inungantur iuncturæ manuum & genuum. Pendus.

CREMOR TARTARI.

Tartatum vini albi lotum minutim contere, in aquam purā injice, fac ut in lebetē bulliat, fiet bulliendo crusta seu pellicula; hanc exime & serua: Huius accipe ℥j. diagridij præp. gr. viiij. Misce, & in iusculo porrige; leuiter purgat. Arcanum est ad lienis affectus.

Dicto cremori spiritum vini affunde, tincturam rubrā extrahe, spiritū vini abstrahē, & terram relictā per retortā pelle, habebis oleū, & manebit terra in retorta; hanc calcina, & spiritum vini iterum affunde; digere & abstrahē, tandem terra hæc sublimetur, quam serua, est enim terra foliata.

OPTIMVS MODVS PRÆPARANDI di cremorem tartari, vel Tartarum præparandi.

Tartari quantum vis, conteratur, & subtilis-

sime

lime puluerisetur; aquæ fontanæ sufficiens quantitas calide affundatur; cum baculo ligneo optime moueatur, ad refrigerandum seponatur (nisi enim hoc fiat, aciditas eius facile euanescit) aqua cum materia viscosa lente effundatur: hæc lotura ter, quater vel pluries, donec tartarus arenæ subtili fiat similis, repetatur, hæc arena in vasculum ligneum effundatur, sufficiens quantitas aquæ fontanæ feruidæ affundatur, & cum spatula lignea agitetur; hoc enim facto aliquid de tartaro colliquescit, & aquam acidam reddit. Itaq; panni duo; tres vel plures, prout tartari plus vel minus preparari debet, ex lino & lana duplici filo parati in promptu esse & super ollas nouas vitreatas suspendi debet, per quos aqua feruens & acida absque vlla mora percolari possit: & si hæc in principio aliquantulum flaua transit, statim denuo percoletur, & hoc tamdiu repetatur, donec clara, in modum Crystalli, transeat; & transfusio continuetur. Et si vna ex ollis fuerit repleta, seponatur ad refrigerandum, & alia supponatur. Et cum omnis aqua acida fuerit affusa, alia aqua feruida (cuius in lebetè semper aliquid in promptu esse debet) affundatur; diligenter moueatur, paululum quiescere permittatur, post vnum ex sacculis in aliam aquam prius percolatam transfundatur. Et labor hic tam diu continuatur, donec tartarus per aquam feruidam omnino est solutus & in vasculo ligneo nil præter arenam omnis aciditatis expertem nullamque vltiorem vel in frigida, vel feruida aqua dissolutionem admittentem, & propterea tartarum arenosum dictam, remaneat. Hoc enim facto omnis tartarus acidus & genui-

nus rite erit solutus & transfusus. Cum igitur aqua illa tartarea in ollis sufficienter sunt frigesacta, non solum pulcherrimum cremorem in illis innatare, sed etiam bonam partem materiae pellucidæ instar niuis congelatæ in fundo residere videbis: Tunc itaque cremor innatans primo erit separandus, si videlicet eundem separatim habere cupis; sin minus, cum spatula lente potest amoveri, ut fundum petat & cum materia ibidem copuletur: hoc facto aqua clara per inclinationem vasis effundatur, materia alba sacculo paruo linteo injiciatur, ut aqua in ea relicta effluere possit: inuenies tartarum peroptime purgatum: cuius hoc modo in 14. horis plus quam alij in 40. horis præparare poteris, nec minorem habebit efficaciam, quam alius, multo maiori labore paratus.

DE ANTIMONIO.

℞ Auri calcin. ʒʒ. antimon. crudi bene triti lb̄ ʒ. sublima una forti igne per totum diem, deinde quod sublimatum fuerit, accipe & cum auro, quod in fundo mansit, bene tere, ac uerum sublima, hoc sæpius repetere, tandem inuicem bene tere & serua. Huius ʒj in vinum maluatium vel aq. vitæ infunde, eiusque infusionis cochleare vnum exhibe: Est vomituum & purgatiuum, arcanum Dornæi, pro quo Mussæti ipsi 500. coronatos voluit numerare, sed non obtinuit.

Vomituum & purgatiuum.

AD FICVM ANI SEV

Mariscam.

℞ Ol. laurin. lim, rosat. nucum, ana ʒʒ. cum vitello oui fiat vnguentum: hoc cum gossypio applicatum, ficus sanat, quæ tamen prius hoc ipso vnguento debent inungi. Est Tobiaë Hess.

PRÆ-

PRÆPARATIO CRYSTALLI AD

Gemmas factitias.

Salis tartari ℥ij. in aqua solvantur, hoc lbj. cineris fagi, ut cineri Capelle fiat similis, humectetur: inde globuli in magnitudine pomorum formentur, exsiccentur, & in olla operculo contexta in fornace figuli exsiccantur: ita enim globi aliquantulum colliquefcent, sibi que inuicem adhærebunt: hi itaque subtilissime conterantur, & lixiuium ex iis paretur: hoc in salem usque coaguletur: Et in hoc lixiuio Crystalli toties & tandem extinguantur, donec mira digitos contereere possis: hoc peracto de Sale in vase relicto aliquid per solutionem, coagulationem & calcinationem toties repurgetur, donec nulla amplius facies in solutione compareat.

Eodem modo etiam Salem tartari ex tartaro albo præparatum toties per solutionem, coagulationem & fusionem debes purgare, donec ab omnibus fæcibus fiat mundus, & in igne non amplius strepet. *℥ Huius Sal. tartari part. ij. Salis præcedentis præpar. part. j. hæc inuicem fiant fluida: habebis in materiam, quæ omnes colores totius mundi recipit, & gemmis orientalibus similis apparet.*

PRÆPARATIO SMARAGDI.

℥ Anima lune, anima Solis, Crystalli reuerberati, adde parum Salis ammoniac. per calcem viuam fixi: fluet enim in cucurbita arenæ imposita.

RVBINI.

℥ Anima Solis, anima Martis extracta, Crystalli reuerberati, fluet cum parua parte Salis ammoniac. fixi.

HYACINTHI.

℥ Parum anime Solis per Crystall. plures, Sal.

*ammonia. fixi & antea ratione coloris fumite animas, effluent cum Sale armoniaco fixo per calcem vi-
uam.*

SAPPHIRVS.

*℥ Sal. alcali ℥viij. Crystalli prepar. ℥iiij, Zafor vel
magnesia plumbi ℥℔: hæc omnia misceantur, & in for-
nace euaporationis fundantur, habebis Sapphiros
pulcherrimos.*

TOPASIVS.

*℥ Ceruss. ℥ij. Crystall. prepar. ℥℔, Misce, in cruci-
bulo luto occluso tundantur.*

SMARAGDV S.

*℥ Minij ℥iiij. Crystall. prepar. ℥j. Solis ℥ij, mixta
fundantur.*

HYACINTHV S.

*℥ Ceruss. & Crystall. prepar. ana ℥j. mixta fun-
dantur.*

SAPPHIRVS COERVLEVS.

*℥ Vur. Venet. color. crocini an. ℥ij, liquid. De tartar-
o & Sale nitri calcinata mixta per 4. horas fundan-
tur; exhibit vitrum cœruleum obscurum: huius
℥ Part. 8. minij part. ij. mixta per duas horas dif-
fluant, ita enim lucidum perficietur.*

RVBEDO.

*℥ Minij ℥iiij. vitri Veneti ℥ij vel Silicum ℥iiij,
cum tartaro liquato per horas sex fluant, transeunt in
vitrum fulvum.*

VITRVM RVBRVM.

*℥ Aeris vsti & vuri contriti an. inuicem tres ho-
ras colliguescant.*

VITRORVM RVBEDO.

*℥ Cineris plumbi ℥℔, silicium ℥ij, scoria ferri ℥ij
mixta colliguescant.*

VITRORVM ALBEDO.

℥ Stanni ℥ j. plumbi ℥ ij. inuicem calcinentur: hoc facto, ℥ Plumbi calcinati ℥ ij. cineris plumb. & stan. an. ℥ iiij. Sal. ℥ j. mixta sibi inui. em liquentur, ita fluida in aquam fundantur, posteaque concundantur & puluerisentur.

VITRVM ALBVM.

℥ Plumbi ℥ vj. Silicum ℥ iiij, Sal. ℥ ij. Stanni ℥ j. alumin. quart. j. imponantur fornaci figuli ad dissolutionem, postea contundantur, & subtilissime puluerisentur: ita enim vasis infusa colorem cœruleum, flauum, cineritium & quemcunque volueris, recipit.

COLOR CROCEVS.

℥ Color. saffrani part. iiij. vitr. cœrul. fus. part. j. tartari calcinati part. ij. Misce, madida tenuissime terantur.

ADAMAS.

Crystallum per noctem in fornacem figuli dimitte, exemptum in aqua extingue, tenuissime contere, cum Sale tartari misce, inde cum aqua pilulas efforma, hæc per noctem in igne fortis ita candesciant, vt non disfluant, inde exemptas in vasi satis fortis per biduum in igne permaneant: hoc enim modo optime præparantur.

SMARAGDVVS.

Æs optimum per triduum in igne permaneat, inde exemptum optimeque tritum in alio vase iterum in fornacem immittatur ibidemque per quadriduum cum duplici pondere arenæ, ex qua conficiuntur vitra in igne vehementiori permaneat, dehinc in vase satis duro per mediū diem igni adhuc fortiori imponantur, inuenies lapidem viridem,

SAPPHIRVS.

Vitrum puluerisatum cum dimidia parte Zaphari commisce, & per triduum fornaci impone.

RVBINVS.

Auripigmentum contusum in vase rotundo igni admoue, inuenies materiam in collo vasis.

Vel,

℞ Sal. alcoli ℥iij. Crystall. puluerisat. ℥iij. battitura aris ℥ss. sol. aur. grj. mixta colliqueſcant in crucibulo.

QVOMODO CONFICIATVR MARMOR vel Gypsum.

℞ Gypsi calcinati part. ij. silicum alborum non calcinator. part. j. misceantur : hoc facto parum ossis sapię inijce in aquam, & cum hac materiam in massam redige. Ita enim in modum Marmoris vel Iaspidis, vt tibi non ignotum, tingere potes.

FORMÆ QVIBVS MATERIÆ infunduntur.

℞ Luti madefacti, cineris cribrati & madefacti ana partes æquales, per horam dimidiam cum bombace optime agitentur, & quodquod vis, in has formas fundatur.

MODVS OMNIS GENERIS GEMMAS ex silicibus conficiendi ex Osvaldo Crollio.

Silices selecti & splendentes, vel Crystalli optimi in fornace figulino per biduum vel octiduum vrantur, inde exēpti iterum candefiant, & in aqua frigida extinguantur, ita n. quasi terentur & dilabuntur, quanto sapius a. hac candefactio & extinctio repetitur, tanto erit melius: hoc absoluto exiccetur, & in marmore subtilissime in formā pol-
linis

linis terantur ; huius pulueris parti vni adde minij part. iij. mixta in marmore terantur : quanto autem subtilius teruntur, tanto lapides fiūt pulchriores & lucidiores : alias enim concipiunt vesiculas. Et hæc est materia, ex qua gemæ conficiuntur.

SEQVVTVR NVNC COLORES.

Tinctura auri dat rubinos, carbunculos & granatos: hos autē ego non curavi: argentum dat cæruleum & colorem Sapphiri, huius loco ego ipse sumpsi lapidem cæruleum, vel Zapharum.

Mars dat hyacinthū & topasium, ad quem conficiendum crocus Martis est sumendus. Venus dat Smaragdum & Chrysolitum ; sumitur autem crocus Veneris, vel lamina cupri sæpius candescit, & semper in aqua extinguatur, hoc n. modo squamæ cineritiæ à cupro decidunt, quæ sunt ablucendæ, exiccandæ & puluerisandæ.

SI ITA QVE SMARAGDVM CONFICERE VOLUERIS.

Sume prædictæ mixturæ ex silicibus, crystallis & minio optime inuicem contritæ, parum pulueris cupri admisce, ita in ollam luto obturatam & operculo conclusam injice, vt media pars ollæ maneat vacua, per quatuor vel 5. horas fornaci evaporationis impone, propeq; ignem fortē dissolue, hoc facto ignem amoue & ollam confringe: inuenies materiam spuma plumbi contextam, & cum regulum confregi, apparebat Smaragdus pulcherrimus, quem curavi in fragmenta frangere, & prout volebam conscindere. Non semper autem res bene cedit, sed requiritur serenitas cœli: Itaque consultum mihi visum fuit: materiam hanc in quadruplo præparare, in quatuor ollas

distribuere & ita vno labore quatuor distinctos colores acquirere, vnum semper altiore altero, ad primum sumebam pulueris cupri ʒj, ad secundum ʒij, ad tertium ʒj & ad quartum ʒj β, & nihil amplius, alias enim fiunt grossi & non pellucidi. Idem est iudiciū de Hyacinthis & Topasiis, cum croco Martis, & sic de Sapphiro cum cœruleo.

MODVS ARGENTVM

Albificandi.

℞ Sal. ammon. alum. roche, alum. plumos. Sal. gemm. tartar. & rom. an. q. s. misceantur & coquantur.

MIXTVRA AD PRÆPARANDAS

Formas seu Matrices.

℞ Gum. iragac. ʒvj, infundatur per triduum in aceto, contuso adde gypsum optime co tritum vel quosumque colores volueris, redige in duram massam, injice matricibus excavatis antea inunctis, & per-
mitte, vt siccat; hoc enim modo quodcunque vis, efformare potes.

INDVRATIO FERRI.

Ferrum succo raphani, & succo vel aqua expressorum lumbricorum terræ intinge: hoc enim modo ita induratur, vt etiam lapides & saxa eo incidi possint.

MODVS FERRVM

deaurandi.

Ferrum ab omni ærugine politum cum vitriolo in vino trito tamdiu oblitito, donec colorem cupri acquirat: hoc facto etiam amalgamate de Sole & Merurio eodem modo optime obducto, quantumque poteris infrica: itaque obductum & frictum in ignem ponito, vt Mercurius exhalet, qualiter etiam cum argento fieri solet.

MODVS OMNIS GENERIS METALLA Argento obducendi.

℥ Aq. fortis ℥ss, Mercurij ℥j, tartari alb. Ol. Salia an. parum, in aliquo vase cineribus calidis impone, diligenter misce, & cuicunque metallo volueris, affrica; apparebit argento simile.

GLVTEN AD LIGNA ET

Lapides.

℥ Calc. vine ℥ij, tart. ℥j. contrita cum vernice misceantur.

LVTVM AD CRYSTALLVM,

Vitra & Lapides.

℥ Solis, minij & vernicis optimi an. q. s. contere & misce, cumque resiccatum fuerit, ad commodum tuius vite e.

Item ℥ Calcem viuan & albumina ouorum optime conquassata. Misce & pro glutine ollarum & vitrorum fractorum vtire. Talia etiam præstat cinis cum albumine ouorum mixtus.

MODVS CONFICIENDI CRUCIBULOS vel Testas ad Tartarum.

Ad lutum pro Testis cum aluminis plumosi & cretæ an. partibus æqualibus commisce, cum albumine ouorum in puluerem redige, testasque vel crucibulos intus cum hac mixtura sæpius oblinito, ita tamen, vt, quoties oblinita fuerint, exiccantur: ita enim non modo durabilia fiunt, sed etiam nihil eis interius adhærescit.

LVTVM AD FRACTA VITRA.

℥ Partes ij, calc. vine, part. j. spuma argenti part. dimid. hæc inuicem terantur, tantum vernicis calidi, vt in formam pulvis tenuis redigi possit, addatur, sub porphyrio tenuissime teratur, vt fiat subtile, linteo obdu-

catur, & rimis fractorum vitrorum applicetur; quamprimo enim exiccatum fuerit, omnia infusa ira continet, vt nec aqua fortis etiam penetrare possit.

ALIVD LVTVM VEL GLVTEN ad confracta Vitra.

Spumam argenti & vitrum Venetum contunde & in subtilissimum puluerem redige, hoc facto iterum cum vernice & pauculo olei lini, qualiter pictores cum coloribus in porphyrio procedere solent, contere, & cum hac mixtura rimas fractorum vitrorum obline, & in Sole vel ad fornacem exicca, resistit igni & aquæ.

QVOMODO RIMÆ RECEPTA- culorum perlutentur; ne spiritus transeant.

*℥ Striclura ferri subtilissima & minij ana part.
equal. inuicem cōterantur, cum glutine optime miscean-
tur, vt pulvis fiat simile, & rimæ receptaculorum eo
obducantur.*

MODVS CVM VITRO VE- neto vitriandi.

Cum vas vel olla iam ad vrendum satis fuit exiccata, cum fæce vini vndiquaque obliniatur, hoc facto vitrum Venetum subtilissime puluerisatum cum spuma argenti misceatur: (vbi tamen vitri Veneti maior portio esse debet) & in modum figulorum procedatur.

LVTVM AD CONFRACTA Vitra.

Vitrum Venetum, minium, oleum lini, farina volatilis & albumina ouorum subtilissime conte- rantur, & aliquantulum crasse rimis obliniatur.

SIGILLVM HERMETIS.

℥ Vitri Veneti contriti aliquoties candefacti, & rurſus extincti part. 5. ſuccini pulueriſati part. ij. borac. part. j. mixta omnia & ſubtiliſſime trita, cum ſpiritu vini in maſſam agitentur, operculo, ad craſſitudinem mediꝝ digiti illinantur, & per fuſionem ſigilletur, vt ſequitur.

Vel,

℥ Vitri pulueriſati & borac. Venet. an. partes æquales cum modico ſuccini, aqua & ſpiritu vini redigantur in maſſam, circa vitrum illinatur, hoc facto candelam accenſam vnā vel duas luto applica; canalem, qui in ſuperiori parte ſit amplior, in inferiore vero anguſtus cum paruo foramine ad craſſitudinem acus, hoc lente in candelam accenſam dimiſſo lutum deorſum liqueſcit & occludit. Oportet autem cum candelis circumire, vel alteri cuidam vt vitrum lente in gyrum vertat, commendare.

LVTVM OPTIMVM AD
Circulandum.

℥ Colophon. ℥ij, cere flauæ ℥ij, his in crucibulo colliquatis, cinnam. pulueriſ. ℥ijij vel tantundem ſarinaliterum ſubtiliſſimæ adde, diligenter miſce, cum ſpatula lignea vitris vbique applica, & cum ferro ignito adapta & æqua, vtque refrigeretur, ſepone. Neceſſe autem eſt, vt quotidie odoretur, an forte tranſpiret, hoc enim ſi fiat, cum ferro candente iterum erit adaptandum & ulterius glutinandum.

DE CVRATIONE ET DIÆTA PESTILENTIA infectorum.

Quam primum quis se Peste infectum putauerit aut aliquid huiusmodi senserit, statim cochlearia quatuor vel quinque *aceti bezoardici* sumat plus vel minus, ratione virium & personæ, cum *ʒiij aque Cardui bened.* vel *Pimpinellæ*, & quantum potest, in lecto sudet.

Hoc facto iusculo aliquo conuenienti rursus erigatur & confortetur, hora post hæc elapsa vena secetur, si scil. ultra octo horas patiens morbum non senserit, alias enim venæ sectio erit intermittenda. Vbi circa venæ sectionem præterea hoc etiam est notandum, ne in personis infra 15. & ultra 50. annos instituaturs.

Vena sectio.

Item si characteres, bubones seu anthraces supra regionem cordis appareant, etiam in partibus superioribus corporis & in eo ipso latere vena erit secanda: si vero infra cor, in inferioribus lateris eiusdem.

Potus quotidianus.

Postquam vena est aperta & sanguis emissus pro potulo loco vini potus sequens ordinetur, quem si egeni persolvere nequeant, decoctum aliud, cuius titulus, Aqua potabilis, pro pauperioribus, eligant.

POTIO QVOTIDIANA PRO ÆGRIS.

ʒ Sem. lactuc. ʒß,

papau. alb. ʒiij,

Sem. 4. frig. maior. ana ʒß,

Sacchar. alb. ʒiij. Misce.

fiat omnium decoctio in lib. viij aq. fontane ad duorum digitorum transversorum consumptionem; postea ad

adde Syr. de cotoneis Ferdinandi ℥ijß. Miſce.

Potio quotidiana potabilis pro pauperioribus.

℥ Rad. tormentill.

petasit. minut. concisat. ana ℥j,

pimpinell. ℥ij.

hord. mund. excort. Mij,

paſſular. ℥ij,

coton. concisat. & conquaſſ. Mj. Miſ.

Fiat omnium decoctio in menſuris tribus aqua fontana ad trium digitorum tranſuerſorum conſumptionem, percoletur, colatura parum ſaccharo dulcoretur & paulillo aceto de fructibus rubi idem acetoseur.

Die ſequenti acetum Bezoardicum in prædicta doſi aut cochleare vnicum minus uſurpet & ſudet, quod fieri debet, ſiue bene ſiue male habeat æger, quo facto potus quotidianus adhuc erit continuandus.

Et quia interdum accidit, ut æger conſtipetur, aſtantes id non debent reticere, ſed Medico indicare.

Pro promouenda itaque euacuatione

℥ Rad. tormentill.

petasit. an. ℥ij,

cichor. ℥j,

polyp. querc. ℥vj.

ſt. cordial. p ijß,

prunor. chamaſc. n. xij,

paſſul. ℥j,

Sem. coriandr. præp. ℥ij. coquantur leniter in lbj.

aq. fontan. Colatura calida infunde per noctem

ſol. ſen. Elect. ℥j.

Rhab. Elect. ℥ij.

Colatura adde Syr. roſ. Sol. ſimpl. ℥ij, f. potio pro duab.

dosib. Si, vt sæpe contingere solet, æger fuerit valde debilis, & lipothymiis frequentibus afficiatur, de Electuario Bezoardico sequenti, quod alias venenum in corpore adhuc superstes expellere solet, castaneæ instar quotidie quinquies vel sexies assumat. Et quia hæc lues etiam nostra opinione curata sæpius fomitem suum in corpore retinet, & ita cum summo hominis periculo reuertitur, ab his Bezoardicis etiam in posterum per aliquod tempus non erit abstinendum, etiamsi quis putet se omne malum euasisse, & hostem profligasse; itaque de aceto imprimis Bezoardico quotidie ter, mane scilicet, ieiuno stomacho, post meridiem, hora ante cœnam & immediate ante decubitum cochleari dimidium sumendum.

Electuarium Bezoardicum restaurans.

℥ Conseru. rosar.

borrag. ana ℥iij,

cortæ. citr. condit. ℥ij,

spec. diarrhod. abbat. ℥j,

diamarg. frig. ℥iij,

bol. arm. orient.

terr. sigill. ana ℥ij,

Ther. Androm. ℥j, misce cum Syr. de limon.

f. Electuarium, acetosetur modico olei vitrioli.

De hoc ægrotantes in sudore debilitati, eo absoluto aliquid assumant, inseruit enim ad præseruationem & curationem simul.

Nota.

Hoc Electuario & mulieres gravidæ & pueruli sine noxa possunt uti.

Admonendi vero sunt imprimis omnes in genere his ægris cohabitantes & etiâ ipsi ægri vt feb-
torem

torem linteolorum, in quib. sudarunt, vel induci fuerūt, summa cura euitent. Siquidem scitum, hoc ipso fœtore non raro totas domos cum omnibus inhabitantib. fuisse infectas, & maximam stragem subsequutam, quia tale venenum ex huiusmodi lintreis in corpore fuit per poros retractum.

Quantum ad curationem externorum characterum, quiuis prudens & expertus Chirurgus mouerit illos maturare, veneno liberare, aperire, tandemque debite consolidare. Cui hoc opus remittimus.

Si quæ forte mulier grauida hoc morbo inficiatur, statim hanc potionem sudoriferam vsurpet, applicato tamen prius balsamo puerorum cum pane vel mica panis triticei, & modico aquæ rosacæ, vel cum pane marcio ad vmbilicum, quod etiam in sudore ipso non erit amouendum. Sudore absoluto cum iusculo aliquo reficiatur, horaque dehinc elapsa vena iuxta processum prædictum aperiatur, nisi mulier fuerit admodum debilis, & non valde sanguinea: in talibus enim venæ sectio est potius intermittenda. Die sequenti potionem sudoriferam denuo sumat & sudet, & se in omnibus iuxta præscriptum ordinem gubernet, hoc vno excepto, vt loco aceti rutacei pro præseruatione restauratio bezoardi co vtatur.

POTIO SUDORIFERA PRO

Pregnantibus.

*℞ Syr. de limon. ʒi ss.
acet. bezoar. nostri ʒss.
aq. fœnic.
pimpinell.*

card. ben. ana ℥ j.
 spec. diama. g. frig. ℥ j.
 man. Crist. perlat. ℥ ij. Miste & f. potio.

Infantes quod attinet, detur illis ad promouendum sudorem de sequenti aqua cochleare vnum pro duabus vicibus, vel quantum fieri potest & vires eorum ferunt.

Qui vero ad annum septimum vel octauum progressi sunt, illis vna vice erit dandum:

℥ Aq. veronic.

pimpinell.

card. ben.

fumar.

fenic. ana ℥ vj.

margar. præpar. ℥ j.

corn. ceru. præpar. ℥ ss.

tabell. man. Christ. perlata. ℥ iij. misceantur

exacte, fiat potio; cuius, vt diximus, detur cochleare vnum in duas portiunculas diuisum.

Ad refrigerandum autem sanguinem & pro positione ordinaria, præparari debet Iulepus ex æquis partibus Syrup. viol. & cydonior. & cum modico acetirubi idæi acetosari.

ACETVM BÉZOARDICVM

nostrum.

℥ Rad. Angel.

imperator.

pimpinell.

Valerian.

vincetox.

distamn.

petasit.

zedoar.

termen

tormentill.

gentian.ana ℥j,

baccar. Juniper. Mij,

fol. ruta Mij,

sem. citr.

acetos.

cortic. citri ana ℥vj,

Theriac. Androm. ℥j℥,

Antid. Matthiol. ℥℥,

fl. sulphur. ℥ij,

myrrh. ℥ij.

off. de cord. ceru. ℥j,

Syr. de limonib. ℥vj.

Incisa aut contusa mixtaque omnia infundantur in vi-
tro cum ℔ ij, spiritus vini ab omni phlegmate correcti
& ℔ vj, aceti destillati ac spiritus vitrioli ℥j. digeran-
tur in loco calido & ad usum asseruentur.

ELECTVARIVM BEZOARDICVM

Vulgare.

℥ Electuar. ex nucib. & ruta ℥vj,

bol. armeni.

terr. sigillat. ana ℥ij,

Syr. acetosæ ℥ij. M. fiat Electuarium.

Est præservatiuum pro vulgo, ministrantibus &
iunioribus, castaneæ instar mane vsurpandum.

ELECTVARIVM EX NVCIBVS.

℥ Fol. ruta M. viij.

ficuum,

nuc. ingland. ana Mij.

baccar. Junip. Mij.

Unum quodque per se pistillo ligneo fortiter contundatur
minutissime in mortario & misceantur exactissime, ad-
dendo aceti & salis parum, ut in antidoti formam redi-
gatur.

CERTISSIMUM EXPERIMENTUM
contra Pestem.

℥ Fol. absinth.

salu. acut. ana ℥jss,

ruta ℥vjss.

Herba in aqua fontana recenti lauentur; deinde inciduntur, in mortario contundantur, ut succus exeat, olla noua munda injiciantur, mensura dimidia aceti fortissimi affundatur, diligenter cooperta per 24. horas, stare permittantur; hoc tempore elapso, percolemur, acetum colato turpethi in mortario puluerisati ℥j. admisceatur, iterum ita coopertum per 24. horas dimittatur. Demde percoletur, & ad usum reseruetur. Huius acetum per quatrimum continuum quotidie cochlearum vnicum theriacæ instar pisi mixtum ex vase non ligneo, sed argenteo, vel stanneo sumitur. Hoc enim si feceris, Deo summo auxiliante per annum integrum à peste tutus eris. Si quis vero peste iam infectus fuerit, huius acetum cochlearia quatuor cum theriaca ad pisorum quatuor magnitudinem sumere & quatuor horas agitando ieiunare debet, ita enim sine dubio saluabitur. Certum enim est, & in permultis sæpissime probatum.

F I N I S.

BASI-

BASILICA ANTIMONII,

IN QVA

ANTIMONII

NATVRA EXPONITVR

& Nobilissime remediorum for-

mulæ, quæ Pyrotechnica ar-

te ex eo elaborantur,

quàm accuratè

traduntur:

MANVALI EXPERIENTIA

comprobata & conscripta

AB HAMERO POPPIO THALLINO,

Philochymico.

BASILICAE ANTIMONII

CAP. I.

De Natura Antimonij.

DITISSIMA rerum procreatrix Terra, cum plurima mineralia in gremio suo foueat, haud infimum inter ea dignitatis locum Stibium obtinet, quod licet Veteribus minus cognitum steriliorque apud eos eius vsus fuerit: hodie tamen pyrotechnica arte praestantissima entia Medica ex eo elaborantur. Vt autem ipsius Antimonij naturam recte explicemus, ab eius definitione exordiemur.

Antimonium autem dicimus esse corpus minerale, plumbei coloris, partim ex impuro bituminoso & arsenicali, partim purissimo sulphure, seu interna rubedine, Mercurio metallico indigesto & exiguo sale concertum, Spagyrica praeparatione in nobilissima medicamenta cedens.

A nominis itaque definiti impositione filii nostri principium trahimus: vbi statim grauissima disceptationum quaestio oboritur, quinam hominum primo hanc mineruam inuenerint, eique sua

nomina

nomina indiderint. Theologis absolutiorem decisionem relinquo : Num primus hominum Paradisi incola Adam *Genes. c. 2.* Antimonio & reliquis mineralibus & metallis certa nomina imposuerit : cuius negatiuam sententiam maxima pars tuetur. Terræ enim mole mineralia obruta & occlusa, humano oculo imperscrutabilia extiterunt. Scripta etiam sacra, præterquam quod longe post Auri & metallorum reliquorum mentio fiat, alio silentio hanc quæstionem transgrediuntur. Arabiæ autem gremium primo eam in lucem protulisse ex Gebero, Arabum Rege manifestissime datur, qui primus huius mineræ mentionem sub Magnesiæ nomine facit, eiusque eleuationis modum omnibus numeris absolutissimum docet : qui etiam in hodiernum vsq; diem in Chymicorum officinis excolitur, dum cacabis inuicem superimpositis albi Antimonij flores elaborantur. Arabia autem in vicinas sibiq; confines regiones eam disperfit, vnde Græcia, artibus jam pridem exculta, sibi quoq; huius mineræ notitiam comparauit, eamque tandem in totum terrarum orbem disseminauit.

Hebræis Zadadah. Chaldeis Zedidah.

Græcis *σίμις, σίβι, πλατυοφθαλμόν*, quia mulieres eo oculis decorem sibi conciliare solitæ fuerunt, vnde apud *Ezech. c. 23. v. 40.* *ἔτι βίζω τοὺς ὀφθαλμούς σου* legitur, quo etiam sensu *γυναικεῖον*, quod mulieres eo maxime vterentur, nominarunt, *λάβρασον* & *χαλκωδόνιον* etiam appellant.

Latinis Alabastrum, Lapis candidè nitentisque *ἰριουᾶ*, Magnesia, Stimmi, Stibi : In officinis ex Auicennæ interprete indigitant nomine Antimonij : cuius originem rerum Chymicarum olores

ἀπὸ τοῦ ἀντιδρῦν πρὸς τὸν βίον vel ab ἀνδ' ἡμεῖς conjecturaliter derinant : quod alij ex Gallorū lingua desumptum & Latinitate donatum esse volunt : alij ab Arabū atzinet deducunt, alij ad primitiuorum classem, quorum sententiæ plerique astipulantur, reponunt.

Germanis est *Spießglas* seu *Spießigglass* vel *Spießglaß* & quod cuspidum hastarū more scintillet, quo nomine Basilii Valentinus Monachus Benedictinus Cœnobij Erfurtensis bellicoso Marti sua natura id subiectum esse dicit.

Italīs dicitur Stibio, Antimonio.

Hispanicis mulierculis ejus vsus in ciliorum pulchritudine concilianda fuit vñtarissimus : puluerem a itē vocabant alcohol (quæ vox etiam adhuc in Hermeticorū laboratoriis sonat) vnde Antimonium crudum & nondum contusum Piedra de alcohol nominarunt.

Variis insuper Nature scrutatores hoc minerale nomen ac characterum notis occultare solent : quorum nonnulla plane sunt barbara, vt quando Antistini, Ochi, Alkofol; Alcofol &c. appellatur : pleraque metaphorica sunt quibus quadam similitudine vis & facultas ejus adūbratur, vt quando *Lupus* vocatur, quia ferocia sua omnia metalla, præter Leonem, h.e. aurum absūmit. *Ariete* quoque nomen & character ei attribuitur, quod sicut Sol cælestis in Ariete cōstitutus fulgentissimis radiis nostrum clima ferit, ita etiā aurum, quod Solem terrestrem nuncupant, ab Antimonio purgatum fulgentissimo colore, & ab omni sorditie purgatū splendet. Basilii Valentinus *arculo* comparat, quod ejus natura sit imperisrutabilis, sicut

in circulo principium & finis.

Paracelsus in medicamento Antimoniato *Tyro* comparat.

Proteus quod omnes colores Vulcani beneficio induat, dicitur; & quod Chymiaſtri totis viribus ex eo aurum ſibi pollicentur, *Chymicorū Idoli* nominatur. *Radix metallorum* dicitur non quod ex eo metalla generentur, ſed quod omnibus metallis quaſi adiaceat & adhæreat. Ex veteribus & recentioribus nonnulli magna affinitate hoc minerale Saturno coniunctum eſſe putarunt, unde id *Saturnum Philoſophorum*, *Magneſiā Saturni*, *Filium atque nothum Saturni* appellarunt; quo vero ſenſu & rationibus, ingenij noſtri captum ſuperat. Dioſc. lib. 5. c. 49. docet ſi carbonibus paulo magis cremetur, in plumbum abire: ſed forte oculorum teſtimonio nimium credulus, Regulum qui poſt calcinationem Antimonij forti igne ab eo ſecernitur plumbum eſſe ſibi perſuaſit. In plumbum enim ſola hac crematura & abſq; Saturni anima ſiue pinguedine nunquam traſibit: neque à Saturno Antimonium generari quiſquam affirmabit. Hæc tamē ſententia, utpote quæ vetuſtior, ei quoque ſignorum ac characterum formas impoſuit, ex quorum numero magis in uſu viget, quæ ceu inuerſum Veneris ſignum circulo cruce ſuperimpoſita pingitur, quæ ex falcato Saturni circulo, falce eius ſolummodo clauſa promanauit: quæ plumbi cum Antimonio conuenientiam aperiet. Antimonium autem mineram, corpusque minerale eſſe in propatulo eſt: ex terra enim eruitur & malleo niſi in metallum exalteretur, extenſibile non eſt, quam naturam metalla ſibi ſolum reſer-

uarunt. Contrariam sententiam hic aliquis statuere posset, Antimonium esse Metallum, quia in metalla transmutatur, quod metallis proprium est: in metalla vero posse transmutari experientia docet: metalla autem solum inter se in perfectiorem gradum exaltari possunt, cui responsionis loco subiungimus Antimonium esse Hermaphroditicæ naturæ, h. e. partim metallicum, partim minerale. Habet enim in se mercurium metallicum, qui solum tincturam metallicam admittit & postea communia cum reliquis metallis munia obit. Neque quicquid metallicum mercurium habet erit metallum: requiruntur etiam adhuc sal & Sulphur metallica eaq; cum mercurio perfecte digesta, quod utrumq; in Antimonio desideratur: cum autem metallicam dispositionem habeat, metallum imperfectum vel semimetallum quidam nominant: atque ita hac solutione reliquæ proprietates metallicæ quæ in Antimonio reperiuntur facile dilui possunt.

Plumbeus, niger & ferreus Antimonij color à principiorum Salis, sulphuris & mercurij imperfecta mixtione ortus, in trito potissimum apparet. Rubens quidem Antimonium præsertim in minera adhuc contentum ex Transylvaniæ finibus aliquando adfertur: in pulverem tamen redactum, omnino à nigro colore rubedo occultatur. Impurum, bituminosum & Arsenicale Sulphur ipsa Chymia discernit. Sulphur impurum crudum inflammabile siue *φλογιστον*, oculis, naribus & pulmonibus, insensissimū est, præsertim in eius calcinatione & florū alborum elevatione percipitur, dum Sulphuratorum more cærulea

ea flamma cum arsenicali nidore (qui quodāmodo dulcis non tamen diu tolerabilis) consumitur.

Bituminosum esse ipsa flamma & odor indicat: proptereaquē Ceram Hispanicam, ut nigro colore eam inficiat, præ reliquis coloribus nigris, minori conglutinandi facultate præditi, ingreditur.

Vitriolatam eius portiunculam liquor antimonij acidus præ cæteris signis maxime demonstrat, qui spiritus vitrioli saporem & vires quam proximè imitatur.

Internum & fixum eius Sulphur maxime in li-
lio eiusque tinctura effulget.

Alterum principium est Mercurius, quem metallicum atque copiosum sed crudeum & indigestum in Antimonio reperiri supra docuimus: ad recipiendum metallicas tincturas idoneus. Mercurius enim solum metallorum tincturas assumit: sal vero & sulphur tincturas transmutantes constituunt. Mercurium autem copiosiores præ se facere inesse saltem eius sublimatio siue volatilitas (ut de eius Regulo & salis & sulphuris separatione tacēam) clare demonstrat. Paucitatem salis, præsertim metallici, ipsa extractio & friabilitas Antimonij docet. Fidem autem his omnibus dabit ipsa manualis elaboratio & experientia, quam ut propriis laboribus & sumptibus nactus, ita sincere hic traditurum polliceor. Multis autem vsibus ^{Vsus} Antimonium hodierna luce inseruit, ut ad typorum literarum, campanarum & tormentorum fusionem, ad auri purgationem, & medicamentorum tam internorum, quam externorum præparationem. Variis in regionibus eruitur. Matth. in comment. suis in Diol. c. 49. Agrum Senensem & Co;

mitatum S. Floræ eius fodinis abundasse tradit præstantissimum autem erui ex solo Massano ac Suacensi docet. Nostri Germania mineralium & metallorum fertilissima eius quoque vbertatem præbet : quod tam propriis venis, quam metallorum permistum, ad Hercinias in Misnia, VVestphalia aliisque Germaniæ locis effoditur. Maxime tamen laudatur Vngaricum : præsertim in Transylvania natum, vtpote, quod sulphure puriori, aurique minera conterraneo quasi iure imbutum, striis splendidioribus & longioribus, obscuraque rubedine (quæ bonitatem eius inprimis arguit ob sulphuris abundantiam) reperitur : cuius Paracelsus subrubentis Antimonij, & Basilii Valentini Monachus Benedictini ordinis in curru Triumphali sub orientalis nomine meminit : & hoc maxime ad medicamentorum elaborationes eligimus & commendamus : Artifices experti hoc variis modis explorant, cum oculorum testimonio non semper fides sit adhibenda & sola inspectio in clarioribus etiam expertissimis alias possit imponere. Quidam chartæ luteo colore in pharmacopoliis tinctæ & bene dente apri læuigatæ istud affricando explorant eiusque certitudinis notam, rubram lituram, quam in ductione post se relinquunt, statuunt : alij fortissimo acetii Hispanici spiritu, drachmas aliquot, bene puluerisati imbibunt, & in lamella ferrea vel figulina ad lentum ignem, ne Antimonium fluat, euaporare sinunt : quod si post euaporationem pulvis Antimonij rubeus relinquitur, vltius de eius certitudine non dubitant.

Sed cum nobis animus non sit inani verborum sonitu

sonitu longam orationem de huius subiecti nominibus, speciebus, eiusque commendatione pertexere in quo Paracellsum, Suchtenium (qui interdum mysticum Antimonium intelligit) & alios, sua arcana quæsiuisse, idque passim in suis scriptis summis laudibus prosecutos esse constat, ad ea aditum apparemus, quæ magis necessaria ad agrotantium morbos profligandos ex eo parantur. Veteribus quidem huius mineræ notitia (ut ex Gebero dictum) non fuit adeo ignota, vires tamen plurimæ & excellentissimæ, quas successu temporis usus & experientia detexit, ipsos latuerunt, utpote quod in venenatorum classem relatum, ad externa potius quam interna vsurpabatur (nisi quod Nicol. Myrepsus in Antidoti sui quod Diacastorium vocat, crudum admittat: in cuius locum pyrethrum hodierni Medici substituerunt) vi astringendi, exiccandi, meatus corporis obstruendi, refrigerandi, excresecentias carnis absumendi, cicatrices obducendi, oculorum ulcera & sordes mundificandi, sanguinem è cerebri membrana fluentem sistendi præditum esse dicebant: quibus etiam diæcætoriam facultatem Diosc. l. 4. c. 155. adiungit. Præparationes etiam quasdam, leuiusculas tamen, scriptis ediderunt, quas videre licet apud Diosc. l. 5. c. 49. Oribasium collect. med. l. 14. 15. & de virib. ejusdè apud Galen. de simpl. medic facult. 9. ubi imprimis ad collyria cõmendatur. Paulum Æginetã lib. 7. de re Medica & alios multos, quos omnes si longa serie recẽlerem plus forte rãdij quam gratiæ afferrent. Triplici autem usu Antimonium inservire diximus, nempe ad fusionem metallorum, ad tormenta bellica maiora,

vt & campanas, quæ magis concinunt, auribusque suauiore sonum ex Antimonij permixtione nascisci dicuntur. Stannariis etiam expetitur & iis qui specula metallica poliunt & literarios characteres & typos effingunt, & ad auri purgationem.

Ad duplicem autem scopum elaborationes Antimonij, quæ in sacrario Vulcani perficiuntur, collimant: Quædam enim spectant ad transmutationem, eamque vel sui ipsius, vel aliorum mediante Antimonio in præstantiora & perfectiora metalla: Quædam hominis sanitatem factam conseruant: afflictam vero in salubriorem statum reponunt. Nos missa transmutatoria (non quod egregiam tingendi vim in Antimonio latitare plane negemus: plus enim transmutatoriæ studio dediti in hoc minerali laboris consumunt, quam in perfectissimo metallo, sed quod omnes semper labore suo frustrati, nunquam exoptatam tincturam inde elicere potuerint: tum quod nimium volatile etiam sulphure & sale metallico, quorum proprium est metalla exaltare, destituatur.) utpote cuius nulla dum nobis sit manualis experientia, ad medicamentorum apparatus nos conferimus: & hæc de Antimonij definitione, quæ eius essentiam & naturam explicare debebat, quam breuissime dicta sufficiant.

C A P. II.

De Minera Antimonij, eiusque fusione & purgatione, siue Regulis.

Tri-

TRipliciter porro Antimonium ad Pyrotechnicos labores recipitur : nempe qua minera cruda, qua minera fusa, & qua Regulus.

Minera rudis siue cruda est ipsa vena, qualis ex terræ visceribus eruitur. Minera fusa est ipsum Antimonium peculiariter sic dictum: idq, paratur fusione mineræ per descensum : Catinus in fundo pertusus & minera repletus, alteri terra obruto imponitur & ignis administratur : Sic enim vi caloris Antimonium eliquatum ac à terrestri & sabulosa impuritate secretum, per foramen catini superioris in subiectum excipulum delabitur : idque remittente calore in massam coagulatur.

Regulus Antimonij est Antimonium à superflua sua nigredine & spurcitie magis depuratum, quam per simplicem illam eliquationem fieri potest. Peculiari enim artificio impuritas firmitus Antimonio admixta, in scorias est propellenda, ut subsideat syncerior & splendidior Antimonij portio, quæ Regulus appellatur. Eius conficiendi modi plures reperiuntur, is tamen maxime laudatur, qui melius scorias secernit, adeoque ponderosorem regulum exhibet, qualis est sequens. Capiatur Stribij lbss pulueris carbonum ℥j. nitri puri, Tartari crudi an. ℥iij. singula seorsim puluerisata & deinde omnia commista in crucibulum inter carbones viuos locatum, per vices injiciantur, ut inflammentur : semper autem operculum crucibulo post injectionem imponatur, & toties injectiones repetantur, donec omnis materia injecta sit: quo peracto fusionis ignis administretur, ut Regulus inferiora crucibuli occupet, (vel in

conum pyramidalem effundatur, qui post refrigerationem à scoriis superstantibus separetur: scoria vero (quas vocant) asseruentur, quarum vsum c. 7. & vlt. docebit.

*Regulus
Martis.*

Huic simplici Regulo affinis est compositus cum Marte, quem vulgo Regulum Martis, itemque stellati (à corona siue stella artificiosa, quam in fusione sub scoriis nancisci solet) nomine indignant. Duo eius elaboratio potissimum requirit: tempus nimirum fusionis & materialia. Tempus fusionis commendatur Luna crescente præsertim in Leone cōstituto Sole atq; insuper sereno cælo. Experientia enim docuit tum maiorem felicitatem in stellæ fusione vigere, quam aliis temporibus. Materialia autem sint pura, nullis heterogeneis mista, sintque tria, Mars, Stibium & Nitrum, seu Sal petrae. Operatio sic instituitur. Tempore, in primis prædicto \mathbb{V} Ferri (nempe clauorum vel limaturæ puræ) $\mathfrak{z}\mathfrak{j}\mathfrak{ss}$. in crucibulo in igne fusionis teneatur; donec intese candeat & quasi liquefcere incipiat, tū cochleari ferreo imponatur Antimoniij puluerisati, $\mathfrak{z}\mathfrak{v}$. quibus optime liquefactis & inuicem mistis per vices injiciantur salis petrae pugilli aliquot, quo facto affundatur in conū pyramidalem calefactum & inunctum seuo vel cera labris eius nonnihil concussis, vt Regulus à scoriis separatus ad fundum bene secedat. Regulus remotis scoriis puluerisatus igni rursus in crucibulo committatur nitrique vt supra pugilli aliquot per vices injiciantur & in conum fundatur: hunc laborem si ter vel quater repetiueris, nec stella sese manifestet, certo statuas non ad amissum obseruatum esse legitimum processum: magis tamen in prospera

pera fortuna, quàm in artis præscripto stella locata videtur, vt etiam expertissimus quisque artifex labore suo quandoque in eo proferendo frustrari possit. Interim tamen etiam Reguli istius cum Marte parati nec coronati, suus est vsus, isque varius, tam ad Medicinalia, quàm ad Alchymiam. Scorix quoque suo loco ad Sulphuris aurati Diaphoretici confectionem proderunt. Sufficiat illas duas Reguli simplicis & cū Marte compositi præparationes attulisse: longū enim foret omnes procedendi formulas persequi. Singuli enim fere artifices hic sua nituntur experientia & peculiare aliquod eucheirema adhibere solent. Postquam igitur triplex Antimonium ita in Laboratorio præmanibus fuerit, duplex consequenter scopus in hoc medicinali campo, quo ab Antimonio auferitur sulphur immaturum, fœtidum seu venenum, obijcitur. Medicamenta enim ex Antimonio parata sunt vel per modum fixationis: vt ipsum Antimonium ablata cruditate, magis fixum euadat: vel per separationem (vocabulo strictiori significatione sumpto) qua in fundo relicta terrena impuritate, portio Medicamentosa propellendo vel extrahendo separatur. Fixationis autem quidam modi sunt Calcinatio & Vitrificatio. Calcinatio per quam mistum in calcem redigitur, instituitur vel per se vel cum aliis.

Calcinatio Antimonij per se fit ministerio ignis vel cælestis vel Elementaris siue culinarij, carbonum, lignorumve fomite structi.

Calcinatio Antimonij cum aliis, fit siccarum vel humidarum rerum adminiculo, ceu elaborationum series demonstrabit.

De Calcinatione Antimonij per ignem cœlestem, seu Radios solares.

INquieta hominum cogitatio ; curiositate suâ semper noua indagando eo peruenit, vt etiam calore quidem, absque tamen prunatum flammâ, rûmque vi multa sanitatis præsidia præparare didicerit. Calorem illum è cœlo mutuatum & à Sole petatum ob ineffabilem suam potentiâ Magicum sapientes dixerunt, per eum sequentibus enchei-rematibus Antimonium in præstantissimam calcem redigitur.

*Calx per
Solem.*

Sit ad manus speculum incensorium siue lenticulare, siue metallicum concauum, quod nempe radios Solares refringendo vel reflectendo concentret, vt obiecta combustibilia inflammet: id Soli opponatur, ita vt pyramidis luminosæ apex ante Antimonij puluerilati & iuxta in marmore in modum metæ vel conij in acumen fastigiati summitatem feriat; & breui fastigium metæ Antimonij, cum multi fumi profusione ad niuis albedinem calcinabitur, qua parte calcinata à corpore nigro, cultello remota; vltius relinquatur, donec ita per vices totus Antimonij conus ad albedinē sit redactus: & (quod mirabile, licet copiosus fumus multum de Antimonio dissipari arguat, tamen Antimonij pondus post calcinationem actū potius quam diminutum deprehenditur. Hæc est elegans & secreta calcinatio Antimonij, cuius vis est Diaphoretica, vsus amplissimus in Hydrope, Lue pestifera & Gallica: in obstructionibus hepatis & lienis, ictero, lepra, eiusque speciebus:

omni-

omnibus: in podagra. Exhibetur in infuso ꝑvj, viij, ix. & vt mirabilis hæc est calcinatio, ita non inferiores eius virtutes & effectus. Illud tamen monendum, Antimonium prius in flores redactum facilius isto modo calcinari, quam crudum, cum eo longe tenuius sit redditum.

CAP. IV.

*De Calcinatione & Reuerberatione
Antimonij.*

Per domesticum siue culinarium ignem variis modis hoc minerale tractatur: quem aliæ præparationes breviorē, aliæ diuturniorē requirunt.

Apertum & vnius diei ignem requirit Calcis Antimonij per se præparatio, cuius processus sic est. Antimonium puluerisatur & super tegulam prunis impositam ferrea spatula continenter mouendo agitur, donec post repetitas conglobationes & puluerisationes in griseam calcem redactum sit: ferroque ignito impositum, nullum amplius volatilitatis signum edat: nimirum neque ferrum inde inficiendo, neq; fumum vel odorem de se spirando. Hisce notis apparentibus Calx Antimonij simplex habetur: quæ in crucibulo imposita, vterius est ignienda, vt ex albescente colore fiat pulvis ad flauedinem inclinans. Laudabile ea est Calx Diaphoreticum & singulare Pestis præferuatium, cuius viij ꝑ in vino generoso veteri infusa vel cum succi calendulæ ꝑij propinantur.

Præstantiorum virium esse compositam cum au-

ro. calcem Antimonij ipsa experientia & ratio dicitur : qui modus cum parum discrepet à simplicis calcis preparatione, eum annecto. \mathcal{A} Auri Vngarici p. j. Antimonij, vel (quod melius) eius Reguli simplicis p. ij. ea duo in crucibulo ante follem funde : colliquata mistura effundatur in canaliculum, vel in mortarium æneum aut ferreum, ut refrigeret, ex ea massa paratur pulvis, quem in scutella figulina bacillo ferreo continuo mouendo calcina, donec in griscam flauescentem calcem absq; vlla fusione abeat. Calcem alcoolisatam post ignitionem asserva & in eosdem vsus in quos simplex Antimonij calx conuertitur : inprimis autem præ simplici calcinato Antimonio, ad Articulationum gravitatem à Podagra vel Lue Gallica relictam commendatur.

Cæterum ambæ calces in vitrum conflare possunt, sicut cap. 9. ostenditur.

Atque hæ Antimonij calcinationes celerius, vno nempe die absolui possunt. Diuturnior ignis Reuerberatione Antimonij adhibetur, quæ elegantissima in Lilio Antimonij demonstratur. \mathcal{A} Antimonium, vel quod melius eius flores albos, include globo fictili, cuius medium itidem argillaceus axis pertranseat & in clauso vulcani domicilio foue, donec quinquies vel sexies aurora transierit, quotidie paulatim reuoluto aliquoties globo, tandem post ætatem circa axem rubicundum fixum & durum Antimonium reperiens, quod Liliolum Paracelsus nominauit. Præstans est hoc Liliolum ad Tincturam Antimonij inde extrahendam : maxime tamen etiam ipsius Lilij vsus in vitiosa sanguificatione, in cachexia & lepra laudatur.

tur. Eius grana ꝑ. in Maluatico vino per noctem macerata & absumta, Diaphoretici saluberrimi officio funguntur.

CAP. V.

De Croci & fixi Antimonij præparatione.

Calcinatio Antimonij accessu aliarum (præter ignem) rerum, fit cum siccis vel humidis. Calcinationis siccarum accessu duæ sunt species, Detonatio & Cementatio. Detonatio est calcinatio rei cum Nitro permixta & postea inflammata. Huiusmodi autem Antimonij detonatio est levis vel vehemens.

Levis detonatio est, quando Nitrum, Antimonium calcinandum, pondere nequaquam vel non multum superat, eaque potissimum semel instituitur. Tali Antimonij detonatione paratur crocus Metallorum, cuius talis est processus. Ꝙ Antimonij & Nitri p.æ. pulverisa seorsim, commisceantur optime & in ferreo mortario, ferreo bacillo ignito, vel etiam pruna sub dio vel sub camino accendatur, & cum tumultuoso fragore multam flammam fumumque & foetorem sulphureum eructabit materia: restante finita detonatione massa hepatis colorem referens; vnde quoque Hepar Antimonij dicitur: post pulverisationem, elotionem & exiccationem croci colorem, vnde Metallorum (quod Antimonium vt quidam putarunt sit prima omnium metallorum radix) crocum nominant. Hepar igitur vel crocum hunc optime pul-

Vfus.

uerifatum, elotum & edulcoratum pro vomitu-
no feruabis. Vfus est, vt pro personæ ratione vi.
vel vij. granorum infusum, homini ad vomitum
composito, exhibeatur. Martinum Rulandum
in Centuris curationum Empiricarum Aquam
suam benedictam ex hoc croco præparasse mul-
ti pro certo statuunt. Quidam infusum huius cro-
ci cum aqua Limonum pro vera aqua benedicta
Rulandi propinant, & certe si non vera est, viri-
bus tamen illam, si non superat, tamen æquat.
Felicioris tamen operationis est hic Syrupus ex
eius infuso paratus. ℥ Infusi croci metallorum
℥vj. Cinnamomi cōquassati ℥ij, relinquatur in lo-
co calido, cœloq; semel reuoluto coletur, colature
addantur Sacchari albissimi ℥viij. fiatq; coctione
Syrupus, qui dosi ℥j. vel etiam ℥ij. in aqua cen-
taurij minoris, vel alio conuenientiore liquore as-
fuitus, cum summo successu catarrhos cor & pul-
mones ferientes (seruatis tamen methodi legibus)
exhaurit, omnibusque morbis vomitum requiren-
tibus salubriter offertur.

Ex hoc croco bene edulcorato celeberrima a-
qua ophthalmica paratur: infundendo eius ℥j:
vel ℥ij. cum appropriatis oculorum aquis: cuius
infusi guttulę aliquot subinde in oculum affectum
instillatę, in primis ad nubeculas & suffusiones
commendatur.

Infusum etiam vel decoctum huius croci ℥ss vel
℥j, ad purgantia Enemata recipitur, cum bono &
felici successu.

Et hæc fuit lenior detonatio Antimonij, fortio-
ri ex Croco metallorum iam præparato fit Anti-
monium fixum siue Diaphoreticum hoc modo.

℥ Cro-

¶ Croci metallorum, siue Antimonij semel detonati p. j. Nitri puri p. ij. puluerisata & commistâ per vices in crucibulum ignitum injiciendo sinantur detonare, vt nitrum totum bene conflagret, quo facto griseum euasit Antimonium, eiq; edulcorato & exiccato commisce triplum nitri, & procede vt prius detonando, nisi quod cum ægrius flammam concipiat in hac tertia elaboratione paruula pruna iniecta detonatio iuuari possit. Tandem hunc puluerem probe edulcoratum intenso igne candefac, vt regulus, quem secum retinuit ad fundum secedat & remoueri possit, quo peracto puluerem ex albo flauescensentem serua. Eius ḡ vj ad x. vel 3ß. (præsertim si cum succi calendulæ ʒij, Bezoardi mineralis simplicis ḡ iij. exhibeantur) per Diaphoresin curant, omnes obstructiones viscerum expediunt: à Quartana & Tertiana liberant, in qua in principio exhibitum etiam vomitum ciere solet: aperiunt Apostemata & simul suauem somnum inducunt. In primis autem eius vsus in Anasarca commendabilis existit.

CAP. VI.

De Camentatione Antimonij.

CÆmentatio quædam est sequens secreta Antimonij cum cinere fruticis super caluariam crescentis calcinatio. Sumantur Antimonij crudi puluerisati & cinerum fruticis super caluariam crescentis partes æquales, vel horum plus quam illius ad placitum: optime permista per vices injiciantur in crucibulum ignitum, quandoque ba-

cillo ferreo commiscendo & Antimonium sine fusione & detonatione, cum exhalatione tamen nidoris sulphurei, admodum cito nigredinem, rubedinem & flauedinem percurreret & in puluerem candidissimum calcinabitur, qui vt magis figatur, per horam vltcrius igne vehementi vrgeri potest. *Vsus* eius idem est, qui Antimonij laboriose per detonationem cum nitro fixati, præ quo tamen maiorem habet vim bezoardicam.

CAP. VII.

De Præcipitatione Antimonij.

CAlcinatio quæ interuentu humoris perficitur, vulgo Præcipitatio vocatur. Est enim Præcipitatio rei solutæ per separationem humoris in calcem reductio. Ad omnem igitur præcipitationem requiritur primo corporis solutio & postea præcipitandi modus.

Antimonium vero præcipitandum in liquorem soluitur, vel per certum menstruum liquando, vel aliarum rerum admixtione destillando. Post solutionem autem vel menstrui soluentis abstractione, vel tertij admixtione Antimonij calx ad fundum præcipitatur.

Præcipitatio Antimonij per abstractionem menstrui soluentis ita instituitur. Sit in promptu Regulus Antimonij simplex, quem supra cap. 2. descripsimus, cui affunde paulatim aspergendo aquam stygiam, aquila alte volante exacuata, quam quod Regem deuoret Regiam appellant, solutionem puram a terrestri sæculentia, quæ in fun-

fundo vasis subsidet per inclinationem transfusam, in cineribus aquam abstrahendo præcipitata, præcipitatum in fundo relictum, aqua pluuiali tepida elue & edulcora, edulcoratum in reuerberio lege Artis per aliquot horas calcina, tunc inuenies Antimonij puluerem rubrum fixum, qui pro diuersitate corporum, diuersos effectus solet prodere, in aliis enim per superiora & inferiora, in aliis per Diaphoresin morborum radices iij. vel iiij granorum dosi, expellit.

Præcipitatio per tertij adiectionem in Gelatina Lupi, ex proprio eius sanguine, in Olympico menstruo soluto hac via paratur: Duos minerales Hungariæ Lupos cum summi vegetabilis calculo intus extraque conspersos lapideo carcere, exigua relictâ fenestra inclusos in locum Æternæ vicinum ablega, bene combustos in thermas præcipita, ibique coctione ipsorum sanguinem extrahe quem à sordibus transfusum per noctem in frigido relinque, mane lautum ferculum, Gelatinam luporum, habebis, quam summi vegetabilis melancholico succo inspergendo præcipitabis & post colationem & diurnam insolationem tandem exiecatam triturbabis. Ex signaturæ iudicio sanguinis est depuratiuum, Lepre & Podagræ vnicum præseruatiuum. Ne vero cruditate sua ventriculum subuertat, in spiritu vini macerando vltius maturetur & cum purgantium quodam extracto in pilulis vel oblatiis iij vel v. gr. porrigantur, superbibendo brodio appropriato.

Simili præcipitationis modo insignis Diapho-

Qq iij

reticus pulvis ex Reguli Antimonij simplicis scoriis paratur, qui Sulphur Auratum Diaphoreticū dici consuevit. *℥* Scorias Reguli Antimonij simplicis, quas c. 2. præparare docuimus & in lixiuiō ex cineribus fagi & calce viua concinnato per ebullitionē solue, donec lixiuium illud aureum colorem acquirat & argentum immissum sua flauedine inficiat, eoque à sedimento transfuso roratum affunde aceti destillati pauxillum & videbis sulphur auratum paulatim ad fundum dejici. Lixiuuium per filtrationem à Sulphure aufer, idq; multis ablutionibus, elotum & exiccatum pro singulari Diaphoretico asserua. Per sudorem omnem morborum mineram ad ḡ x. exhibitum expellit. Similiter sulphur ex compositi siue stellati Reguli Antimonij scoriis extrahitur.

CAP. VIII.

De Præcipitatis ex liquore Antimonij per destillationem parato, tam simplicibus quam compositis.

ENumeratis Præcipitatis Resoluti Antimonij in alio menstruo nunc ad ea quæ ex destillato eius liquore fiunt pergimus. In primis autē commendabile Butyrū mediante Mercurio sublimato ad præcipitados excellentissimos ex eo paratur. *℥* Anti. Vng. Merc. absq; Arsenico sublimati ana ℥ ij. seorsim trita misceantur in cōcha vitrea & statim per Retortā vitream ampli colli ex arena igne per gradus aucto liquor instar Butyri destillatur, qui collo Retortę adhærēs caute cum forcipe adnota pruna in cucurbitulā excipuli loco appositam eliquan;

quandus est : qui postquam prodire desiit , reposta alia cucurbitula infra supraq; Retortā in copella arena tectam ignem (quē suppressionis vocant) subministra per aliquot horas & aliquantulum Mercurij currentis (qui per calcem viuam est rectificandus) in præfixo receptaculo inuenietur. Infarctam vero reperiēs in collo Retortæ Cinnabarim, cuius vsum cap. 10. docebimus. Butyraceus vero liquor prius per se vel à proprio suæ radicis Regulo rectificetur destillando & ad vltius ex eo elaboranda medicamenta seruetur: quam per se etiam vsum in Chirurgicis habeat: eo labra gangrænæ & Sphalcali illiniūtur, ne vltius malum proserpat & vt cōmodius sectio necessaria absolui possit. Carbunculus etiā pestilentialis hoc oleo circumscriptus paulatim excutitur , cuius caueria postea sarcotici & consolidantibus medicamentis expleri & persanari potest.

Cæterum hoc Butyrum Antimonij præcipitatur vel per se vel per tertij adiectionē descendēdo in puluerem , qui Mercurius vitæ & Mercurius Emeticus vocatur: vel per affusi cuiusdam acuti spiritus figentis abstractionem, vnde existit Antimonium diaphoreticum, quod quidam Bezoardici Mineralis nomine indigitant.

Mercurij vitæ præparatio talis est. ℥ Butyrum Antimonij præparatum & rectificatum, affunde ei aquam pluuialem tepidam, & corrosiua Salis & Vitrioli substantia, quam Mercurius secum in sublimatione arripuerat in aqua soluetur & veluti niuei flores in imum vasis præcipitabuntur, qui optime elori & exiccati sunt Mercurius ille vitæ, sive puluis Emeticus. Eius grana tria vel quatuor

in Peste & Febrisbus sursum & deorsum mouendo purgant. In Hydrope vero tantum per alui deiectionem Sal resolutum educunt. Optime autem notandum triduanum eius vsum sæpe incurabilem fere ani procidentiam infligere, quare nimius eius vsus vitandus.

Iam est vt ad Præcipitados, qui per abstractionem humoris figuntur & Diaphoretica euadunt accingamur: quæ Bezoardica mineralia nominari paulo ante diximus. Suntq; simplicia vel cõposita. Simplicia, quæ præter Antimonium & Mercurium sublimatum nihil ingreditur, sunt vel album vel rubrum.

Antimonium præcipitatum fixum Diaphoreticum siue Bezoardicum simplex albi coloris fit quando à Butyro Antimonij solus spiritus salis Balsamici terna cohobatione, subinde pauxilli recentis additione fortificatus abstrahitur, vt in puluerem album fixum abeat, qui iiij, vel v, granorum Dosi exhibitus sudorem sufficienter pellit.

Rubicundo colore vt Bezoardicum minerale effingas, extrahenda est cum aceto destillato tinctura ex scoriis Reguli Antimonij simplicis, eaque butyro Antimonij affundenda, id postea cum spiritu Salis centralis vsitato more in præcipitatum rubrum, propriæ suæ radiceis tinctura impregnatum figatur & non paulo præstantiorum erit virtutum quam prius.

Composita Bezoardica fiunt cum singulis metallis, cum quibus post solutionem butyrum Antimonij vnitur & per spiritum salis nitri figitur, eorumque septem numerabuntur, quorum primas sibi vendicat Antimonium præcipitatum

auri.

aurificatum, quod Bezoardicum Solare in Chymicorum officinis nominare solent. Modus hic haud inutilis futurus, si aurum per Antimonium purgatum cum aqua ex nitro & Sale armoniaco (quam aquam pugilum & Philosophicam ex Basilij Valentini Monachi clauibus nominant) concinnata, aliquoties cohobando per alembicum pellatur & postea cum Mercurio mundificato ad fundum præcipitetur, iterumque ab auro præcipitato Mercurius eleuetur, Præcipitatus vero auri puluis in martialis salis spiritu solutus cum decupla Butyri Antimonialis proportionem figendo vniatur, ut tandem purpurascens colorem pulvis induat. Huius Medicinæ dosis à ḡ v. ad vj vel vij. Diaphoreticum est utilissimum, quod vires cōseruando sudores mouet, masculine articulorum dolores artuumque morbos, cum Hydrope & Lepra omnibusque eius speciebus in appropriatis vehiculis expellit.

Simili modo ex Luna in aqua forti soluta & ad oleaginositatem per abstractionem aquæ soluentis redacta, cum essentia Falerni tinctura elicitur, quæ priori artificio cum spiritu sulphurei salis in Bezoardicum Lunare cohobando redigitur ad capitis affectus sulphureos singulare, priori dosi exhibitum.

Ex Croco Martis per se facto cum butyraceo stibij liquore extrahitur tinctura, quæ tinctura postea cum priori spiritu fulminantis salis figitur in solatium eorum, qui fluxionibus, præsertim hepaticis affliguntur: priore exhibendi modo l. m. seruato.

Ex batitura Veneris cum oleo Antimonij dicto

rinctura elicitur, quod fixatum ad Venercos affectus commendatur.

Similiter ex Vitro Saturni, ex minio cum Silicibus parato, cum oleo Antimonij extrahitur tinctura, quod postea ad Splenis affectus cum trinu-
ni salis spiritu figitur.

Paulo aliter ex Ioue Bezoardicum paratur. ℞ Reguli Antimonij simplicis ℥ iij. Iouis puri in Anglia nati ℥ ij. scorsim fusa misceantur & postea pulverisentur, pulveri adde Mercurij sublimati purissimi, sine arsenico exaltati & prius subtiliter in marmore leuigati ℥ v. omniaque commista subito in Retortam parum excalefactamingere, & ultro butyraceum oleum videbis egredi, gradatim tamen ignem subministra, ut etiam post duas horas suppressorium ignem adhibeas: hoc butyrum cum spiritu salis fusiliter cohobando in album præcipitatum fige, & postea ignitum in S. V. extingue. Dosis à gr. ad iij. vel iiij. potenter sudores pellit, proptereaq; icterum, Hydropem, lepram, luis Venereæ & Podagræ reliquias cum tota radice funditus per Diaphoresin euellit.

Bezoardicum Mercurij ita paratur. Ex Mercurio cum tinctura Smiridis vel Granatorum præcipitato & silicibus: vel ex Mercurio vitæ, seu Emetico supra descripto solo fundunt vitrum Mercurij, ex quo cum butyro Antimonij eliciunt tincturam ipsius vitri, quod postea more solito per spiritum salis Martialis in excellens Bezoardicum figunt: præsertim ad Luem Gallicam, siue Veneream commendabile. Dosis à gr. iiij. ad vj.

Quidam ex omnibus metallis coniunctis & Regulo Antimonij absque metallis parato cum Mercurio

Mercurio exaltato seu meteorisato oleum butyraceum Heptastrum parant, idque postea operosiori labore figunt & in Bezoardicum Heptastrum redigunt, cuius tamen laudes & sumptus virtutis eius maiores esse videntur, sciens itaque eius preparationem omitto.

C A P. IX.

De fusione vitri Antimonij.

Sic fuit calcinatio Antimonij, nunc ad fixationis alteram speciem, vitrificationem transimus. Vitrum Antimonij proprie paratur ex eius calce per fusionem. Calx Antimonij simplex supra c.4. parata præsertim Sole & Luna in Aquario vel Piscibus existente in crucibulum ignitum per vires injiciantur & coram folle igne intenso fundantur, donec bene sit eliquatum & maturum (quod paulatim immisso bacillo ferreo extrahendo explorari potest) tandem in peluim parum excalescentiam effundatur & erit vitrum pellucidum Hyacinthinum. Eius ij. iiij. vel v. granorum infusum vehementer vomitus ciere solet: robustissimis itaque hominibus hæc fercula bilem ex corpore humano sursum ejicientia propinentur. Infaluberrimum vero porrecti in substantia huius (vel etiam cujusvis alij) vitri usum, ut qui gravissima symptomata violentiâ suâ inducat, plane agro medico exterminamus. Hoc vitrum alias ad salubriores usus transferri potest, quos cap.12. docēbimus.

Simplici vitro Antimonij palmam præripit cō-

positum seu aurificatum. Calx Antimonij cum auro supra cap.4. parata, vt in simplici vitro Antimonij sit, quod ferreo bacillo immisso exploratur: quod si color placuerit in peluim modice calefactam effundatur & boni auri portio iterum reeruiduisse & à vitro separata inuenietur: Matetiam omnem puluerisatam, vt prius funde & liquatam in peluim effunde, vitrum ab auro separatum serua. Aurum vero relictum cum recente Antimonij Regulo calcinatum & secundum normam prioris elaborationis processum, tandem totam Auri substantiam cum Antimonio intransparens vitrum redigere poteris. Huic vitro puluerisato affunde spiritum vini dephlegmatum, quem vitro bene clauso tene in Balnei modico calore, aut retro fornacem vel ad radios Solis, quoad rubicundissimum colorem extraxerit. S. V. tinctum à sedimento separatum serua: residuo v. pulueri nouo S. V. affuso extractionem repete, donec omnis tinctura extracta sit. Tincturas collectas tanquam pretiosissimum thesaurum repone. Hæc enim naturam confortando, sudores mouendo, sanguinemque depurando, tantum inimicissimis humanæ vitæ hostibus indixit, vt neque Hydrops, neque Podagra, Arthritis, Gallica Lues, Lepra & hisce affines morbi contra talem Medicinam, quæ Auri potabilis veri efficaciam & vires quam proxime æmulatur, quicquid moliri audent. Quidam vero artifex Regis mortem deplorans eum Saturni filij cineribus immersum, pulucre lapillorum ex pretiosissimo lactice collectorum, consperfit, & tam diu sub alijs

Vulcani fouit, donec ille rursus tam grato balsamo resuscitatus auream rutilantemque suam coronam cuius ostenderet.

Vitrificationi Antimonij accenferi potest illud enchirema, quo leui opera ignium, vitri formam, absque tamen perspicuitate induit. Antimonio in crucibulo liquato intinguntur ferrei bacilli bene politi & post educationem quicquid eis adhæserit decutitur: sic per vices omne Antimonium extrahitur. Antimonium ita extractum & contusum denuo eliquatur, atque bacillis ferreis toties extractio repetitur, donec vitrum optime puluerisatum, rubicundo-purpureum colorem obtineat. Eius Dosis & vltus fere cum simplici vitro Antimonij communis esse videtur: rectius tamen spiritu Sulphuris, Vitrioli vel proprio Aceto prius aliquoties cohobatum, vt euanescente purpureo colore, albicantem prodat, exhibetur: valde enim eius vis Emetica hac correctione emendatur, vt solam per aluum deturbandi vim postea obtineat. Verum Febrium curatiuum Dosis à gr. iij. ad v. in aqua Centaurij minoris vel alio liquore conuenientiore.

Ad vitrificationem etiam referri potest crocus ille metallorum, de quo supra in detonatione, qua Antimonium in vitrum, licet non pellucidum, redigitur.

Croci illius præparatio paulo alia ita habet. *℞* Antimonij, Salis petrae & Salis communis ana q. p. seorsim puluerisata commisceantur & in tigillum indantur, super lutato operculo in medio perspirabili & tigillum ponatur in ignem rotæ siue circularem, paulatim propius adinouendos

postea (si nullum amplius sulphureum & arsenicalem nidorem senseris) tigillo refrigerato & aperto, inuenies sub salibus superstantibus cinna-
brinum vitrum, quod crucibuli fundum instar Re-
guli occupauit; hoc leuigatum ejusdem cum supe-
riori croco metallorum est vsus, eodem exhibendi
modo & dosi seruato: nisi quod deorsum collu-
tium vitiosorum humorum deturbare solet.

CAP. X.

De florum Antimonij præparatione.

HActenus in igne quasi perseuerantia Anti-
moniata descripsimus, nunc quæ per separa-
tionem (vocabulo strictiore significatione sum-
pto) parantur, subiungemus. Separatio autem fit
vel propellendo, vel extrahendo. Propulsione se-
parantur vel sicca vel humida: quorum illa subli-
matio, hæc destillatio dicitur. Propulsio autem in-
stituitur vel recta sursum, vel obliqua ad latus. Sur-
sum propelluntur ex Antimonio flores tam albi
quam lutei.

Alborum præparatio hæc est. Antimonium
puluerisatum in ignitam à tergo tubulatam bociâ
inijce & ferro per tubulum immisso continue mo-
uendo flores in septimum vsque crystallinum cæ-
lum eleuabuntur & melancholia Lupi exudabit,
simul crystallinum cælum petens; indeque in insu-
sam Thulen depluens. Flores autem collectos pro
Vomituiuo iij. vel v. granorum dosi ægro robusto
& ad Vomitus composito exhibe.

Lutei flores parantur ex Antimonio vulgari, vel
etiam

etiam ex Regulo Antimonij siue simplici, siue stellato, vt & ex puluerisata Luporum Gelatina admisto contrito solari sale, ex arena in vitreum capitellum sublimando, qui flores postea aqua calida à falsedine elori & exiccati duorum granorum pondere assumti. per vomitum venenum recenter assumptum citissime ejiciunt. In Febris & Capitis doloribus à ventriculi impuritate ortis, vtiliter exhibentur.

Huc referri potest Cinnabrium Antimonij c. 8. descriptum, quod puluerisatum ex pyxide cementatoria fictili lamella bene tecta sublimando in arena aliquoties rectificare poteris. Hoc cirabrum mirifice ad sequentis Antepileptici confectionem commendatur. \mathcal{V} Cinabaris Antim. rectificati & puluerisati $\mathfrak{z}\beta$, Mumia non humata pueri viventi primogeniti $\mathfrak{z}\text{iiij}$, Salis vel Magisterij perlatum & Corall. an. $\mathfrak{z}\text{ij}$, Croci Orientalis $\mathfrak{z}\text{j}$, Cranij humani subtilisati $\mathfrak{z}\beta$, misceatur. Præmissa purgatione bis in septimana adultioribus exhibetur, per diaphoresin omnem istius mali fomitem excernit (in infantibus & pueris sola mumia iam dicta horribile istum affectum & hostem, vitæque humanæ tortorem omnino expellit & eradicat) commendatur etiam hæc confectio in paralyti & capitis erysipelate. Exhibetur à gr. vj. ad x. vel xii. in appropriatis morbo & parti affectæ vehiculis.

Rubri & purpurei Antimonij flores sursum eleuando etiam elaborari possunt, aptiore tamen & meliori via per cucurbitam lateraliter locatam parantur hoc modo. \mathcal{V} Antimonium vel eius mineram tritam & inlateraliter, in furnum nudi ignis, locatam figulinam bociam, densitate anseri-

næ pennæ (quidam Antimonio arenæ duas partes admiscunt, quatenus minera non opus habet) impone, apposito postea bipedali coque satis patente & apto figulino tubulo, cui luto annexus sit alius vitreus & insuper huic excipuli loco, cucurbita vitrea, vel alembicus cum rostro terram spectante, aptetur: tum per diem & noctem gradatim aucto igne vrge & cum floribus rubris & purpureis (qui tamen nonnunquam etiam albi hac laboris methodo prodeunt) in tubulos pulsus, in præfixa cucurbita vel receptaculo (si alembico usus fueris) acidum Antimonij liquorem collige. Flores spiritu aceti, sulphuris, vel vitrioli prius cohobando, vel etiam absolute leni calore à sulphure venenoso separando rectificati, omnem vitiosam colluviem per vomitum & aluum expellunt. Dosis à granis iij, ad v. vel vj.

C A P. XI.

De Liqueoribus ex Antimonio per destillationem prolektis.

Propulsio partium subtiliorum nempe aquæ & olei ex Antimonio fit destillando. Aqua Antimonij vitriolata, quæ acetum, spiritus, melancholia Antimonij aliàs vocatur, eadem opera colligitur in sublimatione florum Antimonij alborum per alembicos, quam rubrorum (ubi tamē copiosius colligitur, præsertim si vasa sint de bono luto confecta & quasi vitrea) per tubulos lateraliter locatos. Ea aqua cum propria minera digesta per alembicū, rectificari potest, jucundam aciditatem

ditatē nanciscitur, nec multū habet diuersum vsum
à spiritu vitrioli. Nā febres curat, à putredine præ-
feruat, ciborum appetentiam excitat, ventriculū
constringendo confortat, omnemque calorem
præter naturam in corpore humano ortum extin-
git, Epilepsiam curat, calculum frangit, lumbricos
enecat, menses & vrinam mouet: dolores etiā
podagricos extrinsecus adhibita, mulcet, & multa
alia tam in medicina quam in Chymia præstat. Ad
suauem aciditatem temperatur cum appropriatis
aquis, quæ postea in ore contentæ dentium do-
lorem citissime sistunt.

Olea Antimonij varia parantur, ex quorum nu-
mero est Butyrum Antimonij (rectius Butyrum
Mercurij nominaretur: cum vero ita vsu receptum
sit, vt antimonij butyrum dicatur, istud etiam hic
retinere volui) ex eodem cum additione Mercurij
sublimati destillatum, de quo cap. 8. satis dictum.

Sequens oleum Antimonij dulce, rubrum mul-
tum in Medicina cōmendatur. *℞* quicquid de ra-
dice metallorum cum aquila alba in meteoron su-
pra fuit redactum, cuius cruore salsas thermas per
coctionem inficias, super quas si postea spiritum
vitriolatum sumini vegetabilis destillatum irro-
ueris, cruorem grumolum fundum petere videbis;
quo exiccato, sulphur Antimonij rubrum flam-
mam concipiens paratum habebis: quod si in sul-
phurea Falerni aqua solutum, benigno fimi equi-
ni calore per mensem foueas, & deinde per cornu-
tam vitream propellas, primo soluens menstruum,
dehinc sanguinem oleaginosum dulcissimū proli-
ties, qui cū vēdibile vinū suspēsa hēdera nō opus
habet. Hoc oleum à guttis ij. ad v. in vino vel alio

conueniente vehiculo exhibitum Balsamum vitæ instaurat, sanguinem purificat, obstructions reserat & saluberrimi diaphoretici officio fungitur.

Rubicundum Antimonij, oleum etiam sequenti via paratur. ʒ Antimonij & glaciei paradisi an. ℥ j. contritis & commistis affunde olei dulcissimi salis vegetabilis ℥ ij. stent in putrefactione per 10. auroras: postea ex arena pellantur per Retortam, primo exhibit inutile phlegma, dehinc rubicundissimum oleum, cuius vsus est tam internus quam externus in fistulis, vulneribus & vlceribus. Oleum hoc cū Essentia Falerni aliquoties in Balneo cohobatum, prioris dulcis olei vices supplere potest.

Oleum autem illud ex sale dulci vegetabili paratur per igneam aquam primæ eiusdem regni radicis, aliquoties à sale per deflagrationem abstrahendo, donec satis olei glutinosi collegeris: quod pro sua natura nunquam anhelosos & asthmaticos deserit.

CAP. XII.

De tinctura, Sale & Liquoribus Antimonij per deliquium.

ENumeratis Medicamentis, quæ per propulsionem ex Antimonio separantur, ea quæ extrahendo, siue dissoluendo à terrestri sua mole elibrantur nunc annectemus. Extractio autem est vel Sulphuris vel Salis.

Extractio Sulphuris siue Tincturæ Antimonij pro cuiusvis artificis opinione & experiētia insti-

tur: sequens tamen modus multum commen-
datur. ℥ Liliij Antimonij supra cap. 4. descripti
q. p. ex co trito cum V. S. dephlegm. rubentem
colorem in leni calore extrahes, quam à sedimen-
to transfusam ad iustam olei formam destillando
redige & tincturam remanentem pro summo san-
guinis mundificatio asserva. Inprimis autem Le-
pre, Morpheę & omnibus cutaneis ab impuro san-
guine manantibus morbis opitulatur.

Quidam Lilio Antimonij acetū destillatum vel
propriū spiritū radicum affundunt, & menstruū
tinctum in M. B. separant, ut tinctura in fundo re-
linquatur, quam denuo in S. V. dissoluunt, atque à
subsidentia depuratam ad remanentiam tincturæ
intense rubentis abstrahunt. Huiusmodi tincturæ
potissimum corrigendo, non purgando sangui-
nem mundificant. Dosis à guttis iij, ad vj. exhi-
bentur in vino & hepatis appropriatis vehiculis.

Salis Antimonij, cuius exiguam portionem ha-
bet, hæc est præparatio. ℥ Calcem Antimonij
simplicem, vel relictam à floribus Antimonij ter-
ram pulverisatam & affusa propria acetositate vel
aceto radicato extrahe falsedinē. Limpidum à se-
dimento decantatum, in leni calore fac ut exhalet
& in fundo relinquetur Sal Antimonij, quod per
aquam nubium (per solutionem & coagulationem)
aliquoties rectificatum, tandem clarum &
splendens euadet. Commendatur in Podagra, Peste,
calculi renum & vesicæ. Dosis à gr. iij. ad vij. vri-
nam & sudores mouet. Maiorum virium Sal vitri
Antimonij esse creditur: præparationis processus
talis est. ℥ Vitrum Antimonij simplex, per se ex
calce præparatum, affunde fortem aceti destillati

R r iij

spiritum, & in calido digere, vt elegans fiat extractio intensæ flauedinis : menstruum tinctum can-
te à reliquiis depletum ad consistentiam blande
abstrahe & restantem puluerem aqua cælesti sæ-
pius per destillationem elue, donec ab acrimonia
acetibene vacuatum, edulcoratum & liberum sit
redditum : quod ad superioris salis vsus etiam re-
serua.

Ad Salis extractionem pertinet dissolutio per
deliquium in aere frigido humido, cum ea non ni-
si solis salibus & salium naturam habentibus com-
petat.

Sic igitur ex Scoriis Reguli Antimonij tam sim-
plicis quam compositi siue stellati, quippe, quibus
admista sunt salia nitri & tartari, per deliquium
fit liquor, cuius vsus potissimum in Chirurgia lo-
cum habet, præsertim in fistulis & vlceribus fœ-
tidis.

Præterea liquor ex Sale vitri Antimonij præ-
stantissimus per deliquium paratur, si id in albu-
minibus ouorum ad duritiem coctorum, raphano
vel Bryonia excauata in cella resoluetur, qui liquor
à Æ ad Æj intro suntus podagricas defluxiones
& paroxysmos efficaciter cōpescit & auertit : abs-
que mordacitate quoque vlcera, fistulas & vulne-
ra à putredine conseruat & sanat. Et hæc potissi-
ma sunt medicamēta quæ ex Antimonio, minera-
lium omnium celeberrimo, Pyrotechnica arte pa-
rantur, ad præsentem hominis sanitatem conser-
uandam, labilem confirmandam & morbos ex-
pellendos & eradicandos. Innumeræ quidem de-
scriptiones Antimoniatorum tam à veterib. quam
recentioribus luce donatæ circumferuntur, quas
tamen

tamen omnes ad operationem ipsam reuocare laboriosum satis est & sumtuosum : partim etiam quod satis intricate conscriptæ & infida hominum turba deprauatæ non ad veritatis scopum collimant. Præstat igitur paucis expertis fidem adhibere, quam incertos processus, quorum plena sunt omnia, oleum & operam impendere. Hæc

itaque de medicamentis ex Antimonio

propria manu elaboratis

consignasse suf-

ficiat.

LAVS DEO.

Rr iij

INDEX

RERVM ET VERBORVM IN HOC OPVSCVLO contentorum.

A

ABORTIVM præ-
cauentia 298. 418.
419

Absinthij vsus & utilitas
472

*Aceum fortissimum compa-
randi modus* 450. 451

Aceum Terebinthina 40

Theriacle 41

*Acetositas esurina ex cupro
absque corrosiue* 500

Achor 389

Adamas 581

Adstrictio 182

*Aeris contagium seu mali-
gnitas* 417. 432

Aruginis oleum 333

Affectus externi 510

Affectus oculorum 96

Affectus soporosi 89

unguentum de Alabaastro 52

Albugo oculorum 98

Aikermes extractum 40

Aloes extractio 461

Preparatio 471

Alui promorio 434

tarda desectio 189

desectioes cruenta 207

Aluminis arcanum 381

Ambra rectificata 36

Amuletū in catarrho 92. 93

antepilepticum 69

Analepsia 532

Anasarca 245. 613

Antepileptica mixtura 71

Aneurisma 385

Angina 130. 419. 507. 530.

531. 553. 571. 574.

Angina notha 132

Angustia pectoris 135

Angustia grauidarum mu-

lierum

Index Rerum & Verborum.

<i>licium</i>	473	<i>rubri</i>	552
<i>Anhelitus difficultas</i>	531	<i>fusio</i>	604
<i>Fætor</i> 413.418.434.	553	<i>florum preparatio</i>	624
<i>Anisum laxativum</i>	21	<i>liquores per deliquium</i>	628
<i>Anisi spiritus</i>	567	<i>per destillationem pro-</i>	
<i>Anodyna</i>	44	<i>lecti</i>	626
<i>Anodynum frontale</i>	49	<i>minera</i>	604
<i>minerale</i>	132	<i>natura</i>	596
<i>Antimonium</i>	535	<i>oleum cum berber.</i>	13
<i>Antimonij optima preparatio</i>	578	<i>precipitatio</i>	614
<i>Antimonium per alium so-</i>		<i>de precipitatis ex Liquore</i>	
<i>lummodo & non per vom-</i>		<i>Antimonij per destillatio-</i>	
<i>rum purgans</i>	545	<i>nem parato tam simplici-</i>	
<i>Antimonium salis nitri &</i>		<i>bus quam compositis</i>	616
<i>sulphuris</i>	540	<i>purgatio</i>	546.604
<i>Antimonij cohob</i>	538	<i>reguli</i>	604
<i>Antimonium diaphoreticum</i>	28	<i>reverberatio</i>	609
<i>Antimonij balsamus, dulcedo</i>		<i>sal</i>	628
<i>& mumia</i>	547	<i>sulphur fixum</i>	28
<i>cementatio</i>	613	<i>pulcherrimum</i>	549
<i>calcinatio</i>	609	<i>sublimatio</i>	536.548
<i>per igne cœlestem, seu ra-</i>		<i>Tabula</i>	540
<i>dios Solares</i>	608	<i>Tinctura</i>	306.536.628
<i>croci preparatio</i>	611	<i>Tinctura vis</i>	315
<i>Electuarium</i>	14	<i>Turpethum</i>	537
<i>Essentia</i>	538.542	<i>Vinum</i>	544
<i>Antimonij fixatio</i>	546.551	<i>Vitrum</i>	7.23.30.539.621
<i>fixi preparatio</i>	611	<i>Vitrum flavum & rubrum</i>	
<i>flores</i>	7.15.23.30.536		544
<i>correcti</i>	25	<i>Ani vitia</i>	202
<i>flores optimi</i>	527	<i>abscessus</i>	ibid.
		<i>condylomata</i>	203
		<i>deiectiones cruenta</i>	207.208

Index

<i>Ani Exulceratio</i>	202	<i>arsenici</i>	112
<i>Ficus</i>	203.493.578	<i>Benedicta Rulandi</i>	13
<i>Ficus maligna & arden-</i>		<i>ad contracturas & impo-</i>	
<i>tes</i>	419	<i>tentiam artuum</i>	457
<i>fissura</i>	202	<i>Cesaris</i>	480
<i>Fistula</i>	ibid.	<i>de calce viua</i>	568
<i>inflammatio</i>	ibid.	<i>Ad dolorem capitis</i>	50
<i>Marisca</i>	203	<i>florum cichori</i>	100
<i>Mora</i>	ibid.	<i>ad cōsumptionē corporis</i>	232
<i>proidentia</i>	205.618	<i>Ad dolores colicos</i>	473
<i>Tubercula</i>	433	<i>Deoppelatiua</i>	212
<i>Verruca</i>	203	<i>Dysenterica</i>	473
<i>Vlcus</i>	202	<i>Ellebori nigri</i>	461
<i>spiritus Aperitiuus Penosi</i>	1210	<i>Antepileptica</i>	73
<i>Aphonia</i>	125.414.417.446.	<i>Epileptica Langij</i>	451
	488.556	<i>Ad decorandam faciē</i>	473
<i>Aphtha</i>	123	<i>Fragorum</i>	454
<i>Apoplexia</i>	74.75.76.79.414.	<i>Hepatica</i>	473
	417.433.445.447.488.	<i>Hordei chalybeata</i>	220
	522.524.556	<i>Ad hydropem</i>	474
<i>Apoplecticos excitantia</i>	74	<i>Antihydrica VVeckeri</i>	
<i>Apostemata</i>	437.530.533.556		245
	613	<i>hypochondriaca secreta</i>	59
<i>Apostemata interna</i>	515	<i>baccarum Iunperi</i>	427
<i>magna</i>	520	<i>Valde celebris ad omnioge-</i>	
<i>Appetentia canina</i>	168	<i>neris lumbricos expel-</i>	
<i>Appetentiam ciborum exci-</i>		<i>lentos</i>	456
<i>tans</i>	627	<i>Magnanimitatis</i>	89
<i>Appetitus amissio</i>	423	<i>Mercurialis</i>	334.343
<i>Aquas efficacissimas ex om-</i>		<i>Mercurij miracula prestas</i>	
<i>nibus herbis destillandi mo-</i>			498
<i>du</i>	450.451	<i>Antinephritica</i>	258
<i>Aqua acuta</i>	497	<i>Antinephritica Fuckerorū</i>	
<i>Antapoplectica</i>	76		259
			<i>Aqua O-</i>

Rerum & Verborum.

Aqua Ophthalmica	473	præstans & efficax	438
Ophthalmica interna	97	vomitoria præstantissima	13
Externa	98	contra suffocationem uteri	
albuminis onorum	102		456
panis	454	Aquila cœlestis	500
perlarum	154	Aquila præcipitata Theophrasti	480
pestilentialis	364.458.474	Arcanum ex Antimonio	545
Contra phthisin	456	cōtra morbum gallicū	499
Antipodagrica Ruladi	305	aluminis	381
purgans	455	perlarum	569
Ad sabulum & arenulas		Ardor urine	271
renum	474	Arefactio infantium	571
rosarum fragrantissima &		Argenti albificatio	584
optimi saporis	409.450	depressio	484
rosarum regia	405	preparatio	ibid.
sanitatis	447	Argentum potabile ad confortandum cerebrum	ibid.
serpilli	92	Argentum vinum. vide Mercurium	
splenetica	474	Aridura	380
stomachalis	454	Arsenici aqua	112
ad strangulatū uteri	474	Arsenico quomodo extrahatur venenum	572
Theriacalis	31	Arsenici butyrū fixum	ibid.
Tophorū cornu cerni	30.31	Arthritis	300.304.428.433.
Ad tumores præternaturales	474		441.524.563.622
contra venena lethalia &		Arthritis vaga	435
pestem	451.458	Articulorum dolorū species	311
ventriculi	171	Articulorū cōtractio	437.457
viridis Hartmanni	110	dolores	311.433.619
Plateri	ibid.	durities	413
vite ad omnis generis morbos expellendos	449	gravitas à Podagra vel Lue Gallica relicta	610
vite contra colicam	452		
vite mulierum admodum			

Index

<i>Ichores</i>	419.428	<i>Aurum potabile</i>	479.483
<i>impotentia</i>	457	<i>Aurum potabile Anglicum</i>	41
<i>tremor</i>	416.422.530	<i>Aurum potabile omnes mor-</i>	
<i>ulcera</i>	413	<i>bos expellens</i>	442
<i>Artuum morbi</i>	619	<i>Aurum solutum</i>	330
<i>Asari coagulum</i>	12	<i>Auri tinctura</i>	479.481
<i>folia</i>	13	<i>Aurum vuae</i>	477.478
<i>Ascarides</i>	201	<i>Aurum vitæ Theophrasti</i>	487
<i>Ascites</i>	239		
<i>Asthma</i>	133.417.447.512.	B:	
	517.628		
<i>Asthmaticus pulvis Rulandi</i>		B <i>Albuties</i>	126
	134	<i>Balsamus Antimonij</i>	547
<i>Aerophia</i>	230.232.443.524	<i>Arsenic</i>	572
<i>Aerophia Cura Magnetica</i>		<i>artificialis</i>	436.478
	233	<i>Cinnamomi</i>	35
<i>Auditus amissio</i>	414.425	<i>Forniculi</i>	172
<i>Aurium affectus</i>	107	<i>Hypericonis</i>	437
<i>dolor</i>	ibid.	<i>Maiorana</i>	409
<i>fluctuatio</i>	108	<i>Mercurij</i>	490
<i>Aurium fluxus</i>	107	<i>Podagricus</i>	313
<i>inflammatio</i>	ibid.	<i>pulmonum</i>	514
<i>obauditio</i>	108	<i>sanguinis humani</i>	445
<i>phlegmone</i>	ibid.	<i>Saturni</i>	508
<i>sibulum</i>	108	<i>Saturni duplex</i>	185
<i>sonitus</i>	ibid.	<i>Sulphuris</i>	137.515
<i>strepitus</i>	ibid.	<i>Sulphuris Rulandi</i>	156
<i>Tinnitus</i>	ibid.	<i>Tartari</i>	573
<i>vermes</i>	107	<i>ventriculi</i>	171
<i>ulcera</i>	ibid.	<i>vulnerarius</i>	394.395
<i>Auri calcinatio</i>	482	<i>Bezoardicum animale</i>	149
<i>Aurum strepitum edens ut</i>		<i>lunare</i>	28
<i>pulvis bombardicus</i>	480	<i>minerale simplex</i>	27

Bezoar-

Index

<i>Syrupus de Caryophyllis</i>	180	<i>Cicatrices morbi gallici</i>	513
<i>Casus ab alto</i>	142	<i>Cichori florum aqua</i>	180
<i>Catalepsia</i>	332	<i>Cingulum sapientia Rulandi</i>	91
<i>Catarrhus</i>	92.93.423.432. 461.488.502.517.522.524. 535.548.572.574.612	<i>Cinis spongiarum</i>	377
<i>Catarrhi ad pectus delabentes</i>	411.414.418	<i>Cinnamomi balsamus</i>	35
<i>Catarrhi frigidi</i>	413.418.435	<i>Clavus incisus</i>	390
<i>Catarrhus suffocatus</i>	92. 135.433	<i>Clyster ad Apoplexiam, epilepsiam, paralytin & lethargum</i>	72
<i>Cathartica mineralia</i>	21	<i>Coagulum asari</i>	12
<i>vegetabilia</i>	16	<i>Cœlis flos</i>	455
<i>Catholicum Paracelsi</i>	464	<i>Coeundi impotentia</i>	264.299. 437.457
<i>Cauticum</i>	486	<i>Cohob Antimonij</i>	538
<i>Cantela de specificis</i>	349	<i>Colcothar dulcificatum</i>	530
<i>Cephalea</i>	15	<i>Colcothar vitrioli</i>	526
<i>oleum Cerae</i>	33	<i>Colica passio</i>	87.182.413.414. 415.417.418.419.420.423. 424.425.428.434.441. 452.469.473.487.490. 494.520.522.524.540. 544.566
<i>Cerebri humani spiritus</i>	66	<i>Colli ulcera corrupta</i>	474
<i>Cerebri morbi</i>	445	<i>Color croceus</i>	581
<i>Cerebri commotio</i>	433	<i>Columella ulcera</i>	128
<i>debilitas</i>	414.415.484. 524.553	<i>Combustio</i>	509
<i>Frigiditas</i>	414.433	<i>Complexionis debilitas</i>	445
<i>immundities & superflua</i>		<i>Conceptionum retinentia</i>	418. 419
<i>humiditas</i>	530	<i>Conceptum confortantia</i>	432
<i>pediculi</i>	90	<i>Concoctio ablata</i>	174.410. 411.418.423.434
<i>aqua topheorum cornu Cerui</i>			
<i>31. vide Cornu</i>			
<i>Chiragra</i>	317		
<i>Cholera</i>	178		
<i>inanitio in Cholera</i>	216		
<i>Cicatricum correctio</i>	440		

Rerum & Verborum.

Condylomata	419.492.513.	Coryza	114
543		Cremor tartari	576
Confortantia	35.622	Creptus ventris frequens	206
Constipatio diuturna	461	Creta virioli	530
Consummatum	43	Crocus color	581
aqua contra Consumptionem		Croci extractum	46
Corporis	232	Martis	115
cura Magnetica Consumptio-		fixatio & purgatio	503
nis	233	Crocus Martis	197.502
Contabescencia	435.520	Croci Martis oleum	197
Contractura membrorum	378	tabula	212.285
423.437.540		Crucibulos conficiendi modus	
Contrattura ex podagra	441	585	
Connuſio	91.420.437	Cruditus ventriculi	169
Corallorum extractio	533.534.	Crura oedematosa	459
571		Crurum color nimius	575
liquor	200.533	dolor & inſuſcentia	423
oleum	ibid.	laſſitudo	ibid.
processus	569	refrigeratio	437
unctura	533	relaxatio	423
Cordis affectus	153.569	Crystalli calcinatio	567
exhilaratio	529	Crystalli ad gemmas fictitias	
imbecillitas	410.413.414.	preparatio	579
418.419		Crystalli Sulphuris rubri	512
palpitatio	29.154.419.530	Crystalli Martis	146.147
tremor	548	Crystallus tartari	11
vermiculi	154	Cuprum	500
Cornu cerui spiritus rectifi-		Cupri crocus nobilis	501
catus	179	Cutis foeditas	422
Corporis immundities	517	immundities	422.433.560
inflatio	535	maculae	433 morbi 629
Corroborans	529	tumor flatulentus	384
Corrosivum Anbaldinum	499	Cynones	377

<i>Cynosbati glomorum spiritus</i>		<i>Dislocatio ossium</i>	396
252		<i>Dispnoea</i>	133
<i>Cystis biliaris affectus</i>	215	<i>Diuretica</i>	32
<i>obstructio.</i>	ibid.	<i>Dolores artuum & quales-</i>	
		<i>cunque</i>	433.559
D.		<i>Dolor tripliciter auferri</i>	48
		<i>Dolores interni intensissimi</i>	455
D <i>Eglutiendi difficultas</i>		<i>Dolorum articulorum species</i>	311
164		<i>Dolor capitis</i>	47.51.625
<i>Delirium</i>	64.418.433.530	<i>Dorsi</i>	433.434
<i>Dentes albificans</i>		<i>Ischiadicus</i>	505.524.529.
<i>Dentes cariosi</i>	121	543	
<i>caui</i>	120	<i>Nephriticus</i>	254.258
<i>corrosi</i>	121	<i>punctorius</i>	520.530
<i>Dentium dolor</i>	120.123.419.	<i>Dormitatio</i>	418
424.427.437.574.627		<i>Dracunculi</i>	233
<i>erosio</i>	424	<i>Dysenteria</i>	192.196.423.
<i>mobilitas</i>	119	454.473.503.504.567	
<i>nigredo</i>	ibid.	<i>Dysenteria alba</i>	454.567
<i>stupor</i>	ibid.	<i>Hepatica</i>	199
<i>vermes</i>	418	<i>Epidemica</i>	190
<i>Desipientia</i>	53		
<i>Destillatio ad articulum ma-</i>		E.	
<i>xilla</i>	123	<i>Ecstasis</i>	532
<i>Diabetes</i>	268	<i>Electuarium Antimonij</i>	14
<i>Diacubeba Paracelsi</i>	238	<i>Bezoardicum vulgare</i>	593
<i>Diaphoretica</i>	27.607.608.	<i>confortans</i>	222
611.612.615.616.618.619		<i>Martiale</i>	285
<i>Diarrhoea</i>	504	<i>ex nitribus</i>	593
<i>Diarrhoea Epidemica</i>	190		de solis
<i>Diasena pulvis solutivus</i>	16		
<i>Difficultas anhelitus</i>	531		
<i>Digestiva</i>	11		

Rerum & Verborum.

<i>Electuarium de foliis Senæ</i>	<i>Epatis obstructio</i>	208.227.
17	414.458.463.502.608	
<i>Elephantiasis</i>	<i>puiredo</i>	207
318.416.419.	<i>Scirrhus</i>	213
426.496.524.530.535.551.	<i>Symptomata</i>	226
556	<i>Tumor</i>	214
<i>Elixir pestilentialis</i>	<i>ulcera</i>	215
364	<i>ulcera maligna</i>	412
<i>Ellebori radicum preparatio</i>	<i>Epatis ranarum preparatio</i>	
17	67	
<i>Ellebori nigri aqua</i>	<i>Epilepsia</i>	65.69.71.73.79.
461	414.416.417.425.426.	
<i>Extractum</i>	427.433.444.446.447.	
14.16.461	451.469.487.488.494.	
<i>Emeticus pulvis</i>	517.521.524.530.531.538.	
617	544.548.556.571.625.627	
<i>Emplastrum magneticū</i>	<i>Epilepsia in adultis</i>	66.77.
371	78	
<i>mundificativum ad pestem</i>	<i>Epilepsia puerorum</i>	64
369	<i>Epinyctis</i>	385
<i>Emplast. opodeldoch facillime</i>	<i>Epiphora</i>	99
<i>preparationis</i>	<i>Epiplocele</i>	275
370	<i>Epulis</i>	121
<i>rumpens ad pestem</i>	<i>Equorum vermis</i>	572
<i>ibid.</i>	<i>Erysipelas</i>	385.419.428.497
<i>Empyreumatis oleorum cor-</i>	543.575	
<i>rectio</i>	<i>narium</i>	112
402	<i>Essentiarum ex aromatibus,</i>	
<i>Enterocoele</i>	<i>herbis, floribus, radicibus</i>	
275	<i>& aliis huiusmodi simpli-</i>	
<i>Epar</i>	<i>cibus extractio</i>	459
629	<i>Essentiarum ex lapidibus,</i>	
<i>calidum</i>	<i>gemma & margaritis ex-</i>	
246		
<i>Epatis affectus</i>		
206		
<i>abscessus</i>		
215		
<i>apostemata</i>		
433		
<i>debilitas</i>		
207.484		
<i>dolor</i>		
428		
<i>Fissura</i>		
433		
<i>Fluxiones</i>		
199.619		
<i>imbecillitas</i>		
207		
<i>Inflammatiō</i>		
214.419.507		
<i>Inflatio</i>		
414		
<i>Intemperies</i>		
206		

Index

tractio	570
Essentia Antimonij	538
Margaritarum	38
Martis	207.501
Mellis	147
Mercurij	485.499
Sulphuris	513.515
Sulphuris vitrioli	316.317
foliorum tabaci	84
vitrioli	485
Exanthematum cura	332
Excreſcentia	575
Excreſcentie gallica	526
Excretio purulenta	200
Exhilarans	419.472.529
Exemphalos	277
Expunctionis promotio	434
Extractio ſpirituum ex om- nis generis aromatibus, ra- dicibus, gummatibus, & huiusmodi ſimplicibus	405
Extractum alkermes	40
aloes	461
Catholicum purgans	463
Paracelfi	464
Corallorum	571
Croci	46
Croci Martis	115
Ellebori nigri	16
Gemmarum	568
lapidis Lazuli	57
Lickeman	295
lign. aloes	469

Extractum Nepenthes filis
landani opiatum verum &
perfectum 464
Rhabbarbari 16:461:470
Scammony 874 19
Sene 16
Splenis bovis 287

F. 6.442,

F <i>Aciei vitia</i>	117
<i>impetigo</i>	118
<i>lentigo</i>	ibid.
<i>lichen</i>	ibid.
<i>macula</i>	473. 559
<i>pustula</i>	117
<i>rubedo praternaturalis</i>	117.
433	114
<i>sigillatio</i>	118
<i>vari</i>	ibid.
<i>verruca</i>	ibid.
<i>Facum induratio</i>	181
<i>Fastidium</i>	167
<i>Faucium affectus</i>	125
<i>Fauus</i>	389
<i>Febres</i>	349. 407. 423. 459.
	461. 510. 513. 517. 522. 529.
	538. 539. 544. 546. 548. 556.
	618. 623. 625. 627.
<i>Februm cura methodica</i>	358
<i>Febris ardens</i>	31. 357. 469.
532	
<i>chronica</i>	540

Febrie

Rerum & Verborum.

<i>Fabris composita</i>	356
<i>Ephamera</i>	350.418
<i>hectica</i>	356
<i>maligna</i>	31.357.418.472.
	478
<i>pestilens</i>	416.418.469.472
<i>Quariana</i>	20.29.353.406.
	417.426.472.487.520.
	544.613
<i>Quotidiana</i>	356.428.529
<i>Tertiana</i>	351.412.428.472.
	520.529.613
<i>Fellis calculus in folliculo</i>	216
<i>vesica obstructio</i>	215
<i>Ferri strictura</i>	505
<i>induratio</i>	584
<i>Ficus maligna & ardentes</i>	
	419
<i>Ficus ani</i>	493
<i>Fissura ani</i>	202
<i>labiorum</i>	118.441
<i>in volis manuum & plan-</i>	
<i>tis pedum</i>	333
<i>papillarum muliebrum</i>	441
<i>Fistula</i>	392.422.435.455.
	487.499.507.513.547.
	572.628.630
<i>Fistula depascentes & corro-</i>	
<i>dentes</i>	520
<i>Fistula oculorum</i>	101
<i>Flatulentus ramex</i>	384
<i>tumor cutis</i>	ibid.
<i>Flatus ventriculi</i>	175

<i>Floris aris preparatio</i>	475
<i>Flores Antimony</i>	15.30.536
<i>rubri Antimony</i>	542.552
<i>Flores Antimony optimi pur-</i>	
<i>gantes</i>	527
<i>cœli</i>	455
<i>Sulphuris</i>	517
<i>Sulphuris albi</i>	511
<i>Fluxus hepaticus</i>	199.504
<i>intestinorum</i>	189
<i>mensium nimius</i>	288
<i>ventris</i>	417.445
<i>Fœniculi balsamus</i>	172
<i>Fœtor anhelitus siue oris</i>	413.
	418.553
<i>Fœtor narium</i>	113
<i>Fœtus expulsio</i>	299
<i>Forme, quibus materia in-</i>	
<i>funduntur</i>	582.584
<i>Fractura</i>	396
<i>Frigore correpta membra</i>	
	425.441.476
<i>Fuliginis spiritus</i>	36
<i>Furunculus</i>	383

<i>G.</i>	255
<i>Agatis oleum</i>	295
<i>Galbanetum paratum</i>	
	85.86
<i>Gallica ulcera</i>	334
<i>Gangrana</i>	384.391.428.508.
	617
<i>Gargarismus post usum tur-</i>	
	Si ij

Index

petri mineralis vsurpandus	490.493	Hæmorrhagia critica	11
Gemmarum extractio & ma-		narium	112
gisterium	568	Hæmorrhoides	41
Gemma fictitia	579	caca	203.330
Gemmas ex silicibus confi-		Hæmorrhoidum profluvium	204
ciendi modus	582	suppressio	205
Genitalia emortua	458	Hartmanni laconicum	30
Gilla Paracelsi	12	Hernicrania	428
Gingivarum hæmorrhagia		Hepar vide Epar.	
574		Herbarum summa & optima	
Gingivarum laxitas & exe-		præparatio	404
sio	122	Hermetis sigillum	587
putredo	122.553.574	Hernia	441
Glomorum Cynosbati spiritus		Herpetes	513
252		Herpetes miliaris	387
Gluten ad ligna & lapides		Hordei aqua chalybeata	220
585		Hordeolum	101
Glutinatorius pulvis	395	Humidi radicalis conserva-	
Gonorrhœa	265.418	tio	524
Gonorrhœa muliebris	292	Humores vitiosi	624
virulenta	266	Humorum vrentium corre-	
Gummi de peru	247	ctio	554
Gustus, deprauatus, abolitus		Hyacynthi præparatio	579
& imminutus	126	liquor	39
Gutta Gummi	15	Hydrocephalus	383
Gutta rosacea	515	Hydrophobia	59
Gypsi præparatio	582	Hydrops	236. 238. 411. 415.
			426. 461. 462. 472. 474.
			502. 505. 529. 538. 540. 542.
			544. 555. 556. 557. 565. 608.
			618. 619. 620. 622.
		Hydropis tres species	239
		aqua	
H.			
Hæmorrhagia	410		
459.469.503			

Rerum & Verborum.

aqua antikydropica VVec-	
keri	245
pro Hypochondriis	223
Hypochondriorum dolores in	
gravidis	473
Hypochondriorum obstructio	
458	
Hypochondriacum Z uvin-	
geri	58
Hypochondriaca aqua secre-	
ia	59
Hypochyma oculorum	104
Hyposphagma oculorum	106
I.	
IChores artuum	419.428
Icteria	226.419.426.458
	472. 487. 502. 505. 513.
	540.555.556.608.620
Icteria alba	413.417
nigra	227.458
Icterus simplex	226
Ictus	437
Ictus venenati	417
animalium venenatorum	
452	
Ictigatio	91
Iecur vide Epar.	
Iliaca passio	182.428
Immundities corporis	517
Impetigo	118.387.507.514.
	517.518.562

Impotentia coendi	299.437
Inanitio in cholera	216
Inappetentia	167
Incantamenta	487
Indigestio	410
Infantes à frigore preservans	
571	
Infantium contabescencia	571
Infantium eiulatus ex dolore	
colico	420
Inflammatiō	428.497.509
corporis	530
interna	571
membrorum	476
oculorum	102.103
Inflatio ventriculi	175
Infusum Martiale	286
Inquietudo ex morbis capitis	
vel stomachi	414
Infantia	55
Insomnia	530
Intellectum acuentia	450
Intemperies calida corporis	
553	
Intestinorum affectus	181
abscessus	182
adstrictio	ibid.
cancer	ibid.
dolores	420
fistule	182
fluxus	189
inflammatio	182
obstructio	181

Index

Intestisorum paralysis	189
ulcus	182
Intestini recti prolapsus	433
Intumescencia	422.437.441
Intumescencia calida	433
Ischiadici dolores	419
Ischuria	270.424
Julepus diureticus	34
Jupiter	507

L.

L Abiorum fissura	118.441
paralysis	118
Lac nutricum multiplicans	
415	
Sulphuris	522
Lac promouentia	158
Lactis redundantia	ibid.
Lachryme inuoluntaria	101.
507	
Laeonicum Hartmanni	30
Lapidis Lazuli extractum	
57	
Lapidum extractio	40
Lasciuia argentia	419
Lassitudo	423
Laterum dolores	422.441
punctura	507
Laudanum antepilepticum	77
Mercurij Paracelsi	490
Theophrasti	547.548
ad suffocationem icteri	295
opiatum	46.47

sine opio	44
opiatum solis & lune	468
opiati vera extractio	464
Laxativa	21.24
Lentigo	390.509
Lentigo faciei	118
Lepra	314.449.454.551.610
615.620.622.629	
eius species omnes	608.619
Lethargus	79.418.428.434
Lichen incipiens	387
faciei	118
Lichenes	333
extractum Lichenum	295
Lienis morbi	216.620
abscessus	224
apostemata	422
debilitas	222.484
durities	419
inflammatio	224
inflatio	413
intumescencia	413.417
obstructio	217.458.463.502
608	
scirrhus	224
symptomata	226
tumor	216
ulcera	224.422
Lienteria	504
Ligamentorum consumptio	428
durities	446
exiccatio	428
intensio	446
Lienis	

Rerum & Verborum.

Lienis lasio	419
Retractio	446
Linarie differentia ab Esula	
204	
Linguae affectus	125
exulceratio	433
seruor	554
nigredo	ibid.
paralysis	125
pustula	530
ranula	433
Lipothymia	153. 414. 418.
419. 450. 473	
Liquor corallorum	200
Ellebori nigri	461
ex herbis	460
hyacinthi	39
Sulphuris	520
tapsi barbati	237
tartari	558
Lithiasis	435
Lixiuum capitale	56
Loquela amissa	79. 414. 417.
446. 488. 556	
Lucij piscis specificum	102
Ludi Paracelsi preparatio	250
Lues Venerea, quare Morbus gallicus	345
Lumborum dolor	422. 434
Lumbrici & alie bestiole in corpore humano nae	201.
418. 423. 425. 427. 434. 437	
455. 513. 574. 627	

Luna potabilis	53
Lutum optimum ad circuli-	
landum	587
ad Crystallum	585
ad lapides	ibid.
ad fracta vitra	485. 486
Lui Paracelsi preparatio	
250	
Luxatio	382. 396.

M.

Macula	390. 440. 507
faciei	552
Maculas ex pannis & mani-	
bus evellens	565
Magisterium gemmarum	568
perlarum Riuerij	301
Magnammitatis aqua	89
Magnes	506
Eius preparatio	ibid.
Magneticum emplastrum	371
Maiorana balsamus	409
Malacia	169
Mammillarum morbi	156
cancer	157
exulceratio	441. 575
intumescencia	441
magnitudo nimia	433
tumefactio	575
Mania	55. 56. 57. 64. 418.
469. 487. 530	
Manuum contractura	423

Index

<i>Manuum Dolor</i>	423	<i>Medicamentum exsiccat</i>	562
<i>Corruptio ex frigore</i>	425	<i>purgans vniuersalior</i>	500
<i>Margaritarum Essentia</i>	38	<i>lectiue</i>	500
<i>Syrupus</i>	35	<i>Melancholia</i>	55.57.418.454.
<i>liquor & spiritus</i>	571		530.540
<i>Marisca in ano</i>	334	<i>Melancholia hypochondriaca</i>	
<i>uteri</i>	280		228
<i>Marmoris preparatio</i>	582	<i>Mellis essentia</i>	147
<i>Mars</i>	285	<i>Membrorum atrophica</i>	443
<i>Martis crocus</i>	502	<i>contractura</i>	378. 422. 423.
<i>Crystalli</i>	146		441
<i>Essentia</i>	207.501	<i>contractura ex podagra</i>	
<i>preparatio</i>	208		441
<i>antihydrica</i>	235	<i>frigidity</i>	ibid.
<i>preparatio in virtute sty-</i>		<i>impotentia</i>	505
<i>ptica</i>	505	<i>inflammatio</i>	476
<i>oleum</i>	503	<i>oppilationes</i>	557.
<i>Tinctura</i>	502.505	<i>Membra emortua</i>	379.422
<i>Vitriolum</i>	506	<i>ex frigore corrupta</i>	425
<i>Martis virioli specificum</i>		<i>Memoria</i>	88
	293	<i>pulvis Trichemij ad Memo-</i>	
<i>Martiale Electuarium</i>	285	<i>riam</i>	89
<i>insusum</i>	286	<i>Memorie debilitas</i>	415.445
<i>Masticis spiritus</i>	566	<i>amissio</i>	88.418.433
<i>Matricis affectus, vide Vteri</i>		<i>Menses albi</i>	417
<i>dolores</i>	423	<i>Mensuræ fluxus</i>	23.434.627
<i>hydrops</i>	280	<i>obstructio</i>	627
<i>prolapsus</i>	433	<i>sup. reffio</i>	281
<i>suffocatio</i>	295.418.532	<i>Menstruorum fluxus inordi-</i>	
<i>Maxille articuli aestulatio</i>		<i>natus</i>	415
	123	<i>fluxus nimis</i>	288.424.
<i>Medicamentum corrodens</i>			455.469.571
	486	<i>obstructio</i>	281. 418. 427.

Rerum & Verborum.

417. 454. 504	
Menstrua alba	432. 567
Mercurij cum sole preparatio	
226. 215	
Mercurius fixus	498
Mercurius sublimitatus	497
Mercurius vite	537
Relaxativus	24
Præcipitatus viridis	345
Mercurij aqua miracula præstans	334. 343. 498
Dulcedo	499
Essentia	485. 486. 499
Mercurij panacea alba	24
Oleum album	325
diaphoreticum	329
rubrum	326
spiritus albus	325
dulcis	254
88 rubeus	326
Turpethum	500
cautela in exhibitione Mercurialium	27
Mercurius vite & Mercurius Emeticus	617
eorundem preparatio	ibid.
Mesenterij morbi, obstructio & inflammatio	225
Mitescer	233
Mixtura antepileptica	71
Mola	279. 453
Morborum omnium præcautio	
446	

Morborum expulsio	449
Morbi corrodescentes	497
Morbus gallicus	321. 322. 334. 472. 487. 488. 489. 491. 492. 493. 496. 499. 507. 513. 514. 517. 524. 526. 535. 538. 539. 542. 546. 572. 608. 610. 620. 622
Morbi maligni pestilenciales	30. 522. 650 521
venenati	497. 507. 530
Morbus regius vide Ictericus	
Morphea	515. 551. 629
Morsus venenati	417. 452. 530
Mulierum grauidarum anxietas & dolor hypochondriorum	473
Mumia Antimonij	547
Mundificativum emplastrum	369
Musculorum lesio	419
tumor	214
Mustela hepatis pinguedo	98

N.

Narium affectus	110
carcinoma	112
erysipelas	ibid.
foetor	113
hemorrhagia	114. 115
meatus obstructio	433

Index

Narium oxana	110
Nausea	176
Nebula oculorum	98
Nepemhes vera extractio	464
Nephritis	254.258.259.261
Nervorum contractio	510
debilitas	435
dolores	428
humiditas	410.411
lasio	419
obstructio	445

O.

O Banditio	108
Oblivio	433
Obstructiones referans	628
Oculorum affectus	96.410.
	411.473.508.575
albugo	96.98.102
Aqua externa	98
interna	97
Caligo	ibid.
carcinoma	99
decor	597
diuulsio pupilla	98
dolor	100.437
erosio	105
Fistula	101
hordeolum	ibid.
hypochyma	104
hyposphagma	106

Oculorum imbecillitas	415.
	418
inflammatio	103
lacryma	101
Macula	101.454
Nebula	98.102.612
panni	597
paralysis	96
phlyctena	99
prociencia	101
pterygia	102
pulchritudo	598
pustula	101
pustula ex lepra	560
rubedo	106.107
suffusiones	612
viuia	106
ulcera	99.107
ungues	102
Oculare periapton	99
Odontalgia	110.123
Odoratus abolitus	113
Oedema	383
Ohrenzvang	ibid.
Oleum destillatum quid sit	
	411
Olea destillata cur maiorem	
habeant efficaciam, quam	
simplicia, ex quibus destil-	
lantur	397
Oleorum destillatio ex semini-	
bis, radicibus, herbis, aro-	
matibus, &c.	398
Oleo-	

Rerum & Verborum.

Oleorū ex radicib. acutis, & pinguiorib. seminibus, herbis & lignis destillatio	402
Oleorum nobilium facultates & virtutes, & quomodo ea ipsa vsurpentur	409
Oleorum empyreumatis correctio	402
Oleum absinthij	406
aloes	419
eruginis	333
anisi	399.411.414
Antimonij processus probatus	535
Antimonij aurificatum	528
Antimonij cū berberibus	13
Antimonij absque ulla corrosione	543
Antimonij laudabile	553
Antimonij, quod mirabiliter sanat	541.543
Ad callos & fistulas	546
purgans	548
rubrum	550
Theophrasti	485.535
Argenti	484
arsenici	572
aureum	479
axūgia vel seui ceruini	442
boli armeni	573
buffonum	369
buxi	124
Calami aromatici	418

Oleum Calcis vine	568
Camphora	430.476
Camphora verum	78
Caryophyllorū	408.410.413
Cassia	419
Castorei	441
Causiticum	443
Cera	33.439.440
florum chamomille	420
Chamomilla ceruleū	ibid.
Cinnamomi	400. 407. 409.412
corallorum	200
ligni corylorum	427
Croci	407.418
croci Martis	197
Cumini	399.415
fistulas mortificans	443
fœniculi	399.415
Gagatis	295
radicis gentiana	418
Ex gummis	428.431
Heraclium	427
hyoscyami	428
Iouis	507
ex baccis Iuniperi	421.426
ex ligno Iuniperi	424
baccarum lauri	428
ex lignis	436
ex luto Theophrasti	458
Macis	410
Maiorana	417
Martis	503.504

Index

<i>Oleum Mastice</i>	428. 429.	<i>Oleum spica domestica</i>	401
430. 433		<i>ex spiritu vini</i>	448
<i>Mercurij</i>	599	<i>succini albi</i>	439
<i>Mercurij album</i>	325	<i>flavi</i>	432
<i>diaphoreticum</i>	329	<i>sulphuris</i>	510. 512. 517. 518.
<i>rectificatum</i>	488	525	
<i>Mercurij rubrum</i>	326	<i>sulphuris acidum per cam-</i>	
<i>Mercurij cum Ioue</i>	488	<i>panam</i>	518
<i>fixum dulce Mercurij su-</i>		<i>sulphuris absque omni cor-</i>	
<i>blimati crystallini</i>	494	<i>rosione preparatum</i>	543
<i>Mercurij sublimati cum</i>		<i>sulphuris viriolatum</i>	517
<i>Antimonio ad passionem</i>		<i>sulphuris ad maligna ulce-</i>	
<i>colicam</i>	ibid.	<i>ra & impetigines</i>	ibid.
<i>myrrha</i>	428. 433	<i>Tartari</i>	525
<i>Nucis moschata</i>	408. 413	<i>Tartari dulce</i>	557
<i>panis</i>	174	<i>nigrum esse discutiens</i>	
<i>panis triticeus</i>	402	<i>prestantissimum</i>	337
<i>piperis</i>	352. 411	<i>Tartari ex tartaro crudo</i>	
<i>Capitanei Pischij</i>	498	563	
<i>seminis peonie</i>	416	<i>Terebinthina</i>	434. 435. 509
<i>purgans</i>	419. 457	<i>Vitrioli</i>	526. 529. 532
<i>resinarum</i>	434	<i>corrodens</i>	533
<i>resinae cum chamomillis</i>	402	<i>dulce</i>	526
<i>rosinarum</i>	407. 416	<i>absque omni corrosione</i>	543
<i>rosatum</i>	401. 416	<i>Theophrasti secretum</i>	528
<i>sacchari magistrale</i>	141	<i>Vitrioli & Antimonij si-</i>	
<i>salis</i>	554. 555	<i>mul extractum</i>	527
<i>salis ammoniaci</i>	507	<i>ungula alcis</i>	443
<i>nitri</i>	553. 554	<i>vulnera in 24. horis sanans</i>	
<i>ex sanguine ceruino</i>	442	573	
<i>humano</i>	445	<i>Zedoaria</i>	417
<i>Saturni</i>	498. 499. 508	<i>Olfactus amissio</i>	433
<i>solis</i>	477. 479	<i>Ophthalmia</i>	99
		<i>Opodel-</i>	

Rerum & Verborum.

Opodeldoch	370
Oppilationes membrorum	212.
557	
Oris vitia	117.574.
fætor	415.418.553
humiditas superflua	410.
415	
parulis	122
puiredo	433.553
toritura	418
ulcera interna	520
ventriculi dilatatio	165
Orthopnea	133
Ossium dislocatio, fractura, luxatio	396
Ouorum albuminis aqua	102
Ouorum testarum calcinatio	575
Oxymel diureticum	34
Ozæna	110

P.

P æonia radicis collectio	70
Pallor virginum	235
Palpitatio cordis	154. 530.
548	
Panacea alba Mercurij	24
Panacea Antimonij	28
Panchymagogum vegetabile	16.18
oleum Panis	174

Papillarum muliebrium fissura	441
Paralysis 79.83.189.414.421	
425.435.493.496.505.507	
510.524.529.530.556.559.	
625	
Paralysis ex colica	87
Paralysis oculi	96
Paraphrenitis	64
Parotis	109
Paroxysmos compefcens & avertens	630
Partum retinentia	418.419
confortantia	432
Partus difficilis 299.415.432	
433.556	
Partus emortui expulsio	436
Parulis	122
Passio colica & Iliaca	182
Passula laxativa	21
Pectoris affectus	512
angustia 139.423.434.445.	
543	
Pedum contractura	426
tumores	208
Pedes frigore corrupti	425
Pediluvium	90
Pediculi cerebri	ibid.
totius corporis	91
Penis caruncula	267
ulcera	ibid.
Peregrinantium pulvis	169
sal	176

<i>Periapton oculare</i>	99	<i>Piperis oleum</i>	358
<i>Peripneumonia</i>	135	<i>Pischi Capricanei oleum</i>	498
<i>Pérlarum aqua</i>	154	<i>Plethora</i>	178
<i>arcanum</i>	569	<i>Pleuritis</i>	138. 150. 422. 441.
<i>Essentia</i>	38		500. 507. 517. 522. 554.
<i>liquor</i>	571		555
<i>magisterium Rucrij</i>	301	<i>Pleuritis pestilentialis</i>	522
<i>processus</i>	569	<i>Podagra</i>	302. 305. 311. 312.
<i>Spiritus</i>	571		423. 425. 441. 442. 443.
<i>Syrupus</i>	35		524. 535. 609. 610. 615. 620.
<i>Pestis</i>	363. 364. 421. 422. 432.		622. 627. 629. 630.
	452. 472. 474. 476. 478.	<i>Polypus</i>	113
	488. 489. 496. 500. 516.	<i>Precipitati virtutes</i>	487
	517. 522. 529. 540. 543. 546.	<i>Priapismus</i>	264
	556. 566. 573. 588. 608.	<i>Pruritus</i>	388. 576
	609. 617. 618. 629	<i>Psora</i>	388
<i>Pestem anteuertens</i>	415	<i>Pudendorum virilium pustula</i>	487
<i>Pestilentialis aqua</i>	364		
<i>Phagedanica ulcera</i>	385	<i>Puerorum Epilepsia</i>	64
<i>Philitra exhibit a</i>	60. 477	<i>Pulmonum affectus</i>	133. 445.
<i>Phlegmatis superflui corre-</i>			513. 514. 517
<i>ctio & assumptio</i>	415. 462	<i>adhesio</i>	137
<i>Phlyctenae oculorum</i>	99. 386	<i>catarrhi</i>	612.
<i>Phrenitis</i>	61. 64. 418	<i>exulceratio</i>	558.
<i>Phthisis</i>	136. 432. 456. 461.	<i>imbecillitas</i>	548
	512. 516. 524. 565. 571	<i>impuritas</i>	417
<i>hereditaria</i>	136	<i>inflammatio</i>	540
<i>Phypelle</i>	383	<i>intemperies calida</i>	507
<i>Pica</i>	168	<i>putrefactio</i>	455
<i>Pitula confortantes</i>	48	<i>specificum</i>	524
<i>ad febrem quartanam</i>	20	<i>venositas</i>	133
<i>de succo rhabarbari</i>	469	<i>ulcera maligna</i>	422
<i>Pinguedo hepatis muscele</i>	98	<i>vomica</i>	136
		<i>Pul-</i>	

Rerum & Verborum.

<i>Ralmonia</i>	573
<i>Pulvis arthriticus</i>	304
<i>8 Asthmaticus</i>	134
<i>benedictus</i>	160.162
<i>Antiepilepticus</i>	65.66
<i>glutinosus</i>	395
<i>Incarnatus & mundificatus</i>	161
<i>Antiparalyticus</i>	87.88
<i>pro peregrinantibus</i>	169
<i>O Diafene solutus</i>	16
<i>sternutatorius</i>	75
<i>Pulveris secundine preparatio</i>	60
<i>Punctura</i>	437.455.502.572
<i>Pupilla diuulsio & ruptio</i>	98
<i>Purgans</i>	23.507.612
<i>Purgans vniuersaliter & electius</i>	500
<i>Purgatio ex Antimonio</i>	545
<i>Purgatiuum specificum ex tartaro</i>	566
<i>Purulenta excretio</i>	200
<i>Pustula</i>	332
<i>Pustula faciei</i>	117
<i>Gallica</i>	498
<i>maligna & feruida</i>	487
<i>Putredo</i>	434.627
<i>Putredinem arcensia</i>	512.518

2

Quinta Essentia, vide
Essentia

R.

R Amentum unguinum	12
Ranex flatulentus	384
Ranarum hepatum preparatio	67
Ranula sub lingua	125.433.
507	
Ranchedo	140.418.419
Renum affectus	248.423
arenula	474
calculus	256.423.424.459.
501.510.559	
doler	255.420.427.445
Exulceratio	253
immundities	423
inflammatio	248
obstructio	249.418
Resina scammony	19
Rhabbarbari extractio	16.463
470	
succus	469.470
Rimarum receptaculorum per-	
lutatio	586
Roboris conciliatio	453
aqua Rosarum fragrantissi-	
ma & optimi saporis	405
aqua Rosarum regia	ibid.
Rubedo	580
Rubedo faciei praternaturalis	
117	
Rubini preparatio	579.582
Ructus	174.415
empiastrum Rumpens	370

Ruptorium unguentum 368

S.

S Acchari oleum magistra-	
le	141
Salis arcanum	556
oleum	554.559
Sal absinthij	472
album	11
alcis ungula	443
amarum	497
armoniacum purificatum	
170	
Salis ammoniaci spiritus	305
Salis crystallini ex omnis ge-	
neris herbis preparatio	475
Salis dulcis spiritus	366
Salis gemme balsamus	275
Sal peregrinantium	176
Salis nitri clarificatio	553
Salis nitri liquor ad confor-	
tandum cerebrum	ibid.
oleum	551.554
preparatio in P leuinde	
554	
spiritus	553
virtutes	ibid.
Sal succini	33
tartari	557
tartari coeruleum	561
Tartari rubrum	562
viriolatum	565
Salis Tar-	

Rerum & Verborum.

Salis Tartari albi per spiritum vini in crystallinum conuersio	560	Scabies volatica	376
Sal urina	573	Scammonij extractum	19
Sanguificatio viscosa	610	Scirrhus	213.224.384
Sanguinis ductio	445	Scorbutus	345.433.531
Sanguinem compescens	459	Scrophula	377.443
Sanguinis humani spiritus	446	Scroti inflammatio morbi	274. ibid.
Sanguinis corruptio & inflammatio	472	tumores	ibid.
Sanguinis corroboratio	462	Scutum stomachale	173
Sanguis melancholicus	410	Secessus promotio	434
Sanguinis impuritas	416.	Secretum ad omnis generis morbos eradicandos	527
445. 488. 496. 498. 529. 555. 615. 622. 628. 629		Summum in medicina	500
Sanguinis mictio	435	ex Antimonio	545
Sanguinis sputum	142. 533	ad fluxum ventris	505
Sanitatem conseruantia	422.	Secundine pulueris preparatio	60
446. 449. 462. 522. 552. 555		Semimortuorum restitutio	446
559. 630		Seminis ductio	445. 449
Sapientia cingulum Rulandi		inuoluntaria emissio	418
91		electuarium de solis Sena	17
Sapphyri preparatio	580	Sena extractum	16
Sapphyrus caeruleus	ibid.	Senectutis retardatio	446.
Sarcomata	385	449	
Saturni balsamus duplex	185	Separatio	485
Saturnus	508	Serpigo	333. 526. 560. 562
eius balsamus	ibid.	Serpilli aqua	92
Scabies	333. 375. 425. 426. 509	Sigillum H. f. metis	587
513. 562. 576		Singulus	175. 415
mala	493. 526. 562	Situs	169. 245
Scabiei cura externa	379	Smaragdi preparatio	579.
		580. 581. 583	

Index

<i>Smaragdi tinctura</i>	192	<i>Spiritus Mercurij dulcis</i>	254
<i>Somnus inquietus</i>	415	<i>perlarum</i>	571
<i>Soporifera</i>	469	<i>rosarum</i>	403
<i>Soporosi affectus</i>	89	<i>Salis</i>	305
<i>Spasmus</i> 418. 422. 433. 435.		<i>Salis dulcis</i>	366
437		<i>Salis niri</i>	553
<i>Spasmus cynicus</i>	118	<i>Tartari</i>	558
<i>Specificorum cautela</i>	349	<i>Tartari rectificatus</i>	557
<i>Specificum lucij piscis</i>	102	<i>Vini</i>	406. 448
<i>Specificum in cancro</i>	37	<i>Vngula alcis</i>	443
<i>ex vitriolo Martis</i>	293	<i>Vurioli</i>	532
<i>Sperniola</i>	459	<i>Vrina</i>	42. 458. 476
<i>Sphacelus incipiens</i>	391	<i>Splen vide Lien.</i>	
<i>Sphalcali</i>	617	<i>Spongiarum cinis</i>	377
<i>Spinae dorfi dolor</i>	433	<i>Sputum sanguinis</i>	432
<i>Spirituum emendatio</i>	444	<i>Stercoris incontinentia</i>	206
<i>extractio ex omnis generis</i>		<i>Sterilitas</i> 297. 419. 436. 453	
<i>aromatibus, radicibus,</i>		<i>Sterilitas per incatationem</i>	
<i>gummis & huiusmodi</i>		265	
<i>simplicibus</i>	405	<i>Sternutatorius pulvis</i>	75. 90
<i>Spiritus anisi</i>	567	<i>Stomachi debilitas</i>	504. 531
<i>Aperitiuus</i>	210	<i>nimia frigiditas</i>	418. 428
<i>cerebri humani</i>	66	<i>immundities vide Ventri-</i>	
<i>cornu cervi essentificatus</i>		<i>culus</i>	
179		<i>Strabismus</i>	96
<i>glomorum cynosbati contra</i>		<i>Stranguria</i> 271. 424. 425.	
<i>colicam</i>	252. 452	559	
<i>Epilepticus</i>	451.	<i>Strictura ferri</i>	505
<i>Fuliginis</i>	36	<i>Struma</i>	377
<i>Hexaclius</i>	427	<i>Stupor</i>	418
<i>Juniperi</i>	426	<i>Succinum</i>	22
<i>Masticis</i>	566	<i>Sudoris provocatio</i>	417. 510.
<i>Mercurij albus</i>	325	517. 528	
		<i>Sudo-</i>	

Rerum & Verborum.

<i>Sudores movens</i>	619.622.	<i>Tabes incipiens</i>	136
629		<i>infantium</i>	571
<i>pellens</i>	618.620	<i>Tabule caput & cerebrum</i>	
<i>Sudor anglicus</i>	422	<i>correborantes</i>	419
<i>Sugillata</i>	391	<i>croci Martis</i>	212.285
<i>Sugillatio faciei</i>	118	<i>antepileptica</i>	73
<i>Sulphuris fixatio</i>	509	<i>sibiata</i>	540
<i>Sulphur album & fixum</i>	516	<i>Tartari balsamus</i>	564
<i>Sulphuris balsamus</i>	137.156.	<i>cremor</i>	576
515		<i>Crystallus</i>	11
<i>crystalli rubri</i>	512	<i>oleum nigrum discutiens</i>	
<i>essentia</i>	513	<i>prestantissimum</i>	337
<i>liquor</i>	520	<i>Sal</i>	556
<i>flores albi</i>	511	<i>Spiritus</i>	558
<i>Sulphur Antimonij pulcher-</i>		<i>Spiritus rectificatus</i>	557
<i>rum</i>	549	<i>Solutio</i>	561
<i>Solis</i>	197	<i>Tartarus vitriolatus</i>	19
<i>vitrioli</i>	531	<i>Tenesmus</i>	199.434
<i>eius essentia</i>	316	<i>Terebinthina acetum</i>	40
<i>vires</i>	317	<i>Terminthus</i>	383
<i>Islandicum</i>	519	<i>Terra vapores mali</i>	417
<i>Sulphuris ex vitriolo extra-</i>		<i>Testas conficiendi modus</i>	
<i>ctio</i>	533	585	
<i>Surditas</i>	109.425.433	<i>Testiculorum morbi</i>	274
<i>Suspiria frequentia</i>	419	<i>Thapsi barbati liquor florum</i>	
<i>Syncope, vide Lipothymia.</i>		237	
<i>Syrupus de canella & caryo-</i>		<i>Theriacale acetum</i>	32
<i>phyllis</i>	180	<i>Theriacalis aqua</i>	31
<i>perlarum</i>	35	<i>Tibiarum macule nigrae &</i>	
		<i>ulcera</i>	422
		<i>Timor</i>	415
		<i>Tinctura Antimonij</i>	306.315
		536	

T.

T Abaci foliorū essentia 84
Tabes 520.524

Tt ij

- Tinctura auri* 479. 480. 481
Martis verissima 502. 505.
 506
metallorum 583
Tinea 202. 513
Tinnitus aurium 108
Tonsillarum abscessus 127
inflammatio *ibid.*
Tumor *ibid.*
Topasii preparatio 580
Tortura oris 418
Tragea antiplenitica 150
Tremor artuum 416. 422. 530
Tristitia 419
Trochismi pulvis ad memo-
riam 88
Trochisci purgantes ex Sale
vitrioli 525
Tubercula 437. 443
Tubercula ani 433
Tumores prater naturam
 382. 417. 474. 575
Tumor flatulentus cutis 384
hepatis 214
musculorum *ibid.*
pedum 208
splenis 216
Turpethum Antimony 537
Mercurij 491. 492. 500
Mercurij ad morbum gal-
licum & alius antiqua-
tos affectus 492
universale 496
Turpethum minerale Theo-
phraſti 487. 489
dulce Theophrasti 550
Tussis 140. 414. 417. 414.
 517. 522. 530
Tympanites 237. 384
Vari faciei 118
Varices 385
Venarum contractio 510
obstructio 445. 458
ruptura 533
mesaraicarum obstructio
 502. 505
Venena hausta 155. 415. 417.
 422. 425. 427. 451. 452. 454
 472. 477. 487. 490. 513.
 625
Venenosi morbi 496
Venerea Lues 321. 608. *Vide*
Lues.
Veneri affectus 620
Ventriculi affectus 163. 559
angustia seu deglutendi
difficultas 164
animalcula 179
aqua vel balsamum 171
ascensio 452
compressio *ibid.*
cruditas 169
debilitas 179. 410. 413. 418.
 419.

Rerum & Verborum.

419.454.501.504.531.627	Ventriculi in corde seu sub
Ventriculi oris dilatatio 165	capsula cordis 154
dolor 179	Vermis 455.456.513.520.574
flatus 175.411	dentium 418
occlusio 434	equorum 572
foetor 165	Verruca 389.443.509.520.
humiditas superflua 510	560
imbecillitas 180.408	Verruce ani 263
immundities 501	faciei 118
immundities pituitosa 423	Gallicæ 526
indigestio 411	Vertigo 91.410.411.414.416.
inflammatio 530.540	418.446.530
inflatio 175.411	Vesica affectus 261.424
intemperies 165	abscessus 263
intumescencia 441	calculus 261.459.559.567
frigidity nimia 408.428.	dolor 420.427
530	exulceratio 263.558
Scissura 419	immundities 423.507.554
Tumor 175	inflammatio 263
ulcera 164	priapismus 264
aqua 171	putrilago 554
Balsamus ibid.	Vesicula fellis obstructio 215
Ventris crepitus frequens 206	Vigilie 90.414.419.530
fluxus 417.445.505	Vini rectificatio 522
inflatio 415.524	Vinum Antimonij 544
intumescencia 423	diureticum 33
obstructio 461	antipodagricum Paracelsi
Ventris profluvium ex frigore	302
exortum 410	Vini spiritus optimus 448.
Verbascoi florum liquor 237	450
Verbena vis in affectibus oculorum	preparatio ibid.
97	Virginum pallor 235
in capitis dolore 50.51	Virilitas extincta vel imbe-

Index

<i>cellis</i>	264	<i>Unguentum de alabaſtro</i>	52
<i>Virium naturalium confor-</i>		<i>ruptorium ad peſtem</i>	368
<i>tatio</i>	417.524.619	<i>Vnguim ramenta</i>	12
<i>corroboratio</i>	462	<i>Vomic & pulmonum</i>	136
<i>Viridellus quid, quæ eius vi-</i>		<i>Vomitus frequens</i>	177.410.
<i>res & utilitas</i>	315		418.454
<i>Viscerum obſtructiones</i>	613	<i>Vomitoria</i>	11.501.612.613.
<i>Viſci quercini collectio</i>	71		621.624.625
<i>Viſus imbecillitas</i>	27.415.	<i>Vomitoria aqua preſtantiſſi-</i>	
	418.433.530.575	<i>ma</i>	13
<i>Vitæ baſamus inſtaurans</i>	628	<i>Vomitiuum Conradinum</i>	12
<i>in multos annos productio</i>		<i>Plateri</i>	ibid.
	462	<i>Ulcera</i>	102.392.421.422.
<i>Vitriolum</i>	525		440.455.482.505.508.
<i>vomitinum</i>	13		522.544.551.574.628.630
<i>Vitrioli colcothar</i>	526.530	<i>Ulcera eſtiomena</i>	487.572.
<i>creta</i>	530		575
<i>Effentia</i>	316.485	<i>antiqua</i>	414.422.427.503.
<i>vis & uſus</i>	315.316.317		507.572.575
<i>ſulphur</i>	531	<i>calloſa</i>	546
<i>terra</i>	372	<i>cancroſa</i>	547
<i>Vitriolum Martis</i>	506	<i>capitis manantia</i>	389
<i>Vitrum album</i>	581	<i>caua</i>	554
<i>rubrum</i>	580.	<i>columella</i>	129
<i>Vitrorum albedo</i>	581	<i>corrodentia</i>	513.514
<i>rubeda</i>	580	<i>deſtillantia</i>	575
<i>Vitra fracta</i>	585.586	<i>ſaucium</i>	111
<i>Vitriandi modus cum vitro</i>		<i>feruidiſſima</i>	530
<i>Veneto</i>	586	<i>ſætida</i>	110.111.129.630
<i>Vitrum Antimoni</i>	15.23.539	<i>frigida</i>	435
<i>Vitrum Antimoni ſlanum &</i>		<i>Gallica</i>	334
<i>rubrum</i>	544	<i>gingiuarum</i>	110
<i>Vitiligo</i>	518.574	<i>hepatis</i>	422
		<i>Ulcera</i>	

Rerum & Verborum.

<i>Ulcera humida</i>	575	<i>litas</i> 413. 415. <i>immundities</i> 436. <i>inflammatio</i> 277.
<i>lingue</i>	110	<i>inflatio</i> 415. <i>mariscæ</i> 281.
<i>maligna</i>	517. 546	<i>mola</i> 279. <i>nomæ</i> 278. <i>obstructio</i> 502. <i>precipitatio</i>
<i>narium</i>	110	532. <i>prolapsus</i> 295. 433.
<i>palati</i>	<i>ibid.</i>	<i>scurdus</i> 278. <i>stillicidium</i>
<i>penis</i>	267	291. <i>strangulatus</i> 292. 433.
<i>phagedenica</i>	385	<i>suffocatio</i> 294. 295. 413.
<i>pulmonum</i>	421	415. 418. 424. 433. 436.
<i>purida</i>	129. 533. 560	467. 474. <i>tumores</i> 417.
<i>sordida</i>	515	<i>ventus</i> 279
<i>tumefacta</i>	435	<i>Vieri vulcus</i> 278
<i>venenata</i>	487	<i>vulnera</i> 441. 573. 574
<i>ex Luc Venerea</i> 111. 129. 334		<i>Vulnera</i> 393. 410. 422. 437.
<i>veiuſta</i> 503. 504. 524. 544		489. 505. 508. 509. 544.
<i>Urine ardor</i> 271. <i>Difficultas</i>		547. 551. 557. 560. 628. 630
415. 627. 629. <i>fluxus</i> 291.		<i>Vulnera antiqua</i> 418. <i>globo</i>
<i>involuntarius</i> 418. <i>incontinencia</i> 268. <i>obstructio</i>		<i>bombardico inflicta</i> 417.
424. 427. 434. 507. 510		440. <i>actu inflicta</i> 417. <i>sordida</i>
<i>Urine spiritus</i> 42. 43. 458		427. 515
<i>spiritus præparatio</i> 476		<i>Vulnereum caro immunda &</i>
<i>Vieri affectus</i> 277. <i>abscessus</i>		<i>superflua</i> 507
<i>ibid.</i> <i>apostema</i> 278. <i>ascensus</i> 296. <i>convulsio</i> 297.		<i>Vulnerarius balsamus</i> 394.
<i>Descensus</i> 506. <i>Dolores</i>		395
420. 423. 428. 436. 468. 530		<i>Vuile inflammatio</i> 128
<i>exitus</i> 506. <i>fluxus albus</i>		<i>lapsus</i> 433. <i>laxitas</i> 128
411. 567. <i>foetus expulsio</i>		<i>ulcera</i> 110
279. <i>gonorrhœa muliebris</i>		Z.
292. <i>hydrops</i> 280. <i>imbecil-</i>		<i>Zedoaria oleum</i> 417

F I N I S.

MARCI CORNACCHINI

Practicæ Medicinæ in Gymnasio Pi-
sano Professoris ordinarij

METHODVS

QVA OMNES
HVMANI CORPORIS AFFE-
CTIONES AB HVMORIBVS

copia, vel qualitate peccan-
tibus genitæ,

TVTO, CITO, ET IVCVNDE;
Chymicè & Galenicè curantur.

Appositus eidem Rerum & Verborum memora-
bilium Index copiosus.

ILLVSTRISSIMO
D. ROBERTO
DUDLEO COMITI
De VVarvich, &c.

M. CORNACCHINVS S. D.

VERBA quidem mihi desint, Comes Illustrissime; si te Virum summo genere ortum, totque virtutibus ornatum iis, quas meres, laudibus velim extollere. Tu enim ille es, à quo discant omnes eam unam esse nobilitatem, quam ob rerum gestarum gloriam cuncti admirentur. Rem certe difficilem, meisque viribus imparem aggredior: attamen & tua fretus humanitate, & re ipsa impulsus, quam te omnibus gratum, quam omnes iuvandi cupidum ostendas, quibus potero verbis enarrabo. Hinc fit, ut te omnes venerentur, ut Serenissimo Tuscorum Magno Duci charus viuas, atque iucundus, ut quacunque gesseris, omnes tibi prospere cupiant euenire.

Nam quid aliud petant actuarie, quæ summo tuo iudicio, ac singulari opere nouoque artificio fiunt naues, & quinqueremes, quæ piratas per-

ter-

terreant, barbarorum oras aggrediantur, capiant, atque euertant, & non Italia solum, sed totius Europæ tueantur? Vnde quidem oritur, ut plurimi tranquilla libertate fruantur, qui miserimam in seruitutem traherentur. Sed quanto maius est ab immatura morte liberari? Idie auctore fit in dies, egoque sum expertus, experior, & dum viuam, sum experturus. Nam quid est aliud, quem tuo summo iudicio composuisti, puluis, nisi mirus ab interitu recessus, cum multi ad uitæ desperationem ducti, eo mirifice conualescant? cum ipsum, quæ tuâ est humanitas, atque omnium salutis cupiditas, mihi utendum traderis, hæc pauca scribenda putavi, atque utinam tumulate; Quæ tibi vni dicanda censui cum tibi imprimis omnibus de causis debeantur. Vale igitur, diuque viuas, meque ut facis, in tuis habeas.

Pisis Id. Aprilis M. DC. XX:

PRÆLECTIVNCULA
IN ITERATAM ME-
THODI IN PVLVE-
rem Editionem.

BI primum hoc præfenti Anno
M. D C. XI X. in Pisano Gymna-
lio magnæ studiorum omnium va-
riationes datæ fuerunt, & à publico
legendi munere feriatum est; statim
Pisces cessimus, & Florentiam nos contulimus, ut
METHODVM hanc in pulverem, quam typis
ibi cudendam publicæ utilitatis gratia iam curavi-
mus, exciperemus, exceptamque traderemus Se-
renissimis Principibus, Illustrissimo Comiti, cete-
risque studia hæc non aspernantibus, sed præcipue
iis, qui artem exercent, ac profitentur; ad hoc, ut
citius, tutius, & iucundius, quam ad hanc usque
diem fieri solebat, ægritudines humorales curare
possent. Et profecto quam tranquilla, quam serena
fronte Serenissimi Domini Illustrissimus Comes,
& alij quamplures optimi viri has nostras com-
mentationes receperint, non solum ex oratione,
sed etiam (ut aiunt) ex vultu, & oculis perspicere
vnusquisque potuit. Quid plura? quotquot exem-
plaria in lucem data fuerunt (fuerunt autem non
pauca)

pauca) tot vnus hebdomadæ spatio, Florentiæ, ac
 Pisis distributa fuerunt. Iam vero, quia innumeris *Iterata*
 salutis humanæ percupidi, qui non solum Floren- *huius*
 tiam, vel Pisas, sed alias quoque Italiæ, & extra Ita- *Methodi*
 liam, Vrbes incolunt, istius lucubrationis (qualis *editionis*
 cumque sit) cupiditate flagrant, & partim à nobis *causa,*
 eam quotidie efflagitant, partim propriis manibus
 eandem exarare contendunt; cumque non pau-
 cos fore animaduertirim, qui quidem qua ægritu-
 dinis specie præcise ij laborauerint, qui pulueris
 huius beneficio sanati sunt, tenere velint; & alij,
 qui nouis quibusdā probabilibus rationibus per-
 moti, pulueris istius vsum adhuc recipere negli-
 gant, immo potius extra medicinæ campum pror-
 sus rejiciendum, & vento projiciendum; his omni-
 bus de causis equidem coactus temperare mihi nō
 potui, quin M E T H O D V M istam iterum in lu- *Appendi-*
 cem prodire paterer; tribus tamen auctam appen- *ces Tres.*
 dicibus: Prima (quæ ad secundi capitis calcem ad- *Prima.*
 iecta erit) varias, atque diuersas variorum, ac di-
 uersorum ægrotantium Historias continebit tali
 potissimum puluere sanatorum: in Altera, (quam *Alter.*
 post Sextum caput apponemus) nouæ difficulta-
 tes à præstantissimis quibusdam Medicis Floren-
 tinis propositæ in medium afferentur: In Tertia *Tertia.*
 tandem (quam ad operis finem conterebimus) dif-
 ficultates iam propositas superare pro viribus co-
 nabimur.

Cœptis faueat Deus, ac vota nostra secundet.

CANDIDO LECTORI
OCCASIO SCRIBENDI
ET AVTHORIS INTEN-
tio aperitur.

OMPLVRES anni sunt, ex quo illustriss. Viro Comiti Roberto de VVarvich, Viro quidem omni laudum, ac virtutum genere ornatissimo, non minori (opinor) curæ fuit Mare nostrum à Barbaris piratis, nefariis que prædonibus, Nomini Christiano infestissimis hostibus, diligenter vindicare; quam corpus humanum à molestis aegritudinibus, ac periculosis morbis frequenter ipsum oppugnantibus, & opprimantibus, studiose liberare. Itaque cum optime videret, viros, ac mulieres omnium generum, ætatum, habituum, ordinum, omnis denique fortune, atque loci quolibet, 3. aphoris. 19. anni tempore, variis corporis affectionibus corripì, ac nonnunquam etiam perdi, & extinguì; iis patissimum, quæ ab humoribus ortum ducunt, vel copia, vel qualitate peccantibus: ad quos depellendos Medici accersiti, modo sanguinem mittere, non semel tantum,

Ratio-
nes, qui-
bus Co-
mes per-
motus
pulverẽ
compo-
nerit,

tum, & bis, verum etiam pluries: modo pharmaca subductoria nuncupata, infirmis exhibere coguntur, quæ male se habentem illorum gustum, propter insuauitatem magis, magisque afficiunt, stomachum euertunt, vomitum cient, torsiones pariunt, alium præterea sæpenumero restrictam, corpusq; non parum debile reddunt, & neque pluries possunt (si occasio urgeat) continuata serie exhiberi : alia non pauca symptomata inferunt : in unum hoc opus, & dies, & noctes incubere cæpit, ut agri cuiuscunq; sortis ab humoralibus vocatis agritudinibus, tuto, cito, & iucunde omni tempore sanari possent absque sanguinis missione, quam ipsi vel propter ætatem, vel propter anni tempus, vel propter alias contra-indicationes (de quibus infra suo loco) persæpe admittere non possunt; nec non absque medicamento vel lenientis vocati, vel soluentis potione, quæ ob insuauitatem, ac tetrum odorem, oculi fugiunt, aures horrent, os respuit, & animus reformidat, & nuper dicta incommoda solent asferre.

Morbi humorales, quibus curantur.

Medicamentorum subductoria effectus.

Sanguinis missionis contraindicationes.

Medicamentorum subductoria insuauitas, & incommoda.

Tandem optimus iste Vir post longam considerationem, contemplationemque in eam sententiam deuenit; ut, si pulvis aliquis insipidus, inodorus, & mole quidem paruus, sed virtute maximus adinueniretur, quippe qui commode hæc præstare posset, illum toto corpore libenter amplexari, & in manibus habere debe-

Pulverē
hūc in
multis a-
lia me-
dicamē-
ta vacuā-
tia supe-
rare.

remus. Non paucos igitur secum commentari, multos conficere, eos denique experiri, ac tenta e cœpit. Postremo Deus Optimus Maximus ei occurrit, & in optatis & in votis; pulverem enim quendam excogitavit; qui (dummodo, veluti decet, paratus sit) non sapore, non odore præditus est; dum deglutitur, dumque in ventriculo moratur, nauseam non infert, vix ullum excitat tristem sensum, perquam raro vomitum movet, aluum non adstringit, neque corpus admodum debilitat; sed (servatis, quæ in illius usu servari debent) blande, placide, sedateque peccantes humores per aluum educendo, ægritudines quoque ab eis factas simul tollit, & extirpat. Hoc igitur pulvere uti cœpit, & semel, atque iterum, ac sæpius, quolibet anni tempore, qualibet ætate, habitu, temperatione, nec fere unquam frustrata est eum hac sua spes. nam quatuor ab hinc annis rem, quomodo se habebat, mihi narrare cœpit, pulveremque ex quibus, & qua ratione pararetur, indicavit, iuratusque dicebat sexcentos (adhuc sunt inter vivos)

Pulvere
cur Au-
thor an-
tea usus
non fue-
rit.

istius pulveris usu sanitati se restituisse. Ego verò inter alia omnia; immo audacter, libere, & aperte respondebam, hoc suum commentum esse purum, ac verum sigmentum, veterum dicta, & scripta penitus euertens, humano generi perniciosum, neque ullam pestem in medicina reperiri

maio-

maiores; quemadmodum rationes, & auctoritates inferius afferenda, quas ipsi obiiciebam, luce clarius demonstrabunt: proinde, ut à sententia desisteret, ipsum hortari, ac rogare etiam, atque etiam non desii. Quæ quidem ipse omnia non ingrato animo, sed obstinatione quadam sententia repudiabat.

Cum ecce Illustrissimus Vir, in fine Veris pro-
 xime præteriti, dum Liburnio Pisas se conferret, in itinere animi gratia vehementissime in venando, & aucupando corpus exercuit; unde fluxio ad membranam succingentem circa mammam sinistram oborta, dolorem in ea, veluti I. de cri. 3. & 5. pungeretur, ac 5. de loc. aff. 3. tenderetur, cum febre 4. de causis puls. 8. acuta, spiratione exigua, & frequenti, tussî cum 4. de causis puls. 8. sputo colorato, & ceteris I. acut. 44. 2. acut. 15. 16. 17. pleuritidem comitantibus symptomatis, excitavit. Quod ubi sensit, statim Pisas aduolavit; palatiumque ingressus, decubuit; & mutata victus ratione, 2. acut. I. aph. 31. 9. de dec. Hip. & Plat. 6. & foveis loco dolenti adhibitis, pulverem semel, bis, ac tertio assumpsit; cuius ope, & auxilio sine sanguinis detractatione, siue alterius medicamenti lenientis, vel purgantis potione ex morbo evasit. Interim Illustrissima illius Coniux (quæ iam per duodecim dies conceperat, sed ignorabat) de totius cor-

Comitis
pleuriti-
de labo-
rantis
historia.

Curatio.

Comitis.
sæ graui-
dæ affe-
ctus.

poris gravitate, capitis, stomachi, ac renum (quem admodum facere solent praegnantēs in primis gravidationis mensibus) dolore conqueri cœpit.

Curatio. Sed pulvere deuorato, corporeque multis vitiosis humoribus exonerato, melius se habere aperte indicauit, & post Idus Ianuarij marem in lucem edidit ceteris rite consequutis, 3. in primū

Maria filia & Philippus oblonator pulueris yfucuratur. Epid. hist. . . Dum hæc aguntur, Mariam filiolam simplex febris, Philippum vero obsonatorem una cum epinyctidibus per uniuersum corpus inuasit; utrisque puluerem una vice tantum exhibuit, & utrosque ad pristinam suam valetudinem reuocauit. Quæ quidem omnia ego præsens contemplatus; quin admirarer maxime, facere non potui; ac tot, tantisque exemplis doctus, & ductus; ad morbos pariter à materia excitatos, siue cum febre forent, siue minus, profligandos, eundem puluerem adhibere institui. Cumque

Occasio scribendi. rem prospere semper euenire animaduertissem; illius vires non solum admodum efficaces, sed etiam tutas, admirabiles, incredibilesque palam vera cum gloria predicare non dubitavi. Hæc cum non pauci quoque oculati, & cordati non solum Medici, verum etiam alij salutis humanæ studiosi conspexissent, admirati; multa ex me petierunt, quæ & commoditatis, & breuitatis gratia reduci posse videntur

Ad se-
ptem
hæc
capita

Primum	{	Qualisnam sit iste pulvis, ex quibus,
& quomodo paretur.
Alterum	{	Pulverem hunc omnes humani cor-
poris ægritudines (dummodo à
materia, copia, vel qualitate peccā-
te excitentur) generatim profliga-
re; experimentis demonstratur.
Tertiū	{	Eundem pulverem easdem ægritudi-
nes generatim depellere, rationibus
comprobatur: simulque ostenditur,
vacuationem per ipsum factam, il-
lam non parum superare, quæ vel per
venæ sectionem, vel per cætera me-
dicamenta subductoria præstatur.
Quartū	{	Febres putridas pulveris istius benefi-
cio <i>speciatim</i> tolli non solum non
experimentis, verum etiam nec ra-
tioni, nec Galeni, nec aliorum ve-
terum placitis repugnare demon-
stratur.
Quintū	{	Quæ sint observanda pro recto pul-
veris usu.
Sextum	{	Quibus argumentis nonnulli ad pul-
veris usum improbandum utantur.
Septimū	{	Quem finem, & exitum habeant ar-
gumenta proposita.

*Quibus pro virili, & quantum per assiduum
publicè legendi, disputandi, ac medendi munus
licet, explicatis; & iusta petentibus me satisfacis-
se; & de tuta, cita, & iucunda morborum humo-
ralium curatione bene meruisse arbitrabor. Vo-
tis igitur aspiret Deus Optimus Maximus, & à
capite ad calcem usque bene
cæpta secundet.*

QVALISNAM SIT ISTE
PVLVIS, EX QVIBVS ET
quomodo paretur.

CAP. I.

Pulvis i-
ste cur
Cerberus
dici pos-
sit.

VE MADMODVM fabulosi
Poëtæ Cerberum tricipitem fin-
gebant, inferorum custodem, Cer-
berumque appellabant quasi *κρῆο-
βάρεν*, id est, carnem vorantem: ita
nos puluerem nostrum Cerberum

Ex qui-
bus con-
suet.

quoquo pacto nuncupare poterimus; quando-
quidem ex tribus constat, & humana corpora
custodit, humoralesque illorum morbos depas-
citur, ac depopulatur. Constat igitur (sed quæ-
so, ne ceu pueri voces, quæ ad timorem pro-
ponuntur, timent, ita viriles animi nomini-
bus res, quibus pulvis conficitur; significan-

Ingrediē-
tibus au-
ditis viri-
les animi
terreri nō
debent.

tibus auditis, terreantur) *Scammonio*, seu *Scam-
monia*, ab omnibus sic dicta; nec non *Anti-
monio* sic à nostris, *Στίβιον* *Dioscor. lib. 5. cap. 58.*
9. simplic. 6. de val. tuen. 12. à Græcis, *Stibium* à
Latinis appellato; & denique *vini fece*, Italice
(*Gromma di botte*) præparata, quæ postmodum
cremor, seu *sal Tartari* vocatur. Et quamuis
tria hæc ad huius pulueris compositionem con-
currant;

currant; basis tamen in *Scammonio*, & *Antimonio* ^{Basis pul-}
posita est; Tartarum vero additur propter ratio- ^{ueris.}
nes, quas paulo infra, ex Hippocrate, 2. *acut.*
& Galeno II. *de iis, quos, quando, purgare oportet,*
in fine. afferemus. Iam vero quid sit *Scammonia*, ^{Scammo-}
quid *Antimonium*, quid *Vini fæx*, lippis, atque ^{niū, An-}
Tonforibus notissimum est; ea propter in re tam ^{timoniū}
clara, atque aperta diutius immorari non est ne- ^{acTarta-}
cesse: verum enim si dicere volumus, *Scammonia* ^{sint, ut}
iam inde ab Hippocratis 4. *acut.* 64. tempore vs- ^{notum nō}
que ad hæc nostra semper in frequentissimo fuit ^{explica-}
vsu. *Antimonium* pariter Veteres non latuit: si ^{tur, fue-}
quidem non modo à Dioscoride, & Galeno, & ^{runt e-}
ab iis, qui post ipsos floruerunt, illius mentio fit, ^{nim &}
verum etiam à Spiritu Sancto in sacra pagina, ^{sunt in}
4. *Regum* c. 9. *Hierem.* 4. *Ezech.* 23. eo enim potissi- ^{continuo}
mum mulieres utebantur ad venustatem sibi cōci- ^{vsit.}
liandam, præcipue secundum oculos, aufert enim
ex eis sordes, & supercilia denigrat. *Tartarū* simi- ^{Tartari}
liter notissimum existit, præcipue mulieribus, quæ ^{vsus.}
ad rutilandum capillum eo vtuntur; & ad macu-
las delendas, gutta olei ex ipso extracti diluta ex
aqua; efficacissime enim abstergit faciem, Fullo-
nibus quoque in aperto, & in propatulo existit, vt
pote quòd ad præparandas varias colorum infe-
ctiones *Tartarum* hoc adhibeant.

At dicet quispiam, si hæc medicamenta vsur- ^{Obiectio}
patissima semper fuerint, ad quid igitur, pulue- ^{utrum}
rem hunc ex ipsis conflatum, tanquam nouum ^{puluis}
aliquod pharmacum, tot tantisque laudibus, ^{medica-}
ac plausu ad sydera vsque celebrare, ac tollere? ^{mentum}
Certe negare non possumus, quæ pulueris com- ^{monum}
positionem ingrediuntur, vnicuique nota non ^{dici possit;}
^{Solutio.}

Pulueri, esse, & in Medicinæ usu iam diu posita; at diuer-
qua nobi- sus præparandi, & usurpandi modus est, qui non
litate, solum nouitatem, præstantiam, ac nobilitatem,
& præstā- verum etiam mutationem secundum substantiam
ziam af- huic remedio affert.

Scammo- Nam quod ad Scammoniam pertinet; ipsa
nij com- ad hæc usque nostra tempora parata est per de-
munis, & coctionem in furno, ex cydonio, vel permixta
antiqua cum eiusdem cydonij succo; & sic parata, non
prepara- quidem substantiam, vel qualitatem calidam;
tio. sed duntaxat nomen mutat; dicitur enim à Gre-
 cis *διακρυδίου*, à Latinis vero, modo Diacrydium,
 modo Diagrydium; modo vero Diadagrydium.
 Iam vero Scammonia, ex qua puluis noster
 conficitur, sulphuris fumo accommodatur hunc
 in modum.

Scammo- Accipitur Scammonij electissimi certa quedam quan-
nij nostra titas, eaq; crassiuscule trita, super chartam exugentem
prepara- appellatam, extenditur: mox sulphure super ignitas
tio, & e- prunas iniecto, super fumum, qui ex sulphure attollitur,
ius vires. charta iam dicta eo usque detinetur, quousq; Scammo-
 nium liquari, & charta adherere incipiat; nam tunc
 statim à fumo charta remouenda est; alias, si diu-
 tius ibi permaneret, vim ex toto amitteret.

At, si ut dictum est paretur, medicamentum
 redditur sine odore; ac sapore efficacissimum
 quidem ad bilem; cæterosque calidos, ac te-
 nues humores blande, placide & absque calidi-
 tate ac molestia (contra ac faciat Scammonium
 communiter paratum) educendos, quemad-
 modum in fine Veris proximè præteriti, tota
 hac Æstate, per Autumnum, & per Hyemem
 felicissime in sexcentis fere ægrotantibus suum
 expertus.

Antimonium vero alia arte, & aliis ingeniis paratur, quam huc usque paratum fuerit; nam Accipiuntur *Antimonij optimi pars una*, verbi gratia, *uncia una*; *salis vero nitri sic nuncupati partes due*, verbi gratia, *uncia due*; simul negligenter triturantur: mox in vase testaceo (crucibulum vocant) super praecarbones ignitos collocato, ponuntur ad comburendum, seu ut dicunt, ad calcinandum. Sed notandum, ne talis calcinatio fiat igne admodum vehemente. Hoc facto, iterum tantundem salis nitri, scilicet ad uncias duas ponitur; & denuo comburuntur. Tertio denique rursus tantundem salis nitri superadditur, videlicet ad uncias duas, & comburuntur. Quoniam vero secunda, ac tertia vice difficulter admodum combustio, seu calcinatio sequitur; ea propter, ut vis ignis quoquoque velius penetrare possit, ferro, seu carbone ignito continuo res dictae sunt versandae, donec ex aequo undequaque penitus combustae sint; id, quod ex colore cognoscitur, nam vel subalbæ, vel subflavæ redduntur; & quod si super ignitos carbones iterum ponantur, non amplius crepitum, vel fumum emittunt. Insuper idem Antimonij pondus, vel parum excedens quod ante calcinationem acceptum fuerat, post calcinationem remanere debet.

Antimonij nostrae preparatio & eius vires;

Antimonij bene preparati signa.

Hoc pacto Antimonium paratum mutatur secundum substantiam; quia quæ vruntur, Galieno auctore s. *simpli. 15. 3. de temperamentis*. secundum substantiam (quicquid nonnulli dicunt, ut postea videbimus) mutantur, & (quemadmodum *infra suo loco demonstrabimus*) nullam adipiscitur caliditatem; & copiose quidem, sed incunde; non enim molestiam infert; suaviter, non enim pravo odore, non sapore præditum

Usa secundum substantiam mutantur,

est, corpus nostrum à frigidis, & crassis humo-
ribus (veluti decem mensū spatio sum expertus)
purgat sine vlla fere virium iactura; non aliter, ac
aurum omni admixtione liberum, ac purum absq;
proprie substantiae imminutione eiusdem. Anti-
monij beneficio redditur: id, quod metallici, auri-
fices, & alij omnes, qui aurum tractant, in eo de-
faciendo, mundando, & depurando bene norunt.
Antimonium vero quomodocunque aliter para-
tum, efficacius quidem (negari non potest) vacuat,
at quanta cū molestia, & quāto cū periculo, mi-
feri illi, qui tale medicamentum sumpserunt, qui-
que hos miseros viderunt, referre possunt.

*Aurum
Antimo-
nij ope
sine sui
diminu-
tione de-
facatur.
Antimo-
nij aliter
parati vi-
res.*

*Vini fax
quomodo
fiat cre-
mor, seu
sal Tar-
tari.*

Quod vero ad Vini facem spectat; hæc ut fiat
cremor, seu sal, cum pulvere nostro permiscen-
dus, hac arte uti debemus. Accipiantur ex Tartaro
albo crasso modo pulverizato, & multiplici aquarū ab-
lutione repurgato, donec clarissimū evadat, libra quin-
que vel sex: indantur in patinam terream vitreatam;
inde aquam affunde clarā fontanā, ut quinque aut
sex digitos materiam supernatet, & bulliant in vase
per spatium duarum horarum: posito dein vase in loco
frigido in superficie cōcrescet cremor crystallinus, quem
separabis cum cochleare perforato: reuerata saepius ea-
dem ebullitione, post materia refrigerationem semper
cremor adimatur, qui in frigido coagulabitur, & fac, ut
exiccetur in aëre, & utere.

*Cremo-
ris, seu
salis Tar-
tari vi-
res.*

Caret hoc quoque omni odore, ac fere omni
sapore, ita, ut medicamentum nulla ratione
ingratum reddere valeat. Et quamvis eximia
huius celeberrimi pulveris vis, & potestas in-
duobus duntaxat primis medicamentis verse-
tur; nihilo tamen minus, quia ex præcepto 2.

Acut. II. viij. catatop. Hippocratis, & Galeni 3. de iis
 quæ, quando purgare oportet in fine, non solum non ma-
 lū, sed maxime utile est, permiscere cum medicamentis *Cur Pur-*
 purgantibus, aliquid eorum, quæ aut boni odoris sunt, *gantibus*
 ne sola sin. craque ipsorum virtus os ventris tangat, *alia me-*
 quod maxime cum nervosum, tum sensile existit, sed ta *dicamen-*
 aliqua ex parte reundatur; vel ut attenuare, & in- *peradmi-*
 cidere valeant, vel ut crassos humores scicare, vel ut *scindat*
 vias per quas educi debent; aperire; & patefacere
 possint, hoc tertium medicamentum si non pro-
 pter primam rationem, saltem propter alias huic
 pulveri addendum; ac permiscendum est. Et re-
 centiores omnes, qui de huiusmodi cremoris, seu
 salis Tartari viribus pertractant, tales illi præcise
 tribuunt virtutes; nimirum incidendi humores
 crassos, & tartareos; meatusque obstructos a-
 periendo.

*Puluerem hunc omnes humani corporis ægritu-
 dines (dummodo à materia, copia, vel qua-
 litate peccante excipientur) generatim
 profligare experimentis de-
 monstratur.*

CAP. II.

Duo sunt potissimum organa, seu instrumen-
 ta iudicandi; vel duo sunt ea, ex quibus iu-
 dicandi materiam (ut ita dicam) petimus; vel *Keitneia*
 duo sunt argumenta *Keitneia* à Græcis dicta, ad *duo sunt,*
 quæ respicientes iudicamus. Alterum est *sensus,* *Experie-*
 seu *experientia*; cui tantum tribuebat Epicurus, *tia, &*
Ratio.

Epicut. vt rationem omnem contemneret; & illa Medico-
rum secta, de sectis 2. 3. de loc. aff. 2. qui Empirice
 rici exper- medicinam faciebant, istius Viri vestigia sequi-
 rientia bantur; quia sola experientia nitebantur, & caus-
 utebatur. fas, & rationes, ac naturas rerum contemne-
 bant.

plato, & Methodi- ci potius rationem admittere- bant. Alterum est ratio; cui tantum Academicorum Princeps tribuebat, vt sensum, & experien-
 tiam parui faceret; quam opinionem Medici Methodici *de sectis 6.* appellati tenuisse videntur, qui solum communitatibus quibusdam uteban-
 tur, & reliqua omnia negligebant.

Aristote- les, & Ga- lenus v- trumque. At vero nunquam satis laudati Aristoteles, & Galenus; vt neque rationem despiciendam, sic neque sensum vnquam dimittendum esse existimarunt; immo Peripateticorum Princeps *Aristot. 8. Phys. partic. 22. 26. & 3. de generat. animal. cap. 10. pri. poster. 134.* eo deuenit, vt scri-
 ptum reliquerit; relinquere sensum, & quærere rationem, imbecillitatem esse mentis. Quare vt

Veritatē tunc nos habere, tenendū est, quan- do expe- rientia ratio con- sentit. trumq; accipiendum ac retinendum esse fatentur;
Veritas in tene-bris de- mersa ia- cet, ex De- mocr. vt *Method. 3.* & sensum ac rationem simul conse-
 renda, comparandaque sic esse; vt quando alter alteri in iudicanda alicuius rei veritate ad amuf-
 sum, ad regulam, & examine respondet, & alter eum altera exæquetur, tunc veritatem, quæ, vt
 Democrito aliquando placuit, in profundissimas tenebras demersa est, ex umbris longe quam Cima-
 meriæ vnquam fuerit densioribus, erutam, & in hanc splendidissimam lucem elatam: pro certo ha-
 bendum sit. Quamobrem (vt ad pensum redea-
 mus) puluerem de quo loquimur, sine venæ inci-
 sione, vel alterius medicamenti, siue lenientis, siue

sue soluentis usu, humorales, vocatas ægritudi-
 nes, humores, qui illas excitant, blande per al-
 tum educendo, & lenire, & finire; innumera, ac
 propemodum infinita testatur experimenta, partim
 ab Illustrissimo Comite, partim ab aliis præstan-
 tissimis Medicis Florentiæ, ac Pisis publice medi-
 cinam profitentibus, partim quoque à nobis ipsis
 experta, atque perspecta.

Qui vero tali medicamento conualuerunt,
 adhuc sunt inter viuos; poterit vnusquisque
 ex proprio ipsorum ore, vera ne, an falsa sint,
 quæ diximus, accipere; vel ex eorundem chi-
 rographis, quæ tum apud Comitem ipsum, tum
 apud me fideliter seruantur, manifeste, ac cer-
 to deprehendere. Præter modum enim, ne di-
 cam, in infinitum cresceret opus, si vnumquem-
 que singillatim attingere vellem, qui cum ali-
 qua ex humoralibus affectionibus prius labora-
 set, mox sine venæ sectione, aut alterius medica-
 menti subductorij ingestione, istius pulueris au-
 xilio cito, suauiter, ac tuto voti compos factus est.
 Illi vero, quibus alicuius artificij suspicio dicto-
 rum testimoniorum fidem abrogat; accedant, &
 Perillustrem, atque admodum Reuerendum Pau-
 lum Troncium Canonicum Pisanum. I. V. D. Pro-
 tonotarium Apostolicum, Virum integerrimum
 interrogent, & quodnam præsidij genus hæc pro-
 xime præterita æstate ipsum à febre acuta prauis
 comitata symptomatis integrum, & omnino libe-
 rum bidui spatio seruauerit?

Rursus; & quodnam Elisabeth matrem, Ma-
 tronam honestissimam per ætatem, & autumnum
 ter in febres delapsam, totidem ab iisdem se-

Puluerẽ
 auferre
 ægritudi-
 nes hu-
 morales
 absque
 venæ se-
 ctione, &
 absq; va-
 cuatione
 per medi-
 camenta
 experimen-
 tis proba-
 tur.

Experi-
 menta
 particu-
 laria
 I.

2.

3. nauerit? Item, & quod confratres Clauorum Domini Nostri I E S V C H R I S T I congregationis (cuius idem Canonicus clauum tenet) toties à variis, & diuersis ægritudinibus vindicauerit? &
4. quod Venerabilem, & egregium Iacobum Borriem humanarum Ecclesiæ Metropolitanæ litterarum professorem? Et quod non paucos eiusdem Ecclesiæ Sacerdotes? Ingrediantur isti minus creduli. D. Frigidiani Collegium, religiosissimos illos regulares congregationis D. Pauli Clericos sciscitentur, quot ex eis liberauerit, aut alios viderint in domibus priuatis huius eiusdem auxilij auxilio liberatos? Adeant sacras D. Ioannis, D. Pauli, D. Laurentij, D. Bernardi, & D. Dominici Abbatis-
sas; ab eis petant, vtrumne hoc ipso anno per venæ sectionem, vel per medicamenta subductoria, an potius per vacuationem tali puluere molitam ægritudines humorales, & ipsæ, & cæteræ, sorores, ac virgunculæ, cum ipsi institutæ, & educatæ à se se propulsauerint? In Alnum Pisenum se conferant Gymnasium; Perillustres, & Excellentissimos Iulium Cæsarem Bulengerium artium humanarum, Petrum Accoltum Ordinarium Iuris Pontificij, Thomam Dempsterum Ordinarium Pandectarum, Franciscum de Schipsis Institutionum Iuris Ciuilibus Professores alloquantur, nec non Clarissimos Angelum Michaëlem Saccum, & Fabritium Bartoletum Anatomicos Bononienses, qui hoc anno in Amphitheatro Pisano summa cum ipsorum gloria, tum Audientium vtilitate viam Anatomen Serenissimi Principis nostri nutu administrarunt; hi enim de pulueris præstantia certiores facti, admirati, puluerem vna cum præpara-
tionis,

tionis, & vsus methodo secum, quasi thesaurum quoddam aureum Bononiam perferre voluerunt; illos vero vno, eoque pleno ore respondentes audient; istius admirandi præsidij vim, & efficaciam, & in semetipsis, & in domesticis suis esse pluries expertos, idque nunquam satis suspicere. Consultant vigilantissimos Collegij, & Ducalis, & Ferdinandi Moderatores, eos quæso rogent; & quo Medicamenti genere. CORNACCHINI VS Ordinarius vtriusque Collegij Medicus in alumnis suis ea fœlicitate, qua ipsi viderunt, vacuandis passim vtatur; vnanimis proculdubio respondentes percipient, nullo alio, quam suo puluere.

Non dico, vt Illustrissimum Comitem interrogent, quonam medicamento in fine Veris præteriti (quemadmodum ab initio monuimus) ad morbum lateralem depellendum vsus fuerit; neque vt ab eodem petant, quodnam pariter auxilium hac Hyeme adhibuerit, vt se à fluxu dysenterico, & à febribus, quæ talem fluxum secutæ sunt, liberaret; nam certo scio bonos hosce viros respósuros, Comitem ita fateri, quod res agitur sua, & honor eius in discrimen adducitur; Quare transeat hoc. At quæso Viros Illustrissimos D. Stephani Equites, ac strenuos Duces, Octauium Barbolanum ex Montis Acuti Comitibus, Petrum Capponium Equestræ militiæ Pisani Præfectum, & Marcum Barbauarium Generalem Naualis Pisani Prouisorum audiant; ipsi enim viui, ac præsentis testes adfuerunt, & verane, an falsa hæc, quæ dicuntur, sint, renunciare possunt. Immo idem Prouisor, cum ætate præterita tertiana febre grauiter laboraret, hoc puluere semel accepto; suo, Adstantium, ac

Nobilium turbæ stupore, sanus factus est; & Comitem etiam, atque etiam rogauit, vt pulueris propria manu præparati sibi copiam faceret; & simul efflagitauit me, vt Methodum præscriberem pro recto illius vsu; & hæc omnia Mediolanum transmisit ad Ludouicum Fratrem Ordinarium Metropolitane Mediolanensis Ecclesiæ Canonicum, nec non Cancellarium Archiepiscopalem quartana laborantem curandum; & Deus Optimus Maximus (quæ sua est benignitas, & clementia) suis votis, atque optatis, vt spero occurreret. Sed missa isthæc faciamus, & causas potius perquiramus, propter quas puluerem exhibitum suo munere interdum fungi non videamus.

Puluis

cur semel

exhibitus

non sem-

per mu-

nere suo

funga-

tur.

Si igitur quandoque contingat, vt semel exhibitus puluis non ea præstet, quæ dicta sunt; is ad memoriam reuocare debet, quæ Galenus 2. de rat. vi. in morb. acut. comment. ii. obsignauerit, & nos paulo infra subiungemus. Neque ob id Medicus cordatus animo cadere debet; propterea quod, vel puluis plene, & perfecte suo munere functus est (& tunc nil aliud sollicitè tentandum erit; nam quæ iudicantur, & iudicata sunt integre, neque mouere, neque nonare aliquid, sed sincere,) Hippocrat. i. aphorism. 20. vel diminute, & simul cum dolore, atque torminibus; & tunc vel clystere aliquo defectui supplendum est; vel iterum in maiori Dosi eundem nobis exhibendum: quemadmodum cuidam acuta febre laboranti contigit, cui cum, nescio, quis Medicus puluerem in minori quantitate dedisset, quam natura illius exquireret, humores in illius corpore non sine molestia fuerunt agitati: vnde febres adactæ, sitis, inquietudo, vigiliae, & huiusmodi alia

sym-

Symptomata; sed clystere inieceto, & cum confe-
 rentia, ac tolerantia reddito, puluereque iterum
 nostro consilio in maiori quantitate assumpto; cū-
 & (Deo fauente Maximo) sedata fuerunt; vel
 quia cū in maiori quantitate puluis exhibitus fue-
 rit, quam patientis natura expostulet, vacuatio su-
 pra modū sequitur; ex quo, & lassitudo, sitis, diar-
 rhœa, dysenteria, & febricula excitatur. Tūc Aui-
 cenna Authore l. 4. f. 1. tr. 1. cap. 26. confert refectio
 per ea, quæ multum nutriunt, ac facile concoquun-
 tur, quæ etiam refrigerent, adstringantque, somnus
 quoque iniungendus, & quies; cor insuper, hepar,
 & ventriculus roborandus; & denique fluxus si-
 stendus. Vtunque tamen sit; si experientia stan-
 dum est, 1. aphorismor. 2. & 23. veluti procul omni du-
 bio standum, præsertim vero in purgatione, quem-
 admodum Hippocrates 4. aphorism. 2. innuit, & po-
 tissimum in ea, quæ per medicamenta purgantia
 præstatur; hæc enim Galeno authore. Secundo a-
 cutorum 11. & in libris de simplic. medic. facult. per ex-
 perientiam inuenta sunt, non demonstratione ali-
 qua; postea igitur quam, qui pulvere seruatis om-
 nibus seruandis vsi fuerunt, omnes beneficium re-
 ceperunt, nullus fere noxam; constat medicamen-
 tum hoc ad quaslibet ægitudines à copia, vel ma-
 la qualitate humorum factas profligandas saluberrimum
 esse.

Vacua-
 tionis su-
 persua-
 ex medi-
 camento
 sympto-
 mata.
 Curatio,

Purgatio
 bene, vel
 male sit
 admini-
 strata, ex
 experien-
 tia consi-
 ciendum.
 Purgatio
 medica-
 mēta per
 experien-
 tia sunt
 inuenta.

APPENDIX AD CAPUT ANTE- CEDENS:

*UBI PARTICULARIBVS NON-
nullis Historiis, quasi exemplis demonstra-
tur, quas præcise ægritudines humo-
rales, & qua felicitate pul-
vis propositus assump-
tus, sanauerit.*

VANDO superioribus diebus
Florentiæ morabar, nonnulli, ad
quorum manus hæ nostræ lucu-
brationes peruenerant, cum ante-
cedens caput perlegissent; in quo
experimentis demonstratur, pul-

*Particu- uerem, de quo est sermo, omnes humani corpo-
lares a- ris ægritudines humorales generatim profligare;
grotantiū inc conuenerunt, simulque cupiditatem, quam
hoc pul- mente, ac sensu conceperant, eam voce pura, & in-
uere sa- tegra mihi aperte significarunt; præter generalia
natorum illa experimenta, peculiaria aliquot sese libenter
historias illa experimenta, peculiaria aliquot sese libenter
tur Au- visuros, in quibus tota ægritudinis, & curationis
thor ad- series singillatim explicaretur; ad hoc, ut non mo-
didisset, do,*

do quanta in huiusmodi præsidio vis inest, & potestas, ipsis innotescat; verum etiam utendi modus, tempus, & alia id genus.

Horum igitur authoritate, nutu, atque consilio varios ægritudinum humoralium casus subiungere non grauabor; qui vero propositas perpeffi sunt affectiones, adhuc viuunt, & spirant; poterit vnusquisque de iis quærere, vera ne, an falsa sint, quæ conscribemus. Si cui vero tempus; & spatium datum non est, quominus hæc perlegere possit: historiis prætermiſſis, ad caput Tertium pertranseat; quandoquidem experimenta generatim iam *supra* allata, satis certum (vt opinor) integritatis, & fidei testimonium dederunt.

Opus absque historiis legi potest.

Aegrotus primus.

AVGUSTINI Gymnasij Pisani Apparitoris filia virgini, annorum circiter decem septem, habitus mollis, & candidi, coloris ruffi; iam per decem menses purgationes ab vtero defecerant: in ipso autem circuitus tempore sanguis è naribus fluebat: & ab vtero fluxio muliebriſ assidue manabat. Ex quo roseum amisit colorem; facies sub-tumida facta est; aluus intumuit cum duritie; scaldas ascendere non poterat; ac demum ex cachexia in hydropem præceps ruebat. A duobus Medicis à principio variis, & diuersis tam pharmaceuticis, quam chirurgicis præſidiis tractata fuit, at vani semper fuerunt ipsorum conatus. Quapropter sub præteriti Mensis Augusti finem parentis precibus permotus illius curationem suscepi: & conuenienti victus ratione imperata; leuiter præpa-

Mēstruorum suppressio, Alui tumor, ac tensio, & incheata hydrops tali puluere tolluntur.

rantia, occasione bidui spatii arrepta; nonnulli illi exhibui; mox vero Comitiss Pulverem, Cere dici non potest, quanta cum conferentia, actorum lerantia per superiora, & inferiora vitiosorum excrementorum omnis generis copia excreta fuerit. Inde aptis, & accommodatis Syrupis humores parare, & vias paulatim aperire cepimus. Vix primum assumpserat Syrupum, cum de alui dolore conquesta est: demisso autem altero syrupo (quis crederet?) menstrua, sed varij coloris copiose, ac diu fluere ceperunt. Aluus interea paulatim detumescere, ac mollescere læti videbamus; vetus præterea forma, solita venustas, elegans gratia, & floridus, ac roseus faciei color, ad pristinum statum rediere. Aluus sponte large fluere cepit, & sana Deo dante ex toto facta est.

Aegrius secundus, ac tertius.

DOmina Margarita Iachinia, quæ Puellam iam decimestrem oblaetabat, annorum supra triginta, habitus gracilis, temperationis ad Melancholicam, simplici tertiana ab initio correpta fuit: cumque nullum sibi præsidij genus adhibendum curaret, post tertiam accessionem, quinta scilicet ipsa die, ex vnica tertiana duæ factæ fuerunt; filiolum vero simplex inuasit tertiana. Mater de capitis conquerebatur dolore, sitiebat, lingua sicca, subnigra, aspera; anxiosa, nauseabunda; parum dormiebat; vrinæ coloratæ. Septima ego vocatus in febris declinatione clysterem communem. (Aluus enim styptica erat) iniectis; conuenientem victus rationem institui, in scula

*Tertiana
duæ; & v-
na tollū-
tur hoc
pinere.*

alte-

alterata. Octava in febris accessione puluerem dedi, qui contulit, & facile tulit; febris namque, & cætera omnia mitiora reddita fuerunt. Nona, & Decima eadem præstabantur. Urinæ bonæ, & ipsa celebrata tertia per puluerem purgatione; fi-
hola vero secunda, iudicatæ fuerunt.

Aegrotus quartus.

Admodum Reuerenda Mater Soror Victo-
ria Monialium Diui Ioannis Hierosolymi-
tani Abbatis, annorum quinquaginta septem,
habitus boni, temperationis ad Sanguineam
iam elapso Septembri mense, acutissima (sic e-
nim ab Alexandro l. 7. cap. 16. vocatur) illa fuit af-
fectione correpta, quam Græci, Gal. 2. meth. 2. &
Latini elegantiores Choleram dicunt, Barbari
ut *Gradus* & alij. vero cum Hippocrate, 7. epid. 81.
Cholericam, siue Choliricam passionem, non
quidem arida, seu sicca, 4. acut. 103. sed humida.
postea quam per os, & per aluum acrem excer-
nebat materiam, 4. acut. 103. in introduct. seu medi-
co. 13. 3. apho. 30. 3. de sympt. causis c. 2. 3. de nat. fac. 15.
cum cardialgia, nausea, inappetentia, immo po-
tius cuiuslibet cibi abominatione; non dormie-
bat, erat anxiosa, sitibunda. Sexta die, (non prius,
propterea quod sacrae illæ Virgines huius Re-
uerendæ morem optime tenentes, quod nul-
lum medicamenti genus assumere posset) me
accerfiri iubent. Ego statim illud curationis ad-
hibui genus, quod Galenus, 6. 6. epid. commento 5:
12. meth. in fine. non semel perscripsit, & simul
puluerem hunc exhibui, qui magnam humo-

*Cholerae
cardial-
gia, nau-
sea, inap-
petentia,
vigilia, si-
tis, & an-
xietas hoc
pulvere
sedantur.*

rum crudorum (hos enim in Cholera partem quoque habere, Actius, non ignobilis Auctor, testis est locupletissimus) & acidorum ; qui proinde mordendi vi præditi sunt, copiam per vomitum eduxit ; Sed multo maiorem, & pituitosorum, ac biliosorum valde fœtidorum per inferiora. Ex quo septima die circa stomachum meliuscule se habere ; aliquid assumere, ac retinere, & modicè, placidèque dormire cœpit. Interim octava, nona, ac decima, illa præsidia intrinsecus, & extrinsecus adhibebantur, quæ ab Auctoribus præscribuntur, eaque nunc memorare non est necesse. Undecima eundem pulverem iterum exhibuimus, qui contulit, facile tulit. Iudicata est.

Aegrotus quintus, ac sextus.

Domina Camilla, Bartholomæi, quæ in Charitatis Domo degit, annorū circiter viginti-septem, habitus gracilis, temperationis ad biliosam ; continuo sine febre delirio correpta fuit, modo cum furore, modo cum timore, ac tristitia ; nunquam dormiebat, verba multa, risus, fletus, cantus ; Pulvis iste à principio datus, munere suo functus est, venam secavimus, sed quia sanguinem flavum, tenuem fluere vidimus, statim suppressus fuit. Capiti extrinsecus Oxirrhodinum, & Embrocationes Soporiferæ ; Intrinsecus vero soporifera itidem instituta fuerunt.

Cumque fieri nullo modo posset, ut aliquod assumeret Pharmacum ; iterum pulverem in ferculo (quemadmodum Galenus 13. meth. c. 11. 14.

15. 16. Hippocrat. l. de alimento. sua quoque medicamenta exhibebat) dedimus: mox è vena frontis recta sanguinem haufimus, & post aures, hytundines applicauimus. Ipsa paulatim refipiscere cœpit.

Hanc eandem curationis normam præscripsimus cuidam iuueni Butensi, Sebastiano nomine. Et curatio eundem optabilem habuit exitum.

Aegrotus septimus, octauus, ac

nonus.

EXcellentissimi I. G. Pisani D. Francisci de Schipfis Sorores Virgines, habitus boni, temperationis sanguineæ, altera annos nata erat decem septem, altera vero decem octo; vtræque eadem die decubuit ob febrem, cum capitis, ventriculi, ac renum dolore, inappetentia. Vrinæ erant crassæ, & coloratæ. In diei quintæ sine vocatus Clysterem communem injiciendum curauimus, conuenientem victus rationem institui, pulueremque septima diè in ipsomet paroxysmo dedi: Qui adeo belle munere suo functus est, vt sub illius diei vespærum, ambas consueto cultu ac vestitu exornatas rectas obambulantes domi conuenerim.

Nuperrime vero Domina Alexandra earum mater, fœmina lectissima, cum simplici laboraret tertiana, quinta irruciente, & inuadente accessione, puluere deuorato, corporeque blande exonerato, febrem non amplius vidit.

7:

8.

*Tertia-
narum
curatio
per pul-
uerem
hunc.*

9:

Aegrotus decimus.

Rodulpho Rodolphio Aurifici, annorum viginti duo, habitus boni, reparationis ad sanguineam, post itinera, & alios in sex rebus non naturalibus appellatis, errores, dexter testis intumuit cum dolore, & abscessus post aures apparuerunt; Ad summam decumbere coactus est, quotidie enim cum febris inuadebat cum frigore, & horrore, erat sitibundus, cum capitis dolore, nares narum stillabant, Hypochondrij dextri tensio, ab alio stercoracea multa sponte prodibant, urinae coloratae. Quinta die puluerem assumpsit, qui contulit, facile tulit, dormiuit, sudauit, urinae meliores, caetera omnia mitiora facta fuerunt. Sexta sudor, diarrhoeaque biliosa sequebatur; bene se ad somnum; & ad oblata habebat, urinae quoque meliores, at depositae conturbabantur. Septima dictis deiectionibus iudicatus est.

Aegrotus undecimus, & duodecimus.

*Ischiadici dolores
pulvere
hoc miti-
gantur.*

Geneua, & Raphael Baptistini, hic annorum decem & octo; illa vero circiter quinquaginta, habitus boni, temperationis sanguineae; ab Ischiadico dolore misere distrehebantur, & vix se mouere poterant; sed pulvere accepto, aliis non neglectis praesidiis, breui ad consueta munera obeunda rediere.

Aegrotus decimustertius.

Ilustri Annibal Primius Patritius Pisanus, annorum supra sexaginta, habitus pinguis, tempe-
rationis

tationis pituitosa ad sanguineam, doloribus ar- *Arthritici dolores leuantur.*
 thriticis pluries praesenti anno excruciatu^s; Sed
 mense Decembri in lecto iacebat, & vix se move-
 re poterat; post multum autem temporis quadam
 die in Aurora puluerem nostrum assumpsit, & ea
 ipsa die e lecto surgere, & recta baculo innixus
 obambulare cepit.

Hic idem nobilis, & optimus vir testari potest,
 quam grauius, & acute filiola ipsius vnica, amo-
 res, & delitiae eius, quae vix biennium excesserat, *Febris ac-
 cuta ex-
 tinguatur
 hoc pul-
 uere.*
 aestate praeterita ruri agrotaret, nil assumebat, non
 dormiebat, fastidiosa febris erat continua, vires
 omnes fere deperditae; ad summam adducta erat
 in maximum periculum, & extremum pene dis-
 crimen. Quis vnquam venam illi secasset? Quis
 vnquam Pharmacum oblatum, vt deglutiret, ei
 perlaudere posset? At bis clanculum puluere de-
 norato, suoque munere placide perfuncto, iudi-
 cata est.

*Aegrotus decimusquartus, decimus quintus,
 decimus sextus, & decimus se-
 ptimus.*

Puluerem hunc tum aliis humoralibus febril- *Quarta-
 na multa
 finiuntur.*
 bus, tum potissimum quartanis (quae quo ma-
 gis medicamentis tractantur, eo magis exacerbari
 compertum est, *lib. de praecognitione ad Posthum. c. 2.
 & 3. 1. ad Glau. 11.*) finem imponere; quatuor se-
 quentes historiae testes, nuntiae ac luces, sempiter-
 nae veritatis erunt.

Frater Paulus de Franchis Pistoriensis Ca-
 puccinus Concionator non ignobilis, annorum

circiter quadraginta quinque, habitus mediocris, temperationis sanguineæ ad Melancholicam; iam per tredecim Menses Quartanam pertulerat: ubi autem ad ipsius aures peruenit istius pulueris fama, me statim conuenit, utque talis medicamenti schedulam, atque ordinem illi prescriberem, me vehementer etiam, atque etiam rogare cœpit; quibus acceptis; puluerem in prima sequentis febris accessione deuorauit: quicum in minori, quam illius natura exigeret, quantitate exhibitus fuisset; ab alio nihil quidem eduxit; non tamen ullam ipsi molestiam inulit. Verum cum in alterius sequentis febris accessione eundem puluerem ea dosi, qua decebat, accepisset, alius cum conferentia; ac tolerantia mora est; neque amplius Quartanam expertus est.

15. Ioannes Baptista Accoltus, annorum decemnouem, habitus mediocris, temperationis ad melancholicam; in eandem incidit febrem: & parum habita victus, & medicamentorum ratione, seu cura, ex vnica, duæ factæ sunt. Quapropter Excellentissimus illius patruus consilio quidem proprio, maxime (vires enim istius pulueris optime tenebat,) sed me auctore puluerem nepoti in maioris febris accessione exhibuit. Ea die multa per alium absq; molestia, cum conferentia educta fuerunt. Sequenti die (quæ minoris quartanæ accessio futura erat) puluerem iterato dare decreueramus; at quia præcedentis diei vacuatio adhuc perseverabat; à pulueris exhibitione abstinendum duximus, in futuram, quam expectabamus, maiorem exacerbationem reseruantes. Sed nunquam postea febris comparuit; & ipse conualuit, Pisisque

que cessit, Florentiamque se contulit; vbi cum non paucos committeret errores; quas iam per mentem amiserat febres; iterum adinuenit. Quod vbi præstantissimus illius Patruus sensisset; pulueris præsidio denuo pluries usurpato, febrem exturbauit, & expulit.

Magistrum Sebastianum Xenodochij Pisani Chirurgum; annorum circiter vigintiduo, habitus gracilis temperationis ad biliosam; eadem febris intrasit; ac integro mense cum dimidio ipsum deturbauit. Cumque quodam die id mihi significasset; petij ab eo, cur puluere nostro non vteretur? Respondit, se ignorare dosim, tempus, modum, & cætera in illius vsu seruanda; Hæc illi cum aperuissem; semel tantum illo hausto, sanus. Immortales Deo Optimo Maximo gratias egit.

Postremo circa hyemis proximè præteritæ finem; Reuerendus Dominus Andreas Ringherius Sacerdotalis Diui Stephani Eques, nec non Sancti Egidij Parochus; annorum supra quinquaginta, habitus gracilis temperationis Melancholicæ, hac eadem febre affectus; post quartam accessionem puluere nostro vti cœpit: ex cuius vsu singula quaque febre, febres ipsas minui manifesto deprehendebat; quandoquidem minus perdurabant, & minus eum affligebant. Vix quinquies puluerem sumpsit, & ex toto febres discesserunt.

Aegrotus decimus octauus, decimus nonus, vigesimus, vigesimus primus, vigesimus secundus, & vigesimus

tertius.

HOc ipso anno Pisis per totam urbem Variolæ longe atque late passim vagatæ sunt, & adhuc vagantur. Et profecto non pauci iugulati sunt, multi sua sponte sanati, plures auxiliis ab Auctoribus pro tali affectu propulsando propositis, (quibus & nos nonnullos etiam seruauimus) liberati. Verum enimvero cum quinque præ cæteris in maximum periculum, & in extremum pene vitæ discrimen adductos conspexissemus, quibus neque solita præsidia magnum quiddam afferebant, neque remediis magnis (nimirum sanguinis missioni, & propter ætatem, 11. *method.* 14. 15. *de curand. ration. per sang.* 13. 4. *de valet. tu.* 4. 2. *catatop.* 1. *Auc.* l. 1. tr. 4. c. 20. & vomitum, 1. *ad Glanc.* 14. diarrhœam, & vermium copiam, & humores crudos, & vitiatos in primis viis, 4. *de valet. tu.* 5. *de curand. ra. ion. per sang.* locus daretur; neque pharmaci portione, quod propter ætatem, cum rationis sensu carerent, ad sumendum persuaderi non possunt; tum propter vomitum, vel alui fluxum, & alia huius generis: nos puluere dato, vœti compotes facti sumus, quemadmodum inter cætera exempla, quæ sequuntur perspicue demonstrant.

18. Virulam Magistri Nicolai Aurificis filiolum quinquennem febris cum alui fluxu, inappetentia, vomitu, siti, & aliis symptomatibus inuasit. Tertia puluerem assumpsit, qui cum conferentia, ac tolerantia multa, eaque praua eduxit excrementa cum lumbricis pluribus. Ex quo Aluus ad statum naturalem redacta est, symptomata mitigata, & Variolæ postea feliciter, ac placide apparuerunt, & ad exitum salubrem deductæ.

19. Domini Pompilij Tripallij Pharmacopole puerulus

*Variola
hoc pul-
uere cu-
rata.*

Ius, biennis, febris cum delirio correptus est, inscius in lecto minxit, sitibundus; pessime ad oblata; elysterikus eluens, ac dulcis inditus; contulit. Secunda puluerem accepit; ex cuius usu corpus à nuptis vitiatis humoribus non sine vermibus expurgatum fuit. Tertia variolæ erumpere cœperunt, cæteris ritè subsecutis.

Dominici Frumentarij filiolus quinquennis in febrem cum vomitu assiduo incidit; ita, vt deorata omnia statim rejiceret vnâ cum excrementis quibusdam subnigris. Tertia puluerem sumpto, paulatim per inferiora tot vermes excreuit, cum aliis vitiatis excrementis, vt matula dimidium caperent. Variolæ postea secutæ sunt cū salubritate.

Domini Francisci Cannauri Vallorum, & Fossarum (sic enim dicunt) Cancellarij filij tres febricitantes, ante quam variolæ efflorescerent, puluerem sumpserunt; cuius ope vermes non pauci cum conferentia, ac tolerantia simul cum vitiatis humoribus excreti fuerunt. Cosmo vero natu minori, quod pessime omnium tractaretur; puluis iterum datus alius insuper eduxit vermes, cumque fera superuenissent symptomata, & peticulæ etiam simul cum variolis apparerent, oleo Magni Ducis aduersus venena deuorato, noui vermes ducti fuerunt; Ex quo symptomata mitiora, ipse verò meliuscule ita se habere cœpit, vt tandem præter spem conualuerit.

Aegrotus vigesimusquartus.

Iacobus Iuliani Castaneoli viri optimi filiolus; Annorum sex, habitus mollis, & candidus; in la-

Plenitudo des pul- uere hoc termina- tur. teralem incidit morbum, vix respirare poterat, de continuo, eoq; pungenti circa sinistrum latus dolore conquerebatur; tussis erat assidua, sic febris; pulsus parvus, debilis, durus, & inæqualis, urinae crudæ. Secunda clysterculum inieci; foetum loco dolenti adhibui; & conuenientem victus rationem institui. Tertia lateris dolor circa iugulum erat ingens, maxima erat spirandi difficultas, febris etiam valde acuta; at cum tussi sputum facile reddidit coloratum, & urinae non male; sudauit per totum, dormiuit. Quarta puluis datus, panca eduxit: ac clysterculi ope multa, foetidaque reddita fuerunt. Sputum copiose cum facili tussi rejiciebat. Quinta parum dormiuit, clyster foetidissima eduxit. Sexta omnia mitiora, & ab aluo sponte stercoracea prodibant. Septima copiose sudauit per totum. Iudicatus est.

Aegrotus vigesimus quintus.

Tertiana notha dup- plicis cir- ratio per puluere.

GInum Buonamicum Pratensem almi Collegij Ferdinandi Alumnum, annorum viginti, habitus gracilis, temperationis biliosæ ad sanguineam; duplex inuasit Tertiana notha; urinae erant admodum coloratae, & crassæ. In tertia accessione puluerem accepit, qui quanta cum conferentia, ac tolerantia suo munere functus fuerit, æger ipse ore proprio confitebatur, & familiares omnes, quotidianique illius contrectatores vna mecum viderunt; urinae non adeo crassæ, neque adeo coloratae, dormiuit. Quarta vix febrem percepit. Puluerem iterum assumpsit; qui pariter contulit, facile tulit. Quinta friguit, incaluit; puluis tertio datus, eum perfectè iudicauit.

Possem

Possem & innumeras alias referre historias; sed iis; qui oculis rectis res intuentur, quas in medium adduximus, satis esse poterunt: ij vero, qui oculis præditi sunt peruersissimis, non modo his contenti erunt, sed neque eas videre, aut audire apertis, atque integris & oculis, & auribus poterunt. At eos mittamus; ad memoriã reuocantes illud Aristotelis dictum, 2. periermen. cap. 6. circa medium, non propter nostrum affirmare, vel negare rem esse, vel non esse: iam vero rem (quemadmodum dicimus) ita se habere, historiæ nuper allatæ palam prædicant.

Eundem puluerem easdem agritudines generationum depellere, rationibus comprobatur, simulque ostenditur, vacuationem per ipsum factam, illam non parum superare, quæ, vel per venæ sectionem, vel per cetera medicamenta subductoria præstatur.

CAP. III.

Agritudines à copia, vel mala humorum qualitate factas, puluerem hunc sua tuta, citata, & iucunda vacuatione tollere, satis superque (nisi ego fallor) experimentis demonstrauimus in precedenti capite. Age nunc videamus, verum rationes quoque hoc idem continent, necne. Sit igitur prima ratio.

Omnibus malis (hoc est, rebus, quæ nobis præter naturam insunt) obiectu contrariorum occurrendum esse, apud omnes (etiam si primis, vt di-

Præcedentis capituli cum præsentis nexu.

Puluerem facere ad agritudines humorales pellendas, rationibus probatur. Prima ratio.

*Contraria
contrariis
curari.*

*Præter
naturam
tria sunt
in nobis.*

*Contraria
quo ordi
ne caus-
sis, mor-
bis, &
sympto-
matis ad-
hibenda
sint.*

*Causse
interna
morborum
due.*

*Medicina
est adie-
ctio & a-
blatio.
Fulvis in
morbis ab
euacua-
tione fa-
ctis locum
non habet.
Sed bene
in eis, qui
a repletio-*

citur labiis, medicinam gustauerint) est in confes-
so; & Medicorum omnium parens Hippocrates
2. aphorif. 22. non modo id Ionice, verum etiam in
vestibulo se undi de natura humana Attice testatus
est; & Galenus utrobique in Commentariis suis
præsertim secundo de natura humana in princ. sententi-
tiam hanc pro axiomate recepit: ita, ut in re tam
clara diutius morari turpe sit. Iam vero, quia ma-
la, quæ nobis accidunt, vel sunt causæ, vel morbi,
vel symptomata; 10. de differ. Sympt. c. 2. & 7. 3. meth.
1. 10. meth. 1. 11. meth. 11. & 13. 12. meth. 1. & 2. de consil.
art. med. 12. 1. ad Glau. 14. causis primis, deinde
ipsis; 3. meth. 1. 4. meth. 1. & 3. morbis per se, & primis,
nonnunquam etiam 3. meth. 1. 3. de art. medic. 99. 1. ad
Glau. 1. sect. 2. symptomatis contraria sunt adhiben-
da. Verum curatio legitima à sublatione causæ
incipere debet; nam Hippocrates 4. epidemion scrip-
tum reliquit; ad causam deuenire oportet, causæque
principium. Et Galen. in allegatis inquit commenta-
riis, sæpenumero una cum ipsis & morbi, qui ab ipsis
sunt, destruntur. Cum igitur duæ sint ex toto in-
ternæ morborum causæ, repletio nimirum, & va-
cuatio teste Hippoc. & Galen. locis citatis, & etiam
alibi, ut quando in aphorismis scripsit; si menstrua 5.
aph. 57. plura fiât, morbi accidunt, & si non fiât, morbi
ex utero contingunt; & rursus, convulsio fit, 9. aph. 39. 3. de
loc. affect. c. 6. vel a repletionem vel ab inanitionem: cui etiã
videtur assentiri, quod libro de arte, medicinam de-
finiens dixit Hippocrates, medicinam esse adiectionem,
& ablationem. Nos dimissa vacuatione, utpote quæ
à paluere nostro auxilium non expectet; dicimus
pro curandis morbis à repletionem obortis, nullum
posse nos salubrius, præstantius, & efficacius præ-
sidium

fidium adhibere, & quod tuto, cito, & iucunde id præstet, quod optamus, quam sit pulvis noster: etenim si aliquis venæ sectionem extollere velit, quod cito vacuationem præstet; vere quidem, sed statim illi objiciam innumeras illas contra-indicationes, quas in *Præfatione* generatim innuimus, & in *sine quinti. capitis* speciatim afferemus: quæ quidem sunt in causâ, ut, vel hoc præsidium inultoties adhiberi nequeat, vel non ita tuto, ut mirandum non sit, si Galenus 4. *de valet. tuend. cap.*

4. propter timiditatem, vel ætatem, vel propter alias causas permittat, ut à venæ sectione abstinemus, & eius loco purgatione utamur, tanquam præsidium salubre, quodve illius usum supplere possit. Neque sit, qui dicat Hippocratem *locis citatis nempe 2. aphorism. 22.* per repletionem intelligere plethoram, quæ (nullo non consentiente Authore) per venæ sectionem per se, & immediate tollitur; nam Græcè habetur *πλησμονή*, & Galenus in commento interpretatur, tali voce Hippocratem voluisse non solum plethoram, verum etiam cacochymiam. Et, si quis rursus instet, venæ sectionem magis è directo plethoram demere, quàm purgationem per puluerem. Ego statim huic objiciam ex Galeno 9. *Metb. 11. 2. aph. 17.* sanguinem bifariam peccare, & vitari; vel scilicet, quia multitudine crevit; vel, quia propriam qualitatem ad vnguem non seruet: & Galenus quidem affirmat, neque nos id negamus, pro tollendo primo sanguinis vitio venæ sectionem è directo, primo, & per se conuenire. Neque tamen quis ob id inferre debet; ergo in tali sanguinis vitio purgationem nullum habere posse locum: si quidem cum (Galeno authore *de plenitudine, cap. 10.*)

ne, & quomodo.

Pulveris
vacuatio
superat
vacuationem per
vena sectionem.

Pulveris
vacuatio
vena sectionis
vitium supple
re potest.

Plethora
vena sectione
tollitur.

πλυσ-
μονή
quid sit
apud Hippocratem.
Sanguis
bifariam
vitatur.
Eius vitia
quomodo curantur.

Sanguis in venis nunquā sincerus. fieri nequaquā possit, ut adeo sincerus in venis reperiat-
Pulverē habere locū in plethora, demonstratur. tur sanguis, quin illi aliquid, aut bilis, aut pituita, aut
In Caco-chymia quomodo venę sectio, & quomodo purgatio cōueniat. serosi humoris permixtum sit; consequēter quoq; fa-
 tendum est, in huiusmodi etiam vitio dari locum
 iis medicamentis (in quorum censu pulvis noster
 existit,) quæ tales humores educendi vim habent.
 Sed redeat illuc, vnde nostra deflexit, & aberrat-
 uit oratio. Verum in altero sanguinis vitio (caco-
 chymia nimirum dicto) venę sectio non conuenit
 ē directo, nec primo, nec per se; sed) vt idem Ga-
 lenus inquit 9. method. 11. de curandi ratione per
 sanguinis mission. 11.) reuulsionis, vel deriuationis
 gratia: quandoquidem teste Hippocrat. 2. aphor.
 8. 6. aphor. 31. 47. ad tale sanguinis vitium ē dire-
 cto, primo, & per se remouendum, purgatio re-
 quiritur, & per puluerem præsertim nostrum, quē
 admodum inferius (Deo dante) demonstrabi-
 mus. Neque, si sanguis putredinem, veluti fit in
In syno- chis pu- tridis om- nes (A- uerrhoe ex- cepto) san- guinem mittunt vsque ad animi deliquiū. synochis putridis, cōcipiat, in quibus Galenus, 11.
 meth. 14. 15. & alij omnes (vno excepto Medico-
 rum malleo Auerrhoe 7. collig. c. 8.) sanguinem de-
 trahunt, & vsque ad animi deliquium, 1. aphor. 23.
 11. Meth. c. 4. & cum fructu, & nos etiam non ra-
 ro experti sumus: nihilo tamen minus non ob id
 pulueris vsus improbandus, rejiciendus, detestan-
 dus: propterea quod, si vera est sententia Galen.
 quam pluribus in locis, vt 2. de differ. feb. cap. 2. &
 9. 2. de crisib. c. 6. 9. 12. scriptum reliquit quando san-
 guis putrescit, pars eius subtilior, ac pinguior omnino
 in flauam conuertitur bilem, crassior vero in atram:
 vnde Medicus ex necessitate cogitur medicamen-
 tum exhibere humores illos educendi vim habēs,
 in quos ipse sanguis putrescens, conuersus est; tale
 autem

autem noster pulvis existit, utpote qui beneficio
 Scamoniij humorē biliosum, Antimonij vero atri- Pulvis
 bilariū educat. Huc accedit, quod quando sangui- quos edis-
 nem detrahimus, illius uncias decem plus minus cat hu-
 exire permittimus. Hoc stante; dico ego, in istis mores.
 decem sanguinis extracti uncias, quotnam erunt Purgatio
 humorum pravorum unciae? certe quatuor, aut per pul-
 quinque, vel septem; nam reliquæ sunt boni san- uerē spe-
 guinis. At vero, si pulverem exhibeamus, multas perare va-
 humorū duntaxat peccantium libras exhaurie- cuationē
 mus. Sed iam satis superque circa primam ratio- per vena-
 nem digressi sumus. sectionē.

Altera, quam mox subjiciemus, nos vocat. Ha- Secunda
 bet Galenus 4. de valer. tuen. cap. 4. *consimile 2.* ratio.
aphor. 17. hæc verba. Id, quod omnino alienum est,
nulla fieri ratione potest, ut natura sue gratiam reci-
piat, sed educere id quam primum est tentandum. At
 vitiiati humores sunt alieni, quippe quia morbos Vitiiati
 in corpore nostro producant, siue sint calidi, ac te- humores,
 nues, siue frigidi, crassi, & visceri, pulveris autem cum sint
 ope, *tuto, cito, & incūde* foras trahuntur. Ergo rationi alieni,
 quam maxime consentaneum est, hoc pulvere uti. quā pri-
mum va-

Non negamus, quin alia quoque medicamen- cuandi.
 ta ab Hippocrate, Galeno, cæteris Græcis, Arabi- Pulvis
 bus, & Latinis excogitata, & in usu posita id præ- cur alia
 stent: at vel multis indigent, ad hoc, ut ipsis tuto medica-
 possimus uti; vel ex eorum usu alius adeo styptica mēta va-
 persæpe redditur, ut non nisi post multos dies chancia
 ad naturalem reuertatur mollietatem; id quod iis, superet.
 qui pulverem assumunt, non contingere videmus;
 vel usque adeo insuavia existunt, ut multi sint, qui
 nulla ratione adduci possint, ut ea deglutiant, vel
 non qualibet ætate, non quolibet anni tempore,

neq; in multis aliis casibus, de quibus *infra suo loco*. Quapropter possumus (venia mihi danda est) nos puluerē hūc super omnia alia pharmaca extollere.

Tertia
ratio.

Vacuan-
dum cur-
in princi-
pio.

In exi-
tialibus
nihil mo-
uendum.
funt in
vigori-
bus.

Tertiam rationem colligimus ex iis, quæ Hippocrates, & Galen. obliuuntur 2. aphorismo-
rum 29. Cum morbi (scilicet salutare, nam in exitia-
libus nunquam mouere oportet, Galeno auctore
in commentario; & etiam nos circa finem quinti capi-
tis narrabimus) inchoant (non in vigoribus, co-
ctiones enim morborum tunc maxime fiunt). si
quid mouendum videtur, moue; cum vero consistunt,
Coctiones ac vigent, melius est quiescere: & ratio est, quia (vt
subiungit in sequenti aphorismo) circa initia, & fines
omnia, (id est, symptomata, accessiones nimirum febrium,
& vigilia, & dolores, & fastidium, & suis interpre-
tatur Galenus in commentario) imbecilliora; circa vi-
gorem vero fortiora. Huic progressui tanquam ma-
iori propositioni, ego subinfero minorem; At in
morbis a materia (copia, vel qualitate peccante)
adeſt id, quod mouendum est, nempe materia humo-
ralis peccans: Igitur in morbis a materia excitatis,
ea, quæ mouent, adhibenda sunt. Quærens autem in
commentario Galenus; quæ sint ista instrumenta me-
dicinalia, quæ mouendi vim habent, dicit esse debere re-
media maiora, quæ habentur in arte, venæ nimirum

Venæ se-
ctio, &
purgatio
maiora
sunt ar-
tis reme-
dia.

Cui pri-
ma laus
tribueda.

sectionem, & purgationem. Vtrum vero huic, vel illi
primus locus sit tribuendus; in commentario huius
aphorismi videtur Galenus primas tribuere sangui-
nis missioni, nam inquit, sunt autem hæc (supple
maiora remedia) maxime quidem venæ sectio; non-
nunquam vero, & purgatio: vbi per particulam (ma-
xime) venæ sectionem magis extollere videtur,
per particulam vero (nonnunquam) purgationi de-
tra-

trahere videtur. Verum enim vero Galenus alio in loco nempe 2. a. *utor.* 11. aliud agens, cum eadem de re disputationem instituisset, quæstionem hanc dirimit hunc in modum; *vena sectionem minus quidem auxilium esse, quam purgationem, securius tamen; contra vero purgationem maius quidem auxilium esse, sed minus securum.* Quærens autem postmodum Galenus rationes, cur periculosa sit purgatio, vnam duntaxat eo in loco affert, & est, quod laborantis naturam expertus quis non est, virum facili, vel difficilis ad purgationem sit: alibi vero alias; videlicet, 1. a. *hor.* 24. quod medicamenta omnia purgantia potestate sint calida, febris vero) ad quas depellendas Medici potissimum accersuntur, & in quibus profligandis, veluti sequenti capite copiose demonstrabimus, pulvis iste plurimum valet) quatenus febris est, & sui ratione, non calefacientibus, neque exsiccantibus, sed maxime contrariis, hoc est, hum. quibus e-
meantibus, & refrigerantibus egeat. *insuper quod* geat.
agrotus non erit ante purgationem preparatus. Ad hoc enim, ut ager ad purgationem idonee se habeat, hæc requiruntur.

Purgatio
cur peri-
culosa.

Ad pur-
gationem
qui sint i-
donei.

Multa cruditate non labore;
Tenaces, & crassos cibos non sumpserit;
Extrema, atque inflata hypochondria non habeat;
Neque supra modum calida, atque ignea,
Nec inflammata.

Hæ igitur sunt rationes, vel saltem ad has reduci possunt, quæ purgationem periculosam reddunt. Ita ut, si aliqua arte, vel ingenio ab huiusmodi periculis purgationem liberarem, vel aliquod medicamentum purgans reperiremus, quippe quod à dictis periculis immune foret; præsidium in

Purgatio-
nem per
hunc pul-
verem esse
immunem.

à pericu- manibus haberemus, non solum venæ sectione
lis, qua efficacius (hoc enim Galenus iam yltro admittit,) *catera*
pharma- verum etiam, vel ex æquo tutum, immo (liceat
ca affe- mihi dicere) tutius: quandoquidem multo plura
runt. sunt illa, quæ sanguinis detractionem contra-
dicant, de quibus *infra*, quæ nullum purgationi
per puluerem impedimentum afferunt. Iam vèro
existimamus nos purgationem per puluerem no-
strum (si seruentur ea, quæ in *quinto capite*, seruan-
da proponemus) esse tale præsidium, quod quæri-
tur. Et prima ratio non officit, neque pulueris
nostri purgationem impedire potest, quemadmo-
dum in primo scopo, seu animaduersione *capite*
quinto ostendetur. Et Galenus ipse 2. *acut.* 11. de-
monstrat, quomodo effugere possimus iis verbis.

Purgan- Quibus igitur dare quadrabit, his medicamēti tan-
tis medi- tum propina, quantum in plurimis mediocriter vacua-
camenti ri tum nouisti, tum sis expertus. Altera ratio nullam
quantum habet in puluere nostro partem; quòd (vt in dis-
exhiben- putationibus circularibus probare conati sumus,
dum. & *inferius* demonstrabimus) non est potestate ca-
Puluerē lidus; & tantum abest, vt febres putridas augeat,
istum nō quod potius illas (veluti vsu, & ratione *inferius*
esse cali- indicabimus) suffocet, cum frigidus, & sicci sit tem-
di tempe- peramenti, est enim, teste Galen. 4. *simpl.* 3. 8. *simpl.*
ramenti *de cinere*, veluti cinis quidam, à quo vi ignis
sed frigi- fomes omnis igneus ablatus est: putredo vèro in
di & sic- calido, & humido consistit, teste Arist. 4. *Meteo-*
ci. *ror.* Omitto quod per Galenum 2. *acut.* 11. in *de*
Febres nō *simpl.* medicamentorum facult. medicamenta pur-
augere, *gantia*, non quia calida, vel frigida sint, purgant, sed
sed finire. quia per experientia huius nature existere inuēta sint.
Purgan-
zia cur
purgent.

Obiectio. At quispiam posset hoc in loco Galenum repre-
hen-

Venenatas

Hæ profecto celerrime corrumpere, & homines interficere possunt; ac proinde statim à principio, licet sint crudæ, purgandæ sunt; nam si coctionem expectaremus, mors interim interponeretur: propterea quod concoqui non possunt, neque alterantibus cedunt.

Hinc est, quod Galenus 1. de diff. febr. cap. 4. 8. meth. in pestilentia superstites remansisse dicit, qui per vomitum, vel alui fluxum purgati fuerunt.

Principem.

Hæ similiter magis vrgent, quam materia ipsa turgens; quia de hac imminet duntaxat, non actu est periculum, ne impetum faciat in partem principem. At materia, quæ actu iam, & euidenter in partem principem ruunt, non minantur, sed iam actu afferunt periculum, nisi purgentur. Quamobrem, si in illa procrastinatio est periculosa; in his erit periculosissima. Vnde in Apoplexia nemo est, qui statim pilulas, & illas quidem validas non exhibeat. Et Galenus de curandis ratione per sang. c. 8. & sanguinem mittit, & purgat, vbi suspicio est de aliqua magna inflammatione; nam præparantia illam prohibere non possent, & facta iam inflammatione, non amplius tutum est purgare; quod materia collecta, & impacta non cedit medicamento purganti.

Materias, &

Ruentes actu, & euidenter ad partem.

Principi consentientem.

Expedit etiam materiam ad partem talem ruentem statim purgare, quemadmodum facit

Hippocrates 2. aphor. 11.

Galenus 6. meth. 2.

Qui dolore in pleuritide vergente ad hypochondria, purgatio ne vitur.

Qui in nervi punctura vitiosam purgat materiam, non expectata coctione; nam prius, quam absolueretur coctio, cerebrum traheretur in consensum, & mors sequeretur. Ita pariter in sanguinis sputo ex catarrho falso pilulas vehementissimas idem Galenus 5. meth. 1. 4. exhibet à principio materia existente cruda, & ante coctionem; quia nisi illa vacuaretur, sanguinis sputum excitaret, quod est vitium necessario mortale.

Quæ coctionem admittere non possunt vt,

Lapis, vermis, aqua in ascite, materia venenata, & huiusmodi.

Hæc enim cum præter de differ. morb. 6. 3. de causis symp. 4. naturam sint, neque à natura 4. de val. in. 4. gratiam amplius recipere valeant, euacuare quamprimum tentandum est. Et quamvis pulvis in lapide locum non habeat, nisi eatenus, quatenus causam euacuat antecedentem, materiam nimirum, ex qua lapis conficitur; habet in ferme, & in ascite, & in materia venenata, vt in febre pestilentiali.

Quando sunt multæ.

In præsentī casu præcipit Galenus, 2. aphor. 29. vt vacationem adhibeamus à principio, etiam si cruda sit materia, quia cum coctio fiat maxime in statu, [& in statu facultas animalis sit maxime fatigata, ægre coquere potest.] Igitur nos consulit, [ad hoc, vt crises citius eueniant, melius esse, vt in principiis vacuemus; quo minorem iam factam materiam, facilius natura possit concoquere.] Huc accedit, quod natura onere Æthna grauiori grauata, nisi à sarcina aliqua ex parte leuaretur, procul dubio opprimeretur.

[Tabulam hanc ad verba: & bene, esse: post paginam 45. Lit. Ccc. refer.]

hendere, quod sibi non cōstet: quandoquidem modo, vt 2. aphor. 19. purgationem à venæ sectione superari statuit; modo vero vt 2. acut. 11. è contra venæ sectionem à purgatione. At repugnantia tollitur, si dicamus, Galenum, quando venæ sectionem extollit; tunc pericula, quæ purgationem sequi solent, respicere: quod si vice versa quandoque purgationem magis laudare videatur, id esse intelligendum, dummodo pericula, quæ à purgatione impendent, vitentur.

Purgatio
ne an
na sectio
sit praest.
tius au-
xilium.
Solutio.

Rationibus huc vsque allatis possumus & a-
liam ex Galeni officina de totius morbi temporib. cap.
2. in fine. depromptam subiungere: Concedit ipse
cum Hippocrate 1. aphor. 22. 24. cruda esse purgan-
da in principio, quando turgent; id, quod vno et-
iam ore fatentur omnes: at addit insuper Galenus,
esse quoque illa eadem cruda purganda, non mo-
do quando turgent; verum etiam quando vrgent;
inquit enim *(interim si res vrgeat, etiā purgare)* (sup-
ple tu) oportet à principio. Quærit Interpretes; quā-
do res vrgeat, quid scilicet sit Vrgentia? Genitor
meus cū doctissimis Capiuaccio, Mercuriali, & a-
liis respondet, Vrgentiā, seu materiā vrgentem ei-
se illam, quippe quæ maius portendit periculum,
quam materia turgens, seu furiosa, vel stimulans
ab aliis vocata; & quæ proinde purgationem ma-
gis exigit, quam illa. Et, si quis quærat quanam
sit speciatim, & in particulari, ac præcise ista ma-
teria vrgens, quæ purgationem magis, quam ma-
teria turgens indicet; respondent, & bene, esse

Quarta
ratio
Purganda
quando
sint cru-
da.

Vrgentia
quid sit.

Quotum
plex.

Vrgentia Neque valet Hippocratem 1. *aphor.* 22. 24. nullam
& virtutis, cur nō memine- rit Hip- pocrates, quā tamē in purgatione sūt confide- randa. de huiusmodi Vrgentia mentionem fecisse; pro-
 pterea quod, neque 11. *meth.* 10. de Virtute vllum
 verbum facit; quæ tamen in qualibet vacuatione
 consideranda est; quia, si debilis fuerit, nullam fe-
 ret vacuationem. Si igitur non meminit Vrgentiæ;
 non meminit; quia communiter in administratio-
 ne cuiuslibet vacuationis, hæc simul cum virtute
 consideranda est.

Quinta ratio. Rationibus iam allatis hanc pro coronide ad-
 dimus, quamve à Galen. 1. *aph.* 24. accepimus, &
Purgatib est; quod *quando maiorem expectamus ex noxiorum*
adhiben- humorum euacuatione fieri utilitatem; quam id, quod
da quan- necessario consequitur ex purgantib. medicamentis de-
do maior expecta- irimentum (est autem utilitas maior, si absque molestia
atur utili- omnis humor noxius, & infestans sic euacuatus) tunc
tas, quam adhibendam esse purgationem. At vero per pulve-
noxa. rem nostrum, pluries (si opus fuerit) exhibitum,
 & seruatis seruandis, absque molestia (quemad-
 modum innumerata iam experimenta nos docue-
 runt) omnis humor noxius, & infestans euacua-
 tur. Vtunq; igitur à noxiis, & vitiosis humoribus
 corpus humanum infestetur; dummodo (vt di-
 ctum supra ex Galeno est) 1. *aph.* 8. 2. *aph.* 29. 11.
meth. 9. 9. *meth.* 10. de opt. secta. 22. desperatus
 non sit casus, & vires non omnino prostratæ; ad

Pulueris purgationem cum pulvere nostro; tanquam ad-
exhibitio- sacram quandam anchoram cōfugere licebit; præ-
nem quæ fertim cum (vt retro diximus) insuauitate, qua cæ-
cōtra-in- tera medicamenta sunt prædita, careat; neque
dicent, & (vt illa) corpus stypticum, vel debilitatum, vel
que mi- excalfactum reddat; & contra-indicationes, quæ
uus. alia medicamentorum genera præpediunt, huic
 pulueri

pulueri nihil officiant, veluti qui in *quinti capitis calce* copiose ostenditur.

Febres putridas pulueris istius beneficio speciatim tolli, non solum non experimentis, verum etiam, nec rationi, nec Galeni, nec aliorum Veterum placitis repugnare demonstratur.

CAP. IV.

QUoniam vero inter medendum quotidie passim videmus, ex conuenienti huius pulueris ^{A pulueris} usu, non aliter ac ignis ex superinfusa ^{re febres} extinguitur ^{ut ignis} aqua, sic febres ipsas putridas finiri: ea propter ^{ab aqua} magnum operæ pretium me facturum existimaui, ^{extingui} si demonstraero, non modo non experientie (hoc enim sensu iam patet,) verum nec rationi, nec Galeni, nec aliorum Veterum placitis id repugnare; immo potius iis per quam maxime consentaneum existere. Utque reliqua prætermittam; accipio, tam ^{Februm} resolutiuam, quam compositiuam curandi febres ^{putrida-} omnes putridas inethodum à Galeno, ^{rit cura-} *ii. meth. diligenter*; & caute excogitatam, & posteris obsignatam in libro *ii. sua methodi med. c. 2. 8. 9. 10. 13. 15.* ^{tio iuxta Galeni methodi} Docet ibi longo progressu Galenus, debere eum, qui febres putridas radicitus euellere in animo habet,

Aufferre	Multitudinem	{	II. meth. cap. 13.
	Crassitudinem	{	ibidem.
	Tenacitate, seu viscositatem.	{	ibid. cap. 2.
	Obstructionem	{	ibid. cap. 13.
	Obstructionem	{	In qua est
Prohibitam	transpirationem,	{	ibid. c. 8. 10. In qua
	Putredinem, in qua est	{	ratione est
	qua est	{	factum. { I. meth. 8.
Faciendum, vel id, quod futurum est.	{		II. meth. 10.
	{		retinendum. { II. meth. cap. 10.
	{		retentum. { cap. 10.

Sanguinis missionem { 11. meth. 13. 15. & 14. eiusdem 7.
 2. aphorism. 22. & 4. aphorism. 2.
 Hęc præsidia Medicamenta subdutoria, qualia sunt { lenientia fe minorantia 2. aphor. 29.
 soluentia 1. aphorism. 12.
 clysteres 2. aphorism. 29.
 Inediam 2. aphorism. 17. 27. 4. aphorism. 2. 14. meth. 7.
 Exercitationem, frictions, & balnea relaxantia. { locis nuper citatis.

(Crassus) Pro crassitudine, attenuationem, & dissectionem per alimenta, & medicamenta.

Pro tenacitate, vel viscositate, incisionem, ac detersionem, per alimenta similiter, & medicamenta incidentia. 11. meth. 2.

Obstru- Pro obstru- { Faciendum, vel futurum est { Inhibitionem, ne fiat. 11. meth. 2. & 10. Inimicum, si compellatur affluxus
ctio qui- ctione penes { humorem obtinentur per vacationem adhibitam per venæ sectionem,
bus. id, quod { medicamenta, & inedia. 11. meth. 14.
Factum { Apertionem, vel resolutionem per incidentia non valde calida vsurpanda, decepta prius multitu-
dine. 11. meth. 10.

Prohibita Transpi- ratio qui- bus.	Pro prohi- bita trans- piratione penes id. Quod est	Retinen- dum	{ Inhibitionem, ne retineatur ii.meth.10. quod prestabi- tur amota	{ Obstructione, vt dictum est Scriptione fa- cta à cutis	{ astrictione densitate	vacuatione. attenuatione incisione. indicatur relaxatio per bal- neum aquæ dulcis calidæ, & moram in ambiente cali- diore. ab hac indicatur rarefactio per relaxantia, vt sunt fri- ctiones ex ol. cam. & bal- neum aquæ dulcis.	non est vtendum fundenti- bus, nec relaxantibus ante fortius corporis vacuatio- nem ii.meth.cap.8.
		Reten- tum				{ Vacuationem tum per	

<i>Putredo quibus.</i>	Pro putre- dine, in qua est	{	Fiens, id est, quod putrescit .11.meth.8.	{	Confirmationem, & refectionem virium. .11.meth.cap.10.	{	3
			à quo indicatur inhibito, ne putrescat per		Spiritum refrigerantem per { pulsum, & respirationem } .11.meth. cap.13.		
			{		Ventilationem per { Deiectiones, & vrinas, & vacuationes per aliter Pulsum & respirationem. } .11.meth.8.9.13.		
					Factum, id est, quod iam putruit. .11.meth.8.		

[Subiiciatur Tabula hac verbis, Latinis assentiuntur. folio 49. Lit. D d d.]

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text appears to be organized into columns and rows, possibly a ledger or journal entry.]

Hæ namque sunt ex toto causæ, quæ ad febrem putridam excitandam concurrunt, partim mediate, partim immediate, partim remote, partim proximæ, & partim sunt antecedentes, partim continentes, seu coniunctæ.

Postea igitur quam hæ omnes causæ rescindendæ, & auferendæ sunt (auferuntur autem per sua contrariâ, (ergo à multitudine indicatur paucitas; à crassitudine attenuatio; à tenacitate deterisio; ab obstructione apertio; à prohibita transpiratione; à inhibitione, ne retineatur, à putredine inhibitiō, ne fiat, & ut facta vacuetur.

Hi ergo sunt scopi, hæ sunt intentiones, hæc denique sunt opera præstanda per indicationem à causa febris putridæ à Galeno locis allegatis ut 2. meth. 7. elicitæ. Nunc eodem de marcore. 6. 6. de va- led. tuend. præcipiente, materias, seu instrumenta reperire debemus, quæ iam dicta opera præstare valeant. Pro paucitate igitur præstanda; proponit Galenus 11. meth. 13. 15. 2. aphor. 17. 22. 29. 4. aphor. 2. 1. aph. 22. 14. meth. 7. (& optime sane quidem) cui omnes Arabes, & Latini assentiuntur.

Hæc sunt ex toto præsidia à Galeno, & cæteris Medicis hucusq; excogitata pro rescindendis singillatim causis excitantibus febrem putridâ. Mox ad lancem, ac trutinam, quæso, pedetentim ipsa cum pulvere nostro examinare incipiamus; ad hoc, ut perspicere valeamus, utrum pulvis iste hæc eadem præstet, nec ne, & an efficacius. Igitur quod ad Venæ sectionem pertinet, negare non possumus, quod iuxta 2. aphor. 17. 22. 4. aphor. 2. 14. meth. 7.

*Februm
putrida-
rum cau-
sa omnes.*

*Scopi, seu
Intention-
es per
indica-
tionē eli-
cita ad
tollendās
februm
putrida-
rum cau-
sas.*

*Multitu-
do quibus
instru-
mentis tol-
latur.*

*Pulvis v-
trum su-
peret; vel
superetur
à medi-
camentis
febris pu-
trida cau-
sas tollē-
tibus.
Vtrum su-
peret, quæ
multitu-
dinē tol-
lunt.
Venæ se-
ctio ex-*

quisite, ac tale præsidium non sit exquisitè vacuatium, & statim euacuat.

Verum ex altera parte, quod habet contra-indicationes illius vsum impediētes? Illas nunc omitto, quod proprio loco afferentur. Præterea quando sanguinem euacuamus, secta vena ad libram vnā vsquē, vel minus permittimus exire. Quæro ego, cum ista sanguinis extracti libra, quot viciæ vitiatorum humorum detrahuntur? certe quinque, vel sex, vel septem; nam reliquæ sunt sanguinis boni. Ad hæc, sanguinis missio per Galenum ipsum *ii. method. 14*, non euacuat absolute id, quod putrefactum est, neque etiam obstructiōnem curat; non refrigerat, nisi per accidens, teste Galen. *ii. meth.* vacuando scilicet succos exallos. At vero si ad puluerem propositum animum & oculos conijciamus; proculdubio perspiciemus, illas contra-indicationes (quemadmodum *suo loco* demonstratur) pulueri nihil officere. Præterea (si iusta dosi exhibeatur) non viciæ, sed libræ prauorum educuntur humorum. Ad hæc puluis absolute vacuat, quod putrefactum est. Obstructionem insuper, & jam factam (quia beneficio *Tartari*, quod aperit, & recludit sua incisione) tollit; & faciendam (quia vacuando humores illorum affluxum compescit) inhibet, & refrigerat per se, cum sit cinis quidam, ex quo fomites ignei ex toto ablati sunt, quemadmodum suo loco, ac tempore ostenditur.

Puluis
medica-
mēta sub-
ductoria
in purgā-
da febris

Quod vero ad medicamenta subductoria pertinet, vltro concedimus cum Galeno *2. aphorism. 29. 1. aphorism. 22.* conuenire, sed habent & ipsa suas contra-indicationes, sunt ingrata, insuauia; & si de sol-

nen-

uentibus sit sermo, sunt calida eodem Galeno au-^{putrida}
thore, 1. aphorism. 24. non possunt quotidie exhi-^{causa su-}
beri; alium adstrictam relinquunt; magnam cor-^{perat.}
pori molestiam inferunt, ex quo debile admodum
reddunt; ita, ut antequam pristinas recuperet vi-
res, longum tempus requiratur. Contra vero pul-
uis ab illis cōtra-indicationibus est immunis, quē
admodum *suo loco* demonstratur; non est ingra-
tus, non insuavis, non est calidus, potest pluries
(si necesse sit) assumi, aluū adstrictam nō relinquit;
corpus non debilitat; ita, ut vires cito reassumat.
Quod verò ad inediam spectat; hæc per Galenum; ^{Superat}
2. aphorism. 17. 22. 4. aphorism. 2. 14. meth. 7. cui omnes ^{& in-}
assentiunt, euacuat per accidens, hic autem pulvis ^{diam.}
per se: iam vero efficacius, & præstantius esse a-^{Inedia}
gens, quod aliquē producit effectum per se, & pri-^{vacuat}
mo, quā id; quod per accidens, & secundario, ne-^{per acci-}
mo est, qui nesciat. Mitto exercitationes: non ^{dens, Pul-}
enim cū pulvere isto comparandæ sunt, propterea ^{uis per se.}
quod sua excalesfactione maius afferunt febrici-^{Pulvis}
tantibus nocumentum, quam sua vacuatione iu-^{superat}
uamentum: ac proinde auctores omnes vno ore ^{exercita-}
fatentur, febrē putrida laborantes in lecto decum-^{tionēs in}
bere debere; contra verò euacuationem in ea ^{curandis}
omnes (ut *supra* dictum est) extollunt. ^{febr. putr.}

Quod verò ad balnea, & frictiones attinet; iā Ga-^{Superat}
lenus, 11. meth. 9. & alij præcipiūt, & iure quidē opti-^{& bal. &}
mo, ante totius corporis vacuationē non esse adhi-^{frictiones.}
bēdas; pulvis autē statim ab initio vsurpandus est.

Ecce igitur, quod iam patet, pulverem in pau-
citate (quæ erat primus scopus) præstanda, non so-
lum æquare, verū etiam non parū alia superare
præsidia huc usque administrari solita: ut minimē

mirandum sit, si (¶) Galenus 2. *acut.* 11. (vt alias diximus) purgationem venæ sectioni præposuerit. Haec de multitudine demenda, quæ remotissima erat febris putridæ causa. Accedamus ad alteram nimirum ad crassitudinem. Ad hanc remouendam Galenus 11. *method.* 13. proponit attenuationem per ea, quæ dissecant, tum alimenta, tum medicamenta: & optime quidem: at puluerem nostrum maximam habere & dissecandi, & attenuandi vim, tam certum est, vt demonstratione haudquaquam indigeat.

Quod spectat ad tertiam febris putridæ causam, quæ erat tenacitas, seu viscositas. Pro hac tollenda incisionem, atque deterfionem laudabat Galenus, 11. *meth.* 13. per alimenta & medicamenta. Hanc Galeni cogitationem non possumus & nos non libenter amplecti; & ob id Tartari vsum recipimus, vtpote quod mirifice detergat, quemadmodum non solum qui de eo pertractant, verum etiam Fullones, ac Mulieres nos certissimos reddunt.

Post viscositatē sequitur obstructio, in qua (veluti *supra* diximus) Galenus 11. *meth.* 10. considerabat, & faciendum, & factum. Pro remotione illius faciendi, 11. *meth.* commendabat (& summa quidem cum ratione) inhibitionem, ne fieret, id, quod 11. *meth.* proprie ad prophylacticam, id est, prouisionem pertinet. Inhibetur autem inquit 11. *meth.* 14. istud faciendum, si humorum obstructiui affluxus compefcatur: compefcitur autē per euacuationem adhibitam per sanguinis missionem, medicamenta & inediam. Iam vero puluerem nostrum in vacuatione præstanda primas

mas obtinere, *supra* demonstrauimus. Pro illius vero facti ablatione Galenus *ii. meth.* 10. apertionem, & merito, proponit, vel reclusionem per incidentia, non valde calida vsurpanda, multitudine prius dempta. Verum puluis iste ratione Tartari, & Antimonij incidit, ac detergit, & ex consequenti aperit; idque (vt sæpius inculcatum est) sine calore, & simul quoque multitudinem demit.

Post obstructionem, est prohibita transpiratione, in qua dicit Galenus *loco proxime citato*, ad esse & retinendum, & retentum. A retinendo inhibitionem inquit *ibidem* indicari, ne retineatur; id, quod præstatur obstructione amota per vacuationem, attenuationem, & apertionem: quæ quidem omnia pulueris auxilio perbelle simul præstantur. Remedia hucusque in vsu posita, nonnulla solam moliantur vacuationem, vt venæ sectio, medicamenta subductoria, clysteres, inedia, & similia; alia solam attenuationem, cuiusmodi sunt dissectantia; quædam apertionem, vt incidentia.

A retento autem, indicari dicit Galenus *ibidem* vacuationem per iam dicta instrumenta; quæ ab euacuatione per puluerem nostrum facta, longe superari, demonstratum est.

Post prohibitam denique transpirationem, sequitur putredo, quæ quidem vltima existit, & immediata, & re vera continens ipsius febris putridæ causâ; quamuis à Galeno *ii. meth.* 9. antecedens nominetur. Sed utcumque sit, in putredine dicebat idem Galenus *ii. meth.* 8. ad esse & fiens, id est, quod putrescit; & factum, id est, quod iam putruit. Ab eo quod putrescit, indicari monet *ii. meth.* 10. inhibitionem, ne putrescat.

Puluis opt. facit in auferenda prohibita transpiratione.

Putredo qualis nã sit febrii putridæ causâ. Quid indicat, & putredine à pul. præstari ostenditur.

*Pulvis
veluti sal
carnes, &
piscēs, ita
succos à
putred.
rueitur.*

Per
hæc
tria
nimi-
rum
per

Confirma-
tionem, &
refectionē
virium, vt
ipsæ supe-
rantes pu-
tredinem
succos con-
coquant.

Per spiritū
refrigeran-
tē, per pul-
sum, & res-
pirationē.

Vētilatio-
nem.

Pro his duobus scopis obtinendis, faciunt; pro primo quidem alimen-
ta boni succi; pro altero vero mora
in aëre frigidiorē, siue sit talis natu-
ra, siue arte. Pulvis autem iste, quo-
niam frigidus existit, refrigerare
profecto & ipse poterit; cumque
rursus sit etiam siccus, putredinem
absumere, & prohibere, non aliter
ac sal, carnes, & pisces à putredine,
per multum tempus præseruat. Quo
fit, vt multoties videamus puluerem
hunc absque vlla vacuatione sensi-
bili febres sustulisse putridas. Id,
quod nulla alia ratione factum pu-
tamus, nisi, quod sua siccitate pu-
tredinem, vel absumpserit, vel suc-
cos à putredine immunes reddi-
derit.

Hanc præstant inquit Galenus, *tr.
meth. 8. & 13.* frictiones medio-
cres rarefacientes; ita ol. camom.
aneth. vel amygd. relaxantia. Con-
fert quoque vinum album, & cæte-
ra per vrinas, aut aliter vacuantia;
sic pulsus & respiratio. Quamob-
rem cum pulvis etiam vacuandi, &
refrigerandi simul vim obtineat,
ventilationem quoque satis abunde
afferre valebit.

*Puluerē
vacuare
quod iam
putruit.*

Postremo ab eo, quod iam putruit, cum iux-
ta Galen. 4. de val. tuen. 4. 2. aphorism. 17. sit om-
nino alienū; indicatur ex eodem Galeno ii. *meth. 8.*
vacua-

vacuatio & per venæ sectionem, & per deiectiones, & per vomitum, & per urinas, & per sudores, teste Galen. *ii. meth.* 8. 9. Nos autem *supra* indicauimus, quantum vacuatio per hunc pulverem dictas superet vacuationes, hac tamen consideratione habita, quod (si eo modo paretur, quo à principio diximus) sudores, & urinas eliciendi vim proprie non obtineat. Quare si forte natura per has vias critice semetipsam exonerare tentet, à pulueris exhibitione desistendum erit, Hippocrate præsertim præcipiente, *i. aphorism.* 40. *quod quæ indicantur, & indicata sunt integre, &c.* At si sudoris, vel urinae beneficio succi duntaxat tenues, ac serosi educerentur, crassi vero, ac visceri intus remanerent, qui vel morbum præsentem producere, vel alium excitare, vel recidiuam efficere possent; his omnibus malis puluis iste sua vacuatione occurret.

Animadversiones pro recto Pulueris usu.

C A P. V.

QUemadmodum instrumenta, *ii. meth.* 5. *de san. tu. x. de marc.* 6. vel materiae, *de art. medicin. ca.* 95. quibus Medici vtuntur ad quamcunque ægritudinem, siue leniendam, siue depellendam; si in tempore, *6. epidem. i. de medic. art. const. ca.* 14. *ii. meth. cap.* 14. & veluti decet vsurpentur; *2. meth. i.* dicuntur auxilia, præsidia, remedia, & causæ salubres; si vero malè, vocantur causæ insalubres;

*Instru-
mēta Me-
dici bene,
vel male
vsurpata
quomodo
dicātur.*

ita pari ratione, si pulvis propositus, veluti deest, & seruatis, vt dicitur, seruandis exhibeatur, auxilium, præsidium, remedium, & causa salubris verè dici poterit; & illa procul ab omni metu præstabit, quæ in proxime præcedentibus capitibus indi-

Animad- uersiones seu scopi quales. cauimus, atque innuimus. Has igitur obseruationes, seu animaduersiones, quas Galenus II. *meth.* 14. tum scopos, tum capita vocat, reperire, ac perscrutari breuiter, & quantum res, de qua agitur, expostulat, est operepretium. Et quamuis authores multa proponant, videlicet, *An agendum, Quid, Quale, Quot, le, Quantum, Vbi, Quomodo, Qua materia, Quo ordine*, & similia; nos tamen in præsentì contenti erimus his

Quinque { In quibus ægritudinibus conueniat pulvis, de quo est sermo.
Quo tempore tum egritudinis, tum anni, & qua diei vel noctis hora.
Qua quantitate, & quoties,
Quomodo, & qua ratione; &
An aliquid ex iis, quæ contra-indicare solent aliorum medicamentorum, tam Chirurgicorum, quam pharmaceuticorum vsqm; quo minus ipse accipiat, sit impedimento.

Animad- uersio Prima, scilicet, in quibus affectibus conueniat. Quantum pertinet ad primum. Diximus *supra*; idem quoque nunc repetimus, verisimile esse, puluerem hunc, quia corpora humana ab humoribus copia, vel qualitate peccantibus, tanquam à fæce purgandi facultatem habet, tuto, & cum certâ (quantum tamen res humane patiuntur) spe vsurpandum.

Intemperiebus omnibus, dummodo cum materia illæ sint, siue

{ Simples existant, siue composita; æquales, vel inæ-
quales. Vnde non mirum, si efficacissimum quotidie
experiamur in omnibus febribus humoralibus voca-
tis finiendis; quemadmodum in præcedenti capite
demonstrabimus.

confor- { meatuum, { repletum, vel { tam cū flatu,
matio- { seu cana- { obstructum ab humoribus { & vermibus,
nem. { lium & { quam sine.
{ cavitata- {
{ tum { In inanitione vero, vel coalescentia, & simili-
{ bus pulvis non valet.

Et in Morbis in mala compositione penes

Magnitudinem, non quidem imminutam, sed adauctam, ut in tumoribus præter naturam

{ cum inflam- { vel per { inflammatio,
{ matione, ut { se, ut erysipelas.
{ sunt calidi { vel per acci- { scirrhus
{ tumores { dens, scilicet { phlegmonodes.
{ { ratione pu- { œdema phlegmono-
{ redinis, ut { des, & similia.
{
{ vel sine, ut { scirrhus,
{ { œdema,
{ { cancer,
{ { hydrops, & similes.

{ Numerum, & situm { In his pulvis partem non habet.

Solutione continui, tam à causa externa, quam interna; Quæ solutio est

{ Sensibilis, ut est vulnus in corpore plethorico, vel caco-
chymo, & vlcus, non quidem cuiuscunque fortis, sed
quod fluxione tentatur.

{ Insensibilis, ut { grauantur, { Ex humorum, tam simpli-
{ quando partes { tenduntur, { cium, quam composito-
{ { densantur, { rum fluxione.
{ { rarefiunt {

Tabulam hanc refer ad pag. 56. lit. Dd d. post verba *spe vsurpandum.*

Ad summam, in omnibus iis humani corporis morbis, in quibus humores peccant, vel simplices, vel cōpositi, calidi, vel frigidi, tenues, vel crassī, vel soli, vel cum flatibus, ac vermibus, vel cum tumoribus præter naturam, vel sine; hunc puluerem vtilem esse, quotidie sæpius videmus.

Quoniam vero quemadmodū autore Galeno de *Symptomata* differ. sympt. c. 1. corpora sine umbris reperiri non possunt; ita nec morbi sine symptomatis: ea propter non erit à ratione alienum, existimare, quod ablati pulueris huius ope, & auxilio morbis, symptomata quoque ab ipsis nata finiri debere, siue talia symptomata de differ. sympt. cap. 2. 1. de causis sympt. c. 1. 12. meth. cap. 1. pertineant ad actiones læsas, siue ad excreta mutata, siue ad affectus, seu qualitates corporis mutatas.

Illud tamen haudquaquam silentio prætereundum est, quod cum ex intemperiebus, quæ cum humoribus coniunctæ sunt, aliæ ab illis ex toto pendeant, & foueantur; aliæ vero è contra non ab humoribus, sed potius, vt humores generentur, in causa sunt, cumque ex humoribus, qui morbos excitant, alij teste eodem 4. acut. 76. 1. aphorism. 24. sint firmati, alij in fluxu, hoc est, alij se habeant vt causa antecedens, alij vero vt causa continens, & coniuncta: puluis hic noster intemperies quidem illas tollet, quæ ab humoribus pendent, quod ablata causa, 2. aphorism. 22. & in libris de locis affectibus sæpenumero & affectus ab illa generatus aufertur; reliquas vero minime, nisi forte humida foret intemperies, hanc enim siccitatis beneficio puluis remouere posset.

Quod si has quoque cordatus, & diligens Me-

dicus auferre in animo habeat ex Galeni præcepto, 2. aph. 22. de art. medicin. c. 89. humoribus primo pulueris auxilio eductis; contrariis postmodum alimentis, & medicamentis tum extrinsecus, tum intrinsecus adhibitis, aduersus intemperiem prægnabit. Ita pariter de affectibus, qui ab humoribus nascuntur, usu venire credendum est.

Hum. firmati, qui sunt veluti causa coniuncta, fouetur ab iis, qui sunt in fluxu, veluti à causa antecedente.

Puluis hic noster, non quidem firmatos, neque eos, qui se habent vt causa continens, & coniuncta, sed qui sunt in fluxu, seu in motu, qui vè se habent, vt causa antecedens potissimùm purgat. Quoniam vero sæpe, ac sæpius fit, vt humores firmati; & qui se habent, tanquam causa continens, & coniuncta, foueantur, & conseruentur ab iis, qui sunt in fluxu, & sunt veluti causa antecedens, istis igitur pulueris vi extractis; ij, qui in parte relinquuntur, vel à natura, sarcina iam leuata, vincuntur; vel arte per retrocessum, vel autore Gal. 13. meth. 9. 21. de art. medic. 95. 3. 3. epid. 76. reprimendo, vel auertendo, ac deriuando, & per extractionem consumuntur. Et hæc de primo scopo, seu animaduersione.

II. de Tempore vniuersali.

Quod spectat ad alterum de tempore. Istud varie considerari potest; vel penes anni tempus, & vniuersale, scilicet, an Vere, vel Æstate, vel Autumno, vel Hyeme: & particulare, nempe qua diei, vel noctis, vel Lunæ motus hora: vel penes ægritudinis tempora vniuersalia pariter, & particularia. Igitur si de vniuersali anni tempore sermo sit; quemadmodum teste Hipp. 6. aph. 47. 7. aph. 13. 1. aph. 15. Veris tempus ad alia medicamenta exhibenda accommodatissimum existit, propter rationes, quas Galenus, in comment. & alij præstantissimi Hippocratis Interpretes excogitarunt, quasve nunc memo-

memorare non est necesse, ita & ad hunc puluerem. Vnde, si præseruationis gratia exhibendus est, eo præcipuè tempore dandus: Sin præseruationis, & curationis ratione; Æstiuo etiam tempore eo vti licebit: etenim præterquam quod humores satis fluxiles tunc existunt, viæ sunt adaperthæ; ac proinde suo munere fungi perbelle poterit. Neque obstat, & quod vires Æstiuo tempore cæteris partibus sint debiles, & quod in *aphor. 5. Sect. 4.* Hippocrates scriptum reliquit; *sub Cane, & ante Canem difficiles sunt medicationes*; propterea quod medicamentum istud nõ est ex iis, quæ vires prosterunt; quandoquidem & lactentes, & mulieres grauidas absque noxa pluries eo vti vidimus; neque caliditate præditus est, quod odore, (*4. simpl.*) ac fere sapore careat, quemadmodũ *alibi* demonstrauimus. Autumuali, & Hyberno etiam tempore exhiberi potest, non aliter ac alia medicamenta, vbi necessitas urgeat.

Obiectio.

Solutio.

Particulari.

Humores
facilius
educuntur
quando
sunt in
motu.Qua diei
vel noctis
hora pul-
uis exhi-
bendus.Humores
esse in
motu in
fluxionũ,
& acces-
sionũ ini-
tiis.

De tempore particulari certa regula assignari non potest; cum tamen certum, ratum ac firmum sit apud omnes, *1. aphor. 22. de totius morb. temp. 2. 1. de cris. 9. 8. catato. 3.* humores facilius, ac proutius educi, quando sunt in motu, quam quando sunt firmati; cumque qualibet diei, vel noctis hora sui motus principium habere possint; hac de causa qualibet diei, vel noctis hora poterit assumi, ea scilicet ipsa hora, qua humores moueri incipiunt; veluti, *de tumor. præter natur. c. 2. 10. meth. c. 6. 13. method. 1. 2. 3. 4. 14. method. 2. de inequali int. 6. de art. medic. 90.* sit in fluxionum, & *2. aphorism. 1. 2. de diff. febr. 11.* accessionum ipsarum febrium initiis, cæteris autem paribus hora matutina seligenda, tũ

quia ventriculus à cibo vacuus est, tum quia longe etiam distat à noua cibi oblatione, & habemus

Pharmaco-assumpto quando sorbitio danda. Hippocratem 2. acut. 12. 23. monentem, *vel protinus ab accepto pharmaco sorbendum, non in media purgatione; at ubi purgatio desierit, tunc sorbitio datur.*

Propter eandem quoque rationem fit, ut facilius munus suum puluis absoluat, si in pleniluniis, vel nouilunis, vel quartis porrigatur, quam si in interluniis; quia in istis humores potius quiescunt, in illis contra potius cientur.

Puluis quo morbi tempore danda. Idem quoque sentiendum esse videtur de ægritudinis tempore, tam vniuersali, quam particulatim; melius enim est circa initia puluere uti, quàm aliter Hippocrate præsertim auctore 2. aphorism. 29. & 30. ubi Galenus in commentariis pulcherrime digrediens hæc habet: *Circa initia morborum, in quibus speramus, ægrorum conualiturum, tentandum est maiora asserere*

Remedia maiora esse vena sectionem & purgationem. *Remedia, sunt autem hæc, maxime vero vena sectio, nonnunquam vero & purgatio, quorum neutrum oportet in vigoribus adhibere, coctiones enim morborum tunc maxime fiunt. Ut igitur hæc cuius eueniant, melius est in principis euacuare, quo minorem iam factam materiam, facilius natura possit concoquere. Quæ si vera sunt, quemadmodum verissima; tunc erit ad puluerem dandum tempus opportunissimum, quando morbus humoralis incipit, principij nomine accepto, non solum de principio vniuersali verum etiam particulari.*

In accessionibus abstinendum à cibo, Neq; obstant aphoristica Hippocratis sententiæ, 1. aphorism. 11. & 19. quibus præcipitur, *In accessionibus abstinere oportet.* Non obstant, inquam, huiusmodi sententiæ; propterea quod (ut in explicando quarti argumenti exitu inferius fuse lateque demon-

demonstrabimus) de alimento, non autem de pharmaco enunciatae sunt. Accedit, quod si quando materia turget, vel vrget, tunc est (quemadmodum *supra pag. 46.* ostendimus) purganda. Iam vero in febrium accessionibus id fit: Eo igitur potissimum tempore pulverem exhibere debemus.

Quod autem in accessionum principiis materia turgat, & vrgeat, vel se habeat ad modum *In acces-*
 turgentis, vel vrgentis, illinc facile quis colligere *tionibus*
 poterit, quod (vt mox dictum est) materia tunc *materia*
 mouetur; & in isto motu periculum imminet, ne *turgere,*
 in partem aliquam principem, vel principi con- *et vrge-*
 sentientem, ruat; immo non raro ruit; vt quando *re.*
 vel in cerebrum rapitur, ex quo delirium, cata-
 phora, vel aliquid simile gignitur: vel in cor, vnde
 prae pulsuum differentiae, animi defectus, &
 similia: vel ad pectus, vnde aliqua spirandi dif-
 ficultas, tussis: vel ad ventriculum, vnde cardial-
 gia, singultus, sitis, inappetentia, vomitus, & id
 genus, vel ad intestina, vnde tormina, & aliquis
 prae alui fluxus: Quod si accessiones istae fue-
 rint febrium intermittientium, praeter turgentiam,
 & vrgentiam, aderit & altera conditio ex iis, quae
 purgationem statim exigere supra *suo loco demon-*
 strauimus, nimirum *materia, quae concoqui nequit.* *In febr-*
 Etenim cum in talibus febribus putrescant humo- *bus inter-*
 res in toto corporis habitu, & carnibus, ibi con- *mittenti-*
 coqui non possunt, sed vacuantur vel per sudo- *bus hu-*
 rem, vel per vomitum, vel per deiectiones, vel per *mores non*
 vrinas, id, quod praeter Galeni testimonia, Parens *concoqui,*
 meus luculenter sane definiuit in *Tabulis de febr-* *sed ex-*
bus iam praelo commissis, & ob publicam vtilitatem *Tab. 31.*
 in lucem editis; & vsus etiam, & experientia

In acces-
sionibus
materiā
esse mul-
tam.

quotidiana demonstrant. Mitto, quod materia,
quæ facit accessiones, est etiam multa; quo in ca-
su habemus Galeni præceptum *superius ex 2. aphor.*
29. etiam insinuat, vacuationem in principio,
cruda quantumvis existente materia, esse adhi-
bendam. Quamobrem si salutis humanæ studiosi
è certo sensu, & vero, non maleuolentia, & luore
impediti, his de rebus rectum ferre voluerint iu-
dicium; certo scio, ipsos pro rato habituros, pul-

Pulvis in
accessio-
nibus dā-
tus.

uerem eo potissimum tempore agrotantibus por-
rigendum esse. Rationes autem, propter quas va-
cuatio, non per alia medicamenta; quibus ad al-
uum subducendā passim utimur, eo tempore mo-
liēda sit, sed tali duntaxat puluete inferius suis lo-
cis afferuntur *in principio capitis* nimirum *sexti*, ubi
tuto, cito, & iucunde puluerem hunc suo mune-
re fungi, declarabitur; nec non in *cap. 7.* quando

iii. de
quanti-
tate, &

quartum argumentum etiam, atque etiam pro-
metur.

quoties.
Dosi
presidio-

De quantitate, in qua pulvis exhibendus est,
& quoties (quibus de rebus tertio loco disputan-
dum ab initio proposuimus) illud in primis ani-

ru artisti-

maduersione dignum existimamus, quod Galenus

eiōsa in-
digere cō-

quoq; 2. acut. 37. & Hippoc. adnotarunt, nimirū *fin-*
gulorum presidiorum quantitatē artificiosa egere con-

iectura,
& qualis
hac sit.

iectura: artificiose autem conicere Viri esse, qui vires
omnium, quæ in arte sunt, didicerit; memoriae man-

In purgā-

dauerit, atque diligentia omni abhibita sese in operibus

iii Dosi.

Artis exercuerit; paucos tamen tales existere inquit;

cur Me-
dici sint
religiosi.

Vnde non mirum, si religiosi admodum sint Medi-
ci in præscribenda potissimum medicamentorum

Humores
purgantium
quantitate;

& ratio est, *quia vacuatio*
peccantes humorum peccantium, neque ultra, neque 1. aph. 3. infra

modum facienda est; quia, si ultra modum fiat, periculosa est, cum omnis immodica vacuatio non minus <sup>qua meri-
sura va-</sup> immoderata repletionem sit periculosa: si infra, agitantur ^{cuandi.} magis, magisque humores, & magna in morbis, praesertim acutis, nascuntur offensa. Quamobrem praecipit Galenus, 2. acut. 11. ut respiciamus humorem superabundantem, & naturam, hoc est, & vires hominis, qui debet euacuari, & rursus an sit homo ex iis, qui difficilius purgantur, an ex iis, qui modico sumpto medicamento purgantur copiose? Denique ut quam minimum errare contingat, consuluit, ibidem, ut quibus medicamentum dare quadrabit, iis tantum propinetur, quantum in plurimis mediocriter tum vacuari novimus, tum experti sumus. Unde, ut ad pulverem nostra se referat oratio, novimus, & experti sumus, Scammonij modo, quo dictum est, parari, & quod <sup>Scammo-
nij Dosis.</sup> tenues, calidosque humores educere diximus, dosim esse à granis sex ad sexdecim usque, vel decem & octo, & viginti in iis, qui difficulter purgantur.

Antimonij vero similiter, ut dictum est, parari, à granis quatuor ad duodecim usque vel quatuordecim, & sexdecim in iis, qui difficulter purgantur. Vbi vero ex æquo uterque abundet humor, tunc dimidia dicti Scammonij dosi, scilicet grana octo, vel decem, & dimidia pariter Antimonij, scilicet grana sex, vel octo simul accipienda est. Tandem ubi alter alterum superat humorem, tunc pro ratione humoris superabundantis, medicamenti quoque ipsam respicientis quantitas augenda est; ut exempli gratia. Si bilis pituitam, vel succum melancholicum superet, dentur Scammonij grana duodecim, Antimonij vero grana quatuor, vel quinque.

Illud tamen, quod vnus anni spatium iam obseruauimus, haudquaquam silentio inuoluemus; & est; posse nos, ac debere præscriptam Antimonij & Scammonij dosim ad tria vsq; grana excedere; vt verbi gratia exhibere ipsius Antimonij ad grana vsque viginti; Scammonij vero ad grana vsque viginti duo; id, quod ea ratione fortasse factum est; quod Pharmacopolæ maiori cum diligentia, & magis exacte nunc, quam prius puluerem hunc parent.

*Tartari
Dosis,*

Quod vero ad Tartari dosim pertinet; hæc portione respondere debet iam dictis, scilicet, à granis duobus, ad quatuor, vel quinque, vel sex.

*Lactentibus qua
Dosi Puluis dan-
dus.*

Quoniam vero lactentibus etiam dari potest, qua dosi ipsis iste puluis exhibendus sit, referre non grauabor. Illustrissimus Comes puerulis trium mensium febre acuta correptis, Scammonij grana tria, & Antimonij duo simul dedit. Nos vero grandioribus, qui annum iam accesserunt, Scammonij grana quatuor, Antimonij tria, ac Tartari duo exhibuimus, & purgatio optime cessit.

Grandioribus.

*Puluis
quoties
dandus.*

Erat alterum circa quantitatem explicandum; Quoties usurpari puluis possit, an vna vice tantum, vel pluribus. Sed breuiter diximus, si affectus (sit verbi gratia febris aliqua ex humoralibus) subito semel puluere non cesset, quando iterum affectus repetet, & nos rursus puluerem secundo dabimus: si tertio adhuc affectus reuertatur, & quarto, & quinto; puluerem exhibebimus pariter, tertio, quarto, & quinto, dosim semper singula quaque vice minuendo: propterea quod in primis diebus humores beneficio pulueris mouentur, & agitantur, quo fit, vt à qualibet postea vel exigua ciui-

dem

dem pulueris quantitate facile foras trahantur.

Quod si forte puluis prima vice exhibitus parum, vel nihil elatu dignum eduxerit, quādo puluerem secundo exhibebimus, dosim tantum augere debemus, quantum necessarium sit ad aluum soluendam. Verum enim vero licet (si casus exoptulet) toties tuto repeti possit; nos tamen ex eo tempore, quo puluere uti cōpimus, nunquam contigit, ut ultra tertiam exhibitionem ad quartam, vel quintam, deuenire coacti fuerimus; nam pluri-
mi semel tantum accepto puluere, alij bis, perpau-
ci tertio conualuerunt.

Quo ad modum. Si vera sunt, quemadmodum *IV. de*
verissima, quæ Magnus Hippocrates *in aphorism. 9. Modo.*
Sect. 2. scripsit; corpora nimirum, cum quispiam pur-
gare voluerit, oportet fluida facere; & quæ Galenus in *Præpara-*
penultima comment. aphorism. quod quando purgan- *tio ante*
bus medicamentis usuri sumus, occasionem arripiamus *Pulueris*
parandi humores ad fluxum; & aperire foramina, per *exhibitiō-*
que debet purgatio fieri; & quis est, qui non videat, *nem.*
utile fore ante pulueris exhibitionem, hæc om-
nia respicere? & sumpto vna vice puluere, si affe-
ctus adhuc perseuerauerit, interquiescere expedit,
& interim humores maiori studio, ac diligentia
præparare, & victus ratione, & medicamentis ap-
propriatis, (syrupis nimirum) dummodo nauscam
non afferant,) vel aquis, seu decoctis, apozema-
tis, iuribus alteratis vocatis, & antidotis.

Quibus pro occasione peractis ad pulueris ex-
hibitionem tali forma deueniendum est; puerulis *Pulueris*
trium mensium cum lacte propinetur, iis, qui pa- *exhiben-*
ne in aqua decocto vtuntur, in primo panatella, *di vari*
ut dicunt, cochleari; adultis cum iure; febricitan- *modi.*

tibus in accessione quidem cum aque hordeaceæ modico, extra accessionem vero cum ptisana (quæ admodum Veteres & præsertim Galen. 13. *method.* 15. Hippocrat. 12. de alimento *Elleborum*, *epithymum*, *polypodium*, & similia exhibebant;) sunt, qui cum aquis affectui destinatis; alij cum vino; iis, qui conseruis vocatis delectantur, dari poterit cum *conserua ex acido citri*, vel *violarum*; iis, qui aliquo laborant alui fluxu, cum *sacc. ros.* iis, quibus à capite vel artubus trahere in animo est, cum pil. affectui destinatis media portione, & dimidia istius pulueris; iis denique, quibus à renibus, iccore, vtero, cum *cassie pulpa*; aliis, aliter utcumque.

Pulverem
istum su-
perare o-
mnia a-
lia medi-
camēta.

Qua in re cætera omnia pharmaca superare videtur, quæ usque adeo insuauia sunt, ut nec pueri, nec grandiores, præsertim qui delicati sunt, ea necdum deglutire, verum neque cernere possint, neque recordari patiantur: contra vero pulverem nostrum absque vlla difficultate sorbent.

Post pul-
ueris as-
sumptio-
nem quid
agendum.

Pharmaco autem assumpto per horam quiescendum, in qua si somnus obrepit, dormiendum, inde vigilandum: & si quis optet medicamentum facilius, & fœlicius munere suo fungi, corpus iuxta Hippocratis decreta 4. *aphor.* 14. 15. moueat. Cibum vero non nisi celebrata purgatione capiat, quod eodem authore 2. *acut.* 12. 13. ab assumpto pharmaco, ut *supra* monuimus, & in media etiam purgatione, neque potandum, neque sorbendum. Quod si pulvis non eam excrementorum copiam eduxerit, quæ opus esset, altera die clyster aliquis injici poterit, veluti fit de aliis medicinis, vel iterum pulvis accipi in maiori dosi.

7. De con-
tra indi-
cationib.

De contra-indicationibus, quæ pulueris nostri

usum

Contraind.
remedior.
vacuantium
usum qua
sint, eaque
non impe-
dire pulu-
exhibitio.
demonstr.

Nan

- (r) Etas, quæ non admittit { Sanguinis missionem à 14. anno infra neque vltra septuagesimum. Nec (f) medicamenta soluentia dum lac (f) fugitur. Pulueri nostro locū dat. Neq; obstat locus Hip. (s) & Gal. quia loquūtur de elaterio, (s) tithymalo, (s) Scammonio veterum, quæ sunt validissima; puluis autē noster mitis. Puluerem admittit; quia non excalfacit, & vias ex se aperit, quemadmodum ex parte demonstratum iam est, & etiam demonstrabitur.
- Anni tempus, quod prohibet { Sanguinis (t.v.x.) missionem tum æstium, tum (v) hyemale. Et pharmaci (y) assumptionem Puluerem vero primis mensibus facile tolerare vidimus.
- (z.A.) Grauiditas, quæ non fert { (z) sanguinis missionem neque (A) pharmacum { Pulvis hic noster vacuans humores, vomitum, & fluxum concitantes, vtrunque affectum supprimit: nec mirum, postea quam vomitus (x) vomitum, & fluxus (x) fluxum curat, quemadmodum rhubarbarum tostum, & aquæ thermales falsæ.
- Alai (v) fluxus, & vomitus in febribus vtrunque vacuationem prohibent { Pulvis autem noster ex Antimonio cum Tartaro (dummodo talis morbus ab humoribus pendeat) ipsum profigat.
- Crudititas, (a) quæ vtrunque vacuationem respuit, non puluerem quā Antimonium, quod humores crudos foeliciter educit.
- Morbus (b) frigidus, qui neutram pariter ferre potest vacuationem { Pulvis autem noster ex Antimonio cum Tartaro (dummodo talis morbus ab humoribus pendeat) ipsum profigat.
- Vitiati (c) humores in primis viis resecti repugnant. At commode per puluerem educuntur.
- Timiditas, (d) quæ non raro est in causa, quod minus vena tundatur, pulueris assumptionem non formidat.

r. ii. meth. i. 4. 17.
de curand. ratio.
per sang. 13. 4. de
val. su. 4. 2. cata-
top. 1 pag. 136. lit.
D. Anic. l. 1. t. 4. c.
20.
s. 5. 6. epid. 35.
t. 4. acut. 19.
v. 1. ad Glauc. 14.
x. 1. Aphorism. 13.
6. aphor. 47.
y. 6. aphorif. 47.
4. aph. 5.
z. 5. aph. 35.
A. 4. aph. 1.
a. de curand. ra-
tion. per san. miss.
11. meth. 1. Aph.
21. 29.
b. 3. de loc. aff. c. 4.
c. 4. de val. su. 5.
de cur. ration. per
sanguinis miss.
d. 4. de val. su. 4.

Referenda est tabula hæc ad verba, repugnant. pag. 67. lit. E c c:

¶ si remorantur, nulla alia præter virium pro-
 strationem, mihi sese offert; hæc enim Galeno te-
 ste: 9. meth. 10. de opt. secta. 22. cui omnes consen-
 tiunt; neutram fert vacationem. Nec mirum;
 quandoquidem quibus vires deperditæ sunt, iam
 desperati sunt; & ubi salus desperata est, 11. meth. 9.
 1. aphor. 8. 2. aph. 29. agendum non est, ne infamen-
 tur præsidia, quæ multis fuerunt, & futura sunt sa-
 lutis. Cætera vero, quæ aliorum remediorum va-
 cuantium, tam Chirurgicorum, quam Pharmaceu-
 ticorum prohibent usum, huic pulveri haudqua-
 quam repugnant;

Vires pro-
 strata tā-
 tū sunt,
 quā con-
 tra indi-
 cant pul-
 veris vsū.
 Salute
 desperata
 nil agen-
 dum.
 Contra-in-
 dici alio-
 rū reme-
 dium va-
 cuantium
 vsū, pul-
 veris non esse
 impedi-
 mento.
 Purgatio
 an venæ
 sectionem
 superet.
 concl.
 Pulv. esse
 medica-
 max. uti-
 le, tutū;
 nec in-
 suaue.

Quibus quidem hunc in modum se habentibus,
 non mirum si Galenus 2. acut. 11. purgationem per
 medicamentum sanguinis missioni comparans, il-
 lam dixerit maiorem certe utilitatem asserre, hanc
 vero securiorem esse. & rursus si loco sanguinis
 missionis substituerit largam alui subductionem.
 Quamobrem si pericula, quæ à pharmaci sump-
 tione impendent, auferantur, quæ auferuntur, si
 pulvis pareretur eo modo, quo dictum est; & si ser-
 uatis seruandis exhibeatur; medicamentum per
 quam maxime utile; tutum; nec insuaue in man-
 bus habebimus:

*Quibus argumentis nonnulli ad pulve-
 ris usum improbandum*

viuantur.

Q Vanquam non solum experimentis, verum etiam rationibus satis superque (nisi me fallit animus) demonstrauerimus *superiori capite secundo, tertio, & quarto* puluerem hunc nostrum omnes humani corporis humores egritudines profligare; *tuto*, quia nullam vel per quam maxime exigua infert molestiam, neque debilitat, neq; alium stypticam reddit, si seruanda seruentur; *cito*, quia si non vnica vice assumptus, saltem secunda, vel tertia, vel quarta, ad summum quinta voti compotes nos reddit; *incunde*, quia non deformis colore, non foetidus odore, non insuauis sapore existit: ac proinde inter praesidia saluberrima, praestantissima, & efficacissima, quae *attestante Gal. 1. de semine 11. 9. catatop. 2.* Paeniorum, ac manuum Dei nomen iurare, & illo quidem optimo, sibi vindicare possit; *6. catatop. 3.* nihilo tamen minus non defuerunt; non defunt, neque deerunt (non me latet) ingenia, quae puluerem hunc parui facere, contemnere, irridere, damnare, & non modo (vt ita dicam) sibilis; sed etiam conuicio e Medicina explodere nunquam desinent.

Detractionum excusatio. Et equidem (vt libere fatear) horum cogitationes non accuso, sed libenti animo excuso; quod in hac fouca, in quam isti inciderunt, incidunt, & incisuri sunt, ego quoque obrutus eo vsq; iacui, quousque experientia, & vsu quotidiano certior sum factus, puluerem hunc, ea, quae dicta sunt, extra ludum, & iocum vere praestare. Sed, quod illis vitio dandum crediderim, est, quod postea quam nullus praeterit dies, in quo varios, & diuersos aegrotantes a variis, & diuersis aegritudinibus, humoralibus ta-

men, pulueris istius auxilio amissam valetudinem recuperare vident, litigiosiores tamen ipsa lite, & pertinaciores ipsa pertinacia, nullo pacto adduci possunt, vt assentiri velint, & experimentis, & rationibus jam supra allatis; quinimo tenebras, & caliginē rebus clarissimis omni ope, & studio obducere nituntur, vt eos etiam, qui in hac re operā consumunt, quasi inutilia tentantes, reprehendāt. Sed age ipsos iam loquentes audiamus.

Dicunt nonnulli, se puluerem exhibuisse, nec tamen vidisse profligatos morbos. *Alij* dicunt, in nonnullis ægrotantibus iuuamentum quidem attulisse, in aliis vero tormina excitasse. *Alij* morbos hoc anno suapte natura salubres fuisse, & qui sua sponte, quolibet etiam minimo auxilio soluti fuissent. *Alij* se hucusque sine pulvere medicinam fecisse, sic etiam in posterum facturos. *Alij* pulueris vsu veterum præcepta, & vniuersam medicinam huc vsque rite, legitime, & sancte vsurpatam funditus euerti; vt mirandum non sit, si in Xenodochio Florentino, in quo ex Serenissimi Magni D V C I S mandato pulueris vsus intromissus fuerat, nunc dimissus iam sit. Ad hoc autem, vt demonstrent puluerem hunc medicinam destruere, pluribus vtuntur argumentis; longum esset singula persequi: quare nos, quæ maioris momenti esse videbuntur, vel saltem ad quæ cætera quoquo pacto reduci posse videntur, duntaxat afferemus.

*Detra-
ctorum ob-
i-
ectiones.*

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

*Eorundē
Argum.*

Primum igitur argumentum, quod ab ipsis pro Achille habetur, ut insequenti tabella pinguius formari possit.

<p>Arg.</p>	<p>Purgatio in quib. morbis, & quādo, conueniat.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>
<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>
<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>
<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>
<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>
<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>
<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>
<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>Longi</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>	<p>Acu-ritiqui vel sunt</p>	<p>In his veto coctionem semper expectandam esse, (m) Galenus & Aphorism. 2.4. expref. l. 13. meth. II.</p>

Que

Quæ quidem omnia, si vera sunt, prout verissima esse, nemo inficias ire potest, quando & rationibus, & authoritatibus confirmata sunt. Ergo necessario fatendum erit, in morborum principis nunquam puluerem hunc habere posse locum, nisi quando materia turgat, quod raro admodum fit.

Alterum argumentum est. Si purgatio per ^{2. Argu.} ta-
lem puluerem in omnibus morbis humoralibus adhibenda esset: ergo nunquam Hippocratis & Galeni sententiæ locus in Medicina exercenda dabitur, quandoquidem in dictis morbis fere semper materia vel turget, vel vrget, & consequenter receptissimum illud oraculum vanum, & superfluum erit.

Tertium argumentum. Medicus est naturæ ^{3. Argu.} mi-
nister, & æmulus, teste Galeno 2. 1. epid. 45. 51. in ^{Medicus}
^{est Natu-}
præception. 28. de art. medic. 87. ipsamque bene o-
perantem semper imitari debet, 1. aph. 21. At ve-
ro per Galenum, 4. aph. 22. quo in tempore à causis ^{ra mini-}
quidē morbum facientibus natura grauatur, adest ^{stor, æmu-}
tem crudas humorum; tunc aliquid bene euacuare est ^{tator.}
impossibile: si quidem oportet coctionem præire, subsequi ^{Natura}
vero discretionem, & postea euacuationem, ut bona sit ^{quando}
crisis. Ergo neque Medicus, dum non est cocta ^{utiliter}
materia, nec discreta, quicquam moliri debet, quia ^{vacuet.}
non habet naturam adminiculantem, febres adau-
geret, egrotantis vires magis magisque debilitatas
redderet, aliaque praua symptomata induceret.

Quartum argumentum est; In accessionibus absti- ^{4. Argu.}
nere oportet, Hipp. 1. aph. 11. & 19. Galeno, & aliis au-
thoribus consentientibus; At per vos, puluis iste in ^{In acces-}
accessionibus exhibendus est, Ergo receptissimum ^{sionibus}
illud præceptum haudquaquam seruiabitur. ^{esse absti-}
^{nendum.}

Quintum Quintum. *Præsidium respiciens è directo primo.* &
 arg. per se plethoram est sanguinis missio per Galenum 2.
 Plethora, aph. 8.6. aph. 31. & 47. & sexcentis in locis: immo
 & febriū aph. 11. meth. cap. 15. dixit; *Saluberrimum est in febribus*
 putrida- venam incidere, non continentibus modo, verum etiam
 rū reme- aliis omnibus, quas putrescens humor concitat. Addo
 dium sa- etiam eundem Galenum 2. acut. 11. cōparando (quem
 luberr- admodum retro dictum est) sanguinis missionem
 mum cum purgatione per pharmacum; illam extulisse
 tanquam securius præsidium; hanc vero depref-
 fuisse, tanquam minus tutum. Igitur purgatio di-
 ne, an ve- mittenda, & eius loco venæ sectio substituenda.
 na sectio
 sit præstā- Sextum: Quia purgationē per huiusmodi pul-
 tior. uerem diximus convenire etiam pueris lactenti-
 bus. Contra est Hippocrates; 5. in 6. epid. text. 35.
 Sextum quippe qui expressissimis verbis *elaterium* interdi-
 arg. cit pueris: & Galenus in commentario non solum
 Lactenti- *elaterium*, verum etiam *scammonium*, *ritbymallum*, &
 bus, & *Elleborum*. Quamobrem infantulis non erit vlllo
 & pregnan- pacto iste pulvis exhibendus. Huc accedit, quod
 tib⁹ pur- iidem Authores 4. aph. 7. 1. 5. aph. 29. 3. in 1. epid. 30.
 gationem prohibent, vtero gerentibus purgationē per phar-
 non con- macum infra quartum mensem, & vltra septimum:
 uenire. & si eam admittunt, id faciunt duntaxat, si mate-
 ria turgat: nos autem diximus indiscriminatim,
 & indifferenter quolibet grauiditatis mense pul-
 uerem posse tuto exhiberi.

Septimū Septimum nonnulli addunt. Medicamenta o-
 arg. mnia purgantia esse calida, id, quod Galenus aper-
 Purgantia tissimis verbis indicauit, vt vel alibi, ita vel potissi-
 esse calida mum primo aphorismorum, Commentario 2.4.2. de ali-
 Puluerē calidum: men. fac. 11. & etiam acria. Quapropter si pulvis iste
 purgandi vi præditus sit, calidus, vt sit, necesse est. Et
 si ca-

si calidus, qua fronte in morbis acutis vsurpandus, ^{Febres & morbis acutis inseparabiles.}
 qui calidi sunt, & à quibus febres 1. aph. 7. 7. aph. 19. 5. aph. 30. inseparabiles existunt, quæ similiter quæ
 tenus febres, 1. aph. 24. & sui ratione nõ calefaciēti-
 bus, neq; exiccantibus, sed maxime contrariis, hoc
 est, humectantibus, & refrigerantibus egent?

Ad octavi argumenti constructionem, nonnul- ^{Octavum arg.}
 lis ansa data est ex eo, quod viderint nos deiectum

erigere animum eorum, qui pulverem nostrū for-
 midantes, tanquam medicamentū nimis igneum,
 ipsis demonstrando pulverem hunc, ne dum cali-
 dum, sed potius frigidum esse his rationibus; et-
 enim si calida sunt illa per Galenum, 4. de simplic. ^{Pulverē frigidum esse demon- stratur.}
medicamentorum facult. quippe quæ, vel valde odo-
 rata sunt, vel dulcia, vel salsa, vel amara, vel acia.

Profecto cum pulvis iste & odore careat, neque
 sit dulcis, non falsus, non amarus, non acer; ex
 necessitate sequitur, non calidum, sed frigidum ei-
 se. Huc accedit, quod pulvis iste nihil aliud est, ^{Pulveris descriptio.}
 quam cinis quidam ex vstione Antimonij, Scam-
 monij, & fæcis vini. Iam vero cineres omnes Ga-
 leno auctore 4. simpl. 3. 8. simpl. cap. de cinere 9. sim-
 plic. 1.) dummodo ab eis, aliquid veluti fomes quidam an- ^{Cinis ca- lidus ne- frigi-}
 igneus, ἐμπύρευα Græci vocant, per exiguas partes dus exi-
 dispersum, auferatur) terreni sunt, ac frigidi. ^{stat.}

Docens postmodum Galenus, quomodo fomes
 ille auferatur, dicit, si cineres aqua macerentur, si e- ^{Lixivium}
 nim aqua per quedam corpora modice rara coletur, fit, ^{quomodo fiat.}
 ut calide acresque partes una auferantur, reliquumque
 quod est, non amplius calidum sit, nempe quod igneas
 suas particulas in aquam (lixivium postea dicitur) de-
 posuerit. At vero præter hunc modum auferendi ex ^{Acrimo-}
 cineribus calidas, acresque partes Chymici suis ma quo-

*modo à medica-
mētis au-
feratur.* à amolitionibus & alium machinati sunt, nimi-
rum per vstionem cum sale nitro, vel fumo sul-
phuris.

Etenim quando à medicamento aliquo acrimo-
niam demere in animo habent, modo, quo dictum
est, eo vsque ipsum igne comburunt, quo vsque a-
crimoniam deponat. Voti autem compotes reddi
docet rerum magistra experientia: si quidem gu-
stu percipiūt, medicamentum ex toto acrimoniam
perdidisse: quod si acrimoniā adhuc retinuerit, si-
gnum est, medicamentum non recte paratum es-
se. Vnde (quod obiter dictum sit) Gerardus Tanius
Florentinus, Serenissimi nostri Pharmacopola,
qui de illius mandato iudiciū ferre debebat, v-
trum pharmacopolæ, qui puluerem parauerant,
bene, an male id præstitissent, præter gustum ad
hanc rem determinandam nulla alia regula vsus
est; in quo enim puluere acrimoniam percipiebat,
ipsum rejiciendum; in quo vero nullam, retinen-
dum. Hæc tamen nihil officere, nihil obstarè di-
cunt Aduersarij, qui puluerem calidum esse pu-
tant. Vtuntur autem ad hoc demonstrandum his
Galenī verbis; 9. simp. 1. *sane combustorum omnium
nullum plane est frigidum: relinquitur enim in illis
veluti ignis in pice, hoc est, ignitio quedam, nam ita vo-
cabat Aristoteles,* hæc Galenus.

Sed possent hoc idem confirmare ex sententia
Aristotelis; quippe secundo de part. anim. cap. 2. in
fine, ita scriptum reliquit. Adusta fere omnia ali-
quid habent caliditatis, vt calx, cinis, sedimenta
animalium, &c.

*Nonnum-
arg.*

Nonnum. Sunt etiam nonnulli, qui puluerem
hunc

*Pulueres
aly vtrius
affingi
possint.*

hunc contemnunt, ac despiciunt, hac ducti ratione. Syliam, inquit, habemus medicamento-
rum, tam fluam, quam atram bilem, & pitui-
tam, tam tenues, quam crassos, tam calidos, quam
frigidos humores electiue ducentium. Igitur si
istis *Tartarum* quoque insuper addamus, siue pro
correctiuo (vt dicunt,) siue pro adiuuatiuo, non
decrunt medicamenta, quibus passim vti poterimus
ad ægitudines humorales pariter tollendas.
non aliter ac fit de puluere proposito: etenim si
sene verbi gratia, vel *epithymo Tartarum* conian-
gamus, nonne medicamentum in manibus habebimus
ad humorem melancholicum educendum?
ita si *rhabbaro*, vel *agarico* idem *Tartarum* ad-
damus, nonne medicamentum effingemus ad bi-
lem, & pituitam contrahendam?

His nouem argumentis ego decimum adnecto, *Decimū*
quod ex pulcherrimo Aristotelis loco, i. *sect. Pro- arg.*
blem. 43. quasi thesauro depromsi. Disputans lon-
go progressu summus ille Philosophus (quem tan-
quam naturam ipsam loquentem admirari, & au-
dire tenemur) de medicamentorum purgantium
natura, & facultate; summa cum ratione demon-
strat, ad hoc, vt medicamentum aliquod purgare
dicatur, duas in ipso, vt simul conspirent, con-
ditiones, operæ prætiū esse: *altera* est, vt illud à
calore nostro nulla ex parte concoquatur; *altera*
vero, vt facile diffundi, ac dispergi per venas pos-
sit: ea enim, quæ nullo pacto à calore natiuo vin-
ci possunt, vbi à ventribus effunduntur, & per ve-
nas, & per semitas easdē feruntur; quibus permeat
cibus; mox vero (inquit Aristoteles) cum nihilo
cōcoqui potuerint, sed victrice persisteant poten-

*Purgan-
tium na-
tura ex
Aristot.*

Metalli-
ca utrum
purgandi
vi pradi-
ta sint.

ria, relabuntur, & quæ sibi obsistunt (oh pulcher-
rimum dictum, & tanto Philosopho dignum), se-
cum detrahunt: quæ res purgatio vocatur. Hoc
posito infert Philosophus, *as vero, & argentum,*
& cætera generis eiusdem, hoc est (ex communi om-
nium sententia) metallica omnia medicamenta,
quale est, nemine refragante, nostrum Antimo-
nium, & si concoqui à calore animalium non possint,
& cōsequenter altera ex duabus conditionibus prædita
sint: tamen quod resolui à ventribus, & venas permea-
re nequeant) & erat altera in chatacticis necessa-
rio requisita conditio) purgandi vim non obtinent.
Cum itaque Antimonium nostrum in metallico-
rum Medicamentorum censum irrepperit, de Ari-
stotelis sententia, forti ratione firmata, è purgan-
tium numero merito erit funditus delendum.

Vndeci-
mū arg.

Postremo, antequam propositorum argumen-
torum exitum explicare aggrediamur; scrupulum
quendam tenuissimum, qui adhuc residere vide-
tur, nullo pacto occultandum esse decrevimus; di-
cere enim aliquis posset. Si pulvis iste (quemad-
modum retro demonstrauius) est quidam ci-
nis: ergo siccandi vi non poterit non esse præditus.
Iam vero si talem habet naturam, quam ratio-
ne in febribus locum habere poterit, in quibus
humida esse exhibenda Hippocrates 1. *aphorism.*
16. palam præcepit? Et rursus qui fieri poterit, ut
corporis nostri vires non cuertat, ad depopule-
tur, si caloris natiui pabulum, quod est humidum
radicale vocatum, absumit? 4. *aphorism.* 37. calidum
autem innatum ex Hippocratis 1. *aphorism.* 15. 4.
aphor. 37. & Galeni sententia dicitur natiuus spiri-
tus: quin potius per eosdem 5. in 6. *epidem.* 5. natura,
& ani-

Pulvis v-
trū sicca-
di vi præ-
ditus sit.

Vtrum in
febribus
locū ha-
bere pos-
sit.
Vtrū vi-
res pro-
sternat.

& anima nihil aliud est, quam calidum innatum, vel calor innatus, qui ab initio animal informat, *aphor.* 15. postea auget, atque ad mortem usque nutrit.

Hæc sunt, vel saltem ad hæc reduci possunt argumenta potiora, quæ pulveris usum calcitrare, ac respuere videntur, quæve nonnullos cogunt, ut ipsum pro nihilo habeant. Sed quam vana, commentitia, futiliaque sint, in sequenti postremo capite (Deo favente Maximo) demonstrabitur.

APPENDIX AD

CAPVT SEXTVM

ANTECEDENS:

IN QVA NOVA PROPONVNTVR

*Argumenta, quibus nonnulli huius
pulueris vsum refellere
conantur.*

*Nonna Ad-
uersari-
rum ar-
gumenta
Primum
argumen-
tum.*

*Vtrū me-
dicamen-
ta subdu-
ctoria v-
sitata eos-
dem effe-
tus, quos
hic puluis
præstent.
2. Vtrum
hic puluis
aliquid
da. Medi-
cina præ-
stantia
deroget.*

P RÆTER argumenta, & rationes
iam propositas, doctissimi quidam
viri multas excogitarunt, quæ (vt i-
psi arbitrantur) non modo proba-
bili argumentatione, sed etiam ne-
cessaria Mathematicorum ratione

concludere videntur, puluerem hunc, ne dum reti-
nendum, sed dimittendum, & in vltimas terras a-
mandandum,

Primum quidem; quod effectus mirandos, quos
ex blanda pulueris huius purgatione partim vide-
runt, partim audierunt, dicunt medicamenta quo-
que, siue lenientia, siue soluentia, quibus passim vi-
timur, præstare etiam posse.

Deinde verò; quod pulueris istius vsus expe-
rientia, non ratione adinuentus, Medicinæ digni-
tatem; atq; existimationē, quæ ratione, ac methodo
parta est, offendit, violat, ac perdit, vnde Ars

for-

fordida, ac sine honore nunc redditur.

Tertio; quod constat apud omnes, medicamenta composita in vsum non esse accipienda, nisi facta fermentatione: vnde cū Galeno fatentur omnes, Theriaca non esse vtedum, nisi vbi exacte composita, ac perfecta fuerit. At puluis iste componitur (vt primo statim capite dictum est) ex tribus, vel saltem ex duobus. Igitur ad hoc, vt rite, & legitime tali medicamento vti valeamus, fermentationem, vt prius recipiat, expectare debemus. Iam vero pulueres aridi, ac sicci fermentationi subiici posse, intelligentiæ nostræ vim, ac notionem omnino fugit.

Quarto; quod puluis iste componitur ex diuersis, immo contraria facultate præditis medicamentis; quorum alterum alterius vires impedit, ac destruit.

Quinto; quod experimento constet; eos, qui pro expurgando corpore Antimonio vtuntur; temporis progressu affatim syncope interceptos maximo cruciatu vitam perdidisse.

Sexto; quidam viri celebres, & clari sic syllogizantur: Quod est omnium medicamentorum purgantium maxime iners, & inefficax ad agendum, non purgat, aut curat cæteris incundius, citius, tutius: Sed eiusmodi est puluis propositus, Ergo &c.

Propositio ex se constat. Assumptio probatur.

Quodlibet aliud medicamentum purgans est calidum ex Galeno. 1. aphorism. 24. 2. de alim. fac. c. 11. Puluis vero est frigidus, & siccus. Ergo quodlibet aliud est actiuus & efficacius, cum calidum, & frigidum ita sint qualitates actiue, vt calidum sit actiuus, quam frigidum; & quatenus humidum,

3. In Medicamentis vtrius fermentationis sit necessaria.

Pulueres fermentationem recipere non possunt.

4. Medicamenta ex contrariis composita vtrius se in agendo impediunt.

5. Antimonio quæ vtuntur, syncope vitam finire.

6. Vtrius alia medicamenta purgantia citius, tutius, incundius quæ puluis agit.

Inter quatuor qualitates quæ sint magis actiue.

ac siccum agunt, licet sint qualitates passivæ; humidum est activius, quam siccum. Ergo omni ex parte pulvis est medicamentum maxime iners, & inefficax ad agendum.

7. *Ad idē probandum.* Septimo sic arguunt; quod curat, & purgat citius, & iucundius, fluere facit humores plus ceteris. Sed hoc non præstat pulvis. Ergo &c.

Purgatia exigunt humores fluxiles, & meatus apertos. Propositio probatur, propter hoc enim ante exhibitionem purgativi medicamenti conamur fluidos humores reddere; ut medicamenta citius, iucundius, ac tutius purgent, & curent. Assumptio probatur; quia fluere facit humores, quod & vias aperit, quibus pelluntur, & humores ipsos fluidiores reddit. Pulvis autem, utpote frigidus, & siccus, sua frigiditate, & siccitate contrahit meatus, & obstruit, & humores ipsos constipat, densioresq; reddit; & ideo ineptos ad fluxum.

8. *Utrum Scammonium nostro modo præparatum sit cinis.* Postremo dicunt, Scammonium præparatum modo proposito, non est cinis. Ergo falso supponitur, frigidum & siccum, ut cinis. Antecedens probatur, cinis fit combustionem ignis. At Scammonium sic præparatum non igne, sed fumo præparatur. Nec dicas, fumum talis naturæ (id est, sulphuris) comburere; tum, quia fumus etiam sulphuris est evaporatio aquea; quæ excepta operculo abit in aqua guttas, & rorem; unde non potest torrere, vel comburere, sed ad summum elixare; & per elixationem non fit cinis. Tum, quia cinis calefactus non colliquatur; non vitur in massam igni superpositus, non evaporat fumum: utrumq; vero præstat Scammonium dicto modo paratum, ut qui sic syllogizari dignari sum, periculum fecerunt.

*Quem finem, & exitum habeant argumen-
ta proposita.*

CAP. VII.

Rationes, & argumenta, quibus nonnulli ad pulueris nostri vsum improbandum vtuntur, vel vti possent, iam in *proximo præcedenti capite* adducta fuerunt. Reliquum nunc est, vt illorum exitu (quo ad per nos fieri poterit) efficacius explicetur, ad hoc, vt non modo salutis humanæ studio, *Occasio* verum etiam & Auditores nostri, & ij, quorum *scribēdē* authoritate, ac nutu hæc qualiacunque sint, scriptis obsignare coactus fui, agnoscant, iure ne, & vere, an iniuria in Medicina locum habere possit. Eo autem ordine argumentorum solutio explicabitur, quo ipsa proposita fuerunt.

Verum antequam id præstemus, illud prius supponendum, & statuendum est, quod viam apertam, & directam nobis monstrabit, & satis iter tutum ad difficultates omnes superandas præbebit; nimirum, vt, si pulueris huius beneficia percipere velimus, necesse est, vt ex lege sit paratus, qua *supra* diximus; vtque in illius exhibitione illa seruentur, quæ seruanda monuimus: alioquin, si eas vtilitates, quas expectamus, non afferet, minime mirandum esset. Quibus quidem hunc in modum constitutis ad argumenta dissoluenda me conuerto.

Iis, qui dicunt, se puluerem exhibuisse, non tamen vidisse profligatos morbos, & rursus in nonnullis ægrotantibus iuuamentum attulisse, in aliis vero tormina excitasse, Respondeo. Si voti composuisti isti facti nō sunt, id non medicamento vitio dā-

*Obiectio-
nibus de-
tractoriū
satisfit.*

*Responsio
ad 1. & 2.*

Art. 3.

dum est; sed, vel, quia male paratū fuerit, vel quia eger ad purgationem non bene dispositus; vel quia non iusta dosi exhibitum; vel non toties, quoties necessarium erat. Iis vero, qui asserunt; morbos hoc anno fuisse leues; nil aliud dicam, nisi quod aliqui nihilominus periere, & posteaquam perierunt, pro certo habendum est, eorum morbos non fuisse leues, ut ipsi fingunt; immo (si dicere fas est) adhuc fortasse superstites essent, si nostro puluere eis occursum ante fuisset, quemadmodum iis contigit, qui eo, veluti decet, vsi fuerunt. Alij, quibus placet uti medicamentis hucusque vsitatis; velim, ut recordentur, Galenum præter Hippocratis medicamenta multa alia, & à se ipso, & ab alijs post Hippocratem excogitata, fœliciter vsurpasse: Arabes rursus multo plura addidisse: & Latinos nō paucis præsidiorum generibus medicinam ditasse; Medici a cordati tantum abest, ut illa negligant, quin potius ea passim adhibeant. Iis, qui putant pulueris nostri vsum medicinam euertere, sic respondendum est. Demonstrent; quæso, nobis vnum, qui puluerem acceperit ea lege, qua accipiendus erat, qui perierit. Demonstrare nō possunt; qui ergo medicinam destruit? Quod si in Xenodochio non amplius exhibetur; id sit, non quia illius vsus perniciosus visus fuerit, minime vero; sed quia cum ad Serenissimi aures peruenissent innumera illa, ac propemodum infinita pulueris experimenta *capite secundo* iam proposita, ut illa magis certa, comprehensa, percepta, rata, atque firma fore cognosceret, mandatum illud dedit: Vbi vero coram perillustri, ac Reuerendissimo Domino Petro Scrozza S. D. N. à Secret. epistol. Viro

Am.

Amplissimo, & aliis primariis aulicis sibi renunciatum fuit, experimenta illa esse constantia, ac verissima; hoc Sereniss. Clementissimeq; altitudini satis fuit: statimque precepit, ut in Senensem oram maritimam magna pulveris ita parati quantitas mitteretur; ad hoc, ut illius plagæ incolæ *tuto, cito, & iucunde* ab humoralibus ægritudinibus sanari possent. Nunc ipsorum argumenta; degustare incipiamus.

Ad primum, Validissimum est certe, negari non potest huiusmodi argumentum, si secundum cor-
 ticem dūtaxat consideretur, utpote quod authori-
 tatibus, & rationibus, fultum sit: verum, si eius
 medullas penetrare voluerimus, quemadmodum
 ratio exoptulare videtur, proculdubio luce clarius
 patebit, allatas authoritates, & rationes, ne tantil-
 lum quidem deerrare salubritati, præstantiæ, &
 efficaciam nostri pulveris. Nam præter *turgentiam*,
 quam Aduersarij admittunt exigere purgationem
 à principio, licet materia sit cruda, adest etiam *ur-*
gentia, quam nos ex Galeno *de totius morbi tempo-*
rib. 2. cum aliis præstantissimis Viris collegimus, *quæ Tur-*
gentia ma-
 quæve maiorem purgationis celeritatem exoptu-
 lat, quam *turgentia*, quemadmodum supra in *ter-*
stulac
ty capitis calce demonstrauiamus; neque est, quod *purgatio-*
nem.
 inutiliter nunc repetatur. Quæ quidem omnia si
 coegerunt Hippocratem, & Galenum ad purga-
 tionem in principiis morborum adhibendam,
 cruda existente materia; cogere quoque & nos de-
 bent ad purgationem, maxime vero per pulverem
 hunc nostrum, quippe qui non est adeo vehemens
 medicamentum, veluti erant illa, quæ ab Hippo-
 crate, & Galeno passim vsurpabantur.

Obiectio. Verum hic forte obstabit aliquis dicens ex Galeno 1. aphorism. 24. in longis morbis expectandam esse coctionem. Itaque neque purgatio per nostrum puluerem, neque per pilulas Galeni 1. catap. 2. lib. de ga. aprin. remedia paria facit. 6. in alopecia laborantibus erit solutio. adhibenda à principio, quia sunt morbi longi. Est quidem profecto magna hæc dubitatio, & quæ iam diu multos torfit, torquetque. Cui tamen hæc distinctio satisfieri posse arbitramur; nimirum ratione humorum firmatorum coctionem expectandam esse; at non firmatorum ratione, minime. Quæ res melius percipietur, si firmati humores causa continens, vel coniuncta, & non firmati causa antecedens, & coniuncta qua.

Coctio in quibus humoribus sit expectanda. Causa antecedens, & coniuncta qua.

concoctio est expectanda; sed ratione causæ antecedentis (ita enim dicitur) nequaquam expectandam esse, credimus. Et propterea Galenus in morbo longo pilulas, & illas quidem validas ad purgandum adhibet: Et nos illius exemplo puluerem nostrum, quia scilicet ad causam antecedentem respicimus.

1. arg. sol. Pro alterius argumenti solutione dicimus; aphoristica illa præcepta locum habere extraurgentiam, & urgentiam, ut in humoribus firmatis.

Concocta medicanda quomodo sit intelligendum Veter. Medic. qua.

4. acut. 76. Præterea vera esse de illis medicamentis, quibus passim Veteres illi utebantur, 2. acut. 11. 4. aph. 13. 14. 15. 5. aph. 1. quæ erant Elleborus, elaterium 5. 6. epid. 35. euphorbium, peplium, 2. acut. 11. Antic. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Antic. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Antic. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

rem, præsertimque os ipsius, quod maxime tum nervosum, tum sensile existat, affligant, ledantque. Hæc autem omnia à pulvere nostro procul absunt, utpote qui frigidus sit, neque naturæ nostræ admodum inimicus, quandoquidem cum exigua molestia munere suo fungitur, quemadmodum quotidie videmus.

Ad tertium. Respondeo, sicut alij quoque præstantissimi Interpretes respondent. Natura, quando est à maximo morbo oppressa, ita ut non possit ordinate procedere, tunc non præcedente coctione ad expulsionem insurgit, ut in epilepsia, & apoplexia passim fieri videmus, & veluti in Metone, 3.1. epid. 24. in muliere trimestri, 3.1. epid. 30. & in Pericle 33. epid. 77. contigisse, monet Galenus; qui omnes morbo existente crudo sine signis coctionis iudicati fuerunt. Oh quid ad Galenum in quarto illo aphorif. 10. Comment. 22. Dicunt nonnulli, Galeni sententiam esse veram ut plurimum. At (pareant nobis) talis responsio non placet. Quare dicendum, Galeni sententiam esse intelligendam de perfecta vacuatione, & de perfecta crisi, quæ fieri non potest, nisi præcesserit naturæ victoria. Quod si illi Hippocratis ægroti iudicati fuerunt, morbo existente crudo, crisis tamē in eis (si recte animus, & oculos conjiciamus) non fuit perfecta; ac proinde eorum, quæ remanserunt, maturatone, & expulsionem indignerunt. Verum, si hæc responsio non arridet; dicendum, Galenum in quarto illo aphorismorum 10. commentario 22. loqui de crisi, quam natura ex se molitur. Iam vero si Medicus naturæ auxiliator esse debet, quemadmodum debet; ad hoc, ut felicius & celerius natura cri-

Tertij
arg.
Solutio.
Naturā,
quādo est
a magno
morbo op-
pressa, nō
ordinate
procedere.
Probat
exempla
ex histo-
riis.
Epidemi-
cis.
Crisis a-
liquando
visa sine
signis co-
ctionis,
morbo ex-
istente
crudo.
Obiectio.
Solutio.
Crisis vel
est perfe-
cta vel
imperfec-
ta.
Crisis à
natura,
& à Me-
dico.
Medicus
naturæ
auxilia-
tor.

Minora-
tio mate-
ria cur à
principio
conueniat.

ticum suum opus perficere valeat, à principio manus suas auxiliares apponere debet, puluerem nostrum, vel aliquod aliud (veluti alij cordati Medici faciunt) blandum medicamentum exhibens, materiam minorare iuxta illud Galeni; 2. *aphorism.* 29. *vi crises citius eueniant, melius est in principio vacuare, quo minorem factam materiam facilius natura possit concoquere.*

Quarti
argum.
Solutio.

Ad quartum, in quo non paucis magna vis videtur esse, ad pulueris usum improbandum, accedo. Equidem (ingenuè fateor) quotquot Hippocratis codices, quotquot eiusdem Interpretes habere potui (habui autem complures, & Græcos, & Latinos) omnes cum verbis, tum sententiis consentientes, conspirantesque inueni; in illis aphorismis 1. *aphorism.* 11. & 19. Sapientissimum Senem duntaxat de alimento verba facere, non de medicamento purgante; sonant enim verba, (nam ci-

In acces-
sionibus
verò non
solum à
cibo, verò
etiam à
medica-
mento sit
abstinen-
dum.

hum dare nocuum est,) non dicit medicamentum: Quare quod Hippocrates hic loquatur de medicamento purgante, istorum est purum, integrum, liquidumque, nullo referente, commentum. Oh dicunt ipsi; si in accessionibus ab alimento abstinendum est; ergo multo magis à medicamento purgante. Negatur similitudo, & consecutio: & ratio negationis inde petitur; quod, si videamus rationes, propter quas cum Galeno in *commentariis*

Obiectio.

In acces-
sionibus
cur à cibo
sit absti-
nendum.

illorum *aphorismorum* cæteri omnes ex Hippocrate præcipiunt, in accessionibus à cibo esse abstinendum, proculdubio, si cæci non erimus, luce meridiana clarius perspicimus, esse quidem à cibi oblatione tunc desistendum, at non à pulueris exhibitione. Dicit igitur, & bene Galenus cum cæ-

teris

teris illius loci Interpretibus, in accessionibus naturam ab humoribus grauari, ac pene suffocari: unde si cibum offeramus, magis magisque illam grauabimus, ac suffocabimus. Addunt etiam (& merito quidem) nonnulli; per cibi oblationem in accessione causam morbificam augeri. Accedit, quod Galenus *De vena sectione aduersus Erasistr.* 4. expresse monet, naturam haudquaquam impediendam, dum propria obit munera, sed iuuandam. At in accessione, eodem Galeno authore, i. *aphorism.* 7.8. natura est in pugna, & variis afflictae perturbationibus, totaque in coquendo morbo, & causa particularis accessionis proxima expellenda innititur. Iure igitur (& illo quidem optimo) concludere potest Galenus ibidem non esse (quemadmodum sapientissime præcipit Hippocrates) tunc distrahendam per cibi oblationem.

Modo videamus, quæso, vtrum pulueris nostri *Pulueris exhibitio* exhibitio in accessionibus huiusmodi mala, & in- *exhibitio* commoda, immo etiam (vt dicunt Aduersarij) *in acces-* multo maiora afferat, nec ne. Si in accessionibus *sionibus* natura grauatur, ac pene suffocatur; & blanda per *quot &* nostrum puluerem purgatio tunc administrata na- *qua bene-* turam à sarcina, & à suffocationis periculo vindi- *ficia asse-* cat, relaxat, & liberat: quinimo humores foras edu- *rat.* cendo est in causa, ne feratur, vel ad partes principes; vel principibus consentientes: ex quo paroxysmi sit abbreviatio, nec non totius etiam febris (quemadmodum sexcentis iam experimentis factum vidimus,) vel ablatio, vel saltem non exigua lenitio. Præterea, si in accessione ex cibi oblatione materia morbifica augetur: contra ex purgatione per nostrum puluerem minuitur. Tandem, si natura

non est impedienda à suo munere, sed iuuanda; & purgatio per hunc puluerem non modo impeditur naturæ non affert, immo potius iuuamentum: & ratio est, quia si in accessione tota in caliditate particularis accessionis proxima expellenda innititur, quemadmodum innititur, posteaquam in accessionibus iudicationes fiunt; *1. de diebus decret. cap. 7.* & puluis noster tunc datus hanc naturæ expulsiōem iuuat. Oh ergo id etiam præstare poterunt cætera medicamenta subductoria, quæ usque ad hanc diem usurpata fuerunt.

Obiectio.
Medicamenta acria subductoria utrum conueniant in accessionibus.

Solutio.
Medicamenta subductoria sunt duorum generum.

Non valet similitudo; propterea quod medicamenta dicta, vel sunt lenientia, & hæc in accessione locum non habent, quoniam cum ex parte quadam consent, quæ in alimentum posset conuerti, illas noxas in accessione afferrent, quas & alimentum parere supra diximus. Si vero soluentia, quæ apud Veteres erant in usu; quia nimis calida *2. de aliment. fac. cap. 11. 1. aph. 24.* existunt, simulque acris, *2. acut. 11.* & magnam inferunt naturæ molestiam; ideo in accessione nullo pacto conueniunt. Quam quoque dictorum medicamentorum caliditatem, & molestiam respiciens fortasse Princeps eruditissimus Auicenna *l. 4. f. 1. r. 2. cap. 7. bis. & cap. 38.* mirandum non est, si prohibuerit à motione per huius generis medicamenta in die paroxysmi, seu periodi; tamen si, quando necessitas adsit, permittat, ut moueamus.

At audio sciolum aliquem dicentem, medicamentum subductorium exhibere in accessione refragari doctrinæ Galeni *lib. Quos, Quando purgare oportet fol. 88. literis F. G.* ratione confirmatæ. Verum demonstret, quæso, talem Galeni doctrinam sua

sua ratione fulcitam. Respondet, esse in libello, Quos *Dubita-*
 purgare conueniat, quibus & c. vbi hæc verba legun- *tio.*
 tur; nam dum accessio infestabit, à superioribus educes; *Vtrū pul-*
 ubi vero destiterit, quod intermissionem dicimus, ab in- *ueris ex-*
 ferioribus trahes. Subdens postmodum rationem; *hibitio in*
 inquit; multis enim per accessiones vomitus excitatur, *accessione*
 & sanguis è naribus erumpit, non paucis intermissione *fit, contra*
 facta totum, & alius fluit. *Galenī*
doctrinā.

Verum, amabo, ad meliorem mentem, volunta- *Solutio.*
 temque iste se conuertat. Nam mitto libellum il- *Liber*
 lum, (quemadmodum apud omnes est in confes- *Quos,*
 so) non à Galeno; sed ab Oribasio fuisse conscri- *Quando;*
 ptum; ad quod credendum; illud nos adducere po- *& c. vtri-*
 test, quod neque in ordine suorum librorum, ne- *fit Galenī*
 que in catalogo de libris propriis talis libelli men- *partus.*
 tio habetur; neque in libris, qui vere germani ip-
 sius Galeni existimantur, vllibi talem sententiam
 notatam, ni fallor, inueniemus: Sed rationem con-
 sidero. Hæc de illis, duntaxat, accessionibus præci-
 se tenere videtur; in quibus vomitus excitatur, &
 sanguis è naribus erumpit; non enim est vniuer-
 salis, neque extenditur ad alias omnes. Iam vero
 aliæ, quam plures reperiuntur accessiones, in qui- *Puluerē*
 bus neque vomitus apparet, neque sanguis erum- *datum in*
 pit: Quare saltem in his pulueri nostro dabitur *accessio-*
 locus. Verum, neque si in illis etiam exhibere- *nibus in*
 tur, in quibus vomitus adest, nocumentum adfer- *quibus*
 ret, minime vero propterea (quod veluti pluri- *adest vo-*
 bus experimentis obseruatum est) puluis iste da- *mitus, iu-*
 tus; quando, natura sui exoperationem per supe- *uamentū*
 riora tentat, eiusdem naturæ conatum, vomitum *afferre.*
 eliciendo, iuuat, & consequenter non modo non
 incommodum, sed potius non mediocre adiu-
 mentum illi affert.

*Sanguinis
fluxum de
naribus,
vel esse
criticum,
vel sym-
ptomati-
cum.*

Et quod ad accessiones, in quibus sanguis è naribus erumpit, spectat, dicimus; talem sanguinis fluxum vel esse omnino criticum, & ægrotantem integre liberare, id, quod in febrium declinatione, coctionis signis præcedentibus, cum conferentia, & tolerantia, passim & fieri videmus, & Veteres obseruatū reliquerunt; vel symptomatice in principio erumpere absque vlla ægrotantis conferentia, vel tolerantia. Si primo modo excernatur; nemo est, qui non videat, & ab euacuatione per hunc

*Pulvis in
quo san-
guinis
fluxu
naribus
dandus
sit.*

pulverem, & per aliud quodvis ingenium abstinendum esse; *quæ enim* (vt sæpe inculcauimus de sententia Hippocratis) *1. aphorif. 20. iudicantur, & iudicata sunt integre, nec mouere, &c.* Quod si altero modo fiat: tunc, & quis est, qui non videat, esse ipsius multitudinem (pro quo quidem munere obscundo, non infimum, ne dicam, primum locum euacuationem per hunc pulverem sibi vindicare, jam demonstratum est) demendam; *leuata namque*, inquit Galenus *11. meth. 15. quæ corpus nostrum regit, natura, exonerataque eo, quo, velut sarcina premitur, haud egre, quod reliquum est, vincit.*

At huius difficultatis, de qua pulueris detractores tantopere bachantur; & acerrime furiunt; hic finis esto.

*Quinti
arg.*

Solutio.

Plethora

duplex.

Pulvis in

qua ple-

thora

magis, &

in qua

Ad quintum respondeo, distinguendo de plethora; altera enim est à sanguine non putrescente, altera vero à putrescente. In illa non negamus (transeat,) licet in hac quoque pulvis locum habere possit sua vacuatione, asserente Galeno *4. de valet. tuend. cap. 4.* vbi venæ sectionis adsunt impedimenta, deijciendam largius aluum esse; & rursus, quia eodem autore *lib. de plenit. 10.* fieri nequaquā potest,

potest, vt sanguis sincerus vnquam reperiatur in ^{minus lo-}
 venis (veluti *supra capite tertio* dictum est) magis ^{cum ha-}
 conuenire sanguinis missionem; at in altera affe- ^{beat.}
 rimus magis purgationem per puluerem: & ratio
 est, quia per Galenum 2. *de differ. febr.* 2. & 9. 2. *de cri-* Sanguis
fib. 6. & 12. vbi sanguis putrescit, vel supra modum ^{quando}
 affatur, secundum quidem partem subtiliorem o- ^{putrescit,}
 mnino in flauam conuertitur bilem, secundum ve- ^{in quos}
 ro crassio rem in atram. Iam vero iste puluis ratio- ^{humores}
 ne *Scammony* flauam bilem euacuat, ratione vero ^{conuer-}
Antimonij atram. Huc accedit, quod eodem Gale- ^{tatur.}
 no authore, 5. *simpl.* 15. 3. *de temperam.* res, quæ pu-
 trescunt, vel vřuntur, mutantur secundum substan-
 tiam. Ergo, si sanguis putrefactus naturam suam ^{Sanguis}
 mutauit, & aliam adeptus est, non amplius eo in- ^{putrefa-}
 diget præsidio, quod prior illius natura exigebat, ^{ctus, qui-}
 sed alio, eo nimirum, quod expostulat altera natu- ^{bus egeat}
 ra, in quam sanguis conuersus est. ^{præsidiis.}

Ad sextum. Distinguo de medicamentis subdu- ^{Sexti arg.}
 ctoriis. ^{Solutio.}

Medicamen-

ta subadu-

cloria esse

diuotum ge-

nerum.

Calidissima, & in quibus, ut dicebant Arabes, est

venenositas, cuiusmodi erant illa, quibus Hip-

pocrates, 2. acut. 11. 4. aph. 13. 14. 15. 6. aph. 1. 5. 6. e-

pid. 35. & Galenus, ut supra diximus, utebantur:

Scammoneum,

sed aliter, quam à nobis par-

ratum.

cassia,

manna,

myrebalani,

vel saltem mi-

riora, & in

senā,

Epithym.

quibus nihil

est veneni,

ut

Elleborus,

Elaeterium,

Pepium,

Euphorbium,

Scammoneum,

sed aliter, quam à nobis par-

ratum.

Quæ sunt simplicia.

Huicmodi medicamenta par-

tim ab Arabibus, partim à La-

ciis excogitata fuerunt. De

quibus censuram faciens crudi-

tis. Mercatus in lib. de morb.

Mulier. dicit mannam, senam, e-

pithym. cum cassia, & syr. ros. sol. esse

imbecillia: sed rhabarbarum, a-

garicum, diacatholiconem, &c. ef-

ficaciora.

diaprunis,

diacathol.

diasena.

mel. ros. solut.

vel cum sacc.

vel sine,

syr. ros. sol.

syr. ros. sol.

syr. ros. sol.

syr. ros. sol.

Quæ sunt composita.

Quæ

Qua distinctione stāte, ad argumentum respon- ^{Lactenti-}
demus. Medicamenta, quibus Hippocrates, & Ga- ^{bus &}
lenus ad corpora expurganda utebantur, nec pue- ^{Gravidis,}
rulis lactentibus, nec gravidis esse exhibenda, pro- ^{qua phar-}
pter rationes, quas *in commentariis* Galenus ipse ^{maca ex-}
affert, & eas nūc repetere non est necesse; Cōcedo. ^{hiberi pos-}
sint.

At ea, quæ ab Arabibus, & à Latinis proponun-
tur, & quorum vsum securissimum esse, experti
sunt, & nos etiam quotidie experimur; tuto exhi-
beri possunt. Quamobrem cum Hippocratis; &
Galenī venia & gravidis, & lactentibus medica-
menta illa mitiora dare possumus. Ergo tanto ma- ^{Pulverē}
gis pulverem nostrum; quippe qui (veluti ab ini- ^{& lactē-}
tio diximus) non nauseam inducit, cum odore, & ^{tibus &}
sapore careat; neque magnam etiam molestiam, ^{gravidis}
quia neque calidus est, nec venenatus, neque ve- ^{exhiberi}
hementer corpus exagitat, vel debilitat, neque vl- ^{tuto posse.}
lum aliud incommodum affert.

Ad septimum respondemus. Vidit, & gustavit 7 Arg.
difficultatem hanc oculatissimus Galenus i. aph. 24. ^{sol.}
modumque ad eam superandam nobis aperuit,
dum inquit *non ob igneam febris caliditatem* (addere ^{Purgātia}
etiam possumus nos, *non ob acutorum morborum fer-* ^{quare}
norem) *purgationem suis medicamentis* Galenum, & ^{adhibeā-}
nos per pulverem nostrum adhibere, *sed propter* ^{tur in fe-}
humores illam igneam febris, & acutorum morbo- ^{bris, &}
rum caliditatem efficientes. Quare maiorem oportet ^{aliis mor-}
ex noxiorum humorum evacuatione fieri utilitatem, ^{bis acu-}
quam id, quod necessario consequitur ex purgantib. me- ^{tis.}
dicamentis detrimentum. est autē utilitas maior, si absq;
molestia omnis humor noxius, & infestās sit euacuatus.

Præterea pulveris Detractores animaduertant,
pulverem hunc haudquaquam calidum esse,

quemadmodum sæpe diximus, & in octavi argu-
Purgant. *menti constructione* demonstraui-
omnia nus 1. *aph.* 24. dicit, medicamenta omnia purgandi
veterum vi prædita esse calida; vltro id concedimus de il-
esse cali- lis, quibus ipse utebatur: at puluerem hunc alte-
da, pulue- rius esse naturæ, iam demonstratum est.

strum fri- Ad octauum afferre possem pro responsione re-
gidum. ceptam quandam à nonnullis de medicamentis
 8. *Arg.* calidis distinctionem; videlicet; quædam reperiri
sol. medicamenta calida, quippe quæ caliditate *volatili*

1. (sic enim eam appellant) sunt prædita, quamvè; v-
 bi primùm à calore nostro tractari incipiunt, sta-
 tim amittunt, neque corpus nostrum recalfacere
 apta nata sunt. Esse rursus alia medicamenta cali-

2. *Medica-* da, quæ caliditate fixa (ita nuncupatur ab ipsis) do-
mēta ca- nata sunt; à qua nunquam denudantur, & vbi à
lida sunt calore nostro tractantur, eorum consopita, fixa ca-
duorum lidity in actum emigrat, atque adeo exit, vt nos a-
generum. bunde satis excalfaciant.

Iam vero puluis, de quo est disputatio, non in i-
 storum medicamentorum censu est habendus, quæ
 cum caliditate fixa prædita sint, nunquam ea spo-
 liantur, ac proinde vere excalfaciunt: sed ex co-
 rum numero existit, quorum caliditas volatilis fu-
 giens euolat, neque excalfacere potest. Verum, si
 cui hæc responsio non placeat, dicimus, vltima il-
 la Galeni verba ne tantillum quidem caliditatis
 pulueri nostro frigido afferre; propterea quod

Vsta non- mitto Galenum ipsum 3. *meth.* 3. 9. *simplic. de calciti-*
nulla ca- de. fateri, reperiri nonnulla, quæ tantum abest;
liditytem vt per vstionem caliditatem adipiscantur, quin
amittere, potius caliditatem, quam prius habebant, aliqua
alia esse, qua illam ex parte amittant, cuiusmodi esse dicit *aruginem*,
missy,

misy, & *calciim*, cuius etiam census *piper* existit, *adipiscuntur.*
 ex quo sal Chymice extractus multo temperatior *Sales artificiales*
pipere ipso existit; Sed consideremus, quæso, sa-
 les omnes artificiales, qui beneficio ignis confi-
 ciuntur, quos frigidos esse comperiemus, vt *sal*
ex omphacio, margaritis, corallis, & similes. Et quod
 spectat ad Galeni locum *quinto simp.* Dicimus, ibi
 loqui de vna duntaxat, eaque simplici vltione: nos
 vero de multiplici, & eiusdem rei, & permixtæ
 cum aliis rebus: si quidem *Antimonium* & semel, *Antim.*
 & bis, & tertio igne examinamus, & ferro insu-
 per, seu carbone ignito illius puluerem quaque *quod nostru puluerem in-*
 versus, dum vritur, indefinenter versamus; ad *greditur,*
 hoc, vt ipsius ignis vis intus; & incute fomites illos *quæta di-*
 igneos, seu particulas illas calidas per cineres dis-
 persas penitus, & omnino detrahat, eripiat, aufe-
 rat, dissipet; *ignis enim* (vt bene inquit M. Tullius *Neq; ca-*
2. de nat. Deorum 57.) *quocunque inuasit, cuncta distur-*
bat, ac dissipat. Et insuper *Antimonium*, quod arte *luditatem*
 nostra paratur, non per se solum, sed vna cum sale *acquire-*
nitro vritur. *re.*
Ignis vni-
cuncta dis-

Huc accedit *Antimonium* ipsum suapte (omniū *sipare.*
 consentiente autoritate) frigidi esse temperamē- *Antimo-*
 ti: at vero talia per vltionem Galeno auctore no- *nij tem-*
 no *simp. cap. 1.* caliditatem acquirunt. Quare si forte *peramen-*
 fortuna *Antimonium* in primis duabus combustio-
 nibus caliditatem aliquam adeptum fuerit, in po-
 strema totam amittet; postea quam, quæ calida
 iam sunt, igne tractata, caliditatem deponunt.

Neque obstant ea, quæ ex Aristotele *cap. 2. in si-*
ne, adducta fuerunt, propterea quod non loquitur
 Philosophus vniuersaliter de omnibus adustis, ve-
 rum de aliquibus tantum: nam non dixit *omnia*

simpliciter, sed fere omnia. Præterea non dicitur Aduſta eſſe penitus, & absolute calida, ſed quod habent aliquid caliditatis.

Obiectio. At illi rursus inſtant, dicentes; illud, quod primo, & per ſe, & immediate aliquid præſtare natum eſt, ſemper illud efficiet. Si ergo ignis primo, & per ſe, & immediate calorem aſſerre natus eſt; ſemper ipſum generabit, & ſemel, & bis, & ter, & quater:

Solutio. Reſpondeo ego. Si patiens eodem modo ſemper ſe haberet in ſecunda, & in tertia uſtione, quæ admodum in prima, illud, quod inducitur, in nuper allata obiectiõne, ſequeretur. At vero patiens non ſemper in caſu noſtro eodem modo ſe habet; *Antimonium* enim in ſecunda, vel ſaltem in tertia uſtione non eſt amplius paratum ad recipiendam recipere nouam caliditatem, quandoquidem 2. de Anima, per modum recipiētis. text. 26. receptio quælibet à recipiente recipitur per modum recipientis, & per conſequens *Antimonium* in ſecunda, & tertia uſtione nouam caliditatem non adipiſcetur.

Noni arg. Ad nonum reſpondeo. Nos haudquaquam negare, quin alia inſuper medicamenta ægritudines humorales tollendas accommodata reperiri non poſſint; minime vero, quotidie enim noua emergunt ingenia, quæ quidem & iam uſitatis remediis rite, ac legitime uti, & noua quoque, ſi opus fuerit, excogitare valebunt. Interim vero ex iis, quæ hucusque inuenta, & iam ſunt in uſu, nullum eſt, quod mirificam pulueris noſtri vim aſſequatur, & exarquet. Nam inſuauitatem, & faſtidium ab aliis medicamentis inſeparabile mittamus; conſideremus caliditatem, hæc proſecto Galeno 1. aphor. 24. non inſicias cuncte cunctis aliis pharmacis eſt adnexa

& à puluere abesse demonstratum est. Respiciamus contra-indicationes innumeras, quæ aliorum medicamentorum vsum præpediunt; hæc certe pulueri nihil sunt impedimento, quemadmodum supra cap. 5. *versus finem* inuimus.

Ad hæc aliis medicamentis subductoriis non possumus serie continuata, & bis, ter, quater, & quinquies; & sexties vii, quemadmodum hoc puluere. Oh dicent forsan Aduersarij, etiam nos ex nostris pharmacis beneficio ignis, & fumi ex sulphure caliditatem auferemus; atque ita æqualia illa reddemus pulueri. At, nonne vident, quod si his ingentiis sua medicamenta tractent, quod solvendæ alui vim ab eis simul cum caliditate prorsus auferent? Proinde donec nouum aliquod non effluerint pharmacum, quod insuauitate, caliditate, contra-indicationibus, & cæteris noxis careat, puluere nostro læta fronte interim vtantur, vel vt nos illo vtāmur, veniam dent.

Ad decimum. Optime sanè quidem concludit Philosophus, & re vera si Antimonium integrum, intactum, rude, & infractum, quemadmodum ex sua extrahitur minera, puluerem nostrum ingrederetur; proculdubio non solum, vt Aristoteles comprobauerat, non purgaret; sed suo etiam veneno necaret. Iam verò, quia tali arte paratum istius pulueris compositionem ingreditur, vt & venenum amiserit, & superati quidem à calore nostro non possit, sed bene per venas diffundi; hinc est, quod purgationem efficere valeat.

Ad vltimum respondeo, (& responsionem elicio ex iis, quæ Gal. *Comm.* 24. scripta reliquit primo aphorismorum) puluerem hunc in febribus lo-

Insuauitatem & fastidium cunctis aliis pharmacis esse anne-

Obiectio. Virum vè ignis, & fumi sulphuris ex aliis pharmacis caliditas auferri possit. Solutio.

Decimum arg. Solutio.

Antimonium non præparatum est venenum.

Vltimum arg. Solutio.

Pulvis i- cum habere non quidem siccitatis ratione; sed
ste quare quia humores, qui eas & producant, & fouent, e-
in febri- uaenat. Et etiam propter alias rationes, quas capi-
bis con- te quarto in medium adduximus. Præterea vires
ueniat. haudquaquam debilitat; propterea quod veluti
Vires non debilitat. Aurum (vt ab initio diximus) absque propriæ sub-
debilitat. stantiæ diminutione, Antimonij auxilio, a recte-
Pulvis mentis omnibus depuratur; ita corpus humanum
habet ab humoribus præter naturam ipsum infestanti-
symp- bus. Neque humidum tangit radicale; quando-
thiam cū quidem si cum humido excrementitio Antipa-
humido thiam, ergo cum radicali Sympathiam habet: id
radicali, quod saltem præstare innuere videtur Galenus xi.
& anti- simplicium versus finem. Quod si forte fortuna
pathiam aliqua resideat inductæ siccitatis suspicio; ad hoc,
cum ex- vt eam minuere, expurgare, & ex toto extinguere
cramenti- valeamus, ius insulsum (quod celebrata purgatio-
tio. ne post aliorum pharimacorum assumptionem
Siccitatē propinare solemus) iis, qui puluerem de-
à phar- uorarunt, exhibere pote-
maco re- rimus.
lictam,
iis insul-
sum tol-
lit.

APPENDIX AD

CAPVT SEP-

TIMVM.

IN QVA NOVIS ARGVMENTIS

*satisfit, Quibus nonnulli ad pulueris
vsum refellendum moue-
bantur.*

D primum dicimus. Et quis est, *Primum
arg. noui
Resolu-
tio.
Medici-
nā. sem-
per esse
ditandā.*
qui neget aliorum pharmacorum
tam lenientium, quam soluentium
vsum, seu vim? Medicinam enim
hucusque remediis, ac præsidiis af-
fluentius opulentam, ditatamque

repente auaram, mendicam, & pauperrimam red-
dere nunquam in mentem nobis venit. Verū quia
talis puluis *tutius, citius, & mundius* (quemadmo-
dum in *sexto cap. principio* diximus) quam reliqua *pharma-
ca*
vfitata, ac trita pharmaca, munere suo fungitur; &
rursus, quia (vt in *quanti cap. fine* ostendimus) quæ
aliorum medicamentorum vsum prohibet, vt hoc
pulueris præsidium adhibeamus, permittunt: pro-
pter has omnes causas excellentius, ac præstan-
tius hoc, quam cætera, auxilium esse, prædicere
merito non desistimus.

2. *Solutio.* Quod vero ad alteram difficultatem pertinet, quam Viri nonnulli doctissimi tam multis verbis, ac tantopere nobis opponunt. Equidem ab his desiderarē, non, ut viderent (viderunt enim milles,)

In Medi- sed ut ad memoriam reuocarent Galeni doctri-
cina, nec nam, 1. meth. & 3. meth. 2. de curandi ratione per sang.
omnia so- miss. cap. 3. & alibi. quā praecepit in Medicina non
la expe- omnia sola ratione reperiri posse, neque omnia sola ex-
riētia, nec perientia, ac partim ratione, partim experientia. Quæ-
omnia so- ro ego, quænam sint illa, quæ sola experientia com-
la ratione periri. periantur? mitto cætera; & solum accipio ipsius

Purgantia purgationis opus. Quanam arte inueniuntur pur-
sola expe- gantia? experientia ne, an ratione? Audiamus Ga-
rientia lenum 2. acut. 11. in lib. de simplic. medicam. fac. hanc
reperiri. litem dirimentem. Quod medicamenta purgantia per
experientiam inueniantur, & quemnā expurgent humo-
rem & si omnino purgent, in libris de simplicium medi-
camentorum facultate didicisti; & paulo post circa finem
eiusdem commentarij inquit: Quibus igitur dare qua-
drabit, his medicamenti tantum propina, quantum in
plurimis mediocriter vacuari, audiamus quæso. non
enim dixit, ratio docuit, sed tum nouisti, tum sis ex-
pertus.

Medici- Illam igitur Medicinæ partem, quæ ad medica-
nam, quo menta purgantia spectat, esse Empiricam, de Me-
al purgati- dicinæ præstantia, vel honestate nihil derogat.
tia, esse Verum, si cuncta, quæ in Medicina habentur, em-
Empiri- pirice inueniri quis assereret; id proculdubio ma-
cam, non lum esset, turpe, inhonestum, indecorum, prauum,
est inho- nestum. At vero nos id ne somniamus quidem.

3. Arg. Ad tertium respondeo, & responsionem quo-
Solutio. que video placuisse alijs viris sapientissimis; fer-
Fermēta- mentationem esse quidem necessariam in medi-
tio in qui- camen-

camentis compositis, quæ vel melle, vel ex aliquo alio bus me-
 liquore excipiuntur, cuiusmodi sunt syrapi, conseruæ, ^{dicamen-}
 antidoti, electuaria, confectiões, opiata, & non opiata; ^{tis sit ne-}
 pilule, trochisci, & alia id genus. Verum medica- ^{cessaria.}
 menta, quæ ex tempore parari possunt, veluti
 sunt species appellatæ, ac pulueres, nulla indigent ^{Puluerē}
 fermentatione. Ex quo speciebus epithematum ^{& purga-}
 extrinsecus adhibendis, & item pulueribus innu- ^{tiuorum,}
 meris tam purgatiuis, vt sunt species hieræ, puluis ex ^{& non}
 hermodactylis Valerij Cordi, pulueres multi ex sena ^{purgati-}
 laxatiui à variis authoribus propositi, & cum Dia- ^{uorū ge-}
 grydio & sine, pulueres alij ex Turbith, puluis laxa- ^{nera}
 tiuus magistralis, quæ inter cetera ingrediuntur Tur- ^{multa.}
 bith, diagrydium, sena, quæ non purgatiuis, (quem-
 admodum sunt pulueres aduersus lumbricos, ad-
 uersus flatum, aduersus pestem, pro scabie, cardiaci,
 diamargaritonis, & alij sexcentij, quibus nemo est,
 qui passim non vtatur, nullam in eis desiderans
 fermentationem; quam pariter in puluere, de quo
 agimus, non est, quod expectemus.

Ad quartum dicimus; in Medicina non mo- ^{4. Arg.}
 do non esse inauditum, verum neque nouum, ne- ^{Solutio.}
 que inusitatum componi medicamenta variis, & ^{Medica-}
 etiam (si vsus postulet) contrariis prædita faculta- ^{menta ex}
 tibus, pro varietate, ac diuersitate ægritudinum, ^{contrariis}
 humorum, & partium affectatum: *Natura enim* ^{componi}
 (vt magnus ait Hippocrates 5. 6. epi. 1.) *morborum* ^{posse.}
medicatrices. Natura est, quæ (vt idem scriptum re- ^{Neque si-}
 liquit *Lib. de Alam.*) *abunde omnia omnibus præstat.* ^{bi esse im-}
Natura est, quæ vtitur medicamentis calidis ad- ^{pedimen-}
uersus morbos frigidos & è contra frigidis aduer- ^{to.}
sus calidos; Natura est, quæ medicamentis chola- ^{Natura}
gogis, ad flauam bilem educendam, & phlegmago- ^{morbos}
Et abunde

omnia o-
mnibus
præstare.
Indicata
tot esse de-
bent, quot
indican-
tia.
Natura
est, in
que in-
trinsecus
actiua
passiuis
applicat.
6. Arg.
Solutio.
Antimo-
ny aliter
parati no-
nt.

Antimo-
nium no-
stra præ-
paratio-
nis per
quadrien-
nium non ac-
tisse.

gis ad pituitam vtitur. Quinetiam, si cum Galeno
4. meth. cap. 7. pag. 29. C. tot debent esse indicata,
quot indicantia. Ergo si plures, & cōtrarij affectus
indicantes, indicatum quoque medicamentum,
parandum erit ex pluribus, & contrariis viribus
præditum. Neque sequitur, alterum ab altero im-
pediri: quandoquidem *Natura est*, quæ (vt dicunt)
actiua passiuis applicat.

Ad quintum. Quod qui *Antimonio* aliis modis
hucusque parato, eoque solo vtuntur, & in synco-
pen, & in cordis palpitationem, & in alia graua,
insanabilia, & mortifera symptomata incidere
possint, equidem id vltro admitto: imo iam inde
à cap. 1. principio quando artem, qua parandum
est pro puluere nostro *Antimonium*, docuimus; sa-
lutem eorum, qui tale medicamentum aliter ac-
commodatum ac per se assumunt, in maximum
vitæ discrimen adduci, monuimus. Nec mirum si-
quidem, tametsi multum laboris, ac diligentia in
illius præparatione adhibeant; nihilo tamen mi-
nus non omne, quod in eo est sulphuris, vel auripi-
gmenti, seu arsenici, vel alterius mortiferi, aufer-
tur. id, quod vehementia illa symptomata satis de-
monstrant, quæ viri isti doctissimi dicunt (& sum-
ma quidem cum ratione) accidisse iis, qui eo vsi
sunt. Verum, si ea arte, quæ à principio inuimus,
paretur; nihil tale tredecim ab hinc mensibus, ex
quo ipsi quotidie passim ter, & quater, & ad duo-
decim vsque vices adhibemus, vidimus afferre.
Quinimo Illustrissimus Comes, cum Vxore, li-
beris & vniuersa familia, cum iam per quadrien-
nium hoc medicamentum vsurpet, & quotidie
Florentiæ multis illud exhibeat; attamen nihil ta-
le vn-

le viquaam accidisse; obseruatum est.

At audio, illos adhuc instare, fabulas, & nugas *Obiectio.*
 esse, *Antimonium* ea arte, qua nos diximus, para-
 tum; à periculis iam dictis vindicatum, ac liberum
 reddi. *Primum:* quia per talē præparationē, *Anti-* *Antimo-*
monium re vera non vritur, neque calcinatur: ea e- *nium v-*
 nim: quæ vere comburuntur, & calcinantur, & *trum v-*
 secundum molem, & secundum pondus minuun- *ratur, &*
 tur; *Antimonium* vero in proposita præparatione, *calcine-*
 & eandem molem, & eandem grauitatem seruat. *tur.*
 Accedit, quod quando *Antimonium* vritur Dio- *Et vritur*
 coride auctore *l. 5. cap. 58.* in plumbum, & in Hy- *per vstio-*
 drargyrum vertitur. Præterea subiungunt; non om- *nem con-*
 nia, quæ vruntur, mutari (parcat, inquiunt, nobis *uertatur*
Galenus 5. simpl. 15. 3. de temperam. secundū substan- *in Plum-*
 tiam; ferrum enim etiam si diu in fornacibus de- *bum, &*
 tineatur, vbi extrahitur ac refrigerat, adhuc fer- *Hydrar-*
 rum existit. *gyrum.*
Vritur, quæ
vruntur,
mutetur

Quod si istis aliquis ex nostris objiciat; si nostra *secundū*
Antimonij parandi ars per triplicem combustio- *substan-*
 nem, & continuam ferri, vel carbonis igniti ves- *tiam.*
 sationem ipsius perniciem non coeret, neque re- *Ferrum*
 frænât; cur est, quod in iis, qui nostrum puluerem *rum vrit-*
 assumunt, magnas, & miras illas ruinas, & peri- *tur, vritur*
 cula non conspiciamus, quæ *Antimonium* aliter pa- *substan-*
 ratum edere solet? Nobis respondent; non vide- *tiam mi-*
 ri, quod *Antimonium* cum *Tartari cremore* mix- *tet.*
 tum exhibetis; iam vero *cremoris* istius beneficio
 fit, vt è corpore medicamentum ita celeriter edu-
 catur, vt maximas illas noxas, quas diu in corpore
 manens inferret, producere non valeat.

Porro; quod ad instantias propositas perti- *Solutio.*

net (vt ingenue fatear) non inficior, me nisi tot, tantosque (quos ab initio proposui) vidissem effectus, & in dies viderim, propter nuper allata argumenta rationibus confirmata, forsan ipsis assensurum. Verum, quia usus, & experientia, quibus in purgatione obeunda Hippocrates, 1. aph.

In purgatione experientia standum. Antimonium vero vri, & calcinari.

2. & 23. 4. aph. 2. & Galenus 2. acut. 11. in lib. de simplic. medicament. facult. standum esse præcipiunt) contrarium singula quaque die pluries omnino mihi ostendunt; hinc adducor, vt credam, prædictas rationes probabiles quidē videri, necessario tamen haud concludere. Quamobrem, quando primum asserere non verentur, *Antimonium* non vri, neque calcinari, falluntur: siquidem (quemadmodum Dioscorides lib. 5. cap. 58. ab ipsis allegatus, & Matthiolus in Commentario, & alij omnes, qui hac de re pertractant, vno ore fatentur) re vera vritur. Ad rationem autem, quando inquirunt, *Antimonium* secundum molem, & secundum gravitatem, dum igne tractatur, non mutari. Parcant nobis, minuitur enim secundum vtrumque; propterea quod omne id, quod in eo sulphuris, Auripigmenti, ac tetri reperitur, sensim ignis vi dissolvitur, evanescit, eripiturque: ac proinde quod reliquum est *Antimony*, vt & secundum molem extenuetur, vtque non adeo ponderet, necesse est; id, quod sensus etiam demonstrat. Quod pariter talis *Antimony* cum sale nitro præparatio, calcinatio sit, & appelletur ab iis, qui huius studiis delectantur; Hic locus nihil habet dubitationis? qui hoc sibi persuadere nolunt, eorum commentarios petant.

Quare ad alteram rationē ex Dioscoridis officina depromptam ora, & oculos conuertentes, dicimus

cimus, Dioscoridem fateri quidem, quando *Antimonium* comburitur, verti in *plumbum* (concedo:) at quod in *Hydrargyrum* conuerteri dicat, hoc est, quod isti de suo addunt. At (inquiunt fortasse:) fat est, Dioscoridem dixisse *Antimonium* (dum vritur) verti in *plumbum*. Bene quidem. Verum animaduertant, Dioscoridem intelligere (quemadmodum Matthiolus optime notat) *Antimonium in plumbum* conuerteri, nisi continue, & indefinenter versetur: at in nostra *Antimonij* præparatione semper, & perpetuo tempore misceri debet, & agitari, sic enim fit, quo minus in *plumbum* conuertatur. Accedit, quod Dioscorides intelligit de *Antimonio*; quod ex se tantum comburitur, non autem de *Antimonio*, simul cum alia re permixto, nimirum cum *sale nitro*, veluti nos facimus, prohibentes pariter istam *Antimonij in plumbum* versionem. Sed quid plura? omne id, quod ex triplici nostra ipsius *Antimonij* vstione restat; oculi apertissime vident, non esse *plumbum*, sed materiam quandam subalbam, vel subflauam, quæ facili negotio in puluerem, & cinerem redigitur, ac dissoluitur.

Quod verò spectat ad illâ Galeni propositionem, §. simpl. 15. 3. de temperam. qua ea, quæ vrantur, secundum substantiam mutari, firmiter asserit. Equidem mihi facile persuadeo oculatissimos nostros Aduersarios optime nosse, prædictam propositionem non solum apud Medicos, verum etiam apud Philosophos esse receptissimam: ratio autem est; quia in iis, quæ vrantur, quemadmodum, & in iis, quæ putrescunt, extinguitur calor natiuus ab exteriori, in illis quidem consumptis humidis partibus, in his vero extractis. Vnde differt vstio à

Antimonium quando in vstione fit & non fiat plumbum.

Vsta secundum substantiam mutari, & vstionis & Putredinis differentia.

putredine per ebullitionem, & vaporationem. Neque (quantum ego quidē existimō) adductum ferri experimentum, quod per ipsos, quando comburitur non mutatur secundum substantiam; huic propositioni quicquam officit; propterea quod (veluti ex Aristotele quarto Meteor. cap. 3. colligere possumus) ferrum ad hoc, ut elaborari possit, soluitur, (at non nisi à maximo igne, nam licet idem Philosophus

Ferrū ab igne utrū solvatur.

inferius eodem capite, dixerit, ferrum non solui, hoc est intelligendum, non solui à paruo igne, ut liqui- dum fiat: verum in ista ferri solutione subsidet fex, & ipsum fit purum. Quod si sæpe id fit, magis magisque depuratur ferrum, fitq; stomoma, quod non est simplex; nec proprie ferrum, sed diuersæ na-

igne depurari.

Fieri Stomoma.

Stomoma diuersa

natura à ferro.

turæ, quemadmodū Matthiolus pluribus rationibus. & Galeni autoritatibus demonstrat. Insuper ferrum facile flectitur absque eo, quod disrumpatur, stomoma vero disrumpitur. Sed (ut ad ferrum, & ad Aristotelem nostra reuertatur oratio) si ad huc ferrum eodem igne tractaretur, multum ipsius substantia, inquit Arist. periret (ecce, quod ore proprio Philosophus fatetur, ferrū per combustionem penes substantiam mutari) & pondus minueretur.

Utrū ferrum ab igne minuatur

& mutetur in substantia.

Ita, ut, si ad finem vsque igne vehementi tractaretur, tota ipsius substantia tandem periret, solaque fex remaneret (quam scorsiam vocant) & squamulæ. Id, quod fabri prudentes cum optime (subiungit Aristoteles) teneant, ad illud ultimum non perueniunt.

Obiectio.

At de iam dicta Galeni propositione, nec non ferri experimento, hæc sint satis. Restat, ut Antimonium nostrū à postrema vindicemus Aduersariorum obiectione, asserentium non videri ex illius usu magna detrimenta, atq; damna, quæ procul du-

bio produceret, nisi *Tartari cremor*, quem vna cum ipso exhibemus; illud è corpore cito educeret. Verum commentum istud, quod ipsi confingunt, & comminiscuntur, facile nos delemus: quandoquidem *Antimonium* nostrum dabimus (si ipsis placeat,) etiam sine tali cremore, & certi sumus, ea tamen certa cognitione, quam scilicet Medicina admittit, nihil incommodi allaturum. Neque exigua illa talis cremoris portiuncula, quam cum *Antimonio* nostro permiscemus, in eum finem, quem ipsi cogitant, huic Medicamento à nobis additur, sed propter rationes, quas in *primi capitis calce* attulimus. Et quamquam duplicem cremori huic vim tribuant, qui de eo pertractant, nimirum incidendi humores crassos, ac Tartareos, meatusq; obstructos aperiendi; & insuper alui benigne subducendæ: hæc tamen præstat diuersa, prout varia dosi exhibetur; etenim si parua quantitate, nimirum ad septem vsque, vel octo grana porrigatur, vt nos facimus, humores duntaxat, & vias parat: si vero in magna ad drachmam scilicet vsque, & semis, etiam alui placide mouebit. At, quando puluerem nostrum exhibemus, non plenam hanc ipsius dosim præscribimus; sed illam minorem. Et de hoc satis. Nunc restat, vt ad refellenda tria postrema argumenta ab eruditissimis Viris pariter, & amicissimis mihi proposita, accedamus; quibus quidè ego vtinam cumulate possem, voluntate certe respondebo.

Quod igitur ad sextum spectat; considero primum maiorem istius argumenti propositionem. Fateor equidem, medicamenta purgantia, ad hanc vsq; diem usurpata inertia, & inefficacia, non purgare, neque curare citius, quam validiora, & efficaciora.

Tartari cremor cur cum Antimonio nostro permiscetur. Cremoris Tartari vis duplex.

VI. Arg. Solutio. Purgantia qua citius, & incitius purgēt, & curent.

ciora; at, quod hæc vehementia purgent, & curent
minus, & incundius; hoc est, quod, vt admittā, ratio
 non patitur: propterea quod purgantia validā &
 efficacia, habent sine vlla cōtrouersia, nescio, quid
 veneni, teste *Mesue li. 2.* & præterea gustui admodū
 ingrata, & insuauia existūt: quo fit, vt minus *ture*, &
 minus *incunde* suo munere fungātur, quā inertia, &
 min⁹ efficacia. Et quāuis negare nō possimus, quin
 citius id, quod optamus, moliantur: tamen, cū non
 semper id præstare videamus; multa q; sæpe occur-
 rant, quæ illorum vsum contra-indicent; neq; pos-
 sint sine metu quotidie, si affectus perseneret, exhi-
 beri, duplicatis, triplicatis, quadruplicatis, & (si et-
 iam opus sit) quintuplicatis vicibus, quemadmodū
 de nostro puluere facimus; hinc est, quod non raro
 vsu venit, vt puluis noster, quamuis placare, & cle-
 menter munus suum absoluat, iners, & inefficax; a-
 licui videri possit; voti tamen nos satis cito cōpo-
 tes reddit, cum securitate, & iucunditate.

Purgātia
 Galeni
 calida.
 Aristote-
 les cogno-
 uit etiam
 frigida.

Vtrumque tamen sit, hoc posito, ad assumptio-
 nis, siue minoris propositionis probationem des-
 cendo. Quod medicamenta purgantia Galeni tē-
 pore vsurpata essent calida, verissimum est, & ab i-
 pso scriptis obsignatum, & à nobis supra in 7. arg.
solut. & obstruēt. insinuat, non nouit illa ætas,
 quemadmodum hæc nostra, medicamentum pur-
 gans frigidum, quamuis Aristot. 1. *sect. probl. 43.* id
 admittere videatur.

Puluis
 noster fri-
 gidus, &
 siccus.

Purgatio-
 nis

Quod insuper puluis hic noster frigidus sit, ac
 siccus, vltro concedimus. At quando concludunt;
 Ergo quodlibet aliud medicamentum purgans erit hoc
 puluere proposito actius & efficacius. Nego esse a-
 ctius, per ætuosius, & efficacius, ratione securitatis, & ratione

iucun-

iucunditatis. *Oh erit saltem ratione celeritatis.* Respondeo non semper, sed raro admodum, scilicet quando continget, ut vnica vice vniuersam corpore materiam morbificam eduxerit cum conferentia, ac tolerantia: at multo saepius fieri videmus, id non ex toto, sed ex parte prestare. Quod vbi fit; non possumus quotidie continuata quadam serie pluries tale medicamentum repetere omnium acclamatione, sunt enim huiusmodi medicamenta non solum calida vehementer, & acria, verum etiam naturæ nostræ inimica, ut retro diximus.

Accedit etiam, quod licet reperiatur in corpore ægrotantis aliquid vsum istius medicamenti purgantis indicans; complura tamen sunt, quæ illius vsum prohibent, ut in *quinti capitis fine*. Ex altera vero parte pulvis noster vel vnica duntaxat vice persæpe purgat, & curat, ac proinde tunc tantum est efficax, quantum sufficit; vel, si id non faciat, possumus ipsum vnoquoque die tuto iterare; neque (ut paulo ante diximus) quæ alterius medicamenti vsum præpediunt, puluerem non admittunt. Igitur iure, & illo quidem optimo possumus nos & ratione securitatis, & ratione iucunditatis absolute asserere puluerem nostrum cætera purgantia, quæcumque illa sint, in actiuitate superare: & quo ad celeritatem, si non semper, saltem ut plurimum, & maiori ex parte. Ob *calida sunt actuosiora frigidis.* Respondeo ex Aristotele 1. *probl. 43.* purgantia purgare, non tantum, quia calidiora, vel frigidiora, vel sicciora, vel humidiora, vel amariora, cæterisque eiusmodi qualitatibus insigniora, sed propter alias rationes, quas ex eodem Philosopho in *decimi argumenti constructione*, ac *resolutione* adduximus; ita, *Calida vtrū sine actuosiora frigidis.* *Purgantia vtrū in quo consistant.*

ut (quantum est de purgantium medicamentorum præcise vi, & efficacia) hæc non minus in caliditate, quam in frigiditate consistit.

Humida utrum sint actuosiora siccis. Sicca solvere continuum, & alia mala difficilia, & lethalia facere, qua non Humida. Postremo quando inquirunt, humidum esse sicco actius; In Medicina hoc penitus falsum existit: quandoquidem multo plus tribuunt Medici siccitati, quam humiditati; nam sicca, continuum (ut inquit Galenus) 3. de locis affect. 9. solvendo faciunt dolorem; humida vero (eodem authore) 2. catatop. 1. 2. 3. nequaquam. Præterea siccitas convulsionem, & singultum ex Hippocrate, & Galeno. 6. aphor. 39. 2. aphor. 26. 5. aphor. 1. 7. aphor. 18. 2. de loc. affect. cap. 7. circa medium. 3. de locis affect. 6. 3. in primum proreptic. 69. 9. simpl. cap. de castorio. 8. catatop. 3. efficere potest, & utrumque affectum insanabilem: alij etiam affectus pariter sicci reperiuntur qui remediis locum non dant, cuiusmodi est absoluta ventriculi siccitas; 7. method. 5. Avicen. l. 3. f. 13. tr. 2. marasmus 10. method. 11. De macore. 6. & similes: humiditas vero, vel non adeo multos, vel non adeo ad curandum difficiles morbos producit.

Ex his ergo perspicuum est; argumenti propositi, quamvis maximi, & firmissimi exitum (Deo favente) nos explicasse. Nunc ad aliud transeamus.

VII. arg. Solutio. Purgans citius, tutius, & incudius debet fluere redde humores & meatus aperire. Ad septimum Argumentum optime quidē procedit. Sed ne concludat, Negamus minorem propositionem: Ad probationem, omnia cōcedimus. Imò ex eiusmodi probatione, talem erigimus rationem, quæ ad huius pulveris vires, & efficacitatem patefaciendam, & detegendam maximopere facit.

Medicamentum, quod fluere facit humores, quod & vias aperit, quibus pelluntur, citius, incudius, ac tutius purgat, & curat. Pulvis iste, quantumvis frigidus, &

siccus,

siccus, est talis. Ergo &c. Maior est ipsamet Assumptionis Aduersariorum probatio, Minor probatur. Hic puluis ratione *cremoris Tartari*, humores ^{Puluis} crassos, ac Tartaricos incidendi, meatusque ob- ^{noster cur}structos aperiendi vi præditus est: ratione *Anti-* ^{illa præ-} ^{stet.} *mony* pariter, & incidit, & detergit, quemadmodum ^{supra} *supra* tum *capite primo*: tum *quarto* demonstratum est. Cum igitur hic puluis, & fluere faciat humores, & vias insuper aperiat; merito & purgare, & curare *tuto, cito, & incunde* satis poterit.

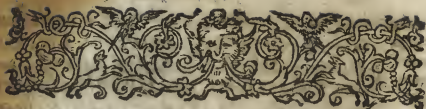
Ob. *frigidi ac sicci est constipare meatus, & humores densare.* Respondeo, & responsionem elicio ex ^{Frigidi &} Galeno, *ii. meth. 10. ea*, quæ crassos succos extenua- ^{sicci effe-} ^{ctus.} ^{Extenua-} ^{tia, De-} ^{tergentia,} ^{& excre-} ^{tionis} ^{promouē-} ^{tia, esse} ^{duorum} ^{generum.} di, & glutinosos detergendi, & excretiones promouendi vim habent, sunt in duplici differentia: Quædam enim calefaciendo id præstant, & huiusmodi (inquit Galenus ibidem) est *mulsa*: Quædam vero refrigerando; & huiusmodi est (dicit) *puissa* ^{ne cremor}. Iam vero puluis noster est ex iis, quæ prædicta beneficia non excalfaciendo, sed potius refrigerando confert, ac tribuit.

At rursus quis objiciet. *Frigidum, ut frigidum semper, & ubique contrahere, constipare, & incrassare aptum est.* Si ergo puluis propositus est frigidus, igitur velimus, nolimus necessitate coacti fateri debemus, ipsum habere vim & incrassandi humores, & vias claudendi.

Respondeo. *Frigidum 4. simpl. cum partium crassitie*, quemadmodum est *omphacium, mespila, sorba, cydona*, concedo; at frigidum cum partium tenuitate, quemadmodum est *acetum, succus citri, limonis, aurantij, & granatorum acidorum*, nego. ^{Solutio.} ^{Frigida} ^{duorum} ^{generum.}

Ad postremum. Quando asseruimus (id quod *vlt. Arg.*

Solutio. cap. 3. in fine tertiae *Rationis.* & cap. 6. in constructione
Pulvis 8. arg. & ibidem in II. argumento. ter, ni fallor feci-
noſter v- mus in toto hoc opere, pulverem hunc esse cin-
tram ſit rem, ſemper diximus, eſſe cinerem non ſimplici-
timis. ter, nec absolute, ſed eſſe *veluti* cinerem, & eſſe ci-
Cinis nerem quendam, hoc eſt (ſignificare voluimus) pro-
quid ſit. portionem habere quandam cum cinere. Siquide-
 quemadmodum id, quod reliquum eſt rerum, quæ
 penitus comburuntur, proprie ac verè cinis dici-
 tur; ita illa, quæ aliquo modo ignem perpeſſa ſunt;
 & ex aliqua parte aliquid propriæ ſubſtantię & il-
 lius, quod ſubſtantiam conſequitur, amiſerunt, ubi
 in pulverem poſtea redacta ſunt, cineres, *analogia*
Antimo- quadam dici poſſunt. Vnde, cum in hoc noſtro pul-
nium no- uere *Antimonium* diu, multumq; magis igne agite-
ſtrum eſ- tur, quàm reliqua ipſum pulverem ingrediētia: hinc
ſe proprie magis ci-
magis ci- nerē, quā eſt, ut ipſius reliquię magis quoq; cinis dici poſſint
nerē, quā
ſcammo- Quod vero ad *Scammonium*, de quo eſt omnis
nium no- lis, pertinet; cum igne admodum remiſſe, ac leniter
ſtrum. tractetur, ſed quid dico igne? fumo potius: proinde
Scammo- cineris nomen minus proprie meretur. Satis eſt tali
nium no- arte quinque illa nocumenta à Meſue, lib. 2. de ſimpl.
ſtrū im- cæteriſque in *Scammonio* reperta ex eo abſtuliffe;
proprie præcipue vero nimiam eius acrimoniā, & calidita-
cinerem tem. Quamobrem, ſi *Scammonium*, quod pulve-
eſſe. rem noſtrum ingreditur, & calefactū colliquatur,
Scammo- & igni ſuperpoſitum vnitur in maſſam; & euapo-
nij quin- rat fumum, nil mirum, poſtea quam non eſt perfe-
que no- cte, & absolute cinis; etenim ſi ad hunc uſq; termi-
nas no- num, ſcilicet verum cinerem redigeretur, vim un-
ſtra præ- dique amitteret; ſed eſt cinis *proportionem quadam;* quo-
paratione niam ſcilicet illius fumi *ſulphuris* beneficio partes
zelli. omnes noxiæ eripiuntur, & evaneſcunt.

INDEX

RERVM MEMORABILIVM IN HAC METHODO

CONTENTARVM,
locupletissimus.

A.

IN Accessioni-
bus abstinere oportet 59
60.71
Et cur 86
An non solum à cibo, verum
etiam à medicamento
ibid.

In eis materia turget, vr-
get, & est multa 61. &
seqq.

In accessionibus febrium in-
termittentium humores
non concoquantur, sed
expelluntur 61

In eis pulvis dandus 62

Acrimonia quomodo à medi-
camentis auferatur 73.74

Ætas qua non admittit ve-
na sectionem, nec purgatio-

nem per alia medicamen-
ta, seu pharmaca; euacua-
tionem per hunc puluerem
admittit 67. vide Tabulam

Alui fluxus sanguinis mis-
sionem, atherorumque phar-
macorum usum contrari di-
cant, sed non pulueris ibid.

Eius tumorem, ac duritiem
hic pulvis aufert 25

Animadversiones, seu scopi,
quales, & quot 56

Pro recto pulueris usu qua-
les. Quomodo videntur,

Quæ sint 56. & seqq.

Anni tempus, quod prohibet
aliorum medicamentorum
vacuantium usum, pulue-
rem admittit 58.67

Antimony nomina 12

Quid sit 13

H h h

Index

Antimonij Vfus	ibid.
Nostre preparationis iam per quadriennium ob- seruation est non attu- lisse nocumentum	102
Nostre preparatio, eiusque vires	15.16.95
Bene preparati signa	15
Vtrum comburatur, & cal- cinetur, & vtrum tali- ter paratum transeat in plumbum, & hydrar- gyrum	103
Vtrum nostrum sit vere ci- nis	112
Dosis	63
An purget	76
Quomodo prepararetur pro hoc puluere	15.16.95
Vires, ac temperamenti	95
Quomodo dignoscatur v- trum bene sit prepara- tum	15.16
Non est calidum	44.94
Alio modo parati vires	16
Qui eo vtuntur syncopa vi- tam finiunt	79
Non preparatum, venenum	97
Appêdices tres, prima, pag. 24	
secunda	78
& tertia	99
Argumenta, quibus vtuntur	

Aduersarij aduersus pul- uerem 69. & seq.	
Soluuntur à pag. 84. vsque in finem libri.	
Aristoteles, & Galenus expe- rientia, & ratione vtuntur	18
Arthritici dolores hoc pulue- re leuantur	31
Aurum ab Antimonio depu- ratur sine auri deperditio- ne	16
Authoris intentio	10
Cur iterum hanc Metho- dum in lucem venire permiserit	in Pref.

C.

C Achexiam hic puluis sanat	25
In Cacochymia quomodo vene- sectio, & quomodo purga- tio conueniat	40
Calida vtrum sint actuosiora frigidis	109
Caliditas ex alijs pharmacie vtrum vi ignis, & fumi ex sulphure auferri possit	97
Capita in hac methodo expli- canda	11
Causa interne morborum dua	38

Ante

Rerum Memorabilium.

Antecedens, & coniuncta, 84
 qua 84
 Cholera, Cardialgia, & cate-
 ra symptomata tali pulvere
 sedantur 27
 Cinis calidus ne, an frigidus
 existat 73
 Quomodo fiat 80
 Eius proprietates ibid.
 Quid sit 112
 Coctio in quibus humoribus
 sit expectanda 84
 Concocta medicanda, ut in-
 telligendum ibid.
 Coctionem in morbis longis
 esse expectandam, quomodo
 sit intelligendum ibid.
 Coctiones sunt in vigoribus 42
 Comes quibus rationibus per-
 motus pulverem compo-
 fuerit 6
 Eiusdem pleuritide labo-
 rantis historia 9
 Curatio ibid.
 Comitissa grauida symptoma-
 ta ibid.
 Curatio 10
 Coniectura artificiosa qualis
 62
 Contra-indicantia aliorum
 presidiorum vsum, non im-
 pediunt pulveris vsum, &
 que, & quot sint 67

Contraria contrariis curan-
 tur, & quo ordine causis,
 Morbis, & Symptomatis
 sint adhibenda 38
 Crassitudo quibus tollatur in-
 strumentis 49
 Cremoris, seu salis Tartari
 vires 16. 107
 Crueria duo 17
 Et quale Epicuri Empiri-
 corum, Platonis, Me-
 thodorum, Aristote-
 lis, & Galeni 18
 Crisis visa est quandoque sine
 signis coctionis, morbo
 existente crudo 85
 Et est duplex ibid.
 Et est a Natura, & a Me-
 dico ibid.
 Cruda quando sint purganda
 45. 46. 85. 86
 Cruditas contra indicat ce-
 terorum remediorum va-
 cuationum, non autem pul-
 veris vsum 67

D.

Delixium maniacum, &
 melancholicum tali
 pulvere sedantur 28
 Detergentia sunt duorum ge-
 nerum III
 Detractorum pulveris obie-

Hhh j

Etiones proponuntur 69.70
 Soluuntur 81.82.83
 Argumenta 69. & seqq.
 Soluuntur à pag.83. vsque
 ad finem libri.
 Excusatio, & accusatio eo-
 rundem 68.69
 Dosis praesidiorum artificiosa
 indiget coniectura 62
 Qualis haec sit ibid.

E.

Epicurus, & Empiricò
 sola experientia nite-
 bantur, rationes neglige-
 bant 18
 Excretionis promouētia sunt
 duorum generum III
 Experientia, & ratio, duo cri-
 teria 17
 Experimenta particularia
 eorum, qui pulueris auxilio
 sanari sunt à pag.18. vs-
 que ad 78
 Externantia sunt duorum
 generum III

F.

Febriis cum accidentibus
 curatur hoc pulvere 19
 Et acuta 31. Quartana

multa ibid. & seqq.
 In Febris intermitentibus
 humores non concoquuntur,
 sed expelluntur 81
 Febres a morbis acutis inse-
 parabiles 73
 Earum remedium saluber-
 rum 72
 Quibus egeant 43. & 46.
 73.76
 In ipsis utrum pulvis con-
 ueniat 76.98
 Cur ipsis pulvis iste conue-
 niat 46.98
 Eius curatio iuxta Galeni
 methodum à pag.47
 & seqq.
 Eius causa omnes 49
 Scopì ad eas curandas ibid.
 Fermentatio in quibus medi-
 camentis sit necessaria 100
 Ferrum dum uritur, verum
 substantiam mutet 103
 Verum igne soluiatur 106
 Depuratur, vertitur in Sto-
 moma, Minuitur, &
 mutatur ibid.
 Filia Comitìs à febre curatur
 107
 Frigidi, & sicci effectus III
 Frigida sunt duorum gene-
 rum ibid.
 Fumus quid sit 80
 Gravis

Rerum Memorabilium.

G.

Grauidarum symptoma-
ta, & curatio 93
Gravidis, que pharmaca iu-
ta ibid.
Ipsis purgatio non conuenit
72

H.

Historia egrotantium,
qui hoc pulvere sana-
ti sunt, cur ab Authore scri-
pta fuerint 24
Sunt numero xxvj pag.
ead. & seq.

Sine ipsis opus legi potest 25
Humida utrum actuosiora
sint siccis 110

Et non adeo mala sunt ve-
luti sicca ibid.
Humores facilius educuntur,
quando sunt in motu, quam
quando sunt firmati 59

Sunt autem in motu influ-
xionum, & accessionum
principiis ibid.

Firmati, qui sunt veluti
caussa coniuncta, foun-
tur ab iis, qui sunt in
fluxu veluti a causa
antecedenti 58

Non firmati sunt causa

antecedens: Firmati
vero coniuncta 84

Peccantes a qua mensura
sint vacuandi 62, 63

Vitiati, contenti in primis
viis, contra-indicant
vena sectionem non au-
tem vacuationem per
puluerem 67

Vitiati, cum sint alieni,
quam primum vacuan-
di 41

Morbos excuantes sunt
duorum generum 57

Hydropem inchoatam hic
puluis tollit 25

I.

Ignis omnia dissipat 95
Virum ex aliis medica-
mentis, ut ex pulvere
caliditatem auferre
possit 97

Indicata tot esse debent, quor
indicantia 102

Inedia vacuat per accidens 51

Ingredientibus puluerem au-
ditis timere non debemus
12

Inhibitio ad prophylacticam
spectat 52

Instrumenta medicinalia quo-

H h h iij

modo vocentur 55
 Intemperies cum humoribus
 durum sunt generum 57
 Ischiadici dolores hoc pulvere
 mitigantur. 30

L.

Lactentibus qua dosi pul-
 vis exhibendus 64
 Que pharmaca ipsis iuta
 sint 93
 Purgatio eis non conuenit 72
 Liber quos, quando purgare o-
 poriet, virum su Galeni 89
 Lixinium quomodo fiat 73

M.

Medicamenta subdu-
 ctoria sunt duorum
 generum 88.92
 Virum alia diuersa a no-
 stro pulvere possint ex-
 hiberi in accessione 88
 Virum prestent effectus,
 quos hic pulvis 7
 Lactentibus, & gravidis qua-
 lia danda 93
 Eorum effectus 7
 Insuauitas, & incommoda ib.
 Cur cum ipsis odorata per-
 miscenda 17
 Cur in principio non in sta-
 tu conueniant 42

Virum in ipsis fermentatis
 su necessaria 79

Virum que ex contrariis
 composita sunt, in agen-
 do sibi sint impedimento
 79.101

Virum cetera purgantia,
 cuius, cuius, & iucun-
 dius Pulvere agant 79

Quomodo ab eis acrimonia
 auferatur 73.74

Noua quotidie reperiuntur
 96

Calida sunt duorum gene-
 rum 94

Utrum subductoria usita-
 ta eosdem effectus, quos
 pulvis prestent 78

Medicina est adiectio, & a-
 blatio 38

In ea nec omnia sola expe-
 rientia, nec omnia sola
 ratione reperiuntur 100

Eam non reddit inhonestam,
 quod purgantia empiri-
 ce sint inuenta 100

Semper est diuina 99

Medicus est natura minister,
 amulus, & imitator 71

Auxiliator 85

Mensurorum suppressi, nem
 pulvis iste aufert 25

Metalli, & metallica medi-
 camen-

Rerum Memorabilium.

camēta non purgant 79

Methodum hanc cur Author
iterum, ut ederetur per-
miserit 24

Sine historiis legi potest 25

Minoratio materiae cur à
principio conveniat 86

Morbi exitiales non sunt tan-
gendi 42

Humorales quibus curen-
tur 7

Frigidi contra-indicant a-
lias vacuationes per a-
lia remedia, non per
pulverem 66

In lōgis, utrū cōveniat pur-
gatio à principio 84

Multitudo quibus instrumen-
tis tollatur 49

N.

Naturam magno morbo
oppressam non proce-
dere ordinate in vacua-
tione, probatur exem-
plis, & historiis epide-
micis 85

Quando utiliter vacuet 71

Est morborum medicatrix
101

Abunde omnia omnibus
praestat 101.102

Activa intrinsecus passivis
applicat 102

O.

Objectiones Adversario-
rum 69

Objectionib. satis fit 81.82.83

Obstructio quibus tollatur 49

Occasio scribendi 10.81
P.

Pharmaco assumpto, quā-
do sorbitio danda 60

Pharmacis cunctis aliis esse
insuavitatem & fasti-
dium annexam 97

Plato, & Medici Methodici
ratione pro criterio ute-
bantur 18

Plethora venae sectione tolli-
tur 39

Duplex 90

Verum in ea pulvis conne-
niat ibid.

Eius remedium 72

Pleuritis signa 9

Curatur per hunc pulve-
rem 35.36

Præter naturam tria sunt in
nobis 38

Pulverem quibus de causis
Comes composuerit 8

Superare caetera medica-
menta vacuantia 8.50

51.66.83.93.96.99

Sanguinis missionem, cuiusq;
vice supplere 39.40.42.50

H h h iij

Cur cetera medicamenta
vacuantia superet 39.

41.96.99

Cerberus dici potest 12

Ex quibus constet ibid.

Quando Author eo uti coe-
perit, & propter quas
causas 8

Quid sit, & eius descriptio
73

Basis ipsius 13

Comitem à pleuritide sa-
nat 9

Comitissam à gravidationis
symptomatis ibid.

Filiam à febre 10

Obsonatorem à febre cum e-
pinyctidibus ibid.

Quos humores educat 41

Qua diei, vel noctis hora
exhibendus 59

Habet sympathiam cum
humido radicali & an-
tipathiam cum excre-
mentitio 98

Aliis ingredientibus audi-
ditis viriles animi ti-
mere non debent 12

Vary modi exhibendi 65

Quae sint ea, quae nobilita-
tem, & praestantiam illi
afferant 14

Auferre aegritudines hu-

morales sine vere se-
ctione, sine vacuatione
per medicamentum, pa-
gin.19. & seqq.

Probatum experimentis à pa-
gin.19. usque ad 37

Rationibus à pag.37. usque
ad 48

Euacuationem per ipsum
factam superare illam,
quae sit per vena sectio-
nem 39.40.41.50

In eo reperiri purgantis
medicamenti condiciones

Superare & inediam 50.51

Virum superet, vel supere-
tur à medicamentis fe-
bris putridae causas tol-
lentibus 49

Virum superet vacuatio-
nem, quae sit per exer-
citationes, frictiones,
balneum 51

Virum superet ea medica-
menta, quae crassitudi-
nem, & multitudinem
demunt 49.52

Virum vires prosterneat
76.98

Virum febres finiat 44.47.
76.98

In morbis ex euacuatione
non habet locum 38

Sed

Rerum Memorabilem.

Sed bene in iis, qui à reple-
 tione: idque cito, tuto, &
 incunde *ibid.*
 Et non solum in cacochy-
 mia, verum etiam in
 plethora 40
 In accessione dandus 62
 In accessione datus que be-
 neficia affrat 87
 Virum sic datus, sit contra
 Galeni doctrinam 89
 Virum dandus sit in ac-
 cessionibus, in quibus adest
 vomitus *ibid.*
 Que illius usum contra in-
 dicent 46
 Ante illius usum prepara-
 tio 65
 Est immunis à periculis
 purgationis 43. 44
 Que calidum esse demon-
 stra e videantur 74
 Non est calidus 44. 72. 94.
 108
 Sed frigidus, & siccus 44.
 108
 Virum sit siccus 76
 Eo assumpto quid postea a-
 gendum 86. 66
 Pro recto illius usu quinque
 sunt scopi à pag. 56. cum
 seqq.
 Primus in quibus egritudi-

nibus conveniat *ibid.*
 & seqq.
 Secundus, quo tempore an-
 ni, diei, vel noctis, vel
 luna, vel morbi à pag.
 58. & seqq.
 Tertius, de dosi, & quories
 à pag. 62. & seqq.
 Quartus, de modo à pag.
 65. & seqq.
 Quintus de contra-indica-
 tionibus 67
 Corporis preparatio ante
 pulverem 65
 Virum de medicina honore
 auferat aliquid 78
 Virum impediat humorum
 fluxibilitatem, & mea-
 tus constipet 80
 Vtrum sit cinis 112
 Luna quomodo in eius usu
 sit spectanda 60
 Febres non auget, sed finit
 44
 In quibus egritudinibus
 conveniat à pag. 56. &
 seqq.
 Quas intemperies, quos hu-
 mores respicia 57
 Lactentibus, & ultra, qua
 dosi exhibendus 64
 Lactentibus exhiberi potest,
 & grandis 23

- Esse medicamentum maxime utile, non insuave, vere Pœonium, & manum Dei, & operatur tuto, cito & iucunde, & cur* 68
- Detraكتورum eius accusatio, & excusatio* 68.69
- An dici possit medicamentum nouum* 13
- Cur Author eo prius uti voluerit* 8
- Quomodo eo uti cœperit ib.*
- Utrum alij pulueres effingi possint* 75
- Cur semel exhibitus non semper suo munere fungatur* 22
- Et quid in eo casu agendum* 22.23
- Euacuat per se* 51
- Euacuat quod iam putruit* 54
- Tollit viscositatem, obstructionem, & prohibitam transpirationem* 52.53
- Pulueres fermentationem recipere non possunt* 79
- Purgatiui, & non purgatiui multi* 101
- Purgatio, & vene sectio maiora sunt artis remedia* 42.60
- Vene sectionis vicem supplere potest* 39
- Cur periculosa* 43
- Ad eam, qui sint idonei ibi.*
- Tunc adhibenda, quando maior expectatur utilitas, quam noxa* 46
- Quæ sit per puluerem comparatur cum ea, quæ sit per cetera purgantia* 108.109
- Bene, an male sit administrata, experientia conueniendum* 23
- In ea, quæ sint spectanda* 63
- Non conuenit lactentibus, neque pregnantibus* 72
- In quibus morbis, & quando conueniat* 70
- An vene sectionem superet* 45.72
- Purgantia medicamenta per experientiam sunt inuenta* 23.100
- Cum ipsis, cur alia medicamenta sint permiscenda* 17
- Utrū citius, tutius, & incūdus purgāt, & curēt* 79
- Eorum conditiones* ibid.
- Cur purgent* 44
- Sunt calida medicamenta*
- Veterum* 51.72.94
- Et simul acris* 72
- Aristo-*

Rerum Memorabilium.

Aristoteles cognouit etiam
frigida 108

Eorum natura ex Aristotele 75

Nostra à Veteribus discrepare 84.94

Qua quantitate exhibenda 44

Cur Medici in ea prescribenda sint religiosi 62

Cur possint exhiberi in febribus, & aliis morbis acutis 93

Exigunt humores fluxiles, & meatus apertos 80

Purganda quando sint cruda 45

Putredo quibus egeat 53

Putride febris causa qualisnam sit ibid.

Quid indicet, & indicata à putredine prestari à pulvere ibid.

Q.

EX quatuor primis Qualitatibus, quenam sint magis actiue 79

Quartana mulia tali pulvere curata 31. cum duabus seqq.

R.

Ratio, & Experientia duo criteria 17

Recipiens recipit per modum recipientis 96

Remedia maiora sunt uenesectione, & purgatio 42.60

Cur hac non in vigore, sed in principio exhibenda 60

S.

Sales artificiales frigidi sunt 95

Sal cum humido excremento habet antipathiam, cum radicali sympathiam 98

Salue desperata, nil agendum 67

Sanguis bisariam vitatur 39

Quomodo curentur ista vitia ibid.

Quando putrescit, in quos humores conuertatur 40.91

Et in quos, quando assatur 91

Tunc quibus auxiliis egeat ibid.

In uenis nunquam sincerus 40

Sanguinis fluxus è naribus

duplex	90
Et in quo pulvis conueniat	
ibid.	
Sanguinis missionis contra-	
indicaciones	67
Hec quomodo conueniat	
in Plethora	40
Quomodo in cacochymia	
ibid.	
Vsq̃ue ad animi deliquium	
in syncho. putrido ex	
communi omnium sen-	
tentia, Auerrhoe ex-	
cepto, conuenit	ibid.
Hec, & purgatio maiora	
sunt Artis remedia, &	
cuiusnam prima laus tri-	
buenda	42
Scammony nomina	12
Quid sit	13
Usus. Dosis	63.64
Verum nostro modo prepa-	
ratum sit cinis	80
Ab eo noxia, quomodo tol-	
lantur	112
Antiqua illius preparatio,	
& noua, & vires	14.15
Scopi pro febribus putridis	
tollendis	49
Pro recto pulueris usu, qua-	
les sint, quomodo vocen-	
tur	55.56
Siccitatem a pharmaco reli-	

Etiam, ius insulsum emen-	
dat	98
In Synochis putridis sangui-	
nis missio conuenit vsque ad	
animi deliquium	40
Symptomata sequuntur mor-	
bos, velut umbra corpora	57
Eorum tres sunt differentie	
ibid.	

T.

T Artarum quid sit: Ejus	
us	13
Preparatio: ad hoc vt fiat	
cremor, seu sal	16
Viros	ibid.
Dosis	64
Quare cum puluere miscea-	
tur	17.107
Tenacitas quibus instrumen-	
tis tollatur	49
Timiditas vene sectionem	
impedit, non vacuationem	
per pulnerem	67
Tertiana due, & vna hoc pul-	
uere tolluntur	26
Sic duplex notha	36
Transpiratio prohibita quid	
expistulet	49

V.

V Acuandum cur in prin-	
cipio	42
Vacua-	

Vacuatio duplex, perfecta & imperfecta 85

In hac prestanda, qua sint spectanda 63

Vacuationis superflue ob medicamentum curatio 23

Variolas hic pulvis lenat 34.

Vena sectio, & purgatio maiora sunt artis remedia 42.

60
An hac illam superet 41.

45.72
Exquisitae, ac statim euacuat 49.50

Veritas in rebus tunc inest, quando ratio experimentis consentit 18

Et in tenebris iacet ex Democrito ibid.

Veterum medicamenta qualia: eorum noxae 84

Ea exhibebant cum alimentis 65

Vini sex quid 12

Quomodo fiat cremor, seu sal Tartari 16

Virtus in purgatione consideranda: etus tamen Hippocrates non meminit 46

Hac prostrata contra-indicat pulveris usum 67

Vomitum contra-indicat sanguinis missionem, & purgationem per alia pharmaca, pulverem tamen admittit 66

Urgentia quid sit 45

Quotuplex ibid. & seq.

Venenata materia: Actu ruens ad partem principem, vel principi consentientem: Que coctionem non admittit: Quando est multa: omnes istae dicuntur materiae urgentes ibid. vide Tabul.

Urgentia magis quam urgentia vacuationem exigunt 83

Cur Hippocrates nullam ipsius quemadmodum nec virtutis fecerit mentionem 46

Usta secundum substantiam mutantur 15.94

Nonnulla caliditatem, alia frigiditatem adipiscuntur 94

In quo differant a putrefactis. 105

F I N I S.

